

PREZBITERII B I S E R I C I I

*un apel urgent la restaurarea
conducerii bisericii prin prezbiteri*

ALEXANDER
STRAUCH

Prezbiterii bisericii

PREZBITERII
BISERICII

UN APEL URGENT LA RESTAURAREA
CONDUCERII BISERICII PRIN PREZBITERI

Alexander Strauch

PREZBITERII BISRICII. UN APEL URGENT LA RESTAU-
RAREA CONDUCERII BISERICII PRIN PREZBITERI

Alexander Strauch

Copyright © 2020 Editura MAGNA GRATIA. Toate drepturile rezervate. Nicio parte a acestei publicații nu poate fi reprodusă, stocată sau transmisă în orice formă și prin orice mijloace – electronice, mecanice, prin fotocopiere, microfilmare, înregistrare sau alt fel – cu excepția unor citate scurte în recenzii, fără permisiunea prealabilă a deținătorului drepturilor de autor.

Originally published in English by Lewis & Roth Publishers, Colorado, USA, under the title *Biblical Eldership: An Urgent Call to Restore Biblical Church Leadership*, Copyright 1995 by Alexander Strauch.

Tradus și publicat în limba română cu permisiune.

Traducerea în limba română: Ninel Lazăr; corectura: Monica Lazăr; DTP: MG Studios

Toate sublinierile din citatele Scripturii îi aparțin autorului.

Dacă nu este precizat altfel în text, citatele biblice sunt preluate din Biblia Cornilescu, ediția revizuită. Drepturi de autor British and Foreign Bible Society (BFBS) și Societatea Biblică Interconfesională din România (SBIR) 1924, 2016. Folosit cu permisiune. Referințele biblice notate cu NTR sunt preluate din Biblia, Noua Traducere Românească (NTR). Copyright 2007, 2010, 2016 de Biblica Inc. Toate drepturile sunt rezervate. Folosit cu permisiune. Toate sublinierile din citatele biblice îi aparțin autorului.

Editura MAGNA GRATIA nu susține în mod necesar toate punctele de vedere ale autorilor pe care îi publică.

„Să nu furi” (Exod 20:15).

Respectă drepturile de autor și efortul depus pentru publicarea acestei cărți! Cerințele MAGNA GRATIA privind drepturile de autor pot fi consultate la adresa de internet www.magnagratia.org/copyright.html.

Editura MAGNA GRATIA

Str. Liliacului nr. 26

Dasălu-Ilfov 077075

contact@magnagratia.org

www.magnagratia.org

Alexander Strauch și soția lui, Marilyn, locuiesc în Littleton, Colorado, în apropiere de cele patru fiice ale lor. Dl. Strauch este un abil învățător biblic și un presbiter la biserica din Littleton, unde a slujit peste 30 de ani. El este autorul mai multor cărți disponibile în limba engleză, precum:

A Study Guide to Biblical Eldership
A Mentor's Guide to Biblical Eldership
Meetings That Work
The New Testament Deacon: Minister of Mercy
The New Testament Deacon Study Guide
Agape Leadership
The Hospitality Commands
Men and Women: Equal Yet Different
Leading with Love
Leading with Love Study Guide
Love or Die

CUPRINS

Mulțumiri 9

De ce este necesară această carte 11

PARTEA ÎNTÂI. CONDUCEREA BIBLICĂ A BISERICII

Capitolul 1. Liderii păstori 21

Capitolul 2. Pluralitatea liderilor 53

Capitolul 3. Lideri bărbați 81

Capitolul 4. Lideri calificați 109

Capitolul 5. Lideri care slujesc 139

PARTEA A DOUA. ARGUMENTE ÎN FAVOAREA CONDUCERII PRIN PREZBITERI

Capitolul 6. Structura biblică a conducerii 163

PARTEA A TREIA. EXPLICAREA ARGUMENTELOR SCRIPTURALE

Capitolul 7. Argumente din Faptele Apostolilor 193

Capitolul 8. Argumente din epistolele lui Pavel către biserici 257

Capitolul 9. Învățăturile lui Pavel către Timotei 289

Capitolul 10. Învățăturile lui Pavel către Tit 365

Capitolul 11. Învățăturile lui Petru către liderii bisericilor din Asia Mică 389

Capitolul 12. Învățăturile lui Iacov către cei bolnavi 413

Capitolul 13. Evrei: supuneți-vă liderilor voștri 429

PARTEA A PATRA. ASPECTE ÎNRUDITE

Capitolul 14. Desemnarea prezbiterilor 447

Capitolul 15. Prezbiterii și congregația 473

MULȚUMIRI

Vreau să îmi exprim mulțumirea deosebită pentru ajutorul multor prieteni creștini dragi, ajutor oferit în scrierea acestei cărți. Le datorez mulțumiri speciale editorilor mei, Stephen și Amanda Sorenson, și corectorilor, Barbara Peek și Maggie K. Crossett. Există cinci prieteni speciali care m-au încurajat constant în acest proiect de-a lungul anilor, și ei sunt aceștia: Doyle Roth, Barney Visser, Craig Van Schooneveld, David J. MacLeod și Paul B. Sapp. Mai presus de orice, vreau să îi mulțumesc soției mele, Marilyn, al cărei sacrificiu personal și a cărei susținere nu pot fi măsurate și laudate suficient.

DE CE ESTE NECESARĂ ACEASTĂ CARTE

În magistrala sa Epistolă către Evrei, autorul inspirat încheie cu acest îndemn: „Ascultați de mai marii voștri și fiți-le supuși, căci ei priveghează asupra sufletelor voastre...” (Evrei 13:17). Cartea de față are de-a face cu cei care veghează asupra sufletelor copiilor Domnului, cu cei cărora deopotrivă Pavel și Petru le-a poruncit să păstorească turma lui Dumnezeu (F.A. 20:28; 1 Petru 5:2). Această carte vorbește despre prezbiterii bisericii.

Prima dată când am avut de-a face cu prezbiterii bisericii eram un adolescent, pregătindu-mă pentru confirmare. În decursul orelor pregătitoare, i-am spus slujitorului bisericii despre convertirea mea la Hristos, care avusese loc în timpul verii anterioare, la o tabără biblică. El era atât de intrigat de mărturia mea tinerească și exuberantă despre Hristos, încât mi-a cerut să le împărtășesc povestea mea prezbiterilor bisericii. De aceea, m-am întâlnit cu aceștia și le-am povestit despre noua mea relație cu Isus Hristos. Au rămas muți, privindu-mă complet bulversați. Am fost întristat de răspunsul lor, pentru că mi-am dat seama că nu înțelegeau ce le spuneam. Acea experiență m-a lăsat cu puțină încredere în prezbiteri sau în biserică. Următoarea întâlnire cu prezbiterii bisericii a fost totuși una cu totul diferită. În timp ce

studiam la universitate, departe de casă, am fost invitat la o biserică ce practica și propovăduia conducerea biblică autentică, prin prezbiteri. Prezbiterii acestei biserici luau în serios poruncile Noului Testament adresate lor, anume de a fi calificați biblic și de a păstori activ turma lui Dumnezeu. Ei conduceau hotărât biserica, manifestând grijă și disciplină pastorală iubitoare, dând învățătură biblică sănătoasă și fiind exemple smerite și jertfitoare de viață creștină. Ca rezultat, erau foarte apreciați de biserică. Exemplul dătător de inspirație al acestor bărbați mi-a trezit pentru prima dată un interes pozitiv în legătură cu subiectul conducerii bisericii.

Mai târziu, în timp ce studiam la seminarul teologic, interesul meu crescând pentru tema conducerii prin prezbiteri a fost supusă unor teste viguroase. În decursul unei clase despre organizarea bisericii, în care profesorul a vorbit cu încăpățănare împotriva oricărei noțiuni a bisericii condusă prin prezbiteri, l-am întrebat pe profesor: „Dar ce veți face cu toate acele pasaje ale Scripturii care vorbesc despre prezbiteri?”

Răspunsul lui rapid a fost următorul: „numărul pasajelor pe tema prezbiterilor nu înseamnă nimic!”

M-am gândit în sinea mea, chiar dacă nu am avut nerv să o spun public: *Ei bine, ce înseamnă acest ceva? Textele tale inexistente pe tema clericilor?* Totuși, această experiență, ca altele asemănătoare, nu a slujit decât la stimularea convingerii mele tot mai mari că conducerea bisericii prin prezbiteri era o doctrină biblică sănătoasă, pe care majoritatea bisericilor fie o ignorau, fie o ilustrau greșit.

După câțiva ani, îmi pregăteam o serie de predici pe tema doctrinei bisericii. Când am ajuns la subiectul conducerii prin prezbiteri, am fost șocat să descopăr faptul că nu exista nicio carte scrisă pe această temă. Existau unele broșuri, articole în reviste sau capitole în cadrul altor cărți, dar nu exista nicio analiză detaliată pe acest subiect, nicio abordare expozitivă. Această lipsă a resurselor expositive era greu de crezut, mai ales când mă gândeam la rolul primordial al prezbiterilor ca lideri în primele biserici și la numărul pasajelor Scripturii adresate prezbiterilor. Acest lucru a aprins în mine dorința de a scrie o carte pe subiectul prezbiterilor bisericii.

Eu cred că nicio doctrină a Sfintei Scripturi nu ar trebui neglijată sau eliminată. Totuși, tot mai multe biserici au făcut acest lucru cu doctrina biblică a prezbiterilor. Chiar și printre bisericile care pretind că practică o conducere prin prezbiteri, statutul acestora a fost redus la niște simpli membri temporari în comitetele bisericilor, lucru destul de contrar modelului apostolic, nou testamental, al prezbiterilor păstori. Chiar dacă astfel de biserici ar putea avea prezbiteri, conducerea lor prin prezbiteri nu este una biblică.

Există literalmente zeci de mii de biserici din întreaga lume care practică o formă sau alta de prezbiteri pentru că ei cred că aceasta este o învățătură biblică.¹ Din nefericire, întrucât susținătorii conducerii prin prezbiteri au fost atât de absenți în articularea adecvată a acestei doctrine, printre majoritatea bisericilor

¹ Biserici prezbiteriene, reformate, bisericile lui Hristos, biserici creștine, adunări de frați, numeroase biserici baptiste, carismatice și independente.

conduse de prezbiteri există multă confuzie și gândire nebiblică în jurul acestui subiect. Există concepții greșite persistente despre prezbiteri, care împiedică bisericile să practice conducerea biblică autentică. Acest subiect este prea important pentru biserica locală ca să stea îngropat în astfel de confuzii. De aceea, cartea de față are în vedere în primul rând bisericile care practică o astfel de conducere, dar îi înțeleg greșit mandatul și adevăratul caracter biblic. Scopul ei este de a defini, pe cât de clar este posibil, din Scriptură, ce este conducerea biblică prin prezbiteri.

Pentru a defini conducerea biblică prin prezbiteri, trebuie să mergem înapoi la singura sursă autoritară a creștinismului autentic, dată de Dumnezeu, anume textul Sfintei Scripturi. Istoria Bisericii demonstrează pe larg consecințele dezastruoase ale îndepărtării de lumina Scripturii. Merle d'Aubigne (1794-1872), un cunoscut istoric reformat, enunță problema cu o precizie remarcabilă: „Pe măsură ce avansăm prin secole, lumina și viața încep să descrească în Biserică. De ce? Pentru că torța Scripturii începe să se diminueze și pentru că lumina amăgitoare a autorităților omenești începe să o înlocuiască”.²

Ca urmare a faptului că „lumina amăgitoare a autorităților omenești” a luat locul învățaturii Noului Testament pe tema prezbiterilor, doctrina creștină a prezbiterilor s-a pierdut vreme de aproape 14 secole. Doctrina aceasta a fost ignorată până în perioada Reformei, când Jean Calvin (1509-1564), influentul reformator francez, a deplâns pierderea conducerii biblice a bisericii și

² Citat de Alfred Kuen în *I Will Build My Church*, trad. Ruby Lindblad (Chicago: Moody, 1971), p. 27.

a încurajat restaurarea ei.³ Totuși, eforturile din secolul al XVI-lea au avut doar un succes parțial, pentru că reformatorii nu au putut să deștelinească complet solul împietrit al tradițiilor clericale îndelungate.⁴

În secolul al XIX-lea, George Müller, cunoscutul director de orfeline și om al credinței, alături de alți participanți din Mișcarea Fraților (Brethren Movement) din Anglia au reușit să slujbă prezbiterilor în locul ei convenit în biserică.⁵ În același timp, Mișcarea Restaurării (Restoration Movement) din America a făcut încercări nobile de a restaura conducerea bisericii prin prezbiteri.⁶ Totuși, ca rezultat al învățaturii și expoziției sistematice insuficiente, aceste eforturi au fost de scurtă durată și limitate la un număr relativ redus de biserici. Astfel, modelul Noului Testament de conducere a bisericii prin prezbiteri rămâne în mare măsură necunoscut majorității creștinilor.

³ Calvin a fost unul dintre primii care au scris despre abandonarea conducerii bisericii prin prezbiteri. Protestând față de pierderea acestei doctrine, Calvin a scris, citând un autor roman pe nume Ambrosiaster (cca. 375 d.Hr.):

„Gradual, această instituție a degenerat de la starea ei originală, așa că, până în vremea lui Ambrozie, doar clerul făcea judecățile în biserică. El a deplâns această situație folosind următoarele cuvinte: „Vechea sinagogă și, după aceea, biserica, avea prezbiteri, și nimic nu se făcea fără sfatul lor. Această modalitate de conducere nu a mai fost folosită, nu prin neglijență, ci probabil prin lenevie sau mai degrabă prin mândria celor învățați, care au dorit să pară importanți prin ei înșiși” (*Institutes of the Christian Religion*, ed. J.T. Mc Neill, trad. F.L. Battles [Philadelphia: Westminster, 1960], 2:107).

⁴ v. Emil Brunner, *The Misunderstanding of the Church*, trad. Harold Knight (Philadelphia: Westminster, 1953), p. 103, 104.

⁵ v. George Müller, *A Narrative of Some of the Lord's Dealings with George Muller* (London: James Nisbet, 1881), vol.1, p. 206, 207, 276-281; Henry Craik, *New Testament Church Order* (Bristol: W. Mack, 1863), p. 57,58; H. Groves, *Memoir of the Late Anthony Norris Groves*, 2nd ed. (London: James Nisbet, 1857), p. 385.

⁶ v. Alexander Campbell, *The Christian System* (1835; repr. Nashville: Gospel Advocate, 1964), p. 60-67.

Povara pe care Dumnezeu a pus-o pe inima mea comportă două aspecte: în primul rând, vreau să ajut la clarificarea doctrinei biblice a prezbiterilor și, în al doilea rând, să îi ajut pe prezbiterii bisericii astfel ca rolul lor să funcționeze eficace. Această carte dorește să împlinească primul scop, astfel că ea este în principal doctrinară și exegetică în natura ei. Pentru a împlini al doilea țel, am elaborat resurse scrise și audio suplimentare, lucruri care vor încuraja în conducerea eficace și vor ajuta la echiparea viitorilor prezbiteri. Nu este suficient doar să avem un grup de prezbiteri, ci rolul lor trebuie să fie pus la lucru într-un mod activ, competent și viu spiritual.

Prima parte a acestei cărți (capitolele 1-5) prezintă cinci trăsături majore ale conducerii biblice a bisericii: conducerea pastorală, conducerea pluralistă, conducerea prin prezbiteri bărbați, conducerea calificată și conducerea prin slujire. Aceste cinci principii sunt absolut esențiale pentru conducerea biblică a bisericii. Din nefericire, ele sunt constant atacate deopotrivă de societatea seculară și din interiorul comunității creștine. Există presiuni extraordinare la adresa bisericilor de astăzi de a se conforma spiritului lumesc și feminist, și de a eradica fără milă toate deosebirile dintre bărbați și femei din biserică. Parte din mișcarea de creștere a bisericii, cu obsesia ei pe numere și dimensiune, încurajează ideea de a-i da unei singure persoane cât de multă putere și autoritate este posibil. Mulțimi de biserici sunt oarbe față de trăsăturile calificative morale și spirituale identificate în Noul Testament pentru păstorii bisericii. Atitudinile lumești orientate pe lucruri mari, pe putere, pe promovarea de sine și pe succes în „lucrare”, sunt impregnate profund

în mințile mult prea multor lideri ai bisericii. Iată de ce am adăugat la această carte subtitlul „Un apel urgent la restaurarea conducerii biblice prin prezbiteri”. Conducerea biblică prin prezbiteri implică o structură de conducere scripturală a bisericii și un stil biblic de conducere, și ambele au nevoie disperată de o clarificare proaspătă și de restaurare în puterea Duhului.

Partea a doua (capitolul 6) oferă argumente biblice în apărarea doctrinei prezbiterilor. Partea a treia (capitolele 7-13) oferă explicarea proaspătă, profundă, a tuturor pasajelor biblice pe tema prezbiterilor bisericii. Aceasta este inima și sufletul acestei cărți, ca și temelia solidă pe care sunt zidite cele cinci trăsături majore ale prezbiterilor biblici. Sunt pe deplin convins că, dacă explicarea precisă, cu reverență, a Cuvântului lui Dumnezeu nu îi va convinge pe creștini de natura și importanța conducerii biblice a bisericii, cea prin prezbiteri, nimic altceva nu va face acest lucru. Sper că această carte nu doar va împlini nevoia studiului profund și biblic al acestei teme, ci îi va și inspira pe mulți alții să cerceteze comoara vastă a Cuvântului lui Dumnezeu. Fără îndoială, există adevăruri prețioase care încă așteaptă să fie descoperite.

PARTEA ÎNTÂI

CONDUCEREA BIBLICĂ A BISERICII

I

LIDERII PĂSTORI

„Îi sfătuiesc pe prezbiterii dintre voi... păstoriți turma lui Dumnezeu” (1 Petru 5:1a, 2a).

În timp ce participam la un concert de muzică susținut într-o biserică, am primit o lecție importantă de eclesiologie. În momentul când am pășit în foaierea principală, am observat fotografiile și numele păstorului principal și ale membrilor echipei sale. Fotografiile erau aranjate sub forma unei piramide, avându-l pe păstorul principal în vârf, pe rândul următor pe cei trei păstori asociați ai lui, și restul personalului bisericii la baza piramidei. Când am pășit mai departe în clădire, pe holul lateral, am văzut un alt avizier din sticlă cu fotografiile și numele prezbiterilor bisericii. M-am gândit imediat - ce *ilustrație superbă a felului în care prezbiterii bisericii au fost împinși deoparte într-un loc cu greu vizibil din biserică!* Această situație este foarte diferită de modelul Noului Testament cu privire la prezbiteri și slujba lor.

Când majoritatea creștinilor aud vorbindu-se despre prezbiterii bisericii, ei se gândesc la un comitet oficial al bisericii, la niște persoane oficiale, oameni influenți în cadrul bisericii locale sau sfătuitori ai păstorului. Ei se gândesc la prezbiteri ca la

niște indivizi care creează politici, care se ocupă de aspectele financiare, care strâng fonduri sau care administrează diverse treburi ale bisericii. Ei nu se așteaptă ca prezbiterii bisericii să predice Cuvântul sau să fie implicați pastoral în viețile membrilor ei. Victor A. Constien, un oficial luteran și autor al cărții *The Caring Elder*, explică această perspectivă răspândită legată de rolul prezbiterilor: „membrii unui comitet de prezbiteri al congregației nu sunt niște păstori asistenți. Ei își *ajută* păstorul... Prin păstorul principal, prezbiterii stabilesc o legătură de îngrijire pastorală cu fiecare persoană din echipa profesională, indiferent dacă este vorba despre un păstor asistent, de responsabilul cu educația creștină, cu evanghelizarea... Dar, mai important chiar, prezbiterii ajută la facilitarea și întărirea relațiilor de lucru dintre angajații bisericii”.¹

Totuși, o astfel de gândire nu doar că este lipsită de suport scriptural, ci contrazice flagrant învățătura Noului Testament. Nu trebuie să poți citi greacă sau să fii echipat profesional în teologie pentru a înțelege că ideea contemporană a comitetelor de prezbiteri ai bisericii este ireconciliabil opusă definiției prezbiterilor din Noul Testament. Potrivit conceptului de slujire a prezbiterilor din Noul Testament, aceștia conduc biserica, dau învățatură și propovăduiesc Cuvântul, protejează biserica de învățători falși, îi îndeamnă și îi mustră pe sfinți în învățătura sănătoasă, îi vizitează pe cei bolnavi și se roagă pentru ei, și decid în chestiuni

¹ Victor A. Constien, *The Caring Elder: A Training Manual for Serving* (St. Louis: Concordia, 1986), p. 10.

doctrinare. În terminologia biblică, prezbiterii păstoresc, supraviețuiesc, conduc și au grijă de biserica locală. Haideți să ne îndreptăm acum către modelul Noului Testament în ce privește grija pastorală prin prezbiterii păstori.

LIDERII PĂSTORI

Imaginea biblică a unui păstor care îngrijește de turma lui - îngrijind ore în șir de siguranța ei, conducând-o pe pășuni verzi și la ape curate, venind cu grija lui specială către cele slabe, căutându-le pe cele pierdute, vindecându-le pe cele rănite și bolnave - este o imagine prețioasă.

Întreaga imagine a unui păstor din zona Palestinei este caracterizată de intimitate, blândețe, preocupare, îndemânare, trudă, suferință și dragoste. Așa cum remarcă Derek J. Tidball, fost profesor la London Bible College, în cartea sa, *Skillful Shepherds*, această imagine este caracterizată de „un amestec subtil de autoritate și grijă”, și de „proporții egale de hotărâre și blândețe, de curaj și mângâiere”.²

Relația păstor-oaie este atât de bogată, încât Biblia o folosește în mod repetat pentru a-L descrie pe Dumnezeu și grija Lui iubitoare pentru poporul Său. Într-unul dintre cei mai îndrăgiți psalmi, David, păstorul ajuns rege, scria: „Domnul este Păstorul meu: nu voi duce lipsă de nimic. El mă paște în pășuni verzi, și mă duce la ape de odihnă” (Ps. 23:1-2). De asemenea, Biblia folosește imaginea păstorului pentru a descrie lucrarea

² D.J. Tidball, *Skillful Shepherds: An Introduction to Pastoral Theology* (Grand Rapids: Zondervan, 1986), p. 46, 48.

acelora care conduc poporul lui Dumnezeu (Ezec. 34).

Astfel, când Pavel și Petru îi îndeamnă direct pe prezbiteri să se achite de responsabilitatea lor, ambii au folosit imaginea păstoririi. Trebuie observat că acești doi apostoli importanți le atribuie prezbiterilor sarcina păstoririi bisericii locale, niciodată unui alt grup sau unei singure persoane. Pavel le reamintește prezbiterilor din Asia Mică de faptul că Dumnezeu Duhul Sfânt i-a așezat în turmă ca supraveghetori, cu scopul păstoririi bisericii lui Dumnezeu (F.A. 20:28). Petru îi îndeamnă pe prezbiteri să fie tot ceea ce păstorii ar trebui să fie pentru turmă (1 Petru 5:2). La rândul nostru, trebuie să privim la prezbiterii creștini în sens apostolic, văzându-i în primul rând ca păstori ai unei turme, nu ca pe niște directori de corporații sau sfătuitoari ai păstorului.

Dacă vrem să înțelegem ce sunt prezbiterii creștini și care este lucrarea lor, trebuie să înțelegem imaginea biblică a păstoririi. Ca niște ocrotitori ai oilor, prezbiterii Noului Testament sunt chemați să protejeze, să hrănească, să conducă și să îngrijească de multele nevoi practice ale turmei. Haideți să ne îndreptăm acum către exemplele, îndemnul și învățăturile Noului Testament despre prezbiteri, și vom folosi pentru aceasta patru mari categorii pastorale de responsabilități.

PROTEJAREA TURMEI

O parte majoră a lucrării prezbiterilor Noului Testament este aceea de a proteja biserica locală de învățatorii falși. Când a plecat din Asia Mică, Pavel i-a chemat pe prezbiterii bisericii din

Efes, dându-le un îndemn de rămas bun. Esența îndemnului lui Pavel este aceasta - *păziți turma – vin lupii*:

Însă din Milet, Pavel a trimis la Efes, și i-a chemat pe prezbiterii Bisericii... „*Luati seama dar la voi înșivă și la toată turma* peste care v-a pus Duhul Sfânt episcopi, ca să păstoriți Biserica Domnului, pe care a câștigat-o cu însuși sângele Său. Știu bine că, după plecarea mea, *se vor vâri între voi lupi răpitori*, care nu vor cruța turma; și se vor scula din mijlocul vostru oameni, care vor învăța lucruri stricăcioase, ca să tragă pe ucenici de partea lor. *De aceea, vegheați...*” (F.A. 20:17,28-31a; subl.).

Potrivit cerințelor enumerate de Pavel pentru slujba de prezbiter, un potențial prezbiter trebuie să aibă o suficientă cunoaștere a Bibliei pentru a fi în măsură să îi respingă pe învățătorii falși:

Te-am lăsat în Creta, ca să pui în rânduială ce mai rămâne de rânduit, și să așezi prezbiteri în fiecare cetate, după cum ți-am poruncit: Dacă este cineva fără prihană... [care] să se țină de Cuvântul adevărat, care este potrivit cu învățătura, *pentru ca să fie în stare... să îi înfrunte pe potrivnici.* (Tit 1:5-6, 9; subl.).

De exemplu, prezbiterii din Ierusalim s-au întâlnit cu apostolii pentru a judeca erorile doctrinare: „Apostolii și prezbiterii s-au adunat laolaltă, ca să vadă ce este de făcut [în această chestiune doctrinară]” (F.A. 15:6ff). Asemenea apostolilor, prezbiterii din Ierusalim trebuiau să cunoască Scriptura suficient de bine așa încât să poată proteja turma de învățătorii falși.

Protejarea turmei include de asemenea căutarea oilor

pierdute și rătăcitoare – un aspect critic al păstoririi pe care mulți păstori ai bisericilor îl neglijează total. Mai mult, protejarea turmei implică disciplinarea păcatului, muștrarea comportamentului și a atitudinilor nepotrivite (1 Tes. 5:12), și oprirea luptelor interne. Deși Noul Testament accentuează rolul prezbiterilor în protejarea împotriva erorilor doctrinare, prezbiterii nu pot neglija slujba căutării celor pierduți și pe cea a corectării comportamentului păcătos.

Protejarea turmei este o componentă vitală pentru că oile sunt animale lipsite de abilitatea de a se apăra singure. Ele sunt total neajutorate în fața lupilor, a urșilor, a leilor sau a hoșilor. Scriind din bogata sa experiență ca păstor și cercetător în agricultură în partea de est a Africii și în Canada, Phillip Keller explică cu abilitate cât de vulnerabile și neștiutoare sunt oile în fața pericolelor, și chiar a morții inevitabile:

Îmi amintesc de comportamentul unei turme de oi atacată de câini, de pume, de urși sau chiar de lupi. Adesea într-o frică oarbă sau într-o inconștiență totală, ele rămân pe loc uitându-se cum tovarășele lor de turmă sunt sfâșiate în bucăți. Prădătorul va distruge oile una câte una, zdrobindu-le cu colții și cu ghearele lui. Între timp, celelalte oi pot acționa ca și cum nici măcar nu au văzut sau nu recunosc carnagiul care are loc în jurul lor. Este ca și cum ar fi complet incapabile să vadă pericolul care le pândește la un pas de ele, aflându-se într-o stare foarte precară.³

³ Phillip W. Keller, *A Shepherd Looks at the Great Shepherd and His Sheep* (Grand Rapids: Eerdmans, 1981), p. 25.

Păzirea oilor de pericole este în mod clar un aspect semnificativ al sarcinii păstoririi. Același lucru este valabil în cazul păstorilor bisericii. Ei trebuie să păzească continuu congregația de învățătorii falși. Chiar dacă lucrarea de păzire este un aspect mai puțin atractiv al păstoririi, ea este indispensabilă pentru supraviețuirea turmei. Charles E. Jefferson (1860-1937), păstor și autor al cărții *The Minister as Shepherd*, subliniază acest element vital: „Călătoria din leagăn până la mormânt este una periculoasă... Dacă fiecare om este înconjurat de pericole, dacă universul este viu cu forțe ostile sufletului, atunci vegherea devine una dintre cele mai critice responsabilități ale păstorului”.⁴ De aceea, prezbiterii trebuie să fie protectori, veghetori, apărători și ocrotitori ai poporului lui Dumnezeu. Pentru a realiza această slujbă, prezbiterii păstori trebuie să fie alerți spiritual și curajoși.

Alerți spiritual

Un bun păstor este întotdeauna în alertă, vigilent cu privire la pericole. El îl cunoaște bine pe prădător și înțelege importanța de a acționa înțelept și rapid. Tot astfel, prezbiterii trebuie să fie treji spiritual și foarte sensibili pentru a depista pericolele subtile ale atacurilor Satanei. Totuși, este greu să fii în alertă și gata să acționezi în toate momentele. Iată de ce Pavel îi îndeamnă pe prezbiterii din Asia Mică să „vegheze” (F.A. 20:31). El cunoaște înclinația naturală a păstorilor de a deveni leneși spiritual, indisciplinați, deficitari în rugăciune și oboșiți. Vechiul Testament dovedește aceasta. Profeții Vechiului

⁴ Charles Edward Jefferson, *The Minister as Shepherd* (1912; repr. Fincastle: Scripture Truth, n.d.), p. 43.

Testament au strigat împotriva păstorilor Israelului, pentru că aceștia eșuaseră să vegheze pentru a-i ocroti pe oameni de lupii răpitori. Liderii Israelului sunt ilustrați în culori vii de Isaia, fiind descriși ca niște străjeri orbi și niște câini muți:

Veniți toate fiarele de pe câmp, veniți de mâncați, toate fiarele din pădure! Toți păzitorii lui sunt orbi, fără pricepere; toți sunt niște câini muți, care nu pot să latre; aiurează, stau tolăniți și le place să doarmă. Totuși sunt niște câini lacomi, care nu se mai satură. Sunt niște păstori care nu pot pricepe nimic; toți își văd de calea lor, fiecare umblă după folosul lui, fără abatere: ,Veniți, - zic ei – am să caut vin, și ne vom îmbăta cu băuturi tari! Măine vom face tot ca azi, ba încă și mai rău!’ (Isaia 56:9-12).

Păstorii prezbiteri trebuie să fie veghetori și să se roage. Ei trebuie să fie conștienți de lucrurile care se schimbă în societate și în biserică. Ei trebuie să se educe continuu, în special în Sfânta Scriptură, păzind cu sârguință propria umblare spirituală cu Domnul și rugându-se întotdeauna pentru turmă și pentru membrii ei individuali.

Cine poate calcula daunele provocate în ultimele două mii de ani bisericilor lui Isus Hristos din cauza păstorilor neatenți, naivi și deficitari în slujba rugăciunii? Multe biserici și denominații care apărau cândva învățătura și trăirea biblică, sănătoasă, au ajuns acum să respingă fiecare aspect major al credinței creștine și apără cele mai deplorabile practici morale imaginabile. Cum s-a întâmplat aceasta?

Liderii bisericii locale erau naivi, neînvățați și deficițari în rugăciune, astfel că au devenit neatenți la strategiile înșelătoare ale Satanei. Ei erau niște străjeri orbi și câini muți, preocupați de interesele lor și mângâierile lor egoiste. Când seminariile lor teologice s-au jucat cu adevărurile Evangheliei și cu inspirația divină a Bibliei, ei erau adormiți. Cu naivitate, i-au invitat în turmele lor pe lupii tineri îmbrăcați în blană de oaie, lăsându-i să le fie păstori spirituali. Ca urmare, ei și turmele lor au fost devorate de lupi.

Curajoși

De asemenea, păstorii trebuie să aibă curaj pentru a lupta cu prădătorii feroce. Regele David a fost un model de păstor cu un curaj remarcabil. Cartea 1 Samuel ne relatează experiențele lui David ca păstor care își proteja turma de leu și de urs:

Saul i-a zis lui David: „Nu poți să te duci să te bați cu Filisteanul acesta, căci tu ești un copil, și el este un om războinic din tinerețea lui”. David i-a zis lui Saul: „Robul tău păștea oile tatălui său. Și când un leu sau un urs venea să-i ia o oaie din turmă, alergam după el, îl loveam, și-i smulgeam oaia din gură. Dacă se ridica împotriva mea, îl apucam de falcă, îl loveam, și-l omoram. Așa a doborât robul tău leul și ursul; și cu Filisteanul acesta, cu acest netăiat împrejur, va fi ca și cu unul din ei, căci a ocărât oștirea Dumnezeului celui viu”. David a mai zis: „Domnul, care m-a izbăvit din gheara leului și din laba ursului, mă va izbăvi și din mâna acestui Filistean”. Și Saul i-a zis lui David: „Du-te, și Domnul să fie cu tine!” (1 Sam. 17:33-37).

Curajul de felul celui manifestat de David este o calitate esențială a unui lider. Un om de stat cunoscut la nivel internațional a fost întrebat cândva de reporteri: „Care este cea mai importantă calitate a unui lider național?” Răspunsul lui a fost acesta: „Curajul”. Acest lucru este valabil nu doar pentru liderii politici, ci și pentru liderii bisericii. Este nevoie de curaj pentru a disciplina păcatul din biserică (în special păcatul din lideri sau membri proeminenți), pentru a confrunta luptele interne, și să te ridici împotriva învățătorilor puternici și a experților teologi care își expun curajos doctrinele false. Fără curajul de a lupta pentru adevăr și pentru a apăra viețile copiilor lui Dumnezeu, biserica locală ar putea fi măturată de orice furtună doctrinară nouă sau de orice conflict intern.

„Am ajuns cumva să ne însușim ideea că erezia este doar acel lucru scandalos de greșit, iar noi nu părem să înțelegem că cea mai periculoasă persoană dintre toate este aceea care nu accentuează lucrurile drepte”.

(D. Martyn Lloyd-Jones, *Sermon on the Mount*, 2:244)

Există mulți credincioși slabi, imaturi și instabili, astfel că prezbiterii trebuie să acționeze ca un zid de apărare împrejurul oamenilor, protejându-i de pericolul înfricoșător al lupilor răpitori și de alte influențe distrugătoare. Pe de altă parte, „cel plătit, care nu este păstor, și ale cărui oi nu sunt ale lui [sau căruia nu-i pasă de oi], când vede lupul venind, lasă oile și fuge; și lupul le

răpește și le împrăștie” (Ioan 10:12b). Asemenea „Marelui Păstor”, un bun prezbiter păstor este gata să își dea viața pentru turma locală. El mai degrabă ar muri decât să le permită lupilor să devoreze turma.

HRĂNIREA TURMEI

De-a lungul Noului Testament, un accent extraordinar este pus pe centralitatea învățaturii date din Cuvântul lui Dumnezeu. Isus, Păstorul cel bun, a fost în primul rând un învățător, iar El i-a trimis pe alții să propovăduiască tot ceea ce El i-a învățat (Matei 28:20). El i-a spus lui Petru: „Paște [învață] oile Mele” (Ioan 21:17). Apostolii erau învățători, iar primii creștini s-au dedicat cu credincioșie învățaturii (F.A. 2:42). Barnaba l-a chemat pe Pavel să vină la Antiohia ca să îl ajute în darea de învățătură (F.A. 11:25-26). Pavel l-a îndemnat pe Timotei să dea atenție la „citire [citirea publică a Scripturii], la îndemnare, și la învățătură” (1 Tim. 4:13).

În ordinea darurilor din 1 Corinteni 12:28, darul de învățătură este pe locul al treilea, după darul de apostol și cel de profet. Astfel, darea de învățătură este unul dintre cele mai mari daruri pe care o congregație ar trebui să și-l dorească (1 Cor. 12:31).

James Orr (1844-1913), un teolog și apologet scoțian, este cel mai bine cunoscut ca editor general al enciclopediei biblice intitulată *The International Standard Bible Encyclopedia*. El a observat imediat întâietatea învățaturii din biserica primară. El scria: „Dacă există o religie în lume care înalță slujba învățării,

în mod sigur aceea este religia lui Isus Hristos”.⁵

Spre deosebire de prezbiterii din perioada modernă, din comitetele bisericilor, tuturor prezbiterilor din Noul Testament li s-a cerut să fie „în stare să-i învețe pe alții” (1 Tim. 3:2). În lista calificărilor prezbiterilor din epistola lui către Tit, Pavel afirmă că „[prezbiterul trebuie] să se țină de Cuvântul adevărat, care este potrivit cu învățătura, pentru ca *să fie în stare să sfătuiască în învățătura sănătoasă* și să îi înfrunte pe potrivnici” (Tit 1:9; subl.). Într-un alt pasaj foarte important pe tema prezbiterilor, Pavel vorbește despre unii prezbiteri care se trudesă în predicare și învățatură, și care, astfel, meritau susținerea financiară din partea bisericii locale:

Prezbiterii care cârmuiesc bine, să fie învredniciți de îndoită cinste, *mai ales cei ce se ostenesă cu propovăduirea și cu învățătura*, pe care o dau altora... Căci Scriptura zice: „Să nu legi gura boului când treieră bucate”; și „Vrednic este lucrătorul de plata lui”. (1 Tim. 5:17-18; subl.).

Pavel le-a reamintit prezbiterilor din Efes că el îi învățase pe ei și biserica lor planul complet și scopul lui Dumnezeu: „Căci nu m-am ferit să vă vestesc tot planul lui Dumnezeu” (F.A. 20:27). Acum era momentul ca prezbiterii aceștia să facă același lucru. Întrucât prezbiterii au porunca de a păstori turma lui Dumnezeu (F.A. 20:28; 1 Petru 5:2), parte din lucrarea lor de păstorie este să se îngrijească ca turma să fie hrănită din Cuvântul lui Dumnezeu.

⁵ James Orr, *The Christian View of God and the World* (Grand Rapids: Eerdmans, 1948), p. 20.

Importanța hrănirii oilor este evidențiată prin faptul că oile sunt aproape incapabile să se hrănească și să se adape adecvat de unele singure. Fără un păstor, oile ar fi rapid lipsite de pășune și apă, și ar pieri curând. De aceea, așa cum ne reamintește Charles Jefferson pe bună dreptate, „totul depinde de hrănirea adecvată a oilor. Dacă nu sunt hrănite cu înțelepciune, ele se îmbolnăvesc și slăbesc, astfel că lucrurile investite în ele se pierd. Când Ezechiel prezintă o imagine a păstorului rău, prima atingere a peniței sale este aceasta: ‚el nu păstorește turma’”.⁶

Comunitatea creștină este creată de Duhul Sfânt, folosindu-se de Cuvântul lui Dumnezeu (1 Petru 1:23; Iacov 1:18). De asemenea, ea se maturizează, crește și este protejată prin Cuvânt. De aceea, este o cerință scripturală ca un prezbiter să „fie în stare să sfătuiască în învățătura sănătoasă, și să îi înfrunte pe potrivnici” (Tit 1:9). Prezbiterii protejează, călăuzesc, conduc, hrănesc, mângâie, educă și vindecă turma prin învățarea și predicarea Cuvântului. Fără îndoială, multe nevoi pastorale ale oamenilor sunt împlinite prin învățătura Cuvântului. Eșecul liderilor bisericii de a cunoaște și de a propovădui Biblia este unul dintre principalele motive pentru care erorile doctrinare inundă bisericile de astăzi și înecă puterea și viața bisericilor. Comentând pe marginea cerinței biblice pentru prezbiteri de a cunoaște Biblia și de a fi în stare să propovăduiască și să apere Cuvântul, Neil Summerton, prezbiter de biserică și autor al cărții *A Noble Task: Eldership and Ministry in the Local Church*, remarcă:

Deopotrivă față de Timotei și față de Tit, Pavel arată

⁶ Jefferson, *The Minister as Shepherd*, p. 59-60.

foarte clar că trăsătura indispensabilă, care îi deosebește evident pe prezbiteri de diaconi, este abilitatea de a stăpâni doctrina creștină, de a o evalua în alții, de a o propovădui și de a o dezbate în fața celor care propovăduiesc minciuni (1 Tim. 3:2; Tit 1:9-16).

Lucrarea păstorului-învățător este de asemenea unul dintre mijloacele principale prin care conducerea și viziunea prezbiterilor este comunicată congregației și, de aceea, abilitatea de a comunica este una dintre cerințele conducerii eficiente.

Pot exista oameni care să fie înclinați să se răzvrătească față de acest accent și să argumenteze că prezbiterii au nevoie mai degrabă de daruri practice pentru a se asigura că slujba lor de administrare este eficace și bună. Ca răspuns, se poate spune în primul rând că această idee confundă accentul pe care deopotrivă Vechiul și Noul Testament îl plasează pe nevoia ca turma lui Dumnezeu să fie condusă de păstori care se vor asigura că ea este hrănită spiritual. În acest sens, sănătatea caracterului trebuie să fie pusă laolaltă cu acceptarea și transmiterea Cuvântului Domnului ca mijloc de hrănire, protejare și restaurare a membrilor individuali ai turmei. Această lucrare nu trebuie în mod necesar să fie practică de pe un podium, iar centrul de gravitație al darurilor unui prezbiter poate fi înclinat mai degrabă către propovăduire, în timp ce al altuia poate fi înclinat mai degrabă către păstorie. Totuși, ei toți trebuie să aibă o înțelegere sănătoasă a credinței și abilitatea de a propovădui și a da învățătură în

grupuri mici și în discuții personale, în funcție de circumstanțele pastorale.

În al doilea rând, dacă prezbiterilor le lipsește îndemânarea practică într-o astfel de administrare necesară turmei, atunci ei trebuie să desemneze una sau mai multe persoane (probabil ca diaconi, dacă au calități spirituale înalte, necesare pentru acea slujire) care să îi ajute. Mai mult, într-un grup de prezbiteri de orice mărime, unul sau mai mulți din echipă pot fi în măsură să acopere aceste sarcini atâta vreme cât nu îi împiedică să acorde prioritate responsabilităților de supraveghere a turmei. Totuși, indiferent de costurile implicate, trebuie evitată greșeala de a-i desemna ca prezbiteri pe cei care au deficiențe fie de caracter sau spirituale, fie au lipsuri în domeniul darurilor specifice prezbiterilor, ori în ambele domenii.⁷

CONDUCEREA TURMEI

În limbaj biblic, a păstori un popor sau un grup de oameni are sensul de a conduce sau de a guverna (2 Sam. 5:2; Ps. 78:71-72). Conform F.A. 20 și 1 Petru 5, prezbiterii păstoresc Biserica lui Dumnezeu. De aceea, a păstori biserica locală înseamnă, printre altele, a conduce biserica. Pavel afirma față de biserica din Efes: „Prezbiterii care cârmuiesc [*conduc, călăuzesc, gestionează*] bine, să fie învredniciți de îndoită cinste” (1 Tim. 5:17a). De aceea, prezbiterii conduc, călăuzesc, guvernează, gestionează și

⁷ Neil Summerton, *A Noble Task: Eldership and Ministry in the Local Church*, 2nd ed. (Carlisle: Paternoster, 1994), p. 26-27.

îngrijesc turma lui Dumnezeu.

În Tit 1:7, Pavel insistă asupra faptului că un potențial prezbiter trebuie să fie fără reproș din punct de vedere moral și spiritual, pentru că el este „econom al lui Dumnezeu”. Un econom este un „administrator al casei”, cineva care are o responsabilitate oficială asupra slujitorului stăpânului, asupra proprietății și chiar asupra finanțelor lui. Prezbiterii sunt administratorii casei lui Dumnezeu, adică ai bisericii locale.

Prezbiterii sunt denumiți de asemenea „priveghetori”, ceea ce semnifică faptul că ei supraveghează și gestionează biserica. Atunci când se adresează prezbiterilor, Petru folosește verbul derivat de la *priveghetor*: „îi sfătuiesc pe prezbiterii dintre voi... păstoriți turma lui Dumnezeu, care este sub paza voastră” (1 Petru 5:1a, 2a). În această circumstanță, Petru combină conceptele păstoririi și ale supravegherii, îndemnându-i pe prezbiteri la responsabilitatea lor. De aceea, putem vorbi despre funcția generală a prezbiterilor ca fiind cea a supravegherii pastorale asupra bisericii locale.

Conducerea și gestionarea unei turme este importantă pentru că, așa cum remarcă Jefferson, oile se nasc cu înclinația naturală de a-l urma pe păstor:

Oile nu sunt niște călători independenți. Ele trebuie să aibă un conducător dintre oameni. Ele nu pot să meargă în locuri predeterminate prin ele însele. Ele nu pot să își înceapă dimineața în căutarea pășunii, după care să se întoarcă de unele singure acasă, la căderea serii. În aparență, ele nu au sensul direcției. Cea mai proaspătă și mai

verde pășune poate să se afle la doar câteva mile distanță, dar, lăsate singure, oile să nu o găsească. Ce animal este mai incapabil ca o oaie? Ea își conștientizează neputința, căci niciun animal nu este mai docil ca ea. Oile vor merge acolo unde le conduce păstorul. Oaia știe că păstorul este o călăuză pentru ea și că este ceva sigur să îl urmeze.⁸

Oile trebuie duse la ape proaspete, pe pășuni noi și trebuie ferite de arșița periculoasă a verii. Aceasta presupune adeseori călătoria pe drumuri aspre și pe căi înguste, prin ravene periculoase. De asemenea, oile trebuie duse la odihnă. La căderea serii, ele trebuie aduse înapoi în staul. Astfel, păstorii trebuie să știe cum și unde să își conducă turmele. Ei trebuie să folosească cu înțelepciune pășunea și resursele de apă, plănuiind constant nevoile viitoare și anticipând problemele cu care ar putea să se confrunte.

Îndemânarea în cârmuire

Aceleași principii de conducere și gestiune implicate în păstorirea oilor se aplică în păstorirea bisericii locale. O congregație are nevoie de conducere, gestiune, guvernare, călăuzire, sfat și viziune. De aceea, toți prezbiterii trebuie să fie, într-o anumită măsură, cârmuitori și lideri.⁹ Prezbiterii trebuie să clarifice direcția și credințele pentru turmă. Ei trebuie să stabilească obiective, să ia decizii, să dea direcție, să corecteze greșeli și eșecuri, să producă schimbare și să motiveze oameni. Ei trebuie să evalueze, să plănuiască și să cârmuiască. De

⁸ Jefferson, *The Minister as Shepherd*, p. 47.

⁹ Pentru o discuție bună pe tema diferențelor dintre lideri și manageri, v. Kenneth O. Gangel, *Feeding and Leading* (Wheaton: Victor, 1989), p. 13-46.

aceea, prezbiterii trebuie să fie niște oameni care rezolvă probleme, care conduc oameni, niște buni planificatori și gânditori.

O turmă sănătoasă de oi, una care crește, nu își face apariția peste noapte, ci ea este rezultatul lucrării pastorale îndemânatică de cârmuire a oilor și gestiune a resurselor. Prezbiterii își cunosc oile și au îndemânare în a îngriji de ele. Un bun prezbiter-păstor își cunoaște oamenii. El știe cât de sensibili sunt aceștia. El le cunoaște nevoile, necazurile, slăbiciunile și păcatele. El știe felul în care oile se pot răni reciproc. El știe cât de încăpățânate pot fi. El cunoaște cum să îi trateze pe oameni. El știe că ei trebuie conduși încet și cu răbdare. El știe când trebuie să fie aspru și când trebuie să fie blând. El cunoaște nevoile oamenilor și ce trebuie făcut pentru a împlini acele nevoi. El știe cum să evalueze cu acuratețe starea de sănătate și direcția către care se îndreaptă congregația. Când nu cunoaște aceste lucruri, el va dori să găsească răspunsuri. Prezbiterul iubește să capete îndemânări mai bune și să cunoască metode mai eficiente pentru cârmuirea turmei.

Întrucât prezbiterii-păstori trebuie să conducă și să cârmuiască o congregație de oameni, Noul Testament cere ca toți candidații la slujba de prezbiter să dea dovada abilității de cârmuire prin gestiunea adecvată a propriilor lor familii: „[potențialul prezbiter] să-și chivernisească bine casa, și să-și țină copiii în supunere cu toată cuviința. Căci dacă cineva nu știe să-și cârmuiască bine casa lui, cum va îngriji de Biserica lui Dumnezeu?” (1 Tim. 3:4-5).

De asemenea, Scriptura spune că „prezbiterii care cârmuiesc [*conduc, călăuzesc, gestionează*] bine, să fie învredniciți de îndoită

cinste” (1 Tim. 5:17). Așadar, prezbiterii care cârmuiesc bine biserica merită să fie recunoscuți pentru abilitatea și slujirea lor de conducere și cârmuire.

Muncă asiduă

Conducerea și cârmuirea unei turme nu cere doar îndemânare și cunoaștere, ea implică și multă trudă. Păstorirea este o lucrare dificilă și adesea inconfortabilă. Oile nu își iau vacanță de la mâncare și apă, și nici prădătorii lor nu pier peste noapte. Observați descrierea pe care Iacov o face vieții sale de păstor: „Ziua mă topeam de căldură, iar noaptea mă prăpădeam de frig, și-mi fugea somnul de pe ochi” (Gen. 31:40). Deoarece un bun păstor trebuie să muncească din greu, un păstor centrat pe sine este considerat de autorii biblici ca unul rău (Ezec. 34: 2, 8). Un păstor indolent și leneș este o ocară și un pericol pentru turmă (Naum 3:18; Zah. 11:17).

Păstorirea turmei lui Dumnezeu necesită o viață de trudă și dedicare. Iată de ce Pavel îi îndeamnă pe credincioși să îi onoreze mult și să îi iubească pe cei care trudes din greu în grija lor față de turmă (1 Tes. 5:12; 1 Tim. 5:17). Ceea ce a spus J. Hudson Taylor (1832-1905), întemeietorul China Inland Mission, despre slujba misionară poate fi spus și despre păstorirea unei turme a copiilor lui Dumnezeu: „Lucrarea unui adevărat misionar este o trudă adesea foarte monotona, aparent fără foarte mare succes, și făcută prin dificultăți mari, variate și neîncetate”.¹⁰ Când

¹⁰ A. J. Broomhall, *Hudson Taylor and China's Open Century*, 7 vol., vol. 5: *Refiner's Fire* (London: Hodder and Stoughton, 1985), p. 350.

slujba de prezbiter este percepută ca un statut sau ca o poziție în comitetul bisericii, vor exista o mulțime de voluntari, dar atunci când ea este percepută ca o lucrare pastorală foarte solicitantă, puțini se vor năpusti să se ofere voluntari.

Un motiv pentru care sunt atât de puțini prezbiteri-păstori sau echipe bune de prezbiteri ai bisericii este că, vorbind în general, oamenii sunt leneși spiritual. Lenevia spirituală este o problemă enormă în comunitatea creștină. Lenevia spirituală este un motiv major pentru care majoritatea bisericilor nu adoptă nicio dată conducerea biblică a bisericii, prin prezbiteri. Oamenii sunt mai degrabă dornici să le permită altora să le împlinescă responsabilitățile spirituale, indiferent dacă aici ar fi soțiile lor, clerul sau așa-ziii profesioniști ai bisericii.

Totuși, conducerea biblică a prezbiterilor nu poate exista într-o atmosferă a creștinismului nominal. Nu poate exista nicio conducere biblică sănătoasă într-o biserică unde nu există creștinism biblic. Pentru ca o conducere biblică prin prezbiteri să funcționeze eficient, este nevoie de bărbați care să se dedice ferm principiilor de ucenicizare ale Domnului nostru. O astfel de conducere este dependentă de bărbați care caută mai întâi Împărăția lui Dumnezeu și neprihănirea Lui (Matei 6:33), bărbați care se aduc pe ei înșiși ca jertfe vii înaintea lui Dumnezeu și robi ai Domnului Isus Hristos (Rom. 12:1-2), bărbați care Îl iubesc pe Isus Hristos mai presus de orice și care sunt gata să se sacrifice pe ei înșiși de dragul altora, bărbați care iubesc așa cum a iubit Hristos, bărbați care sunt disciplinați și jertfitori, bărbați care au luat crucea și sunt gata să sufere pentru Hristos.

Unii oameni ar putea să spună, „Nu poți să te aștepți de la oameni obișnuiți să își îngrijească familiile, să lucreze cât este ziua de lungă, și să mai și păstorească o biserică locală”. Totuși, acest lucru pur și simplu nu este adevărat. Mulți oameni își îngrijesc familiile, lucrează și totuși dedică foarte mult timp slujirii în comunitate, cluburilor, activităților atletice și/sau instituțiilor religioase. Sectele și-au construit mișcări laice largi, care supraviețuiesc în principal datorită timpului dăruit voluntar de membrii lor. Noi, creștinii care ne bazăm pe Scriptură, devenim un grup de credincioși moi, leneși, oameni care pretind să fie plătiți ca să facă cel mai mărunț lucru. Este uimitor, în sens pozitiv, ce multe lucruri pot realiza oamenii când sunt motivați să lucreze pentru ceva ce le place. Am văzut oameni zidind și remodelând case în timpul lor liber. Am văzut de asemenea oameni disciplinându-se pentru a căpăta o cunoaștere fenomenală a Scripturii.

Problema reală, deci, nu stă în faptul că bărbații ar avea un timp limitat sau energie limitată la dispoziție, ci în ideile false despre muncă, trăire creștină, prioritățile vieții și, în special, despre slujirea creștină. Pavel le spunea prezbiterilor din Efes: „Singuri știți că mâinile acestea au lucrat pentru trebuințele mele și ale celor ce erau cu mine. În toate privințele v-am dat o pildă, și v-am arătat că, lucrând astfel, trebuie să îi ajutați pe cei slabi, și să vă aduceți aminte de cuvintele Domnului Isus, care Însuși a zis: „Este mai ferice să dai decât să primești” (F.A. 20:34-35). Cum pot deci bărbații care au servicii să păstorească biserica și în același timp să își facă timp să aibă o viață de familie evlavioasă și să își păstreze locurile de muncă? Ei bine, ei fac acest lu-

cru prin sacrificiu de sine, printr-o viață disciplinată, prin credință, perseverență, trudă, și prin puterea Duhului Sfânt. R. Paul Stevens, autor și profesor la Regent College în Vancouver, British Columbia, ne așează pe calea corectă atunci când scrie următoarele:

Pentru ca făuritorii de corturi să supraviețuiască cu 3 slujbe permanente (muncă, familie și lucrare), ei trebuie să adopte un stil de viață jertfitor. Făuritorii de corturi trebuie să trăiască o viață altoită și literalmente să își găsească odihna și plăcerea în slujirea lui Hristos (Matei 11:28). Ei trebuie să fie dispuși să abandoneze într-o anumită măsură obiective precum avansarea în carieră sau distracții legitime în viața lor privată pentru a căpăta privilegiul de a câștiga premiul ceresc (Filip. 3:14). Multe persoane ar dori să fie făuritori de corturi dacă ar putea să fie și bogați în același timp, dacă ar putea trăi o viață plină de amuzament și dacă ar putea să își păstreze o viață publică bogată. Dar adevărul este că o slujire importantă în biserică și în comunitate nu poate veni decât prin sacrificiu.¹¹

ÎNGRIJIND DE NEVOI PRACTICE

În plus față de responsabilitățile familiare și mai largi de a proteja, hrăni și conduce turma, prezbiterii poartă de asemenea responsabilitatea grijii practice a diverselor nevoi ale acesteia. De exemplu, Iacov îi învață pe membrii bolnavi ai turmei să îi cheme pe prezbiterii bisericii: „Este vreunul printre voi bolnav? Să-i

¹¹ R. Paul Stevens, *Liberating the Laity* (Downers Grove: Inter Varsity, 1985), p. 147.

cheme pe prezbiterii Bisericii; și să se roage pentru el, după ce-l vor unge cu untdelemn în Numele Domnului” (Iacov 5:14). Pavel îi îndeamnă pe prezbiterii din Efes să îngrijească de cei slabi și nevoiași din turmă: „În toate privințele v-am dat o pildă, și v-am arătat că, lucrând astfel, *trebuie să îi ajutați pe cei slabi*, și să vă aduceți aminte de cuvintele Domnului Isus, care însuși a zis: „Este mai ferice să dai decât să primești” (F.A. 20:35; subl.).

Ca păstori ai turmei, prezbiterii trebuie să fie disponibili să împlinească orice nevoi au oile turmei lor. Aceasta include vizitarea celor bolnavi, mângâierea celor văduvi, întărirea celor slabi, rugăciunea pentru *toate* oile, chiar și pentru cele dificile, vizitarea noilor membri, oferirea de sfaturi pentru cuplurile care sunt în timpul logodnei, care s-au căsătorit sau care vor să divorțeze, ca și gestiunea multor alte detalii ale vieții de zi cu zi a congregației. Totuși, trebuie să echilibrăm un pic ceea ce am spus despre lucrarea prezbiterilor prin adevărul paralel al lucrării fiecărui membru. Deși prezbiterii conduc și sunt, oficial vorbind, responsabili pentru supravegherea spirituală a *întregii* biserici, ei nu fac *toată* lucrarea bisericii. Ei nu sunt *slujitorii*. Lucrarea este a *întregii* biserici. Ea nu este lucrarea unei persoane și nici măcar a unui grup de persoane.

Biserica locală nu este doar o turmă, ci ea este și un trup care primește daruri de la Duhul Sfânt, preoți împăratești care Îi slujesc Domnului și poporului Lui. Astfel, grija pentru trupul local nu este responsabilitatea exclusivă a prezbiterilor, ci a tuturor membrilor. Fiecare membru al trupului lui Hristos este echipat de Duhul pentru a sluji nevoilor altora. Prezbiterii sunt

dependenți de darurile și abilitățile altora (și unii pot fi mai echipați decât prezbiterii în anumite domenii ale slujirii) pentru a putea îngriji de biserica locală. Prezbiterii biblici nu își doresc un control asupra unei congregații pasive. Ei doresc să conducă o biserică activă, vie, în care fiecare membru slujește cu ceva.

Mai mult, diaconii sunt slujitorii bisericii în lucrarea de binefacere. Asemenea prezbiterilor, ei sunt chemați să se ocupe de multele nevoi practice ale oamenilor (F.A. 6:1-6). Astfel, prezbiterii trebuie să le delege diaconilor multele nevoi practice ale congregației în această lucrare. La fel ca în cazul apostolilor, prezbiterii bisericii trebuie să țină minte că, deși ei sunt implicați în slujirea nevoilor practice ale bisericii, prioritățile lor trebuie să rămână acelea de a fi mereu în „rugăciune și în propovăduirea Cuvântului” (F.A. 6:4).

Dragostea pentru poporul Domnului

Secretul grijii pentru oi este dragostea. Un bun păstor iubește oile și îi place să fie în mijlocul lor (2 Sam. 12:3). Tot astfel, cei mai buni prezbiteri sunt cei care îi iubesc pe oameni, cărora le place să fie alături de ei, și care sunt implicați cu zel în viețile acestora. Charles Jefferson rezumă admirabil această calitate când scrie că „aceasta era virtutea cea mai mare a păstorului – dragostea jertfitoare”.¹²

Dragostea păstorului pentru oile sale este larg recunoscută de cei care cunosc oile și păstorii. Profesorul în teologia Vechiului Testament John J. Davis a descoperit acest adevăr în timp ce

¹² Jefferson, *The Minister as Shepherd*, p. 65.

a făcut unele cercetări privind slujba păstorilor de la câmp. El i-a pus o mulțime de întrebări unui păstor modern din Palestina, pe nume Mohammad Yaseen, cerându-i detalii despre atitudinile cerute de la un bun păstor și spune că păstorul acesta „a menționat constant faptul că cei mai buni păstori sunt cei care își iubesc cu adevărat oile”.¹³ Phillip Keller, în încântătoarea sa carte pe tema Psalmului 23 (care ar trebui citită de toți prezbiterii), observa la rândul lui dragostea păstorului: „Toată grija, toată truda, toată vegherea atentă, toată îndemânarea, toată preocuparea, toată jertfirea de sine izvorăște din dragostea Lui – dragostea Acela care Își iubește oile, care Își iubește lucrarea, și care Își iubește rolul de Păstor”.¹⁴

Inima iubitoare a unui păstor autentic este ilustrată dramatic în viața lui Pavel. Pavel scria reamintindu-le corintenilor aducători de necazuri de motivațiile și simțămintele sale cele mai profunde: „V-am scris cu multă mâhnire și strângere de inimă, cu ochii scăldați în lacrimi, nu ca să vă întristați, ci ca să vedeți dragostea nespus de mare, pe care o am față de voi” (2 Cor. 2:4). D. A. Carson, profesor de teologia Noului Testament la Trinity Evangelical Divinity School, descrie viața și rugăciunile lui Pavel ca „o pasiune pentru oameni”. Detaliind dragostea pasionată a lui Pavel pentru noii creștini din Tesalonic, Carson scrie:

Vedem aici un creștin atât de dedicat binelui altor creștini, în special al noilor creștini, încât el pur și simplu

¹³ John J. Davis, *The Perfect Shepherd: Studies in the Twenty-Third Psalm* (Grand Rapids: Eerdmans, 1979), p. 39.

¹⁴ Phillip W. Keller, *A Shepherd Looks at Psalm 23* (Grand Rapids: Zondervan, 1970), p. 130.

arde pe interior de dorința de a fi alături de ei, de a-i ajuta, de a-i hrăni, de a-i echilibra, de a așeza o temelie adecvată pentru ei. De aceea, nu ne miră că îl vedem dedicându-se rugăciunii pentru ei când nu îi poate vizita în persoană.¹⁵

Dacă ar fi să îl întrebăm pe un creștin obișnuit ce așteaptă cel mai mult de la liderii spirituali, în majoritatea cazurilor, răspunsul ar fi acesta: „Să mă iubească și să aibă grijă de mine!” Nimic nu le slujește mai bine celor mai profunde nevoi ale oamenilor cum o face dragostea creștină. Există o zicătoare veche care ar trebui inscripționată și pusă pe peretele casei fiecărui prezbiter: „Fii bărbat înainte de a fi muncitor, pentru că munca ta este să fii bărbat”.¹⁶

Lucrarea prezbiterului este o lucrare orientată pe oameni. Dacă unui grup de prezbiteri îi lipsește anumite daruri sau personalități dinamice, dragostea pentru oameni poate compensa astfel de deficiențe. Totuși, nu există nimic care să compenseze lipsa dragostei și a compasiunii prezbiterilor pentru oameni. Fără dragoste, conducerea prezbiterilor este ca o nucă seacă. Fără dragoste, un prezbiter este „o aramă sunătoare”, „un chimval zăngănitor”, un zero spiritual (1 Cor. 13:1-2). De aceea, asemenea Domnului Isus Hristos, un bun prezbiter îi iubește pe oameni.

CLARIFICAREA TERMINOLOGIEI

Înainte de a încheia acest capitol, trebuie să ne întoarcem la

¹⁵ D. A. Carson, *A Call to Spiritual Reformation: Priorities from Paul and His Prayers* (Grand Rapids: Baker, 1992), p. 81.

¹⁶ v. Pauline G. Hamilton, *To a Different Drum* (Littleton: OMF Books, 1984), p. 38.

o problemă dificilă, cu rădăcini adânci, pe care am ridicat-o la începutul capitolului, anume definiția termenului *prezbiter*. Deși acest termen este cel predominant în Noul Testament, folosit pentru a descrie liderii bisericii locale și este foarte potrivit naturii bisericilor nou-testamentale, pentru majoritatea copleșitoare a creștinilor și necreștinilor de astăzi, el are conotații adesea foarte diferite de cele ce se găsesc în Noul Testament. Oamenii din zilele noastre își imaginează prezbiterii bisericii ca niște membri laici într-un comitet de biserică, care sunt separați și distincți de păstorul (sau preotul) profesionist, ordonat al bisericii. Mă refer la acești prezbiteri cu titulatura de „prezbiteri din comitet”; ei nu sunt adevărații prezbiteri creștini, potrivit Noului Testament. Ei sunt percepuți ca niște sfătuitoari, oameni din comitet, executanți sau directori.

O conducere biblică autentică nu este una exercitată printr-un comitet de tipul celor din firme. Ea este un grup de bărbați calificați biblic, care păstoresc împreună biserica locală. Astfel, pentru a comunica ideea nou-testamentală a conducerii prin prezbiteri, trebuie să ne reeducăm pentru a folosi termenul *prezbiter* potrivit sensului Noului Testament, iar, în anumite cazuri, trebuie să alegem să folosim un termen diferit.

Noul Testament folosește un termen diferit de cel de *prezbiter* pentru a-i descrie pe liderii bisericii locale. Acel termen este cel de *episcop*, și el provine din termenul *episkopos*, din limba greacă.¹⁷ Termenul *episcop* era folosit pe larg de greci pentru a desemna o varietate de oficiali. Prin contrast față de toate titlurile

¹⁷ Substantiv *episkopos*:

preoțești sau princiare, nimic din ceea ce conținea titlul de *episcop* (sau *prezbiter*) nu încălca această trăsătură de familie a bisericii locale, ori natura de slujitor smerit, ori statutul sfânt și preoțesc. Faptul că apostolii și primii creștini au folosit termenul *episcop* (sau priveghetor) ca sinonim al termenului *prezbiter* demonstrează flexibilitatea în folosirea termenilor caracteristici pentru lideri și dorința de a comunica eficient între cei care vorbeau limba greacă.

Călăuziți de Duhul Sfânt, apostolii Noului Testament au fost extrem de atenți în alegerea vocabularului pe care l-au folosit pentru a descrie Persoana și lucrarea lui Isus Hristos, noua Sa „făptură”, Biserica (Gal. 6:15), și pe cei care au fost chemați să conducă poporul lui Dumnezeu. Este foarte important ca toți creștinii de astăzi să înțeleagă că limbajul pe care îl folosim pentru a-i descrie pe liderii bisericii noastre are puterea de a reflecta cu acuratețe gândirea și practica biblică; altfel, el ne va îndepărta de adevărata Biserică a lui Isus Hristos și vom ajunge în biserică

„Luați seama dar la voi înșivă și la toată turma peste care v-a pus Duhul Sfânt episcopi, ca să *păstoriți* Biserica Domnului” (F.A. 20:28; subl.).

„Pavel și Timotei, robi ai lui Isus Hristos, către toți sfinții în Hristos Isus, care sunt în Filipi, împreună cu *episcopii* și diaconii” (Filip. 1:1; subl.).

„Dar trebuie ca *episcopul* (sau priveghetor) să fie fără prihană, bărbatul unei singure neveste, cumpătat, înțelept, vrednic de cinste, primitor de oaspeți, în stare să îi învețe pe alții” (1 Tim. 3:2; subl.).

„Căci *episcopul*, ca econom al lui Dumnezeu, trebuie să fie fără prihană; nu încăpățânat, nici mâniaș, nici dedat la vin, nici bătăuș, nici lacom de câștig mârșav” (Tit 1:7; subl.).

Substantiv înrudit, *episkopē*:

„Adevărat este cuvântul acesta: „Dacă râvnește cineva să fie *episcop*, dorește un lucru bun” (1 Tim. 3:1; subl.).

Verb înrudit, *episkopeō*:

„Păstoriți turma lui Dumnezeu, *care este sub pașa voastră*, nu de silă, ci de bună voie, după voia lui Dumnezeu” (1 Petru 5:2a; subl.).

falsă. De exemplu, termenul *episkopos* (*episcop*) a ajuns să capete un sens care era foarte diferit de sensul lui din Noul Testament. El a devenit unul dintre cele mai importante titluri ecleziale în ierarhia bisericii. Cunoaștem acest termen în limba noastră, cel de *episcop*, și știm că el face referire la un oficial al bisericii care prezidează peste mai multe biserici și peste preoții din subordinea lor. Astfel, sensul original al termenului *episkopos*, care era sinonim celui de prezbiter și indica un slujitor oficial al bisericii locale, s-a pierdut.

Dacă alegem să folosim termenul *prezbiter*, ceea ce fac multe biserici protestante, pentru că este un termen biblic cheie care face referire la liderii bisericii, atunci este nevoie să explicăm că acest termen face referire la „prezbiteri păstori” sau „păstori”. Eu folosesc toți acești termeni, dar îi folosesc pe unii sau pe alții în funcție de audiență. În această carte, voi folosi aceste descrieri pentru a face deosebire între acei prezbiteri care sunt doar „membri ai unui comitet”, reflectând un concept greșit, și „prezbiterii păstori”, care reflectă conceptul biblic. În anumite biserici, termenul *prezbiter* este folosit în sensul lui deplin din Noul Testament, așa că nu este resimțită nevoia de a căuta un alt termen. Membrii acestor biserici știu că prezbiterii sunt liderii lor spirituali, dar această situație este aplicabilă unui număr foarte mic de biserici.

Cunosc unele biserici care au încercat să adopte o conducere prin prezbiteri, dar nu au făcut-o să funcționeze eficient până nu au renunțat la termenul *prezbiter* și i-au denumit pe prezbiterii lor „păstori”. În aceste biserici, termenul *prezbiter* era

atât de profund legat de sensul unui comitet, încât termenul în sine a fost o piedică în calea practicării conducerii biblice a bisericii. Chiar și prezbiterii au fost ajutați de schimbarea termenului. Ei au început să se gândească la ei înșiși ca la păstorii care erau responsabili pentru grija spirituală a turmei, astfel că au început să acționeze ca păstori. În ciuda conotațiilor clericale și profesionale ale termenului *păstor*, el a transmis cel mai bine ceea ce biserica voia să spună despre funcțiunea și poziția prezbiterilor lor.

De multe ori, eu folosesc termenul *păstor* pentru că el nu sugerează toate conotațiile nebiblice pe care oamenii le asociază în mod obișnuit cu termenii *pastor* sau *prezbiter*. Totuși, chiar și termenul *păstor*, asemenea tuturor celorlalți termeni, își are problemele lui: el este un cuvânt fără sens religios pentru majoritatea oamenilor din afara bisericii, și chiar și pentru unii din interior. Unii ar putea să creadă că te referi literal la un păstor (cioban, rom.) și ar vrea să știe unde este ferma lui!

Oricare ar fi terminologia pe care alegeți să o folosiți pentru a-i descrie pe liderii bisericii locale, ea își va avea avantajele și dezavantajele ei. În final, fiecare biserică locală este responsabilă să-i învețe pe membrii ei sensul termenilor pe care îi folosește pentru a-i descrie pe liderii ei spirituali, fie că îi denumește prezbiteri, priveghetori, episcopi, slujitori, predicatori sau păstori. Liderii de biserică sensibili biblic vor insista spunând că terminologia pe care ei o folosesc reprezintă, pe cât de acurat este posibil, sensul termenilor biblici originali și conceptul prezbiterilor din Noul Testament. Învățătorii falși au repurtat victorii deosebite când au redefinit termeni biblici într-un fel care este contrar sensului lor

original. Ia aminte la sfatul înțelept al lui Nigel Turner, unul dintre cei mai cunoscuți specialiști în gramatica greacă din lume:

Biserica de astăzi este preocupată de comunicarea cu lumea contemporană și în special de nevoia de a vorbi într-un dialect nou. Limbajul Bisericii ar face mai bine să fie limbajul Noului Testament. A propovădui Evanghelia folosind o terminologie nouă este un lucru periculos când mare parte din mesaj și din tonurile valoroase ce sunt implicate în Noul Testament se poate să fi fost pierdute pentru totdeauna. „Majoritatea distorsiunilor și disensiunilor care au tulburat Biserica”, observa decanul de York, „când acestea au afectat înțelegerea teologică, au izvorât din insistența sectelor sau a facțiunilor comunității creștine pe folosirea unor cuvinte care nu se găsesc în Noul Testament”¹⁸.

Problema definiției nu este nicăieri mai evidentă ca în vocabularul folosit de creștini pentru a-i descrie pe slujitorii oficiali ai bisericii lor. Vocabularul bisericii noastre este în mare parte necriptural și teribil de greșit în sensurile lui. Cuvinte precum *slujitor*, *reverend*, *lucrător*, *preot*, *episcop* și *ordinare* transmit idei contrare învățăturilor lui Isus Hristos și ale apostolilor. Astfel de termeni ilustrează greșit adevărata natură a creștinismului apostolic și fac dificil, poate chiar imposibil, efortul de a o reînțelege. De aceea, majoritatea bisericilor noastre au o nevoie disperată să-și reformeze limbajul. Sper că această carte îi va provoca pe liderii bisericilor să adere mai credincios la sensul autentic al termenilor

¹⁸ Nigel Turner, *Christian Words* (Nashville: Thomas Nelson, 1981), p. viii.

și conceptelor biblice.

2

PLURALITATEA LIDERILOR

„Prezbiterii care cârmuiesc bine să fie învredniciți de în-
doită cinste, mai ales cei ce se ostenesc cu propovăduirea
și cu învățătura pe care o dau altora” (1 Tim. 5:17).

Una dintre bucuriile profunde ale vieții mele a fost aceea de a lua parte la practicarea conducerii pastorale a bisericii în cadrul unei echipe de prezbiteri-păstori dedicați. Pe parcursul a peste 20 de ani, am slujit împreună, am trecut prin multe probleme și frustrări, dar am experimentat și creștere, bucurie, zâmbete, și ne-am bucurat de o prietenie profundă și de dragoste unii față de alții. Ca parteneri în lucrarea de păstorire a poporului prețios al lui Dumnezeu, pe care El l-a răscumpărat cu sânge, ne-am ascuțit, echilibrat, mângâiat și întărit reciproc prin aproape orice situație imaginabilă a vieții. Nu ezit să spun că relația cu colegii mei prezbiteri a fost cel mai important instrument pe care Dumnezeu l-a folosit, în afara relației mele de căsnicie, spre dezvoltarea spirituală a caracterului meu creștin, a abilităților de conducere și a lucrării de predicare și dare de învățătură. Drept rezultat, cred că am fost făcuți capabili să îi oferim poporului lui Dumnezeu aceea grijă pastorală stabilă și necesară pe termen lung.

Totuși, cu mult mai important decât propria experiență (sau a oricărui altcuiva) ca membru al unei echipe de prezbiteri, este ceea ce Cuvântul lui Dumnezeu spune despre structura de conducere (sau cărmuire) a bisericii locale. Așa cum vom descoperi în acest capitol, Noul Testament ne oferă dovezi concludente că supravegherea pastorală a bisericilor apostolice a fost făcută ca efort de echipă, nefiind responsabilitatea singulară a unei persoane.

MODELUL PLURALITĂȚII LIDERILOR PĂSTORI ÎN NOUL TESTAMENT

Conducerea comună nu ar trebui să fie un concept nou pentru creștinul care citește Biblia. Ea este înrădăcinată în instituția bătrânilor din Israel, din Vechiul Testament, și în fundamentul pe care Isus l-a pus Bisericii prin apostolat. Faptul că Domnul nostru nu a desemnat un singur om care să Îi conducă Biserica este un lucru foarte important, dar care este trecut adesea cu vederea. El a desemnat și a instruit personal 12 bărbați pentru această slujire. *Isus Hristos i-a dat Bisericii o pluralitate de lideri.* Cei 12 au format primul grup de conducere a Bisericii și, în cea mai exemplară modalitate, ei au condus-o împreună, dând împreună învățătură primei comunități de creștini. Cei 12 apostoli ne oferă un exemplu minunat de unitate, dragoste frățască smerită, și structură de conducere comună.

Conducerea comună este evidențiată de asemenea prin cei șapte care au fost desemnați să ușureze responsabilitatea celor 12 apostoli în administrarea fondurilor destinate văduvelor bisericii

(F.A. 6:3-6). Cei șapte erau modelul diaconilor de mai târziu.¹ Nu există nici un indiciu că vreunul dintre cei șapte a fost șef și că ceilalți i-ar fi fost asistenți. Ca grup de slujitori, ei au lucrat în numele bisericii din Ierusalim. În baza tuturor dovezilor pe care le avem, diaconii, asemenea prezbiterilor, au format un grup sau comitet de conducere colectivă.

Noul Testament ne arată că supravegherea pastorală a multora dintre bisericile primare a fost dată unei pluralități de prezbiteri. Acest lucru este valabil pentru cele mai timpurii biserici iudeo-creștine din Ierusalim, Iudeea și țările învecinate, ca și pentru multe dintre primele biserici înființate printre Neamuri. Observați următoarele dovezi:

- Prezbiterii bisericii din Ierusalim s-au unit cu cei 12 apostoli pentru a hotărî în controversate doctrinare (F.A. 15). Asemenea apostolilor, prezbiterii compuneau un grup colectiv de conducere.
- Iacov i-a învățat pe credincioșii bolnavi să îi „cheme pe prezbiterii [plural] Bisericii [singular]” (Iacov 5:14).
- La finele primei călătorii misionare a lui Pavel, el a desemnat un grup de prezbiteri în aproape fiecare biserică nou întemeiată: „Au rânduit prezbiteri [plural] în fiecare biserică [singular] și, după ce s-au rugat și au postit, i-au încredințat în mâna

¹ v. Alexander Strauch, *The New Testament Deacon: The Church's Minister of Mercy* (Litteton: Lewis and Roth, 1992), p. 44-54.

Domnului, în care crezuseră” (F.A. 14:23). Observați că, la fel ca în Iacov 5:15, și aici vedem termenul *prezbiter* la plural, iar termenul *biserică* la singular. Astfel, fiecare biserică avea prezbiteri.

- Pe când trecea pe lângă cetatea Efes în decursul unei călătorii grăbite către Ierusalim, Pavel i-a chemat pe „prezbiterii bisericii”, nu pe păstor, să se întâlnească cu el pentru un îndemn de rămas bun (F.A. 20:17, 28). Biserica din Efes se afla sub grija pastorală a unui sfat de prezbiteri. 1 Timotei 5:17 demonstrează dincolo de orice dubiu că biserica din Efes a fost condusă și a primit învățătura de la o pluralitate de prezbiteri: „Prezbiterii care cârmuiesc bine să fie învredniciți de îndoită cinste, mai ales cei ce se ostenesc cu propovăduirea și cu învățătura pe care o dau altora”.
- Când Pavel le-a scris creștinilor din Filipi, el i-a salutat pe „episcopi [plural] și diaconi” (Filip. 1:1).
- Atât la începutul cât și la finalul lucrării lui Pavel, el a desemnat (sau i-a învățat pe alții să desemneze) o pluralitate de prezbiteri care să îngrijească de bisericile pe care le-a înființat sau fondat (F.A. 14:23; Tit 1:5). Conform cu Tit 1:5, Pavel a considerat că o biserică nu era pe deplin dezvoltată până ce avea un grup funcțional de prezbiteri calificați: „Te-am lăsat în Creta, ca să pui în rânduială ce mai rămâne de rân-

duit, și să așezi prezbiteri (sau bătrâni) în fiecare cetate, după cum ți-am poruncit” (Tit 1:5).

- Când le scria bisericilor răspândite în cele cinci provincii romane din Pont, Galatia, Capadocia, Asia și Bitinia din NV Asiei Mici (1 Petru 1:1), Petru i-a îndemnat pe prezbiteri să păstorească turma (1 Petru 5:1), ceea ce indică faptul că el știa că structura de cârmuire a bisericii prin prezbiteri era o practică standard în aceste biserici.

În plus față de afirmațiile explicite legate de o pluralitate de prezbiteri, în Noul Testament există și alte exemple de conducere pluralistă (F.A. 13:1; 15:35; 1 Cor. 16:15,16; 1 Tes. 5:12,13; Evrei 13:7, 17, 24). La nivelul bisericii locale, Noul Testament mărturisește clar despre un model consecvent al unei conduceri pastorale în echipă. De aceea, conducerea printr-o pluralitate de prezbiteri este o practică biblică sănătoasă.

După examinarea metodică a fiecărui pasaj din Noul Testament care tratează conducerea bisericii locale, Bruce Stabbert, autorul cărții *The Team Concept: Paul's Church Leadership Patterns or Ours?*, rezumă învățătura acestora prin următoarele afirmații:

După analiza tuturor pasajelor care menționează conducerea bisericii locale la nivel pastoral, am concluzionat că Noul Testament prezintă o învățătură unitară pe acest subiect și că ea este de partea pluralității prezbiterilor. Această concluzie se bazează pe dovada a șapte pasaje clare care vorbesc despre existența unor echipe de prezbiteri în adunări locale singulare. Acestor pasaje trebuie

să li se permită să aibă greutatea hermeneutică adecvată în fața a opt alte pasaje care vorbesc la plural, dar care nu susțin nici singularitatea, nici pluralitatea. Acesta este cazul în care pasajelor clare trebuie să li se permită să dea interpretarea celor mai obscure. Astfel, dintre cele 18 pasaje care vorbesc despre conducerea bisericii, 15 vorbesc despre o pluralitate de prezbiteri. Dintre acestea 15, șapte vorbesc foarte clar despre o singură congregație. Numai trei pasaje vorbesc despre conducerea bisericii în termeni singulari, și în fiecare pasaj, singularul poate fi văzut ca fiind complet compatibil cu pluralitatea. Într-o toate aceste pasaje nu există niciunul care să descrie o adunare care să fie cărmuită de un singur păstor.²

Interesant este faptul că protestanții nu atacă conceptul pluralității diaconilor pentru a-l aduce la ideea unui singur diacon, dar mulți atacă conceptul de pluralitate a prezbiterilor. Este ciudat că majoritatea creștinilor nu au nicio problemă să accepte ca biblic conceptul de pluralitate de diaconi, dar sunt aproape irațional înfricoșați de ideea unei pluralități a prezbiterilor, care este de departe mai evidentă în Noul Testament. În ciuda temerilor noastre, pluralitatea în conducere printr-un grup de prezbiteri trebuie să fie păstrată la fel ca și pluralitatea diaconilor.

DEFINIȚIA ȘI BENEFICIILE CONDUCERII PLURALISTE

Eu sunt convins că motivul pentru care mulți creștini se tem de ideea pluralității prezbiterilor este că ei nu înțeleg în realitate

² Bruce Stabbert, *The Team Concept: Paul's Church Leadership Patterns or Ours?* (Tacoma: Hegg, 1982), p. 25-26.

conceptul ei nou-testamental și nici beneficiile sale bogate pentru biserica locală. Conducerea nou-testamentală nu implică, cum ar gândi unii, asigurarea unei poziții înalte, de genul membralității în comitetul bisericii, și care ar fi deschisă oricui ar dori să facă parte. Dimpotrivă, o conducere prin prezbiteri modelată după tiparul Noului Testament implică existența unor candidați la slujirea de prezbiter care să satisfacă niște condiții morale și spirituale specifice ca să poată sluji (1 Tim. 3:1-7). Calificările unor potențiali prezbiteri trebuie să fie public examinate de către biserică (1 Tim. 3:10). Prezbiterii selectați trebuie desemnați public (1 Tim. 5:22; F.A. 14:23). În final, ei trebuie încurajați și împunerniciți de Duhul Sfânt pentru a-și face lucrarea (F.A. 20:28).

Apoi ei trebuie recunoscuți, iubiți și cinstiți de întreaga adunare. Această cinste ce trebuie oferită de congregație include asigurarea susținerii financiare pentru prezbiterii care sunt înzestrați în mod unic cu darul predicării și al învățaturii, lucru care le permite anumitor prezbiteri să îi slujească bisericii în sensul unei slujbe permanente, sau cu timp parțial (1 Tim. 5:17-18). Astfel, o echipă de prezbiteri calificați, dedicați și chemați de Duhul Sfânt nu este echivalentul unui comitet de biserică pasiv și ineficient, ci este o formă eficientă de structură de conducere care aduce multe beneficii familiei bisericii.

UN SFAT AL EGALILOR

Conducerea printr-un grup de prezbiteri este o formă de cărmuire descoperită în aproape orice societate din vechiul Orient Apropiat. Ea a fost structura fundamentală de conducere a

națiunii Israel de-a lungul istoriei Vechiului Testament (Exod 3:16; Ezra 10:8). Pentru Israel – o societate tribală, patriarhală – conducerea de acest tip a fost la fel de elementară ca și unitatea familiei. Astfel, când Noul Testament ni-l prezintă pe Pavel, un iudeu care fusese profund pătruns de cultura evreiască și de învățătura Vechiului Testament, el ni-l arată punând prezbiteri în bisericile pe care le-a înființat (F.A. 14:23), prin aceasta înțelegându-se că el a stabilit grupuri de prezbiteri în fiecare biserică locală.

Prin definiție, structura de cârmuire prin prezbiteri este o formă colectivă de conducere, în cadrul căreia fiecare dintre aceștia are poziție, autoritate și responsabilitate egală de slujire. Există diferite nume pentru acest tip de structură de conducere.

Formal vorbind, cel mai adesea este denumită conducere colectivă sau conducere de grup. În termeni contemporani, adesea se vorbește despre ea ca fiind conducere multiplă, pluralitate, conducere împărțită, sau conducere în echipă. În cartea de față, voi folosi alternativ acești termeni ca fiind sinonimi. Opusul conducerii colective este conducerea unitară, de tip monarhic, sau conducerea printr-o singură persoană.

Beneficiile sfatului egalilor

În capitolul 6 vom explora motivele biblice și teologice în favoarea pluralității prezbiterilor.

Pentru scopurile noastre din acest capitol, trebuie doar să menționez unele dintre beneficiile practice ale conducerii comune pentru familia bisericii și pentru liderii ei spirituali.

Echilibrarea slăbiciunilor

Conducerea colectivă poate să îți ofere unui lider de biserică recunoașterea foarte necesară și echilibrarea greșelilor și a deficiențelor lui. Noi toți avem orbirile, excentricitățile și deficiențele noastre. Noi toți avem ceea ce C. S. Lewis (1898-1963) denumea „o greșeală fatală”. Putem vedea aceste greșeli fatale atât de clar în alții, dar nu în noi înșine. De aceea, Lewis spune că înțelepciunea reală înseamnă să conștientizezi că și tu ai o greșeală fatală care i-a rănit și i-a frustrat pe alții:

Vezi tu, dacă te uiți în urmă, le felul cum toate planurile pe care le-ai făcut au fost zdrobite de acea greșeală fatală - de invidia incurabilă, de lenevie, de sensibilitatea exagerată, de încăpățănare, de atitudinea de șef, de temperamentul vulcanic sau de cel indispus la schimbare...

Acesta este următorul mare pas în înțelepciune – să conștientizezi că și tu ești acest fel de persoană. Și tu ai o greșeală fatală în caracterul tău. Toate nădejtile și planurile altora au eșuat în mod repetat lovindu-se de caracterul tău așa cum planurile și speranțele tale au eșuat lovindu-se de ei.

Nu îți va fi de niciun folos să treci peste acest lucru cu o atitudine vagă, generală, de recunoaștere, „Evident, știu că am și eu greșeli”. Este important să conștientizezi că există o greșeală fatală în tine: ceva care le dă altora același sentiment de disperare pe care greșelile altora ți-l dau ție. Și este aproape sigur un lucru despre care nu ești conștient – ca acele lucruri pe care reclamele le denumeau „respirație urât mirositoare”, pe care toți o pot observa,

numai cel care o are nu.

Dar de ce nu-mi spun ceilalți despre asta, ai putea întreba? Crede-mă, ei au încercat să îți spună de multe ori, dar tu „nu te-ai prins”. Poate că mare parte din ceea ce tu denușești la ei „insistență” sau „temperament răutăcios” sunt exact încercările lor de a te face să vezi adevărul. Tu nu îți cunoști deplin nici măcar greșelile pe care ți le recunoști.³

Aceste greșeli fatale sau orbiri ne distorsionează judecata. Ele ne amăgesc. Ele ne pot distruge chiar. Acesta este un lucru valabil în mod specific în cazul liderilor carismatici, cu multe talente. Fiind orbi față de greșelile lor și față de perspectivele lor extreme, unii lideri talentați s-au distrus pe ei înșiși pentru că n-au avut colegi care să îi confrunte și să îi echilibreze și, în fapt, nici nu și-ar fi dorit vreunul.

În mod normal, nu poate avea loc echilibrarea reciprocă a slăbiciunilor și atuurilor în cazul liderului exclusiv plasat în vârful unei structuri piramidale a unei organizații. Observați limbaul hotărât pe care îl folosește Robert Greenleaf, autorul cărții *Servant Leadership*:

A fi plasat singur la vârful unei piramide este un lucru anormal și *corupător*. Niciunul dintre noi nu este perfect prin el însuși, astfel că toți avem nevoie de ajutor și de influența aducătoare de corecție a unor colegi apropiați. Când cineva este mutat la vârful piramidei, acea persoană nu mai are colegi, ci doar subordonați. Până și cei

³ C. S. Lewis, “How to Get Along with Difficult People,” *Eternity* 16 (August, 1965): 14.

mai deschiși și mai curajoși subordonați nu le vorbesc șefilor lor în același fel în care le vorbesc colegilor ce le sunt egali, astfel că modelele normale de comunicare sunt erodate.⁴

Totuși, într-o structură de conducere în echipă, membrii diferiți ai acesteia se completează și își echilibrează reciproc slăbiciunile. Dacă un prezbiter are tendința de a acționa prea aspru în relație cu oamenii, ceilalți îi pot tempera asprimea. Dacă unii membri se tem de confruntarea cu oamenii, alții pot să îndemne la acțiune. Prezbiterii care sunt mai orientați doctrinar pot să îi ascuță pe cei care sunt mai orientați către relații, iar prezbiterii cu aplecare mai mare către slujire pot să îi înflăcăreze pe membrii mai intelectualiști către mai multă slujire și evanghelizare.

Erroll Hulse, redactorul revistei *Reformation Today*, exprimă această chestiune în felul următor: „Într-un grup de prezbiteri, ideile extreme sunt temperate, judecățile aspre sunt moderate și dezechilibrele doctrinare sunt corectate. Dacă un prezbiter manifestă prejudecăți față de alte persoane din interiorul sau din afara bisericii, ceilalți pot să îl corecteze și să insiste pe dreptate și corectitudine. Dacă un prezbiter manifestă o atitudine aspră față de cineva despre care pretinde că l-a jignit, acela poate să apeleze la ceilalți prezbiteri”.⁵

Cred că păstorii tradiționali, care conduc de unii singuri, ar putea să își îmbunătățească caracterul și lucrarea dacă ar avea colegi autentici cărora să le dea regulat socoteală și cu care să lucreze

⁴ Robert Greenleaf, *Servant Leadership* (New York: Paulist, 1977), p. 63.

⁵ Erroll Hulse, „The Authority of Elders,” *Reformation Today* 44 (July-August, 1978): 5.

cot la cot. Majoritatea păstorilor nu sunt lideri cu multiple talente, nici nu sunt potriviți pentru a conduce de unii singuri congregația cu eficiență. Ei au defecte de personalitate și deficiențe în talentele lor, lucruri care produc multe suferințe congregației și propriilor persoane. Dar când se află într-un sfat de păstori calificați, atuurile păstorului pot contribui semnificativ la binele bisericii, iar slăbiciunile lui sunt acoperite de atuurile celorlalți.

Ușurarea poverii lucrării

Conducerea pastorală în echipă ajută de asemenea la ușurarea poverii foarte grea a lucrării. Dacă orele îndelungate, responsabilitățile grele și problemele păstoririi unei congregații de oameni nu sunt suficiente pentru a copleși o persoană, atunci confruntarea păcatelor oamenilor și a sta să ascuți la văicărelile lor aproape fără sfârșit și la conflictele lor amare pot să o zdrobească. Până și puternicul Moise a fost istovit până aproape de moarte sub presiunea conducerii poporului Israel (Num. 11). Este cert că orice păstor care a căutat să se achite de responsabilitatea lui conform Scripturii a simțit, cel puțin în anumite momente, ceea ce Moise a simțit.

Pentru a face lucrurile să sune și mai serios, sistemul de conducere cu un singur păstor este adesea crud și nedrept chiar cu acesta. Mulți păstori supraîncărcați ajung singuri și izolați, iar comitetul bisericii și congregația nu fac decât să îi înconjoare cu o mulțime de critici. Acesta este un motiv pentru care există atât de mulți păstori cu mandate scurte în biserici. Mulți alți păstori stau în aceeași biserică, dar sunt ineficace pentru că ei suferă de

pe urma istovirii din multele bătălii duse. Într-un sistem de conducere cu mai mulți prezbiteri, povara grea a slujbei pastorale este purtată de mai mulți prezbiteri-păstori calificați și implicați. Așa cum afirma magistral Bruce Stabbert, „o lucrare făcută în echipă îi dă păstori fiecărui păstor, oameni de la care poate aștepta încurajare și ajutor”.⁶ Exprimând aceeași idee în termeni mai poetici, regele Solomon scria: „Mai bine doi decât unul, căci iau o plată cu atât mai bună pentru munca lor. Căci, dacă se întâmplă să cadă, se ridică unul pe altul; dar vai de cine este singur și cade, fără să aibă pe altul care să-l ridice! Tot așa, dacă se culcă doi împreună, se încălzesc unul pe altul, dar cum are să se încălzească dacă e singur? Și dacă se scoală cineva asupra unuia, doi pot să-i stea împotriva; și funia împletită în trei nu se rupe ușor” (Ecl. 4:9-12).

În final, o conducere în echipă îi permite fiecărui prezbiter-păstor să funcționeze folosindu-și în principal darurile personale, în loc să fie forțat să facă totul, pentru ca apoi să fie criticat că nu are mai multe daruri.

Darea de socoteală

Istoricul englez Lord Acton (1834-1902) spunea că „puterea tinde să corupă, iar puterea absolută corupe absolut”. Ca urmare a faptului că noi credem în realitatea păcatului, în existența Satanei și în depravarea omului, ar trebui să înțelegem bine de ce oamenii aflați în poziții de putere sunt ușor de corupt. În fapt, cu cât înțelegem mai bine doctrina biblică a păcatului, cu atât

⁶ Stabbert, *The Team Concept*, p. 51.

mai puternică ar trebui să fie dedicarea noastră față de darea de socoteală. Conducerea colectivă formată dintr-un grup de prezbiteri furnizează o structură concretă pentru darea de socoteală reală. Doar atunci când există o dare de socoteală autentică între egali în conducere, va exista și o nădejde că vor fi zdrobite abuzurile oribile ale autorității pastorale care rănesc multe biserici.

Conducerea frățească colectivă oferă piedicile necesare în fața mândriei, lăcomiei și a dorinței de a „face pe Dumnezeu”, dacă ar fi să îl citez pe Earl D. Radmacher, rectorul unui seminar baptist din America: „Liderii, chiar și cei creștini, sunt păcătoși, și ei nu vor împlini voia lui Dumnezeu decât într-un fel imperfect. De aceea, o echipă de lideri va sluji ca un mijloc de echilibrare reciprocă și ca un instrument de pază împotriva fiecărei tendințe omenești de a face pe Dumnezeu în relație cu ceilalți oameni”.⁷

Nu a fost niciodată voia Domnului nostru ca biserica locală să fie controlată de un singur individ. Conceptul păstorului ca un profesionist școlit și singur – persoana sacră de peste biserică, ce nu poate niciodată să devină parte a congregației – este total nebiblic. Nu doar că acest concept este nescriptural, ci este nesănătos și din punct de vedere psihologic și spiritual. Radmacher își continuă argumentația punând în contrast deficiențele unei conduceri a bisericii plasată primordial în mâinile unui singur păstor cu avantajele conducerii prin mai mulți păstori:

Slujitorii laici... sunt indiferenți pentru că ei sunt foarte

⁷ Earl D. Radmacher, *The Question of Elders* (Portland: Western Baptist, 1977), p. 7.

ocupați. Ei nu au timp să se deranjeze ca să se implice în treburile bisericii. De aceea, în general, administrarea bisericii este lăsată în mâinile păstorului. Acest lucru este rău pentru el, și este rău și pentru biserică. O astfel de atitudine face mai ușor ca acel slujitor să construiască în sine o atitudine dictatorială și să hrănească în inima lui o dragoste după puterea autocratică.

Convingerea mea este că Dumnezeu a oferit un mijloc de protecție împotriva acestor ispite puternice prin conceptul conducerii pluraliste a prezbiterilor. Mijlocul de echilibrare oferit de oameni care au aceeași autoritate este cel mai complet și ajută la producerea atitudinii dorite, exprimată de Petru în legătură cu pluralitatea de prezbiteri: „Păstoriți turma lui Dumnezeu, care este sub paza voastră, nu de silă, ci de bună voie, după voia lui Dumnezeu; nu pentru un câștig mârșav, ci cu lepădare de sine. Nu ca și cum ați stăpâni peste cei ce v-au căzut la împărțeală, ci făcându-vă pilde turmei” (1 Petru 5:2-3).⁸

Conducerea în echipă oferă cadrul pentru o dare de socoteală strânsă, pentru parteneriate autentice și relații între frați – exact acele lucruri de care păstorii de tip imperial fug cu orice preț.

Conducerea în echipă îi furnizează în același timp păstorului bisericii locale cadrul darea de socoteală pentru lucrarea sa. Liderii bisericii – ca noi toți – pot fi leneși, pot să uite, pot să fie temători sau prea ocupați pentru a se achita de responsabilitățile lor. Astfel, ei au nevoie de colegi de lucrare, față de care să dea socoteală pentru slujirea lor. Antrenorii știu că atleții care se

⁸ Ibid., p. 11.

antrenează împreună se împing unul pe altul la performanțe tot mai mari. Când altcineva aleargă alături de tine, îți vei da silința să alergi mai repede și să trudești mai mult. Același lucru este valabil în lucrarea Domnului. Acesta este un motiv pentru care Domnul i-a trimis pe ucenici în echipe de câte doi.

Lăsați la latitudinea noastră, noi în general facem ceea ce dorim să facem, nu ceea ce ar trebui să facem sau ce este mai bine pentru alții. Acest lucru este valabil în special atunci când ne confruntăm cu situații tensionate sau cu membri care au greșit. Majoritatea oamenilor vor evita confruntările neplăcute cu orice preț. Astfel, liderii bisericii au nevoie de încurajare în dragoste și de dare de socoteală, lucruri pe care conducerea în echipă le oferă așa încât aceștia să se achite de atribuțiile lor cu promptitudine și responsabilitate.

Riscurile conducerii printr-un grup de prezbiteri

Toate aceste lucruri nu vor să sugereze că o conducere pluralistă ar fi lipsită de probleme. Cu siguranță că nu! Conducerea în echipă într-o familie a bisericii poate fi dureros de înceată și poate agrava foarte mult anumite situații. D.E. Hoste (1861-1946), un manager extraordinar de îndemânat, care l-a succedat pe Hudson Taylor la China Inland Mission, ne reamintește că „lucrul în echipă implică o orientare și o metodă diferită de stăpânirea directă peste juniori și peste subordonați”.⁹ Orientarea unei conduceri colective necesită multă răbdare, rugăciune

⁹ Phyllis Thompson, *D. E. Hoste „A Prince with God”* (London: China Inland Mission, 1947), p. 119.

perseverență, înțelepciune, stăpânire de sine, smerenie, încredere, dragoste și respect autentic pentru darurile și opiniile celorlalți din trupul lui Hristos. Întrucât colegialitatea este mai înceată și mai dificilă decât conducerea unitară, majoritatea păstorilor preferă să lucreze de unii singuri sau cu personal care le este inferior.

Dacă nu sunt implementate principiile bune de cărmuire, comunicare și delimitare clară a responsabilităților, conducerea în echipă poate fi de asemenea un nisip mișcător din punct de vedere organizațional, unul caracterizat de absența acțiunii. Întrucât conducerea prin prezbiteri presupune în sine existența unui grup, la fel cum este congregația, și presupune o organizare, altfel va transforma totul în indisciplină, lipsă de obiective, anarhie și dezorganizare. Mărimea grupului de prezbiteri afectează felul în care aceștia se vor organiza pentru cea mai eficace slujire. Un grup de prezbiteri compus din cel puțin 25 de bărbați va avea nevoie, prin definiție, de mai multă structură și conducere decât un grup de doi prezbiteri. În ciuda acestor probleme potențiale, beneficiile pe termen lung ale conducerii în echipă pentru biserica locală și satisfacția personală a slujirii pentru Domnul într-o echipă de păstori evlavioși depășesc cu mult dificultățile și slăbiciunile lucrării.

PRIMUL DINTRE EGALI: LIDERI ÎNTRE LIDERI

Un aspect extrem de important, dar groaznic de greșit înțeles, al conducerii biblice prin prezbiteri este principiul „primul între egali”. Eșecul în a înțelege principiul „primul între egali” (1

Tim. 5:17) a făcut ca anumite grupuri de prezbiteri să fie tragic de ineficiente în grija pastorală și conducere. Chiar dacă prezbiterii sunt chemați să acționeze împreună ca o echipă și să aibă autoritate și responsabilitate egală în conducerea bisericii, ei nu sunt în totalitate egali în ce privește darurile, cunoașterea Scripturii, abilitățile de conducere, experiența sau dedicarea. De aceea, prezbiterii care sunt în mod deosebit înzestrați cu daruri de conducere și/sau predicare și învățatură vor fi în mod natural deosebiți de alți lideri și învățători din grupul de prezbiteri. Aceasta este ceea ce romanii denumeau *primus inter pares*, care are sensul de „primul între egali”, sau *primi inter pares*, care înseamnă „primii între egali”.

Principiul „primul între egali” se poate observa în primul rând în felul cum Domnul a tratat cu cei 12 apostoli. Isus i-a ales și i-a împuternicit pe toți să predice și să vindece, dar i-a evidențiat pe trei dintre ei, acordându-le o atenție specială: Petru, Iacov și Ioan („primii între egali”). Dintre cei trei, ca și dintre cei 12, Petru a fost cel mai important („primul între egali”). Observați următoarele lucruri:

- Dintre cei 12 apostoli, Petru, Iacov, Ioan și, uneori, Andrei, sunt „primii între egali”. În anumite ocazii cheie, Isus i-a ales doar pe Petru, Iacov și Ioan ca să-L însoțească pentru a fi martori ai puterii, slavei și agoniei Lui (Luca 8:51; 9:28; Marcu 14:33).
- Dintre cei trei, ca și dintre cei 12, Petru este fără îndoială primul între egalii lui. În toate cele patru liste

ale numelor apostolilor, numele lui Petru apare primul (Matei 10:2-4; Marcu 3:16-19; Luca 6:14-16; F.A. 1:13). În fapt, Matei se referă la Petru ca fiind „cel dintâi” (Matei 10:2). Prin aceasta, Matei vrea să spună că Petru este „primul între egalii lui”. În reacția față de statutul înălțat conferit lui Petru de romano-catolici, noi nu trebuie să subestimăm calitatea deosebită de lider al lui Petru între cei 12. Autorii Evangheliilor nu fac această greșeală.

- În toate cele patru Evanghelii, Petru este indiscutabil figura proeminentă între cei 12. În afara lui Isus, Petru este menționat cel mai des ca acela care vorbește sau acționează. Dacă vă îndoiiți de acest lucru, căutați numele lui Petru într-o concordanță biblică, apoi căutați numele celorlalți apostoli. Vei vedea imediat că proeminența lui Petru între cei 12 este dovedită atât în cele patru Evanghelii cât și în Faptele Apostolilor.
- Isus l-a însărcinat pe Petru să îi „întărească pe frații lui” (cf. Luca 22:32). Isus l-a recunoscut pe Petru ca fiind primul dintre frații lui, liderul natural și motivatorul acestora. El știa că ei aveau nevoie de conducerea lui Petru ca să-i ajute să treacă prin zilele întunecate ce aveau să survină imediat după înălțarea Domnului lor la cer.
- Cartea Faptele Apostolilor demonstrează cu prisosință calitatea de lider a lui Petru. Între cei 12, care

împărtășeau conducerea primei biserici (F.A. 2:14, 42; 4:33, 35; 5:12, 18, 25, 29, 42; 6:2-6; 8:14; 9:27; 15:2-29), Petru este principalul vorbitor și lider natural de-a lungul primelor 12 capitole ale Faptelor Apostolilor (F.A. 1:15; 2:14; 3:1 ff; 4:8 ff; 5:3 ff; 5:15, 29; 8:14-24; 9:32-11:18; 12:3 ff; 15:7-11; Gal. 2:7-14). Unii teologi chiar împart această carte după cele două personaje centrale ale ei: faptele lui Petru (F.A. 1-12) și faptele lui Pavel (F.A. 13-28). Mulți comentatori biblici evanghelici înțeleg afirmația lui Hristos din Matei 16:18 cu sensul că Petru este stâncă și că Hristos avea să Își zidească Biserica pe el (chiar dacă nu exclusiv pe el, potrivit altor pasaje, precum Efes. 2:20). Ei consideră cartea Faptelor Apostolilor ca relatarea acelei promisiuni împlinite (în special F.A. 10:1-11:18).

- În Epistola lui Pavel către Galateni, Pavel vorbește despre Iacov, Petru și Ioan, recunoscându-i ca „stâlpi” ai bisericii din Ierusalim (Gal. 2:9; v. și Gal. 2:7-8).

Fiind un lider natural, vorbitor principal și omul faptelor, Petru a provocat, a stimulat, a întărit și a dat zel grupului de apostoli. Fără Petru, aceștia ar fi fost mai puțin eficienți. Când era înconjurat de ceilalți 11 apostoli care erau egali cu el, Petru se simțea mai puternic, mai echilibrat și era protejat de firea sa impetuoasă și de temerile sale. În ciuda abilităților lui extraordinare de conducere și oratorice, *Petru nu a avut nicio poziție legală sau*

oficială și niciun titlu care să îl plaseze pe o treaptă superioară celorlalți 11. Ei nu erau subordonații lui Petru. Nu erau personalul care îl ajuta și nici echipa lui de asistenți. El nu a fost „păstorul senior” al apostolilor. Pur și simplu el era primul între egali, și aceasta prin chemarea Domnului.

Relația de conducere de tip „primul între egali” poate fi observată de asemenea și între cei 7 diaconi, care, așa cum am văzut, fuseseră aleși pentru a ușura munca apostolilor, preluând anumite responsabilități ale acestora (F.A. 6). Totuși, Filip și Ștefan sunt între aceștia figurile cele mai proeminente, față de ceilalți 5 frați de credință ai lor (F.A. 6:8-7:60; 8:5-40; 21:8). Totuși, atât cât ne arată Scriptura, cei doi n-au avut niciun titlu special sau statut superior celorlalți diaconi

Conceptul „primul între egali” este evidențiat mai apoi prin relația dintre Pavel și Barnaba în decursul primei lor călătorii misionare. Amândoi erau apostoli (F.A. 13:1-3; 14:4; 15:36-39; 1 Cor. 9:1-6), și totuși Pavel a fost „primul între egali” pentru că el era „principalul vorbitor” și un lider dinamic (F.A. 13:13; 14:12). Deși este clar că cel mai înzestrat cu daruri dintre acești doi apostoli era Pavel, el n-a avut un rang superior în niciun fel în fața lui Barnaba; ei au lucrat împreună ca parteneri în răspândirea Evangheliei. O relație asemănătoare pare să fi existat și între Pavel și Sila, care a fost de asemenea un apostol (1 Tes. 2:6).

În fine, conceptul „primul între egali” este evidențiat prin modalitatea în care adunările sunt chemate să își cinstească prezbiterii. În ceea ce privește prezbiterii din biserica din Efes, Pavel scrie următoarele: „Prezbiterii care cârmuiesc bine să fie

învredniciți de îndoită cinste, mai ales cei ce se ostenesc cu propovăduirea și cu învățătura pe care o dau altora. Căci Scriptura zice: „Să nu legi gura bouului când treieră bucate”; și: „Vrednic este lucrătorul de plata lui” (1 Tim. 5:17-18). Toți prezbiterii trebuie să fie capabili să dea învățătură din Cuvânt, dar nu toți doresc să lucreze pe deplin în predicare și învățătură. Biserica locală trebuie să îi recunoască adecvat pe aceia care sunt înzestrați cu daruri de învățătură și care își alocă timp pentru aceasta. Ei trebuie să primească o cinste dublă (vezi cap. 9).

Aceasta nu înseamnă, totuși, că prezbiterii care sunt primii între egalii lor gândesc și decid ei pentru tot grupul prezbiterilor, sau că ei ajung astfel „păstori”, în timp ce prezbiterii ceilalți rămân doar „simplici prezbiteri”. Am face ierarhizare între prezbiteri dacă îl denumim pe unul dintre ei „pastor” și pe ceilalți „prezbiteri”, sau pe unul „preot” și pe restul „prezbiteri laici”. Nu veți ajunge la forma biblică de conducere dacă procedați astfel. Dimpotrivă, cel puțin în practică, aceasta va *crea o funcție separată și superioară celorlalți prezbiteri, la fel cum s-a procedat în istorie la începutul secolului al II-lea, când s-a făcut o distincție între „episcop” („supraveghetor”) și „prezbiteri”*.

Avantajul principiului „primul între egali” este că el permite existența unei diversități funcționale, în baza darurilor fiecăruia, în cadrul grupului de prezbiteri, fără a crea o poziție superioară, oficială, pentru vreunul dintre prezbiteri în detrimentul celorlalți. La fel cum principalii apostoli, precum Petru și Ioan, nu au avut niciun titlu special sau n-au fost deosebiți din punct de vedere formal de ceilalți apostoli, prezbiterii care primesc îndoită

cinste nu formează o categorie sau clasă specială și nu primesc titluri speciale. Diferențele dintre prezbiteri sunt funcționale, nu formale.

Beneficiile principiului „primul între egali”

Principiul „primul între egali” permite ca, în cadrul sfatului de prezbiteri, unul sau mai mulți lideri sau învățători cu daruri deosebite să folosească darul dat de Dumnezeu la potențialul lui complet. În multe cazuri, chiar dacă nu în toate, aceasta va cere din partea congregației să furnizeze suport financiar așa încât acel frate să dedice mai mult timp slujirii bisericii locale. Când un bărbat trebuie să se susțină prin a avea o slujbă zilnică, îi va rămâne puțin timp pentru studiu serios, pentru relații sau pentru responsabilități administrative. Nu sugerez nici măcar o clipă că cei care își asigură propriile nevoi financiare sau ceea ce este denumit uneori „prezbiteri făcători de corturi” nu ar putea fi învățători sau lideri eficienți. Cu siguranță că ei pot fi, dar au timp și energie limitate pentru a fi dedicate sarcinilor bisericesti. Biserica în care sunt membru a început prin mai mulți prezbiteri făcători de corturi și a ajuns să crească la peste 200 de oameni, înainte ca vreunul să devină prezbiter cu normă completă, susținut de biserică. Prezbiterii cu normă întreagă sau cei angajați cu timp parțial îmbunătățesc semnificativ eficacitatea și rezultatele lucrării prezbiterilor. Ca urmare a acestui lucru, întreaga turmă prosperă.

Potrivit pasajului din 1 Timotei 5:17, credincioșii sunt chemați să le acorde o onoare dublă „mai ales celor ce se ostenesc cu propovăduirea și cu învățătura”. Motivul este că Dumnezeu a rânduit biserica locală să crească, să fie întărită și să fie protejată

de învățăturile false prin predicarea și învățătura Cuvântului. De aceea, nu trebuie să neglijăm să avem grijă de cei care trudesec în Cuvânt. Așa cum spune Scriptura, ei sunt cu adevărat „învredniciți de îndoită cinste”.

Mai mult, principiul „primul între egali” oferă protecția disperat de necesară în fața capcanelor mult prea răspândite ale egoismului, lăcomiei, dezechilibrului personalității și ambiției păcătoase în fața cărora liderii și predicatorii cu daruri deosebite pot să sucombe. Un lider cu daruri excepționale poate să conducă sau să predice cu tot zelul și puterea, așa cum îi poruncește Scriptura oricărui lider și învățător (Rom. 12:7-8), și totuși acesta să dea socoteală colegilor lideri și predicatori. Liderul sau învățătorul creștin care refuză darea de socoteală frățească se amăgește și se îndreaptă către autodistrugere. Liderul creștin care își cunoaște cu adevărat Biblia și care are o perspectivă onestă asupra păcătoșeniei și a slăbiciunilor proprii își înțelege nevoia incontestabilă de a fi echilibrat prin intermediul colegilor lui. Numai dictatorii se tem de darea de socoteală față de colegii lor evlavioși.

Soluții la principalele capcane ale principiului „primul între egali”

Există pericole în fiecare formă de conducere administrată de oamenii păcătoși, iar principiul „primul între egali” nu este ocolit de ele. Există pericolul foarte real ca prezbiterii să își abandoneze responsabilitățile pe care Dumnezeu le-a dat pentru îngrijirea spirituală a bisericii, lăsând totul pe umerii a unul sau doi bărbați cu daruri deosebite. Acest pericol va exista întotdeauna, pentru că oamenii sunt egoiști și leneși prin natura lor, mai ales

atunci când vine vorba de lucruri spirituale, și sunt mai mult decât dornici să-i plătească pe alții să le facă munca. Dar odată ce acest lucru se petrece, prezbiterii sunt reduși la un statut de sfătuitori, iar conceptul „primul între egali” devine „primul fără egali”. Astfel, conducerea biblică prin prezbiteri încetează.

Un alt pericol este că principiul „primul între egali” poate fi abuzat de un lider dominator, căruia îi place să controleze lucrurile. Un astfel de lider ar putea monopoliza lucrările cheie ale bisericii, ar putea să umble după interesele proprii și să îndepărteze într-un fel forțat orice fel de dezacord pe care alții l-ar manifesta față de el. Liderii de acest fel nu își doresc colegi, ci ei vor execuțanți, un fel de secretari, oameni-ștampilă, sau niște supuși loiali.

Totuși, astfel de pericole pot fi evitate. Iată câteva sugestii:

- Biserica locală și liderii ei trebuie să fie serioși în legătură cu cerințele biblice pentru prezbiteri. Un bărbat „încăpățânat”, care stăpânește peste alții, nu se califică să fie un lider al bisericii, potrivit Noului Testament, și trebuie îndepărtat din acea slujire (Tit 1:7; 1 Petru 5:3). De asemenea, prezbiterii care nu sunt implicați, cei care sunt niște simple prezențe fotografice, nu se califică să slujească în această calitate, și trebuie, la rândul lor, scoși din slujire oficială (1 Petru 5:2). Dacă biserica locală nu este dedicată solid dorinței de a avea prezbiteri care se califică biblic, se va vedea lipsită de putere în a acționa împotriva tiranilor sau prezbiterilor leneși.

- Prezbiterii trebuie să lucreze alături ca o echipă unită, construind încredere și crescând împreună. De aceea, întâlnirile lor constituie momente extrem de importante pentru a-și sluji reciproc și pentru a se ocupa de treburile bisericii. Unul dintre secretele succesului unui grup de prezbiteri este legat de întâlnirile regulate și eficiente care includ o mare parte a timpului dedicat rugăciunii împreună (F.A. 6:4). Comitetele de prezbiteri nu alocă mult timp rugăciunii împreună, dar păstorii spirituali nu pot sluji fără rugăciune. Dacă ar fi să adopt un clișeu vechi, „prezbiterii care se roagă împreună stau împreună”. În plus față de lucrarea prezbiterilor, momentele de părtășie relaxată sunt la rândul lor necesare pentru zidirea prietenilor, pentru lucrul în echipă și pentru a construi încredere. Summerton comenta astfel: „Este important ca prezbiterii (și eu aș recomanda să fie incluse și soțiile) să își aloce timp, în ciuda presiunii altor lucruri, pentru rugăciune, părtășie și relaxare împreună, fără constrângerile unei agende. Scopul este acela de a întări legăturile dragostei care ar trebui să fie evidente înaintea congregației și care vor supraviețui frecurilor inevitabile pe care o astfel de responsabilitate le aduce într-o lume imperfectă”.¹⁰

¹⁰ Neil Summerton, *A Noble Task: Eldership and Ministry in the Local Church*, 2nd ed. (Carlisle: Paternoster, 1994), p. 85.

Prezbiterii trebuie să se preocupe reciproc de zidirea vieților lor. Prezbiterii mai bătrâni și mai experimentați trebuie să îi mentoreze pe cei mai tineri. Prezbiterii trebuie să le recomande perioade de odihnă colegilor lor obosiți. Prezbiterii trebuie să își stabilească programe educaționale continue. Ei trebuie să facă pași practici către zidirea unei echipe duhovnicești de conducere, care îi implică pe toți cei care iau parte la responsabilitatea păstoririi turmei lui Dumnezeu.

3

LIDERI BĂRBAȚI

„Și când se surpă temeliile, ce ar putea să mai facă cel neprihănit?” (Ps. 11:3).

Sunt multe lucruri în legătură cu conducerea biblică a bisericii care îi deranjează pe oamenii care merg la biserică în zilele noastre: conceptul de prezbiteri care asigură îngrijirea pastorală, pluralitatea păstorilor și ideea de așa-ziși prezbiteri „laici” sau păstori non-clerici. Însă nimic nu este mai inacceptabil în mințile multora dintre contemporanii noștri cum este conceptul biblic al conducerii exclusive prin prezbiteri bărbați. Cu toate acestea, o conducere biblică a bisericii trebuie să fie întotdeauna formată numai din prezbiteri bărbați.

În mințile multor oameni din zilele noastre, excluderea femeilor din conducerea bisericii este un gest sexist, discriminator și încă un exemplu al dominației masculine. Dar nu așa trebuie înțelese lucrurile. Oricine îi iubește cu adevărat pe oameni, este sensibil față de Cuvântul lui Dumnezeu și este conștient de dezumanizarea dureroasă pe care femeile au suferit-o (și încă o suferă) în toată lumea nu și-ar dori să le discrimineze cu ceva pe femei. Femeile au suferit suficient de pe urma bărbaților cruzi și iresponsabili, și sunt perfect îndreptățite să ceară dreptate și

schimbare. Discriminarea femeilor este un păcat grosolan și o dezonoare la adresa lui Dumnezeu, după chipul Căruia au fost create. Totuși, în zelul nostru de a îndrepta relele săvârșite împotriva femeii, nu trebuie să uităm că Dumnezeu a rânduit deosebiri între bărbați și femei pentru ca sexele să se completeze frumos unul pe celălalt și să practice funcții diferite în societate. A nega existența acestor deosebiri este la fel de distructiv și dezonorant pe cât este discriminarea femeilor.

Trebuie să ne fie clară învățătura biblică care arată că femeile și bărbații sunt cu totul egali în ce privește personalitatea, demnitatea și valoarea lor, dar că au roluri distincte. Aceste diferențe sunt lucruri de care să ne bucurăm, pe care să le explorăm mai pe deplin și pe care să le dezvoltăm de-a lungul vieții – nu să le eradicăm sau să le urâm. Păstorul și autorul John Piper, unul dintre editorii lucrării de referință pe această temă, intitulată *Recovering Biblical Manhood and Womanhood*, își exprimă clar uimirea față de diferențele minunate pe care Dumnezeu le-a creat între bărbat și femeie. El scrie următoarele: „De-a lungul anilor, am ajuns să văd din Scriptură și din viață că bărbatul și femeia sunt lucrarea frumoasă a unui Dumnezeu bun și iubitor. El a gândit diferențele dintre noi, și ele sunt profunde. El nu sunt niște simple precondiții trupești pentru unirea noastră sexuală. Ele merg până la rădăcina a cine suntem noi”.¹

Totuși, numeroase femei din zilele noastre nu sunt conștiente de aceste diferențe minunate. Ele nu au nicio idee despre ce

¹ John Piper, „A Vision of Biblical Complementarity”, în *Recovering Biblical Manhood and Womanhood* (Wheaton: Crossway, 1991), p. 32.

înseamnă să fie o femeie, prin comparație cu un bărbat. În numele dreptății, al corectitudinii față de femei și a țărilor pe care toți ar trebui să le avem în vedere cu bucurie, femeile sunt amăgite în legătură cu identitatea lor feminină și în ce privește Cuvântul sfânt al lui Dumnezeu. Femeile sunt din nou exploatate, dar, de data aceasta, de filosofii falși, feminisți, care distrug feminitatea și maternitatea biblică, și care sunt anti-copii, anti-familie și, în ultimă instanță, anti-femei.

A restricționa participarea femeilor la conducerea bisericii ar fi nedrept și discriminator dacă ar fi fost un gest arbitrar al bărbaților, motivat de obiectivele lor egoiste, dar dacă o astfel de restricție este parte din planul înțelept al Creatorului, atunci ea nu este o discriminare – ci este un lucru drept și bun, spre binele familiei, al bisericii locale și al întregii rase omenești. Noi, creștinii, nu L-am putea acuza vreodată pe Isus Hristos de discriminare. Doar El este perfect; noi suntem imperfecti. Totuși, Isus Hristos a rânduit doar bărbați pentru lucrarea care a pus temelia Bisericii, apostolatul. Deși spiritul feminist al veacului se arată dezgustat de un astfel de gând, Isus este Întemeietorul și Domnul Bisericii, iar noi trebuie să Îi urmăm exemplul și învățătura.

MODELUL CONDUCERII PRIN BĂRBAȚI ÎN CADRUL PERIOADEI APOSTOLICE

Pentru creștinul adevărat, primul exemplu al conducerii prin bărbați se găsește în Persoana lui Isus Hristos. Cel mai evident punct de sprijin este că Hristos a venit în lume ca Fiul lui Dumnezeu, nu ca fiica lui Dumnezeu. Faptul că El a fost bărbat

nu este un aspect arbitrar, ci o necesitate teologică, absolut esențială pentru Persoana și lucrarea Sa. Isus a fost și a trebuit să fie bărbat întâi născut, „închinat Domnului” (Luca 2:23). Ca „al doilea Adam” și „omul al doilea”, El a fost antetipul lui Adam, nu al Evei. De aceea, El trebuia să fie bărbat (1 Cor. 15:45, 47; Rom. 5:14). El trebuia să fie fiul întâi-născut al lui David și al lui Avraam, adevăratul Fiu al făgăduinței – Împăratul lui Israel, nu împărăteasa, și Domnul universului, nu doamna. Conform ordinii creației, Isus nu putea fi o femeie pentru că, în relația bărbat-femeie, numai bărbatul este investit cu rolul de autoritate al conducerii (Gen. 2:20, 22-23; 1 Cor. 11:3; 1 Tim. 2:12), și doar Isus Hristos este Capul Bisericii și Împăratul împăraților. El este modelul oricărui lider bărbat.

În decursul lucrării Sale pământești, Isus a instruit și desemnat 12 bărbați pe care i-a numit „apostoli” (Luca 6:13). Alegerea de către Isus de a le da conducerea exclusiv bărbaților a afirmat ordinea creației din Geneza 2:18-25. Luca ne informează că, înainte de alegerea celor 12, Isus a petrecut întreaga noapte în rugăciune cu Tatăl Său (Luca 6:12). Fiind Fiul perfect, în ascultare și supunere completă de voia Tatălui Său, Isus a ales 12 bărbați ca apostoli ai Săi. Acești bărbați erau în fapt alegerea lui Dumnezeu Tatăl. Alegerea apostolilor bărbați de către Isus a fost bazată pe principiile și călăuzirea divină.

În ciuda faptului că Dumnezeu a făcut alegerea inspirată a apostolatului prin bărbați, unii critici pretind că tot ceea ce Isus făcea era să respecte obiceiurile societății din acea vreme. Dar cum ar putea cineva să citească viața lui Hristos și să creadă că

Isus s-ar fi aliniat în alegerea apostolilor bărbați după spiritul vechiului? El a fost urât și, în final, răstignit pentru că, pe baza principiului divin, El a încălcat constant tradițiile rabinice false. Până și vrăjmașii Lui cei mai înfocați au fost nevoiți să recunoască faptul că Isus spunea adevărul lui Dumnezeu, și că nu a fost partinitor cu nimeni (Matei 22:16).

Alți critici susțin că lucrarea de răscumpărare a lui Isus a abolit toate deosebirile de roluri dintre bărbați și femei. Totuși, dacă Isus ar fi dorit să abolească toate diferențele dintre rolurile bărbaților și ale femeilor prin lucrarea Sa de răscumpărare, atunci alegerea celor doisprezece ar fi fost momentul crucial al istoriei de a desemna și femei pentru lucrarea de apostol. Fiind eliberatorul clamat al femeilor, nu ar fi trebuit ca Isus să aleagă șase femei și șase bărbați ca apostoli? Ori nu ar fi ales El cel puțin *o femeie* ca să fie apostol? Dacă Isus este egalitarianul suprem pe care îl clamează unii, atunci este cert că El le-a dezamăgit pe femei într-un moment crucial. (Vorbesc nebunește pentru a arăta un lucru evident. Este clar că Isus nu greșește niciodată!) În schimb, prin a desemna doisprezece apostoli bărbați, Isus a ratificat ordinea creației din Vechiul Testament, prin care bărbatul are poziția de lider, o practică pe care au păstrat-o ulterior și Pavel și Petru.

Alegerea de către El a apostolatului prin bărbați nu neagă faptul că Isus a onorat demnitatea femeilor, a călătorit alături de ele, le-a slujit și a încurajat slujirea lor față de Dumnezeu și față de Sine într-un fel care a fost destul de diferit de maniera liderilor religioși din vremurile Sale. În ciuda afecțiunii Lui profunde și a relației apropiate cu anumite femei (precum Maria și

Marta), rămâne realitatea că Isus Hristos a stabilit o slujire apostolică rezervată doar bărbaților, aceasta fiind temelia de durată a Bisericii Sale (Efes. 2:20; 3:5; Apoc. 21:14). Chiar și atunci când a devenit necesară înlocuirea lui Iuda, unul dintre cei doisprezece, doar „bărbații” (gr. *andrōn*, F.A. 1:21) au fost luați în considerare. Astfel, un bărbat a fost ales pentru acea poziție de Domnul însuși (F.A. 1:24). Nu există niciun exemplu clar al vreunei femei apostol în întreg Noul Testament.

Cei 12 au urmat exemplul Domnului și Stăpânului lor, desemnând apoi alți 7 bărbați, nu 7 bărbați și femei, atunci când au avut nevoie să stabilească oficial un grup de slujitori care să se ocupe de asigurarea nevoilor și administrarea fondurilor pentru văduvele bisericii (F.A. 6:1-6). Chiar și la 30 de ani de la înălțarea lui Hristos la cer, Petru le scria bisericilor din partea de NV a Asiei Mici și le îndemna pe surorile sale creștine să se supună soților lor în același fel în care s-au supus „femeile sfinte” din vremea Vechiului Testament. El i-a îndemnat de asemenea pe soți să aibă grijă de soțiile lor și le-a reamintit că soțiile lor erau moștenitoare împreună cu ei a „harului vieții” (1 Petru 3:7). Astfel, Petru a continuat să urmeze exemplul Domnului lui și a predicat atât despre rolurile distincte ale bărbatului și femeii, cât și despre egalitatea dintre bărbați și femei:

Tot astfel, nevestelor, fiți supuse și voi bărbaților voștri; pentru ca, dacă unii nu ascultă Cuvântul, să fie câștigați fără cuvânt, prin purtarea nevestelor lor, când vă vor vedea felul vostru de trai: curat și în temere. Podoaba voastră să nu fie podoaba de afară, care stă în împletitura pă-

rului, în purtarea de scule de aur sau în îmbrăcarea hainelor, ci să fie omul ascuns al inimii, în curăția nepieritoare a unui duh blând și liniștit, care este de mare preț înaintea lui Dumnezeu. Astfel se împodobeau odinioară sfințele femei, care nădăjduiau în Dumnezeu și erau supuse bărbaților lor; ca Sara, care-l asculta pe Avraam și-l numea domnul ei. Fiicele ei v-ați făcut voi, dacă faceți binele fără să vă temeți de ceva (1 Petru 3:1-6).

Bărbaților, purtați-vă și voi, la rândul vostru, cu înțelepciune cu nevestele voastre, dând cinste femeii ca unui vas mai slab, ca unele care vor moșteni împreună cu voi harul vieții, ca să nu fie împiedicate rugăciunile voastre (1 Petru 3:7).

Observați că Petru își susține învățătura legată de supunere pe Scriptura Vechiului Testament și pe înțelegerea de către el a plăcerii și voii lui Dumnezeu. Cei care încearcă să apere ideea de femei prezbiteri nu vor putea să se folosească de exemplele și învățăturile lui Isus și ale celor doisprezece apostoli.

MODELUL CONDUCERII PRIN BĂRBAȚI ÎN BISERICILE DIN NOUL TESTAMENT

Tradiția biblică a conducerii prin bărbați a continuat de-a lungul perioadei Noului Testament. Chiar și o citire superficială a Scripturii va revela acest adevăr. Aproape 70 la sută din Noul Testament a fost scris de Pavel, marele apostol al Neamurilor și personajul predominant al Noului Testament, în afara lui Hristos sau a unuia dintre apropiații Lui. În fapt, toți autorii Vechiului și Noului Testament au fost bărbați, după cum au fost și

personajele predominante ale Bibliei. Din acest motiv, feminiștii seculari consideră că Biblia este deznădăjduit de patriarhală. Descriind caracterul patriarhal al Bibliei și frustrarea feminiștilor liberali religioși în legătură cu acesta, Cullen Murphy, un autor al revistei *The Atlantic Monthly*, scria:

Și în ceea ce privește chestiunile genului, Biblia este, evident, foarte problematică, ca să folosesc un termen pe care niciun învățat feminist cu care am vorbit nu poate să nu-l rostească pe un ton de politețe ironică... Ea este percepută ca un document androcentric [centrat pe bărbați] până la extreme. Ea a fost scrisă în mare parte, dacă nu chiar în întregime, de bărbați... În Biblia ebraică, doar 111 dintre cei 1426 de oameni cărora li se dau nume sunt femei. Proporția femeilor din Noul Testament este aproape de două ori mai mare, însă, chiar și așa, ele rămân o minoritate.

... Nu există nicio cale de a ocoli această trăsătură deranjantă căci, în ceea ce privește femeile, mare parte din Biblie, în lipsa unei lecturi corect interpretate... poate constitui ceea ce un învățat biblic a denumit un act de „ventriloquism hermeneutic”.²

De aceea, poate să pară ca un șoc ca, după aproape 2000 de ani în care cu toții am fost de acord că Pavel (și Isus) le-a interzis femeilor să participe la conducerea bisericii, mulți creștini și învățați din zilele noastre să pretindă că Noul Testament și Pavel ar

² Cullen Murphy, “Women and the Bible,” *The Atlantic Monthly*, (August, 1993): 41-43. Ventriloquism – abilitatea unora de a rosti cuvinte fără a mișca buzele și fără a deschide gura, dând impresia că vorbesc din abdomen.

fi fost egalitarieni. Acest punct de vedere este adesea denumit feminism biblic sau egalitarianism, cu sensul că bărbații și femeile sunt pe deplin egali și că Noul Testament nu ne învață că ar exista deosebiri tradiționale de roluri între bărbați și femei, deosebiri care să implice conducerea și supunerea. Totuși, acest punct de vedere nu ar putea fi susținut de Biblie decât prin intermediul unor artificii de interpretare de tipul „ventrilochismului hermeneutic”. Dacă i-am permite Bibliei să vorbească de la sine, ea ne va învăța deopotrivă egalitatea sexelor și deosebirile de gen în ce privește rolurile.

Nu îmi propun ca, în acest scurt capitol, să prezint o discuție completă legată de rolurile bărbatului și ale femeii. Acest lucru a fost realizat de mulți alți autori și este prezentat în mod cuprinzător în masivul volum intitulat, *Recovering Biblical Manhood and Womanhood: A Response to Evangelical Feminism*, editat de John Piper și Wayne Grudem. Scopul meu de aici este să arăt că Scriptura le exclude pe femei de la conducerea bisericii. Haideți să ne îndreptăm acum către învățătura lui Pavel pe această temă, pe care a transmis-o bisericilor din Noul Testament și liderilor acestora.

ROLUL DE LIDER ȘI SUPUNEREA ÎN RELAȚIILE DIN CĂSNICIE

În ce privește relațiile din căsnicie, Pavel n-a putut să nu afirme mai clar ordinea sau ierarhia divină a relației soț-soție. Fiind în complet acord cu învățăturile date de Petru cu privire la supunerea soției față de soț în cadrul căsniciei, Pavel ne învață că soțul este împuternicit și are porunca de a conduce în relația de

căsnicie și că soției i se cere să se supună bărbatului „ca Domnului”. Versetele de mai jos vorbesc de la sine pe această temă:

- „Nevestelor, fiți supuse bărbaților voștri ca Domnului” (Efes. 5:22).
- „Și după cum Biserica este supusă lui Hristos, tot așa și nevestele să fie supuse bărbaților lor în toate lucrurile” (Efes. 5:24).
- „căci bărbatul este capul nevestei, după cum și Hristos este capul Bisericii” (Efes. 5:23).
- „Nevestelor, fiți supuse bărbaților voștri, cum se cuvine în Domnul” (Col. 3:18).
- „Tu însă, vorbește lucruri care se potrivesc cu învățătura sănătoasă... ca să le învețe pe femeile mai tinere să-și iubească bărbații și copiii; să fie cumpătate, cu viața curată, să-și vadă de treburile casei, să fie bune, supuse bărbaților lor, pentru ca să nu se vorbească de rău Cuvântul lui Dumnezeu” (Tit 2:1, 4-5).

Pavel le-a îndemnat pe soțiile creștine să se supună soților lor. Temeiul îndemnului lui ne este oferit cel mai convingător în Efeseni 5:23: „căci bărbatul este capul nevestei”. Dacă există vreun semn de întrebare în ce privește sensul expresiei „capul nevestei”, Pavel adaugă asemănarea conducerii Bisericii de către Hristos, „după cum și Hristos este capul Bisericii”. Cuvântul „cap” (gr. *kephalē*) este folosit în sens figurativ pentru a transmite constant ideea de „autoritate peste” și „conducere”, nu „sursă”

sau „origine”, după cum insistă feminisții.³

De asemenea, Coloseni 3:18 statuează principiul care se găsește în Efeseni 5: „nevestelor, fiți supuse bărbaților voștri, cum se cuvine în Domnul”. Comentând pe marginea pasajelor din Efeseni 5 și Coloseni 3, George Knight III, comentator biblic și profesor de Noul Testament la Knox Theological Seminary, observă: „acest îndemn specific adresat soției de a se supune soțului ei constituie învățătura universală a Noului Testament. Fiecare pasaj care tratează relația soției cu soțul ei o îndeamnă să ,se supună soțului’, utilizând același verb (*hypotassō*): Efeseni 5:22; Coloseni 3:18; 1 Petru 3:1; Tit 2:4F”.⁴

Conform cu Efeseni 5, maniera în care soția trebuie să se supună soțului ei este „ca Domnului”, iar în Coloseni 3, „cum se cuvine în Domnul”. Aceasta înseamnă că soția trebuie să se supună soțului ei așa cum s-ar supune Domnului Isus Hristos (cf. 1 Petru 3:6). Ca urmare a asemănării cu relația dintre Hristos și Biserică, soția trebuie să se supună soțului ei „după cum Biserica este supusă lui Hristos”. Knight adaugă: „Ea ar trebui să se supună soțului ei așa cum se supune Domnului. Expresia care denotă comparația, ,ca Domnului’ sugerează ceea ce ar trebui să caracterizeze supunerea evlavioasă a creștinului față de Domnul Isus. Această trăsătură unică spune totul”.⁵ Pavel ne învață că relația de căsătorie este o imagine vie a relației dintre Hristos și

³ v. excelentul articol al lui Wayne Grudem, „The Meaning of *Kephalē* (‘Head’): A Response to Recent Studies,” din *Recovering Biblical Manhood and Womanhood*, p. 425-468.

⁴ George W. Knight III, „Husbands and Wives as Analogues of Christ and the Church,” în *Recovering Biblical Manhood and Womanhood*, p. 168.

⁵ *Ibid.*, p. 174.

Biserică: „Taina aceasta este mare (vorbesc despre Hristos și despre Biserică)” (Efes. 5:32). Relația soțului cu soția oglindește astfel relația dintre Hristos și Biserica Lui. Hristos, Mirele, este Capul, iar Biserica, Mireasa, Îi este supusă în totul. Tot astfel, soțul este capul relației de căsnicie, iar soția se supune soțului în toate lucrurile.⁶ Astfel, conducerea și supunerea în relația de căsnicie nu sunt lucruri condiționate cultural. Dimpotrivă, „ele fac parte din *esența căsniciei*”.⁷

ROLUL DE LIDER ȘI SUPUNEREA ÎN BISERICA LOCALĂ

Lui Pavel i-a plăcut să folosească analogia familiei când a vorbit despre natura și ordinea bisericii locale (1 Tim. 3:15). La fel cum Pavel predică despre conducerea familiei de către bărbat, el dă învățătură și despre conducerea familiei lui Dumnezeu de către bărbați (1 Tim. 2:8-3:7). Întrucât familia este unitatea socială de bază, iar bărbatul este liderul familiei, nu trebuie să surprindă ca bărbații să devină prezbiterii familiei mai largi, care este biserica. În voluminosul său studiu, intitulat *Man and Woman in Christ*, teologul catolic Stephen B. Clark accentuează foarte clar acest principiu:

Există un alt aspect care ne îndreaptă către dorința de a

⁶ Feministii sunt notorii pentru încercarea de a pune un semn de egalitate între doctrina conducerii prin bărbați și aspirarea femeilor. Cu siguranță că bărbații pot folosi greșit această doctrină, scuzându-și astfel comportamentul abuziv față de soțiile lor, dar nu acesta este modelul biblic, nici modelul majorității căsătoriilor creștine. Conducerea creștină, evlavioasă, este marcată de dragoste – acel fel de iubire jertfitoare de sine pe care Hristos a manifestat-o față de Mireasa Lui. Efeseni 5:25 spune: „Bărbaților, iubiți-vă nevestele cum a iubit și Hristos Biserica și S-a dat pe Sine pentru ea”. Autoritatea de lider a soțului creștin trebuie să fie caracterizată de dragoste cristică și de sacrificiu spre binele fizic, emoțional și spiritual al soției lui.

⁷ Knight III, *Recovering Biblical Manhood and Womanhood*, p. 176.

avea bărbați ca prezbiteri în comunitatea creștină... structura de conducere trebuie să fie construită într-un fel care să susțină întreaga structură socială a comunității. Dacă bărbații trebuie să fie capii familiei, ei trebuie să fie și capii comunității. Comunitatea trebuie structurată așa încât să susțină modelul familiei, iar familia trebuie structurată așa încât să susțină modelul comunității. Ei își învață de asemenea rolurile comunitare în familie. Tot astfel, ceea ce ei văd în comunitate întărește ceea ce învață în familie. Astfel, adoptarea unor principii diferite la nivel de comunitate slăbește familia și vice versa.⁸

Totuși, principiul conducerii prin bărbați nu diminuează în niciun fel importanța și necesitatea implicării active a femeilor în cămin sau în biserică. Femeile creștine din primul secol au jucat un rol indispensabil în lucrarea Domnului, și există multe pasaje care ne oferă dovezi ale unor femei implicate sânguincios în slujba Domnului. Unii dintre tovarășii de lucrare ai lui Pavel în slujba Evangheliei au fost femei (Rom. 16:1-15; Filip. 4:2-3). Totuși, rolul lor activ în înaintarea Evangheliei și în grija pentru copiii Domnului a fost împlinit în modalități care nu încalcă în niciun fel conducerea prin bărbați în familie și în biserică.⁹ Priviți la pasajele de mai jos care ne oferă învățatură directă asupra rolurilor

⁸ Stephen B. Clark, *Man and Woman in Christ* (Ann Arbor: Servant, 1980), p. 630.

⁹ Mulți comentatori biblici cred că mesajul din 1 Timotei 3:11 se referă la femeile diaconi care le slujesc altor femei: „Femeile, de asemenea, trebuie să fie cinstite, neclevetitoare, cumpătate, credincioase în toate lucrurile”. Acesta este un pasaj intens dezbătut. Eu înțeleg că aceste femei sunt soții care îi ajută pe soții lor diaconi. Dar chiar dacă ar fi femei diacon, ele fac o slujire în lucrările de binefacere, nu una de cârmuire și dare de învățatură. Astfel, femeile diaconi nu puteau să încalce restricția lui Pavel prin care le interzicea femeilor să le dea învățatură bărbaților și să îi conducă.

conducerii bărbatului și a subordonării femeii în casa lui Dumnezeu.

1 Timotei 2:9-15

După cum fiecare familie este condusă după anumite standarde de conduită, tot așa fiecare familie a bisericii locale este condusă după anumite principii de conduită și conducere socială. Prima epistolă către Timotei tratează în mod specific problema ordinii și a comportamentului bărbaților, femeilor și prezbiterilor în familia bisericii locale. Astfel, Pavel îi scrie următoarele cuvinte reprezentantului lui în biserica din Efes, „Îți scriu aceste lucruri cu nădejdea că voi veni în curând la tine. Dar dacă voi zăbovi, *să știi cum trebuie să te porți în casa lui Dumnezeu*, care este Biserica Dumnezeului celui viu, stâlpu și temelie adevărului” (1 Timotei 3:14-15; subl.)

Un aspect major al structurării sociale a bisericii privește comportamentul femeilor în adunare. În biserica din Efes, ca urmare a învățăturilor false care atacaseră validitatea rolurilor tradiționale ale bărbatului și femeii, femeile creștine ajunseseră să acționeze contrar principiilor acceptabile de purtare creștină. Așa că, pentru a corecta comportamentul nepotrivit al femeilor din biserică, Pavel reiterează principiile creștine pentru comportamentul lor:

- Îmbrăcămintea modestă: „Vreau, de asemenea, ca femeile să se roage îmbrăcate în chip cuviincios, cu rușine și sfială; nu cu împletituri de păr, nici cu aur, nici cu mărgăritare, nici cu haine scumpe, ci cu

fapte bune, cum se cuvine femeilor care spun că sunt evlavioase” (1 Tim. 2:9-10).

- Supunere în biserică: „Femeia să învețe în tăcere, cu toată supunerea. Femeii nu-i dau voie să învețe pe alții, nici să se ridice mai pe sus de bărbat, ci să stea în tăcere. Căci întâi a fost întocmit Adam, și apoi Eva. Și nu Adam a fost amăgit; ci femeia, fiind amăgită, s-a făcut vinovată de călcarea poruncii” (1 Tim. 2:11-14).

1 Timotei 2:11-14 ar trebui să rezolve de la sine problema prezbiterilor femei. Pavel le interzice femeilor două lucruri: (1) să le dea învățătură bărbaților din biserică; și (2) să aibă autoritate asupra bărbaților.¹⁰ Această interdicție este evidentă atât în afirmația pozitivă, cât și în cea negativă. Afirmația pozitivă, „femeia să învețe”, este definită de maniera în care ea este chemată să învețe: „în tăcere” și „cu toată supunerea”. Asimilarea învățaturii de către femeie cu toată supunerea trebuie să aibă loc sub autoritatea conducerii bisericii, autoritate exersată de prezbiteri bărbați. Afirmația negativă, „Femeii nu-i dau voie să învețe pe alții, nici să se ridice mai pe sus de bărbat”, le interzice direct femeilor să dea învățătură și să îi conducă pe bărbați în biserică. Pavel nu le interzice în mod *absolut* femeilor să dea învățătură (Tit 2:3; F.A. 18:25-26), ci în mod specific să le dea învățătură publică bărbaților în familia lui Dumnezeu (cf. 1 Cor. 14:34-35). El își încheie versetul 12

¹⁰ George W. Knight III, *The Pastoral Epistles*, The New International Greek Testament Commentary (Grand Rapids: Eerdmans, 1992), p. 141-142.

în același fel în care a început versetul 11, insistând pe ideea că femeile trebuie să rămână tăcute. „Această tăcere”, remarcă într-un fel abil George Knight, „constituie o expresie concretă a principiului supunerii”.¹¹ Întrucât 1 Timotei 5:17 spune că prezbiterii conduc și învață biserica, și întrucât femeile nu trebuie să le dea învățătură sau să îi conducă pe *bărbați*, rezultă că femeile nu pot fi prezbiteri în biserică.

Restricția lui Pavel legată de situația femeilor care să le dea învățătură sau să îi conducă pe bărbați a cauzat în mod cert critici aprinse, la fel cum este situația din zilele noastre. De aceea, în aproape toate celelalte pasaje în care sunt discutate diferențele de roluri între bărbați și femei, Pavel își susține imediat învățătura prin a le reaminti cititorilor lui de ordinea creației. El folosește relatarea creației din Vechiul Testament pentru a-și dovedi ideea: „Căci întâi a fost întocmit Adam, și apoi Eva. Și nu Adam a fost amăgit; ci femeia, fiind amăgită, s-a făcut vinovată de călcarea poruncii. Totuși ea va fi mântuită prin nașterea de fii, dacă stăruiesc cu smerenie în credință, în dragoste și în sfințenie” (1 Tim. 2:13-15).

Prin afirmația din versetul 13 că Adam a fost creat primul, Pavel vrea să spună că, în ordinea creației bărbatului și femeii, Adam, bărbatul, a fost primul între egali. Dumnezeu l-a gândit în mod unic pe bărbat, fizic, emoțional și spiritual pentru a fi capul relației, și pe femeie pentru a complementa poziția acestuia de lider. Este un lucru de o importanță profundă faptul că Dum-

¹¹ Ibid., p. 139.

nezeu nu i-a creat pe Adam și Eva în același timp. În schimb, femeia a fost făcută după bărbat, din bărbat, pentru bărbat, și a fost numită de către bărbat (Gen. 2:20-23; cf. 1 Cor. 11:8-9).

În versetul 14, plecând de la narațiunea căderii, Pavel ilustrează necesitatea menținerii deosebirilor creației între bărbat și femeie. El scrie: „Căci întâi a fost întocmit Adam, și apoi Eva. Și nu Adam a fost amăgit; ci femeia, fiind amăgită, s-a făcut vinovată de călcarea poruncii”. În viclenia lui, Satana l-a ocolit pe Adam – cel pe care Dumnezeu l-a echipat ca primul între egali ca să conducă relația – și s-a dus direct la Eva, pe care a perceput-o mai slabă în a se împotrivi amăgirilor lui (2 Cor. 11:3; 1 Petru 3:7; 1 Tim. 4:7; 2 Tim. 3:6). De aceea, un motiv major pentru care Dumnezeu insistă pe conducerea bisericii prin prezbiteri bărbați ține de faptul că, prin planul divin, bărbații evlavioși sunt mai potriviți pentru conducere decât femeile evlavioase, în mod particular pentru a identifica și pentru a se împotrivi învățăturii false a Satanei și amăgirilor lui doctrinare subtile. Observați că, imediat după învățăturile din 1 Timotei 2:11-15, care îi interzic femeii să le dea învățătură și să îi conducă pe bărbați, Pavel descrie calificările acelor care sunt chemați să conducă biserica locală (1 Timotei 3:1-7). Este important de observat că acele calificări se referă la bărbați. Astfel, episcopul trebuie să fie „bărbatul unei singure neveste” și „să-și chivernisească bine casa” (1 Timotei 3:2, 4). Pavel nu oferă în acest pasaj nici o sugestie adresată femeilor care ar vrea să fie prezbiteri.

1 Corinteni 11:2-16

1 Corinteni 11:2-16 este un pasaj superb al felului în care

Pavel își susține învățătura cu privire la conducere și supunere folosind raționamente biblice și teologice solide, nu modele socio-culturale sau de adaptare la circumstanțe unice. Pavel își începe învățătura pe tema rolurilor diferite ale bărbaților și femeilor cu o explicație a sursei acesteia: „Dar vreau să știți că Hristos este Capul oricărui bărbat; că bărbatul este capul femeii, și că Dumnezeu este capul lui Hristos” (1 Cor. 11:3). Supunerea femeii este parte dintr-o serie de relații de subordonare și conducere: Dumnezeu, Hristos, bărbatul, femeia. Dumnezeu este cap, Hristos este cap, iar bărbatul este capul. Doar femeia este cea la care textul nu se referă ca fiind cap. Aceste relații nu au nimic de-a face cu circumstanțe de loc sau timp, ci urmează o ordine ierarhică stabilită de Dumnezeu.

Prin a afirma că „Dumnezeu este Capul lui Hristos”, Pavel subliniază relația ierarhică ce există în Dumnezeire. Chiar dacă sunt egali în substanță, Hristos ascultă și se supune față de Tatăl în relația Persoanelor din Dumnezeire (1 Cor. 15:28). Știm în mod cert că această supunere nu implică inferioritate din partea Domnului Isus Hristos.

Înainte de căderea omului, Dumnezeu a creat omenirea după chipul Său ca bărbat și femeie, egali pe deplin în ce privește personalitatea lor. Totuși, în ce privește relația între egali, Dumnezeu a stabilit o ierarhie a conducerii prin bărbat și a supunerii femeii. Așa cum este cazul în cadrul Dumnezeirii, ierarhia dată de relații nu implică inferioritate sau superioritate. Femeia nu este în niciun fel inferioară bărbatului pentru că se supune acestuia la fel cum Hristos nu este inferior Tatălui pentru că Se supune Tatălui.

De aceea, relația de conducere-subordonare între bărbat și femeie este evidențiată în ordinea creației și în ordinea și mai mare, cea din natura Dumnezeirii.

S. Lewis Johnson, Jr., fost profesor la Dallas Theological Seminary, rezuma acest adevăr cu o precizie remarcabilă: „Dovada finală și categorică a faptului că egalitatea și supunerea pot exista într-o armonie glorioasă se găsește în misiunea mijlocitoare a Fiului lui Dumnezeu, ‚Dumnezeu din Dumnezeu, Lumină din Lumină, Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat’ (Nicea), care a realizat-o în libertatea autentică a supunerii față de Tatăl Său (cf. Ioan 8:21-47; 1 Cor. 15: 24-28; cf. 11:3)”.¹²

În versetele 7-9, Pavel le reamintește cititorilor lui de ordinea de la început a creației: „Bărbatul nu este dator să-și acopere capul, pentru că el este chipul și slava lui Dumnezeu, pe când femeia este slava bărbatului. În adevăr, nu bărbatul a fost luat din femeie, ci femeia din bărbat; și nu bărbatul a fost făcut pentru femeie, ci femeia pentru bărbat” (1 Cor. 11:7-9). Pavel afirmă că femeia este „slava bărbatului”, ceea ce înseamnă că ea a fost creată pentru a reflecta direct autoritatea de lider a bărbatului, care i-a fost dată de Dumnezeu, prin a se supune și a-i susține conducerea. Ea este vice-regentul bărbatului. Comentând asupra acestor versete și în special pe marginea expresiei „femeia este slava bărbatului”, David Gooding, fost profesor de limba greacă la Queen’s University în Belfast, Irlanda de Nord, rezumă astfel gândirea lui Pavel din acest pasaj:

¹² S. Lewis Johnson, Jr., “Role Distinctions in the Church: Galatians 3:28”, in *Recovering Biblical Manhood and Womanhood*, p. 164.

Capitolul 1 al acelei cărți [Geneza] arată clar (1:27-28) că, în ce privește esența naturii și statutul lor, bărbatul și femeia au fost creați egali după chipul lui Dumnezeu și amândoi au avut ca obiectiv să stăpânească împreună peste creație. Dar capitolul 2 din Geneza explică (2:18-25) faptul că, în ce privește rolurile administrative, existau diferențe semnificative între cei doi, diferențe gândite de Dumnezeu. Bărbatul fusese creat mai întâi și începuse deja să împlinească responsabilitățile care i-au fost date de Dumnezeu înainte de creația femeii. Mai mult, el fusese creat direct, nu din femeie. Pe când era încă singur, proaspăt ieșit din mâna lui Dumnezeu, el era, spune Duhul Sfânt (1 Cor. 11:7), chipul și slava lui Dumnezeu, viceregele lui Dumnezeu în creație, investit cu chipul slavei lui Dumnezeu ca reprezentant oficial al Lui. Pe de altă parte, femeia, spune Duhul Sfânt (11:7-9) este slava bărbatului. El se referă la faptul că Dumnezeu a creat femeia din bărbat și a gândit ca rolul ei să fie acela al unui partener, ajutor și însoțitor al bărbatului, pentru a-l complementa pe bărbat în responsabilitățile ce i-au fost date de Dumnezeu. De aceea, femeia a fost slava bărbatului așa cum bărbatul era slava lui Dumnezeu. Bărbatul a simțit toată acea bucurie și încântare în legătură cu femeia și rolul ei, la fel cum Dumnezeu a simțit în relație cu bărbatul și rolul acestuia.

Știm foarte bine cum Satana a pângărit și a diminuat gloriile ambelor lor roluri. Dar Hristos, Sămânța femeii, a venit pentru a distruge lucrările diavolului (1 Ioan 3:8). Ni se spune că, în Biserică (Efes. 3:10; 1 Cor. 11:10), îngerii văd înțelepciunea felurită a lui Dumnezeu observându-i

pe bărbați și femei folosind din dragoste pentru Hristos simbolurile care indică acceptarea de către ei a ordinii pe care Răscumpărătorul a lăsat-o pentru ei.¹³

O conducere a bisericii formată totalmente din bărbați vorbește despre acordul și ascultarea față de planul extrem de important al lui Dumnezeu pentru cele două sexe, plan în cadrul căruia bărbatul reflectă într-un fel unic chipul și gloria lui Dumnezeu prin rolul său de lider, iar femeia reflectă într-un fel unic slava bărbatului prin supunerea ei față de responsabilitatea de lider spiritual pe care Dumnezeu i-a dat-o bărbatului.

1 Corinteni 14:33-38

Trebuie să menționez un text final, 1 Corinteni 14:33-38, care este foarte asemănător celui din 1 Timotei 2, dar este adresat unei congregații diferite: „căci Dumnezeu nu este un Dumnezeu al neorânduiei, ci al păcii, ca în toate Bisericile sfinților. Femeile să tacă în adunări, căci lor nu le este îngăduit să ia cuvântul în ele, ci să fie supuse, cum zice și Legea. Dacă voiesc să capete învățătură asupra unui lucru, să întrebe pe bărbații lor acasă; căci este rușine pentru o femeie să vorbească în Biserică. Ce? De la voi a pornit Cuvântul lui Dumnezeu? Sau numai până la voi a ajuns el? Dacă crede cineva că este proroc sau însuflat de Dumnezeu, să înțeleagă că ce vă scriu eu, este o poruncă a Domnului”. Ca în 1 Timotei 2, Pavel le interzice aici femeilor să preia conducerea într-o întâlnire deschisă a bisericii. El își susține din nou restricția

¹³ David Gooding, „Symbols of Headship and of Glory”, in *Bible Topics*, 3 (Belfast: Operation O.F.F.E.R., n.d.), p. 3-4.

prin a apela la Vechiul Testament și la o poruncă a Domnului.

Învățătura transmisă de Pavel bisericilor din Efes, Corint, Colose și insula Creta cu privire la supunerea femeii ne reamintește că, într-o lume păcătoasă, până și creștinii se luptă cu ideea de supunere.¹⁴ Mai mult, Pavel accentuează diferențele de roluri

¹⁴ Pentru mulți oameni din secolul nostru, termenul subordonare (sau supunere) a devenit unul care provoacă repulsie, care are conotații de inferioritate, slăbiciune, inegalitate, sclavie și asuprire. Acest lucru este nefericit, pentru că, în realitate, supunerea este un termen pozitiv. Ea descrie în primul rând calea prin care o relație este rânduită. Stephen B. Clark clarifică acest aspect în felul următor:

Nici „inferioritatea” și nici „egalitatea” nu sunt concepte inerent legate de „subordonare” dacă termenii nu sunt definiți cu o astfel de legătură. Capul și subordonatul pot fi amândoi de aceeași valoare. În fapt, ei pot fi egali în multe alte feluri, și totuși să se afle într-o relație care implică subordonarea. Subordonatul poate fi chiar de un rang și demnitate mai mare, așa cum Isus a fost în relație cu părinții Lui. A pune semn de egalitate între subordonare și inferioritate sau inegalitate este fie un lucru aducător de confuzie, fie o încercare de a câștiga o discuție prin a defini termenii într-un fel care să fie avantajos doar unei părți (*Man and Woman in Christ*, p. 44).

Clark detaliază această definiție a subordonării în următorul fel:

Termenul „subordonare” are sensul literal de „sub ordonat”, iar termenul echivalent din limba greacă are aproape același sens. Cuvântul nu comportă ideea unei valori inferioare. Un subordonat poate fi mai valoros în multe feluri decât cel ce îi este superior. Termenul nu comportă ideea de asuprire sau de folosire a forței dominante. El poate fi folosit pentru a descrie o relație opresivă, dar folosirea normală se face cu referire la relații în care subordonarea implicată este fie neutră, fie bună (*Man and Woman in Christ*, p. 23).

„Subordonarea” se referă la ordinea dintr-o relație în care o persoană, subordonatul, depinde de direcțiile altei persoane. Scopul acestei ordini este să le permită celor aflați în această relație să funcționeze împreună în unitate. Subordonarea este un concept mai larg decât ascultarea sau porunca. Așa cum vom vedea, subordonarea implică uzual o formă de ascultare. O persoană poate să-i dea unele porunci unui subordonat și să pretindă ascultare de la acesta, dar a pune accentul pe ascultare înseamnă să subliniem sensul îngust al termenului „subordonare”. O persoană poate fi subordonată fără a trebui vreodată să asculte de o singură poruncă. Oamenii pot să își subordoneze viețile sau acțiunile altora în multe feluri: prin a le sluji, prin a respecta și a coopera în împlinirea planurilor și a dorințelor altora, prin a-și dedica viațele cauzei altuia, sau prin a urma învățătura altuia. Cu cât sunt implicate mai mult dragostea și dedicarea personală într-o relație de subordonare, cu atât mai mult aceste alte elemente vor fi prezente alături de orice altceva necesită ascultare (*Man and Woman in Christ*, pp. 23,24).

Deși „subordonarea” descrie în primul rând o modalitate de a ne relaționa la o altă

dintre femei și bărbați pentru că este un lucru des întâlnit ca bărbații să abdice de la rolul lor de lideri spirituali și de la obligațiile lor în familie și biserică.

Lipsa de responsabilitate și pasivitatea bărbaților constituie o problemă foarte mare care a frustrat și a distrus multe soții, familii și biserici. În ultimă instanță, abdicarea bărbaților în acest sens este un refuz de a se supune Cuvântului și domniei lui Hristos.

De aceea, Pavel a trebuit să reafirme ordinea originală a creației, lăsată de Dumnezeu, așa cum este revelată în Vechiul Testament. Creștinismul nu a abolit planul inițial al lui Dumnezeu pentru bărbați și femei, ci mai degrabă l-a așezat într-o lumină mai bună.

ÎMPOTRIVIREA EGALITARIANĂ FAȚĂ DE CONDUCEREA PRIN BĂRBAȚI

Strigătul de protest al tuturor feminiștilor religioși este următorul: „Nu mai este nici bărbat, nici femeie”. Ei își extrag sursa din textul lor favorit, Galateni 3:28: „nu mai este nici Iudeu, nici Grec; nu mai este nici rob nici slobod; nu mai este nici parte bărbătească, nici parte femeiască, fiindcă toți sunteți una în Hristos Isus”.

persoană, ea implică și o trăsătură de caracter, o dispoziție de a răspunde într-un anumit fel. Subordonarea trece dincolo de ascultarea de porunci, incluzând respectul și receptivitatea față de ghidarea superiorului. „Supunerea” este, probabil, cel mai bun termen în astfel de contexte. În acest sens, „supunerea” este o trăsătură generală de caracter legată de smerenia pe care toți creștinii trebuie să o aibă. Caracterul creștin este ilustrat în Scriptură ca respectuos față de autoritate, nu rebel. Bărbații și femeile deopotrivă ar trebui să fie supuși în relațiile lor de subordonare (*Man and Woman in Christ*, p. 92).

Femiștiții religioși (sau egalitarienii) cred că, în baza răscum-părării lui Hristos, Evanghelia ar fi abolit deosebirile vechi ale conducerii prin bărbați și ale supunerii din partea femeii. Ei susțin că cele șapte pasaje specifice legate de supunerea femeii (1 Cor. 11; 14; Efes. 5; Col. 3; 1 Tim. 2; Tit 2; 1 Petru 3) sunt „problematic”, „dureros de confuze”, „obscur”, „dificile” și „izolate”, și că ar trebui interpretate în lumina textului din Galateni 3:28, pe care îl consideră textul mai clar și mai pertinent teologic.¹⁵ Ca rezultat, au fost concepute niște interpretări noi și creative pentru a explica faptul că pasajele despre conducere și subordonare nu au sensul pe care par că îl au și, de aceea, ele nu s-ar aplica bisericilor din zilele noastre. Femiștiții religioși concluzionează că nu există motive scripturale convingătoare care să susțină restricțiile legate de femeile ce ar vrea să slujească drept prezbiteri sau lideri/învățători în oricare sau în toate pozițiile din biserică.

Totuși, metodele folosite de femiștiții religioși pentru a interpreta pasajele legate de conducere și supunere sunt foarte greșite. Galateni 3:28, principalul text al femiștilor, tratează în context chestiunea fundamentală a mântuirii, nu conceptul conducerii și al supunerii. Contextul tratează scopul Legii, îndreptățirea prin credință și poziția deosebită a fiecărui creștin în unire cu Hristos. Ideea lui Pavel este că *toți* creștinii, indiferent de rasă, statut social sau sex, sunt părtași în mod egal, prin credință, privilegiului glorios al înfierii și al moștenirii, fără faptele Legii (Gal.

¹⁵ F.F. Bruce, *The Epistle to the Galatians*, The New International Greek Testament Commentary (Grand Rapids: Eerdmans, 1982), p. 190.

3:23-29). De aceea, atât bărbații cât și femeile sunt una în Hristos Isus pe baza credinței lor în El. Toți creștinii au acces direct la Dumnezeu ca fii și fiice, sunt locuiți de Hristos prin Duhul Sfânt și sunt părtași în mod egal făgăduințelor veșnice ale lui Dumnezeu.

În ceea ce privește diferențele între soț și soție sau între rolurile lor în familia mai mare a lui Dumnezeu, care sunt prezentate în Vechiul Testament, rămân valabile în noul legământ, iar asupra acestui lucru Galateni 3:28 pur și simplu nu comentează nimic. Totuși, autorul acestui verset comentează în altă parte această chestiune. În epistolele lui către bisericile din Efes, Colose, Corint și Creta, ca și către tovarășii lui, Timotei și Tit, Pavel insistă că există diferențe funcționale și roluri diferite în căsnicie și în biserica locală chiar și între bărbații și femeile care sunt acum „una în Hristos”.

Femiștii religioși folosesc greșit Galateni 3:28 prin a presa textul mult dincolo de sensul lui și prin a susține că sensul clar și literal al pasajelor despre conducere și supunere ar fi simplist.

Urmând aceeași metodă de interpretare a femiștilor religioși, așa-zii homosexuali creștini pretind dreptul de a avea relații cu persoane de același sex. Pentru că Biblia spune că „nu mai este nici bărbat, nici femeie”, ei pretind că toate pasajele biblice specifice care interzic homosexualitatea ar trebui să fie interpretate cultural și în lumina versetului din Galateni 3:28. Dar oare Galateni 3:28 se ocupă cu abolirea tuturor deosebirilor sexuale? Pot acum bărbații să se căsătorească cu bărbați, și femeile cu femei? Concluziile acelor care susțin o gândire egalitară pe baza pasajului din Galateni 3:28 se află în opoziție

clară față de numeroase părți ale Scripturii.

Femiștiții religioși plasează greșit un grup de versete pe tema supunerii femeii contra unui alt grup de versete pe tema egalității femeii. Totuși, poziția creștină istorică le conferă greutate egală ambelor adevăruri. Bruce Waltke, specialist în teologia Vechiului Testament, explică pe scurt abordarea corectă a ambelor cerințe biblice: „Aceste adevăruri despre egalitatea și inegalitatea dintre sexe trebuie văzute într-o tensiune dialectică, prin a le permite să aibă simultan aceeași greutate, nu prin a-i permite unuia să îl anuleze pe celălalt prin subordonarea unuia față de altul”.¹⁶ De exemplu, Petru păstrează într-o „tensiune dialectică” egalitatea soț-soție și deosebiri de roluri între soț și soție. Conform lui Petru, soția este moștenitoare a „harului vieții” împreună cu soțul ei și în același timp partenerul „supus” în relația soț-soție (1 Petru 3:1-7). Pe de altă parte, femiștiții promovează o jumătate de adevăr, subliniind partea egalității în relația bărbat-femeie, fără a recunoaște partea supunerii. Cu toate acestea, înțelegem corect Noul Testament doar atunci când îi permitem Scripturii să vorbească cu aceeași autoritate despre egalitatea și despre diferențele de roluri între bărbat și femeie.

Biblia nu are ambiguități în această doctrină foarte importantă. Ea afirmă în mod repetat, direct și foarte clar că diferențele de roluri între bărbat și femeie există în relație cu conducerea și supunerea. Nu doar că apostolii Pavel și Petru afirmă expres doctrina conducerii și a supunerii, ci ei o argumentează competent și

¹⁶ Bruce Waltke, “The Relationship of the Sexes in the Bible,” *Cruz* 19 (September, 1983): 14.

pasionat, susținând aplicarea ei universală din teologie și din ordinea creației. În esență, faptul că Hristos a ales doar bărbați ca apostoli slujește ca temei al învățaturii lor.

4

LIDERI CALIFICAȚI

„Episcopul să fie fără prihană” (1 Tim. 3:2a).

Într-o scrisoare adresată unui tânăr prezbiter pe nume Neopotan, datată în 394 d.Hr., Ieronim (345-419 d.Hr.) muștra bisericile din vremea sa pentru ipocrizia lor în a manifesta mai multă preocupare pentru felul cum arătau clădirile lor de biserică decât pentru selectarea atentă a liderilor din congregațiile lor: „În ultima vreme am văzut multe biserici construite; pereții și stâlpii sunt din marmură strălucitoare, planșeele sunt poleite cu aur, amvoanele sunt ticsite de pietre prețioase. Cu toate acestea, nu se acordă deloc atenție felului cum sunt selectați slujitorii lui Hristos”.¹ Și sunt mulțimi de biserici care repetă astăzi aceeași eroare. Multe dintre ele par să fi uitat de cerințele biblice pentru liderii lor spirituali și de nevoia ca fiecare congregație să îi examineze în mod adecvat pe toți candidații în ce privește calitățile lor de conducere în lumina standardelor biblice (1 Tim. 3:10). Acest eșec a fost dramatic subliniat când o revistă evanghelică importantă din America a adus alături cinci păstori divorțați și

¹ Jerome, „Letters 52”, în *The Nicene and Post-Nicene Fathers*, 14 vol., Second Series, eds. Philip Schaff și Henry Wace (repr. Grand Rapids: Eerdmans, n.d.), 6: 94. (citat mai departe ca *The Nicene and Post-Nicene Fathers*.)

le-a cerut să își împărtășească sentimentele, experiențele și perspectivele asupra divorțului și asupra lucrării. Personalul revistei a publicat acel dialog pentru că ei credeau că problema crescândă a divorțului între slujitori trebuie confruntată deschis și onest. În fapt, articolul a pretins că o cercetare recentă a ratei de divorț din Statele Unite arăta că păstorii aveau a treia cea mai mare rată de divorțuri, fiind depășiți doar de cea a medicilor și polițiștilor!²

Gândurile păstorilor pe tema divorțului au fost prezentate în acea revistă într-un format al unui forum deschis. Alături de forum, revista a publicat răspunsurile a șapte lideri evanghelici bine-cunoscuți față de comentariile păstorilor divorțați. Ceea ce este uimitor în legătură cu acel articol este că nici măcar unul dintre cei șapte lideri nu a menționat cerințele biblice ce trebuie satisfăcute de lideri și care sunt schițate în 1 Timotei sau Tit! Acest articol scoate la iveală o ignoranță răspândită în cadrul comunității creștine cu privire la insistența viguroasă a Scripturii pe cerințele calificative ale lui Dumnezeu pentru liderii bisericii locale. El demonstrează de asemenea că bisericile și denominațiile au lovit standardele biblice cu propriile idei.

NEVOIA DE PREZBITERI CALIFICAȚI

Cea mai des întâlnită greșeală pe care o fac bisericile dornice să adopte modelul biblic de conducere este aceea de a desemna bărbați care nu se califică din punct de vedere biblic pentru această slujire. Întrucât există permanent o nevoie de mai mulți prezbiteri, pare atractiv pentru biserici să le permită unor bărbați

² “A Biblical Style of Leadership?” *Leadership* 2 (Fall, 1981): 119-129.

care nu se califică și care sunt nepregătiți să își asume responsabilități de conducere în biserici. Totuși, aceasta este o formulă de eșec dovedită în timp. O conducere biblică necesită prezbiteri care să se califice biblic pentru conducere.

Cea mai importantă preocupare a Noului Testament în ce privește conducerea bisericii este aceea de a se asigura că în slujirea de prezbiteri și diaconi sunt aleși bărbații care satisfac criteriile biblice. Pozițiile de slujire din Biserica lui Dumnezeu nu sunt unele de onoare în sens ierarhic, ce sunt date anumitor indivizi care au frecventat regulat biserica sau care sunt avansați în vârstă. Aceste slujiri nu trebuie văzute nici ca niște poziții în comitetele bisericilor, care ar trebui să fie ocupate de prieteni apropiați, donatori înstăriți sau persoane carismatice. Și nu sunt nici poziții pe care le pot ocupa numai absolvenții de seminar teologic. Aceste roluri în biserică – atât cel de prezbiter cât și cel de diacon – sunt deschise tuturor bărbaților care îndeplinesc cerințele apostolice, biblice. Noul Testament subliniază fără echivoc acest lucru:

- Adresându-se bisericii tulburate din Efes, Pavel insistă că o biserică instituită corect, după principii biblice, creștine (1 Tim. 3:14-15), trebuie să aibă în conducere prezbiteri care să se califice pentru aceasta:

Adevărat este cuvântul acesta: „Dacă râvnește cineva să fie episcop, dorește un lucru bun”. Dar *trebuie ca episcopul* (sau: privighetor) să fie fără prihană, bărbatul unei singure neveste, cumpătat, înțelept, vrednic de cinste, primitor

de oaspeți, în stare să îi învețe pe alții. *Să nu fie* nici bețiv, nici bătaș, nici doritor de câștig mârșav, ci să fie blând, nu gâlcevitor, nu iubitor de bani; să-și chivernisească bine casa, și să-și țină copiii în supunere cu toată cuviința. Căci dacă cineva nu știe să-și cârmuiască bine casa, cum va îngriji de Biserica lui Dumnezeu? Să nu fie întors la Dumnezeu de curând, ca nu cumva să se îngâmfe și să cadă în osânda diavolului. *Trebuie să aibă* și o bună mărturie din partea celor de afară, pentru ca să nu ajungă de ocară și să cadă în cursa diavolului. (1 Tim. 3:1-7; subl.).

- După cum am văzut, Pavel insistă și asupra faptului că potențialii prezbiteri și diaconi trebuie să fie examinați în adunarea publică, în lumina listei calificativelor de mai sus. El scrie: „[Diaconii] trebuie cercetați întâi, și [ca și prezbiterii], numai dacă sunt fără prihană, să fie diaconi, dacă sunt fără reproș” (1 Timotei 3:10; cf. 5:24-25, cf. KJV).
- Atunci când l-a sfătuit pe Tit cum să organizeze bisericile din Insula Creta, Pavel i-a amintit să pună ca prezbiteri numai bărbați care se califică din punct de vedere moral și spiritual. Enumerând calificativele pentru prezbiter într-o epistolă, Pavel stabilea în fapt o listă publică, ce urma să ghideze biserica locală în alegerea prezbiterilor și în a-i oferi instrumentul prin care aceștia să dea socoteală bisericii:

Te-am lăsat în Creta, ca să pui în rânduială ce mai rămâne de rânduit, și să așezi prezbiteri (sau: bătrâni) în fiecare cetate, *după cum ți-am poruncit*: Dacă *este cineva* fără prihană, bărbat al unei singure neveste, având copii credincioși, care să nu fie învinuiți de destrăbălare sau neascultare. Căci *episcopul*, ca econom al lui Dumnezeu, trebuie să fie fără prihană; nu încăpățânat, nici mânios, nici dedat la vin, nici bătăuș, nici lacom de câștig mârșav; ci să fie primitor de oaspeți, iubitor de bine, cumpătat, drept, sfânt, înfrânat; să se țină de Cuvântul adevărat, care este potrivit cu învățătura, pentru ca să fie în stare să sfătuiască în învățătura sănătoasă, și să îi înfrunte pe potrivnici. (Tit 1:5-9; subl.).

- Atunci când le scrie bisericilor răspândite în zona de NV a Asiei Mici, Petru vorbește despre felul de bărbați care ar trebui puși prezbiteri, îndemnându-i pe aceștia să păstorească... „nu de silă, ci de bună voie, după voia lui Dumnezeu; nu pentru un câștig mârșav, ci cu lepădare de sine. Nu ca și cum ați stăpâni peste cei ce v-au căzut la împărțeală, ci făcându-vă pilde turmei” (1 Petru 5:2-3).

Este deosebit de important să observăm că Noul Testament oferă mai multe instrucțiuni privind calificările pentru prezbiteri decât pentru oricare alt aspect al conducerii bisericii. Nu tuturor învățătorilor sau evangheliștilor le sunt solicitate astfel de calificări. O persoană poate avea darul de evanghelist și

poate fi folosită de Dumnezeu în acea lucrare, și totuși să nu se califice să fie prezbiter. O persoană poate fi un bun evanghelist imediat după convertire, însă Scriptura spune că un nou convertit nu poate fi prezbiter (1 Tim. 3:6). Există trei motive foarte importante pentru care Dumnezeu cere aceste trăsături calificative pentru prezbiterii bisericii.

În primul rând, Biblia spune că un prezbiter trebuie să aibă un caracter moral ireproșabil și să fie în măsură să folosească Scriptura, pentru că el este „economul lui Dumnezeu”, adică este administratorul casei lui Dumnezeu (Tit 1:7). Unui prezbiter îi este încredințată cea mai de preț și mai îndrăgită posesiune a lui Dumnezeu, anume copiii Lui. Astfel, prezbiterul este așezat într-o poziție de autoritate și încredere solemnă. El acționează în interesul lui Dumnezeu. Niciun monarh pământesc nu ar îndrăzni să se gândească să angajeze o persoană imorală sau incapabilă de a-i gestiona averea. Părinții nu își pot închipui că și-ar încredința copiii sau finanțele familiei unei persoane nevrednice de încredere sau incompetente. Tot astfel, Cel sfânt și Preaînalt nu va permite ca un administrator nepotrivit și necalificat să îngrijească de copiii Lui prețioși. Ca administratori ai casei lui Dumnezeu, prezbiterii au acces în casele oamenilor și la cele mai intime detalii ale vieților lor. Ei au acces în viețile oamenilor care sunt cei mai vulnerabili în fața amăgirii sau a abuzului. De asemenea, ei au cea mai mare influență asupra direcției doctrinare a bisericii. De aceea, prezbiterii bisericii trebuie să fie oameni cunoscuți foarte bine de comunitate, care și-au dovedit integritatea și sunt sănătoși doctrinar.

În al doilea rând, prezbiterii bisericii locale trebuie să fie exemple vii pentru credincioșii din aceste biserici (1 Petru 5:3). Ei trebuie să fie modele de caracter și comportament, acele modele pe care Dumnezeu le dorește pentru toți copiii Lui. Întrucât Dumnezeu Își cheamă copiii să fie „fără prihană și curați, copii ai lui Dumnezeu, fără vină, în mijlocul unui neam ticălos și stricat, în care străluciți ca niște lumini în lume” (Filip. 2:15), este necesar ca aceia care conduc poporul lui Dumnezeu să fie fără reproș din punct de vedere moral și modele de viață evlavioasă.

John MacArthur, binecunoscut predicator și autor creștin, subliniază această idee atunci când scrie următoarele: „Exact așa cum sunt liderii, așa vor deveni oamenii lor. Așa cum spunea Osea, ‚preotului i se va întâmpla ca și poporului’ (4:9). Isus a afirmat că ‚orice ucenic desăvârșit va fi ca învățătorul lui’ (Luca 6:40). Istoria biblică demonstrează că oamenii se ridică rareori deasupra nivelului spiritual al liderilor lor”.³ Pentru că oamenii din biserică sunt asemenea oilor, prezbiterii păstori au un impact extraordinar de puternic asupra comportamentului, atitudinilor și felului de gândi al oamenilor:

- Dacă prezbiterii au o atitudine de oameni puși pe hartă, oamenii vor deveni inevitabil certăreți (1 Tim. 3:3; Tit 1:7).
- Dacă prezbiterii nu sunt ospitalieri, oamenii vor deveni neprietenoși și reci (1 Tim. 3:2; Tit 1:8).

³ John Mac Arthur, Jr., *Different By Design: Discovering God's Will for Today's Man and Woman* (Wheaton: Victor, 1994), p. 114.

- Dacă prezbiterii iubesc banii, oamenii vor deveni iubitori de bani (1 Tim. 3:3).
- Dacă prezbiterii nu sunt sensibili, echilibrați și auto-stăpâniți, judecata lor va fi caracterizată de extreme urâte, lucruri care îi vor determina pe membrii lor să fie extremi și dezechilibrați în aceleași lucruri (1 Tim. 3:1-2; Tit 1:8).
- Dacă prezbiterii nu sunt soți credincioși, fideli soțiilor lor, într-un mod subtil, ei îi vor încuraja și pe alții să fie necredincioși (1 Tim. 3:2; Tit 1:6).
- Dacă prezbiterii nu se țin credincios de autoritatea Cuvântului, nici oamenii lor nu vor face asta (Tit 1:9).

Mare parte din slăbiciunea și spiritul rătăcitor al bisericilor noastre de astăzi se datorează direct eșecului nostru de a cere ca prezbiterii bisericii să satisfacă standardele lui Dumnezeu pentru această slujire. Dacă vrem ca bisericile noastre să fie sănătoase spiritual, atunci trebuie să le cerem păstorilor noștri să fie sănătoși spiritual.

În al treilea rând, cerințele biblice calificative protejează biserica de lideri incompetenți și nepotrivii moral. Unii oameni se furișează dând din coate până ajung în poziții de conducere în biserică, pentru a-și satisface setea nesfântă după putere. Alții sunt, din nefericire, înșelați în ce privește abilitatea și caracterul lor. Unii sunt niște răufăcători, motivați de Satana să se infiltreze în biserici și să le distrugă. Calificativele date de Dumnezeu

pentru liderii bisericii sunt publice și obiective, protejând congregațiile de astfel de oameni nepotrivți.

Aceste standarde observabile și obiective pentru prezbiteri sunt foarte importante atunci când bisericile trebuie să se confrunte cu lideri dominatori și încăpățânați ai Bisericii, oameni incapabili să își vadă păcatele sau chiar ereziiile, și care totuși trebuie îndepărtați de la slujire. Calificativele prezbiterilor îi dau putere fiecărei congregații și liderilor ei să îi îndepărteze din conducere pe bărbații nepotrivți sau să îi împiedice să ajungă acolo, dându-le bisericilor mijloacele corecte și obiective pentru a face aceasta. A refuza să îndepărtăm un prezbiter păcătos sau nesănătos doctrinar ar însemna neascultare voită față de Cuvântul lui Dumnezeu, lucru care, în final, va submina viața morală și spirituală a întregii biserici și integritatea grupului de lideri (v. cap. 9). Refuzul de a îndepărta un prezbiter care nu se califică va afecta credibilitatea bisericii și mărturia Evangheliei înaintea unei comunități de necredincioși, ceea ce constituie un aspect de o importanță covârșitoare pentru Pavel (1 Tim. 3:7). Astfel, standardele date de Dumnezeu pentru prezbiteri sunt esențiale pentru protejarea bunăstării spirituale a bisericii locale și a mărturiei ei evanghelice.

Bisericile din zilele noastre au nevoie disperată de bărbați cu un caracter ca al lui Hristos, care să fie lideri spirituali. Chiar și cele mai bune legi și statute sunt neputincioase în lipsa bărbaților care să fie „drepti”, „sfinți”, „serioși”, „stăpâniți”, „iertători”, neîncăpățânați și credincioși învățaturii sănătoase. Aceasta sunt exact calitățile pe care Dumnezeu le cere din partea bărbaților

care Îi conduc poporul. De aceea, haideți să luăm aminte la avertismentul autorului și apologetului creștin Francis Schaeffer (1912-1984) care scria: „Biserica nu are niciun drept să diminueze aceste standarde pentru slujitorii bisericii, nici nu are vreun drept de a inventa vreun altul, ca și cum ar fi egal acestor cerințe ce sunt poruncite de Dumnezeu însuși. Doar aceste standarde rămân absolute”.⁴

CERINȚELE CALIFICATIVE PENTRU PREZBITERII PĂSTORI

Atunci când vorbesc despre calificările pentru prezbiteri, majoritatea oamenilor se gândesc că acestea sunt diferite de cele necesare pentru cler. Cu toate acestea, Noul Testament nu prezintă standarde diferite pentru clerul de profesie și pentru prezbiterii laici. Motivul este simplu. În biserica locală a Noului Testament nu există trei funcții separate – de păstor, prezbiter și diacon, ci numai două funcții – de prezbiter și diacon. Din perspectiva Noului Testament, orice bărbat dintr-o congregație, care dorește să îi păstorească pe copiii Domnului și să satisfacă cerințele lui Dumnezeu pentru funcția de prezbiter, poate fi un prezbiter (sau păstor).

După cum arată cele trei liste de mai jos, Dumnezeu nu le cere celor care doresc să Îi păstorească poporul nici bogăție, nici statut social, nici vârstă înaintată, nici grade academice avansate, și nici vreun dar spiritual cu totul deosebit. I-am face

⁴ Francis A. Schaeffer, *The Church at the End of the 20th Century* (Downers Grove: Intervarsity, 1970), p. 65.

congregației și lucrării lui Dumnezeu un mare deserviciu dacă am adăuga cerințele noastre arbitrare la trăsăturile calificative stabilite de Dumnezeu. Cerințele inventate de oameni îi vor exclude în mod inevitabil pe acei bărbați necesari și calificați de la conducerea pastorală a Bisericii. Roland Allen (1868-1947), binecunoscut misionar anglican în China și un autor influent, a deplâns această problemă în vremea sa în felul următor:

Noi părem atât de îndrăgostiți de acele trăsături calificative pe care le-am adăugat celor apostolice, încât mergem până acolo încât respingem calificativele oricăruia care le are doar pe cele apostolice, în timp ce ne imaginăm că un bărbat deplin calificat trebuie să fie acela care satisface doar cerințele noastre. Unui proaspăt absolvent de seminar teologic îi lipsesc multe dintre acele trăsături calificative pe care apostolul le-a considerat necesare pentru prezbiterul casei lui Dumnezeu, precum vârsta, experiența, poziția și reputația, chiar dacă le are pe toate celelalte. Nu ne-am gândi la un astfel de bărbat ca și cum nu s-ar califica. Despre cel care are toate trăsăturile apostolice am crede că ar fi necalificat, pentru că acel om nu se poate duce înapoi la școală și să treacă un examen.⁵

Pentru a fi credincioși Sfintei Scripturi și planului lui Dumnezeu pentru biserica locală, trebuie să deschidem conducerea pastorală a Bisericii față de toți cei care se găsesc în biserică, care sunt chemați de Duhul Sfânt și satisfac cerințele calificative apostolice (F.A. 20:28). Chiar dacă un astfel de plan

⁵ Roland Allen, *Missionary Methods: St Paul's or Ours?* (1912; repr. Grand Rapids: Eerdmans, 1962), p. 83-84.

poate fi dezgustător pentru gândirea clericală, el este perfect potrivit gândirii autentice, apostolice. Potrivit Noului Testament, prezbiterii bisericii sunt toți acei bărbați din biserica locală care doresc să conducă turma și care se califică biblic să facă aceasta.

Calificările scripturale pot fi împărțite în 3 mari categorii, care fac referire la caracterul moral și spiritual, la abilități și la motivația dată de Duhul. Haideți să analizăm fiecare dintre aceste categorii.

<i>Comparația cerințelor calificative pentru prezbiteri</i>		
1 Timotei 3:2-7	Tit 1:6-9	1 Petru 5:1-3
1. Fără prihană	1. Fără prihană	1. Să păstorească de bună voie, nu de silă
2. Bărbatul unei singure neveste	2. Bărbatul unei singure neveste	2. Nu pentru un câștig mârșav, ci cu lepădare de sine
3. Cumpătat	3. Având copiii credincioși	3. Nu ca și cum ar stăpâni peste oameni... ci fiind exemple turmei
4. Înțelept [prudent]	4. Nu încăpățânat	
5. Vrednic de cinste	5. Nici mânios	
6. Primitor de oaspeți	6. Nici dedat la vin	
7. În stare să îi învețe pe alții	7. Nici bătăuș	
8. Să nu fie bețiv	8. Nici lacom de câștig mârșav	
9. Nici bătăuș	9. Primitor de oaspeți	
10. Nici doritor de câștig mârșav	10. Iubitor de bine	
11. Nu gâlcevitor	11. Cumpătat [sensibil]	
12. Nu iubitor de bani	12. Drept	
13. Să-și chivernisească bine casa	13. Sfânt	

<i>Comparația cerințelor calificative pentru prezbiteri</i>		
14. Să nu fie întors la Dumnezeu de curând	14. Înfrânat	
15. Să aibă o bună mărturie din partea celor din afara bisericii	15. Să se țină de Cuvântul adevărat – pentru a sfătui și pentru a înfrunta.	

CARACTERUL MORAL ȘI SPIRITUAL

Majoritatea calificărilor biblice sunt legate de trăsăturile morale și spirituale ale candidatului. Prima și cea mai importantă trăsătură este aceea de a fi „fără reproș”. Înțelesul expresiei „fără reproș” este definit prin trăsăturile de caracter care sunt enumerate imediat după expresia în cauză. În ambele enumerări ale trăsăturilor de caracter făcute de Pavel și aplicabile prezbiterilor, prima virtute specifică de caracter este cea de a fi „bărbatul al unei singure neveste”. Sensul este că fiecare prezbiter trebuie să fie fără reproș în ce privește viața lui de căsătorie și viața sexuală (v. cap. 9). Subliniind accentul Bibliei pus pe fidelitatea în căsnicie și pe puritatea sexuală, Robertson McQuilkin, autorul excelente cărți *An Introduction to Biblical Ethics*, scria:

Standardele lui Dumnezeu pe tema sexualității omenești sunt tratate în Scriptură ca fiind cele mai importante dintre toate regulile legate de relațiile dintre oameni. În Vechiul Testament, învățătura împotriva curviei este subliniată și pusă pe al doilea loc, după învățătura despre idolatrie. În Noul Testament, atât Hristos cât și apostolii au subliniat fidelitatea în căsnicie. Pavel include păcatele sexuale în fiecare dintre multele sale liste de păcate și, în majoritatea cazurilor, acestea se află în capul listei și sunt

cel mai clar accentuate.⁶

Dumnezeu i-a avertizat de la bun început pe copiii Lui împotriva practicilor sexuale corupte ale popoarelor păgâne. El i-a poruncit poporului Său să fie sfânt și separat de Neamuri, să fie credincios legământului căsniciei și să se păstreze curat din punct de vedere sexual. În Levitic 18, Moise enumeră toate păcatele sexuale ale popoarelor păgâne care aveau în curând să se afle de jur împrejurul poporului Israel. Dumnezeu Își avertizează poporul împotriva practicării unor astfel de păcate: „Să nu vă spurcați cu nici unul din aceste lucruri [practici sexuale depravate], căci prin toate aceste lucruri s-au spurcat neamurile pe care le voi izgoni dinaintea voastră.... păziți poruncile Mele și nu faceți niciunul dintre obiceiurile urâte care se făceau înaintea voastră, ca să nu vă spurcați cu ele. Eu sunt Domnul Dumnezeuul vostru” (Lev. 18:24, 30). Nevoia curăției sexuale a fost propovăduită și în comunitatea noului legământ, întrucât Pavel scrie: „Curvia, sau orice altfel de necurăție, sau lăcomia de avere, *nici să nu fie pomenite între voi, așa cum se cuvine unor sfinți*” (Efes. 5:3; subl.).

Una dintre cele mai vechi și mai eficiente strategii ale Satanei de a distruge poporul lui Dumnezeu constă în a distruge fidelitatea în căsniciile liderilor lui (Num. 25:1-5; 1 Împ. 11:1-13; Ezra 9:1-2). Satana știe că, dacă poate să pângărească relațiile de căsnicie ale păstorilor, oile o vor lua pe aceeași cale. Astfel, cerințele calificative legate de căsnicie și familie pe care Dumnezeu le formulează pentru prezbiteri au rolul de a proteja întreaga biserică.

⁶ Robertson McQuilkin, *An Introduction to Biblical Ethics* (Wheaton: Tyndale, 1989), p. 191.

De aceea, biserica trebuie să insiste ca liderii ei să satisfacă aceste calificative înainte de a sluji și pe tot parcursul slujirii lor. Dacă biserica locală nu insistă asupra acestor cerințe, poporul se va cu-funda în pustietatea toxică a practicilor sexuale și maritale din zi-lele noastre.

Tragic este că multe denominații majore creștine nu au în-vățat nimic din Vechiul Testament în ce privește rezultatele aco-modării la standardele seculare de comportament sexual. În aproape orice denominație creștină majoră, poruncile lui Dum-nezeu legate de căsnicie, divorț, sexualitate și diferențele de sex sunt abandonate și înlocuite cu o acceptare a celor mai corupte practici omenești. Printre liderii creștini, adulterul și alte păcate sexuale se află la dimensiuni epidemice.⁷ În denominațiile ma-jore, divorțul și recăsătorirea clerului cu greu mai este văzută ca o problemă. Revista *Time* descrie foarte clar peisajul religios de as-tăzi: „Denominațiile care nu le-ar fi tolerat cândva slujitorilor lor să divorțeze, acum se regăsesc dezbătând dacă să le accepte sau nu pe lesbiene ca lideri”.⁸

Celelalte trăsături de caracter subliniază integritatea prez-biterului, auto-controlul și maturitatea spirituală. Întrucât prezbiterii conduc biserica, fiecare dintre ei trebuie să manifeste stăpânire de sine în felul cum își folosește banii, în consumul de alcool și în exersarea autorității pastorale. Întrucât orice prezbi-ter este chemat să fie un model de trăire creștină, el trebuie să

⁷ Pentru a consulta date statistice recente, v. John H. Armstrong, *Can Fallen Pastors Be Restored? The Church's Response to Sexual Misconduct* (Chicago: Moody, 1995), p. 17-27.

⁸ Richard N. Ostling, “The Second Reformation,” *Time* (November 23, 1992), p. 54.

fie devotat spiritual, sfânt, iubitor de bine, ospitalier și fără reproș din punct de vedere moral înaintea comunității necreștine. În lucrarea pastorală, abilitățile relaționale sunt foarte importante. Astfel, un prezbiter trebuie să fie blând, cu autocontrol, cu o minte sănătoasă și ne-certăreț. Un bărbat mânios, care se enervează repede, va răni oamenii. Astfel, un prezbiter nu trebuie să aibă un spirit dictatorial sau să își iasă repede din fire, nici să fie certăreț sau încăpățânat. În final, un prezbiter nu trebuie să fie creștin de curând, ci un ucenic al lui Isus Hristos, matur spiritual, smerit și dovedit în timp.

Atunci când îi examinează pe candidații la conducerea bisericii, majoritatea bisericilor tratează cel mult superficial aceste calități morale personale. John H. Armstrong, redactor al *Reformation and Revival Journal* și autorul cărții *Can Fallen Pastors Be Restored?*, își exprimă frustrarea în ce privește lipsa preocupării bisericilor atunci când cercetează calitățile morale personale ale candidaților. El scrie următoarele:

În toți anii de slujire în comitete, rareori am auzit un candidat fiind întrebat: „Ce ne poți spune despre viața ta din punct de vedere moral?” Am putea discuta căsnicia celui bărbat, dar adeseori discuțiile sunt foarte superficiale. Aproape că n-am auzit niciodată un candidat fiind întrebat: „Ești curat din punct de vedere sexual înaintea lui Dumnezeu?”... Pur și simplu nu testăm foarte profund chestiunea unui caracter dovedit și puritatea personală.

Într-o epocă în care comportamentul sexual greșit este ceva răspândit, atât în societate cât și în biserică, în general, mă simt forțat să pun această întrebare: „De ce nu le

punem niciodată astfel de întrebări înainte de a-i ordina pe acești oameni?” Trăim într-o vreme când statisticile sugerează că obiceiurile rele din biserică nu sunt deloc diferite de cele din populația generală...

În cadrul acestor proceduri de cercetare a pretenției cuiva de credință, putem să punem o duzină de întrebări doctrinare la fiecare întrebare etică sau morală. Nu vreau să diminuez cu nimic importanța întrebărilor doctrinare, căci mult prea mulți păstori sunt neclari chiar și în acest domeniu, dar mă întreb de ce ignorăm aproape total domeniile sexului, banilor și puterii? Oare nu de aici vor izvorî cele mai multe și mai grave eșecuri morale și etice?⁹

Armstrong continuă comentând astfel:

În urmă cu câțiva ani mi s-a cerut să conduc un comitet al denominației mele evanghelice, și între îndatoririle mele era și examinarea preliminară a bărbaților spre ordinare înaintea comitetului... Treaba noastră era să testăm, să punem întrebări și apoi să recomandăm. Am cercetat destul de mulți bărbați în fiecare an. Din punctul meu de vedere, mai mult de jumătate dintre ei erau nepregătiți, atât doctrinar cât și personal. De mai multe ori i-am recomandat bisericii respective să nu ordoneze acel bărbat.

Adesea, biserica locală ignora sfatul nostru și mergea înainte fără aprobarea noastră, ordinând în final acel bărbat,

⁹ Armstrong, *Can Fallen Pastors Be Restored? The Church's Response to Sexual Misconduct*, p. 78-79.

după câțva timp. *Ceea ce era în mod deosebit de tulburător era cât de rar se deranja acel bărbat sau biserica lui locală să întrebe care erau motivele refuzului nostru (subl.).*¹⁰

ABILITĂȚI

În cadrul listelor conținând calificativele prezbiterilor, există 3 cerințe care fac referire la abilitățile prezbiterilor de a-și împlini slujirea. Astfel, ei trebuie să fie capabili să își conducă bine familiile, să fie modele de trăire creștină pentru alții, să fie capabili să dea învățătura și să apere credința.

Capabil să-și conducă bine familia

Un prezbiter trebuie să fie capabil să își conducă familia bine. Scriptura spune: „să-și chivernisească bine casa, și să-și țină copiii în supunere cu toată cuviința. Căci dacă cineva nu știe să-și cârmuiască bine casa lui, cum va îngriji de Biserica lui Dumnezeu?” (1 Tim. 3:4-5). Puritanii vorbeau despre familie ca fiind „mica biserică”. Această perspectivă ține de argumentul biblic că, dacă un bărbat nu este în măsură să își păstorească familia, atunci nu poate fi păstorul familiei mai extinse a bisericii.

Conducerea bisericii locale este mult mai asemănătoare conducerii unei familii decât celei a unei firme sau a unei țări. Un bărbat poate fi un om de afaceri de succes, un funcționar public capabil, un manager de afaceri strălucit sau un strateg militar de vârf, dar să fie în același timp un prezbiter sau un tată groaznic.

¹⁰ Ibid., p. 78.

Astfel, abilitatea unui bărbat de a veghea bine asupra familiei sale este o precondiție pentru a fi considerat capabil să vegheze asupra familiei lui Dumnezeu.

Dar cum rămâne cu bărbații necăsătoriți sau cu cei care nu au copii? Pot aceștia să fie prezbiteri? Fără îndoială că da (1 Cor. 7:8-35)! Așa cum vom descoperi în partea pozitivă a acestei cărți, trăsăturile calificative legate de căsnicie și copii nu trebuie înțelese ca fiind porunci de a se căsători și de a avea copii (v. cap. 9). Întrucât majoritatea bărbaților sunt căsătoriți și au copii, Scriptura este standardul lui Dumnezeu pentru liderii bisericii care sunt soți și tați. Stabilirea standardelor pentru bărbații căsătoriți și cu copii este un lucru foarte diferit de a porunci căsnicia și paternitatea, care nu sunt întotdeauna o chestiune care să țină de alegere personală. Bărbații necăsătoriți sau cei căsătoriți care nu au copii pot în mod cert să fie prezbiteri. Acolo unde le lipsește experiența ca urmare a faptului că nu sunt căsătoriți sau nu au copii, colegii lor prezbiteri, care sunt căsătoriți și au copii, pot să o compenseze. Bărbații necăsătoriți și fără copii pot avea o contribuție unică la binele turmei și în echipa de lideri. Rămâne la fel de valabil că purtarea sexuală și conducerea familiei trebuie să fie fără reproș și în cazul acestora, la fel cum trebuie să fie comportamentul bărbaților căsătoriți, care au copii.

Modele pentru ceilalți

Un prezbiter trebuie să fie un model de trăire creștină, pe care alții să își dorească să îl urmeze. Petru le amintește prezbiterilor din Asia să se facă „pilde turmei” (1 Petru 5:3b). Dacă un bărbat nu este un model de evlavie pentru alții, el nu poate fi

prezbiter, chiar dacă este un bun învățător sau manager. Cea mai bună modalitate de a-i inspira și influența pe copiii lui Dumnezeu este exemplul personal. Ca și Petru, Pavel a recunoscut importanța de a-L copia pe Hristos. El și-a dat toată silința de a-L imita pe Hristos și le-a cerut credincioșilor să Îl urmeze pe această cale:

- „Urmați-mă pe mine, fraților, și uitați-vă bine la ceea ce se poartă după pilda, pe care o aveți în noi” (Filip. 3:17).
- „Călcați pe urmele mele, întrucât și eu calc pe urmele lui Hristos” (1 Cor. 11:1).
- „Voi înșivă știți ce trebuie să faceți ca să ne urmați; căci noi n-am trăit în neorânduială, între voi... am vrut să vă dăm în noi înșine o pildă vrednică de urmat” (2 Tes. 3:7, 9b).
- „De aceea vă rog să călcați pe urmele mele” (1 Cor. 4:16; cf. Gal. 4:12; 1 Tes. 1:5,6; 1 Tim. 4:12; Tit 2:7).

Caracterul și faptele, nu poziția sau titlul oficial sunt ceea ce influențează cu adevărat oamenii pentru veșnicie. Merită reiterate aici o afirmație a lui Samuel Brengle cu privire la puterea exemplului personal, afirmație citată de J. Oswald Sanders în lucrarea sa clasică, intitulată *Spiritual Leadership*: „Una dintre ironiile cele mai izbitoare ale istoriei ține de ignoranța totală pe care oamenii o manifestă în judecata pe care și-o fac reciproc... Evaluarea finală a oamenilor arată că istoriei nu-i pasă deloc de rangul sau titlul pe care un om îl are, ori de poziția pe care acesta a ocupat-o, ci doar de calitatea faptelor lui și de caracterul minții și al

inimii sale”.¹¹ Astăzi, bărbații și femeile creștine tânjesc după exemplele autentice de creștinism adevărat, manifestat în practică. Cine ar putea să dea un exemplu mai bun de viață creștină, viață de afaceri sau de angajat, și viață de biserică săptămână de săptămână, pe termen lung, dacă nu prezbiterul bisericii locale? Iată de ce este atât de important ca un prezbiter, ca imitator viu al lui Hristos, să păstorească turma lui Dumnezeu în modalitatea lui Dumnezeu.

În măsură să propovăduiască și să apere credința

Un prezbiter trebuie să fie în măsură să dea învățătura și să apere credința. Nu contează cât succes are un bărbat în afacerile sale, ce talent oratoric are sau cât de inteligent este. Dacă el nu este dedicat ferm doctrinelor istorice și apostolice, și dacă nu este capabil să îi instruiască pe oameni în doctrinele biblice, nu se califică să fie prezbiter (F.A. 20:28ff; 1 Tim. 3:2; Tit 1:9).

Noul Testament cere ca un prezbiter „să se țină de Cuvântul adevărat, care este potrivit cu învățătura” (Tit 1:9a). Aceasta înseamnă că un prezbiter trebuie să adere în mod hotărât la învățăturile biblice și istorice sănătoase. „Prezbiterii nu trebuie”, spunea un comentator biblic, „să fie aleși dintre aceia care se joacă cu învățături noi”.¹² Întrucât biserica locală este „stâlpul și temelie adevărului” (1 Tim. 3:15b), liderii ei trebuie să fie susținători puternici ai doctrinelor biblice, altfel clădirea se va surpa. De asemenea, pentru că biserica locală mai este și o turmă mică aflată în

¹¹ J. Oswald Sanders, *Spiritual Leadership* (Chicago: Moody, 1980), p. 20.

¹² Philip H. Towner, *1-2 Timothy & Titus*, The IVP New Testament Commentary Series (Downers Grove: InterVarsity, 1994), p. 228.

călătorie prin câmpuri periculoase care sunt infestate cu „lupi răpitori”, numai acei păstori care cunosc calea și sunt capabili să observe lupii vor fi în măsură să își ducă turma în siguranță la destinație. De aceea, un prezbiter trebuie să fie caracterizat de integritate doctrinară.

Este esențial ca un prezbiter să fie ferm dedicat doctrinelor biblice, apostolice, astfel încât „să fie în stare să sfătuiască în învățătura sănătoasă și să îi înfrunte pe potrivnici” (Tit 1:9b). Acest lucru presupune ca un potențial prezbiter să se fi dedicat vreme de câțiva ani citirii și studierii Scripturii, astfel încât el să poată discuta argumentat, cu inteligență și logică, diferite aspecte biblice, să fi făcut afirmații doctrinare și să aibă abilitatea și dorința de a-i învăța pe alții. Astfel, n-ar trebui să existe vreo confuzie cu privire la ce anume este chemat să facă un prezbiter nou-testamental. El este chemat să învețe și să îndemne congregația în doctrina sănătoasă, și să apere adevărul de învățătorii falși. În aceasta constă marea diferență dintre membrii comitetului bisericii și prezbiterii care au rol de păstori. Prezbiterii nou-testamentali sunt atât păzitori cât și învățători ai doctrinei biblice, sănătoase.

Din acest motiv, Biblia, cartea lui Dumnezeu, trebuie să fie manualul continuu de studiu al potențialului prezbiter. Biblia este manualul complet de pregătire lăsat de Dumnezeu pentru toți liderii spirituali. Pavel îi reamintește lui Timotei că „din pruncie *cunoști Sfintele Scripturi, care pot să-ți dea înțelepciunea care duce la mântuire*, prin credința în Hristos Isus” (2 Tim. 3:15; subl.). Mai apoi, Pavel afirmă că „toată Scriptura este însoțită de Dumnezeu și de folos ca să învețe, să mustre, să îndrepte,

să dea înțelepciune în neprihănire, *pentru ca omul lui Dumnezeu să fie desăvârșit și cu totul destoinic pentru orice lucrare bună*” (2 Tim. 3:16-17; subl.). Astfel, un bărbat este neechipat pentru lucrarea de păstorire dacă nu a fost școlit în Sfânta Scriptură insuflată de Dumnezeu. Un prezbiter care nu cunoaște Biblia este ca un păstor fără picioare. El nu poate conduce și nici nu poate proteja turma. Aici merită reiterat comentariul profund al lui P. T. Forsyth (1848-1921), un influent teolog britanic din prima parte a secolului XX: „Puterea reală a bisericii nu ține de volumul slujirilor ei, ci de calitatea credinței. Un bărbat care își cunoaște Biblia cu adevărat valorează mai mult pentru tăria reală a bisericii decât o mulțime de slujitori care nu o cunosc”.¹³

Cum trebuie să fie pregătiți potențialii prezbiteri în cartea lui Dumnezeu? În primul rând, dacă au crescut în familii creștine, evlavioase, ei trebuie să fi avut parte de ani de pregătire în doctrină și de trăire sfântă, din partea celor mai eficienți învățători din lume, mamele și tații lor (Deut. 6:7; 11:19; Prov. 1:8; 4:1-5; Efes. 6:4; 1 Tes. 2:11; 1 Cor. 14:35; 2 Tim. 1:5; 3:15).

John Gresham Machen (1881-1937) a fost un renumit teolog prezbiterian și educator care a apărat cu strășnicie doctrina biblică a lui Hristos și veridicitatea Scripturii în decursul faimoasei controversă între fundamentalști și moderniști din prima parte a secolului XX. Cărțile lui pe subiectul nașterii din fecioară a lui Hristos și a continuității teologice dintre Pavel și Isus rămân cărți de referință. În ceea ce privește importanța

¹³ P. T. Forsyth, *The Church and the Sacraments* (1917; repr. London: Independent, 1955), p. 9.

căminului creștin în căpătarea învățaturii din Biblie, Machen scria:

Absența învățaturii și a predicării doctrine constituie în mod cert una dintre cauzele ignoranței lamentabile actuale din biserică. Totuși, o cauză mai influentă se găsește în falimentul celei mai importante dintre toate instituțiile de educație creștină. Cea mai importantă instituție educațională creștină nu este amvonul sau școala, oricât ar fi de importante acestea, ci este familia creștină. Acea instituție a încetat în mare măsură să-și mai facă lucrarea. De unde ne-am căpătat majoritatea dintre noi, cei care suntem la vârsta adultă, cunoașterea Bibliei? Eu presupun că experiența mea este aceeași ca a multora dintre voi. Eu nu mi-am căpătat cunoaștere Bibliei de la școala duminicală sau de la vreo altă școală, ci din după-amiezile de duminică petrecute acasă, alături de mama mea. Voi spune chiar că, deși abilitățile mele mentale n-au fost în niciun fel extraordinare, aveam la vârsta de 14 ani o cunoaștere mai bună a Bibliei decât au mulți studenți de la seminariile teologice din zilele noastre. Studenții noștri de la seminar vin în mare parte din familii creștine și, într-o proporție însemnată, ei au crescut în biserică. Totuși, ei și-au terminat colegiul și intrat la Seminarul teologic cunoscând foarte puțin din conținutul simplu al Bibliei noastre.¹⁴

În al doilea rând, dacă biserica locală își împlinește rolul ca școală a propovăduirii doctrinei apostolice, potențialii prezbiteri vor fi învățați Cuvântul lui Dumnezeu de la învățători abili.

¹⁴ J. Gresham Machen, "Faith and Knowledge," in *Education, Christianity, and the State*, ed. John W. Robbins (Jefferson: Trinity Foundation, 1987), p. 8.

Biblia spune că biserica locală este „stâlpul și temelia adevărului” și „casa lui Dumnezeu” (1 Tim. 3:15). Iată de ce Pavel îl îndeamnă pe Timotei să „ia seama bine la citire, la îndemnare și la învățătura pe care o dai altora” (1 Tim. 4:13). La rândul lui, Timotei trebuia să îi învețe pe „oameni de încredere, care să fie în stare să îi învețe și pe alții” (2 Tim. 2:2b). Când Timotei avea să plece din Efes, el trebuia să lase în urmă „oameni de încredere”, prezbiterii din Efes care să pregătească următoarea generație de prezbiteri învățători și păstori, care să îi învețe și ei pe alții.

Mai mult, biserica locală nu este doar un loc unde învățăm Scriptura, ci este cel mai bun loc unde ne însușim abilitățile de păstorire. Liderii învață în biserica locală să aplice cartea lui Dumnezeu în situații din viața reală. Astfel, biserica locală trebuie să fie școala lui Dumnezeu pentru dezvoltarea spirituală a copiilor Lui și pentru învățarea Scripturii (F.A. 2:42; 11:26).

În al treilea rând, un potențial prezbiter învață marile adevăruri ale lui Dumnezeu prin citirea și studiul consistent al Scripturii și prin lucrarea Duhului Sfânt (1 Cor. 2:12ff; 1 Tes. 4:9; 1 Ioan 2:27). Nimic nu poate înlocui întâlnirea disciplinată și perseverentă cu Dumnezeu prin studiul personal și meditarea la Sfânta Scriptură. În plus față de studiul Scripturii, un creștin care se maturizează ar trebui să citească materiale doctrinare sănătoase scrise de învățători evlavioși ai Cuvântului.

Din nefericire, multe biserici (și familii creștine) nu au nicio viziune privind învățarea sau echiparea serioasă în Scriptură și în doctrină. Alte biserici pur și simplu nu au mijloacele necesare pentru a-și echipa liderii, ci se luptă să supraviețuiască. Totuși,

credincioșii serioși sunt înfomețați după învățătura profundă a Scripturii. Iată de ce școlile biblice și seminariile teologice vor fi mereu necesare. Cu toate că există probleme în legătură cu instituțiile religioase care au dat naștere îndoielilor legate de autoritatea Scripturii sau care reinterpretează Biblia pentru a fi în acord cu spiritul veacului, o școală biblică bună poate să ofere o echipare foarte bună și profundă a studenților ei în Scriptură.

Totuși, trebuie să avertizez împotriva cerințelor arbitrare pe care anumite denominații le impun păstorilor lor de a avea o diplomă de master pentru a li se permite să slujească într-o biserică. Dumnezeu nu cere grade academice avansate ca un calificativ pentru a fi lider spiritual. Când instituim standarde academice formale, noi ajungem să profesionalizăm conducerea bisericii și creăm, cel puțin în practică, o slujire pastorală separată de cea de prezbiter. Pur și simplu nu avem permisiunea lui Dumnezeu să instituim astfel de standarde.

Să nu uităm că Domnul și Învățătorul nostru, Isus Hristos, nu a fost educat formal într-o școală rabinică, deși o astfel de echipare era disponibilă și foarte prețuită în vremea Lui. În ciuda faptului că nu făcuse nicio școală religioasă, Isus avea o pregătire eminentă în Scriptură. Oamenii erau atât de uimiți de cunoașterea și predicarea Scripturii de către Isus, ca unul care nu fusese educat formal, încât au comentat astfel: „Cum are omul acesta învățatură, căci n-a învățat niciodată?” (Ioan 7:15b). Aceeași observație a fost făcută legat de ucenicii apropiați lui Isus: „Când au văzut ei îndrăzneala lui Petru și a lui Ioan, s-au mirat, întrucât știau că erau oameni necărturari și de rând;

și au priceput că fuseseră cu Isus” (F.A. 4:13).

Din nefericire, mulți creștini din zilele noastre sunt atât de dependenți de cler, încât nu își imaginează cum bărbați și femei fără educație teologică formală și fără studii și grade academice pot să cunoască Biblia atât de bine și să o prezinte altora atât de eficient. Trebuie să ne reamintim că gradele academice pot fi necesare în lumea de afaceri și în sfera academică, dar nu sunt obligatorii pentru a sluji în familia lui Dumnezeu. Unii bărbați care nu pot merge la școală sunt învățați de Hristos, prin Duhul Sfânt. Ei sunt educați în Cuvântul Lui și, astfel, după standardul lui Dumnezeu, se califică să îi conducă și să îi învețe pe copiii Lui.

MOTIVAȚIA DATĂ DE DUHUL PENTRU SLUJIREA CA PREZBITER

O condiție evidentă, dar nu lipsită de importanță, este dorința personală a prezbiterului de a iubi și a îngriji de copiii lui Dumnezeu. Pavel și primii creștini au apreciat această disponibilitate și au creat această frază care a devenit populară printre creștini: „Dacă râvnește cineva să fie episcop, dorește un lucru bun” (1 Tim. 3:1). La rândul lui, Petru insistă că un prezbiter trebuie să păstorească turma cu toată dorința și în mod voluntar (1 Petru 5:2). El știa din anii de experiență personală că acela care consideră purtarea de grijă spirituală ca o obligație nedorită nu poate împlini slujirea de păstorire. Un prezbiter care slujește bombănind sau din constrângere este incapabil să îngrijească în mod autentic de oameni. El va fi un păstor constant nefericit, nerăbdător, temător, ineficient și cu simțământul vinovăției. Păstorirea turmei lui Dumnezeu în această lume împovărată de păcat este o

îndatorire mult prea dificilă, înțesată și așa de prea multe probleme, pericole și poveri, pentru a fi dată în grija cuiva căruia îi lipsesc dorința și voința de a lucra cu eficiență.

O dorință adevărată de a conduce familia lui Dumnezeu este una care vine întotdeauna ca urmare a intervenției Duhului Sfânt. Pavel le amintește liderilor din Efes că Duhul Sfânt – nu biserica și nici apostolii – i-a pus ca supraveghetori în biserică, pentru a păstori turma lui Dumnezeu (F.A. 20:28). Duhul i-a chemat să păstorească biserica și le-a mișcat inimile insuflându-le pasiunea pentru a îngriji de turmă. Duhul Sfânt a implantat dorința pastorală în inimile lor. El le-a dat convingerea și tăria de a face lucrarea, ca și înțelepciunea și darurile potrivite necesare îngrijirii turmei.

Prezbiterii au fost alegerea Lui înțeleaptă pentru a duce la bun sfârșit această lucrare. În Biserica lui Dumnezeu, nu voința omului este ceea ce contează, ci voința și hotărârile lui Dumnezeu. Așadar, bărbații care se califică pentru slujirea de prezbiter sunt numai aceia cărora Duhul Sfânt le dă motivația și darurile necesare pentru slujire.

De aceea, o conducere biblică a bisericii este exercitată printr-o echipă de lideri-păstori care satisfac criteriile biblice necesare.

O pluralitate de prezbiteri care nu se califică biblic pentru această lucrare nu aduce niciun beneficiu bisericii locale. Sunt în totalitate de acord cu sfatul pe care l-a dat Jon Zens, editorul revistei *Searching Together*, când a scris următoarele, „Mai bine

să nu avem deloc prezbiteri, decât să îi avem pe cei care nu trebuie”.¹⁵ Biserica locală trebuie să își dea toate silințele pentru a insista să aibă prezbiteri care se califică biblic pentru slujire, chiar dacă acest lucru poate dura ani de zile.

¹⁵ Jon Zens, “The Major Concepts of Eldership in the New Testament”, *Baptist Reformation Review* 1 (Summer, 1978): 29.

5

LIDERI SLUJITORI

„Deci, dacă Eu, Domnul și Învățătorul vostru, v-am spălat picioarele, și voi sunteți datori să vă spălați picioarele unii altora. Pentru că Eu v-am dat o pildă, ca și voi să faceți cum am făcut Eu” (Ioan 13:14-15).

Într-o dimineață de duminică, după ce am desemnat public și ne-am rugat pentru un nou prezbiter în biserica noastră, un frate dintr-o altă țară, care participa la biserica noastră de aproape un an, a alergat la mine și m-a întrebat cu entuziasm: „Cum se face că șase lideri atât de puternici și naturali lucrează cot la cot atât de armonios, așa cum faceți voi?” Întrebarea lui a fost generată de desemnarea noului prezbiter, pentru că el era un lider dinamic în felul lui. Proaspătul prezbiter înființase biserici în Spania vreme de 20 de ani și anterior alte biserici în America. De aceea, el nu era un fel de subordonat, cum se spune. Personalitatea lui puternică și spiritul său de acțiune aveau potențialul de a crea conflicte în echipa de prezbiteri.

Nu a trebuit să mă gândesc mult cum să îi răspund. „Fiecare dintre prezbiterii noștri”, i-am explicat eu, „este dedicat lucrului în echipă, prin puterea Duhului Sfânt, într-o dragoste smerită, ca a lui Hristos”. Vreme de peste 20 de ani ne-am gândit

și am discutat problema lucrului împreună în unitate și dragoste. Nu ne-am gândit că am fi avut vreo alternativă în felul în care ne tratăm unul pe altul în lucrarea noastră pentru Domnul. Isus Hristos a trăit și a propovăduit principiile dragostei, smereniei, unității, rugăciunii, încrederii, iertării și slujirii. După înălțarea Lui la cer, cei 12 apostoli au pus aceste principii în practică lucrând împreună cu smerenie și iubindu-se ca echipă de lideri. Astfel, ei au devenit primul model de conducere slujitoare colectivă.

Evident că avem puncte de dezacord, că ne mai certăm, uneori devenim mândri, și gândim rău despre alții în anumite momente. În propria putere, noi am distruge imediat echipa de conducere. Dar principiile lui Hristos, precum răbdarea, iertarea, smerenia, unitatea și dragostea stăpânesc în ultimă instanță atitudinile și purtarea noastră reciprocă. Când eșuăm să acționăm unul față de altul ca ucenici ai lui Hristos (și eșuăm), ne pocăim, mărturisim și o luăm de la capăt. Conducerea nu va funcționa niciodată dacă prezbiterii nu înțeleg sau eșuează să se dedice total principiilor lui Hristos care vorbesc despre dragostea jertfitoare de sine și despre slujirea smerită. Pentru a descoperi felul în care un grup de prezbiteri lucrează împreună, trebuie să privim la Isus Hristos și să Îi ascultăm învățătura.

ÎNVĂȚĂTURA LUI ISUS DESPRE CONDUCEREA PRIN SLUJIRE

La fel cum creștinismul a avut o influență asupra Imperiului Roman, lumea greco-romană a influențat și ea drumul pe care creștinismul a mers. Citând influențele păgâne asupra creștinismului timpuriu, Kenneth Scott Latourette, cunoscut istoric

creștin și profesor de misiologie (1884-1968) a afirmat că ideea romană de putere și stăpânire a corupt modalitatea de organizare și viață a bisericilor primare. El a observat că „în Biserică au pătruns idei destul de contrare Evangheliei, în special ideea de putere și folosire a puterii, lucruri care erau în contrast evident cu modul de viețuire și învățătură ale lui Isus, și cu însemnătatea crucii și a învierii Lui”.¹ Aceste lucruri, a continuat Latourette, s-au dovedit a fi „amenințarea aproape distrugătoare” pentru creștinism.²

Eu cred că este mai precis să spunem că schimbările conceptuale și structurale care au avut loc în interiorul bisericii în decursul primelor secole ale creștinismului s-au dovedit a fi distructive. Creștinismul, cea mai smerită dintre toate credințele religioase, a degenerat în a fi religia cea mai setoasă de putere și cea mai ierarhică din lume. După ce împăratul Constantin a ridicat creștinismul la statutul de religie oficială în anul 312, creștinii care fuseseră până atunci persecutați au ajuns să persecute cu asprime pe oricine li se opunea. La putere s-a ridicat o ierarhie clericală nebiblică și o castă de preoți, oameni care erau setoși de putere, poziție și autoritate. Până și împărații romani își ofereau sprijinul în construirea de biserici creștine. Caracterul imaculat al comunităților bisericesti din Noul Testament se pierduse.

Totuși, când citim Evangheliile, observăm că principiile comuniunii frățești, ale dragostei, smereniei și slujirii se află în

¹ Kenneth Scott Latourette, *History of Christianity*, 2 vol., 2nd ed. (New York: Harper & Row, 1975), 1: 269.

² Ibid., 261.

centrul învățaturii lui Hristos. Din nefericire, ca mulți dintre creștinii timpurii, și noi am înțeles greu aceste mari virtuți și mai ales le-am aplicat cu greu structurii și stilului de conducere din bisericile noastre. Întrucât dragostea, smerenia și spiritul de slujitor sunt chestiuni critice pentru conducerea creștină autentică și pentru viața interioară a comunității creștine, haideți să privim la învățătura Domnului nostru pe această temă.

MATEI 11:29: BLÂNZI ȘI SMERIȚI. În contrast cu liderii religioși aspri și absorbiți de ei înșiși din vremurile Sale, Isus i-a chemat astfel pe oameni: „Luați jugul Meu asupra voastră, și învățați de la Mine, căci Eu sunt blând și smerit cu inima”. Prin această afirmație deosebit de importantă, Isus ne spune cum este El ca persoană: El este blând și smerit. Din nefericire, mult prea mulți lideri religioși nu sunt nici blânzi, și nici smeriți. Ei sunt mândri și dominatori. Ei se folosesc de oameni pentru a-și satisface egoul lor nesățios. Dar Isus este foarte diferit. El îi iubește cu adevărat pe oameni, le slujește altruist și Își dă viața pentru ei. El se așteaptă ca ucenicii Lui – în special prezbiterii, care Îi conduc poporul – să fie blânzi și smeriți ca El.

MARCU 9:33-35: SLUJITORII SMERIȚI AI TUTUROR. În prima situație ce ne este relatată în Evanghelie când ucenicii au discutat care dintre ei să fie cel mai mare, Isus, marele Învățător, a răspuns întrebării lor prin intermediul afirmației care a devenit acum un imens paradox: „Dacă vrea cineva să fie cel dintâi, trebuie să fie cel mai de pe urmă din toți și slujitorul tuturor”. Isus începe aici să transforme gândirea ucenicilor Lui despre importanța personală. El afirmă că adevărata măreție nu

se obține prin a te lupta să fii mai sus de alții sau prin a te apuca să dai din coate pentru a obține putere, ci prin manifesta o atitudine smerită, cu lepădare de sine, în slujba *tuturor*, chiar și în slujba celor mai de jos oameni.

Charles Colson, care a fost consilier special al președintelui Statelor Unite în perioada 1969-1973, cunoaște din experiență personală atracția puterii și a pozițiilor înalte. El descrie cu îndemânare diferențele dintre perspectiva lumească asupra puterii și poziției, și perspectiva creștină: „Nimic nu face o deosebire mai clară între împărățiile oamenilor și Împărăția lui Dumnezeu decât perspectivele lor diametral opuse asupra exercitării puterii. Una caută să-i controleze pe oameni, cealaltă să le slujească. Una promovează eul, cealaltă smerește eul. Una caută prestigiu și poziție, cealaltă îl înalță pe cel smerit și disprețuit”.³

Merită să repetăm avertismentul înțelept al lui Colson date liderilor creștini: „Puterea este asemenea apei sărate. Cu cât bei mai mult din ea, cu atât setea se va înteți. Momeala puterii poate să îl despartă pe cel mai hotărât creștin de adevărata natură a conducerii creștine, adică slujirea altora. Este dificil să stai pe un pedestal și să le speli picioarele celor de sub tine”.⁴

MARCU 10:35-45: JERTFĂ, SLUJIRE ȘI SUFERINȚĂ. În cea mai fățișă manifestare a ambiției egoiste și a indiferenței totale față de binele celor zece colegi ai lor, Iacov și Ioan Îi cer lui Isus să le dea două locuri proeminente în Împărăția Lui: „Dă-ne să ședem unul la dreapta Ta și altul la stânga Ta, când vei

³ Charles Colson, *Kingdoms in Conflict* (Grand Rapids: Zondervan, 1987), p. 274.

⁴ Ibid., p. 272.

fi îmbrăcat în slava Ta”. Cererea lor stârnește imediat sentimente negative din partea celorlalți apostoli, așa cum se întâmplă întotdeauna cu ambiția egoistă. Marcu notează că „cei zece, când au auzit lucrul acesta, au început să se mânie pe Iacov și pe Ioan”.

În contrast cu slava pe care Iacov și Ioan o căutau pentru ei înșiși, Isus îi cheamă pe cei 12, în versetele 38-45, la „sacrificiu, slujire și suferință”.⁵ John Stott, autor și fost păstor la All Souls’ Church în Londra, pune cu multă abilitate în contrast atitudinile lui Iacov și Ioan cu cea a lui Isus, care a mers pe calea crucii:

Totuși, lumea (și chiar biserica) este plină de oameni ca Iacov și Ioan, care umblă după statut și după tot felul de lucruri, înfometate după onoare și prestigiu, măsurând viața prin intermediul realizărilor și visând constant la succes. Ei umblă într-o ambiție agresivă după interesele lor. Această mentalitate este incompatibilă cu ceea ce denumim calea Crucii. „Fiul omului n-a venit să I se slujească, ci El să slujească și să-Și dea viața...” El a renunțat la puterea și gloria cerurilor și S-a smerit pentru a fi ca un rob. El S-a dat pe Sine fără rezerve și fără frică, în beneficiul celor disprețuiți și neglijați din societate. Obsesia Lui era slava lui Dumnezeu și binele ființelor omenești care purtau chipul Său. Pentru a le promova pe acestea, El a fost gata să îndure până și rușinea crucii. El ne cheamă să Îl urmăm, nu să umblăm după lucruri mărețe pentru noi înșine, ci mai degrabă să căutăm mai întâi Împărăția lui Dumnezeu și neprihănirea Lui.⁶

⁵ John R. W. Stott, *The Cross of Christ* (Downers Grove: InterVarsity, 1986), p. 288.

⁶ *Ibid.*, pp. 286-287.

MATEI 23:1-12: ORICINE SE VA SMERI, VA FI ÎNĂLȚAT. Nimeni nu înțelege mândria religioasă așa cum o înțelege Isus Hristos. În Matei 23, Isus scoate la iveală mândria îngrozitoare, egoismul deșănțat, superioritatea de sine, legalismul și amăgirea ipocriților religioși, cărora le place să se înalțe pe ei înșiși:

„Ei umblă după locurile dintâi la ospete și după scaunele dintâi în sinagogi; le place să le facă oamenii plecăciuni prin piețe, și să le zică: ‚Rabi! Rabi!’ Voi să nu vă numiți Rabi! Fiindcă Unul singur este Învățătorul vostru: Hristos, și voi toți sunteți frați” (Matei 23:6-8).

„Cel mai mare dintre voi să fie slujitorul vostru. Oricine se va înălța, va fi smerit; și oricine se va smeri, va fi înălțat” (Matei 23:11-12).

Liderii religioși despre care a vorbit Isus se înălțau pe ei înșiși deasupra oamenilor și se separau de aceștia. Ei căutau să obțină titluri speciale, veșminte deosebite și un tratament preferențial – căutând locurile dintâi printre semenii lor. Ei iubeau lucrarea făcută înaintea oamenilor și le plăcea celebritatea. Într-un contrast marcant, Isus le-a interzis ucenicilor Lui să folosească titluri onorifice, să se denumească unul pe altul Rabi, să se înalțe pe ei înșiși în orice fel prin care să diminueze relația lor frățescă sau să uzurpe locul unic pe care Hristos și Tatăl îl au asupra fiecărui credincios.⁷

⁷ Șirul modern al titlurilor ecleziastice ce însoțesc numele liderilor creștini – reverend, arhiepiscop, cardinal, papă, primat, metropolitan, canon, curat – lipsesc cu totul din Noul

În ciuda învățăturilor repetate ale Domnului pe tema smereniei, ne simțim nevoiți să fim de acord cu Andrew Murray (1828-1917), îndrăgitul autor devoțional și misionar din Africa de Sud, care arăta că smerenia rămâne o virtute neglijată printre mulți creștini:

Când mă uit înapoi la propria experiență religioasă sau la Biserica lui Hristos din lume, sunt uimit gândindu-mă cât de puțin este tratată smerenia ca o trăsătură distinctivă a uceniciei lui Isus. În predicare și în trăire, în activitățile zilnice din viața de familie și din societate, în părtășia mai specială cu alți creștini, în călăuzire și în împlinirea lucrării pentru Hristos – cât de multe dovezi avem că

Testament și ar fi fost scandalos pentru apostoli și pentru primii credincioși. Chiar dacă deopotrivă grecii și evreii foloseau o mulțime de titluri pentru liderii lor politici și religioși pentru a le exprima puterea și autoritatea, primii creștini au evitat astfel de titluri. Creștinii timpurii au folosit termeni obișnuiți și funcționali pentru a se descrie pe ei înșiși și relațiile dintre ei. Unii dintre acești termeni sunt „frate”, „preaiubit”, „conlucrător”, „lucrător”, „rob”, „slujitor”, „întemnițat”, „împreună luptător” și „econom”.

Evident că au existat profeți, învățători, apostoli, evangheliști, lideri, prezbiteri și diaconi în cadrul primelor biserici, dar acești termeni nu erau folosiți ca titluri oficiale pentru acele persoane. Toți creștinii sunt sfinți, dar n-a existat niciun „Sfântul Ioan”. Toți sunt preoți, dar n-a existat niciun „Părintele Filip”. Unii sunt prezbiteri, dar n-a existat niciun „Prezbitelul Pavel”. Unii sunt priveghetori, dar n-a existat niciun „Episcopul Ioan”. Unii sunt păstori, dar nu a existat niciun „Pastorul Iacov”. Unii sunt diaconi, dar n-a existat niciun „Diaconul Petru”. Unii au fost apostoli, dar n-a existat niciun „Apostolul Andrei”.

Mai degrabă decât să își câștige onoare prin titluri și poziții, credincioșii Noului Testament și-au primit onoarea în principal prin slujirea și lucrarea lor (F.A. 15:26; Rom. 16:1-2, 4, 12; 1 Cor. 16:15-16, 18; 2 Cor. 8:18; Filip. 2:29-30; Col. 1:7; 4:12-13; 1 Tes. 5:12; 1 Tim. 3:1). Primii creștini s-au adresat unii altora pe nume (Timotei, Pavel, Tit), prin termeni precum „frate” sau „soră”, sau descriind caracterul spiritual sau lucrarea celui alt:

Ștefan, bărbat plin de credință și de Duhul Sfânt (F.A. 6:5);

Barnaba era un om de bine, plin de Duhul Sfânt și de credință (F.A. 11:24);

Filip evanghelistul (F.A. 21:8);

Spuneți-le sănătate Priscilei și lui Acuila, tovarășii mei de lucru în Hristos Isus (Rom. 16:3);

Spuneți-i sănătate Mariei, care s-a ostenit mult pentru voi (Rom. 16:6).

smerenia nu este prețuită ca o virtute cardinală.⁸

LUCA 22:24-27: UNUL CARE SLUJEȘTE. Pe cât de incredibil poate suna în lumina învățaturii clare și repetate a lui Hristos, ucenicii au discutat din nou în decursul mesei de Paști despre cine dintre ei urma să fie cel mai mare (Luca 22:24). Din nou, Îl vedem pe Domnul nostru învățându-i cu răbdare să nu gândească și să nu acționeze asemenea liderilor din lume:

„Împărații Neamurilor domnesc peste ele; și celor ce le stăpânesc, li se dă numele de binefăcători. Voi să nu fiți așa. Ci cel mai mare dintre voi, să fie ca cel mai mic; și cel ce cârmuiește, ca cel ce slujește. Căci care este mai mare: cine stă la masă, sau cine slujește la masă? Nu cine stă la masă? Și Eu totuși, sunt în mijlocul vostru ca cel ce slujește la masă” (Luca 22:25-27).

Trist este că aceeași atitudine egoistă și competitivă manifestată de ucenici în acea situație este vie și astăzi. Poate că cea mai răspândită formă a ei este exprimată prin întrebarea: „Cine are cea mai mare biserică?” În cartea sa intitulată *Jesus and Power*, David Prior ilustrează în felul următor lupta carnală dintre biserici stârnită de invidia și mândria de a fi biserici mai mari și mai bune:

Această rivalitate între ucenici a fost un ghimpe constant în coapsa lui Isus. Ea era endemică în biserica din Corint (cf. 1 Cor. 3:1-15). Ea se regăsește frecvent astăzi în cadrul congregațiilor evanghelice mari care se luptă să fie mai mari, mai deosebite și mai faimoase decât celelalte.

⁸ Andrew Murray, *Humility* (Springdale: Whitaker, 1982), p. 7.

Chiar și mărimea acestor congregații produce adesea o atitudine de invidie printre bisericile ceva mai mici, o atitudine care scoate la iveală exact același duh de competiție din acele biserici.

În decursul ultimilor 20 de ani, am fost membru în patru congregații care se întâmplau să fie mai numeroase decât majoritatea celorlalte biserici din zonă. Pentru că eram anglican, aceste patru biserici erau toate biserici anglicane. Unul dintre cele mai dificile obstacole de trecut a fost combinația păcătoasă de mândrie cu cifrele din biserica locală și, pe de altă parte, invidia față de succesul altora din aceeași dioceză. Spiritul de competiție este un cancer. Isus l-a recunoscut ca fiind complet ostil față de realitatea puterii pe care El o demonstra și o propovăduia”.⁹

IOAN 13:3-17: SPĂLAREA RECIPROCĂ A PICIOARELOR. În aceeași seară de Paști, când ucenicii discutau cine dintre ei urma să fie cel mai mare, Isus a ilustrat rolul smerit de slujitor atât de elementar lucrării Sale și lucrării celor care Îl urmau. El a demonstrat acel rol prin a le spăla picioarele ucenicilor Lui:

După ce le-a spălat picioarele, Și-a luat hainele, S-a așezat iarăși la masă și le-a zis: „Înțelegeți voi ce v-am făcut Eu? Voi Mă numiți ‚Învățătorul și Domnul’, și bine ziceți, căci sunt. Deci, dacă Eu, Domnul și Învățătorul vostru, v-am spălat picioarele, și voi sunteți datori să vă spălați picioarele unii altora” (Ioan 13:12-14).

⁹ David Prior, *Jesus and Power* (Downers Grove: InterVarsity Press, 1987), p. 82.

„Când reflectăm la istoria bisericii, nu suntem oare obligați să mărturisim că ea a eșuat să meargă pe urmele Întemeietorului ei? Mult prea adesea a purtat haine de stăpân, nu șorțul slujitorului. Chiar și în vremurile noastre, cu greu se poate spune că imaginea bisericii este cea a unei societăți unite în dragostea pentru Isus și dedicată slujirii altruiste a altora”. (Michael Green, *Called to Serve*, 16)

Aici vedem că simbolul Domnului nostru este șorțul slujitorului, nu roba clericului. Dacă preaiubitul nostru Învățător și Domn S-a smerit în dragoste pentru a le spăla picioarele ucenicilor Lui, atunci ar trebui ca și noi să ne smerim pentru a sluji nevoilor altora și pentru a-i restaura pe frații și surori. Doar când învățăm ce înseamnă să ne spălăm unii altora picioarele și să ne îmbrăcăm în smerenie, doar atunci vom putea trage nădejdea că vom trăi împreună în pace și unitate.

IOAN 13:34-35: DRAGOSTEA. Secretul unei bune echipe de prezbiteri, al unei biserici sănătoase și al tuturor relațiilor cu frații și surorile noastre este porunca cea nouă a lui Hristos:

„Vă dau o poruncă nouă: Să vă iubiți unii pe alții; cum v-am iubit Eu, așa să vă iubiți și voi unii pe alții. Prin aceasta vor cunoaște toți că sunteți ucenicii Mei, dacă veți avea dragoste unii pentru alții” (Ioan 13:34-35).

Astfel, suntem chemați să ne iubim unii pe alții cu aceeași intensitate cu care ne-a iubit Hristos.

TREI LECȚII

Învățătura repetată a Domnului nostru pe tema dragostei, smereniei și a atitudinii de slujire ne învață trei lecții importante. În primul rând, Dumnezeu urăște mândria. În lista celor șapte păcate pe care Dumnezeu le urăște într-un fel special, mândria se află pe primul loc (Prov. 6:16-19). Proverbele spun că „orice inimă trufașă este o scârbă înaintea Domnului” (Prov. 16:5a). Iată cuvinte categorice. De asemenea, Scriptura ne învață că, atunci când „vine mândria, vine și rușinea; dar înțelepciunea este cu cei smeriți” (Prov. 11:2; subl.). Iacov redă un gând similar în scrierile lui: „Dumnezeu stă împotriva celor mândri, dar le dă har celor smeriți” (Iacov 4:6). Dumnezeu a urât atât de mult mândria, încât i-a dat lui Pavel un țepuș în carne pentru a-l împiedica să se înalțe și pentru a-l forța să rămână dependent de Creatorul lui (2 Cor. 12:7-10).

Unul dintre cele mai groaznice lucruri legate de mândrie este că ea ne amăgește. Putem să ne imaginăm că Îl slujim pe Dumnezeu și că le slujim altora, când, în realitate, ne slujim doar nouă înșine. John Stott are perfectă dreptate când spune că „Mândria este, fără îndoială, cel mai mare risc ocupațional al predicatorului”.¹⁰ Liderul mândru al unei biserici este o ocară la adresa Evangheliei lui Isus Hristos, o țintă favorită a diavolului și – indiferent cât de talentat și indispensabil și-ar imagina că este – un lider nepotrivit pentru poporul lui Dumnezeu.

În al doilea rând, învățătura persistentă a lui Hristos pe tema

¹⁰ John R. W. Stott, *Between Two Worlds: The Art of Preaching in the Twentieth Century* (Grand Rapids: Eerdmans, 1982), p. 320.

dragostei și a slujirii smerite demonstrează cât de dificil este pentru oameni să înțeleagă și să implementeze acest principiu. Mândria și egoismul se luptă continuu pentru a domina și pentru a amăgi inima omului. Tragic este că mulți creștini se simt mai confortabil cu *Republica* lui Platon și cu stilul de conducere singular și arogant decât cu stilul lui Isus caracterizat de conducere prin slujire smerită. Ultimii 2000 de ani de istorie creștină ne arată că am avansat foarte puțin în înțelegerea învățaturii esențiale a lui Hristos. Multe dintre dezbinările scandaloase, dintre luptele urâte pentru putere, dintre sentimentele rănite și dintre invidiile josnice din bisericile noastre și din relațiile dintre noi există pentru că mândria și egoismul motivează o astfel de gândire și un astfel de comportament. Liderul bisericii care nu înțelege atitudinea cristică a smereniei, dragostei și slujirii este condamnat să perpetueze luptele și dezbinările.

În al treilea rând, învățătura repetată a Domnului ne arată că smerenia, slujirea și dragostea sunt calități esențiale ale bisericii creștine. Ele exprimă gândul și atitudinea lui Hristos: „Să aveți în voi gândul acesta, care era și în Hristos Isus care... a luat un chip de rob... S-a smerit” (Filip. 2:5, 7-8). Fiecare biserică locală este chemată să fie o comunitate slujitoare și se identifică prin dragostea lui Hristos. Astfel, liderii creștini trebuie să fie lideri slujitori, nu niște megalomani lumești și păgâni.

EXEMPLUL CONDUCERII PRIN SLUJIRE AL LUI PAVEL

Dacă nu îți poți imagina felul în care un lider puternic și cu daruri poate fi în același timp un slujitor iubitor și smerit,

gândește-te la viața lui Pavel. Fariseul cândva încăpățânat și mândru a devenit slujitorul iubitor și blând al lui Isus (2 Cor. 10:1). Dumnezeu i-a dăruit lui Pavel puteri intelectuale gigantice și un zel fără egal. El i-a dat de asemenea o autoritate extraordinară. Totuși, după convertirea lui, Pavel a văzut darurile și autoritatea lui ca mijloace pentru zidirea și protejarea altora, nu ca instrumente prin care să îi controleze pe alții și să capete întâietate sau avantaje materiale pentru sine (2 Cor. 10:8; 2 Cor. 1:24).

Înfrânarea lui Pavel în folosirea autorității este un exemplu remarcabil al atitudinii sale smerite și al duhului său de slujitor. Pavel mai degrabă era dispus să sufere decât să riște să îi rănească pe copiii săi în credință (2 Cor. 1:23-2:4; 13:7). El mai degrabă era dispus să apeleze la insistențe decât să poruncească, alegând să îi trateze pe oameni cu dragoste și blândețe în loc să folosească „nuiiua” (1 Cor. 4:21; 2 Cor. 10:1-2; 13:8-10; Gal. 4:20). Chiar dacă și-a folosit autoritatea și puterea când a fost nevoie să îi oprească pe învățătorii minciñoșii, răbdarea sa față de convertiții care greșeau a fost una extraordinară. El s-a identificat atât de mult cu aceștia, încât disciplina lor, slăbiciunile și smerirea lor au devenit ale lui (2 Cor. 11:29; 12:21; Gal. 4:12). El avea să se smerească și să se sacrifice pe sine așa încât să îi poată înălța pe alții în credință și maturitate (2 Cor. 11:7, 21; 13:9). El a sacrificat toate câștigurile și avantajele personale pe dragul altora (1 Cor. 10:33). În toate lucrurile, bunăstarea spirituală a convertiților lui a fost țelul suprem din mintea sa.

Ca un slujitor smerit, Pavel a evitat promovarea de sine și înălțarea proprie. El L-a propovăduit întotdeauna pe Hristos,

niciodată pe sine: „Căci noi nu ne propovăduim pe noi înșine, ci pe Domnul Hristos Isus. Noi suntem robii voștri, pentru Isus” (2 Cor. 4:5). Gândiți-vă la următorul exemplu din slujirea sa smerită. Chiar dacă el a trăit în Corint vreme de un an și jumătate, el nu a menționat niciodată față de proaspeții lui convertiți experiența sa extraordinară de a fi luat până în al treilea cer unde a auzit „cuvinte, care nu se pot spune, și pe care nu-i este îngăduit unui om să le rostească” (2 Cor. 12:4). El a vorbit despre experiența sa cerească după aproape patru ani, și aceasta doar când a fost împins să procedeze astfel din cauza creștinilor mândri care căzuseră pradă lăudăroșiei falșilor învățători (2 Cor. 12:1-13). El nu a vorbit despre experiența sa cerească înainte de acel moment, pentru că știa că membrii bisericii din Corint aveau să îl idolatrizeze. Pavel a vrut ca ei să Îl înalțe pe Hristos, nu pe el.

Înclinația păcătoasă a corintenilor de a-i idolatriza pe învățătorii puternici și să formeze grupuri în jurul lor este adresată în primele patru capitole din 1 Corinteni, unde Pavel spune: „nimeni să nu se fâlească dar cu oameni” (1 Cor. 3:21a; cf. 4:6,7). Pavel le reamintește corintenilor că el și Apolo erau slujitori, nu niște zei de tinichea: „Eu am sădit, Apolo a udat, dar Dumnezeu a făcut să crească: așa că nici cel ce sădește, nici cel ce udă nu sunt nimic; ci Dumnezeu, care face să crească” (1 Cor. 3:6-7).

Cu toate acestea, manifestarea slujitoare a autorității apostolice a lui Pavel a fost înțeleasă greșit de mulți corinteni, care au demonstrat cât de dificil este să înțelegem smerenia evlavioasă. Unii dintre ei l-au socotit slab și laș (1 Cor. 4:18-21; 2 Cor. 10:1-11). Totuși, așa cum demonstrează clar viața lui Isus Hristos,

smerenia nu este un semn al slăbiciunii sau al lașității. Isus a fost blând și smerit, și totuși a propovăduit mulțimilor vaste, s-a confruntat cu dezbateri intelectuale serioase, a propovăduit cu o mare autoritate și i-a confruntat cu critici severe pe clericii religioși și ipocriți din vremea Sa. Într-o mânie sfântă, El a luat un bici și i-a alungat pe schimbătorii de bani din Templu. Smerenia nu este un simptom al slăbiciunii sau incompetenței, ci al autocontrolului, al înțelepciunii evlavioase și al înțelegerii poziției proprii.

Pavel, slujitorul smerit, a fost un luptător curajos și strașnic și un lider care L-a slujit pe Hristos. El L-a slujit pe Dumnezeu și a îngrijit de poporul Său cu toată puterea și cu tot zelul. În decursul vieții sale, el a trecut prin multe conflicte, dezbateri și lupte. Omul care a putut spune că I-a „slujit Domnului cu toată smerenia” l-a dat pe un nepocăit pe mâna Satanei spre distrugerea cărnii, l-a lovit cu orbire pe falsul învățător Elima, i-a muștrat pe Petru și pe Barnaba pentru ipocrizia lor, și a stat curajos în fața tribunalelor și a judecătorilor romani. În ciuda multelor probleme cu care s-a confruntat, Pavel i-a tratat consecvent pe frații lui cu smerenie și dragoste. El știa că a acționa cu mândrie ar fi înrăutățit lucrurile și ar fi divizat poporul lui Dumnezeu. Acesta este un motiv pentru care epistolele lui Pavel, ca și cele ale lui Petru, Ioan și Iacov, sunt suprasaturate de porunci legate de dragoste, răbdare, blândețe, rugăciune, iertare, bunătate și compasiune.

PREZBITERII CA LIDERI SLUJITORI

Prezbiterii sunt chemați să fie lideri care slujesc, nu stăpâni sau dictatori. Dumnezeu nu vrea ca poporul Lui să se lase folosit

de tirani egoiști și vanitoși. Prezbiterii sunt chemați să aleagă o viață de slujire în beneficiul celorlalți. Ca și Hristos-Slujitorul, datorită lor este să își sacrifice timpul și energia spre binele altora. Numai prezbiterii care sunt slujitori iubitori, smeriți, pot să demonstreze într-un mod autentic viața incomparabilă a lui Isus Hristos față de congregațiile lor și înaintea unei lumi care îi privește.

Cu toate acestea, un grup de prezbiteri poate deveni un grup de lideri autocrați și egoiști. De aceea, Petru îi avertizează pe prezbiterii din Asia împotriva conducerii autoritare și abuzive, folosind aceeași terminologie pe care Isus a folosit-o: „...nu ca și cum ați stăpâni peste cei ce v-au căzut la împărțeală, ci făcându-vă pilde turmei” (1 Petru 5:3). De asemenea, Petru îi îndeamnă pe prezbiteri, alături de toți cei din adunare, să se îmbrace cu smerenie după cum Hristos Însuși a făcut aceasta: „Și toți în legăturile voastre, să fiți împodobiți cu smerenie. Căci, Dumnezeu stă împotriva celor mândri, dar celor smeriți le dă har” (1 Petru 5:5b). Având aceeași preocupare, Pavel le amintește prezbiterilor din Efes de exemplul său de smerenie. În Faptele Apostolilor 20:19, el își descrie modalitatea în care a „slujit Domnului cu toată smerenia” și a spus, cu alte cuvinte, că ei trebuie să-L slujească pe Domnul în același fel. Un bărbat recent convertit nu poate fi ales prezbiter tocmai din cauza ispitei de a se mândri: „Să nu fie întors la Dumnezeu de curând, ca nu cumva să se îngâmfe și să cadă în osânda diavolului” (1 Tim. 3:6).

În plus față de păstoria cu duh de slujire, prezbiterii trebuie să se trateze unul pe altul cu smerenie și dragoste. Ei trebuie

să fie capabili să ajungă cu răbdare la consens, la un compromis sănătos, să convingă, să asculte, să fie în măsură să trateze cu echilibru lucrurile în care au păreri diferite, să ierte, să primească mustrare și corecție, să își mărturisească păcatele, și să aprecieze înțelepciunea și perspectiva altora – chiar dacă vine din partea unora cu care ei nu sunt de acord. Ei trebuie să fie în măsură să se supună unii altora, să își vorbească frumos și blând, să fie răbdători cu colegii lor de slujire, să își dea întâietate unul altuia și să spună adevărul cu transparență și dragoste. Prezbiterii mai puternici și mai înzestrați spiritual nu trebuie să se folosească de aceste daruri, după cum fac unii oameni talentați în anumite situații, pentru a-și forța opiniile prin amenințarea că vor părăsi biserica și că vor lua cu ei o parte dintre membrii bisericii. Un astfel de egoism creează lupte urâte, lumești, care amenință unitatea și pacea întregii congregații.

Conflictele între prezbiteri sunt o problemă serioasă și foarte răspândită. Este dezgustător să vedem cât de puțin le pasă unor lideri creștini de sacralitatea unității trupului lui Hristos și cât de repede dezbină trupul pentru a-și câștiga dreptatea proprie. În final, ei ar putea să iasă biruitori, dar nu pe calea lui Dumnezeu.

Totuși, soluția la problemă nu este să apelăm la schema conducătorului unic sau să părăsim biserica. Aceasta este calea ușoară în fața problemei. Soluția creștină este să ne smerim, să iubim așa cum Hristos a iubit, să ne spălăm reciproc picioarele, să ne pocăim, să ne supunem, să ne rugăm, să ne întoarcem de la mândrie, să alungăm nerăbdarea și să ne onorăm și să ne iubim

unii pe alții. Cred cu fermitate că, dacă prezbiterii ar petrece tot atâta timp rugându-se unul pentru altul pe cât o fac criticându-se unul pe celălalt, majoritatea problemelor și a nemulțumirilor lor ar dispărea. Acesta este felul de conducere pe care Dumnezeu dorește ca prezbiterii să îl exemplifice înaintea poporului Său.

Prezbiterii trebuie să înțeleagă că frustrările agonizante, problemele și conflictele vieții pastorale sunt instrumentele pe care Dumnezeu le folosește pentru a-i modela după chipul Bunului Păstor, Domnul Isus Hristos. Dacă ei răspund la aceste dificultăți cu ascultare și credință, vor fi modelați după chipul lui Hristos. Există puține lucruri în viață mai revigorante decât să știm că suntem transformați în păstori asemenea lui Hristos.

Caracterul de slujitor smerit al prezbiterului nu implică, totuși, absența autorității. Termenii Noului Testament ce descriu poziția și lucrarea prezbiterilor („econom al lui Dumnezeu”, „episcop”, „păstor”, „supraveghetor”) implică deopotrivă autoritate și responsabilitate. Petru n-ar fi putut să îi avertizeze pe prezbiterii din Asia împotriva conducerii „ca și cum ar stăpâni peste cei ce le-au căzut la împărțeală” (cf. 1 Petru 5:3), dacă aceștia n-ar fi avut nicio autoritate. Ca păstori ai bisericii, prezbiterilor li s-a dat autoritatea de a conduce și proteja biserica locală (F.A. 20:28-31). Problema cheie de aici este atitudinea cu care prezbiterii își exercită acea autoritate.

Urmând modelul biblic, prezbiterii nu trebuie să se folosească de autoritatea lor „cu mână de fier”. Ei nu trebuie să folosească tactici de manipulare, nu trebuie să se joace de-a puterea, ori să fie aroganți și distanți. Ei nu trebuie să se gândească că nu

trebuie să dea socoteală niciodată față de frații lor sau înaintea lui Dumnezeu. Prezbiterii nu trebuie să fie autoritari, lucru care ar fi incompatibil cu modelul de slujire în smerenie. J.I. Packer, reputat autor și profesor de teologie la Regent College în Vancouver, Canada, definește autoritarismul și îi descrie relele în felul următor:

Exercițiul autorității în diferitele ei sfere nu este în mod necesar autoritarist. Există o deosebire crucială de făcut aici. Autoritarismul este autoritatea coruptă, ajunsă la esență. Autoritarismul apare atunci când supunerea cerută nu poate fi justificată în termenii adevărului sau moralității... Orice formă de autoritate omenească poate să degenereze în acest fel. Avem de-a face cu autoritarism în stat atunci când regimul folosește puterea într-o modalitate neprincipală pentru a se menține la putere. Avem parte de autoritarism în biserici când liderii pretind controlul asupra conștiințelor ucenicilor lor. Îl avem în sfera academică în școlile înalte, în universități sau în seminarii, când ți se cere să fii de acord cu profesorul tău mai degrabă decât să urmezi calea dovezii ce stă în spatele adevărului. Avem de-a face cu aceeași problemă în familie, când părinții îi frânează sau îi călăuzesc irațional pe copiii lor. Experiențele nefericite ale autorității sunt, în mod uzual, experiențele unei autorități degenerate, adică a autoritarismului. Faptul că astfel de experiențe ne lasă cu un gust amar și stârnesc scepticismul în legătură cu autoritatea în orice forme ale ei, este un lucru trist, dar nu trebuie să ne surprindă.

Autoritarismul este un lucru rău, antisocial, antiuman

și, în ultimă instanță, împotriva lui Dumnezeu (căci la esența lui stă mândria care se crede Dumnezeu), și nu am nimic de spus în favoarea lui.¹¹

Dacă ne uităm la exemplul lui Pavel și la cel al Domnului nostru Isus Hristos, trebuie să fim de acord că prezbiterii biblici nu trebuie să le dicteze altora ce să facă, ci ei trebuie să ofere călăuzire. Adevărații prezbiteri nu le poruncesc conștiințelor fraților lor de credință, ci apelează la aceștia, îndemnându-i să asculte de Cuvântul lui Dumnezeu cu credincioșie. Fiind motivați de dragoste, prezbiterii adevărați suferă și îndură atacurile din partea oamenilor dificili astfel încât mielușei turmei să nu fie răniți. Prezbiterii se comportă cu atenție în cazul neînțelegerilor și păcatelor celorlalte persoane astfel încât adunarea să trăiască în pace. Ei au parte de nopți nedormite, pentru ca alții să doarmă în pace. Ei fac mari sacrificii personale de timp și energie spre binele celorlalți. Ei se consideră pe sine ca și cum ar fi oameni puși sub autoritate. Ei depind de Dumnezeu în ce privește înțelepciunea și ajutorul de care au nevoie, nu de puterea și istețimea proprie. Ei înfruntă atacurile feroce ale învățătorilor falși. Ei păzesc libertatea în Hristos a congregației lor astfel încât sfinții să fie încurajați să își pună la lucru darurile, să se maturizeze și să se slujească unii pe alții.

Pe scurt, dacă am folosi pasajul lui Pavel referitor la dragoste, am putea spune că un prezbiter slujitor este „îndelung răbdător... plin de bunătate... nu pizmuiește... nu se laudă... nu se umflă de

¹¹ J. I. Packer, *Freedom and Authority* (Oakland: International Council on Biblical Inerrancy, 1981), p. 8.

mândrie, nu se poartă necuviincios... nu caută folosul său... nu se mânie, nu se gândește la rău, nu se bucură de nelegiuire, ci se bucură de adevăr, acoperă totul, crede totul, nădăjduiește totul, suferă totul” (1 Cor. 13:4-7).

PARTEA A DOUA

ARGUMENTE ÎN FAVOAREA
CONDUCERII PRIN PREZBITERI

6

STRUCTURA BIBLICĂ A CONDUCERII

„Te-am lăsat în Creta, ca să pui în rânduială ce mai rămâne de rânduit și să așezi prezbiteri în fiecare cetate, după cum ți-am poruncit” (Tit 1:5).

Pentru mulți oameni, chestiunea conducerii bisericii (denumită și organizarea, structura, ordinea sau lucrarea bisericii) este la fel de irelevantă ca și chestiunea culorii tapițeriei scaunelor din biserică. Este adevărat că, pentru mulți oameni, culoarea scaunelor suscită chiar un interes mai mare! Pentru acești oameni, structura organizațională a bisericii nu contează cu adevărat. Dezinteresul membrului obișnuit al bisericii față de felul cum este condusă biserica trebuie totuși supus testului. Conducerea bisericii este un aspect extrem de practic și de o însemnătate teologică deosebită. De aceea, pe aceia dintre voi care nu v-ați gândit prea mult la acest subiect sau care ați presupus că nu este atât de important, vă îndemn să luați în considerare următoarele aspecte.

Unele dintre cele mai mari daune produse credinței creștine au fost rezultatul direct al formelor de structurare a bisericii. De exemplu, la doar câteva secole după moartea apostolilor, bisericile creștine au început să asimileze concepte romane sau evreiești

de statut, putere și preoție. Drept rezultat, conducerea bisericii a fost clericalizată și sacralizată. Sub pretenția că acționa în numele lui Hristos, o instituție cu o structură elaborată și-a făcut loc, corupând structura simplă, ca de familie, a bisericilor apostolice, furându-le copiilor lui Dumnezeu poziția lor înălțată și lucrarea în Hristos, și schimbând supremația lui Hristos asupra poporului Lui pentru supremația bisericii instituționalizate.

Mai mult, structura organizatorică a bisericii contează pentru că structura determină felul în care oamenii gândesc și acționează. În ultimă instanță, structura determină felul în care se fac lucrurile în biserica locală.

Mi se pare ironic că unii lideri evanghelicici din America sunt mai preocupați de structura guvernului Statelor Unite decât de structura bisericii locale. Mă îndoiesc de faptul că mulți lideri evanghelicici ar putea spune, „nu contează cum este structurat guvernul țării atâta vreme cât există o formă de conducere”. Totuși, tocmai acest lucru l-am auzit din partea unor lideri evanghelicici în legătură cu biserica locală.

În practică, structura bisericii adeseori capătă întâietate în fața teologiei. În cartea sa, *Liberating the Laity*, R. Paul Stevens vorbește despre felul în care a încercat să îi echipeze pe oamenii din biserica lui pentru a face lucrare, dar a eșuat pentru că, așa cum a descoperit, structura de conducere a bisericii aștepta de la *el* să facă „lucrarea”. Stevens scrie: „Am descoperit că structura este importantă. Nu este posibil ca fiecare membru să fie un slujitor dacă structura părtășiei ‚spune’ exact opusul, prin a

face dificil ca oamenii să își descopere darurile sau să practice slujirea iubitoare”.¹

Adevărul este că nicio societate – religioasă sau seculară – nu își poate permite vreodată să fie nepăsătoare în legătură cu structura conducerii ei. Acest lucru este cu atât mai aplicabil comunității creștine, întrucât în joc sunt puse principii deosebite și prețioase. Oamenii profund implicați în funcționarea reală a bisericii locale cunosc din experiență personală că felul în care biserica este condusă afectează orice aspect al vieții interioare al bisericii, iar acest lucru este extrem de relevant.

Există teme doctrinare foarte importante implicate în organizarea bisericii, așa încât creștinii cu adevărat preocupați nu pot să le evite fără a deveni irevanți. Cine ar îndrăzni să spună despre problema ordinării femeilor că ar fi irelevantă? Nu încapă îndoială că ea este una dintre problemele cele mai arzătoare în legătură cu organizarea bisericii de astăzi. Interesant este că un subiect care a ridicat constant cele mai mari piedici în calea unității mișcării ecumenice mondiale este tocmai organizarea bisericii. Ideea este că structura bisericii reflectă și determină teologia și credințele noastre.

Întrucât structura bisericii contează deopotrivă din punct vedere practic și teologic, trebuie să ne întrebăm dacă există un temei scriptural pentru a insista pe o formă sau alta a conducerii bisericii. Eu cred că există un astfel de temei și că, prin urmare, conducerea bisericii printr-o pluralitate de prezbiteri poate fi

¹ R. Paul Stevens, *Liberating the Laity* (Downers Grove: InterVarsity, 1985), p. 17.

demonstrată cu onestitate și rațiune ca fiind învățătura Noului Testament.

Când vorbesc despre structura organizațională a bisericii locale, eu folosesc termenul tradițional de *conducere a bisericii*, dar fac asta numai din lipsa unui termen mai bun. Termenul *conducere* poate să le inspire multora ideea de birocrație sau de ceva artificial. Totuși, structura de conducere din Noul Testament prevede că biserica locală este în primul rând pastorală și familială, și că implică grija spirituală asupra tuturor membrilor congregației.

TEMEIUL BIBLIC AL CONDUCERII PRINTR-UN GRUP DE PREZBITERI

Creștinii care pretind că Biblia este Cuvântul fără greșală și atotsuficient al lui Dumnezeu sunt convinși că trebuie să adopte în bisericile lor practici și învățături care sunt bazate pe învățăturile Bibliei. Cu toate acestea, mulți teologi contemporani spun că Noul Testament ar fi ambiguu sau că nu ar spune nimic în ce privește conducerea bisericii, și astfel ei concluzionează că nu ar trebui insistat asupra vreunui anume model de conducere (fie prin prezbiteri, fie în orice alt fel) care să fie aplicat tuturor bisericilor, pentru că, pretind ei, nici Biblia nu impune un astfel de model unic.

George Eldon Ladd, autorul cărții *A Theology of the New Testament* și fost profesor la Fuller Theological Seminary, exprimă concis această atitudine în felul următor: „Se pare că nu a existat un model normativ de conducere a bisericii în vremea apostolică și că structura de organizare a bisericii nu este un element esențial

în teologia despre biserică”.² Chiar dacă acesta este un punct de vedere larg răspândit printre teologii de astăzi, el trebuie respins, pentru că pur și simplu nu se potrivește dovezilor biblice.

În trăsăturile ei majore, conducerea bisericii locale printr-o pluralitate de prezbiteri este prezentată clar și pe larg de către autorii Noului Testament. J. Alec Motyer, fost director la Trinity College în Bristol, Anglia, prezintă adevăratul spirit al Noului Testament, afirmând că „...Noul Testament nu doar că sugerează că biserica ar avea nevoie de (sau că ar trebui măcar să tolereze ori să își dorească) orice alt model de conducere decât acela al unui grup de prezbiteri”.³

Noul Testament nu doar menționează existența prezbiterilor în numeroase biserici, ci el ne oferă și învățături despre și pentru prezbiteri. În fapt, Noul Testament oferă mai multe învățături cu privire la prezbiteri decât despre subiecte importante precum Cina Domnului, Ziua Domnului, botezul sau darurile spirituale. Dacă vă uitați la faptul că Noul Testament evită să ofere porunci detaliate sau proceduri bisericești (comparativ cu Vechiul Testament), atenția acordată prezbiterilor devine uimitoare. „Acesta este motivul”, scria Jon Zens, editor al revistei *Searching Together*, „pentru care trebuie să luăm în considerare cu seriozitate învățătura despre conducerea prin prezbiteri; ea pur și simplu îți sare în ochi de pe paginile Noului Testament, și totuși a căzut în dizgrație în vremurile noastre și nu mai este

² George Eldon Ladd, *A Theology of the New Testament* (Grand Rapids: Eerdmans, 1974), p. 534.

³ J.A. Motyer, *The Message of James, The Bible Speaks Today* (Downers Grove: InterVarsity, 1985), p. 189.

practicată în bisericile locale”.⁴

UN MODEL CONSECVENT AL PLURALITĂȚII DE PREZBITERI ÎN PRIMELE BISERICI

Dacă i-am asculta pe unii teologi, am crede că Biblia nu spune un cuvânt despre conducerea bisericii sau despre prezbiterii acesteia. Dar asta nu este adevărat. Noul Testament prezintă dovezi ale supravegherii pastorale făcută printr-un grup de prezbiteri în aproape toate bisericile primare. Aceste biserici locale erau răspândite într-o zonă geografică foarte mare și existau în contexte culturale foarte diverse – de la Ierusalim până la Roma. În cele ce urmează, vă îndemn să observați modelul consecvent al pluralității în conducere, practicat prin prezbiterii din primele biserici creștine, așa cum vedem pe paginile Noului Testament.

- Găsim prezbiteri în bisericile din Iudeea și din zonele învecinate (F.A. 11:30; Iacov 5:14-15).
- Prezbiterii conduceau biserica din Ierusalim (F.A. 15).
- În bisericile înființate de Pavel, conducerea printr-un grup de prezbiteri a fost adoptată în bisericile din Derbe, Listra, Iconia și Antiohia (F.A. 14:20-23); în biserica din Efes (F.A. 20:17; 1 Tim. 3:1-7; 5:17-25); în biserica din Filipi (Filip. 1:1) și în bisericile din insula Creta (Tit 1:5).

⁴ Jon Zens, “The Major Concepts of Eldership in the New Testament”, *Baptist Reformation Review* 7 (Summer, 1978): 28.

- Conform epistolei 1 Petru, care a fost transmisă multor biserici, existau prezbiteri în bisericile din partea de NV a Asiei Mici: Pont, Galatia, Capadocia, Asia și Bitinia (1 Petru 1:1; 5:1).
- Există indicii serioase că existau prezbiteri și în bisericile din Tesalonic (1 Tes. 5:12) și Roma (Evrei 13:17).

În ciuda acestor dovezi ale conducerii printr-o pluralitate de prezbiteri, gândirea comună a majorității creștinilor este că Timotei, Epafraș și Iacov sunt exemple de conducere locală pastorală printr-un singur individ, dar nu aceasta este realitatea. Timotei nu era un păstor al bisericii locale în sensul tradițional al termenului. El era în primul rând un delegat apostolic, asemenea lui Tit, Erast și Tihic. El a slujit ca partener și colaborator al lui Pavel în răspândirea Evangheliei și în întărirea diferitelor biserici aflate sub grija lui Pavel (F.A. 19:22). Timotei era un evanghelist (1 Tes. 3:2; 2 Tim. 4:5) și a făcut lucrare pastorală în același sens în care a făcut Pavel, dar el s-a aflat întotdeauna sub autoritatea și călăuzirea lui Pavel (1 Tes. 3:2; Filip. 2:19-20; 1 Cor. 16:10-11; 1 Tim. 1:3).

Asemenea lui Timotei, Epafraș a fost la rândul lui un delegat apostolic. El a slujit în locul lui Pavel în valea râului Lycus în perioada cât Pavel a locuit la Efes (Col. 1:7). Epafraș a fost, cel mai probabil, evanghelistul bisericii din Colose (Col. 1:7-8; 4:12-13; Flm. 23),⁵ dar, la momentul când a fost scrisă Epistola către Coloseni (61 d.Hr.), el se afla alături de Pavel în Roma și nu avea

⁵ J.B. Lightfoot, *Saint Paul's Epistles to the Colossians and to Philemon* (London: MacMillan, 1892), p. 29,31.

planuri sigure să se întoarcă în Colose (Col. 4:7-8). Deși Epafras a făcut lucrare pastorală în bisericile din Colose, Laodicea și Hierapolis (Col. 4:13), nu există nicio dovadă certă că el ar fi fost păstor de unul singur în vreo biserică.

Iacov a fost un apostol care a slujit exclusiv evreilor (Gal. 1:19; 2:9). Alături de Petru și de Ioan, Iacov a fost considerat unul dintre „stâlpii bisericii” (Gal. 2:9), dar nu „stâlpul”. El a fost unul dintre cei mai proeminenți lideri ai bisericii din Ierusalim și dintre toți creștinii evrei (Iacov 1:1; Gal. 2:12). Cu toate acestea, Noul Testament nu identifică niciodată clar poziția lui oficială în biserică din Ierusalim. Luca și Pavel nu vorbesc despre natura relației sale oficiale cu cei 12 și cu prezbiterii din Ierusalim. Aici sunt de acord cu comentariul lui Bruce Stabbert: „Iacov fusese o persoană dificilă, de la care nu te-ai fi așteptat să se arunce imediat între categoriile de lucrători din biserică primară”.⁶

În lumina vedeniei pe care Ioan a avut-o, în care a văzut șapte sfeșnice și șapte stele (Apoc. 1:12, 16, 20), unii teologi susțin că îngerii celor șapte biserici din Apocalipsa erau păstorii diferitelor biserici locale. Totuși, sensul acestor simboluri este interpretat pentru noi chiar de Domnul însuși: cele șapte sfeșnice „sunt șapte biserici” iar cele șapte stele „sunt îngerii celor șapte biserici” (Apoc. 1:20; cf. 1 Cor. 11:10). Așadar „stelele” sunt „îngeri” (Iov 38:7), nu păstori sau mesageri omenești.⁷ Chiar dacă s-

⁶ Bruce Stabbert, *The Team Concept: Paul's Church Leadership Patterns or Ours?* (Tacoma: Hegg, 1982), p. 43.

⁷ Gerhard Kittel, „aggelos”, în *Theological Dictionary of the New Testament*, eds. G. Kittel și G. Friedrich, trans. și ed. G. W. Bromiley, 10 vol. (Grand Rapids: Eerdmans, 1964-76), 1 (1964): 86,87. (citat ulterior ca *Theological Dictionary of the New Testament.*)

ar putea demonstra că „stelele” i-ar reprezenta pe oameni, preferința aceasta nu ar indica poziția oficială a reprezentanților (sau mesagerilor) omenești sau dacă acești reprezentanți erau sau nu singurii lideri în bisericile lor locale.

Alți teologi pretind din Vechiul Testament că bisericile ar trebui să urmeze ceea ce este denumit „modelul lui Moise”. Nu este un lucru neobișnuit să îi auzi spunând: „Nu era Moise liderul unic al Israelului, iar prezbiterii ajutoarele lui?” „Nu este păstorul bisericii locale asemenea lui Moise, iar prezbiterii ajutoarele lui?” Totuși, este cert că păstorul bisericii locale nu îl reprezintă pe Moise. Dacă cineva este Moise în zilele noastre, acela este Domnul Isus Hristos. El ne conduce în tot ceea ce facem și este totdeauna prezent cu noi (Matei 18:20; 28:20). Hristos este Moise al nostru, marele nostru Eliberator!

Trebuie să ne amintim că Moise a fost un eliberator unic, într-o circumstanță singulară pentru națiunea Israel. El nu a fost o instituție permanentă. El este un exemplu pentru toți liderii evlavioși, însă este dificil să îi descriem poziția și rolul (Deut. 34:10-12; Num. 12:6-8; Exod 33:11). După ce poporul Israel s-a așezat în cetățile lor, ei nu mai aveau nevoie să fie conduși de Moise sau de Iosua, succesorul lui. Ei trebuiau să fie conduși în primul rând de bătrânii de la nivel local și de familia preotească, avându-L pe Dumnezeu ca Împăratul și Păstorul lor. Din nefericire, Israelul nu a apreciat niciodată acest adevăr prețios binecuvântat (1 Sam. 8).

A argumenta în favoarea supravegherii pastorale printr-o pluralitate de prezbiteri calificați nu înseamnă a spune că

Dumnezeu nu poate să ridice bărbați deosebit de dăruii care să îl conducă și să îl învețe pe poporul Său. Cu siguranță că există evangheliști deosebiți, misionari speciali, învățători, predicatori și plantatori de biserici pe care Dumnezeu îi ridică pentru a înființa biserici, pentru a recupera adevărul, pentru a scrie cărți și pentru a-Și corecta poporul. Aceasta este însă o chestiune diferită de tema structurii de conducere sau de organizare a bisericii. Supravegherea organizațională și pastorală a bisericii locale trebuie pusă în mâinile unei pluralități de prezbiteri păstori calificați, nu în mâna unei singure persoane. Slujitorii lui Dumnezeu cu mai multe daruri, pe care i-am descris mai sus, pot să fie sau nu prezbiteri la nivel local. În multe cazuri, ei nu acționează în această calitate. Prezbiterii bisericii locale trebuie să îi cheme în ajutorul lor pe acești bărbați cu daruri deosebite, care îi pot ajuta în evanghelizare, învățatură și în stabilirea viziunii bisericii.

ÎNVĂȚĂTURILE DESPRE PREZBITERI TRANSMISE BISERICILOR

Noul Testament nu prezintă doar exemple de biserici conduse de prezbiteri, ci el include și învățături explicite adresate bisericilor, cu referire la modul cum ele trebuiau să se îngrijească de prezbiteri, cum să îi protejeze, cum să îi selecteze, cum să îi restaureze și cum să îi cheme. Apostolii au transmis aceste învățături cu dorința clară ca ele să fie urmate și să fie privite ca obligatorii pentru toate bisericile creștine din toate timpurile.

- Iacov îi învață pe cei bolnavi să îi cheme prezbiterii bisericii (Iacov 5:14).

- Pavel îi învață pe cei din biserica din Efes să îi susțină financiar pe prezbiterii care se străduiesc „cu propovăduirea și cu învățătura” (1 Tim. 5:17-18).
- Pavel îi învață pe cei din biserica locală cum să își protejeze prezbiterii de acuzații false, cum să îi disciplineze pe prezbiterii care păcătuiesc și cum să îi restaureze pe cei care cad (1 Tim. 5:19-22).
- Pavel învață biserica despre calificările așteptate de la un prezbiter (1 Tim. 3:1-7; Tit 1:5-9).
- Adresându-se bisericii din Efes, Pavel subliniază că oricine dorește să fie prezbiter, dorește „un lucru bun” (1 Tim. 3:1).
- Pavel instruieste biserica să examineze candidații la lucrarea de prezbiter (1 Tim. 3:10; 5:24-25).
- Petru îi învață pe tinerii din biserică să se supună prezbiterilor acestuia (1 Petru 5:5).
- Autorul Epistolei către Evrei îi învață pe cititori să se supună și să asculte de prezbiteri (Evrei 13:17).
- Pavel predică faptul că prezbiterii sunt administratorii casei lui Dumnezeu, lideri, învățători și dascăli ai bisericii locale (Tit 1:7, 9; 1 Tes. 5:12).
- Pavel învață biserica să îi recunoască, să îi iubească și să trăiască în pace cu prezbiterii ei (1 Tes. 5:12-13).

ÎNVĂȚĂTURI ȘI ÎNDEMNURI DATE DIRECT PREZBITERILOR

În afară de învățăturile adresate bisericilor cu privire la prezbiteri, Pavel, Petru și Iacov au dat învățături adresate direct prezbiterilor.

- Iacov le spune prezbiterilor să se roage pentru cei bolnavi și să îi ungă cu untdelemn (Iacov 5:14).
- Petru le poruncește prezbiterilor să păstorească de bunăvoie și să supravegheze congregația locală (1 Petru 5:1-2).
- Petru avertizează prezbiterii să nu acționeze într-o modalitate stăpânitoare (1 Petru 5:3).
- Petru le promite prezbiterilor că, atunci când Domnul Isus se va întoarce, ei vor primi „cununa, care nu se poate veșteji, a slavei” (1 Petru 5:4).
- Petru îi îndeamnă pe prezbiteri să se îmbrace cu smerenie (1 Petru 5:5).
- Pavel le amintește prezbiterilor din Efes că Duhul Sfânt i-a pus să fie veghetori asupra bisericii și îi îndeamnă să păstorească biserica lui Dumnezeu (F.A. 20:28).
- Pavel îi avertizează pe prezbiteri să păzească biserica împotriva învățătorilor falși (F.A. 20:28) și să stea permanent în alertă în ce privește amenințarea constantă a învățăturilor false (F.A. 20:31).

- Pavel le amintește prezbiterilor să lucreze din greu, să îi ajute pe cei nevoiași și să fie generoși, în asemănare cu Domnul Isus Hristos (F.A. 20:35).
- Pavel îi îndeamnă pe prezbiteri să trăiască în pace cu congregația (1 Tes. 5:13).

Aceste învățături îi contrazic pe teologii care încearcă să definească rolul prezbiterului din Noul Testament prin intermediul ideii de bătrân evreu din Vechiul Testament.⁸ Așa cum prezintă acești teologi situația, întrucât bătrânii Vechiului Testament erau în principal lideri și judecători, concluzia ar fi că prezbiterii creștini ar trebui să fie mai degrabă stăpâni ai bisericii decât învățători și păstori. Fără îndoială că există paralele legitime și instructive între bătrânii din Vechiul Testament și prezbiterii din Noul Testament, însă prezbiterul apostolic nu este totuna cu bătrânul Vechiului Testament, doar transpus într-o epocă nouă. A încerca să definim prezbiterul Noului Testament (prezbiterul paulin) prin intermediul modelului bătrânului din Vechiul Testament sau a bătrânului evreu din sinagogă (despre care știm foarte puține lucruri) înseamnă să distorsionăm învățătura Noului Testament pe tema conducerii bisericii. Lucrarea și calificativele prezbiterilor creștini sunt mult mai clar definite decât în cazul bătrânilor din Vechiul Testament.

Prezbiterii creștini din Noul Testament nu sunt niște simpli reprezentanți ai poporului, ci sunt, așa cum ne arată pasajele de

⁸ Robert S. Rayburn, "Ministers, Elders, and Deacons", în *Order in the Offices: Essays Defining the Roles of Church Officers*, ed. Mark R. Brown (Duncansville: Classic Presbyterian Government Resources, 1993), p. 223-227.

mai sus, păstori calificați spiritual, care protejează, conduc și învață poporul. Ei asigură grija spirituală a întregii turme. Ei sunt păstorii oficiali ai bisericii.

Conducerea prin prezbiteri armonizează cel mai bine și promovează natura autentică a bisericii nou-testamentale

Structura de conducere a bisericii locale vorbește în mod profund despre natura bisericii locale și filosofia ei de lucrare. Biserica locală nu este o mulțime nedefinită de oameni, ci este un grup specific de credincioși care are un caracter, o misiune și un scop unic. Eu sunt convins că structura de conducere prin prezbiteri armonizează cel mai bine și promovează natura adevărată a bisericii locale, așa cum este revelată în Noul Testament. În capitolul 2 am enumerat trei motive practice în sprijinul unui grup de prezbiteri: (1) echilibrarea slăbiciunilor oamenilor, (2) ușurarea poverii de lucrare și (3) furnizarea cadrului pentru darea de socoteală. Vom analiza în cele ce urmează patru modalități în care structura de conducere a bisericii prin prezbiteri completează natura și teologia bisericii locale.

Biserica este o familie de frați și surori

Dintre termenii și expresiile diferite ale Noului Testament care sunt folosite pentru a descrie natura bisericii (trup, mireasă, templu, turmă), o expresie foarte des utilizată este aceea de familie, subliniind aspectul de *frățietate* al familiei – frați și surori. Robert Banks, un lider proeminent al mișcării mondiale a bisericilor din case, a făcut următoarea observație în cartea sa, *Paul's Idea of Community*:

Chiar dacă în ultimii ani, metaforele lui Pavel folosite pentru a exprima ideea de comunitate au fost supuse unui studiu destul de intens, în special descrierea oferită de el pentru biserică drept „trup” și aplicația pe care el a făcut-o termenilor „casă” sau „familie” au fost mult prea adesea trecute cu vederea sau menționate doar așa, în trecăt.⁹

Banks comentează mai apoi asupra frecvenței și semnificației acestor două expresii care face referire la ideea de familie:

Aceste expresii sunt atât de numeroase și apar atât de frecvent, încât asemănarea dintre comunitatea creștină și o „familie” trebuie privită drept cea mai importantă metaforă dintre toate cele folosite de Pavel... Ea revelează esența gândirii lui Pavel cu privire la comunitate mai mult decât oricare alte ilustrații folosite de el.¹⁰

Motivul care stă în spatele acestei preferințe către aspectul familial al bisericii este că numai cea mai intimă dintre relațiile omenești ar putea exprima dragostea, apropierea, privilegiile și relațiile care există între Dumnezeu și om, și între om și om ca rezultat al întrupării și morții lui Hristos. Biserica locală, așadar, este chemată să fie o familie strâns unită de frați și surori.

Realitatea acestei comunități puternice, ca o familie, se regăsește din abundență în Noul Testament. Autorii Noului Testament se referă cel mai adesea la credincioși prin termenul *frați*. Petru se referă la comunitatea universală a creștinilor ca fiind

⁹ Robert Banks, *Paul's Idea of Community* (Grand Rapids: Eerdmans, 1980), p. 53.

¹⁰ *Ibid.*, p. 53-54.

„frați” [sau frăție, ori frățietate, lit. KJV] (1 Petru 2:17; 5:9). Termenii *frați*, *frate* sau *soră* se regăsesc de aproape 250 de ori în Noul Testament. Acești termeni se găsesc din abundență în special în epistolele lui Pavel.

Noul Testament prezintă caracterul de familie al societății creștine în multe modalități practice:

- Primii creștini se întâlneau în case (Rom. 16:5; 1 Cor. 16:19; Col. 4:15; Flm. 2).
- Ei împărtășeau posesiunile materiale (F.A. 2:44-45; 4:32; 11:29; Rom. 12:13, 20; 15:26; 1 Cor. 16:1; 2 Cor. 8; Gal. 2:10; 6:10; Evrei 13:16; Iacov 2:15,16; 1 Ioan 3:17).
- Ei mâncau împreună (F.A. 2:46; 20:11; 1 Cor. 11:20ff; Iuda 12).
- Ei se salutau reciproc cu o sărutare sfântă (Rom. 16:16; 1 Cor. 16:20; 2 Cor. 13:12; 1 Tes. 5:26; 1 Petru 5:14).
- Ei practicau ospitalitatea (F.A. 16:15; 21:8, 16; Rom. 12:13; 1 Tim. 3:2; 5:10; Evrei 13:2; 1 Petru 4:9; 3 Ioan 5-8).
- Se îngrijeau de nevoile văduvelor (F.A. 6:1-6; 9:39; 1 Tim. 5:1-16).
- Când se impunea, îi disciplinau pe membrii bisericilor lor (1 Cor. 5-6; 2 Cor. 2:1-11; 2 Tes. 3:6-15; 1 Tim. 5:19, 20).

Ideea de frățietate a constituit de asemenea un principiu cheie în ce privește modelarea și gestionarea relațiilor dintre creștini (Rom. 14:15, 21; 1 Cor. 6:8; 8:11-13; 2 Tes. 3:14-15; Flm. 1:15-16; Iacov 4:11). Isus a insistat ca ucenicii Lui să fie cu adevărat frați și surori unii pentru alții și a spus că niciunul dintre ei nu trebuie să acționeze ca rabinii din vremea Sa, care se considerau superiori celorlalți oameni:

Toate faptele lor le fac ca să fie văzuți de oameni. Astfel, își fac filacteriile late, își fac poalele veșmintelor cu ciucuri lungi; umblă după locurile dintâi la ospete și după scaunele dintâi în sinagogi; le place să le facă oamenii plecăciuni prin piețe și să le zică: „Rabi! Rabi!” Voi să nu vă numiți Rabi! Fiindcă Unul singur este Învățătorul vostru: Hristos, și voi toți sunteți frați” (Matei 23:5-8; subl.).

În ascultare deplină de învățătura lui Hristos cu privire la smerenie și frățietate, primii creștini s-au opus titlurilor oficiale, veșmintelor sacre, funcțiilor de conducere și terminologiei poruncitoare atunci când aveau de-a face cu liderii comunităților lor de credință. De asemenea, ei și-au ales o structură de conducere potrivită în congregațiile lor, anume au ales să fie conduși printr-un grup de prezbiteri. Primii creștini au adoptat o structură de conducere înrădăcinată în moștenirea biblică, astfel încât aceasta a fost compatibilă cu noua lor familie spirituală și cu credințele lor doctrinare. Israel a fost o mare familie, compusă la rândul ei din multe familii. Nașterea Israel a considerat că o conducere asigurată printr-o pluralitate de bătrâni era o formă de auto-guvernare adecvată și care asigura o reprezentare echitabilă a membrilor ei. Același lucru este valabil pentru biserica locală

din perioada creștinismului. Structura de conducere prin prezbiteri se potrivește unei organizații care este ca o familie extinsă, așa cum este în fapt biserica locală. Ea îi permite oricărui frate din congregație să facă parte din conducerea ei, dacă el dorește și se califică pentru aceasta.

Biserica nu este o comunitate clericală

Biserica locală nu este doar o familie iubitoare și apropiată de frați și surori răscumpărați, ci este și o familie non-clericală. Spre deosebire de Israel, care era împărțit în membri ai preoției sfinte și membri laici, biserica primului secol al creștinismului a fost o mișcare a oamenilor simpli. Trăsătura distinctivă a creștinismului nu a fost cea a ierarhiei preoțești, ci faptul că Duhul lui Dumnezeu a venit să locuiască printre și în oameni obișnuiți – și că prin ei, Duhul a descoperit viața lui Isus comunității de creștincioși și lumii întregi.

Faptul că în Noul Testament nu apare nicio clasă preoțească sau clericală deosebită de toți aceia care formează poporul lui Dumnezeu este un adevăr de o profunzime deosebită. În noul legământ pecetluit cu sângele lui Hristos, fiecare membru din Biserica lui Isus Hristos este un sfânt, un preot regal și un membru în trupul lui Hristos, fiind înzestrat de Duhul cu daruri. Pavel ne arată că în trupul lui Hristos există o largă diversitate de daruri și slujiri (1 Cor. 12), dar el nu spune absolut nimic despre vreo distanțare mistică între clerici și oamenii simpli. Dacă aceasta ar fi existat, atunci un lucru atât de important pentru Biserică ca distincția între cler și laici ar fi trebuit să fie măcar menționat în Noul Testament. Cu toate acestea, Noul Testament subliniază

egalitatea în poporul lui Dumnezeu (Efes. 2:13-19) și demonstrează conceptul de separare între sacru și secular care a existat între preot și popor în vechiul legământ (1 Petru 2:5-10; Apoc. 1:6).

Cu toate acestea, în mințile multor protestanți rămâne adânc înrădăcinată ideea că doar clerul ordonat se califică să păstorească biserica, să conducă în închinare, să administreze Cina Domnului, să pronunțe binecuvântarea, să predice și să boteze, și că, prin urmare, restul comunității de credință este, ca întreg, nepotrivită să îndeplinească aceste funcțiuni. Într-un studiu detaliat și imparțial asupra doctrinei ordinării, Marjorie Warkentin are perfectă dreptate când atrage atenția că practicile multor protestanți legate de clerul ordonat sunt periculos de apropiate de conceptul sacramental al ordinării sau hirotonirii: „Insistența unora că doar cei ordinați pot administra botezul și pot conduce Cina Domnului demonstrează persistența gândirii sacramentale asupra ordinării”.¹¹ Exemple de clericalism sacramental de genul celor pe care le descrie Warkentin abundă chiar și printre protestanții conservatori. Observați felul în care David și Vera Mace, lideri importanți în domeniul consilierii maritale, se referă la păstorul protestant în cartea lor, *What's Happening to Clergy Marriages?*:

...Păstorul nu este pur și simplu un lider, o autoritate. El practică funcții preoțești care sunt interzise tuturor celorlalți membri ai bisericii. El administrează sacramentele, primind puterea de a face aceasta din ordinarea lui.

¹¹ Marjorie Warkentin, *Ordination* (Grand Rapids: Eerdmans, 1982), p. 100.

În această capacitate a sa, el acționează direct ca reprezentant al lui Hristos, iar aceasta îi conferă o aură specială de sfințenie.¹²

Într-un articol din revista Dallas Theological Seminary, *Bibliotheca Sacra*, John E. Johnson, un păstor baptist, susține că păstorul își extrage identitatea și rolul din calitățile vechi-testamentale ale profetului, împăratului și preotului. În ceea ce privește rolul preoțesc al păstorului, Johnson spune: „Asemenea preoților din Vechiul Testament, păstorii sunt parte dintr-o lucrare desemnată și consacrată oficial, a cărei natură îl cheamă la acțiuni preoțești în cele mai profunde forme”.¹³ El continuă să comenteze astfel, fără cel mai mic suport biblic:

Asemenea preoților din Vechiul Testament, păstorii poartă responsabilitatea finală a slujbei închinării. În timp ce alții împlinesc anumite roluri, de la aranjarea florilor până la organizarea corului, păstorul are responsabilitatea de a ocroti demnitatea casei lui Dumnezeu. El este responsabil pentru prezidarea serviciilor de închinare, ajutându-i pe alții să Îl întâlnească pe Dumnezeu.¹⁴

În ce privește rolul păstorului ca împărat, Johnson scrie: „Parte din identitatea pastorală implică să se urce pe munte, să privească peste orizont, să cartografieze cursul și să îi adune pe oamenii aflați pe cale”.¹⁵ Pretențiile lui Maces și ale lui Johnson

¹² Dave and Vera Mace, *What's Happening to Clergy Marriages?* (Nashville: Abingdon, 1980), p. 57-58.

¹³ John E. Johnson, „The Old Testament Offices as Paradigm for Pastoral Identity”, *Bibliotheca Sacra* 152 (April-June, 1995): 194.

¹⁴ *Ibid.*, 195.

¹⁵ *Ibid.*, 199.

În ce privește identitatea și slujirea păstorului sunt nebiblice, peste măsură de exagerate și dezonorante la adresa copiilor lui Dumnezeu care sunt locuiți de Duhul Sfânt și la adresa lucrării și a poziției lui Isus Hristos peste poporul Lui.

Clericalismul nu este reprezentativ pentru creștinismul biblic, apostolic. Este adevărat că eroarea reală care trebuie combătută ca fiind nebiblică nu stă doar în aceea că un singur om ar trebui să asigure conducerea unei întregi congregații, ci și în faptul că o singură persoană dintr-o comunitate sfântă de frați ar putea fi sacralizată și pusă deoparte față de restul sfinților. În practică, clerul ordinar – lucrătorul, reverendul – ajunge să fie *preotul protestant*.

Conducerea biblică nu poate exista într-un climat de clericalism. Folosirea de către Pavel a structurii de conducere a bisericii locale prin prezbiteri este dovada clară și practică împotriva clericalismului, pentru că această structură este, în natura ei, non-clericală. Prezbiterii sunt întotdeauna considerați în Biblie ca „prezbiterii oamenilor” sau „prezbiterii congregației”, niciodată „prezbiterii lui Dumnezeu”. Ei îi reprezintă pe oameni, fiind aceia din adunare care au rol de conducere.

Atunci când a înființat biserici, Pavel nu a ordinar niciodată un preot sau un cleric pentru a face slujirea în biserică. Dimpotrivă, el a lăsat în urma lui un grup de prezbiteri aleși dintre credincioși, care să supravegheze împreună acea comunitate locală (F.A. 14:23; Tit 1:5). Evident că aceasta a fost tot ceea ce el a crezut că are nevoie biserica locală. Întrucât adunările locale din zilele sale erau compuse din sfinți, preoți și slujitori împuterniciți

de Duhul Sfânt, și întrucât Hristos era prezent alături de fiecare dintre aceste adunări prin Persoana Duhului Sfânt, nu era nevoie de nici una dintre capcanele tradiționale și religioase, cum ar fi locurile sfinte, clădirile sfinte sau personalul sfânt (preoți, clerici sau oameni sfinți). Aceste lucruri nici măcar nu erau tolerate. Pentru a împlini nevoia de conducere și protejare a comunității de credincioși, Pavel instituie structura de conducere formată din prezbiterii non-clerici – o formă de conducere care nu dădea la o parte nici domnia lui Hristos peste poporul Lui și nici statutul glorios al unui trup local de oameni sfințiți, preoțești cu toții, în cadrul căruia fiecare membru are o contribuție în slujire.

Biserica este o comunitate de slujitori smeriți

Sunt convins că unul dintre motivele pentru care apostolii au ales un sistem de conducere a bisericii prin prezbiteri era că el stimula caracterul iubitor și de slujire umilă al familiei creștine a bisericii. Noul Testament ne arată exemplul solid de conducere comună ca structura ideală de conducere într-o congregație unde dragostea, smerenia și spiritul de slujire sunt de importanță capitală. Când funcționează corect, conducerea comună exersează o slujire mai smerită decât o face conducerea printr-o singură persoană. Pentru ca acest model de conducere să funcționeze eficient, prezbiterii trebuie să demonstreze apreciere reciprocă, să se supună unii altora, să se aștepte și să se ajute unul pe altul, să ia în considerare perspectivele și motivațiile fiecăruia, și să își dea înțietate unii altora. Astfel, conducerea prin prezbiteri stimulează dragostea frățească, smerenia, reciprocitatea, răbdarea și dependența unii de alții în dragoste – calități ce sunt semne ale bisericii

slujitoare.

Mai mult, conducerea comună ne pune adesea la încercare mai mult decât conducerea printr-o singură persoană. Ea dă pe față nerăbdarea noastră unii cu alții, mândria, încăpățânarea, imaturitatea egoistă, înclinația de a-i domina pe alții, lipsa de dragoste și înțelegere față de alții, și lipsa de rugăciune. Ea ne arată cât de imaturi suntem cu adevărat în ce privește umilința, dragostea frățească și duhul autentic de slujire. Ca și sfinții din Corint, noi suntem gata să ne arătăm cunoștințele și darurile în public, dar suntem foarte înceți în a ne maturiza în dragoste și smerenie.

Eu cred că bisericile de astăzi au nevoie disperată de o trezire în ce privește dragostea, umilința și duhul de slujire. O astfel de trezire trebuie să înceapă cu liderii noștri, iar conducerea biblică prin prezbiteri asigură structura prin care liderii pot învăța să lucreze împreună în dragoste reciprocă și smerenie. Întrucât prezbiterii sunt reprezentanții întregii bisericii, felul în care ei conduc pune înaintea ei un model viu de relații de dragoste și slujire reciprocă. Astfel, conducerea printr-o pluralitate de prezbiteri se potrivește în mod ideal bisericii smerite și slujitoare.

Biserica se află sub conducerea lui Hristos

Cel mai important lucru este că o conducere biblică a bisericii protejează și promovează înțâietatea și poziția lui Hristos drept Cap al bisericii locale. Isus le-a lăsat ucenicilor Lui promisiunea prețioasă că „acolo unde sunt doi sau trei adunați în Numele Meu, sunt și Eu în mijlocul lor” (Matei 18:20). Întrucât apostolii știau că Isus Hristos, prin Duhul Sfânt, avea

să fie prezent într-un mod unic alături de ei ca Stăpân, Cap, Domn, Păstor, Veghetor, Mare Preot și Împărat, ei au ales o formă de conducere a bisericii care să reflecte acest adevăr creștin fundamental și distinct. Pentru creștinii timpurii, acest concept nu era o teorie, ci o realitate. Primele biserici erau cu adevărat centrate pe Hristos și dependente de El. Numai Hristos le furniza tot ceea ce aveau ei nevoie pentru a se bucura de o comuniune deplină cu Dumnezeu și unii cu alții. Persoana și lucrarea lui Hristos erau atât de mărețe, infinite, definitive și complete, încât nimic – nici măcar în aparență – nu putea diminua în vreun fel centralitatea prezenței Sale printre copiii Lui și suficiența Sa pentru ei.

Astfel, în decursul primului secol, niciun creștin nu ar fi îndrăznit să ia poziția sau titlul singurului Conducător, Supraveghetor sau Păstor al bisericii. Creștinii de astăzi, însă, sunt atât de obișnuiți să vorbească despre „pastor” încât nici măcar nu mai au răbdare să constate că Noul Testament nu vorbește în termenii aceștia. Acest fapt este foarte important și nu ar trebui să le permitem obiceiurilor noastre să ne îndepărteze mințile de la acest adevăr major. Nu există decât o singură turmă și un singur Păstor (Ioan 10:16), un singur trup și un singur Cap (Col. 1:18), o singură preoție sfântă și un singur Mare Preot (Evrei 4:14ff.), o singură frățietate și un singur Frate cel Mare (Rom. 8:29), o singură clădire și o singură Piatră din capul unghiului (1 Petru 2:5), un singur Mijlocitor și un singur Domn. Isus Hristos este „Păstorul cel Mare”, iar noi toți suntem oile Lui (1 Petru 5:4).

Știu de o biserică unde, pentru a simboliza realitatea conducerii bisericii locale și a liderilor ei de către Hristos, membrii ei

pun un scaun gol la masa unde se întâlnesc prezbiterii bisericii. Aceasta este o modalitate vizibilă de a le aminti prezbiterilor de prezența și domnia lui Hristos, de poziția lor ca slujitori ai Lui, și de dependența lor de El în rugăciune și Cuvânt.

ÎNCHEIERE: O PORUNCĂ APOSTOLICĂ

Întrucât Pavel a înființat structura de conducere prin prezbiteri în bisericile dintre Neamuri (F.A. 14:23) și, cel mai probabil, cei 12 apostoli au adoptat-o și în bisericile dintre evrei (F.A. 15:6; Iacov 5:14), autorii Noului Testament ne transmit ideea că modelul de conducere prin prezbiteri a fost o instituție clară, apostolică. În Tit 1:5, Pavel îi spune lui Tit și adunărilor către care s-a adresat că o biserică nu este structurată corect până ce nu sunt desemnați prezbiteri (la plural) care satisfac criteriile biblice. Astfel, el îi poruncește lui Tit să facă acest lucru: „să așezi prezbiteri în fiecare cetate, după cum ți-am poruncit” (Tit 1:5b). Făcând aceasta, Pavel avea să se ridice împotriva practicilor culturale și tradiționale, întrucât atât sinagogile evreiești cât și societatea greco-romană practica un sistem de conducere piramidal, cu un singur om în frunte. Astfel, Pavel a ales în mod intenționat o astfel de structură de conducere prin prezbiteri. El nu s-a adaptat la normele sociale din vremea lui. Învățătura transmisă lui Tit stabilește o directivă apostolică ce ar trebui urmată de creștinii de astăzi.

Mulți teologi pretind, totuși, că numai învățăturile despre prezbiteri, nu și structura de conducere prin prezbiteri, sunt obligatorii pentru bisericile din toate vremurile. Ei spun că

învățăturile lui Pavel cu privire la calificativele unui prezbiter sunt obligatorii, nu însă și modelul de conducere. Făcând această distincție, ei elimină din biserică structura de conducere cu prezbiteri și aplică învățăturile biblice la modelul instituit de ei pentru conducere, anume structura clericală sau modelul cu un singur păstor. Dar aceasta este o separare greșită. De pildă, cum s-ar putea aplica un pasaj biblic atât de important precum 1 Timotei 5:17-18 la o singură persoană care să fie singurul păstor? Această învățătură are logică numai în contextul unui grup de prezbiteri.

De aceea, eu concluzionez că învățăturile date prezbiterilor și privind prezbiterii, ca și cele despre structura de conducere prin prezbiteri, trebuie privite ca norme apostolice (Tit 1:5), care sunt obligatorii și pentru bisericile de astăzi. Ladd greșește atunci când pretinde că „nu a existat un model normativ de conducere a bisericii în vremea apostolică și că structura de organizare a bisericii nu este un element esențial în teologia despre biserică”.¹⁶

Am face bine să luăm aminte la avertizarea serioasă venită din partea lui Alfred Kuen cu privire la îndoiala față de suficiența totală a Scripturii în practicile din bisericile noastre de astăzi. Profesor la Emmaus Bible Institute în Elveția, Kuen scrie:

Nu avem dovada a 20 de secole de istorie creștină cum că planul pentru biserică primară este singurul care se potrivește în orice vreme și în orice loc, și că este cel mai flexibil în adaptarea lui la cele mai diverse circumstanțe, fiind cel mai bun în a rezista în timpul persecuțiilor și în a oferi oportunitățile maxime pentru creșterea deplină în

¹⁶ Ladd, *A Theology of the New Testament*, p. 534.

viața spirituală?

Oridecâteori omul a crezut că este mai inteligent decât Dumnezeu, că el a dezvoltat cu mîgală un sistem religios „mai bine adaptat psihologiei omului”, mai adaptabil spiritului vremurilor noastre, în loc să urmeze pur și simplu modelul nou-testamental, încercarea lui a fost de scurtă durată, eșuând imediat ce au apărut dificultăți ce nu fuseseră prevăzute.

Toate ereziile și devierile din biserici izvorăsc din abandonarea Scripturii și din modelul de biserică pe care învățătorii falși îl propun.¹⁷

Pe scurt, așa cum concluzionează și Alfred Kuen, „bisericiile înființate de apostoli rămân modelele valide pentru bisericile din toate timpurile și de pretutindeni”.¹⁸

¹⁷ Alfred Kuen, *I Will Build My Church*, trans. Ruby Linbald (Chicago: Moody, 1971), p. 17.

¹⁸ *Ibid.*, p. 253.

PARTEA A TREIA

EXPLICAREA ARGUMENTELOR
SCRIPTURALE

7

ARGUMENTE DIN FAPTELE APOSTOLILOR

„Au rânduit prezbiteri [pentru ei] în fiecare biserică” (F.A. 14:23).

Potrivit comentatorului Noului Testament F.F. Bruce (1910-1990), cartea Faptelor Apostolilor este „al doilea volum într-o *istorie a originilor creștine*”.¹ Evident, Evanghelia după Luca este primul volum. Întrucât ea relatează istoria inspirată a creștinismului timpuriu și este singurul punct de legătură istorică cu epistolele, cartea Faptelor Apostolilor constituie punctul logic de plecare în studiul nostru pe tema prezbiterilor creștini.

Cartea Faptelor Apostolilor oferă materialul fundamental pentru studiul nostru și include două dintre cele mai importante pasaje pe tema prezbiterilor: Faptele Apostolilor 14:23 și 20:17-38. De asemenea, această carte ne oferă exemple utile ale lucrării primilor prezbiteri creștini și este indispensabilă pentru înțelegerea practicilor pauline de plantare a bisericilor și a învățaturii sale distincte, creștine, pe tema conducerii bisericii prin prezbiteri.

¹ F. F. Bruce, *The Book of the Acts*, The New International Commentary on the New Testament, rev. ed. (Grand Rapids: Eerdmans, 1988), p. 3.

PREZBITERI CREȘTINI EVREI

La început, cei 12 apostoli au fost supraveghetorii oficiali ai comunității creștine. Totuși, la o dată timpurie, dar nedezvăluită, un grup de prezbiteri a ajuns să fie recunoscut pe deplin de congregație și de apostoli ca lideri ai comunității. În general se crede că primii creștini au împrumutat structura de conducere prin prezbiteri după modelul sinagogilor. Dacă acest lucru este sau nu adevărat ori dificil de spus cu certitudine, și în realitate nu este ceva atât de important.² Indiferent cât a fost împrumutat, primele congregații creștine nu au constituit deloc niște sinagogi reorganizate. De exemplu, persoana care prezida oficial sinagoga era denumită „mai marele sinagogii” (Luca 8:49; 13:14; F.A. 18:8, 17), dar congregațiile creștine nu au adoptat niciodată această practică. Bisericile creștine au fost conduse de un grup de prezbiteri, nu de un *mai mare*.

Conducerea printr-un sfat de bărbați denumiți *prezbiteri* este totuși întrucâtva asemănătoare conducerii sinagogii și era foarte familiară evreilor și tuturor cititorilor Vechiului Testament grecesc. Sfatul prezbiterilor sau al bătrânilor era una dintre cele mai vechi și mai fundamentale instituții din Israel. Era aproape la fel de esențială precum familia. Bătrânii Israelului erau reprezentanții oficiali ai poporului. De aceea, ei sunt denumiți „bătrânii poporului” (Exod 19:7) sau „bătrânii adunării” (Jud. 21:16). Ei erau ochii, urechile și glasul poporului. Atunci când le

² Unii învățați resping ideea populară care prezumă că bisericile creștine au împrumutat conceptul prezbiterilor din sistemul sinagogilor. v. A.E. Harvey, “Elders”, *The Journal of Theological Studies* 25 (October, 1974): 319; R. Alastair Campbell, *The Elders: Seniority Within Earliest Christianity* (Edinburgh: T&T Clark, 1994), p. 119.

vorbeai bătrânilor Israelului era ca și cum îi vorbeai poporului (Exod 4:29, 31; 12:3, 21, 27; 19:7, 8; Lev. 4:13-15; Deut. 21:3-8; 2 Sam. 5:1, 3; 2 Sam. 17:4,14; 1 Cron. 15:25, 28).

Bătrânii poporului Israel nu erau niște lideri de față. Chiar dacă nu există nicio explicație a originii, alegerii sau a calificărilor lor, bătrânii Israelului sunt menționați de aproape 100 de ori în Vechiul Testament. Rolul lor vital de conducere este ilustrat prin implicarea lor activă în fiecare eveniment crucial din istoria Israelului. De la momentul când erau robi în Egipt, bătrânii au asigurat conducerea poporului. Dumnezeu a recunoscut rolul de lideri al bătrânilor prin a-l trimite pe Moise mai întâi la ei pentru a anunța eliberarea poporului (Exod 3:16). Conducerea prin acești bătrâni era în mod particular potrivită unei societăți patriarhale, orientată pe familie, cum era Israelul, și a continuat să existe după ce Moise și Iosua au împlinit datoria de a conduce poporul în țara promisă.

După ce Israelul s-a stabilit în țara promisă, fiecare cetate, fiecare seminție și întreaga națiune au avut câte un sfat de bătrâni. Fiind lideri ai comunității, bătrânii aveau datoria să protejeze poporul, să practice disciplina, să întărească Legea lui Dumnezeu și să administreze justiția. Potrivit Legii mozaice și practicii tradiționale, bătrânii aveau autoritate în chestiuni civile, familiale și religioase. Rolul bătrânilor ca grup legal este descris în părțile legislative ale Vechiului Testament. Cartea Deuteronom prezintă situații concrete care necesitau judecata și sfatul bătrânilor – de la audierea cazurilor de crimă la judecarea celor mai intime chestiuni de familie (Deut. 19:11,12; 21:1-8, 18-20; 22:16-19;

25:7-9; Iosua 20:2-4). Bătrânii trebuiau să cunoască Legea, să poarte, alături de preoți, responsabilitatea comunicării regulate și publice a Legii către oameni, și să se asigure că Legea era respectată (Deut. 27:1-8; 31:9-11).

Bătrânii Vechiului Testament erau în esență bărbați capabili să dea sfaturi cu înțelepciune. Conceptul înțelepciunii și al discernământului este cuprins în termenul *bătrân*: „La bătrâni se găsește înțelepciunea, și într-o viață lungă e priceperea” (Iov 12:12, v. 1 Împ. 12:8, 13). A fi un bătrân însemna să fii un bărbat înțelept, un sfătuitor abil. Profetul Ezechiel a scris că vedeniile erau pentru profeți, Legea pentru preoți și sfatul pentru bătrâni: „Vine nenorocire peste nenorocire, zvon după zvon. Ei cer vedenii prorocilor; dar preoții nu mai cunosc Legea și bătrânii nu mai pot da sfaturi” (Ezec. 7:26). Iov face referire la Dumnezeuul suveran care le ia discernământul bătrânilor (Iov 12:20; cf. Ps. 105:22; 119:100; Plâng. 2:10; 5:14).

La vremea lui Hristos, în poporul evreu existau bătrâni la nivel local și la nivel național. Luca menționează o singură dată grupul de bătrâni evrei de la nivel local: „Un sutaș avea un rob la care ținea foarte mult, și care era bolnav pe moarte. Fiindcă auzise vorbindu-se despre Isus, sutașul i-a trimis la El pe *niște bătrâni ai Iudeilor*, ca să-L roage să vină să-l vindece pe robul lui. Aceștia au venit la Isus, L-au rugat cu tot dinadinsul, și au zis: „Face să-i faci acest bine; căci iubește neamul nostru, și *el ne-a zidit sinagoga*” (Luca 7:2-5; subl.). Nu știm cu precizie cine erau acești lideri locali și care era relația lor cu sinagoga.

Toate celelalte referințe făcute la bătrânii evrei necreștini

care se regăsesc în Evanghelie și în Faptele Apostolilor sunt asociate cu Sinedriul din Ierusalim. Sinedriul era curtea supremă a poporului evreu, iar Noul Testament indică o clasificare a membrilor acestuia: marii preoți, cărturarii și bătrânii. Apariția lor frecventă se datorează rolului lor de lideri în respingerea și moartea lui Hristos: „Atunci a început să-i învețe că Fiul omului trebuie să pătimizească mult, să fie tăgăduit de bătrâni, de preoții cei mai de seamă și de cărturari” (Marcu 8:31). Judecând după puținele informații istorice disponibile, se pare că acești bătrâni erau parte din nobilimea ce nu juca în același timp și rolul de preoți, fiind capi ai unor familii importante și bogate din Iudeea. Iosif din Arimatea, pe care Matei îl identifică drept un om bogat din Arimatea, era un astfel de bătrân (Matei 27:57). În plus, în Noul Testament se vorbește de trei ori despre întregul Sinedriu ca fiind sfatul bătrânilor (*presbyterion*, Luca 22:66; F.A. 22:5; *gerousia*, F.A. 5:21). De aceea, structura de conducere prin prezbiteri a fost una foarte familiară creștinilor evrei.

Prin faptul că au adoptat această formă familiară de conducere, putem fi siguri că alegerea apostolilor nu a fost arbitrară. Rugăciunea și călăuzirea Duhului au fost ceea ce i-a determinat pe cei 12 apostoli și comunitatea creștină iudaică să adopte conducerea printr-un sfat de prezbiteri. Ca lideri oficiali ai comunității bisericii, prezbiterii primeau bani destinați săracilor și erau responsabili de administrarea adecvată a acestora. Ei judecau chestiuni doctrinare, ofereau sfaturi și vorbeau în numele congregației.

Luca îi menționează pe acești prezbiteri evrei creștini de trei

ori în narațiunea despre creștinismul primar. Haideți să analizăm ceea ce ne descoperă Luca despre rolul prezbiterilor în aceste evenimente istorice.

PRIMEAU ȘI ADMINISTRAU BANII

Luca îi menționează prima dată pe prezbiterii bisericii creștine în Faptele Apostolilor 11:30:

În vremea aceea, s-au pogorât niște proroci din Ierusalim la Antiohia. Unul dintre ei, numit Agab, s-a sculat și a vestit, prin Duhul, că va fi o foamete mare în toată lumea. Și a fost, în adevăr, în zilele împăratului Claudiu. Ucenicii au hotărât să le trimită, fiecare după puterea lui, un ajutor fraților care locuiau în Iudea, ceea ce au și făcut; și au trimis acest ajutor la prezbiteri [*presbyterous*] prin mâna lui Barnaba și a lui Saul” (F.A. 11:27-30).

Ajutoarele creștinilor din Antiohia destinate săracilor au fost trimise prezbiterilor creștini evrei (47 d.Hr.). Rolul real al prezbiterilor în distribuirea fondurilor nu este explicat de Luca, dar faptul că banii au fost dați în grija lor ne arată că ei erau reprezentanții oficiali ai bisericii. Ca atare, ei au primit darurile în numele bisericii și au fost responsabili de administrarea lor corectă.

Studiul termenului *presbyteros*

Termenul grec tradus prin „prezbiter” este *presbyteros*, fiind derivat din adjectivul *presbys*, cu sensul de „bătrân”. *Presbyteros* este forma comparativă, având sensul de

„mai bătrân” (cf. Luca 15:25). Totuși, în multe cazuri, forța termenului comparativ dispare, iar *presbyteros* însemna pur și simplu „bătrân” sau „om bătrân”. Termenul *presbyteros* mai are și sensul de desemnare pentru o slujbă ca urmare a vârstei sau a unui titlu. În câteva contexte, este dificil să determinăm care dintre aceste sensuri este avut în intenție, dar în majoritatea cazurilor, sensul este clar. În funcție de context, *presbyteros* poate însemna:

(1) „mai bătrân” sau “bătrân”, ca în 1 Timotei 5:1: „nu-l muștra cu asprime pe un bătrân [*presbyteros*]”.

(2) un titlu pentru un reprezentant oficial al comunității, un „bătrân” sau prezbiter, ca în 1 Timotei 5:17: „prezbiterii [*presbyteroi*] care cârmuiesc bine, să fie învredniciți de îndoită cinste”.

Chiar dacă sensul strict al unei vârste avansate este eliminat din sensul termenului *prezbiter* atunci când se face referire la un lider al comunității, anumite conotații rămân, cum ar fi cele legate de maturitate, experiență, demnitate, autoritate și onoare. Astfel, termenul *prezbiter* surprinde conceptele pozitive ale maturității, respectului și înțelepciunii. Când este folosit termenul *presbyteros* cu sensul de lider al comunității, el este folosit cel mai adesea la plural, *presbyteroi*. Aceasta se datorează faptului că structura de conducere a bisericii este formată dintr-un sfat de prezbiteri.

PREZBITERII JUDECĂ ASPECTELE DOCTRINARE

Ierusalimul a fost primul centru al creștinismului. De asemenea, el a fost locul slujirii celor 12 apostoli. Totuși, în anul 41, mesajul Evangheliei s-a răspândit până în marele oraș al Antiohiei, în Siria, al treilea cel mai mare oraș din Imperiul Roman (F.A. 11:19-22). Antiohia era așezată la circa 500 km nord de Ierusalim. Spre deosebire de biserica din Ierusalim, cea din Antiohia era formată deopotrivă din evrei și un mare număr de membri dintre Neamuri. Așa cum spunea F.F. Bruce, ea era „citadela creștinismului între Neamuri”.³ Doi dintre învățătorii ei proeminenți au fost Pavel și Barnaba, pionierii deosebiți ai misiunii Evangheliei printre Neamuri (F.A. 13:1-14:27; Gal. 2:7-10).

Între aceste două mari centre ale creștinismului timpuriu au apărut în curând și niște probleme. În Ierusalim și în Iudeea, iudeii legalști și zeloși au început să-și facă probleme în legătură cu mântuirea Neamurilor în afara Legii și a circumciziei (F.A. 15:5; 21:20-26; Gal. 2:1-12). În final, unii dintre acești agitatori au ajuns în Antiohia. Apariția lor a determinat a doua mențiune a lui Luca cu referire la prezbiteria creștini evrei:

Câțiva oameni, veniți din Iudea, îi învățau pe frați și ziceau: „Dacă nu sunteți tăiați împrejur după obiceiul lui Moise, nu puteți fi mântuiți”. Pavel și Barnaba au avut cu ei un viu schimb de vorbe și păreri deosebite; și frații au hotărât ca Pavel și Barnaba, și câțiva dintre ei, să se suie la Ierusalim la apostoli și prezbiteri, ca să-i întrebe asupra acestei neînțelegeri. (F.A. 15:1-2).

³ Bruce, *The Book of the Acts*, p. 287.

Alarmați de aceste învățături aduse în zona Antiohiei, Pavel și Barnaba s-au împotrivit cu hotărâre acestor învățători iudaizatori. Totuși, întrucât acești învățători evrei erau din Iudeea și pretindeau că aparțin bisericii din Ierusalim, folosindu-se probabil de ea ca sursă a autorității lor (F.A. 15:24), biserica din Antiohia a hotărât să dezbătă aceste chestiuni cu biserica mamă din Ierusalim.

Când au ajuns la Ierusalim, au fost primiți de Biserică, de apostoli și de prezbiteri, și au istorisit tot ce făcuse Dumnezeu prin ei (F.A. 15:4).

Apostolii și prezbiterii s-au adunat laolaltă ca să vadă ce este de făcut (F.A. 15:6).

„De aceea, a fost un act de înțelepciune autentică”, afirmă comentatorul biblic William Kelly (1821-1906), „ca discuția pe tema sursei acestei învățături greșite să fie transferată pentru o dezbateră ulterioară”.⁴

Este esențial să observăm că decizia de a merge la Ierusalim a fost decizia voluntară a bisericii din Antiohia. Nu există nicio dovadă biblică că ar fi existat o curte supremă înființată în Ierusalim față de care toate bisericile creștine să fie dependente. Mai degrabă liderii bisericii din Ierusalim aveau nevoie să își clarifice public poziția și înțelegerea cu privire la evanghelizarea Neamurilor și părtășia cu ele. De aceea, de dragul unității între biserici, din respect pentru biserica din Ierusalim și pentru apostoli, din respect pentru misiunea viitoare printre Neamuri și într-un gest de

⁴William Kelly, *An Exposition of the Acts of the Apostles*, 3rd ed. (1890; repr. Denver: Wilson Foundation, 1952), p. 209.

apărare față de evangheliile false, biserica din Antiohia și-a trimis liderii cei mai importanți la Ierusalim pentru a dezbate mai departe această chestiune (F.A. 15:2). De aceea, Antiohia a inițiat această discuție, nu Ierusalimul.

Întâlnirea deosebit de importantă ce a avut loc în Ierusalim în anul 49 mai este denumită și „conciliul apostolic”. Această terminologie le-ar putea sugera unora dintre cititori că doar apostolii au deliberat în această chestiune. Totuși, nu așa au stat lucrurile. Luca scrie că „apostolii și prezbiterii s-au adunat laolaltă ca să vadă ce este de făcut” (F.A. 15:6). Este clar că „apostolii și prezbiterii”, ca lideri oficiali ai bisericii, au luat parte la aceste deliberări.

Conlucrarea apropiată a prezbiterilor cu apostolii demonstrează poziția lor importantă și rolul semnificativ jucat în biserica din Ierusalim. Chiar dacă prezbiterii nu puteau pretinde același rol ca al apostolilor, în acea perioadă ei au fost conducerea bisericii din Ierusalim. Alegerea unică și universală a apostolilor le solicita acestora să călătorească. De aceea, pe măsură ce apostolii au părăsit gradual Ierusalimul, conducerea zilnică a bisericii a devenit responsabilitatea prezbiterilor. Astfel, rolul prezbiterilor a devenit absolut esențial în combaterea oricărei erori legaliste care ar fi putut ataca biserica din Ierusalim (F.A. 15:5).

Ca urmare a legăturii strânse dintre prezbiterii din Ierusalim și cei 12 apostoli, a rolului lor de conducere în prima biserică creștină și a caracterului lor evreiesc conservator, ei au avut un statut unic și o influență deosebită printre biserici. Dezacordul manifestat de către apostoli și de către prezbiterii de la Ierusalim față

de evanghelia legalistă a iudaizatorilor a fost de o importanță vitală pentru creștinii dintre Neamuri. Totuși, nu există nicio dovadă clară din Noul Testament că prezbiterii de la Ierusalim ar fi avut vreo autoritate oficială asupra bisericilor dintre Neamuri.

Mai mult, decizia luată la această întâlnire a fost decizia apostolilor, a prezbiterilor și a bisericii din Ierusalim.⁵ Aceasta nu a fost o hotărâre comună luată de toate bisericile din Iudeea, Siria sau Cilicia. „Biserica” menționată în versetele 4 și 22 este biserica din Ierusalim, nu cea din Antiohia. Scrisoarea care a rezultat arată clar acest lucru:

Atunci apostolii și prezbiterii și întreaga Biserică [din Ierusalim] au găsit cu cale să aleagă vreo câțiva dintre ei și să-i trimită la Antiohia, împreună cu Pavel și Barnaba. Și i-au ales pe Iuda, zis și Barsaba, și pe Sila, oameni cu vază între frați. Și au scris astfel prin ei: „Apostolii, prezbiterii și frații: către frații dintre Neamuri, care sunt în Antiohia, în Siria și în Cilicia, plecăciune! Fiindcă am auzit că unii, plecați dintre noi, fără vreo însărcinare din partea noastră, v-au tulburat prin vorbirile lor și v-au zdruncinat sufletele, zicând să vă tăiați împrejur și să păziți Legea; noi,

⁵ Expresia din F.A. 15:23, „apostolii și prezbiterii”, este un pic neuzuală în limba greacă. Ea are sensul literal, „apostolii și frații prezbiteri”. *Revised Version* (1881-85) traduce această frază din greacă prin „apostolii și frații prezbiteri”. Conform acestei traduceri, „prezbiteri” este un adjectiv. Dacă expresia „frații prezbiteri” este traducerea corectă, aceasta este o identificare clară a prezbiterilor din Ierusalim. Ei erau cu adevărat bărbați mai în vârstă, dar gramatica din greacă nu face necesară traducerea prin „frații mai bătrâni”. Folosirea în limba greacă a termenului într-o astfel de construcție este prea imprecisă pentru a fi considerată sigură. (v. H. Hymn, *The Classical Review* 3[1889]: 73.) După norma din traducerile moderne de limba engleză, este mai bine să înțelegem termenul „frați” ca un substantiv fără articol, însoțit de termenii „apostolii” și „frații”. Atât apostolii cât și prezbiterii sunt frați care le scriau altor frați. Această traducere se potrivește mai bine contextului. (v. și F. F. Bruce *The Book of Acts*, p. 298.)

după ce ne-am adunat cu toții laolaltă, cu un gând, am găsit cu cale să alegem niște oameni și să-i trimitem la voi, împreună cu preaiubiții noștri Barnaba și Pavel... Căci s-a părut nimerit Duhului Sfânt și nouă, să nu mai punem peste voi nicio altă greutate decât ceea ce trebuie...” (F.A. 15:22-25, 28).

Subliniez aceste lucruri istorice întrucât pasajul din Faptele Apostolilor 15 este adesea folosit greșit pentru a justifica autoritatea conciliilor bisericești și a curților permanente ale bisericii deasupra bisericii locale. De exemplu, teologul prezbiterian James Bannerman (1807-1868) scria: „În această narațiune [F.A. 15] avem toate elementele necesare pentru a se naște ideea unei curți ecleziale supreme, cu autoritate nu doar asupra membrilor și a slujitorilor în limitele locale ale congregațiilor reprezentate, ci și asupra prezbiteriilor și a curților bisericești inferioare incluse în aceleași limite”.⁶

Totuși, concluziile lui Bannerman sunt mai degrabă ecleziale decât realități istorice, biblice. Concluziile lui nu au susținere în învățăturile din epistole. Prima Epistolă către Timotei este în esență o epistolă nou-testamentală, pe tema ordinii în biserică. Totuși, ea nu spune nimic despre vreo structură organizațională sau vreo curte care să aibă autoritate asupra congregației locale. Când ne gândim la problemele doctrinare grave care și-au făcut loc în biserică din Efes, absența oricărei mențiuni a unei curți bisericești superioare bisericii locale (dacă ar fi existat așa ceva) este

⁶ James Bannerman, *The Church of Christ*, 2 vol. (1869; repr. Cherry Hill: Mack, 1972), 2: 326. v. și William Cunningham, *Historical Theology*, 2 vol. (London: The Banner of Truth, 1969), 1: 59 ff.

de neimaginat.

Este o realitate istorică faptul că nu a existat nicio federație oficială între biserici, nicio uniune denominațională sau vreun cadru organizațional fix care să lege bisericile una de alta de-a lungul primilor 200 de ani ai creștinismului. În lucrarea sa clasică, intitulată *The Organization of the Early Christian Churches*, renumitul istoric al bisericii și teolog clasic Edwin Hatch (1835-1889) demonstrează că asupra congregațiilor creștine locale nu a existat niciun individ sau organizație care să aibă autoritate superioară. Fiecare congregație a fost independentă și s-a condus singură, jurisdicția prezbiterilor ei fiind limitată la congregația locală:

În decursul celui de-al doilea secol, obiceiul reprezentanților bisericilor de a se întâlni în adunări a început să își facă loc printre comunitățile creștine...

La început, aceste întâlniri erau mai mult sau mai puțin informale. Un episcop influent sau mai de seamă invita comunități din apropiere pentru a avea părtașie cu biserica lui: rezultatul deliberărilor din astfel de întâlniri era exprimat câteodată sub forma unei hotărâri, alteori sub forma unei scrisori adresată altor biserici. Era o regulă ca astfel de scrisori să fie primite cu respect, întrucât simțul frățietății era puternic și existau puține motive de separare. Totuși, aceste scrisori nu aveau nicio forță obligatorie asupra altor biserici, iar hotărârile luate la astfel de întâlniri nu erau obligatorii nici măcar asupra membrilor ce participau la întâlniri, dar care nu erau de acord cu hotărârea luată. Ciprian [d. 258 î.d.Hr.], care a trăit într-

o perioadă când astfel de întâlniri au început să devină importante, și care era în același timp cel mai hotărât dintre propovăduitori timpurii ai unității bisericii – și care, având în vedere circumstanțele, l-ar fi făcut un susținător al caracterului autoritativ al acestor întâlniri, dacă ar fi existat așa ceva – pretinde în termeni hotărâți și explițiți o independență absolută pentru fiecare comunitate a credinței. În limitele comunității sale, un episcop nu are pe nimeni superior lui, decât pe Dumnezeu.

Dar imediat ce creștinismul a fost recunoscut de stat, astfel de întâlniri au avut tendința de a se înmulți, de a deveni nu doar ocazionale, ci obișnuite, și de a lua hotărâri care erau privite ca obligatorii asupra bisericilor din zonele de unde veneau astfel de reprezentanți, iar acceptarea acestor hotărâri era considerată o condiție pentru participarea bisericilor din alte provincii...

Astfel, gradual, bisericile creștine au trecut de la starea lor inițială de independență la a forma o mare confederație.⁷

În fața dovezilor istorice copleșitoare în favoarea „autonomiei inițiale complete”⁸ a fiecărei biserici locale, Faptele Apostolilor 15 nu poate fi folosit pentru a justifica existența organizațiilor inter-bisericești sau a curțiilor care ar avea autoritate asupra bisericii locale. Chiar dacă fiecare biserică locală era o entitate separată și completă, independentă de orice fel de curte sau persoană cu autoritate mai mare, au existat legături variate și importante

⁷ Edwin Hatch, *The Organization of the Early Christian Churches* (London: Longmans, Green, and Co., 1901), p. 170-172, 175.

⁸ *Ibid.*, p. 195.

între primele biserici creștine. Bisericile erau chemate să caute să se conformeze practicilor bisericii universale, practici care erau propovăduite de apostoli (1 Cor. 7:17; 4:17; 14:33, 36).

Bisericile își împărțeau într-un fel jertfitor finanțele între ele, dăruind către bisericile mai sărace. Bisericile își trimiteau saluturi și scrisori reciproce. Învățătorii călătoreau liber printre congregații, și toți credincioșii aveau responsabilitatea de a fi ospitalieri cu creștinii și predicatorii care erau în călătorie. Credincioșii din toate bisericile erau chemați să se roage unii pentru alții și să se iubească reciproc. Ei trebuiau să se considere ca o frățietate globală care trece dincolo de toate barierele culturale și rasiale.

Din Faptele Apostolilor 15 putem extrage informații importante despre responsabilitățile și poziția prezbiterilor. Prezbiterii bisericii ascultă și judecă chestiuni doctrinare. Ei ajută la rezolvarea conflictelor. Ei protejează biserica în fața învățătorilor falși. Ei poartă responsabilitatea pentru doctrinele propovăduite de membrii turmei lor. De aceea, prezbiterii trebuie să fie bărbați care cunosc Cuvântul lui Dumnezeu. Într-o lume ostilă plină de minciunile Satanei și de învățături mincinoase, bisericile au nevoie disperată de prezbiteri păstori care sunt sănătoși în judecata lor și cunosc bine adevărul biblic.

PREZBITERII OFERĂ SFATURI ȘI REZOLVĂ CONFLICTE

Apariția lui Pavel în Ierusalim, în anul 57, pentru a aduce darurile Neamurilor pentru săraci ne oferă contextul în care cartea Faptelor Apostolilor îi menționează pe prezbiterii creștini evrei:

A doua zi, Pavel a mers cu noi la Iacov, și toți prezbiterii s-au adunat acolo. După ce le-a dat ziua bună, le-a istorisit cu amănuntul ce făcuse Dumnezeu în mijlocul Neamurilor prin slujba lui. Când l-au auzit, L-au proslăvit pe Dumnezeu. Apoi i-au zis: „Vezi, frate, câte mii de Iudei au crezut, și toți sunt plini de râvnă pentru Lege. Dar ei au auzit despre tine că îi înveți pe toți Iudeii care trăiesc printre Neamuri să se lepede de Moise, că le zici să nu-și taie copiii împrejur și să nu trăiască potrivit cu obiceiurile. Ce este de făcut? Negreșit, mulțimea are să se adune, căci vor auzi că ai venit. Deci, fă ce-ți vom spune noi. Avem aici patru bărbați, care au făcut o juruință. Ia-i cu tine, curăță-te împreună cu ei, și cheltuiește tu pentru ei, ca să-și radă capul. Și astfel vor cunoaște toți că nu este nimic adevărat din cele ce au auzit despre tine, ci că și tu umbli întocmai după rânduială și păzești Legea. Cu privire la Neamurile, care au crezut, noi am hotărât și le-am scris că trebuie să se ferească de lucrurile jertfite idolilor, de sânge, de dobitoace sugrumate și de curvie”. (F.A. 21:18-25).

Referirea la Iacov de la începutul acestui pasaj ne conduce în mod natural la mai multe întrebări: „Cine era Iacov?” „Care era poziția lui în biserică?” și „Care era relația oficială dintre Iacov și prezbiteri?” Răspunsurile la aceste întrebări ne oferă informații despre natura bisericii și despre conducerea creștină. Iacov la care se face referire aici este „Iacov, fratele Domnului”, așa cum îl denumeste Pavel (Gal. 1:19; 2:9, 12; 1 Cor. 15:7). Deși putem fi înclinați să ne întrebăm ce poziție ocupa Iacov în biserică, Luca pare să manifeste puțin interes pentru titlul sau poziția oficială a

lui Iacov. Un motiv major al lipsei de interes se găsește în învățăturile revoluționare ale lui Isus cu privire la legăturile frățești din comunitatea Hristosului înviat. Isus i-a avertizat serios pe ucenicii Lui să nu cadă pradă obsesiei mândre după titluri și poziții care îi caracteriza pe liderii religioși din acea vreme. El le-a interzis să își asume titluri onorifice în comunitatea frățească: „Voi să nu vă numiți Rabi, fiindcă Unul singur este Învățătorul vostru: Hristos, iar *voi toți sunteți frați*” (Matei 23:6-12; subl.).

Implementarea practică a învățaturii lui Isus se găsește peste tot în Noul Testament, iar acest pasaj este un bun exemplu al dezinteresului elementar al autorilor biblici în legătură cu titluri și ranguri oficiale. Deși Luca îl menționează de patru ori pe Iacov în cartea Faptelor Apostolilor, el nu îi identifică niciodată poziția în biserică (F.A. 1:14; 12:17; 15:13-21; 21:18). Galateni 1:19 pare să îl considere pe Iacov ca un apostol, dar există o oarecare incertitudine în legătură cu afirmația legată de calitatea de apostol a lui Iacov care apare în acel pasaj. Mulți dintre cei din Ierusalim îl considerau pe Iacov ca egal în statut cu Petru și Ioan, unii dintre „stâlpii” bisericii (Gal. 2:9). La conciliul de la Ierusalim, Iacov pare unul dintre principalii vorbitori la conciliu și în biserică (F.A. 15:13-21). Epistola lui Iacov „cătore cele douăsprezece seminții care sunt împrăștiate” (Iacov 1:1) ne descoperă influența lui răspândită și statura sa printre creștinii evrei. Ea ne arată de asemenea caracterul lui personal și învățătura sa remarcabilă, ca a unui proroc. Iacov era atât de prețuit de credincioși, încât Iuda s-a identificat pe sine doar prin expresia „fratele lui Iacov” (Iuda 1). Primii creștini aveau o prețuire specială față de frații lui Isus

(1 Cor. 9:5). Porunca lui Petru de a-l înștiința pe Iacov de eliberarea sa din temniță (F.A. 12:17), rolul de lider al lui Iacov la conciliul de la Ierusalim și întâlnirile lui cu Pavel evidențiază poziția incontestabilă a lui Iacov de lider și întâietatea lui printre frații creștini evrei, însă titlul și poziția sa exactă rămân nespecificate.

Întrebarea legată de relația oficială dintre Iacov și prezbiterii a fost dezbătută îndelung. În primele secole ale creștinismului exista gândirea comună că Iacov era episcop la Ierusalim și că prezbiterii erau clerul lui. Alții au pretins că Iacov era al doisprezecelea apostol. Totuși, aceste idei nu au niciun temei în Scriptură.

Scriptura ne arată (în F.A. 15) că „apostolii și prezbiterii” s-au întâlnit ca un conciliu și îl identifică pe Iacov ca unul dintre principalii vorbitori. Din nefericire, Faptele Apostolilor 15 nu identifică grupul din care Iacov făcea parte. Există totuși o mică indicație că el era socotit printre prezbiteri, pentru că Luca folosește cel mai des termenul „apostoli” cu referire la cei doisprezece. Acest lucru este aplicabil în special în contextul din F.A. 15, dar există o posibilă excepție în F.A. 14:4, 14. De aceea, este posibil ca Iacov să fi fost deopotrivă un apostol (Gal. 1:19) și un prezbiter (F.A. 15). Dacă acest lucru este adevărat, atunci el a fost *primus inter pares* („primul între egali”) între prezbiteri.

Deși relatarea începe cu Iacov ca persoană centrală, dialogul are loc în mod clar între Pavel și adunarea fraților (F.A. 21:18-25). Observați că Luca folosește pluralul în acest pasaj: „După ce le-a dat ziua bună... Când l-au auzit, L-au proslăvit pe Dumne-

zeu... Apoi i-au zis... fă ce-ți vom spune noi... avem... am hotărât... scris”.

Întâlnirea dintre Pavel, Iacov și prezbiterii din Ierusalim a fost una foarte importantă. Luca relatează că erau prezenți toți prezbiterii, deși nu ne dă o cifră specifică. Această afirmație demonstrează clar că exista un grup de prezbiteri distinct, recunoscut. La întâlnire, legătura părtășiei creștine dintre Pavel, Iacov și prezbiteri a fost împrăștiată. Trecuseră cinci ani de la ultima vizită a lui Pavel la Ierusalim (52 d.Hr.). Ei s-au bucurat de relatarea lui Pavel despre ceea ce Dumnezeu făcea printre Neamuri, dar problemele lor presante – create de semenii lor evrei zeloși – au dominat rapid întâlnirea. Prezbiterii au explicat situația cu care se confruntau:

Vezi, frate, câte mii de Iudei au crezut, și toți sunt plini de râvnă pentru Lege. Dar ei au auzit despre tine că îi înveți pe toți Iudeii care trăiesc printre Neamuri să se lepede de Moise, că le zici să nu-și taie copiii împrejur și să nu trăiască potrivit cu obiceiurile (F.A. 21:20-21).

Problema pe care Iacov și prezbiterii trebuiau să o rezolve era una critică. Prezbiterii se aflau sub o presiune titanică din partea evreilor credincioși și a celor necredincioși cu privire la fraternizarea Neamurilor și cu privire la amenințările la adresa Legii lui Moise. Se răspândiseră deja zvonuri, lansate de învățătorii anti-paulini, care otrăviseră până și atitudinea credincioșilor evrei față de Pavel. Se spusese că Pavel îi învăța pe creștinii evrei să nu își taie împrejur copiii și să uite de Moise. Evident, zvonurile erau distorsiuni ale învățăturilor lui Pavel. Prezbiterii erau prinși la

mijloc – situație în care ei aveau să se regăsească adesea. Cu toate acestea, ca lideri ai bisericii, ei trebuiau să se confrunte cu problemele acestea și să dea răspunsuri la chestiuni teologice sensibile. Ei au călcat pe o linie fină încercând să îl protejeze pe Pavel, misiunea dintre Neamuri și biserica din Ierusalim. Astfel, ei trebuiau să fie sfătuitori și judecători înțelepți, ca și mediatori și împăciuitori.

Pentru a ajuta la calmarea unei situații explozive, Iacov și prezbiterii s-au gândit la un plan, prezentat în versetele 23-25, prin care Pavel putea să respingă public criticile false înaintea fraților lui evrei, iar prezbiterii puteau să își mențină sfaturile date anterior în ce privește mântuirea Neamurilor și coexistența liniștită dintre evrei și Neamuri (F.A. 15:11, 19, 28, 29).⁹ Pavel a considerat că sfatul prezbiterilor era unul înțelept pentru a elimina zvonurile false și pentru a readuce pacea, și a acționat în acest sens.

PREZBITERII BISERICILOR DINTRE NEAMURI

Capitolele 13 și 14 din Faptele Apostolilor ne prezintă prima călătorie misionară a lui Pavel și Barnaba (48-49 d.Hr.), un punct de turnură deosebit în istoria creștinismului. Într-o modalitate curajoasă și nouă, misiunea lor evanghelică a deschis „ușa credinței către Neamuri” (cf. F.A. 13:46, 48; 14:27). După predicarea Evangheliei și înființarea de biserici în cetățile Antiohia Pisidiei, Iconia, Listra și Derbe, și înainte de a se întoarce în Antiohia, în Siria, Pavel și Barnaba au vizitat bisericile

⁹ Pentru o explicație excelentă a sfatului prezbiterilor și a răspunsului lui Pavel, vedeți David Gooding, *True to the Faith: A Fresh Approach to the Acts of the Apostles* (London: Hodder & Stoughton, 1990), p. 366-372.

proaspăt înființate. Ceea ce este foarte important pentru studiul nostru este că, prin vizita lor, ei au desemnat prezbiteri în fiecare biserică. Luca ne spune următoarele:

Au rânduit prezbiteri [pentru ei] în fiecare Biserică, și după ce s-au rugat și au postit, i-au încredințat în mâna Domnului, în care crezuseră” (F.A. 14:23).

Acest pasaj ne vorbește despre prima apariție a prezbiterilor creștini în bisericile dintre Neamuri. El ne arată cine a decis în privința structurii de conducere prin prezbiteri și cine i-a desemnat pe aceștia. Nu există nicio informație ca aceasta în legătură cu originea prezbiterilor în Vechiul Testament sau printre bisericile creștine evreiești. Cel mai important este că pasajul ne oferă informații istorice indispensabile despre metoda lui Pavel de a organiza bisericile. Deși Luca menționează o singură dată că Pavel a rânduit prezbiteri, mențiunea lui are cel mai probabil intenția de a fi o afirmație rezumată legată de metoda obișnuită a lui Pavel de a organiza bisericile pe care le-a înființat. Teologii au recunoscut îndelung importanța acestui pasaj. Sir William Ramsay (1851-1939), arheologul pionier al Noului Testament și expert în cercetările istorice al lui Luca, afirmă:

De aceea, este clar că Pavel a desemnat prezbiteri în toate bisericile nou înființate de el; pe baza ipotezei noastre legate de exprimarea clară și metodică a istoricului [Luca], ne simțim forțați să spunem că acest prim caz țintește să fie modalitatea tipică de desemnare a prezbiterilor în toate celelalte cazuri. Când Pavel l-a călăuzit pe Tit (1:5) să desemneze prezbiteri în fiecare cetate din Creta, nu în-

cape îndoială că este vorba despre aceeași metodă, folosită și aici.¹⁰

J.B. Lightfoot (1828-1889), episcop anglican și unul dintre cei mai mari învățați ai Noului Testament și teolog patristic în vremea sa, a notat următoarele:

Chiar din prima lor călătorie misionară, apostolii Pavel și Barnaba sunt descriși rânduind prezbiteri în fiecare biserică. Nu încape îndoială că aceeași regulă a fost aplicată în toate frățietățile întemeiate mai târziu; dar acest lucru este menționat ici și colo, pentru că modalitatea aplicată în această ocazie era suficientă pentru a servi ca model pentru acțiunile prezbiterilor din alte părți, în circumstanțe asemănătoare.¹¹

Întrucât Pavel era apostolul special al lui Hristos și învățătorul Neamurilor (1 Tim. 2:7), ceea ce el a făcut în aceste biserici nou înființate ar trebui să fie de o importanță covârșitoare pentru noi.

În voia suverană și prin darul lui Dumnezeu, Pavel era un „meșter-zidar înțelept” (1 Cor. 3:10) care a pus cu succes temelia acestor prime biserici dintre Neamuri.

Roland Allen ne reamintește că, „în mai puțin de zece ani, Pavel a înființat biserici în patru provincii ale Imperiului, adică în Galatia, Macedonia, Ahaia și Asia Mică. Înainte de anul 47 d.Hr., nu existau biserici în aceste provincii; în anul 57 d.Hr.,

¹⁰ William Mitchell Ramsay, *St. Paul the Traveller and the Roman Citizen*, 3rd ed. (Grand Rapids: Baker, 1951), p. 121.

¹¹ J. B. Lightfoot, *Saint Paul's Epistle to the Philippians* (New York: Macmillan, 1894), p. 193.

Pavel avea să se exprime ca și cum lucrarea lui se încheiasă”.¹² Faptul că Pavel a considerat instalarea prezbiterilor ca importantă strategic este, de aceea, de o semnificație deosebită.

Informația istorică furnizată de F.A. 14:23 este de asemenea vitală deoarece, în epistolele sale către biserici, Pavel nu folosește termenul *prezbiter* și nu indică faptul că el ar fi desemnat prezbiteri. De exemplu, când le-a scris galatenilor în 49 d.Hr. (adică bisericilor din Antiohia Pisidiei, Iconia, Listra și Derbe) pentru corectarea unor erori doctrinare grave, Pavel nu a menționat nicio dată prezbiterii sau alți lideri ai bisericilor. El le scrie direct membrilor congregațiilor respective. Cunoaștem doar din F.A. 14:23 că în aceste biserici existau prezbiteri desemnați oficial, astfel că textul acesta ne oferă date istorice valoroase atât pentru studiul legat de conducerea bisericilor cât și de epistolele lui Pavel.

DESEMNAREA PREZBITERILOR ÎN BISERICILE DIN GALATIA

Pavel și Barnaba știau că fiecare biserică locală avea nevoie de o anumită structură de conducere în absența lor. Chiar dacă bisericile au existat pentru o scurtă vreme fără prezbiteri, totuși ele erau recunoscute ca biserici (F.A. 14:23). Astfel, lucrarea prezbiterilor nu este esențială pentru existența unei biserici locale, ci prezența Duhului Sfânt este singurul element esențial. Totuși, Dumnezeu nu neglijează nevoia elementară a omului de a avea conducere. Nicio societate nu poate opera fără structură

¹² Roland Allen, *Missionary Methods: St. Paul's or Ours?* 6th ed. (1912; repr. Grand Rapids: Eerdmans, 1962), p. 83, 87, 3.

și conducere, iar biserica locală nu face excepție de la această regulă. Chiar și în cer există 24 de bătrâni care sunt așezați pe tronuri în jurul scaunului de domnie al lui Dumnezeu (Apoc. 4:4).

Așadar, fiind niște plantatori de biserici înțelepți, călăuziți de Duhul, Pavel și Barnaba au ales sistemul de conducere prin prezbiteri și au desemnat un grup de prezbiteri pentru fiecare biserică.

Luca scrie: „Au rânduit prezbiteri [plural] în fiecare biserică [singular]”. Expresia „în fiecare” este tradusă din prepoziția greacă *kata*. Aici, ea este folosită în sensul distributiv, având înțelesul de „în fiecare biserică, la nivel individual”.¹³ Literal, pasajul are sensul următor: „au rânduit prezbiteri pentru ei, *biserică după biserică*”. Astfel, fiecare biserică locală a avut prezbiteri desemnați apostolic.

Prin stabilirea de prezbiteri în fiecare biserică, Pavel a urmat practica bisericii din Ierusalim și a altor congregații evreiești (Iacov 5:14). Putem fi siguri că alegerea prezbiterilor de către Pavel a fost o decizie călăuzită de Duhul și calculată cu atenție. El putea foarte ușor să desemneze o singură persoană ca „mai marele” bisericii locale, așa cum era situația în toate sinagogile evreiești, dar nu a făcut acest lucru, ci, dimpotrivă, el a ales conducerea pluralistă prin prezbiteri pentru că ea este cea mai potrivită naturii bisericii locale creștine (v. cap. 6).

¹³ Walter Bauer, *A Greek-English Lexicon of the New Testament and Other Early Christian Literature*, 2nd ed., trans. William F. Arndt and F. Wilbur Gingrich, rev. F. Wilbur Gingrich and Frederick W. Danker (Chicago: University of Chicago, 1979), s.v. “*ekklesiar*” p. 241. (Citat ulterior ca Bauer, *A Greek-English Lexicon of the New Testament*.)

Pavel a ales prezbiteri dintre membrii fiecărei noi biserici. Motivul pentru care Pavel avea să aleagă prezbiteri atât de curând după convertirea lor era că acești bărbați erau deja școliți în Scriptura Vechiului Testament și în viața sinagogii. Acești convertiți evrei și dintre Neamuri se temeau de Dumnezeu și Îl cunoșteau deja pe Dumnezeu și Scriptura, lucru care nu este valabil în cazul tuturor bisericilor proaspăt plantate de azi.

Termenul „rânduie” provine din verbul din limba greacă *cheirotoneō*. Aici, verbul are sensul de a „desemna”, de a „alege” sau de a „rânduie”. Din nefericire, acest cuvânt a fost adesea înțeles greșit, cauzând multă confuzie și dezbateri. Persoanele proeminente din biserica primară, precum faimosul orator și comentator grec Ioan Gură de Aur (cca. 344-407 d.Hr.), au folosit termenul cu sensul de ordinare prin punerea mâinilor.¹⁴ Totuși, în vremea lui Luca, termenul nu avea nimic de-a face cu ordinarea sau cu punerea mâinilor. În fapt, există alte pasaje în care Luca folosește un verb deosebit din limba greacă (*epitithēmi*) cu sensul de punere a mâinilor, dar termenul acesta nu este folosit aici (F.A. 6:6; 8:17,19; 9:12,17; 13:3; 19:6; 28:8). Nimic afirmat sau implicat în acest pasaj (F.A. 14:23) nu sugerează punerea mâinilor sau vreun ritual special de ordinare.

Alți comentatori au insistat pe ideea că rădăcina cuvântului indică alegerea prin vot popular (*cheirotoneō* este compus din două cuvinte, „mână” (*cheir*) și „a întinde” (*teinō*), având astfel

¹⁴ John Chrysostom, “A Commentary on the Acts of the Apostles,” in *The Nicene and Post-Nicene Fathers*, 14 vols., First Series, ed. Philip Schaff (repr. Grand Rapids: Eerdmans, 1956), 11: 90. (Citat ulterior ca *The Nicene and Post-Nicene Fathers*, First Series.)

sensul de „a întinde mâna”).¹⁵ Ei pretind că fondatorii au prezidat doar procesul de alegere a prezbiterilor de către biserici. Totuși, această pretenție este contrară limbajului clar al textului. Sensul termenului *cheirotoneō* poate fi de *a vota*, dar el înseamnă de asemenea *a desemna* sau *alege*, fără a face referire la votare. Contextul și modul de folosire, nu etimologia, determină sensul cuvântului, iar în acest caz, contextul arată clar că „a rândui” este singurul sens posibil.

În contrast cu aceste interpretări, toate dicționarele și lexiconurile grecești, ca și traduceri moderne ale Bibliei, sunt de acord că sensul lui *cheirotoneō* este „a rândui”.¹⁶ Astfel, nu ar trebui să existe dezbateri legate de sensul acestui termen în contextul din Faptele Apostolilor 14:23. Ordinarea, punerea mâinilor sau alegerea prezbiterilor de către congregație nu pot fi dovedite din acest termen sau pasaj. Luca a folosit un termen ideal din limba greacă pentru a afirma că Pavel și Barnaba au desemnat prezbiteri pentru biserici. Problema de interpretare nu ține de alegerea termenului de către Luca, ci de interpretării biblice care se joacă în mod eronat cu etimologia. Așa cum afirmă clar F. F. Bruce, „verbul în sine nu ne spune nimic despre metoda desemnării”.¹⁷ Luca nu ne descoperă ce rol a jucat congregația în procesul desemnării

¹⁵ Lawrence O. Richards, *Expository Dictionary of Bible Words* (Grand Rapids: Zondervan, 1985), s.v. „appoint,” p. 68. John Calvin, *Institutes of the Christian Religion*, 2 vols., ed. John T. McNeill, trans. F.L. Battles (Philadelphia: Westminster, 1960), 2: 1066.

¹⁶ „Aceasta nu implică o alegere de către grup, căci termenul are sensul de a *rândui* sau *instala*, avându-i pe apostoli ca subiect” (Bauer, *A Greek-English Lexicon of the New Testament*, s.v. „*cheirotoneō*” p. 881). „În F.A. 14:23, se face referire nu la alegerea de către congregație. Prezbiterii sunt nominalizați de către Pavel și Barnaba, apoi, prin rugăciune și post, ei sunt instalați în slujbele lor...” (E. Lohse, „*cheirotoneō*” in *Theological Dictionary of the New Testament*, 9(1974): 437.

¹⁷ F.F. Bruce, *Answers to Questions* (Grand Rapids: Zondervan, 1972), pp. 29,30.

acestor noi prezbiteri. Este posibil ca Luca să se fi așteptat de la cititorii lui să înțeleagă că desemnarea celor șapte diaconi din Faptele Apostolilor 6:1-6 a constituit un model de urmat în desemnarea ulterioară a slujitorilor bisericii. Astfel, verbul „a rândui” sumarizează întregul proces de selectare, examinare și instalare în slujire.

Dacă această prezumție este adevărată, atunci Pavel și Barnaba, acționând ca singurii lideri oficiali ai bisericilor, ar fi trebuit să ghideze întreg procesul desemnării prezbiterilor, așa cum au făcut apostolii în Faptele Apostolilor 6. Pavel și Barnaba trebuie să îi fi instalat oficial pe primii prezbiteri în slujire, dar congregația trebuie să fi examinat și selectat candidații care se calificau (v. cap. 14).

STUDIUL TERMENULUI *CHEIROTONEŌ*

Termenul *cheirotoneō* este alcătuit din două cuvinte, „mână” (*cheir*) și „a întinde” (*teinō*), având astfel sensul de „a întinde mâna”, și aceasta cu scopul de a vota. De aceea, termenul poate avea sensul de *a alege* sau *vota*, ca în următoarele două exemple:

- Isocrates spune la finele operei sale, *Areopagiticus* (cca. 355 î.d.Hr.): „ține de voi să cântăriți tot ceea ce am spus și să vă dați voturile potrivit judecății voastre în ceea ce privește ce este mai bun pentru Atena”.
- În lucrarea asta, *Life of Phocion*, Plutarh (45-120 d.Hr.) scrie: „Dar Hagnonides citește în auzul tuturor un edict pe care el l-a pregătit, în acord cu

care oamenii trebuiau să voteze prin a-și ridica mâinile în semn că ei credeau că oamenii erau vinovați și, dacă își ridicau astfel mâinile împotriva lor, trebuiau dați la moarte” (34, 34).

Dar *cheirotoneō* mai era folosit și cu sensul mai general de a „rândui” sau „desemna” fără a face referire la maniera de alegere. În vremea lui Luca, Philo, un filozof evreu (cca. 20 î.d.Hr. - 50 d.Hr.), folosea acest termen fără a face referire la votare:

- „Atunci, el [Iosif] a fost desemnat să fie al doilea om din regat” (*On Joseph* 248).
- „Un rege desemnat nu de oameni, ci de natură” (*On Dreams* 2, 243).
- „Dorința lui era să îl onoreze pe stăpânul pe care El [Dumnezeu] l-a desemnat” (*Moses* 1, 198).

Josephus, istoricul evreu din primul secol, folosește termenul în același fel:

- „Samuel i-a spus lui Saul, „să știi că ești rege, ales [rânduit] de Dumnezeu să te lupți cu filistenii” (*Antiquities* 6, 54).
- „Cere-i lui Claudius Caesar să îi dea [lui Irod] autoritatea peste Templu, peste vasele sfinte și peste alegerea marilor preoți” (*Antiquities* 20, 14).

În Noul Testament, verbul este folosit într-o formă compusă cu sensul de „ales mai dinainte de Dumnezeu”: „Dar Dumnezeu L-a înviat a treia zi și a îngăduit să Se arate, nu întregului

norod, ci nouă, martorilor aleși mai dinainte de Dumnezeu [*pro-cheirotoneō*]” (F.A. 10:40-41). În 2 Corinteni 8:19, singurul alt pasaj în care este folosit acest verb, bisericile au ales un frate binecunoscut ca să călătorească alături de Pavel: „Mai mult, el a fost ales de Biserici să meargă împreună cu noi”. Chiar dacă procedura de alegere a fost, fără îndoială, diferită de cea menționată în Faptele Apostolilor 14:23, termenul în sine nu indică existența vreunei diferențe. Esența este că sensul termenului *cheirotoneō* este cel de a alege sau desemna, cu sau fără referire la ridicarea mâinii. Contextul este perfect de clar și ne arată că „a rândui” este singurul sens posibil din Faptele Apostolilor 14:23. Gândiți-vă la următoarele două aspecte:

(1) Primul indicator contextual care ne arată că „a rândui” este sensul intenționat al verbului ține de subiectul acestuia, „ei”. Cu siguranță că termenul „ei” se referă la Pavel și la Barnaba, nu la biserici. Dacă comentatorii insistă asupra sensului rădăcinii verbului (adică ei și-au întins mâinile), atunci subiectul trebuie să fie votantul, pentru că el nu poate prezida niciodată asupra voturilor altora. Acțiunea este întotdeauna dependentă de subiectul verbului (*cheirotoneō* poartă aici un sens activ, nu de mijloc). De aceea, doar Pavel și Barnaba și-au ridicat mâinile în sensul de a vota, nu biserica. Dar o astfel de interpretare nu are logică. Henry Craik (1805-1866), un abil expert al limbilor ebraică și greacă și coleg cu George Muller în lucrarea pastorală, a făcut următoarele remarci:

Din ceea ce știu, verbul *cheirotoneō* nu este folosit niciodată cu sensul de a alege sau de a desemna prin intermediul

votului altora. Dacă istoricul [Luca] ne-ar fi spus că membrii comunităților creștine își alegeau prezbiterii prin vot, trebuie să îl fi înțeles în mod necesar cu sensul că ei înșiși votau desemnarea lor. Însă în pasajul despre care vorbim nu este făcută nicio astfel de afirmație. De aceea, nu pot aduce acest pasaj în susținerea ideii de alegere populară (*New Testament Church Order*, [Bristol: W. Mack, 1863], p. 51). (2) Pronumele *ei* (*autois*), care urmează după verbul „rânduit” confirmă de asemenea această concluzie. Pavel și Barnaba au desemnat prezbiteri *pentru* ei (adică, pentru ucenici), nu *prin* ei.

(2) Chiar dacă ne-am concentrat studiul pe prima parte din Faptele Apostolilor 14:23, nu trebuie să trecem cu vederea a doua jumătate a versetului. Ea relatează întâlnirea solemnă de rămas bun în cadrul căreia, „după ce s-au rugat și au postit, i-au încredințat în mâna Domnului, în care crezuseră”. Unii comentatori cred că Pavel și Barnaba i-au încredințat Domnului doar pe prezbiteri, astfel că „ei” se referă la prezbiterii proaspăt desemnați. Totuși, se pare că cel mai bine este să interpretăm termenul „ei” ca făcând referire la ucenici în general, incluzându-i pe prezbiteri, pentru că această interpretare se potrivește cel mai bine cursului ideii, începând din versetul 22, cu privire la noii ucenici.

Pavel și Barnaba știau că învățătorii falși, persecuția și conflictele interne aveau să îi încerce pe acești noi ucenici. De aceea, în versetul 22, ei i-au avertizat pe noii lor frați și surori că „în Împărăția lui Dumnezeu trebuie să intrăm prin multe necazuri”. Înainte de a pleca, ei s-au rugat fierbinte și au postit, încredințându-i pe proaspeții lor convertiți în mâinile păzitoare ale

Domnului. (Clauza „după ce s-au rugat și au postit” este legată de verbul „a încredința”, nu de verbul „a rânduî”.) Verbul „a încredința” (*paratithēmi*) implică încredințarea unui lucru valoros în grija altuia, și nimic nu era mai valoros pentru apostoli decât proaspeții lor convertiții.

Apostolii știau că Domnul Isus Hristos, „în care [ei, ucenicii] crezuseră”, era singura sursă de protecție în absența apostolilor. Rugăciunea era mijlocul prin care apostolii i-au încredințat pe ucenici în protecția, călăuzirea și grija Domnului înviat.

Este important să observăm că Pavel și Barnaba nu au părăsit noile congregații lăsându-le în grija apostolilor, preoților, clericilor sau chiar a prezbiterilor proaspăt rânduîți. Ei au plasat noile congregații în grija lui Hristos.

Noii credincioși intraseră pe calea vieții credinței, a vieții de rugăciune și a vieții de ascultare și de dependență de Domnul Isus Hristos. Ei aveau să crească doar în măsura în care rămâneau dependenți de El pentru toate lucrurile. Asemenea lui Avraam și a tuturor celorlalți credincioși deosebiți ai lui Dumnezeu de dinaintea lor, ei trebuiau să învețe să trăiască prin credință.

Rugăciunea lui Pavel și a lui Barnaba a fost însoțită de post, ceea ce a adăugat intensitate și urgență rugăciunii (Ezra 8:21-23; F.A. 13:1-3).

„Postul este unul dintre acele lucruri”, scrie William Kelly, „în care trupul simpatizează cu lucrurile prin care sufletul trece, fiind un mijloc de exprimare a dorinței noastre de a ne smeri înaintea lui Dumnezeu și de a manifesta o atitudine

de umilință”¹⁸. Apostolii au lăsat deoparte nevoile lor naturale, dedicându-se complet ocaziei respective pentru a se concentra pe Dumnezeu. Postul lor a demonstrat zelul și dependența lor de Dumnezeu.

CUVÂNTUL DE RĂMAS BUN AL LUI PAVEL CĂTRE PREZBITERII DIN EFES

Atunci când Pavel și-a încheiat a treia călătorie misionară și s-a îndreptat către Ierusalim pentru a participa la sărbătoarea Cincizecimii (în Mai 57 d.Hr.), corabia cu care el mergea a rămas mai multe zile în portul Milet pentru a descărca și încărca diverse mărfuri. Întrucât Milet se află la doar 60 km sud de Efes, Pavel a folosit oportunitatea de a-i chema pe prezbiterii acelei biserici la o întâlnire cu ei în Milet, pentru o discuție de rămas bun. Cuvântarea lui în fața prezbiterilor din Efes este un adevărat manual pentru prezbiterii păstori. Aceasta este singura situație în care îl vedem pe Pavel vorbindu-le direct prezbiterilor. Ea ne oferă cuvintele sale finale de îndemn și avertisment față de prezbiterii bisericii, oferindu-ne o descriere dramatică a identității lor și a lucrării la care Dumnezeu i-a chemat.

Pe scurt, această predică ne oferă o sinteză excelentă a învățaturii pauline pe tema prezbiterilor bisericii. De aceea, fiecare prezbiter trebuie să stăpânească profund conținutul mesajului apostolic transmis de Pavel liderilor din Efes.

Istoria demonstrează din belșug că adevărul mesajului lui

¹⁸ William Kelly, *Lectures on the Gospel of Matthew* (1868; repr. Denver: Wilson Foundation, 1971), p. 166.

Pavel nu poate fi exagerat sau repetat prea mult. Eșecul groaznic de mai multe secole de a-i opri pe învățătorii falși să invadeze bisericile rezultă clar din neascultarea sau ignorarea avertismentului lui Pavel către prezbiterii efeseni. Fiecare nouă generație de prezbiteri trebuie să înțeleagă într-un fel clar mesajul profetic transmis către prezbiterii efeseni: păziți biserica – lupii se năpustesc asupra ei!

Biserica și prezbiterii

În vremea lui Pavel, biserica din Efes era păstorită de un grup de prezbiteri. Acest lucru rezultă clar din felul în care Luca relatează îndemnul lui Pavel către ei:

Din Milet, Pavel a trimis la Efes și i-a chemat pe prezbiterii [plural] bisericii [singular] (F.A. 20:17).

După aproape 60 de ani de la întâlnirea lui Pavel cu prezbiterii din Efes, Ignatius, prezbiter al bisericii din Antiohia Siriei, îi scria „bisericii din Efes”, atrăgând atenția în mod special asupra întâietății prezbiterului (*episkopos*) din Efes, pe nume Onisim (cca. 115 d.Hr.).¹⁹ Totuși, la vremea cuvântului de rămas bun al lui Pavel, nu exista un singur prezbiter pe care să îl cheme, ci un grup de prezbiteri. Asemenea bisericilor din Galatia (F.A. 14:23), în acea vreme, biserica din Efes era condusă de un grup de prezbiteri, nu de aceștia și de un coordonator.

„El a împărțit tot adevărul tuturor oamenilor în toate

¹⁹ Ignatius, *Ephesians*, 1. Dacă nu este statuat altfel, toate citatele din părinții apostolici sunt preluate din lucrarea *The Apostolic Fathers*, ed. J.B. Lightfoot and R.J. Harmer (1891; repr. ed. Grand Rapids: Baker, 1984).

căile posibile. El a propovăduit întreaga Evanghelie întregii cetăți cu întreaga putere. Exemplul său pastoral trebuie să fi fost o sursă de inspirație infailibilă pentru păstorii din Efes” (John Stott, *The Spirit, the Church, and the World: The Message of Acts*, 328).

Unii teologi resping conceptul pluralității prezbitenilor într-o congregație. Ei încearcă să explice pluralitatea prezbitenilor prin a spune că existau diferite adunări de casă care alcătuiau biserica răspândită în orașul Efes, că fiecare biserică din casă avea un supraveghetor care prezida peste ea, și că aceștia (denumiți câteodată colectiv cu termenul prezbiteri) prezidau peste biserica din oraș. Lea și Griffin susțin această perspectivă. În scrierile lor asupra epistolelor pastorale, din seria *The New American Commentary*, ei afirmă: „Probabil că acest coordonator slujea peste o singură biserică de casă, iar grupul acestor coordonatori dintr-un oraș constituiau ‚prezbiterii’”.²⁰ Într-o modalitate asemănătoare, R. Alastair Campbell, un instructor de la colegiul pastoral al lui Spurgeon din Londra, scria:

De aceea, putem să ne imaginăm următoarea situație. Biserica din Efes crescuse până acolo în care avea un număr de *episkopoi* [priveghetori], și putem presupune că fiecare erau cap al unei biserici de casă. Ei sunt împreună prezbiterii bisericii și Pavel apelează la ei ca atare și le reamintește de responsabilitățile lor. Ei sunt prezbiterii bisericii pentru că

²⁰ Thomas D. Lea și Hayne P. Griffin Jr., *1,2 Timothy, Titus*, *The New American Commentary* (Nashville: Broadman, 1992), p. 109; v. și Campbell, *The Elders: Seniority Within Earliest Christianity*, p. 172.

sunt supraveghetorii congregațiilor de casă din care biserica este compusă.²¹

Cu toate acestea, astfel de pretenții sunt simple speculații. Realitatea este că nu există absolut nicio dovadă biblică asupra faptului că un singur supraveghetor ar fi prezidat peste o biserică de casă. Dovezile sunt tocmai pe dos. Un număr de comentatori proeminenți cred că Epistola către Evrei a fost scrisă unei biserici de casă din Roma.²² Dacă ar avea dreptate, biserica din casă este îndemnată să asculte și să se supună unei pluralități de prezbiteri, nu unuia singur: „Ascultați de mai marii voștri și fiți-le supuși, căci ei priveghează asupra sufletelor voastre” (Evrei 13:17; cf. 1 Tes. 5:12). Este cert că nu există niciun motiv pentru care o biserică de casă să nu poată avea doi sau trei prezbiteri.

Mai mult, Luca nu se referă la „bisericele din Efes”, ci la „biserica” (F.A. 20:17). Mai târziu, el se referă la „turma”, nu „turmele”, peste care Duhul Sfânt i-a pus prezbiteri (F.A. 20:28). De aceea, citirea naturală a pasajului indică faptul că în Efes exista o singură biserică și un singur grup de prezbiteri, care o coordonau. Același lucru este valabil aproape 40 de ani mai târziu, când Ioan se adresează „bisericii din Efes”, nu bisericilor (Apoc. 2:1). După alți 20 de ani de la epistolele lui Ioan, Ignatius îi scria tot „bisericii din Efes”.²³ Aceasta nu înseamnă a respinge ideea că ar fi existat

²¹ Campbell, *The Elders: Seniority Within Earliest Christianity*, p. 172.

²² F.F. Bruce, “Lessons from the Early Church”, in *In God’s Community: Essays on the Church and Its Ministry*, eds. David J. Ellis and W. Ward Gasque (Wheaton: Shaw, 1978), p. 155. William L. Lane, *Hebrews 1-8*, Word Biblical Commentary (Dallas: Word, 1991), p. liii, lv; Paul Ellingworth, *Commentary on Hebrews*, New International Greek Testament Commentary (Grand Rapids: Eerdmans, 1993), p. 26; Thomas Hewitt, *The Epistle to the Hebrews*, Tyndale Bible Commentaries (Grand Rapids: Eerdmans, 1960), p. 34.

²³ *To the Ephesians*, 1.

biserici de casă în Efes, pentru că ele existau în acea vreme (1 Cor. 16:19). Dar informațiile biblice legate de relațiile dintre bisericile de casă sunt foarte rare, așa că nu putem să reproducem un model detaliat de lucru dintre ele. Ceea ce cunoaștem din Faptele Apostolilor 20 este că un grup de prezbiteri era responsabil de supravegherea pastorală a bisericii (singular) din Efes. Pur și simplu nu știm felul în care acea conducere prin prezbiteri s-a organizat în diferitele biserici de casă.²⁴

²⁴ O tendință tot mai crescândă în studiile biblice de astăzi explică structura bisericii locale în termenii structurii gospodăriei greco-romane, care constituia contextul social original. Potrivit acestei gândiri, capul familiei și proprietarul casei în care biserica se întâlnea avea să fie în mod natural liderul bisericii de casă. Pentru a deține o casă suficient de mare ca o congregație să se întâlnească, capul familiei trebuia cel mai probabil să fie o persoană educată și înstărită. Prin standardele și obiceiurile societății, acea persoană avea să slujească drept patron al grupului, conducând casa în rugăciune și închinare, și administrând finanțele grupului spre beneficiul membrilor lui nevoiași. Conducerea unei astfel de biserici de casă părea bazată pe senioritatea și statutul social după modelul tuturor gospodăriilor greco-romane și iudaice. R. Alastair Campbell scrie:

Atâta vreme cât biserica locală se strângea într-o anumită casă, acea familie asigura și conducerea bisericii. Biserica din casă venea „la pachet” cu conducerea ei. Biserica aceea care se strângea în casa cuiva se întâlnea sub „președinția” acelei persoane. Liderul casei era *ex hypothesi* o persoană însemnată, un patron al tona, iar spațiul unde biserica se întâlnea era spațiul ei, în care el era obișnuit cu ascultarea robilor și cu supunerea soției și a copiilor lui. Cei care veneau în acea casă aveau să se supună în mare măsură constrânși de normele de ospitalitate de a trata gazda ce pe un maestru de ceremonii, în special dacă el a fost o persoană cu un statut social mai deosebit sau de o vârstă mai avansată decât ei înșiși. Mai mult, masa era masa lui și, dacă era să se rotească rugăciuni sau dacă erau oferite pâine sau vin, era responsabilitatea capului familiei respective să le aducă (*The Elders: Seniority Within Earliest Christianity*, p. 126.).

Evident, există ceva adevăr în teoria lui Campbell. Totuși, comunitatea creștină a Noului Testament și apostolii nu erau sclavi față de modelul casei greco-romane sau a sinagogilor evreiești. Când îi scria bisericii din Efes, Pavel a citat o zicală pe care o dezvoltaseră primii creștini, „Dacă râvnește cineva să fie episcop, dorește un lucru bun” (1 Tim. 3:1). Cu siguranță că Pavel consimte la această zicătură, dar adaugă că un priveghetor al bisericii trebuie să fie calificat înainte de a-i putea sluji bisericii în această capacitate (1 Tim. 3:1-7). Este important să notăm că cerințele apostolice pentru prezbiteri creștini (priveghetori) nu conțin bogăția, statutul social sau deținerea unei proprietăți. Orice bărbat matur și evlavios poate

Același concept al bisericii singulare descrie biserica din Ierusalim. Chiar dacă existau mii de credincioși în Ierusalim (F.A. 4:4; 5:14; 6:1, 7; 21:20), istoricul inspirat vorbește doar despre *biserica* din Ierusalim, nu despre *biserici* (F.A. 5:11; 8:1, 3; 11:22; 12:1, 5; 15:4, 22; 18:22). Luca îi portretizează pe credincioșii din Ierusalim considerându-se o singură congregație unită (F.A. 2:44, 46; 5:12; 6:2) sub conducerea celor 12 apostoli și, mai târziu, a prezbiterilor și a lui Iacov (F.A. 2:42; 4:35, 37; 5:2 ff; 6:2-4, 6; 8:14-17; 9:27; 15:4 ff.). Până când au survenit vremurile de persecuție severă, primii creștini din Ierusalim se întâlneau în mod regulat în partea de răsărit a curții exterioare a templului lui Irod, într-un loc denumit pridvorul lui Solomon:

- Toți cei ce credeau, erau împreună la un loc, și aveau toate de obște... Toți împreună erau nelipsiți de la Templu în fiecare zi (F.A. 2:44, 46a).
- Prin mâinile apostolilor se făceau multe semne și minuni în norod. *Toți stăteau împreună în pridvorul lui Solomon* (F.A. 5:12; cf. 3:11; subl.).
- Și în fiecare zi, în Templu și acasă, nu încetau să îi

sluji ca prezbiter al bisericii (priveghetor) (1 Tim. 3:1-7). Dacă cineva își deschide casa pentru ca biserica să se poată întâlni în ea, acest lucru în sine, cel puțin în lumina standardelor apostolice, nu îl transformă automat în liderul spiritual al aceluia grup.

Congregațiile creștine proaspăt înființate erau conduse de Duhul lui Dumnezeu și de apostolii lui Hristos. Apostolii au impus standarde pentru aceste congregații proaspăt formate prin învățăturile lor distinctive, inspirate de Duhul (F.A. 2:42; 1 Cor. 4:17; 11:34; 14:37, 38; 1 Tim. 3:14, 15). Astfel, primele biserici nu erau niște sinagogi reorganizate sau gospodării standard romane sau evreiești. Ele erau familii ale lui Dumnezeu locuite de Duhul Sfânt care trăiau după noi standarde de închinare și relații comunitare. Prin a încerca să explicăm conducerea prin prezbiteri în termenii modelului casei romane sau al prezbiterului comunității ebraice, despre care cunoaștem foarte puțin, Campbell distorsionează conceptul nou-testamental al conducerii prin prezbiteri, care *este unul eminentemente creștin*.

învețe pe oameni și să vestească Evanghelia lui Isus Hristos (F.A. 5:42).

Ce era mai natural pentru familia lui Dumnezeu decât ca toți cei din proximitatea geografică (limita orașului fiind naturală) să se adune laolaltă în unitate, sub conducerea unui grup de lideri? În același timp, grupuri mici de creștini din Ierusalim se adunau în case private (F.A. 2:46; 5:42; 12:12):

- Când au ajuns acasă, s-au suit în odaia de sus, unde stăteau de obicei... numărul celor adunați laolaltă era de aproape o sută douăzeci... (F.A. 1:13a, 15b).
- Toți împreună erau nelipsiți de la Templu în fiecare zi, frângeau pâinea acasă și luau hrana cu bucurie și curăție de inimă (F.A. 2:46).
- Și în fiecare zi, în Templu și acasă, nu încetau să îi învețe pe oameni și să vestească Evanghelia lui Isus Hristos (F.A. 5:42).
- După ce și-a dat bine seama de cele întâmplate, [Petru] s-a îndreptat spre casa Mariei, mama lui Ioan, zis și Marcu, unde erau adunați mulți laolaltă și se rugau (F.A. 12:12).

Așadar, potrivit Faptelor Apostolilor, Ierusalimul avea o biserică ce acoperea întreg orașul, mai multe biserici de casă și un grup de lideri. Aceeași situație pare să fi existat și în Antiohia (F.A. 11:26; 13:1; 14:27; 15:3, 30) și în Efes.

Responsabilitatea prezbiterilor: protejarea bisericii

Aflat pe punctul de a-și lua rămas bun, Pavel le-a reamintit prezbiterilor efeseni că le propovăduise întreg sfatul lui Dumnezeu. El nu păstrase nimic din ceea ce primise prin revelație din partea lui Dumnezeu: „Căci nu m-am ferit să vă vestesc tot planul lui Dumnezeu” (F.A. 20:27). Pavel repetă această temă în versetele 20 și 27 pentru a sublinia că se achitase de datoria sa de apostol al lui Hristos. Responsabilitatea pentru apărarea Evangheliei și pentru binele bisericii trecuse acum în mâinile prezbiterilor, așa că Pavel se simțea liber să meargă către locuri noi.

Știți că n-am ascuns nimic din ce vă era de folos și nu m-am temut să vă propovăduiesc și să vă învăț înaintea norodului și în case... De aceea, vă mărturisesc astăzi că sunt curat de sângele tuturor, căci nu m-am ferit să vă vestesc tot planul lui Dumnezeu. Luați seama, dar, la voi înșivă și la toată turma peste care v-a pus Duhul Sfânt episcopi, ca să păstoriți Biserica Domnului, pe care a câștigat-o cu însuși sângele Său (F.A. 20:20, 26-28).

Pavel își începe îndemnul către prezbiterii efeseni cu avertismentul de a „lua seama, dar, la ei înșiși și la toată turma”. Verbul tradus prin expresia „a lua seama” (*prosechō*) are sensul de „a veghea constant” sau de „a acorda o atenție strictă”. Acest verb este folosit adesea în contextul învățaturii false (Deut. 12:30; Matei 7:15; 16:6, 12; Luca 20:46). El este un verb imperativ, iar timpul la care este conjugat indică o acțiune continuă. Cu alte cuvinte, Pavel spune: „vegheați constant asupra voastră și asupra întregii turme”. Opusul ar fi ignorarea turmei, neatenția sau a fi preocupați cu alte chestiuni astfel încât să nu fie conștienți de

problemele și pericolele cu care turma se confruntă. Prin contrast, „vigilența neîncetată este cerința esențială a păstorilor”.²⁵

Pentru a-și împlini responsabilitatea, prezbiterii trebuie mai întâi să protejeze cu vigilență propria stare spirituală. Niciun prezbiter nu poate să ocrotească viețile spirituale ale altora dacă nu își poate păzi propriul suflet. Matthew Henry (1662-1714), unul dintre cei mai citați comentatori biblici din ultimii două sute de ani, afirma: „Este improbabil să fii un păzitor îndemânat sau credincios al viilor altora dacă nu-ți păzești propria vie”.²⁶ Astfel, Pavel îi cheamă cu înțelepciune pe prezbiteri ca, mai înainte de toate, să vegheze asupra propriilor vieți spirituale. În clasică sa lucrare *The Reformed Pastor*, binecunoscutul scriitor puritan Richard Baxter (1615-1691) suna alarma care spunea că Satana „are un ochi special” îndreptat către păzitorii turmei. Satana știe că, dacă poate distruge păstorii, poate să invadeze rapid turma și să o devoreze:

Ia aminte la tine însuși, pentru că ispititorul își va lansa primele și cele mai ascuțite atacuri asupra ta... El știe care este dezastrul pe care îl poate aduce asupra restului turmei dacă reușește să îi facă pe lideri să cadă înaintea ochilor oilor. El a luptat îndelung, dar nu împotriva celor mari sau mici, comparativ vorbind, ci împotriva păstorilor – ca astfel să poată risipi turma... Ia seama, deci, căci vrăjmașul are un ochi special îndreptat către tine. În mod cert vei avea parte de cele mai subtile insinuări ale lui, de stârniri neîncetate și atacuri violente. Ia aminte la tine însuși, ca

²⁵ Gooding, *True to the Faith: A Fresh Approach to the Acts of the Apostles*, p. 360.

²⁶ *The NIV Matthew Henry Commentary* (Grand Rapids: Zondervan, 1992), p. 529.

să nu te cucerească. Diavolul este un teolog mai abil decât tine și vine cu argumente mai pricepute... Oricâteori el este convingător, te va face instrumentul propriei tale ruine... Nu-i permite să te folosească așa cum filistenii l-au folosit pe Samson – mai întâi lipsindu-te de putere, apoi scoțându-ți ochii și, în final, făcându-te obiectul triumfului și batjocurii lui.²⁷

De aceea, prezbiterii trebuie să facă orice este necesar pentru a-și păzi umblarea zilnică cu Dumnezeu. Ei trebuie să se implice credincios în rugăciune zilnică și în citirea Scripturii. Ei trebuie să se păzească împotriva oricărui semn al indiferenței față de adevărul divin. Petru îi avertizează astfel: „păziți-vă ca nu cumva să vă lăsați târâți de rătăcirea acestor nelegiuiri și să vă pierdeți tăria” (2 Petru 3:17). În același fel, fostul profesor de la Regent College, Michael Green, ne reamintește că „erezia are multe fețe atractive prin care până și cei mai experimentați oameni pot fi amăgiți”.²⁸ Prezbiterii trebuie să se și păzească să nu fie atrași în capcană prin plăcerile și îngrijorările acestei lumi. Ei trebuie să se păzească împotriva amărăciunii inimii, a descurajării, a leneviei spirituale și a necredinței. Ei trebuie să își păzească mințile și inimile ferm ațintite asupra lui Isus Hristos (Evrei 12:1-3).

În plus față de a se păzi pe ei înșiși, prezbiterii trebuie să păzească „toată turma”, adică toată congregația creștină locală. Pentru a-și comunica eficient îndemnul, Pavel folosește imaginea vechi-testamentală familiară a relației dintre turmă și păstor. El

²⁷ Richard Baxter, *The Reformed Pastor* (repr. Grand Rapids: Sovereign Grace, 1971), p. 7.

²⁸ Michael Green, *The Second Epistle General of Peter and the General Epistle of Jude*, Tyn-dale Bible Commentaries (Grand Rapids: Eerdmans, 1968), p. 149.

descrie biserica locală ca o turmă de oi pe care prezbiterii trebuie să o păstorească și, în special, să o protejeze de lupi. Imaginea turmei și a păstorului ilustrează frumos nevoia bisericii de a fi condusă și protejată. O parte esențială a acestei metafore este relația inseparabilă dintre oi și păstor. Întrucât oile sunt lipsite de apărare, o turmă nepăzită se află în pericol. De aceea, trebuie să existe întotdeauna păstori pentru a veghea asupra turmei. De-a lungul Scripturii, o turmă nepăstorită este deplânsă și vrednică de milă (Num. 27:17; 1 Împ. 22:17; Zah. 10:2; Matei 9:36).

Porunca de a păzi turma are sensul că prezbiterii trebuie să își mențină privirile ațintite asupra bisericii. Ei trebuie să fie veghetori și atenți. Ei trebuie să fie atenți în toate momentele la bunăstarea spirituală a oamenilor. Ei trebuie să fie atenți la oamenii care s-au rătăcit de la turmă sau la noii credincioși care se luptă să supraviețuiască. Ei trebuie să fie constant în alertă față de pericolele din afara turmei și față de cele din interior. Ei trebuie să știe care sunt noile tendințe și învățături care îi pot influența pe oameni. Marele rege Solomon a dat același sfat când a scris: „Îngrijește bine de oile tale și ia seama la turmele tale” (Prov. 27:23).

În final, nu trebuie să trecem cu vederea felul important în care Pavel folosește cuvântul „toată”. Prezbiterii sunt responsabili să protejeze *toate* oile – *întreaga* turmă, nu doar partea lor favorită din turmă. Nimeni nu trebuie neglijat, căci toți sunt prețioși. Cuvântul „toată” ne îndreaptă către diferența dintre rolul prezbiterilor și cel al altora care slujesc credincios în turma locală: rolul prezbiterilor cuprinde conducerea generală a întregii turme, nu doar a unei părți din ea.

Ca orice alt membru al congregației, prezbiterul va avea un interes și o implicare într-o lucrare specifică, precum un grup de studiu biblic, muzică, tineret, școala duminicală, consiliere, misiune sau evanghelizare. Aceste lucrări implică un număr limitat de persoane și de responsabilități, și nu este nevoie să fii un prezbiter ca să slujești în aceste lucrări. Dar rolul prezbiterului bisericii implică responsabilitatea individuală și colectivă de a îngriji de întreaga turmă cu toți membrii ei, cu toate programele și problemele ei. Astfel, majoritatea prezbiterilor au anumite responsabilități specifice, dar și responsabilitatea, ca grup de prezbiteri, de a-și asuma conducerea generală a întregii turme. Nu oricine se califică să aibă această responsabilitate (1 Tim. 3:1-13). Ea este o povară grea pe care puțini bărbați doresc să o accepte.

DESEMNAREA DIVINĂ A PREZBITERILOR

După ce a făcut principalul îndemn de „a păzi turma”, Pavel continuă întărind această însărcinare în restul versetului 28 și în versetele 29-31. În manieră tipic paulină, el explică motivațiile doctrinare ale acestei porunci de a păzi turma: voia suverană a Duhului, valoarea imensă a bisericii, crucea lui Isus Hristos și atacurile inevitabile ale învățătorilor falși. Pavel le reamintește prezbiterilor că Dumnezeu Duhul Sfânt a fost Acela care i-a pus prezbiteri cu scopul expres de a păstori urma. Verbul „a pune” provine din termenul grec *tithemi*, care, în general, are sensul de „a pune” sau „a plasa”. În acest caz, traducerea „a pune” pare să se potrivească cel mai bine contextului: turma locală pe care trebuie să o păzească este turma peste care Duhul Sfânt i-a pus ca supraveghetori. Verbul acesta exprimă adevărul minunat că Duhul

Sfânt a făcut acest lucru pentru scopurile Sale înțelepte.²⁹ Mai mult, verbul acesta este folosit în Noul Testament pentru a indica un sens teologic special al rânduirii sau plasării divine (F.A. 13:47; 1 Tim. 1:12; 2 Tim. 1:7, 11). Acesta este sensul clar avut în vedere în 1 Corinteni 12, unde Pavel scrie: „Acum dar, Dumnezeu a pus mădularele în trup, pe fiecare așa cum a voit El” (12:18; cf. 12:28). Astfel, acești bărbați sunt supraveghetori prin plasare, inițiativă și plan divin.

Pavel accentuează personalitatea și voia lui Dumnezeu Duhul Sfânt în a stabili cine supraveghează Biserica lui Dumnezeu. Acești bărbați au fost plasați ca supraveghetori nu de către biserică, nici de către apostoli. Chiar dacă mijloacele omenești nu erau excluse din acest proces, plasarea era făcută în ultimă instanță de o persoană divină, anume Dumnezeu Duhul Sfânt. Așadar, ca supraveghetori ai lui Dumnezeu, prezbiterii trebuie să păzească turma cu viețile lor. A face orice mai puțin de atât ar însemna neascultare față de Acela care i-a desemnat.

Urmând referința făcută la „prezbiteri” din versetul 17, ne-am putea aștepta să citim că Duhul Sfânt i-a pus pe acești bărbați ca „prezbiteri” pentru a păstori Biserica lui Dumnezeu (v. 28). Totuși, versetul 28 se referă la prezbiteri ca „episcopi” [mai precis, supraveghetori, lit.]. Pavel i-a îndemnat pe prezbiteri să vegheze asupra turmei, așa că este potrivit să îi denumească „episcopi”. Așa

²⁹ Comentând asupra verbului *tithemi* și a felului în care acesta este folosit, J.I. Packer scrie: „Conjugarea acestui verb, care diferă de cea activă, accentuează ideea acțiunii spre beneficiul agentului... Gândul că Dumnezeu stabilește prin decizie suverană ceea ce trebuie să se întâmple se regăsește în toate aceste pasaje” (J.I. Packer, “*tithemi*” in *The New International Dictionary of New Testament Theology*, ed. Colin Brown, 3 vols. (Grand Rapids: Zondervan, 1 (1975): 477).

cum indică acest cuvânt, ei sunt responsabili pentru supravegherea generală, pentru protecția, conducerea și grija turmei lui Dumnezeu. Biblia *New American Standard Bible* traduce corect termenul grec *episkopoi* ca „supraveghetori”, ceea ce este traducerea exactă. Chiar dacă unele Biblii în limba engleză traduc *episkopoi* ca „episcopi”, această traducere implică unele concepte care nu sunt prezente în gândirea lui Pavel și creează confuzie în mintea cititorilor moderni.

Studiul termenului *priveghetor*

Termenul grec *priveghetor* (*episkopos*) este un termen general, asemenea termenilor pe care noi îi folosim cu sensul de supervisor, gestionar sau ocrotitor. Pentru societatea antică din lumea greacă, cuvântul acesta era cunoscut ca felul de descriere a unei slujiri. El era folosit pe larg pentru a-l descrie pe orice oficial care acționa ca ocrotitor, supraveghetor, controlor, inspector sau lider. „În mod obișnuit”, afirmă Hermann W. Beyer, „*episkopoi* erau oficialii la nivel local sau funcționarii din societate”.³⁰

Vechiul Testament din limba greacă (Septuaginta) folosea termenul *priveghetor* în mare măsură în același fel pentru a se referi la diferite persoane oficiale. Beyer spune: „Nu există o funcție specifică definită prin titlul *episkopos* în LXX. Dar termenul ‚priveghetor’ este folosit liber într-o varietate de feluri”.³¹ Unele exemple de priveghetori din Vechiul Testament pot fi: coordonatorii

³⁰ H. W. Beyer, „*episkopos*” in *Theological Dictionary of the New Testament*, 2 (1964): 612.

³¹ Ibid., p. 614.

responsabili pentru repararea templului (2 Cron. 24:12, 17), ofițerii din armată (Num. 31:14), gardienii templului (2 Împ. 11:18), liderii care supravegheau poporul (Neem. 11:9) și cei care îngrijeau de cortul întâlnirii (Num. 4:16).

Scopul cu care Duhul Sfânt i-a pus pe prezbiteri în turmă ca priveghetori era acela de a „păstori biserica lui Dumnezeu”. Verbul „a păstori” (*poimainō*) are sensul de „a îngriji ca păstor”, ceea ce cuprinde întreaga responsabilitate pastorală a conducerii, adunării, hrănirii și păzirii oilor. Această imagine a păstoririi se potrivește perfect scopului Duhului Sfânt pentru prezbiteri. Imaginea păstorului împletește ideile de autoritate și conducere cu cele de sacrificiu de sine, blândețe, înțelepciune, muncă asiduă, grijă iubitoare și veghere constantă. Păstorirea necesită ore îndelungate de lucru și atenție completă – căci păstorul trebuie să fie mereu alături de oi. Păstorirea cere cunoașterea oilor, bune abilități de conducere, și curaj în fața pericolelor. Cel mai important este că ea cere dragoste față de oi. Astfel, „a păstori” înseamnă a conduce biserica lui Dumnezeu, a o călăuzi, învăța și corecta din Cuvântul lui Dumnezeu, și a-i asigura protecția în fața tuturor pericolelor care îi amenință viața.

Trebuie să observăm că, în Noul Testament, verbul *a păstori* este folosit de trei ori în contextul liderilor creștini: (1) Isus l-a îndemnat pe Petru să Îi păstorească oile (Ioan 21:16); (2) Petru i-a chemat pe prezbiterii din Asia Mică să păstorească turma lui Dumnezeu (1 Petru 5:1a, 2a); și (3) Pavel le-a

amintit prezbiterilor efeseni că Duhul Sfânt i-a pus episcopi spre păstorirea bisericii (F.A. 20:28). De aceea, putem vedea că prezbiterilor li se dă de două ori mandatul de a păstori biserica locală.

Totuși, substantivul *păstor* este folosit o singură dată pentru a-i descrie pe liderii creștini. În Efeseni 4:11, Pavel enumeră cinci daruri spirituale, iar unul dintre ele este darul păstoririi: „El i-a dat pe unii apostoli; pe alții, proroci; pe alții, evangheliști; pe alții, păstori și învățători”. De aceea, așa cum există evangheliști și învățători dăruți de Dumnezeu, există și păstori dăruți. Merită observat de asemenea că, în Noul Testament, termenul *păstor* nu este folosit niciodată ca un titlu pentru un lider de biserică. Numai lui Hristos Îi este dat titlul de Păstor.

Turma pe care prezbiterii o păstoresc este de o valoare inestimabilă. Ea este specială pentru că este „biserica lui Dumnezeu”. Ea este congregația copiilor lui Dumnezeu. Ea nu le aparține prezbiterilor, apostolilor sau vreunui alt om. Dumnezeu a chemat în ființă turma Sa și El îngrijește de ea, o susține și îi acoperă nevoile. Pavel exprima mai apoi dimensiunea valorii „bisericii lui Dumnezeu” prin clauza următoare: „pe care a câștigat-o cu însuși sângele Său”. Traducătorii Bibliei nu sunt toți de acord în legătură cu textul grec corect și cu traducerea adecvată a acestei clauze,³² dar nu trebuie să le permitem acestor probleme tehnice să ne îndepărteze de intenția și impactul afirmației. Oricare ar fi traducerea corectă, ideea legată de valoarea nemăsurată a bisericii

³² Cea mai bună traducere pare a fi aceasta: „Biserica lui Dumnezeu, pe care El a obținut-o prin intermediul sângelui Fiului Său”. O traducere alternativă, cea a *Revised English Bible*, sună astfel: „Biserica Domnului, pe care și-a câștigat-o cu propriul sânge”.

lui Dumnezeu rămâne validă. „Prin aceasta”, spunea Gooding, „ajungem la izvorul ocrotirii adevărate și a păstoririi bisericii: costul cu care Dumnezeu a răscumpărat-o”.³³

Prețul pe care cineva este dispus să îl plătească pentru un obiect îi demonstrează valoarea. În cazul bisericii, Dumnezeu L-a dat pe singurul Lui Fiu ca jertfă ce a purtat păcatul. Fiul a sângerat și a murit pentru biserică. Putea oare Dumnezeu să plătească mai mult pentru biserica Lui? El a plătit un preț incalculabil. Oare cât de mult trebuie să iubească Dumnezeu biserica! Cât de mult trebuie să conteze pentru El când prezbiterii aleși de El îngrijesc cu zel de copiii Săi răscumpărați cu sânge. Richard Baxter surprinde dramatic pasiunea raționamentului convingător al lui Pavel când afirmă următoarele:

Oare nu Îl auzi pe Hristos spunând: „Am murit pentru acești oameni, iar tu să refuzi să-i îngrijești? Am pus asupra lor prețul sângelui Meu, și oare nu sunt vrednici de truda ta? M-am coborât din ceruri ca să caut și să mântuiesc ce era pierdut, iar tu să refuzi să mergi și să bați la următoarea ușă, sau la strada următoare ori în satul de lângă tine pentru a-i căuta? Cât de mărunță trebuie să fie truda sau smerirea ta prin comparație cu ale Mele! M-am smerit să fac aceasta, dar tu ai parte de cinste ca să fii folosit astfel. Oare am suferit și am făcut atât de mult spre mântuirea lor, iar tu să refuzi puținul care stă în mâinile tale?” Orice câteori privim asupra congregațiilor noastre, să ne amintim cu credință că acești oameni sunt răscumpărați prin sângele lui Hristos și, de aceea, trebuie să îi

³³ Gooding, *True to the Faith: A Fresh Approach to the Acts of the Apostles*, p. 360.

considerăm prețioși.³⁴

Ce onoare imensă este să păstorim biserica lui Dumnezeu! Este o chestiune serioasă când un prezbiter păstor este indiferent față de nevoile bisericii lui Dumnezeu, și totuși aceasta este o problemă obișnuită și larg răspândită. Sunt convins că unul dintre motivele de bază pentru care prezbiterii neglijează congregația și pentru care multor bărbați le lipsește dorința de a fi prezbiteri este că ei nu înțeleg valoarea inestimabilă a bisericii lui Dumnezeu și ratează să aprecieze crucea Domnului nostru Isus Hristos (2 Cor. 5:14-15). Când bărbații înțeleg valoarea veșnică a turmei lui Dumnezeu și prețul inimaginabil plătit pentru mântuirea noastră, ei ar trebui să fie inspirați să-și dedice viețile cu toată inima în slujba bisericii lui Dumnezeu. Așa cum scria marele compozitor de imnuri Isaac Watts, „iubirea atât de minunată și divină îmi cere dedicarea sufletului, a vieții mele, îmi cere totul”.

VĂRĂJMAȘUL PREZBITERILOR: ÎNVĂȚĂTORUL FALS

După pledoaria lui față de prezbiteri, prin care a insistat ca ei să vegheze cu vigilență asupra turmei răscumpărată cu sânge, Pavel aprinde focul îndemnelor sale. El explică temerea principală care îi motiva preocupările:

Știu bine că, după plecarea mea, se vor vâri între voi lupi răpitori, care nu vor cruța turma; și se vor scula din mijlocul vostru oameni, care vor învăța lucruri stricătioase, ca să îi tragă pe ucenici de partea lor. De aceea vegheați și aduceți-vă aminte că, timp de trei ani, zi și noapte, n-am

³⁴ Baxter, *The Reformed Pastor*, p. 55.

încetat să sfătuiesc cu lacrimi pe fiecare din voi. (F.A. 20:29-31).

Pavel cunoștea vrăjmașul atât de bine, încât a putut să spună: „știu bine... se vor vâri lupi răpitori”. Nu avea îndoieli în legătură cu acest lucru. Ceea ce el spunea avea să se întâmple.

Întrucât biserica locală este denumită metaforic *turmă*, rezultă în mod necesar că vrăjmașii ei sunt „lupii”, prădătorii proverbiali ai oilor. Lupii despre care Pavel vorbește sunt învățătorii mincinoși care se furișează în turmă. Ei sunt denumiți „lupi răpitori”, o haită de lupi mari și feroce care nu vor scuti turma de la distrugere. Ei sunt puternici și vicleni. Ei sunt persistenți, și vor ataca din toate părțile. Ei sunt nesătui și fără milă în apetitul lor pentru devorarea creștinilor. Apropierea lor nu poate aduce decât moarte, confuzie și distrugere.

Prezența lui Pavel a fost o forță puternică împotriva „lupilor răpitori” ai învățaturii mincinoase (F.A. 15:1). El a luptat neobosit împotriva infiltrării învățătorilor falși. Întreaga lui viață a fost cheltuită în apărarea Evangheliei (Filip. 1:7). Când adevărul Evangheliei a fost la mijloc, Pavel nu s-a arătat dispus la compromis cu nimeni (Gal. 2:5). Cele mai dure anateme ale lui s-au îndreptat către cei care încercau să adauge ceva Evangheliei lui Hristos (Gal. 1:7-9). Vreme de trei ani, Pavel a propovăduit detaliat și a apărat Evanghelia în Efes, iar plecarea lui a marcat un moment crucial pentru biserica din Efes. Acum, că el urma să plece, sosise momentul ca prezbiterii efeseni să preia responsabilitatea de a proteja turma lui Dumnezeu.

Pavel merge mai departe prevăzând ceva mai subtil și mai înfricoșător decât lupii. El avertizează asupra faptului că învățători falși se vor ridica chiar din interiorul congregației! Nu doar că vor intra în luptă pentru a distruge turma, ci oameni din interiorul turmei lui Dumnezeu – preinși creștini – vor ieși la iveală ca învățători falși. Astfel de oameni se vor da singuri în vileag prin a propovădui „lucruri stricăcioase”. Pavel vrea să spună că acești învățători falși vor propovădui pervertiri ale adevărului sfânt al lui Dumnezeu – învățături răstălmăcite, distorsionate și eretice. Ei nu vor nega pe față adevărul Cuvântul lui Dumnezeu, căci acest gest ar fi mult prea evident și ineficace pentru împlinirea planurilor Satanei. În schimb, ei vor perverti adevărul. Fiind maștri ai subtilităților și noutăților, ei vor amesteca adevăr cu eroare, vor reinterpretă adevărul și vor schimba sensul cuvintelor pentru a crea iluzia că propovăduiesc adevărul.

Astfel de învățători falși doresc să aibă ucenici, așa că ei caută „ca să îi tragă pe ucenici de partea lor”. Ei încearcă să le despartă pe oi de turmă și de prezbiterii care au fost puși asupra lor de Duhul (Gal. 4:17). Lor nu le pasă de unitatea sau siguranța bisericii. Lor le pasă doar de ei înșiși. Cât de diferiți sunt aceștia de adevărații slujitori ai lui Hristos care Îl „propovăduiesc pe... Domnul Hristos Isus” și care se consideră „robii” poporului Său (2 Cor. 4:5)!

Iată care este soluția lui Pavel față de amenințarea înfricoșătoare a învățătorilor falși: „de aceea, vegheați”. Cuvântul „vegheați” provine din termenul grec *grēgoreō*, cu sensul literal de „a rămâne treaz” sau de „a nu adormi” (Matei 26:38; Luca 12:37).

În Noul Testament, el este folosit cel mai adesea cu sens figurativ pentru indica datoria de a fi veghetori, vigilenți, de a sta treji și gata pentru acțiune. În această situație, avem de-a face cu un verb imperativ la timpul prezent, o poruncă ce are sensul de a fi constant în alertă și gata pentru acțiune. El implică un efort conștient, o atitudine de alertă mentală și spirituală.

Verbul „a veghea” se potrivește bine în imaginea pastorală a îndemnului lui Pavel. Un bun păstor este întotdeauna atent la pericole. El nu este luat prin surprindere. El este vigilent și gata să acționeze pentru a-și proteja oile. Pentru a-și întări și clarifica îndemnul de a fi alerți, Pavel îi cheamă pe prezbiteri să își amintească de exemplul pe care l-a dat în fața lor: „aduceți-vă aminte că, timp de trei ani, zi și noapte, n-am încetat să vă sfătuiesc cu lacrimi pe fiecare din voi”. El vrea să spună că viața lui a fost un studiu al vigilenței pastorale în acțiune. În fapt, cea mai mare parte a discursului lui Pavel către prezbiteri este reiterare și o apărare a exemplului personal dat câtă vreme a slujit în Efes. David Gooding comentează:

„Cuvântarea lui Petru către prezbiterii din Efes este remarcabilă prin aceea că îndemnul lui de a apăra biserica lui Dumnezeu ocupă foarte puțin spațiu, un pic mai mult de patru versete, dar modelul pe care el îl oferă cu privire la felul în care trebuie făcută apărarea turmei ocupă cel puțin 13 versete. Modelul oferit de Pavel este, evident, modelul său și al purtării sale față de biserică în decursul anilor petrecuți alături de ei”.³⁵

³⁵ Gooding, *True to the Faith: A Fresh Approach to the Acts of the Apostles*, p. 356-357.

Protecția vigilentă a turmei de către Pavel a presupus o lucrare de îndemnare (*noutheteō*), termen care are sensul de „a avertiza”, „a sfătui” sau „a îndemna”. A îndemna înseamnă să exerciți o influență corectivă într-o modalitate pozitivă, plină de grijă. Potrivit dicționarului lui Kittel, „Ideea elementară este aceea a zelului binevoitor prin care cineva caută să influențeze mintea și înclinația altora prin învățatură, îndemnare, avertizare și corectare adecvată”.³⁶ În contextul de față, îndemnarea implică instruirea credincioșilor în legătură cu atacurile persistente și periculoase ale învățătorilor falși și cu privire la tendința omenească de a deveni neatenți față de acest pericol.

Îndemnurile lui Pavel au început să se manifeste din primul moment când a sosit în Efes. El nu a așteptat până la plecarea lui pentru a-i avertiza în legătură cu pericolele sigure ale învățătorilor falși. El i-a îndemnat „zi și noapte” vreme de trei ani. Pavel a folosit orice contact cu acești credincioși – nu doar ocaziile oficiale – pentru a-i îndemna. Mai mult, „lacrimile” au umplut îndemnurile lui Pavel pentru că răul făcut de învățătorii falși i-a cauzat multe dureri: „Căci v-am spus de multe ori și vă mai spun și acum, plângând: sunt mulți care se poartă ca vrăjmași ai crucii lui Hristos” (Filip. 3:18). În final, aflăm că îndemnurile lui Pavel nu s-au îndreptat doar către unii credincioși din Efes, ci către toți. El n-a încetat niciodată să „îi îndemne pe fiecare dintre ei”. Ochii săi au fost îndreptați către fiecare oaie. Ce bine ar fi dacă prezbiterii de astăzi l-ar avertiza și echipa pe fiecare sfânt cu un astfel de devotament și cu o astfel de profunzime!

³⁶ J. Behm, “*noutheteō*,” in *Theological Dictionary of the New Testament*, 4 (1967): 1019.

Motivația de a fi alerți nu țintește doar simpla informare, ci are în vedere și acțiunea. Ambele porunci imperative, „luați seama” (v. 28) și „vegheați” (v. 32), implică acțiune. Un bun păstor nu este niciodată pasiv. El cunoaște nevoia de a acționa rapid și decisiv în fața pericolului. El știe când trebuie să lupte și când trebuie să rămână în terenul său. Dacă sunt conștienți de pericole dar nu acționează, păstorii se dovedesc leneși și lași, și, astfel, trădează turma.

Prezbiterii trebuie să acționeze pentru că Dumnezeu le-a dat autoritatea de a conduce și proteja turma. Ei nu fac această lucrare în baza autorității lor.

Întrucât Duhul Sfânt i-a pus pe prezbiteri ca supraveghetori peste turmă cu scopul păstoririi bisericii, ei au autoritatea de a acționa ca păstori și priveghetori. Ei sunt păstorii subordonați lui Dumnezeu, care acționează conform autorității de păstorie ce le-a fost dată de Dumnezeu, pentru a proteja turma și pentru a-i opri pe învățătorii falși.

RESURSA DUBLĂ A PREZBITERILOR

Pavel știa că prezbiterii efeseni aveau să se confrunte cu multe încercări și cu lupte grele, așa că își încheie mesajul prin a-i încredința nu unei autorități pământești sau unei organizații omenești, ci în mâinile lui Dumnezeu și a Cuvântului Lui viu:

Și acum, fraților, vă încredințez în mâna lui Dumnezeu și a Cuvântului harului Său, care vă poate zidi sufletește și vă poate da moștenirea împreună cu toți cei sfințiți (F.A. 20:32).

David Gooding denumește aceasta o „dublă resursă”.³⁷ Referindu-se la această dublă resursă, anume la Dumnezeu și la Cuvântul Său, William Kelly afirmă: „Această încredințare nu are în vedere un singur lucru, ci pe ambele. Fără Dumnezeu, înaintea inimii, Cuvântul devine uscat și fără sevă, așa că ajungem descurajați și nerăbdători. Fără Cuvânt, care să ne călăuzească viața, suntem în pericol să fim afectați de voința și înțepciunea proprie sau de nebunia omului”.³⁸

Pavel avea încredere completă în Dumnezeu și în Cuvântul Lui pentru a-i păzi în siguranță pe preaiubiții săi conlucrători. El știa că același Dumnezeu, care a susținut 2 milioane de evrei vreme de 40 de ani în pustietatea stearpă din Sinai, putea să îi susțină pe acești prezbiteri în lucrarea lor de păstorire. Scripturile Vechiului Testament, pe care ei toți le cunoșteau, erau un martor serios în favoarea puterii lui Dumnezeu de a îngriji de poporul Său în cele mai grele circumstanțe imaginabile:

El te-a dus în acea pustie mare și grozavă, unde erau șerpi înfocați și scorpioni, în locuri uscate și fără apă, care a făcut să-ți țâșnească apă din stânca cea mai tare, și care ți-a dat să mănânci în pustie mana aceea necunoscută de părinții tăi, ca să te smerească și să te încerce, și să-ți facă bine apoi (Deut. 8:15-16).

Căci Domnul, Dumnezeul tău, te-a binecuvântat în tot lucrul mâinilor tale și ți-a cunoscut călătoria în această mare pustie. Iată, de patruzeci de ani de când Domnul

³⁷ Gooding, *True to the Faith: A Fresh Approach to the Acts of the Apostles*, p. 362.

³⁸ Kelly, *An Exposition of the Acts of the Apostles*, p. 314, 315.

Dumnezeul tău este cu tine, și n-ai dus lipsă de nimic
(Deut. 2:7).

Principiul fundamental pe care fiecare copil de Dumnezeu trebuie să îl învețe și asta repetat de-a lungul vieții este să depindă de Dumnezeu, care este vrednic de încredere. Viața creștină este viața credinței – credința în Dumnezeul atotputernic și iubitor, care este sursa completă a oricărui har și a oricărei vieți. Totuși, asemenea Israelului, nu există niciun lucru cu care trebuie să ne luptăm mai mult decât cu suficiența de sine și cu necredința (Ps. 78:17-22).

Necazurile, eșecurile și problemele care aveau să vină aveau scopul de a-i îndrepta pe acești prezbiteri către o încredere tot mai mare în Dumnezeu, către o relație mai profundă și mai apropiată cu Dumnezeul cel viu. Pavel experimentase această încredere câtă vreme s-a aflat în Efes: „Ba încă ne spunea gândul că trebuie să murim; pentru ca să ne punem încrederea nu în noi înșine, ci în Dumnezeu care înviază morții” (2 Cor. 1:9). Prezbiterii aveau să învețe asemenea lui Pavel „nu că noi prin noi înșine am fi în stare să gândim ceva ca venind de la noi. Destoinicia noastră, dimpotrivă, vine de la Dumnezeu” (2 Cor. 3:5).

Pavel i-a încredințat pe prezbiteri nu doar lui Dumnezeu, ci și „Cuvântului harului Său”. Având în vedere predicțiile înfricoșătoare ale lui Pavel despre lupi, învățături false și dezbinări, prezbiterii aveau nevoie disperată de „Cuvântul harului Său”, care este întreaga narațiune a Evangheliei (F.A. 13:43; 14:3; 20:24). Evanghelia este povestea minunatului nostru Domn Isus Hristos, a Persoanei și lucrării Sale. Este povestea dragostei și a harului

lui Dumnezeu manifestate față de păcătoși nevrednici. Ea este mesajul iertării, al făgăduinței Duhului Sfânt și al vieții veșnice. Prezbiterii trebuie să se odihnească în acest mesaj viu și supranatural, și să continue să învețe despre bogățiile și profunzimile lui infinite.

Prezbiterii auziseră „Cuvântul harului Său” prin predicarea lui Pavel. Prezbiterii din zilele noastre pot să citească același mesaj așa cum ne este lăsat în Noul Testament. Pavel era încrezător că acest Cuvânt al lui Dumnezeu este suficient pentru a aduce călăuzire, mângâiere și putere pentru acești păstori truditari. El știa, așa cum Moise declarase cu mult timp în urmă înaintea Israelului, „că omul nu trăiește numai cu pâine, ci cu orice lucru care iese din gura Domnului trăiește omul” (Deut. 8:3). Suficiența absolută a Cuvântului prețios al lui Dumnezeu de a-i susține pe copiii Săi în toate luptele vieții este exprimată splendid de C. H. Mackintosh (1820-1896) în explicațiile sale devoționale clasice pe marginea cărților ce formează Pentateuhul:

Aici [Deut. 8] avem parte de singura atitudine autentică, sigură și fericită a omului, anume aceea de a sta într-o dependență hotărâtă față de „orice cuvânt care iese din gura Domnului...” Putem spune că nu există nimic asemănător în întreaga lume. El aduce sufletul într-un contact direct, viu și personal cu Domnul însuși... El face Cuvântul atât de esențial pentru noi, absolut în fiecare lucru. Nu putem supraviețui fără el.

Nu există nici măcar o singură criză care să aibă loc în întreaga istorie a bisericii lui Dumnezeu, nici măcar o singură greutate pe întreaga cale a oricărui credincios individual,

de la început până la sfârșit, pentru care Biblia să nu aibă pregătite resurse perfecte. Avem în acel volum binecuvântat tot ceea ce ne dorim, astfel că ar trebui să căutăm constant să cunoaștem tot mai mult ceea ce el conține, așa încât să fim echipați complet pentru a înfrunta orice predică ce se poate ridica în calea noastră, fie că este vorba de ispita diavolului, de atracția lumii sau de pofta firii pământești, fie, pe de altă parte, să fim echipați pentru acea cale a faptelor bune pe care Dumnezeu le-a pregătit mai dinainte ca să umblăm în ele.

Cuvântul lui Dumnezeu nu-i dezamăgește niciodată pe cei care se alipesc pur și simplu de el și își pun încrederea în el. Putem avea încredere în Scriptură fără a ne clinti câtuși de puțin. Oriunde vom dori să mergem pe calea Scripturii, vom descoperi întotdeauna că nevoile noastre sunt asigurate... Câteva propoziții ale Sfintei Scripturi vor revărsa asupra inimii și a conștiinței un potop de lumină divină, așezându-ne în odihnă perfectă, răspunzând fiecărei întrebări, rezolvând orice dificultate, îndepărtând orice îndoială, alungând orice nor, făcându-ne să cunoaștem gândul lui Dumnezeu și punând capăt ideilor conflictuale prin autoritatea competentă a lui Dumnezeu din Scriptură.

De aceea, ce binecuvântare este Sfânta Scriptură! Ce comoară prețioasă avem în Cuvântul lui Dumnezeu! Cum ar trebui să binecuvântăm Numele Său sfânt pentru că ne-a dat-o! Da, și să Îl binecuvântăm pentru tot ceea ce ne înclină către a fi mai deplin cunoscători ai acelei profunzimi, plinătăți și puteri a acelor cuvinte din capitolul nostru, care spun „că omul nu trăiește numai cu pâine,

ci cu orice lucru care iese din gura Domnului trăiește omul”.³⁹

Dacă vor să păzească eficient turma de atacurile lupilor, prezbiterii trebuie să fie puternici și îndemânatici în lucrurile lui Dumnezeu. Pavel promite că Scriptura, Cuvântul lui Dumnezeu, îi va zidi și îi va face puternici. Ca sursă a puterii divine, Cuvântul este „de folos ca să învețe, să mustre, să îndrepte, să dea înțelepciune în neprihănire, pentru ca omul lui Dumnezeu să fie desăvârșit și cu totul destoinic pentru orice lucrare bună” (2 Tim. 3:16-17). De aceea, dacă prezbiterii neglijează să citească, să mediteze, să studieze și să asculte de Cuvântul lui Dumnezeu, ei vor deveni slabi, iar turma va fi în pericol. Numai prezbiterii puternici pot să reziste presiunii atacurilor celui rău. Doar puterea vie a Cuvântului poate să le dea prezbiterilor tăria necesară pentru a proteja turma de învățătorii mincinoși. Ce binecuvântare minunată este să avem prezbiteri alerti spiritual, puternici în Cuvânt și care se odihnesc complet pe încrederea în Dumnezeu pentru toate deciziile și acțiunile lor.

DATORIA PREZBITERILOR: SĂ TRUDEASCĂ ȘI SĂ ÎI AJUTE PE CEI ÎN NEVOIE

Nimic nu prezintă mai mult tendința de a aduce acuzații sinistre împotriva slujitorilor Domnului cum o fac banii, astfel că Pavel, în cuvântul lui de rămas bun, include o respingere a tuturor motivațiilor lacome:

³⁹ C. H. Mackintosh, *Genesis to Deuteronomy: Notes on the Pentateuch* (1881, repr., ed. Neptune: Loizeaux, 1972), p. 760-762.

N-am râvnit nici la argintul, nici la aurul, nici la hainele cuiva. Singuri știți că mâinile acestea au lucrat pentru trebuințele mele și ale celor ce erau cu mine. În toate prvințele v-am dat o pildă și v-am arătat că, lucrând astfel, trebuie să îi ajutați pe cei slabi și să vă aduceți aminte de cuvintele Domnului Isus, care însuși a zis: „Este mai fericite să dai decât să primești” (F.A. 20:33-35).

Puțini oameni pot să facă o astfel de mărturie sigură și onestă. Observați că Pavel nu a spus că nu a luat aurul nimănui, pentru că el a acceptat bani din partea sfinților. (Biserica din Filipi a fost în special credincioasă în a-l ajuta financiar pe Pavel, așa cum este relatat în Filipeni 1:5, 4:15-16 și 2 Corinteni 11:8, 19). Pretenția lui Pavel este chiar mai profundă. El spune că lăcomia nu are control asupra lui și că nu are o dorință interioară, secretă, după foloase materiale din partea convertiților lui.

Oricine, chiar și cei lacomi, pot spune: „N-am tânjit după argintul nimănui”. Oamenii lacomi pot fi însă amăgiți de ei înșiși. Dar Pavel apelează la un aspect neobișnuit al lucrării sale în versetul 34: „Singuri știți că mâinile acestea au lucrat pentru trebuințele mele și ale celor ce erau cu mine”. Făcând apel la memoria lor, Pavel dovedește că practica lui normală a fost aceea de a-și acoperi nevoile proprii de cazare, hrană și alte nevoi prin truda propriilor mâini (1 Cor. 9:4-6; 2 Cor. 11:7; 1 Tes. 2:9; 2 Tes. 3:8-10). Ba chiar mai uimitor este că Pavel i-a susținut material pe conlucrătorii lui în Evanghelie prin a lucra ca făcător de corturi (F.A. 18:3). Astfel, faptul că a lucrat cu „mâinile” lui nu a fost un gest ieftin din partea lui Pavel. El a trudit zi și noapte (1 Tes. 2:9; 2 Tes. 3:8).

Asemenea vieții Domnului lui (Marcu 3:20-21), viața lui Pavel a fost caracterizată de trudă neîncetată. Pavel a trudit în ocupația lui și în predicarea sa. Reușitele fenomenale ale slujirii sale în Evanghelie au fost rezultatul Duhului, nu al dorințelor lui de slujire de sine (1 Cor. 3:5-9; 2 Cor. 4:7). Viața lui a fost o dovadă suficientă a faptului că el nu avea nicio dorință după averea altora.

Creștinii, și în special liderii creștini, trebuie să manifeste o dragoste creștină prin a împărți resursele pe care le au la dispoziție cu cei săraci și nevoiași. Pavel le prezintă prezbiterilor exemplul lui altruist de trudă, susținere de sine și împărțire a resurselor sale: „În toate privințele v-am dat o pildă și v-am arătat că, lucrând astfel, trebuie să îi ajutați pe cei slabi”. În Efeseni 4:28, el menționează aceeași idee a muncii pentru a-i ajuta pe săraci: „Cine fura, să nu mai fure; ci mai degrabă să lucreze cu mâinile lui la ceva bun, ca să aibă ce să îi dea celui lipsit”. Astfel, Pavel îi imploră pe prezbiteri să manifeste o preocupare asemănătoare pentru cei slabi în trup și cu nevoi materiale, amintindu-și mereu „cuvintele Domnului Isus, care însuși a zis: „Este mai fericit să dai decât să primești””.

De aceea, ca și Pavel, prezbiterii sunt chemați la muncă asiduă. Ei trebuie să fie angajați pentru a-și susține financiar familiile și pentru a-i ajuta pe nevoiași. Ei sunt chemați să acorde timp considerabil păstoririi bisericii lui Dumnezeu. Prin a face aceste lucruri, ei vor fi înaintea congregației exemple ale felului de viață pe care Dumnezeu o dorește din partea tuturor copiilor Lui.

La încheierea îndemnului fierbinte al lui Pavel, Luca prezintă o scenă emoționantă de despărțire:

După ce a vorbit astfel, a îngenuncheat și s-a rugat împreună cu ei toți. Și au izbucnit cu toții în lacrimi, au căzut pe grumazul lui Pavel și l-au sărutat, căci erau întristați mai ales de vorba pe care le-o spusese, anume că nu-i vor mai vedea fața. Apoi l-au însoțit până la corabie. (F.A. 20:36-38).

Pavel nu era un banal angajat al bisericii; el era un adevărat păstor spiritual. Acești prezbiteri lucraseră aproape de Pavel și fuseseră inspirați de devotamentul lui uimitor și hotărât față de Isus Hristos. Astfel, rugăciunea era singura încheiere potrivită a întâlnirii lor.

Când „au îngenuncheat și s-au rugat împreună”, prezbiterii au căutat doar la Dumnezeu puterea și călăuzirea pentru viitor. Ne putem imagina că, fiind un uriaș al rugăciunii, Pavel s-a rugat pentru răspândirea Evangheliei în Asia Mică, pentru ocrotirea de învățătorii falși, pentru creșterea bisericii și pentru truda și încercările prezbiterilor din Efes. Deși Pavel nu le-a poruncit prezbiterilor efeseni să se roage, el nu a putut să le pună înaintea un exemplu mai bun. Dorința lui Dumnezeu este ca aceia care păzesc turma Lui să folosească rugăciunea perseverentă asemenea lui Pavel – cel mai deosebit mijloc de protecție spirituală (F.A. 6:4).

REZUMATUL LUCRĂRII PREZBITERILOR

Lucrarea prezbiterilor creștini pe care Pavel o descrie este cea de „păstorire a bisericii lui Dumnezeu”. Acești prezbiteri nu sunt

niște membri de comitet; ei sunt prezbiteri păstori. Ca atare, ei sunt chemați să păzească turma de prădătorul ei – învățătorul mincinos. Mai mult, prezbiterii păstori sunt chemați să fie alerți spiritual și să îndemne constant congregația în legătură cu pericolele subtile ale învățătorilor falși și ale doctrinelor lor mincinoase, aducătoare de dezbinări. Asemenea lui Pavel, prezbiterii creștini sunt chemați să păzească Evanghelia și să propovăduiască întreg sfatul lui Dumnezeu. Astfel, prezbiterii trebuie să fie lideri sănătoși doctrinar, capabili să apere Cuvântul și să îl propovăduiască.

De asemenea, prezbiterii sunt chemați să păzească „toată turma”, adică pe fiecare membru al ei. Astfel, prezbiterii creștini trebuie să cunoască și să se implice în viețile personale ale oamenilor pe care îi păstoresc. Mai mult, ei sunt chemați să manifeste o grijă jertfitoare pentru membrii nevoiași și suferinzi ai turmei. Asemenea vieții lui Pavel, viața unui prezbiter trebuie să fie marcată de trudă și generozitate, și să fie o viață de slujire în beneficiul altora.

În final, prezbiterii păstori trebuie să își ia în serios slujba, întrucât însuși Duhul Sfânt i-a pus, în suveranitatea Lui, în mijlocul turmei ca priveghetori ai ei, pentru păstorirea copiilor prețioși ai lui Dumnezeu, copii răscumpărați cu sânge. Astfel, prezbiterii sunt priveghetori desemnați de Duhul. Privegherea avută în vedere de Pavel este păstoria: ocrotirea, hrănirea, călăuzirea, conducerea și îngrijirea turmei lui Dumnezeu. Pe scurt, prezbiterii creștini paulini poartă responsabilitatea supravegherii pastorale a bisericii locale.

8

ARGUMENTE DIN EPISTOLELE LUI PAVEL CĂTRE BISERICI

„Trăiți în pace între voi”. (1 Tesaloniceni 5:13b).

Înainte de a analiza epistolele 1 Tesaloniceni și Filipeni, trebuie să tratăm un aspect care îi tulbură pe mulți teologi. Problema este că Faptele Apostolilor și epistolele 1 Timotei și Tit spun că Pavel a desemnat prezbiteri și includ învățături detaliate despre prezbiteri, însă în niciuna dintre cele nouă epistole către biserici, Pavel nu menționează în mod specific termenul *prezbiter* (Romani, 1 și 2 Corinteni, Galateni, Efeseni, Filipeni, Coloseni, și 1 și 2 Tesaloniceni).

Ca urmare a acestei omisiuni, majoritatea teologilor liberali trag concluzia că, în timpul vieții lui Pavel, nu au existat prezbiteri desemnați oficial în niciuna dintre bisericile pe care el le-a întemeiat. Ei susțin că pretențiile lui Luca în legătură cu prezbiterii din bisericile pauline ar fi lipsite de suport istoric și că epistolele către Timotei și Tit ar fi fost scrise de altcineva, nu de Pavel.

În formularea clară a acestei perspective, Ernst Käsemann, un teolog și comentator biblic german, scria: „Am putea susține fără ezitare că această comunitate paulină nu a avut niciun

prezbiteriu în decursul vieții apostolului. Altfel, tăcerea pe această temă pe care o vedem în fiecare epistolă paulină este aproape de neînțeles”.¹ Hans Küng, un autor și teolog romano-catolic, susține la rândul lui că „Luca face un adaus lipsit de suport istoric la toate aceste evenimente – fie condiționat teologic, fie pe baza tradiției care se dezvoltase între timp – atunci când el susține că Pavel și Barnaba ,au rânduit prezbiteri în fiecare biserică’ (F.A. 14:23; cf. în special 20:17-35), căci aceste lucruri nu se regăsesc în epistolele lui Pavel”.²

În ciuda a ceea ce acești teologi au spus despre absența oricărei mențiuni a prezbiterilor în epistolele lui către biserici, Pavel se adresează prezbiterilor în deschiderea Epistolei lui către Filipeni, unde folosește titlul alternativ, cel de *episcop*. Pavel scrie: „Pavel și Timotei, robi ai lui Isus Hristos, către toți sfinții în Hristos Isus, care sunt în Filipi, împreună cu episcopii [prezbiterii] și diaconii” (Filip. 1:1). Așadar, nu este corect să afirme cineva că Pavel nu se adresează niciodată prezbiterilor în epistolele sale transmise către biserici.

A pretinde că Faptele Apostolilor, chiar și parțial, ar fi incorectă istoric și că epistolele 1 Timotei și Tit ar fi epistole fictive ale lui Pavel înseamnă a respinge doctrina inspirației divine, care, pe scurt, spune că „toată Scriptura este insuflată de Dumnezeu și de folos ca să învețe... pentru ca omul lui Dumnezeu să

¹ Ernst Käsemann, “Ministry and Community in the New Testament,” în *Essays on New Testament Themes* (Naperville: Alec R. Allenson, 1964), p. 86.

² Hans Küng, *The Church* (New York: Sheed and Ward, 1967), p. 405; și Hans Conzelmann, *History of Primitive Christianity*, trans. John E. Steely (New York: Abingdon, 1973), p. 106.

fie desăvârșit și cu totul destoinic pentru orice lucrare bună” (2 Tim. 3:16a, 17). Dacă Luca relatează că Pavel a rânduit prezbiteri și le-a vorbit prezbiterilor – eveniment la care el nu ar fi fost martor ocular – când, în realitate, el nu a făcut aceste lucruri, atunci narațiunea lui Luca dăunează adevărului și îi minte pe copiii lui Dumnezeu. Cum ar fi putut primii creștini să aibă încredere în relatarea istorică a lui Luca, care pretinde că a „făcut cercetări amănunțite asupra tuturor acestor lucruri” (Luca 1:3), dacă el afirmă că Pavel a desemnat prezbiteri, când, în realitate, nu ar fi făcut aceasta?

Mai mult, cei care neagă autenticitatea epistolelor 1 Timotei și Tit și credibilitatea istorică a cărții Faptelor Apostolilor au o imagine incompletă și denaturată asupra lui Pavel și a bisericilor lui. Dacă vrem să îl înțelegem corect pe Pavel și să înțelegem practicile bisericilor plantate de el, trebuie să avem încredere în narațiunea istorică completă, așa cum ne-a fost lăsată de Duhul Sfânt al lui Dumnezeu. Această narațiune include nouă epistole ale lui Pavel către biserici, epistolele sale inspirate către Timotei, Tit și Filimon, și relatările istorice inspirate ale lui Luca.

Așa-zisul eșec al lui Pavel de a se adresa în mod specific sau de a trata tema prezbiterilor în epistolele sale către biserici poate fi explicat prin înțelegerea sa profundă asupra poporului lui Dumnezeu în noul legământ.

Întrucât toți membrii congregației locale sunt sfinți, preoți și slujitori împuterniciți de Duhul, toți sunt responsabili pentru viața în comunitate.

De aceea, practica obișnuită a lui Pavel a fost să se adreseze întregii comunități a sfinților atunci când a compus epistolele sale către bisericile locale. Noul Testament ne oferă exemple multiple ale acestei eclesiologii cristocentrice pusă în practică:

- În prima lor călătorie misionară, Pavel și Barnaba au rânduit un grup de prezbiteri în toate bisericile din Antiohia Pisidiei, Iconia, Listra și Derbe. Totuși, în epistola lui către aceste biserici, Pavel nu se adresează prezbiterilor (presupunând că bisericile din F.A. 13:14-14:21 sunt aceleași ca și cele din Gal. 1:2). În schimb, Pavel scrie: „Fraților [frați și surori], chiar dacă un om ar cădea deodată în vreo greșală, voi, *care sunteți duhovnicești* [nu doar prezbiterii], să-l ridicăți cu duhul blândeții. Și ia seama la tine însuși, ca să nu fii ispitit și tu. Purtați-vă sarcinile unii altora, și veți împlini astfel Legea lui Hristos” (Gal. 6:1-2; subl.).
- Dezordinea și păcatul din biserică din Corint trebuiau rezolvate, și totuși, în scrisoarea lui către biserică, Pavel nu apelează la nicio persoană individuală sau la un grup pentru rezolvarea problemelor. Înseamnă asta că nu era nimeni la care să apeleze individual? Nicidecum! Pavel ar fi putut să apeleze la Stefana (1 Cor. 16:15-18); la Gaius, în a cărui casă se întâlnea biserică (Rom. 16:23); la Erast, trezorierul cetății (Rom. 16:23); la Crisp, un convertit care fusese mai marele sinagogii (F.A. 18:8); sau la o mulțime de alți

bărbați cu daruri (1 Cor. 1:5, 7). El ar fi putut foarte ușor să îi ceară oricărui dintre acești bărbați să ajute congregația să își rezolve problemele dar, ca întotdeauna, el se adresează întregii adunări a sfinților (1 Cor. 1:2).

- În 1 Tesaloniceni 5:12-13, Pavel face apel la congregație să îi prețuiască în mod deosebit și să îi iubească pe cei care conduc și care dau învățătură. De aici cunoaștem că exista o formă de conducere în biserică. Totuși, în cele două epistole ale sale către Tesaloniceni, Pavel nu face nicăieri apel la acești bărbați de frunte pentru a corecta problemele din interiorul bisericii. În schimb, el spune: „De aceea, mângâiați-vă și întăriți-vă unii pe alții, cum și faceți în adevăr” (1 Tes. 5:11).
- Epistola către Filipeni ilustrează cel mai bine practica lui Pavel de a se adresa întregii congregații. În ciuda salutului său scurt transmis către prezbiteri și către diaconi (Filip. 1:1), în tot restul Epistolei, cu excepția pasajului din 4:2-3, Pavel se adresează „către toți sfinții”.
- La rândul lor, Petru și Iacov se adresează bisericilor în aceeași manieră. Fiecare dintre ei le-a scris congregațiilor în care prezența prezbiterilor este bine documentată, dar ei se adresează întotdeauna întregii congregații, nu doar reprezentanților ei oficiali (Iacov 5:14; 1 Petru 1:1; 5:1).

Astfel, putem vedea că nu există contradicții între Faptele Apostolilor, 1 Timotei, Tit, și epistolele lui Pavel către biserici. Diferențele observate în acestea reflectă trei destinatari diferiți și abordări diferite, toate fiind necesare pentru a înțelege practicile lui Pavel. Cartea Faptelor Apostolilor prezintă realități istorice, anume ceea ce a făcut Pavel. Epistolele 1 Timotei și Tit se adresează personal conlucrătorilor lui Pavel (lideri de biserici și colegi), care trebuie să acționeze în numele său pentru a învăța cum să trateze diferite grupuri de persoane din biserică și pentru a rânduia viața bisericii. Epistolele către biserici aduc învățătură și îndeamnă întreaga adunare a congregației lui Dumnezeu. În restul acestui capitol ne vom îndrepta atenția către două dintre aceste epistole pentru a studia doctrina conducerii prin prezbiteri.

PRIMA EPISTOLĂ A LUI PAVEL CĂTRE TESALONICENI (5:12-13)

Deoarece prezbiterii nu sunt menționați pe nume în acest pasaj, el este adesea trecut cu vederea în studiul conducerii bisericii. Totuși, acest pasaj este foarte relevant subiectului prezbiterilor biblici. Îndemnurile conținute în 1 Tesaloniceni 5:12-13 se aplică în mod cert prezbiterilor, sau, în cazul unei biserici noi, potențialilor prezbiteri.

Sosirea lui Pavel și a colegilor săi misionari în Tesalonic este prezentată în F.A. 17:1-9. Totuși, ca urmare a împotrivirii feroce față de Evanghelie, Pavel și conlucrătorii lui nu au putut sta în Tesalonic decât o perioadă scurtă de timp, probabil de una până la trei luni. După mai multe luni de la plecarea lor rapidă din Tesalonic, ei au trimis o scrisoare din Corint, ceea ce a constituit

prima Epistolă către Tesaloniceni. Aceasta începe în felul următor: „Pavel, Silvan și Timotei, către Biserica Tesalonicenilor, care este în Dumnezeu Tatăl și în Domnul Isus Hristos: Har și pace de la Dumnezeu, Tatăl nostru, și de la Domnul Isus Hristos” (1 Tes. 1:1).

Chiar dacă biserica din Tesalonic fusese înființată doar de câteva luni și îi lipseau acum părinții întemeietori - Pavel, Sila (probabil un apostol, cf. 1 Tes. 2:6) și Timotei (asistentul personal și trimisul special al lui Pavel) – un grup de bărbați din interiorul congregației îi asigura conducerea. Pavel îndeamnă proaspăta congregație să îi recunoască și să îi iubească pe acești lideri:

Vă rugăm, fraților, să îi priviți bine pe cei ce se ostenesc între voi, care vă cârmuiesc în Domnul și care vă sfătuiesc. Să-i prețuiți foarte mult, în dragoste, din pricina lucrării lor. Trăiți în pace între voi (1 Tes. 5:12-13).

Textul nu ne spune cine erau mai precis acești frați care trudeau în slujba bisericii. Este posibil ca ei să fi fost prezbiteri rânduiți de Pavel și de conlucrătorii lui înainte ca ei să plece din cetate. Pare mai probabil, totuși, ca ei să fi fost voluntari împuterniciți de Duhul care au fost în măsură și dornici să îngrijească de biserică în absența misionarilor. Ceea ce este evident este că exista o formă de conducere a bisericii. Nimeni nu avea nevoie de desemnare oficială apostolică pentru a iubi și sluji poporul lui Dumnezeu cu jertfire de sine. Conform practicii lui Pavel (F.A. 14:23), el sau unul dintre reprezentanții lui avea să se întoarcă în Tesalonic pentru a rândui prezbiteri oficiali ai bisericii dintre acești lideri dovediți.

Recunoașteți-i în mod adecvat pe liderii voștri

În versetul 12, misionarii apelează la noii lor frați și surori în Hristos ca să le acorde recunoașterea adecvată aceluia care conduc și instruiesc congregația: „Vă rugăm, fraților, să îi priviți bine pe cei ce se ostenesc între voi, care vă cârmuiesc în Domnul și care vă sfătuiesc”. Nu toți sunt de acord în legătură cu traducerea verbului grec *eidēnai*, care are sensul uzual de „a cunoaște”, dar, în acest caz, el este tradus prin termenul „priviți”. „A cunoaște” este în mod cert o posibilă traducere pentru termenul *eidēnai*, și este alegerea făcută de traducătorii Biblii King James. Totuși, o astfel de traducere pare improprie în context. Este clar că oamenii știau cine sunt cei care îi conduc și le aduc învățătură, așa că contextul impune un sens diferit al termenului. Chiar dacă este dificil să fim siguri de intenția originală, traduceri precum „a recunoaște” sau „a da recunoașterea adecvată” se potrivesc bine în context.

Într-un context asemănător (1 Cor. 16:15-18), Pavel folosește un alt verb în limba greacă, tradus prin „a prețui” (*epiginōskō*), termen care poartă în el sensul de „a recunoaște”. El scrie: „Mă bucur de venirea lui Stefana, lui Fortunat și lui Ahaic; ei au împlinit ce lipsea din partea voastră, căci mi-au răcorit duhul meu și al vostru. Să știți dar să prețuiți [*epiginōskete*] astfel de oameni” (1 Cor. 16:17-18). Imediat înaintea acestei învățături, Pavel îndeamnă congregația să se supună tuturor celor care se dedică îngrijirii bisericii:

Încă un îndemn, fraților. Cunoașteți casa lui Stefana; știți că ea este cel dintâi rod al Ahaiei, și că s-a pus cu totul în slujba sfinților. *Fiți și voi supuși* unor astfel de oameni

și fiecăruia care ajută la lucru și se ostenește (1 Cor. 16:15-16; subl.).

Îndemnul din 1 Corinteni 16:16a, „fiți și voi supuși unor astfel de oameni”, pare să fie o afirmație paralelă celei din versetul 18b de aici, „să prețuiți astfel de oameni”.³ Așadar, chiar dacă 1 Tesaloniceni 5:12 nu îi îndeamnă explicit pe credincioși să se supună celor ce trudesc printre ei, îndemnul de a recunoaște anumiți oameni ca lideri implică evident, ca în 1 Corinteni 16:16, 18, o supunere față de conducerea și învățătura lor. Cu alte cuvinte, oamenii sunt chemați să răspundă adecvat față de conducerea și poziția slujitorilor lor.

Pentru a aprecia mai bine îndemnul lui Pavel către Tesaloniceni de a-i recunoaște pe acești lideri ai bisericii, trebuie să ne amintim că, la acea vreme, nu exista nicio deosebire între cler și laici, că nu exista o conducere oficială sau o tendință către așa ceva, și că nu existau veșminte preoțești pentru a face deosebire între membrii bisericii. Mai mult, nu ar trebui să prezumăm că vreun membru din congregație ar fi fost în această vreme susținut financiar într-o slujire cu normă întreagă a congregației. De aceea, acești frați slujitori smeriți (cel puțin unii dintre ei) puteau fi foarte ușor ignorați, iar slujba lor subestimată. Mai mult, așa cum indică verbele conjugate la plural, un grup de frați asigura conducerea bisericii. De aceea, solicitarea misionarilor este ca toți

³ În ceea ce privește prezența prezbiterilor în biserica din Corint în această vreme (50 d.Hr.), nu avem informații. Știm din *prima epistolă a lui Clement* (cca. 96 d.Hr.), care este o epistolă neinspirată de la biserica din Roma către cei din Corint, că la 40 de ani după aceea exista un grup clar de prezbiteri în Corint. *Epistola lui Clement* indică faptul că apostolii înșiși rânduiseră prezbiteri în Corint, dar nu știm cu precizie când se întâmplase acest lucru.

cei care trudesc să fie recunoscuți, nu doar o anumită persoană mai proeminentă.

Cei care merită recunoașterea sunt mai întâi descriși ca aceia „ce se ostenesc între voi”. Termenul „ostenesc” (*kopiaō*) este unul care descrie munca manuală (Luca 5:5; 1 Cor. 4:12; Efes. 4:28). Acesta este un cuvânt care denotă trudă și muncă asiduă ce conduce la oboseală. Este un cuvânt favorit al lui Pavel. De aceea, expresia „a se osteni” scoate la iveală un aspect foarte important al conducerii: truda. Atunci când a evaluat această expresie, Jean Calvin a adăugat următorul comentariu direct: „De aici rezultă că toate burțile leneșe sunt excluse de la sine din rândul păstorilor”.⁴ Grijă pentru binele spiritual al oamenilor este o muncă stresantă. Ea ne drenează emoțional, este consumatoare de timp și adesea poate să pară monotonă și descurajantă. Ea solicită foarte multă dedicare și sacrificiu personal.

Expresia prepozițională „între voi” arată că truda se face în numele congregației locale, nu ca o preocupare personală. Acești frați trudeau în biserică. Astfel, o conducere biblică a bisericii nu poate fi făcută printr-un comitet ce se întâlnește și lucrează efectiv două sau trei ore pe lună, ci printr-un grup pastoral care muncește din greu.

Unor cititori ar putea să li se pară că Pavel se referă la trei grupuri distincte de persoane în versetul 12: cei care trudesc cu

⁴ John Calvin, *The Epistles of Paul the Apostle to the Romans and to the Thessalonians*, Calvin's Commentaries, trans. Ross Mackenzie, ed. D.W. and T.F. Torrance (Grand Rapids: Eerdmans, 1973), p. 371.

sârguință, cei care cârmuiesc congregația, și cei care dau învățătură. Totuși, structura frazeologică din limba greacă arată clar că sensul este că există un grup de persoane care exercită trei funcțiuni.⁵ Mai mult, al doilea și al treilea termen – cârmuirea și darea de învățătură – explică cel mai probabil primul termen, „a se oseni”. De aceea, frați aceștia trudesce în cârmuire și în învățătură.

Forma la plural a acestor trei termeni ar trebui notată cu atenție. O echipă de bărbați trudește în cârmuirea și învățarea congregației. Accentuând acest aspect, teologul și comentatorul biblic scoțian James Denney (1856-1917) scria: „În Tesalonic nu exista un singur lider, un predicator în sensul în care înțelegem noi lucrurile, în care se concentra o responsabilitate exclusivă într-o anumite măsură; conducerea era în mâinile unui grup de bărbați”.⁶ Acești bărbați trudeau în conducerea congregației. Clauza „vă cârmuiesc” traduce termenul grec *prohistēmi*, care poate avea sensuri de la „a conduce”, „a prezida”, „a cârmui” și „a gestiona” până la „a susține” și „a purta de grijă”, sau o combinație a ideilor de grijă și conducere.⁷ Pavel folosește acest termen în alte pasaje atât pentru a descrie cârmuirea căminului de către un tată, cât și un dar spiritual și lucrarea prezbiterilor:

- El folosește termenul *prohistēmi* pentru a descrie cârmuirea căminului de către un tată, în special controlul adecvat al copiilor lui: „[prezbiterul] să-și

⁵ Există trei participii la timpul prezent (se ostenesce, vă cârmuiesc și vă sfătuiesc) precedate de un articol hotărât (*tous*) și legate de repetarea conjuncției „și” (*kai*).

⁶ James Denney, *The Epistles to the Thessalonians*, The Expositors' Bible (Cincinnati: Jennings & Graham, n.d.), p. 205.

⁷ Bo Reicke, “*prohistēmi*” în *Theological Dictionary of the New Testament*, 6 (1968): 701,702.

chivernisească bine [*prohistēmi*] casa și să-și țină copiii în supunere cu toată cuviința. Căci dacă cineva nu știe să-și cârmuiască bine casa [*prohistēmi*], cum va îngriji de Biserica lui Dumnezeu?” (1 Tim. 3:4-5). În felul acesta, *prohistēmi* combină ideile de cârmuire și grijă protectoare.

- De asemenea, Pavel vorbește despre darul spiritual al cârmuirii: „Deoarece avem felurite daruri, după harul care ne-a fost dat: cine are darul proorociei, să-l întrebuițeze după măsura credinței lui... Cine îi învață pe alții, să se țină de învățatură. Cine îi îmbărbătează pe alții, să se țină de îmbărbătare. Cine dă, să dea cu inimă largă. Cine cârmuiește [*prohistēmi*], să cârmuiască cu râvnă. Cine face milostenie, s-o facă cu bucurie” (Rom. 12:6a, 7-8). Nu încapе îndoială că unii dintre cei din Tesalonic aveau darul cârmuirii, și îl foloseau spre zidirea bisericii.
- De un interes special este că Pavel folosește același termen pentru a descrie lucrarea prezbiterilor din 1 Timotei 5:17: „Prezbiterii care cârmuiesc [*prohistēmi*] bine, să fie învredniciți de îndoită cinste”.

În contextul din 1 Tesaloniceni 5:12-13, care tratează răspunsul corect al congregației față de cei care trudesс sârguincios în conducerea bisericii, în grija pentru ea și în darea de învățatură, *prohistēmi* este cel mai bine tradus astfel: „care vă cârmuiesc în Domnul”. În forma verbală, *a cârmui* descrie ceea ce fac acești frați, nu un titlu anume. E.K. Simpson, un comentator biblic și

specialist în literatura elenistă, se referă la acest termen ca fiind „expresia supravegherii”.⁸ Comentatorii care pun în discuție desemnarea prezbiterilor de către Pavel traduc în mod normal acest verb ca „îngrijesc de” sau „ajută”, pentru a evita orice idee de rol de conducere oficială. Cei care susțin că Pavel a rânduit prezbiteri și a fost preocupat de desemnarea lor, traduc acest termen prin „a lua conducerea” sau „a conduce și îngriji de...”.

Expresia „în Domnul” definește sfera unită de conducere a prezbiterilor – nu în guvernare civilă, ci în aspectele ce țin de Domnul și de copiii Lui, care sunt în unire spirituală cu El și unul cu altul. Faptul că expresia „în Domnul” este adăugată doar termenului „vă cârmuiesc” sugerează mai apoi că această conducere este sensul avut în vedere de Pavel. Acești noi credincioși trebuie să își aducă aminte că unii dintre semenii lor au autoritate peste ei în aspecte spirituale. Astfel, acești lideri ar trebui recunoscuți și iubiți pentru lucrarea lor importantă. Iar cei care conduc nu trebuie să uite că autoritatea lor este „în Domnul”. Orice fac ei trebuie făcut în acord cu autoritatea Domnului și în felul Lui. Biserica nu este împărăția lor, iar ei nu sunt domni peste oameni.

În plus față de cârmuirea congregației, acești frați trudesca în învățarea bisericii. „Vă sfătuiesc” traduce termenul grec *noutheteō*, care ar fi mai bine tradus ca „vă îndeamnă” [sau vă muștră]. A instrui în sensul „îndemnării” înseamnă a avertiza sau corecta un comportament sau atitudine improprie prin învățatură sănătoasă. John R.W. Stott oferă claritate sensului acestui cuvânt când scrie că „este folosit aproape invariabil într-un context etic.

⁸ E. K. Simpson, *Pastoral Epistles* (Grand Rapids: Eerdmans, 1954), p. 77.

El are sensul de a avertiza împotriva unui comportament rău și a consecințelor lui, și a-i muștra, chiar disciplina, pe cei care au făcut rău. Fiind un cuvânt cu o tentă negativă, este adesea pus în tandem cu „învățarea”... Mai mult, *noutheteō* nu denotă o lucrare aspră. Așa cum explică Leon Morris, „deși tonul este frățesc, el este al fratelui mai mare”.⁹ Astfel, muștrarea creștină nu este una mândioasă, ci este corecția iubitoare și avertizarea bazată pe Cuvântul lui Dumnezeu cu scopul protejării și zidirii unui frate sau unei surori (1 Cor. 4:14).

Prezbitarii păstori serioși alocă timp considerabil rezolvării problemelor care țin de păcatele, eșecurile și ofensele oamenilor. Este natural ca această parte a slujbei păstoririi să nu fie plăcută, dar este un element indispensabil al adevăratei griji spirituale. James Denney subliniază hotărâtor nevoia lucrării de muștrare și răspunsul adecvat al oamenilor față de cei care îi corectează:

Noi aducem multe lucruri din lume în biserică, chiar fără să ne dăm seama; în mod cert avem instincte, obiceiuri, înclinații, apropieri și lucruri care ne plac, dar care sunt împotriva caracterului creștin; tocmai aceste lucruri fac indispensabile muștrarea și corecția... Dar ar trebui să ne amintim că, fiind creștini, ne-am dedicat unui curs al vieții care nu este firesc în niciun fel, unei atitudini și unui comportament incompatibile cu mândria; unei gândiri serioase, unei curății și măreții a scopurilor, care se pot pierde prin încăpățănare; de aceea, ar trebui să îi iubim și să îi cinștim pe cei care își pun experiența în

⁹ John R.W. Stott, *The Gospel and the End of Time: The Message of 1 & 2 Thessalonians* (Downers Grove: InterVarsity, 1991), p. 120, 121.

slujba noastră și ne avertizează când, în ușurătatea inimii, ne aflăm pe calea de a ne naufragia viețile. Ei nu ne mustră pentru că le place să facă aceasta, ci pentru că ne iubesc și vor să ne ferească de suferințe; iar dragostea este singura răsplată pentru o astfel de slujire.¹⁰

Liderii bisericii care ratează să îi mustre pe copiii lui Dumnezeu pentru că le este teamă ca nu cumva aceștia să părăsească biserica sau că nu vor mai dărui financiar, Îl dezonoarează pe Dumnezeu, sunt neascultători de Cuvântul Lui și eșuează groaznic să facă slujba de îngrijire spirituală a turmei.

Prețuiți-i și iubiți-i pe liderii voștri

În versetul 12, Pavel face apel la congregație să îi recunoască pe toți cei care conduc și îndeamnă trupul, iar în versetul 13, el apelează la congregație să-i „prețuiască foarte mult, în dragoste”. Dimensiunea prețuirii pe care biserica este chemată să o manifeste față de liderii ei este exprimată prin adverbul „foarte mult”, care are sensul de „din belșug” sau „cât se poate de mult”. Comentatorul biblic George G. Findlay (1849-1919) vorbește despre acest cuvânt exuberant ca fiind „cel mai intens limbaj posibil. Atât de profundă și de fierbinte trebuie să fie dragostea care îi unește pe păstori și turmele lor”.¹¹ William Hendriksen, principalul autor al seriei *New Testament Commentary*, adaugă acest comentariu excelent: „Observați adăugarea prefixelor din acest cuvânt: întrucât oceanul de prețuire și-

¹⁰ Denney, *The Epistles to the Thessalonians*, p. 207, 208.

¹¹ George G. Findlay, *The Epistles to the Thessalonians*, The Cambridge Bible for Schools and Colleges (Cambridge: Cambridge University, 1908), p. 117.

a atins limitele perimetrului, el se ridică tot mai mult și începe să se reverse peste marginile lui, dincolo de maluri”.¹² Astfel, biserica are o obligație divină să-și prețuiască mult liderii spirituali.

Lui Dumnezeu Îi pasă de felul în care oamenii îi tratează pe cei care sunt puși în autoritate. Biblia ne îndeamnă nu doar să îi ascultăm, ci și să îi cinstim pe liderii noștri (Rom. 13:7; 1 Petru 2:17). De exemplu, atunci când Pavel a conștientizat că îi vorbea aspru marelui preot Anania, el și-a cerut scuze, spunând: „N-am știut, fraților, că este marele preot; căci este scris: „Pe mai marele norodului tău să nu-l grăiești de rău” (F.A. 23:5). Dacă neascultarea și lipsa de recunoștință a oamenilor față de liderii lor civili Îl preocupă profund pe Dumnezeu, imaginați-vă cu cât mai mare este preocuparea Sa ca poporul Său să își onoreze liderii spirituali!

Tendința noastră naturală este să îi tratăm pe liderii noștri ca pe lucruri de apucat, să uităm ce au făcut pentru noi, mai degrabă să ne plângem de ei decât să fim mulțumitori, să accentuăm neajunsurile lor și să uităm de lucrurile lor bune. De exemplu, Dumnezeu i-a dat Israelului pe unii dintre cei mai deosebiți lideri din istoria omenirii – bărbați precum Moise și David. Totuși, în perioadele dificile, poporul a fost gata ca într-o clipă să îi omoare cu pietre. Ca urmare a atitudinii noastre nerecunoscătoare și plângăcioase, Scriptura ne îndeamnă să ne prețuim mult liderii spirituali.

Dincolo de îndemnul de a-i „prețui foarte mult”, Pavel adaugă frumoasa și cuprinzătoarea expresie „în dragoste”. Noi

¹² William Hendriksen, *Exposition of I and II Thessalonians*, New Testament Commentary (Grand Rapids: Baker, 1955), p. 135.

punem în mod obișnuit accentul pe importanța ca păstorii bisericii să îi iubească pe oameni, iar acest lucru este necesar, dar aici Pavel întoarce foaia și îi îndeamnă pe oameni să își iubească păstorii. Pentru Pavel, dragostea este acel lipici divin care îi aduce alături pe lideri și pe oamenii din congregație, în ciuda tuturor dezacordurilor și a rănilor care pot să apară în viața congregației.

Niciun grup de prezbiteri nu este perfect. Toți prezbiterii au slăbiciuni, și fiecare credincios are o perspectivă unică despre cum ar trebui să acționeze prezbiterii. Ca urmare, există întotdeauna o anume tensiune între lideri și ucenici. Chiar și cei mai buni lideri ajung, inevitabil, să fie acuzați de mândrie, de judecată greșită, de a fi făcut prea mult sau prea puțin, de a fi prea lenți sau prea rapizi, de a schimba prea multe lucruri sau insuficiente lucruri, și de a fi prea aspri sau prea pasivi. Așa cum observa comentatorul E.J. Bricknell, „exercițiul autorității are întotdeauna înclinația de a produce resentimente în oameni”.¹³

Situațiile dificile pot să apară, iar în acestea, liderii nu pot să evite să deranjeze anumite părți ale congregației. În circumstanțe anume, conflictele dintre lideri și cei din adunare pot deveni serioase. Totuși, în final, Dumnezeu folosește aceste situații conflictuale pentru a arăta mândria, egoismul și lipsa de dragoste din noi. Paul E. Billheimer, învățător biblic la radio și autor binecunoscut, are dreptate atunci când observă că biserica locală – cu toate problemele, agitația și conflictele ei – este de fapt terenul de testare al creșterii noastre în dragoste și în pregătirea pentru a ne

¹³ E.J. Bricknell, *The First and Second Epistles to the Thessalonians*, Westminster Commentaries (London: Methuen, 1932), p. 59.

supune Domnului, în viitor:

Biserica locală poate fi văzută ca un atelier spiritual pentru dezvoltarea dragostei *agape*. Astfel, situațiile stresante și apăsătoare ale părtășiei spirituale oferă cadrul ideal pentru testarea și maturizarea calificării atât de importante pentru a sta înaintea lui Dumnezeu.

Majoritatea controverselor din congregațiile locale sunt produse nu atât de mult de diferențele dintre noi în lucruri esențiale, ci de ambiții omenești nesfînșite, de gelozie și de conflictele de personalitate. Rădăcina reală a multor astfel de situații este superficialitatea spirituală din cei credincioși, care scoate la iveală imaturitatea lamentabilă în ce privește dragostea. De aceea, congregația locală este unul dintre cele mai bune laboratoare în care credincioșii individuali pot să descopere goliciunea lor spirituală reală și să înceapă să crească în dragostea *agape*. Acest lucru este făcut prin pocăință adevărată, mărturisind cu smerenie păcatele geloziei, invidiei, resentimentelor etc., și implorând iertarea unii de la alții. Această abordare va conduce la creșterea reală în dragostea care acoperă o multitudine de păcate.¹⁴

Credincioșii care își iubesc păstorii vor avea o înțelegere mai profundă și o toleranță mai mare față de greșelile lor. În dragoste, ei vor privi la cele mai dificile situații în cea mai bună lumină posibilă. În dragoste, ei vor fi mai puțin critici și vor răspunde mai bine față de învățătura și mustrarea primită de la prezbiteri. Nu

¹⁴ Paul E. Billheimer, *Love Covers* (Fort Washington: Christian Literature Crusade, 1981), p. 34.

putem sublinia suficient de mult că cel mai bun lucru pe care îl poate face o congregație pentru liderii ei este să îi iubească. Dragostea (și doar dragostea) suferă îndelung (1 Cor. 13:4, 6). Dragostea acoperă o mulțime de păcate (1 Petru 4:8).

În cartea sa remarcabil de pătrunzătoare, intitulată *The Mark of the Christian*, Francis Schaeffer ne reamintește că problema reală ce trebuie rezolvată în majoritatea conflictelor noastre nu este subiectul conflictului în sine, ci lipsa dragostei creștine față de ceilalți credincioși:

Am observat un lucru printre *adevărații creștini* în diferențele lor din multe țări: ceea ce îi desparte pe creștinii adevărați de ceilalți – ceea ce lasă în urmă o amărăciune ce poate dura 20, 30, 40 de ani (sau ceea ce poate rămâne în memoria unui fiu sau a unei fiice vreme de 50 sau 60 de ani) este chestiunea doctrinei sau a credinței care a cauzat diferențele inițiale. Invariabil, avem de-a face cu o lipsă a dragostei – și lucrurile amare care sunt spuse de adevărații creștini în mijlocul acelor dispute.¹⁵

Dragostea și prețuirea sunt lucruri pe care le datorăm liderilor „din pricina lucrării lor”. Liderii nu trebuie iubiți și prețuiți pentru că sunt bărbați mai în vârstă, pentru că au titluri religioase speciale, pentru că au primit o desemnare apostolică sau pentru că au personalități care ne câștigă. Nu, ci ei trebuie iubiți „din pricina lucrării lor”. Acest aspect este mult prea adesea trecut cu vederea. Leon Morris, unul dintre cei mai prolifici comentatori

¹⁵ Francis Schaeffer, *The Mark of the Christian* (Downers Grove: InterVarsity, 1970), p. 22.

biblici din acest secol, surprinde ideea aceasta cu multă abilitate, afirmând: „un fel special de dragoste pentru cadrul frățietății este dragostea pentru lideri. Ei trebuie iubiți pentru lucrarea lor, nu în mod necesar ca urmare a calităților lor personale”.¹⁶ Grijă pentru oameni, gestionarea problemelor și a plângerilor lor aparent nesfârșite, rezolvarea contactelor interpersonale, confruntarea păcatelor și încurajarea oamenilor către maturizarea în Hristos constituie o adevărată lucrare. Aceasta aproape că l-a îngropat pe Moise, un bărbat cu o putere și abilitate enormă. De aceea, oamenii au nevoie să înțeleagă că a conduce o biserică este o lucrare grea. Doar câțiva oameni sunt capabili și vor să poarte această responsabilitate grea. Cei care fac acest lucru merită cu adevărat să fie iubiți și, așa cum ne spune cu înțelepciune Leon Morris, ucenicii au responsabilități importante în relația dintre ei și lideri:

Este o realitate că suntem adesea înceți în a conștientiza că o conducere eficace în biserica lui Hristos implică și ucenici care să îi urmeze eficace pe lideri. Dacă suntem continuu critici la adresa celor care ne conduc, nu ar trebui să ne mire dacă ei sunt incapabili să facă minunile pe care le cerem din partea lor. Dacă ținem minte că trebuie să îi iubim și să îi prețuim pentru lucrarea lor, putem fi mai înclinați să îi prețuim foarte mult în dragoste.¹⁷

Trăiți în pace

Nu este ușor să trăiești în pace, chiar și cu ceilalți creștini.

¹⁶ Leon Morris, *Testaments of Love* (Grand Rapids: Eerdmans, 1981), p. 205.

¹⁷ Leon Morris, *The First and Second Epistles to the Thessalonians*, The New International Commentary of the New Testament (Grand Rapids: Eerdmans, 1959), p. 167.

Satana face tot ce poate pentru a crea războaie și pentru a produce dezbinare între copiii lui Dumnezeu, iar creștinii ajung deseori în situația în care îl ajută prin a acționa în mândrie și egoism, în loc să manifeste smerenie și dragoste. În fapt, atât de multe biserici sunt marcate de lupte și de certuri, încât a găsi o biserică unde domnește pacea pare că este un efort de a găsi o oază într-un deșert. Totuși, mărturia și creșterea spirituală a unei biserici este legată strâns de măsura păcii de care ea se bucură. De aceea, Pavel își încheie în mod adecvat îndemnul cu o poruncă îndreptată deopotrivă către lideri și către congregație: „Trăiți în pace între voi”. Relația dintre o congregație și liderii ei implică întotdeauna o tensiune delicată ce poate să erupă ușor în înțelegeri greșite, în sentimente rănite sau chiar în dezbinări, așa cum s-a petrecut de multe ori între Moise și poporul Israel. Deopotrivă liderii și oamenii din adunare trebuie să fie conștienți de potențialele conflicte, iar datoria lor este să se străduiască să hrănească pacea. Astfel, Noul Testament îi îndeamnă repetat și îi învață importanța împăciuirii:

- Ferice de cei împăciuitori (Matei 5:9).
- Să trăiți în pace unii cu alții (Marcu 9:50).
- Așadar, să urmărim lucrurile, care duc la pacea și zidirea noastră (Rom. 14:19).
- Trăiți în pace (2 Cor. 13:11).
- Căutați să păstrați unirea Duhului, prin legătura păcii (Efes. 4:3).
- Pacea lui Hristos... să stăpânească în inimile voastre

(Col. 3:15).

- Însuși Domnul păcii să vă dea totdeauna pacea în orice fel (2 Tes. 3:16).
- Și roada neprihănirii este semănată în pace pentru cei ce fac pace (Iacov 3:18).
- Să caute pacea și s-o urmărească (1 Petru 3:11).

În legătură cu accentul pus pe pace în Noul Testament, teologul biblic F.J.A. Hort (1828-1892) scrie că Pavel „ne dă învățături pe tema esenței membralității atunci când, în fiecare dintre cele nouă epistole adresate bisericilor, el face ca pacea lui Dumnezeu să fie standardul suprem la care acestea să țintească, iar mijlocul cuprinzător pentru a ajunge la ea să fie lepădarea perpetuă de sine și dragostea față de celălalt”¹⁸.

Dincolo de anumite detalii ce pot fi dezbătute, principalele aspecte ce constituie îndemnul lui Pavel către biserica din Tesalonic sunt perfect de clare: să îi recunoască și să îi prețuiască în dragoste pe cei care trudes în cârmuirea și îndemnarea bisericii.

Mai mult, pledoaria lui este îndreptată către toți membrii bisericii – lideri și congregație – de a lucra pacea. Această învățătură divină este mult prea ușor uitată atunci când avem de-a face cu presiuni, răni și conflicte ale vieții. Referindu-se la nevoia de a asculta acest îndemn inspirat, comentatorul scoțian John Eadie (1810-1876) scria că, „de ascultarea față de

¹⁸ Fenton John Anthony Hort, *The Christian Ecclesia* (1897; repr. ed. London: Macmillan, 1914), p. 123.

acest îndemn depind într-o mare măsură pacea și prosperitatea spirituală a bisericii”.¹⁹

EPISTOLA LUI PAVEL CĂTRE FILIPENI (1:1)

Spre deosebire de prima epistolă către Tesaloniceni, care a fost scrisă unei biserici proaspăt înființată, Epistola către Filipeni a fost scrisă unei biserici care fusese plantată de mai bine de 10 ani. Ea era un model de maturitate și credincioșie spirituală. La vremea când le-a scris filipenilor, Pavel se afla în arest la domiciliu în Roma (60-62 d.Hr.). Filipenii îl iubeau mult pe Pavel și, câtă vreme a fost în custodie, i-au trimis un generos dar de dragoste și pe trimisul lor personal, Epafrodit, pentru a-i transmite dragostea lor. Pavel a răspuns prin a scrie Epistola către Filipeni. Printre epistolele lui Pavel către biserici, Filipeni este unică prin faptul că Pavel începe prin a-i saluta deopotrivă pe „episcopi și diaconi”:

Pavel și Timotei, robi ai lui Isus Hristos, către toți sfinții
în Hristos Isus, care sunt în Filipi, împreună cu episcopii
și diaconii (Filip. 1:1).

Menționarea scurtă a prezbiterilor și diaconilor de către Pavel ne oferă informații bogate și valoroase pentru studiul nostru pe tema conducerii prin prezbiteri. Această mențiune confirmă, așa cum spunea Luca, că existau prezbiteri desemnați în bisericile plantate de Pavel. De asemenea, acest lucru confirmă că existau prezbiteri în bisericile din Macedonia (Europa), nu doar în Asia Mică și în Palestina, așa cum ne vorbește cartea Faptelor Apostolilor.

¹⁹ John Eadie, *A Commentary on the Greek Text of the Epistles of Paul to the Thessalonians*, ed. William Young (1877; repr. ed. Minneapolis: James Publications, 1976), p. 196.

Cel mai probabil motiv pentru care Pavel îi menționează pe prezbiteri și pe diaconi în salutul său de început este că aceștia jucaseră un rol special în inițierea și organizarea contribuției financiare a bisericii către el. Este posibil ca darul bisericii să fi fost însoțit de o scrisoare semnată de „episcopi și diaconi”. De exemplu, în scrisoarea către bisericile de Neamuri din Ierusalim, apostolii și prezbiterii (reprezentând întreaga biserică din Ierusalim) scriu: „Apostolii, prezbiterii și frații: către frații dintre Neamuri, care sunt în Antiohia, în Siria și în Cilicia, plecăciune” (F.A. 15:23). Dacă prezbiterii și diaconii din Filipi au urmat aceeași practică, atunci Pavel recunoaște contribuția lor specială. Evident, se poate să fi existat alte motive care să stea la baza salutului adresat reprezentanților oficiali ai bisericii în această manieră, dar acesta pare să fie cel mai evident.

Felul în care Pavel folosește termenii *episcopi* și *diaconi* indică o recunoaștere general acceptată a desemnării oficiale pentru pozițiile (slujirile) oficiale din conducerea bisericii. Totuși, unii comentatori (în general cei care resping relatarea lui Luca despre desemnarea prezbiterilor) pretind că termenii *episcopi* și *diaconi* sunt folosiți funcțional pentru a-i desemna pe toți cei care supervizează și slujesc în biserică locală. Ei resping faptul că Pavel s-ar referi la slujiri specifice în biserică. Ei își argumentează perspectiva apelând la articolul hotărât de dinaintea termenilor *episcopi* și *diaconi*. Dar absența articolului hotărât din greacă este un motiv insuficient pentru a le atribui un sens pur funcțional acestor termeni. Contextul face ca acești termeni să fie clari. Dacă Pavel voia să vorbească la modul general, el n-ar fi folosit formele substantivale, ci participiul, precum *privegherea* și *slujirea*.

Substantivele *episkopos* și, într-o măsură mai mică, *diakonos*, constituiau desemnări oficiale, recunoscute în societatea greacă. Ernest Best, fost profesor de critică biblică la University of Glasgow, arată foarte clar acest lucru:

Eu spun „oficiale” pentru că, în orice caz, *episkopos* nu putea fi folosit în vreun alt fel decât în sensul desemnării unei slujbe... Un grec din primul secol nu putea să îl folosească în sens pur funcțional fără a sugera că persoana care superviza avea un statut „oficial”. De asemenea, există unele dovezi, deși mai neînsemnate, că termenul *diakonos* a fost folosit în același fel. Faptul că un termen a fost folosit cert pentru a desemna un grup de persoane oficiale implică faptul că și celălalt termen a fost folosit în același sens.²⁰

În final, există o asemănare evidentă între folosirea comună a termenilor *episcopi* și *diaconi* din acest pasaj și cea din 1 Timotei 3:1-13. Ambele epistole au fost scrise în perioada de început a anilor 60 (62-66 d.Hr.). Știm că la Efes existau deja prezbiteri și diaconi în această perioadă (1 Tim. 3:1-13), astfel că este posibil ca și la Filipi să fi existat prezbiteri și diaconi oficial desemnați. Astfel, interpretarea care atribuie un simplu sens funcțional felului în care Pavel folosește termenii *episcopi* și *diaconi* din această situație este aducătoare de confuzie și aproape fără sens.

De asemenea, este important că în salutul lui Pavel față de filipeni există doar două grupuri de slujitori oficiali, „episcopi și

²⁰ Ernest Best, “Bishops and Deacons: Philippians 1:1,” in *Studia Evangelica*, ed. F.L. Cross (Berlin: Akademie Verlag, 1968), 4: 371.

diaconi”. La aproape 50 de ani după Epistola lui Pavel către Filipeni, Polycarp a scris o epistolă aceleiași biserici, prin care le-a dat instrucțiuni despre liderii bisericii. Polycarp, care se născuse în jurul anului 70 și a murit în 156 d.Hr., după ce fusese prezbiter al bisericii din Smirna, în Asia Mică. El fusese un ucenic al apostolului Ioan și un martir deosebit pentru Hristos. Este foarte relevant pentru noi că, în epistola lui către „biserica lui Dumnezeu care a sălășluit în Filipi” (cca. 115 d.Hr.), Polycarp se referă doar la două grupuri de slujitori oficiali: prezbiteri și diaconi. El comentează alocând un spațiu considerabil subiectului prezbiterilor, chiar menționând numele unuia dintre ei (Valens, care căzuse în păcat din cauza lăcomiei):

De aceea, este drept să vă abțineți de la toate aceste lucruri, supunându-vă prezbiterilor și diaconilor ca lui Dumnezeu și Hristos... Iar prezbiterii trebuie să fie și ei plini de compasiune și milostivi față de toți oameni, *aducându-le înapoi pe oile care au rătăcit*, vizitându-le pe toate cele bolnave, fără a neglija văduvele, orfanii și săracii, ci *făcând mereu ceea ce este onorabil înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor*, abținându-se de la orice mânie, părtinire, judecată nedreaptă, ținându-se departe de orice dragoste de bani, nefiind creduli, nefiind grăbiți în judecată și știind că toți suntem datori păcatului.²¹

Polycarp nu menționează un episcop șef în epistola lui, demonstrând că în Filipi nu exista așa ceva. În fapt, deși Polycarp a fost denumit „episcop de Smirna” de către prietenul

²¹ Polycarp, *Philippians*, 5,6.

lui, Ignatius,²² în epistola lui către filipeni, el se referă la sine simplu, ca Polycarp. Este clar că el se pune laolaltă cu prezbiterii: „Polycarp și prezbiterii care sunt cu el”.²³ Putem concluziona din aceste două epistole că, în vremurile lui Pavel și încă 50 de ani după aceea, existau doar două grupuri recunoscute de slujitori ai bisericii din Filipi: priveghetorii (adică prezbiterii) și diaconii. Nu există nicio dovadă că în secolul II ar fi existat trei categorii diferite de slujitori (priveghetor, prezbiteri și diaconi).²⁴

Felul în care Pavel folosește substantivele la plural ne arată că Filipi avea o pluralitate de prezbiteri și diaconi. Folosirea termenului „episcopi” (la plural) are implicații profunde. Cu o singură lovitură, forma la plural zdrobește total teoriile ulterioare eronate legate de conducerea bisericii. Totuși, în eforturile lor de a respinge pluralitatea de prezbiteri în biserica din Filipi, unii teologi pretind că existau diverse congregații în Filipi, fiecare dintre ele având câte un prezbiter. Dar această perspectivă nu are niciun temei în text sau în relatările istorice, așa cum am demonstrat deja (v. cap. 7). La 50 de ani de la înființarea ei, Polycarp îi scrie bisericii (nu bisericilor) din Filipi și o sfătuiește să se supună diaconilor și prezbiterilor ei. Deși Pavel se adresează în mod particular prezbiterilor și diaconilor menționându-i în salutul său, în restul epistolei, el se adresează întregii comunități. În lipsa acestei scurte referințe introductive, nu ar fi existat nicio modalitate de a ști, nici din restul epistolei și nici din Faptele Apostolilor, că biserica din Filipi a avut prezbiteri și diaconi. Este

²² Ignatius, *Polycarp*, 1,1;5,2;6,1.

²³ Polycarp, *Philippians*, 1,1.

²⁴ Polycarp, *Philippians*, 5.

clar că prezbiterii și diaconii nu au un statut elevat, deasupra congregației. Epistola este scrisă „către toți sfinții... din Filipi”, iar termenii „episcopi și diaconi” sunt alăturați acestei expresii. Păstorii pot fi menționați după oi, pentru că și ei sunt parte a turmei. Ei sunt primii între egali, nu clerici superiori membrilor bisericii. Contrastând schimbările organizaționale evidente care au avut loc în secolul al II-lea și exprimarea din Filipeni 1:1, John Eadie concluzionează succint că „menționarea *episkopoi* la plural și denumirea ambelor grupuri de slujitori după membrii bisericii indică o situație care nu a existat în al doilea secol”.²⁵

Identificarea prezbiterilor

Primii creștini dintre Neamuri și liderii lor au folosit titlul grec obișnuit, *episcop* (*episkopos*), pentru a-i descrie pe liderii comunității lor. Termenul era o denumire bine-cunoscută a unei slujiri echivalentă cuvântului *supraveghetor*. În Noul Testament din limba greacă, *episkopos* apare de patru ori, descriindu-i pe slujitorii oficiali ai bisericii locale:

- Însă din Milet, Pavel a trimis la Efes și i-a chemat pe prezbiterii Bisericii... Luați seama dar la voi înșivă și la toată turma peste care v-a pus Duhul Sfânt episcopi [*episkopoi*], ca să păstoriți Biserica Domnului” (F.A. 20:17, 28a).
- Pavel și Timotei, robi ai lui Isus Hristos, către toți sfinții în Hristos Isus, care sunt în Filipi, împreună

²⁵ John Eadie, *A Commentary on the Greek Text of the Epistles of Paul to the Philippians* (1894; repr. ed. Minneapolis: James and Klock, 1977), p. 4.

cu episcopii [*episkopoi*] și diaconii (Filip. 1:1).

- Dar trebuie ca episcopul (sau privighetorul) [*episkopos*] să fie fără prihană (1 Tim. 3:2a).
- Căci episcopul [*episkopos*], ca econom al lui Dumnezeu, trebuie să fie fără prihană (Tit 1:7a).

Așadar, cine sunt prezbiterii bisericii? Din restul Noului Testament este evident că persoanele la care textele se referă ca fiind *episcopi* sunt aceiași denumiți *prezbiteri*. Deși ambii termeni se aplică aceluiași grup de bărbați, termenul *prezbiter* reflectă moștenirea evreiască ce subliniază demnitatea, maturitatea, cinstea și înțelepciunea, în timp ce termenul *episcop* reflectă o origine grecească ce subliniază lucrarea de supraveghere. Următoarele pasaje ale Scripturii confirmă că termenii *episcop* și *prezbiter* au fost folosiți alternativ în perioada Noului Testament:

- *F.A. 20:17, 28*. Luca scrie că Pavel a trimis după prezbiterii bisericii din Efes. Dar în cuvântarea către aceiași prezbiteri, Pavel spune că Duhul Sfânt i-a pus – prezbiteri – „episcopi”. Acest lucru indică foarte clar că prezbiterii și priveghetorii constituie același grup de lideri.
- *Tit 1:5-7*. În versetul 5, Pavel menționează sfatul său anterior ca Tit să desemneze prezbiteri în fiecare cetate. În versetul 6, Pavel începe prin a enumera trăsăturile necesare ale prezbiterului și, în versetul 7, folosește termenul „episcop”. Întrucât nu există nicio indicație clară că Pavel ar fi schimbat persoanele despre

care vorbea, „episcop” trebuie să fie un termen sinonim pentru prezbiter.

- *1 Petru 5:1-2*. Petru îi îndeamnă pe prezbiteri să păstorească biserica. Întrucât prezbiterii supraveghează biserica locală, ei sunt priveghetori.
- *1 Timotei 3:1-13; 5:17-25*. În 1 Timotei 5:17, Pavel vorbește despre rolul de lideri și despre valoarea deosebită a „prezbiterilor care cârmuiesc bine... mai ales a celor ce se ostenesc cu propovăduirea și cu învățătura, pe care o dau altora”. Dar, în 1 Timotei 3:1-13, el enumeră trăsăturile necesare ale episcopilor și diaconilor, nefăcând vreo mențiune referitoare la prezbiteri. Toate întrebările sunt rezolvate atunci când înțelegem că termenul „episcop” din 3:1 este unul generic, forma la singular a priveghetorilor, și că „episcopi” este folosit alternativ cu „prezbiteri”. Astfel, 1 Timotei 3 și 5 se referă la doar două grupuri de bărbați – prezbiteri și diaconi.

Din nefericire, termenii *prezbiteri* și *episcopi*, care apar alternativ în Noul Testament, ajung mai târziu în istorie să se refere la două calități oficiale complet separate: priveghetor și sfatul prezbiterilor.²⁶ Ieronim, unul dintre cei mai importanți teologi

²⁶ La începutul secolului al II-lea, multe biserici au dezvoltat trei poziții de lider. Acela a fost începutul bisericilor structurate episcopal: Priveghetorul (episcop) / Sfatul prezbiterilor / Grupul diaconilor. Până atunci, priveghetorul (episcopul) prezida o biserică locală, nu un grup de biserici. Astfel, el era denumit episcop monarhic. De-a lungul secolelor, autoritatea bisericii a ajuns să se concentreze în mâinile episcopului. Fiind nesușținut de Scriptura

care au studiat limbile biblice originale (greacă și ebraică) în primele secole ale creștinismului, s-a ridicat curajos împotriva tuturor tradițiilor vremii, spunând că episcopii și prezbiterii erau unul și același lucru:

Un prezbiter și un episcop sunt unul și același lucru... bisericile erau conduse de un sfat de prezbiteri... Dacă am presupune că aceasta ar fi simpla noastră opinie, fără dovezi scripturale... să cercetăm din nou cuvintele apostolilor adresate credincioșilor filipeni... Filipi este un oraș din Macedonia, și sigur că, într-un oraș de mărimea lui, nu puteau exista mulți episcopi. Este clar că, în acea vreme, episcopii și prezbiterii erau aceleași persoane.²⁷

Ieronim nu a fost singurul comentator biblic care a susținut că prezbiterii și episcopii erau, la început, aceiași. J.B. Lightfoot scrie:

Dar, deși mai cuprinzător decât alți autori, [Ieronim] este mai explicit decât ceilalți. Dintre predecesorii lui, Ambrosian Hilary a susținut același adevăr. Dintre contemporanii și succesorii lui, Ioan Gură de Aur, Pelagius, Theodor de Mopsuestia și Theodoret – toți îl recunosc. Astfel, în fiecare dintre comentariile asupra epistolelor care conțin pasajele cruciale, fie în greacă, fie în latină,

Noului Testament, rolul lui a continuat să se extindă. Episcopul a ajuns lider peste un grup de biserici. Unii episcopi au devenit superiori altora. În final, ei au format conciliile de episcopi. În Occident, s-a ajuns ca un episcop să devină cap peste fiecare creștin și peste fiecare biserică. Totuși, în bisericile din perioada Noului Testament nu exista un sistem de conducere cu trei slujiri, ci, ca în Filipeni 1:1, existau numai două slujiri: Sfatul prezbiterilor / Grupul diaconilor.

²⁷ Citat în *The Faith of the Early Fathers*, ed. and trans. W.A. Jurgens, 3 vols. (Collegeville: The Liturgical Press, 1979), 2: 194.

comentarii scrise până la finele secolului al V-lea, această identitate este afirmată. În secolele care au urmat, episcopii și papii au acceptat verdictul lui Ieronim fără a-l pune sub semnul întrebării. Chiar și în perioada de final a Evului Mediu și în cea a Reformei, veridicitatea criticilor lui sau acceptarea învățăturilor lui are susținerea generală a teologilor.²⁸

Voi încheia cu evaluarea clasică a lui Lightfoot: „Este o realitate recunoscută acum de teologii de orice școală că, în limbajul Noului Testament, același slujitor al bisericii este denumit prin termenii ‚episcop’ (*episkopos*) și ‚prezbiter’ (*presbyteros*)”.²⁹

²⁸ J.B. Lightfoot, *Saint Paul's Epistle to the Philippians* (London: Macmillan, 1894), p. 99.

²⁹ *Ibid.*, p. 95.

9

ÎNVĂȚĂTURILE LUI PAVEL CĂTRE TIMOTEI

„Adevărat este cuvântul acesta: Dacă râvnește cineva să fie episcop, dorește un lucru bun” (1 Tim. 3:1).

1 Timotei este una dintre cele mai relevante epistole ale Noului Testament pentru înțelegerea misiunii și a vieții bisericii locale. Ea cere reforma, corecția și disciplina multora dintre problemele care necăjesc bisericile în zilele noastre. Această epistolă inspirată de Duhul ne pune înaintea probleme contemporane deosebite, precum:

- Disciplinarea liderilor bisericii (5:19-25)
- Trăsăturile calificative pentru liderii bisericii (3:1-13)
- Situația femeii în conducerea bisericii (2:9-15)
- Disciplinele spirituale ale unui lider al bisericii (1:18-19; 4:6-16)
- Lucrarea de dare de învățătură a bisericii (4:14; 5:17-18)
- Grija față de membrii săraci și bătrâni ai congregației (5:1-6:2; 6:18-19)

- Confruntarea învățătorilor falși și a sectelor (1:3-11, 18-20; 4:1-5; 6:3-6)
- Lucrarea de rugăciune a bisericii (2:1-8)
- Problemele bogăției și materialismului (6:5-19)
- Propovăduirea și protejarea mesajului Evangheliei (3:7, 15-16)

Mai mult, 1 Timotei este cea mai importantă epistolă a Noului Testament pentru studiul conducerii biblice a bisericii. Ea conține mai multă învățătură directă, detaliată și sistematică pe tema prezbiterilor decât orice altă epistolă nou-testamentală.

De asemenea, ea tratează două subiecte strâns legate de studiul prezbiterilor – diaconii (3:8-13) și rolul femeilor (2:9-15).

Din aceste motive, cea mai mare parte a materialului expozitiv al acestei cărți se concentrează în jurul primei epistole a lui Pavel către Timotei. Dacă vrem să înțelegem pe deplin învățătura acestei epistole, trebuie mai întâi să înțelegem situația complicată din biserica din Efes, care a dat naștere acestei epistole.

CONTEXTUL ISTORIC

Vreme de 3 ani, Pavel a trudit în cetatea Efes și a înființat o biserică sănătoasă (53-56 d.Hr.). Când era pe punctul de a pleca din Asia Mică, Pavel i-a chemat pe prezbiterii din Efes pentru a avea o ultimă întâlnire cu ei (57 d.Hr.). Întâlnindu-se cu prezbiterii pe țărmul din Milet, Pavel i-a avertizat să se păzească pentru că lupii răpitori aveau să își facă apariția în curând. Faptele Apostolilor 20 relatează această discuție a apostolului:

Căci nu m-am ferit să vă vestesc tot planul lui Dumnezeu. Luați seama dar la voi înșivă și la toată turma peste care v-a pus Duhul Sfânt episcopi, ca să păstoriți Biserica Domnului, pe care a câștigat-o cu însuși sângele Său. Știu bine că, după plecarea mea, se vor vârfi între voi lupi răpitori, care nu vor cruța turma; și se vor scula din mijlocul vostru oameni, care vor învăța lucruri stricătioase, ca să îi tragă pe ucenici de partea lor. De aceea, vegheați și aduceți-vă aminte că, timp de trei ani, zi și noapte, n-am încetat să vă sfătuiesc cu lacrimi pe fiecare dintre voi (F.A. 20:27-31).

După 5 sau 6 ani de la acest avertisment profetic dat prezbiterilor efeseni, biserica din Efes era prinsă în ghearele mortale ale învățătorilor falși. Epistola 1 Timotei pare să indice că erezia erupsesse din interiorul bisericii. Cuvintele de avertizare ale lui Pavel ajunseseră să se împlinească: „și se vor scula din mijlocul vostru oameni, care vor învăța lucruri stricătioase” (F.A. 20:30).

Nu știm cu certitudine ce s-a întâmplat cu Pavel după eliberarea lui din închisoarea de la Roma (62 d.Hr.; F.A. 28), dar știm că el și Timotei vizitaseră orașul Efes. Vizita lor nu a fost una plăcută. Învățătorii falși otrăviseră biserica prin doctrine mortale. Pentru a-i opri pe acești învățători, Pavel a luat măsuri radicale. El a excomunicat doi eretici importanți, Imeneu și Alexandru (1 Tim. 1:19-20). Apoi Pavel a plecat în Macedonia, lăsându-l pe Timotei în Efes pentru a ajuta biserica zdrobită și în special pentru a opri înaintarea învățăturilor false: „După cum te-am rugat la plecarea mea în Macedonia, să rămâi în Efes, ca să le poruncești unora să nu îi învețe pe alții altă învățătură” (1 Tim. 1:3).

Pavel știa că Timotei se confrunta cu o lucrare dificilă. El era conștient de problemele grele pe care Timotei avea să le întâlnească. Asemenea unor buruieni dure și cu rădăcini adânci, învățăturile mincinoase erau greu de smuls odată ce prinseseră rădăcini în biserică. Împotrivirea din Efes se baza pe argumente aprig disputate (1 Tim. 6:3-5, 20), astfel că Pavel a scris epistola 1 Timotei pentru a-și întări oficial învățăturile verbale date lui Timotei și bisericii.

Având în vedere acest peisaj, este ușor să înțelegem de ce întreaga epistolă este plină de un sentiment categoric al urgenței. „Biserica din Efes, căreia Pavel i se adresează”, scrie comentatorul Philip Towner, „fusese ruptă în bucăți de învățătorii falși, și mare parte a acestei epistole are ca scop aducerea înapoi a tuturor pieselor”.¹ Epistola este plină de acțiune. Comentatorul biblic și fostul director de la St. Edmund Hall, Oxford, J.N.D. Kelly scrie: „De-a lungul epistolei [1 Timotei], căpătăm impresia dezamăgirii acute față de starea bisericii din Efes”.² Pavel omite chiar mulțumirile sale uzuale de la începutul majorității epistolelor sale și nu își încheie epistola cu salutarile obișnuite din partea celorlalți sfinți. Prima Epistolă către Timotei este lipsită de elementele intens personale care se găsesc în cea de-a doua epistolă. Orice lucru personal care există în această epistolă se referă la îndatoririle lui Timotei la Efes.

Deși Timotei era prietenul apropiat și asistentul personal al

¹ Philip H. Towner, *1-2 Timothy & Titus*, The IVP New Testament Commentary Series (Downers Grove: InterVarsity, 1994), p. 123.

² J.N.D. Kelly, *The Pastoral Epistles* (London: Adam and Charles Black, 1972), p. 115.

lui Pavel, această epistolă este scrisă într-o manieră oficială și autoritativă. Cuvintele cu care ea începe ilustrează acest lucru și stabilesc tonul restului epistolei: „Pavel, apostol al lui Isus Hristos, prin porunca lui Dumnezeu, Mântuitorul nostru...” Acesta este singurul salut în care Pavel afirmă că el este un apostol „prin porunca lui Dumnezeu”. Folosirea de către Pavel a salutului oficial într-o epistolă trimisă unui prieten iubit l-a îndemnat pe Patrick Fairbairn (1805-1874), un teolog și comentator scoțian, să scrie următoarele: „A fost corect ca Timotei să simtă că existau lucruri care îi erau poruncite, că glasul care îi vorbea nu este doar unul al unui învățător respectat sau al unui tată spiritual, ci al ambasadorului trimis de cer, care avea dreptul de a declara voia divină și de a conduce cu autoritate în Biserica lui Hristos”.³ Ca ambasador al lui Hristos, Pavel se afla sub ordine divine. Tot astfel, Timotei se afla sub porunca lui Dumnezeu și a apostolului lui Hristos de a-și face datoria credincios într-o vreme de criză. Astfel, epistola a avut ca scop să îl autorizeze pe Timotei să acționeze ca reprezentant al lui Pavel la Efes.

Biserica din Efes avea nevoie urgentă de disciplină corectivă. Învățăturile distrugătoare ce fuseseră propovăduite, distruseră pacea interioară a bisericii. Creștinii acționau fără iubire unii față de alții. După cum era de așteptat, este posibil ca bărbați care nu se calificau să fi devenit prezbiteri și să fi căzut în păcat. Unele femei își afișau bogăția și cunoștințele proaspăt însușite. Idei de exclusivitate și lupte între bărbați afectaseră negativ rugăciunile

³ Patrick Fairbairn, *Pastoral Epistles* (1874; repr. Minneapolis: James and Klock, 1976), p. 70.

bisericii. Văduvele nevoiașe erau uitate de ambițiile egoiste ale celorlalți și forțate să se bazeze pe biserică în ce privește nevoile lor financiare. Păcatul era ignorat. Cel mai greșit dintre toate lucrurile era că mesajul Evangheliei și reputația ei într-o comunitate de necredincioși erau serios amenințate. Drept rezultat al acestor probleme, Pavel vorbește în epistola sa către Timotei despre (1) felul în care el urma să își îplinească responsabilitățile cu credincioșie, (2) felul cum trebuie să îi trateze pe învățătorii falși și (3) felul în care biserica locala trebuie să se comporte ca o familie a lui Dumnezeu și ca stâlp și temelie a adevărului.

Acest ultim aspect este de un interes direct pentru studiul nostru. În 1 Timotei 3:14-15, Pavel afirmă:

Îți scriu aceste lucruri cu nădejdea că voi veni în curând la tine [Timotei]. Dar dacă voi zăbovi, *să știi cum trebuie să te porți* în casa lui Dumnezeu, care este Biserica Dumnezeului celui viu, stâlpul și temelie a adevărului (subl.).

Expresia „aceste lucruri” menționată în versetul 14 constituie învățăturile pe care Pavel le scrie lui Timotei și bisericii, care încep în capitolul 2 (1 Tim. 2:1-3:13). Ele sunt principiile date de Dumnezeu pentru reînnoirea vieții bisericii. Termenul „porți” (*anastrephō*) din versetul 15 are sensul de „comportament”, „manieră de viață și caracter”, sau, așa cum spune lexiconul grec, a „trăi în sensul practicării anumitor principii”.⁴ De aceea, comportamentul fiecărui membru al familiei bisericii trebuie să se conformeze acestor principii apostolice.

⁴ Bauer, *A Greek-English Lexicon of the New Testament*, s.v. „*anastrephō*”, p. 61.

Motivul pentru care Pavel insistă pe comportamentul adecvat și pe rânduială este că biserica locală este „casa lui Dumnezeu”, „biserica Dumnezeului celui viu” și „stâlpul și temeliala adevărului”. „Esența mesajului lui Pavel”, scria J.N.D. Kelly, „este că rânduiala, în cel mai larg sens al cuvântului, este necesară în congregația creștină tocmai pentru că ea este casa lui Dumnezeu, instrumentul Său pentru propovăduirea înaintea oamenilor a adevărului mântuitor al revelației Dumnezeului-Om, Isus Hristos”.⁵ Ca în orice familie de succes, dar în special în familia lui Dumnezeu, structura adecvată, comportamentul responsabil, disciplina și dragostea sunt elemente necesare. O casă nestăpânită și disfuncțională distruge viețile membrilor ei și este o rușine pentru comunitate. Casa lui Dumnezeu trebuie să își echipeze și să își protejeze membrii, și să fie o mărturie atractivă a adevărului Evangheliei înaintea lumii necredincioase. În capul listei lui Pavel conținând principiile adecvate de conducere în casa lui Dumnezeu se află calificarea prezbiterilor evlavioși (1 Tim. 3:1-7, 10; 5:17-25). Dacă prezbiterii casei lui Dumnezeu deviază de la învățătura sănătoasă sau au un caracter nesănătos, întreaga familie va suferi. Biserica locală nu este doar casa lui Dumnezeu, ci ea este și „stâlpul și temeliala adevărului”. Adevărul pe care biserica îl pune înaintea lumii și îl susține este mesajul Evangheliei lui Hristos:

Și, fără îndoială, mare este taina evlaviei... Cel [Hristos] ce a fost arătat în trup, a fost dovedit neprihănit în Duhul, a fost văzut de îngeri, a fost propovăduit printre Neamuri, a fost crezut în lume, a fost înălțat în slavă (1

⁵ Kelly, *The Pastoral Epistles*, p. 86.

Tim. 3:16).

Descrierea bisericii locale ca stâlpu și temelia adevărului revelează misiunea bisericii: să așere și să propovăduiască Evanghelia lui Hristos. Fiecare biserică locală este chemată să fie un far al Evangheliei, o agenție misionară și o școală a Veștii Bune. De aceea, este deosebit de important ca biserica locală să se separe de erezii și de învățători mincinoși. O biserică coruptă în învățătura ei prezintă o mărturie falimentară înaintea lumii care are nevoie de adevărul lui Hristos.

De aceea, comportamentul comunității de credință trebuie să vorbească bine despre Evanghelia și despre Isus Hristos. Un aspect extrem de important este că liderii ei spirituali trebuie să fie bărbați de un caracter ireproșabil (1 Tim. 3:2) și „să aibă și o bună mărturie din partea celor de afară” (1 Tim. 3:7). Prezbitarii nu pot da învățatură și nu pot apăra Evanghelia dacă viețile lor o discreditează. De aceea, este de o importanță maximă ca, în conducerea casei lui Dumnezeu, care este stâlpu și temelia adevărului, liderii ei spirituali să fie martori credibili ai adevărului Evangheliei.

Chiar dacă biserica din Efes fusese condusă de prezbitarii vreme de peste cinci ani, trebuie să fi existat probleme în rândul conducerii. Este foarte probabil ca, odată ce Pavel a plecat din biserică, bărbați nepotriviți să fi devenit prezbitarii, iar unii dintre aceștia să se fi dovedit învățători falși. Este un lucru evident că prezbitarii nu fuseseră în măsură să îi oprească pe învățătorii falși, motiv pentru care Timotei trebuia să rămână în Efes. Oprirea acestor femei și a acestor bărbați încăpățânați era un lucru dificil

chiar și pentru Timotei. De aceea, Pavel a simțit că biserica avea nevoie de învățătură proaspătă pe tema conducerii, în particular pe tema caracterului și a disciplinei prezbiterilor.

Faptul că prezbiterii din Efes eșuaseră nu ar trebui să ne surprindă. Nu este un lucru ușor să oprești învățătorii falși, care sunt hotărâți și plini de energie. Prezbiterii bisericilor din Galatia fuseseră la rândul lor incapabili să oprească invazia învățătorilor falși. Istoria tragică a creștinismului demonstrează incapacitatea multor lideri creștini de a-și păstra bisericile curate și ferite de erori doctrinare. Nevoia disperată de învățătură sănătoasă îl determină pe Pavel să trateze una dintre cele mai importante aspecte ale bisericii locale – trăsăturile morale și spirituale calificative ale prezbiterilor ei.

TRĂSĂTURILE CALIFICATIVE ALE UNUI PREZBITER

Pavel așază scena pentru lista sa de cerințe calificative ale prezbiterilor, deschizând pasajul cu ceea ce el denumeste „adevărat și cu totul vrednic de primit este cuvântul”. Acesta este unul dintre cele cinci cuvinte vrednice de crezare din Epistolele lui Pavel către Timotei și Tit (1 Tim. 1:15; 3:1; 4:9; 2 Tim. 2:11; Tit 3:8). Fiecare dintre ele capătă o atenție specială utilizând formula, „cu totul vrednic de primit este cuvântul” (sau „credibilă este afirmația că...”). Această formulă de citare accentuează și vorbește pozitiv despre afirmația cu care este asociată. În fapt, ea spune că ceea ce este afirmat este adevărat și merită să fie repetat printre copiii Domnului: „Adevărat este cuvântul acesta: ‚Dacă râvnește cineva să fie episcop, dorește un lucru bun’ [lucrare

bună, lit. ESV]” (1 Tim. 3:1). Chiar dacă nu știm dacă aceste cuvinte au fost spuse pentru prima dată de Pavel sau în comunitatea primilor creștini, afirmația „adevărat” indică o perspectivă larg acceptată asupra faptului că lucrarea unui episcop este o lucrare bună.

Expresia „să fie episcop” constituie un singur cuvânt în limba greacă, *episkopē*, care poate fi tradus literal ca „slujbă de supraveghere”. Ea reprezintă poziția și funcțiunea reprezentantului bisericii denumit episcop (*episkopos*) care este menționat în versetul 2. Episcopul din versetul 2 nu este cineva diferit de prezbiterii din 1 Timotei 5:17-25, care conduc și învață biserica. Pavel demonstrează clar că termenul *episcop* este folosit alternativ cu cel de *prezbiter*, atunci când trece de la termenul „prezbiteri” la termenul de „episcopi” în lista de trăsături calificative ale prezbiterilor trimisă lui Tit (Tit 1:5, 7).

Forma la singular a termenului „episcop” nu implică existența unui singur episcop în biserica din Efes. Știm că în discuția anterioară a lui Pavel cu prezbiterii efeseni, adică aceiași lideri ai bisericii menționați în 1 Timotei, el se adresează unui grup de prezbiteri (F.A. 20:17, 28); în cazul bisericii din Filipi, Pavel salută o pluralitate de „episcopi”. Motivul pentru care termenul „episcop” din 1 Timotei 3:2 și Tit 1:7 este la singular ține de faptul că acel singular reprezintă o întreagă categorie de oameni, anume episcopii. Astfel, singularul „episcop” îi ilustrează pe *toți* episcopii – pe *toți* prezbiterii.

Această folosire a singularului nu este ceva neobișnuit în cu-

vântările lui Pavel. El folosește liber această exprimare – „femeie”, „văduvă”, „prezbiter” și „slujitorul Domnului” – când se referă la categorii speciale de oameni (1 Tim. 2:11-14; 5:5, 19 și 2 Tim. 2:24). Singurele ocazii când Pavel folosește termenul „episcop” la singular se regăsesc în listele sale de trăsături calificative pentru slujire (1 Tim. 3:2; Tit 1:7). În ambele cazuri, termenul *episcop* este precedat de construcția la singular „dacă cineva” (1 Tim. 3:1; Tit 1:6). Totuși, când se adresează direct episcopilor, el folosește forma la plural, pentru că se adresează unui sfat de episcopi, nu unuia singur (Filip. 1:1; F.A. 20:28). Din folosirea singularului și a pluralului de către Pavel, putem concluziona că structura bisericii din 1 Timotei este caracteristică perioadei de dinainte de Ighiaș și încă urma sistemul simplu și frățesc de prezbiteri prezentat în Faptele Apostolilor.

Pavel continuă spunând că slujba de prezbiter este o „lucrare bună”. Termenul „bună” traduce cuvântul *kalos* din limba greacă, și aici comportă ideea de „excelent”, „bun”, „vrednic” sau „nobil”. Termenul „lucrare” este folosit în sensul unei sarcini specifice. Faptele Apostolilor 20:28 explică de ce slujba de prezbiter este o lucrare excelentă: episcopii păstoresc biserica lui Dumnezeu pe care El a răscumpărat-o cu sângele Său. Pentru Dumnezeu, biserica este cel mai prețios lucru de pe pământ. În fața multor probleme și a trudei, cea mai mare încurajare pe care o are un prezbiter este să știe că face o lucrare peste măsură de bună – una care este vrednică de jertfirea vieții.

Pe scurt, această afirmație din perioada creștină timpurie declară valoarea deosebită a lucrării de slujire a episcopului sau

prezbiterului, încurajându-i în același timp pe cei care doresc să facă această lucrare. La fel de important este ca bisericile de astăzi să conștientizeze caracterul bun al lucrării prezbiterilor. Ele trebuie să conștientizeze importanța acestei lucrări, așa încât să îi susțină și să îi încurajeze pe prezbiteri în lucrarea lor făcută spre binele bisericii.

Întrucât Dumnezeu afirmă că slujba prezbiterului este o lucrare excelentă, rezultă că un prezbiter trebuie să fie un bărbat de un caracter creștin deosebit. O sarcină nobilă implică în mod natural o persoană cu un caracter nobil. Pentru a se asigura că doar bărbații de un caracter curat își asumă rolul de episcop, Pavel îi oferă bisericii locale învățături despre trăsăturile calificative publice și observabile ale prezbiterilor, pentru a proteja deopotrivă slujba și biserica:

Dar trebuie ca episcopul (sau privighetorul) să fie fără prihană, bărbatul unei singure neveste, cumpătat, înțelept, vrednic de cinste, primitor de oaspeți, în stare să îi învețe pe alții. Să nu fie nici bețiv, nici bătăuș, nici doritor de câștig mârșav, ci să fie blând, nu gâlcevitor, nu iubitor de bani; să-și chivernisească bine casa și să-și țină copiii în supunere cu toată cuviința. Căci dacă cineva nu știe să-și cârmuiască bine casa lui, cum va îngriji de Biserica lui Dumnezeu? Să nu fie întors la Dumnezeu de curând, ca nu cumva să se îngâmfe și să cadă în osânda diavolului. Trebuie să aibă și o bună mărturie din partea celor de afară, pentru ca să nu ajungă de ocară și să cadă în cursa diavolului (1 Tim. 3:2-7).

Construcția verbală „trebuie să fie” indică ceea ce este necesar, obligatoriu sau potrivit. De aceea, episcopul „trebuie să fie” de un caracter moral și spiritual anume pentru a se califica să slujească astfel. Pavel subliniază acest aspect pentru că, probabil, era exact lucrul în care biserica eșuase, așa cum fac multe biserici din zilele noastre. Dumnezeu vrea să știm că un prezbiter calificat este o cerință care nu se negociază atunci când vine vorba despre conducerea casei lui Dumnezeu.

Dumnezeu ne furnizează trăsăturile calificative obiective și observabile pentru a testa dorința subiectivă a tuturor celor care doresc slujba de episcop. Doar dorința nu este suficientă. Ea trebuie însoțită de un caracter bun și de abilități spirituale. În sumarul său făcut celor 14 trăsături calificative specifice ale lui Pavel, George Knight scrie: „Acestea se concentrează pe două domenii: (1) disciplina de sine și maturitatea personală, și (2) abilitatea de a se relaționa bine la alte persoane, de a le învăța și de a avea grijă de ele. Acestea două sunt întretesute, chiar dacă pare să existe o tendință de a trece de la personal la interpersonal”.⁶

IREPROȘABIL: În capul listei de cerințe calificative stă cerința generală „care le cuprinde pe toate”⁷: „fără prihană” [sau fără reproș] (*anepilēptos*). A fi fără reproș înseamnă să nu ai nicio pată neplăcută sau ofensatoare în caracter sau comportament, în special în felul în care este descris în versetele 2-7. Când un prezbiter este ireproșabil, criticile nu pot să îi discrediteze profesiunea de

⁶ George W. Knight III, *The Pastoral Epistles*, The New International Greek Testament Commentary (Grand Rapids: Eerdmans, 1992), p. 156.

⁷ Kelly, *The Pastoral Epistles*, p. 75.

credință creștină sau să îl acuze că este nepotrivit să îi conducă pe alții (Neem. 6:13). El are o reputație morală și spirituală curată. Întrucât toți copiii lui Dumnezeu sunt chemați să trăiască vieți sfinte și fără vină (Fil. 2:15; 1 Tes. 5:23), iar lumea aruncă o privire critică spre comunitatea creștină (1 Petru 3:15-16), și întrucât liderii creștini conduc în principal prin exemplul lor (1 Petru 5:3), unui lider creștin îi este indispensabilă o viață ireproșabilă. De exemplu, Iov era un bătrân în poporul său (Iov 29:7, 21, 25; 31:21) și, așa cum spune Scriptura, el era moralmente fără reproș: „Era în țara Uț un om care se numea Iov. Și omul acesta era fără prihană și curat la suflet. El se temea de Dumnezeu și se abătea de la rău” (Iov 1:1).

Pavel începe acum să creioneze calități concrete, observabile, care definesc ce înseamnă să fii ireproșabil.

BĂRBATUL UNEI SINGURE NEVESTE: În ambele liste de trăsături calificative ale lui Pavel, el plasează cerința de a fi „bărbatul unei singure neveste” imediat după expresia „fără reproș”. Astfel, primul și cel mai important domeniu în care un prezbiter trebuie să fie fără reproș este viața sa de familie și viața sexuală.

Expresia „bărbatul unei singure neveste” și cea înrudită, „nevasta unui singur bărbat” apar de patru ori în Noul Testament. Fiecare apariție a ei se face în contextul trăsăturilor calificative ale episcopilor, diaconilor sau văduvelor:

- Dar trebuie ca episcopul să fie fără prihană, bărbatul unei singure neveste, cumpătat, înțelept, vrednic de cinste, primitor de oaspeți, în stare să îi învețe

pe alții (1 Tim. 3:2).

- Diaconii să fie bărbați ai unei singure neveste și să știe să-și cârmuiască bine copiii și casele lor (1 Tim. 3:12).
- văduvă, ca să fie înscrisă în lista văduvelor, trebuie să n-aibă mai puțin de șaizeci de ani, să nu fi avut decât un singur bărbat (1 Tim. 5:9).
- Dacă este cineva fără prihană, bărbat al unei singure neveste, având copii credincioși, care să nu fie învinuiți de destrăbălare sau neascultare (Tit 1:6).

Expresia „bărbatul unei singure neveste” este tradusă din trei cuvinte în limba greacă: *mias gynaiikos andra*. Sensul literal al acestora este următorul:

- *mias*, unul/una
- *gynaiikos*, soție sau femeie
- *andra*, soț sau bărbat.

Expresia „unei singure neveste” este plasată mai întâi într-o poziție categorică pentru a sublinia ideea unei „singure neveste”. Ea este legată de substantivul „bărbat”. Astfel, putem traduce expresia în următoarele modalități: „soțul cu o singură soție” sau „bărbatul cu o singură femeie”. Există totuși un dezacord destul de răspândit în ce privește interpretarea adecvată a acestei expresii. Vom lua în considerare patru posibilități:

- prezbiterii trebuie să fie căsătoriți

- prezbiterii trebuie să nu fie poligami
- prezbiterii se pot căsători o singură dată
- prezbiterii trebuie să fie ireproșabili din punct de vedere al căsniciei și în viața sexuală.

Nu este un lucru neobișnuit să îi auzi pe oameni spunând că un prezbiter trebuie să fie căsătorit, pentru că Scriptura spune că el trebuie să fie „bărbatul unei singure neveste”. Totuși, aceasta nu este o interpretare corectă. Dacă Pavel le cere prezbiterilor să fie căsătoriți, atunci el contrazice în mod clar ceea ce spune în 1 Corinteni 7, unde creionează avantajele deosebite ale burlăciei în slujirea Domnului și chiar încurajează această stare cu scopul de a fi mai eficace și mai neîmpărțiți în slujire (1 Cor. 7:32-35; cf. Matei 19:12). Dacă unui prezbiter i se cere să fie căsătorit, Pavel ar fi clarificat afirmațiile sale în legătură cu avantajul rămânerii necăsătorit, pentru că această stare l-ar descalfica pe un potențial prezbiter sau diacon. Totuși, Pavel nu a scris că „un prezbiter trebuie să fie un bărbat care are o soție”. Nu, ci el spune că un prezbiter trebuie să fie bărbatul unei singure neveste, ceea ce este o idee destul de diferită.

Folosind aceeași logică, unii oameni spun că un prezbiter trebuie să aibă copii, pentru că trăsătura calificativă pe care trebuie să o demonstreze este ca el „să-și chivernisească bine casa și să-și țină copiii în supunere cu toată cuviința” (1 Tim. 3:4). Tot astfel, de exemplu, am vorbit cu unii bărbați care cred că ei nu pot sluji ca prezbiteri sau diaconi pentru că au un singur copil. Ei spun că cerința lui Pavel se referă la „copii”. Totuși, Pavel nu îi

cere unui prezbiter să fie tatăl a doi sau mai mulți copii. Trebuie să conștientizăm limitările limbajului lui Pavel. El n-a vrut să folosească termenul „copil” tocmai ca oamenii să nu creadă că un prezbiter trebuie să aibă un singur copil. El pur și simplu spune că un prezbiter care are copii trebuie să își gestioneze bine familia.

Adevărul este că majoritatea oamenilor sunt căsătoriți și au copii. Scriptura cere ca acești bărbați să își țină în rânduială familiile și ca relațiile lor din căsnicie să exemplifice ceea ce căsnicia creștină trebuie să fie. Este evident că aceste trăsături calificative nu li se aplică prezbiterilor necăsătoriți sau fără copii.

Anumiți comentatori biblici cred că expresia „bărbatul unei singure neveste” are sensul de „căsătorit cu o singură nevastă”. Ei spun că intenția lui Pavel era aceea de a interzice poligamia – adică a avea două sau mai multe soții în același timp – și concluzionează că prezbiterii nu trebuie să fie poligami.

Aparent, aceasta pare să fie o bună interpretare, dar expresia înrudită, „să nu fi avut decât un singur bărbat” (1 Tim. 5:9), face ca această interpretare să fie aproape imposibilă. 1 Timotei 5:9 enumeră cerințele pentru văduvele care solicită ajutorul financiar din partea bisericii, și specifică faptul că o astfel de femeie trebuie „să nu fi avut decât un singur bărbat”. Cu siguranță că Pavel nu se referea la femeii care avuseseră doi sau mai mulți bărbați simultan, practică denumită *poliandrie*. Poliandria era dezgustătoare pentru evrei și pentru romani, și cu siguranță că nu era o problemă în biserică. De aceea, este improbabil că expresia „bărbatul unei singure neveste” ar fi dorit să trateze în primul rând poligamia.

Unii comentatori biblici cred că această expresie ar avea sensul de a fi fost „căsătorit o singură dată în viață”. Ei spun că Pavel ar interzice recăsătorirea pentru orice motiv, chiar recăsătorirea după moartea soției. Astfel, un bărbat divorțat și recăsătorit sau văduv care s-a recăsătorit nu s-ar califica să fie prezbiter sau diacon. Totuși, această interpretare este contrară restului învățăturii Bibliei pe tema sanctității căsătoriei.⁸ „Nicăieri altundeva în

⁸ Deși această perspectivă pare să aibă de partea ei ideea de literalism și astfel să fie luată în considerare cu seriozitate, ea se află în dezacord cu învățătura biblică generală legată de căsătorie, din mai multe motive:

(1) Biblia ne învață fără echivoc că moartea este ceea ce elimină legătura căsniciei și îi permite partenerului în viață să se recăsătorească fără a păcătui (1 Cor. 7:39; Rom. 7:2-3).

(2) Din perspectivă biblică, recăsătorirea după moartea soțului/soției nu este o problemă. Cei care susțin ideea unei unice căsătorii nu pot spune ce este rușinos sau problematic în recăsătorire care să îl descalifice pe un bărbat de la slujirea de prezbiter sau diacon. Acest lucru este cu totul special în cazul diaconilor. Întrucât diaconii nu sunt liderii spirituali ai bisericii, este aproape imposibil să înțelegem ocara pe care un diacon ar putea să o înfrunte dacă s-ar recăsători după moartea soției lui. În fapt, cei care încearcă să arate că o recăsătorire (după moartea fostului partener) este de ocară, nu fac decât să ridice semne serioase de întrebare și în legătură cu prima căsnicie. Această interpretare miroase a fals ascetism, exact lucrul pe care Pavel îl condamnă în 1 Timotei 4:3. Pavel spune despre învățătorii falși din Efes că ei „opresc căsătoria și întrebuițarea bucatelor”. Totuși, această interpretare îl ilustrează pe Pavel interzicându-le liderilor bisericii și văduvilor să se recăsătorească.

(3) Această interpretare creează două standarde pentru două categorii de sfinți. Dintr-un motiv cu totul irațional, prezbiterii, diaconii și văduvele/văduvii nevoiași nu se pot recăsători după moartea soției/soțului, dar alți sfinți ar putea. O astfel de divizare în familia lui Dumnezeu este incompatibilă cu restul învățăturii Noului Testament. „A înființa grade de sanctitate oficială”, scria E.K. Simpson, „între membrii aceleiași trup spiritual poate fi un clericalism ortodox, dar este un creștinism nebiblic” (*The Pastoral Epistles* [Grand Rapids: Eerdmans, 1954], p. 50).

(4) În contextul învățăturii pe tema căsniciei și a recăsătoririi, Pavel le spunea corintenilor: „Vă spun lucrul acesta pentru binele vostru, nu ca să vă prind într-un laț” (1 Cor. 7:35). Această interpretare a expresiei „bărbatul unei singure neveste” îl limitează totuși pe un bărbat nevinovat, pedepsindu-l pentru că nu a avut darul de a rămâne necăsătorit.

(5) 1 Timotei 5:9 enumeră trăsăturile calificative pentru ca văduvele bisericii locale să poată fi susținute financiar: „o văduvă, ca să fie înscrisă în lista văduvelor, trebuie să n-aibă mai puțin de șaiszeci de ani, să nu fi avut decât un singur bărbat”. Dacă expresia „să nu fi avut decât un singur bărbat” are sensul de a fi avut un singur bărbat toată viața ei, atunci sfatul ulterior al lui Pavel transmis văduvelor mai tinere de a se recăsători ar fi foarte confuz, căci

Noul Testament”, scrie comentatorul biblic J.E. Huther, „nu se găsește nici cea mai neînsemnată urmă de poruncă împotriva unei a doua căsnicii”.⁹

În sine, expresia „bărbatul unei singure neveste” nu indică dacă Pavel se referea la o singură soție în întreaga viață sau o singură

în versetul 14, Pavel le îndeamnă expres pe acestea să se recăsătorească: „o văduvă, ca să fie înscrisă în lista văduvelor, trebuie să n-aibă mai puțin de șaizeci de ani, să nu fi avut decât un singur bărbat”. Ce s-ar fi întâmplat dacă al doilea soț al unei văduve ar fi murit? Nu s-ar mai fi calificat să fie trecută pe lista văduvelor pentru că ar fi urmat sfatul apostolului de a se recăsători când era tânără și, de aceea, ar fi fost soția a doi bărbați? Ar fi fost un sfat confuz din partea lui Pavel. Dacă expresia „să nu fi avut decât un singur bărbat” nu limitează o femeie să fi fost căsătorită o singură dată, atunci nu există niciun conflict în sfaturile lui Pavel.

(6) Este aproape inimaginabil ca Pavel, care este atât de sensibil în legătură cu aspectele maritale (1 Cor. 7:2-5, 7, 8, 15, 32-36, 39), să fi folosit o exprimare ambiguă, în trei cuvinte, pentru a exprima învățătura lui pe o temă atât de vitală pentru văduvi și văduve. Este cu totul neobișnuit ca el să nu fi oferit o explicație ulterioară a unei învățături care pare în dezacord cu restul Scripturii. De exemplu, în 1 Corinteni, unde Pavel îi sfătuiește pe creștinii necăsătoriți să ia în considerare să rămână așa, el își clarifică imediat cuvintele. El cunoaște atractivitatea înclinației către ascetism. El știa că oamenii i-ar înțelege cuvintele ca și cum ar fi descurajat căsătoria. Dar el nu o discredita nicidecum. Căsătoria este norma, dar starea de necăsătorit, pe care Pavel i-a chemat pe cititorii lui să o ia în considerare, poate fi folosită eficient pentru a înainta lucrarea lui Dumnezeu. De aceea, el scrie: „Eu aș vrea ca toți oamenii să fie ca mine; dar fiecare are de la Dumnezeu darul lui: unul într-un fel, altul într-altul. Celor neînșurați și văduvelor, le spun că este bine pentru ei să rămână ca mine. Dar dacă nu se pot înfrâna, să se căsătorească; pentru că este mai bine să se căsătorească decât să ardă” (1 Cor. 7:7-9). Acest sfat este îndreptat deopotrivă către prezbiterii și diaconii, dar și către orice alt membru al adunării. Dacă un prezbiter este văduv și hotărăște să rămână așa pentru a putea să Îl slujească neîmpărțit pe Dumnezeu, acesta este un lucru bun. Dar dacă trebuie să se recăsătorească, și acest lucru este bun.

(7) În final, dacă această expresie ar avea sensul de a fi fost căsătorit o singură dată, restricția ar fi extrem de înfricoșătoare și chiar potențial dăunătoare. În perioada când Pavel a scris și în cele 18 secole care au urmat, nu era neobișnuit ca o persoană să își piardă soțul/soția la o vârstă relativ tânără. De aceea, dacă un prezbiter sau diacon și-ar fi pierdut soția și s-ar fi recăsătorit, trebuie să își fi pierdut de asemenea locul de lider în biserică. Aceasta ar răni întreaga biserică. Întrucât prezbiterii și diaconii buni sunt dificil de găsit, a descalifica un prezbiter sau diacon doar pentru că a rămas văduv ar fi o pierdere groaznică. Știm că Dumnezeu iubeste biserică. Astfel, este greu de crezut că El ar cere de la lideri un lucru care să le dăuneze lor sau bisericii.

⁹ J.E. Huther, *Critical and Exegetical Handbook to the Epistles to Timothy and Titus*, Meyer's Commentary on the New Testament (New York: Funk and Wagnalls, 1890), p. 118.

soție la acel moment. Această expresie trebuie interpretată în contextul mai larg al învățăturii lui Pavel pe tema căsniciei. Ea nu trebuie să contrazică niciodată învățătura generală și clară a lui Dumnezeu despre căsnicie. De aceea, dintr-o perspectivă a Noului Testament, este de negândit ca această expresie să aibă sensul de a-i descalifica pe văduvii recăsătoriți. Un vădov recăsătorit poate să se încadreze în condiția „bărbatul unei singure neveste”.

Alți comentatori interpretează această expresie cu sensul că bărbații care s-au recăsătorit după un divorț nu pot fi prezbiteri. Printre evrei, romani și greci era ușor să divorțezi și să te recăsătorești. În cazul recăsătoririi după divorț, exista situația când două sau trei femei să fi fost căsătorite cu același bărbat. Unii au denumit această situație *poligamie succesivă*. Ei cred că Pavel îi interzice unui bărbat recăsătorit după divorț să fie slujitor oficial, din cauza situațiilor potențial deranjante pe care fosta sau fostele lui soții le-ar putea crea pentru acel prezbiter și pentru congregație.

Corectitudinea acestei interpretări pare imposibil de dovedit fie într-un fel, fie în altul. În fapt, problema acestei interpretări și a celei anterioare este că ea creează mai multe probleme decât să le rezolve. Această interpretare, cum că s-ar referi la o singură căsătorie în toată viața, stârnește o mulțime de întrebări complicate teologic despre căsătorie. Noul Testament nu comentează direct situația dacă un bărbat divorțat sau divorțat și recăsătorit (dacă divorțul a avut loc înainte sau după convertirea lui) poate deveni sau nu un prezbiter. Comentatorul biblic Philip H. Towner are dreptate când scrie că „ideea nu este cât de des poate fi el căsătorit, nici ce anume constituie o căsnicie legitimă

(este prezumat că acea căsnicie este legitimă), ci mai degrabă cum se comportă acesta în căsnicia lui”.¹⁰

O ultimă interpretare, și cea favorită aici, este cea mai simplă și creează cele mai puține probleme. Ea susține că expresia „bărbatul unei singure neveste” are sensul unei afirmații pozitive care vorbește despre o căsnicie credincioasă monogamă. În limbajul comun, noi am spune ceva de genul „credincios unei singure femei” sau „bărbatul unei singure femei”. Această exprimare se apropie mult de termenii din limba greacă pe care Pavel i-a folosit.

Fraza interzice orice abatere de la căsnicia monogamă credincioasă. Astfel, ea îi interzice prezbiterului poligamia, concubinajul, homosexualitatea și/sau orice relație sexuală ilegitimă. Scriptura spune că acela care vrea să fie prezbiter trebuie să fie „bărbatul unei singure neveste”, cu sensul că are o relație exclusiv cu o femeie. Un astfel de bărbat este ireproșabil în viața sa sexuală și de căsnicie.

Ce spune 1 Timotei despre păcatele sexuale și maritale comise înaintea convertirii cuiva la Hristos? Ce se întâmplă cu cei care au divorțat și s-au recăsătorit legal (presupunând că biserica locală ar permite așa ceva)? Cum rămâne cu iertarea și restaurarea unui lider spiritual care a căzut? Astfel de întrebări dureroase și controversate nu își găsesc un răspuns direct aici. Răspunsurile trebuie extrase din învățătura întregii Scripturi pe tema divorțului și a recăsătoririi, a iertării, harului și restaurării,

¹⁰ Philip H. Towner, *The Goal of Our Instruction: The Structure of Theology and Ethics in the Pastoral Epistles*, Journal for the Study of the New Testament Supplement Series 34 (Sheffield: JOST Press, 1989), p. 232.

ca și din învățătura ei despre exemplul liderilor și despre spectrul complet al trăsăturilor calificative ale prezbiterilor.

Orice abatere de la standardul lui Dumnezeu pentru comportamentul marital ne aduce confuzie. Păcatul ne tulbură mereu, ne distorsionează gândirea și ne dezbină, astfel că vor exista mereu opinii diverse despre astfel de întrebări. Totuși, aceasta nu diminuează cu nimic obligația bisericii locale de a se confrunta cu aceste aspecte și de a lua decizii înțelepte și sănătoase scriptural. În toate aceste situații dureroase, onoarea Numelui lui Isus, credințioșia față de Cuvântul Lui și rugăciunea trebuie să fie călăuzele noastre supreme.

CUMPĂTAT: În limba greacă, termenul „cumpătat” (*nēphalios*) poate avea sensul de cumpătare în folosirea vinului. Aici, totuși, este folosit cu sensul seriozității mentale.¹¹ „Cumpătat” are sensul autocontrolului, al judecății echilibrate și al îndepărtării de excese și de comportament aspru. Termenul indică absența oricărei tulburări personale care ar distorsiona judecata sau comportamentul unei persoane. El descrie o persoană stabilă, circumspectă, înfrânată și cu o gândire clară.

Este necesar ca prezbiterii, care se confruntă cu multe probleme serioase, cu presiuni și hotărâri importante, să fie niște persoane stabile mental și emoțional. Prezbiterii cărora le lipsește

¹¹ Termenul din limba greacă *nēphalios* are sensul de abstenenței față de vin. Câțiva interpreți biblici spun că, în acest context, cuvântul ar trebui înțeles în sens literal, însă această părere este îndoielnică. În versetul 3, Pavel scrie că prezbiterii nu trebuie să fie „dedat la vin”. Pavel nu îi avertizează de două ori pe prezbiteri în legătură cu folosirea vinului. Dimpotrivă, el folosește termenul „cumpătat” atât în versetul 2 cât și versetul 11, având sensul figurat de seriozitate în gândire.

echilibrul mental și stăpânirea emoțională pot ușor să fie atrași în capcane de diavolul sau de învățătorii mincinoși.

ÎNȚELEPT: Asemenea cuvântului „cumpătat”, termenul „înțelept” (*sōphrōn*) subliniază ideea de autocontrol, în special în ce privește exersarea unei judecăți bune, a discreției și a bunului simț.

A fi prudent înseamnă să fii cu o minte sănătoasă, discret și sensibil, capabil să ai o perspectivă obiectivă în fața problemelor și a dezacordurilor. Prudența și înțelepciunea constituie o trăsătură esențială a gândirii pentru o persoană care trebuie să exerseze multă discreție practică în gestionarea oamenilor și a problemelor lor. Prudența temperează mândria, autoritarismul și justificarea de sine.

VREDNIC DE CINSTE: Expresia „vrednic de cinste” (*kosmios*) este asociată termenului „înțelept” (1 Tim. 2:9). O persoană cu o minte sensibilă va fi și o persoană cu o purtare bună. Termenul *kosmios* indică ideile de autocontrol, purtare adecvată și rânduială. Chiar dacă acest cuvânt este folosit pentru a descrie purtarea exterioară din punct de vedere al înfățișării, în 1 Timotei 2:9, folosirea lui aici face referire mai degrabă la sensul general de „în ordine”... ‚bine crescut’ sau ‚virtuos’... lucruri care fac ca o persoană astfel caracterizată să fie privită ca ‚vrednică de cinste’ de către ceilalți”.¹² Un prezbiter nu se poate aștepta ca oamenii să îl urmeze, dacă nu este respectabil.

PRIMITOR DE OASPEȚI: De asemenea, este necesar ca

¹² Knight, *The Pastoral Epistles*, p. 159.

un prezbiter să fie primitor de oaspeți. Ospitalitatea este o expresie concretă a dragostei creștine și a vieții de familie. Ea este de asemenea o importantă virtute biblică:

- Iov, liderul exemplar al Vechiului Testament, a fost un model de ospitalitate: „Dacă petrecea străinul noaptea afară, dacă nu mi-aș fi deschis ușa să intre călătorul” (Iov 31:32).
- Pavel îi îndeamnă pe creștinii din Roma să caute să fie primitori de oaspeți (Rom. 12:13).
- Petru scria: „Fiți primitori de oaspeți între voi, fără cârtire” (1 Petru 4:9).
- Autorul Epistolei către Evrei îi îndemna astfel pe cititorii lui: „Să nu dați uitării primirea de oaspeți, căci, prin ea, unii i-au găzduit, fără să știe, pe îngeri” (Evrei 13:2).

Aceste porunci ale Noului Testament referitoare la practica ospitalității se găsesc toate în contextul mai larg al dragostei creștine. Din nefericire, majoritatea creștinilor, și chiar unii lideri creștini, nu sunt conștienți de faptul că ospitalitatea este o cerință biblică pentru conducerea pastorală în biserică. Unii pot să inventeze chiar argumente împotriva unei astfel de trăsături care pare neimportantă pentru cerința de a fi păstor al bisericii.

O astfel de gândire demonstrează totuși o înțelegere incorectă a sensului autentic al comunității creștine, al dragostei agape și a lucrării prezbiterului. Atunci când un prezbiter nu este ospitalier, avem un exemplu sărac al dragostei creștine și al grijii

față de ceilalți. Prezbiterul păstor se jertfește pe sine în dragoste și grijă pentru turmă. Aceste lucruri nu se pot face de la distanță, cu un zâmbet și cu o strângere de mână în dimineața de duminică sau printr-o vizită superficială. Dedicarea spre grija poporului lui Dumnezeu înseamnă împărtășirea vieții și a căminului meu cu alții. O casă deschisă este un semn al unei inimi deschise și al unei atitudini slujitoare, iubitoare și jertfitoare. Lipsa ospitalității este un semn sigur al creștinismului egoist, lipsit de viață și de dragoste.

În lucrarea mea de prezbiter păstor, am descoperit cum casa mea poate fi unul dintre cele mai importante instrumente pe care le am pentru a atinge inimile oamenilor și a le purta de grijă. Chiar dacă lucrarea de ospitalitate a păstorului poate părea un lucru neînsemnat, ea are un impact uriaș și de durată asupra oamenilor. Dacă te îndoiești de acest lucru, întreabă-i pe cei cărora păstorul lor le-a arătat ospitalitate. Ei îți vor spune invariabil că acesta este unul dintre cele mai importante, mai plăcute și mai memorabile aspecte ale lucrării sale de păstorire.

În modalități tainice, Dumnezeu lucrează prin relația de ospitalitate pentru a-i încuraja și echipa pe copiii Lui. Așadar, nu trebuie să subestimați niciodată puterea ospitalității în slujirea nevoilor oamenilor. Cei care iubesc ospitalitatea, îi iubesc pe oameni și le pasă de aceștia. Dacă prezbiterii bisericii locale nu manifestă ospitalitate, biserica locală va fi și ea un mediu închis față de oaspeți și indiferent față de nevoile altora.

ÎN STARE SĂ ÎI ÎNVEȚE PE ALȚII: Asemenea Israelului, comunitatea creștină este zidită pe Sfânta Scriptură. Astfel,

cei care conduc comunitatea trebuie să fie în măsură să o călăuzească și să o protejeze prin învățătura Scripturii. Conform învățaturii din Faptele Apostolilor 20, prezbiterii trebuie să păstrească turma lui Dumnezeu. O parte majoră a păstoririi turmei implică hrănirea ei folosind Cuvântul lui Dumnezeu. De aceea, prezbiterii trebuie să „fie în stare să îi învețe pe alții” ca să poată să se achite de slujba lor.

Abilitatea de a da învățătură comportă trei elemente de bază: o cunoaștere a Scripturii, disponibilitatea de a da învățătură și abilitatea de comunicare. Aceasta nu înseamnă că un prezbiter ar trebui să fie un orator desăvârșit, un lector dinamic sau un învățător cu daruri excepționale, căci aceștia sunt foarte puțini. Totuși, un prezbiter trebuie să cunoască Biblia și să fie în măsură să îi învețe pe alții din ea.

În cealaltă listă a trăsăturilor calificative ale prezbiterilor, din Epistola către Tit, Pavel extinde sensul expresiei „să fie în stare să îi învețe pe alții”. El scrie astfel: „să se țină de Cuvântul adevărat, care este potrivit cu învățătura, pentru ca să fie în stare să sfătuiască în învățătura sănătoasă și să îi înfrunte pe potrivnici” (Tit 1:9). Astfel, un prezbiter trebuie să poată să își deschidă Biblia și să îi îndemne și să îi încurajeze pe alții din ea. De asemenea, el trebuie să poată să deosebească învățătura falsă și să o respingă folosind argumente din Scriptură. Cuvântul lui Dumnezeu aduce creștere bisericii și o protejează de erezie. De aceea, prezbiterii păstori trebuie să fie în măsură să propovăduiască Cuvântul lui Dumnezeu.

NU BEȚIV: Un prezbiter trebuie să fie ireproșabil în felul

în care folosește alcoolul. Pavel folosește un limbaj categoric aici, având sensul de a nu fi preocupat sau dedat la vin. Beția este un păcat, iar oamenii bețivi trebuie să fie supuși disciplinei bisericii (v. 1 Cor. 5:11; 6:9, 10; Gal. 5:21; Efes. 5:18; 1 Petru 4:3). Astfel, o persoană într-o poziție de încredere și autoritate peste alte persoane nu poate avea o problemă cu alcoolul.

Biblia conține multe avertismente împotriva pericolelor potențiale ale consumului de alcool și băuturi tari (Isaia 5:11, 22; Prov. 20:1; 23:30-35; Osea 4:11). Ea îi avertizează pe lideri în mod specific în legătură cu pericolele alcoolului:

Nu li se cade împăraților, Lemuele, nu li se cade împăraților să bea vin, nici voivozilor să umble după băuturi tari; ca nu cumva, bând, să uite legea și să le calce drepturile tuturor celor nenorociți. (Prov. 31:4-5; cf. Lev. 10:8-9; Isaia 28:1, 7-8; 56:9-12).

Beția a ruinat nenumărate vieți. Este raportat că aproape jumătate dintre omorurile, sinuciderile și decesele din accidente în America au legătură cu alcoolul. Una din patru familii are probleme cu alcoolul, iar aceasta face ca beția să fie cea mai mare problemă de sănătate din America.¹³ Mizeria și suferințele provocate de beție în multe familii trec dincolo de ceea ce ne putem imagina. Nimeni dintre cei care au lucrat cu oamenii sau cu familii care cad victime alcoolului nu glumește în legătură cu puterea lui distructivă. Beția reduce speranța de viață, frânge familiile și distruge oamenii din punct de vedere financiar. Ea este o problemă

¹³ Lewis J. Lord, "Coming To Grips with Alcoholism", *U. S. News & World Report* (November 30, 1987): 56-62.

morală și spirituală de cea mai mare dimensiune.

Prezbiterii lucrează cu oameni care trec adesea prin multe necazuri. Dacă un prezbiter are o problemă cu alcoolul, el îi va îndepărta pe oameni de el și va aduce ocară asupra bisericii. Consumul său de alcool îl va opri din creșterea spirituală și slujirea altora, și îl poate duce foarte bine către păcate mult mai degradante.

Observați totuși că Pavel spune, „nu băutori de mult vin”. El nu prezintă o interdicție absolută în ce privește consumul de vin. Ceea ce el face este să interzică abuzul de vin (sau de alte substanțe) care ar putea să dăuneze mărturiei aceluia bărbat și lucrării lui Dumnezeu.

NICI BĂTĂUȘ: Un bărbat bătauș este un individ cu un temperament rău, iritabil și nestăpânit. Termenul din limba greacă este derivat din verbul „a lovi” și sugerează o persoană înclinată către atacarea fizică a altora. Soțiile și copiii simt în mod particular loviturile unui astfel de bărbat, și oricine îl deranjează pe un bătauș devine o țintă potențială a atacurilor lui verbale și chiar fizice.

Prezbiterii trebuie să gestioneze conflicte interpersonale puternic emoționale și dezacorduri doctrinare profunde între credincioși. Ei se află adesea în centrul celor mai intense situații, așa că o persoană cu un comportament violent, un bătauș, nu va putea rezolva astfel de probleme. În fapt, el va crea situații și mai explozive. Întrucât un bărbat bătauș va trata alte persoane cu asprime și chiar le va răni, el nu poate fi unul dintre păstorii lui

Hristos.

BLÂND: Termenul „blând” denotă una dintre cele mai atractive și mai necesare virtuți cerute unui prezbiter. Niciun termen nu redă adecvat plinătatea frumuseții și a bogăției acestui cuvânt. Termeni precum „tolerant”, „bun”, „blând” și „echitabil” ajută la a surprinde câte ceva din sensurile lui. Iertarea și toleranța vin de la Dumnezeu și constituie o sursă esențială a păcii și vindecării între copiii Lui. Astfel, în epistola lui către creștinii din Filipi, care treceau prin conflicte interne și cu persoane din afara bisericii, Pavel spune: „Blândețea voastră să fie cunoscută de toți oamenii. Domnul este aproape” (Fil. 4:5).

Bărbatul blând stă în contrast cu cel bătauș. Un bărbat blând manifestă disponibilitatea de a suporta și de a tolera cu răbdare slăbiciunile și ignoranța stării omului decăzut. Cel ce este blând refuză să replice cu rău la răutățile făcute de alții și nu insistă pe litera legii sau pe drepturile personale. Un comentator spunea: „A fi blând înseamnă să tolerezi oriunde toleranța este posibilă, mai degrabă decât să te ridici pentru a lupta pentru drepturile tale”.¹⁴

Iertarea este o trăsătură a lui Dumnezeu: „Căci Tu ești bun, Doamne, gata să ierți [aceiași termen grec este folosit în LXX cu sensul de blând și răbdător] și plin de îndurare cu toți cei ce Te cheamă” (Ps. 86:5). De asemenea, blândețea a caracterizat viața lui Isus pe pământ: „Eu, Pavel, vă rog, prin blândețea și bunătatea lui Hristos” (2 Cor. 10:1). Dumnezeu așteaptă întotdeauna

¹⁴ J.A. Motyer, *The Message of James, The Bible Speaks Today* (Downers Grove: InterVarsity, 1985), p. 136.

de la păstorii Lui să Îi păstorească poporul în același fel în care El îl păstorește. El nu va permite ca poporul Lui să fie abătut, asuprit, condamnat sau dezbinat. Astfel, păstorul trebuie să fie răbdător, blând și înțeleghător cu cei care greșesc și care, uneori, pot fi exasperanți. Cu atât de multe greșeli, dezacorduri, răni și nedreptăți care există în această lume păcătoasă, dacă nu ar fi iertarea, am fi nevoiți să trăim într-o dezbinare perpetuă, în mâinii și conflicte neîncetate. De aceea, prezbiterii trebuie să fie „blânzi” și „iertători” asemenea lui Hristos.

NU GÂLCEVITOR: Laolaltă cu blândețea, este important ca un prezbiter să fie împăciuitor, nu unul pus pe harță. Din ziua când Cain l-a ucis pe Abel, fratele lui, oamenii s-au tot luptat și s-au ucis unii pe alții (Gen. 4:5-8). Aceasta este una dintre consecințele ticăloase ale naturii păcătoase a omului. Totuși, creștinilor li se poruncește să fie diferiți, „să nu vorbească de rău pe nimeni, să nu fie gata de ceartă, ci cumpătați, plini de blândețe față de toți oamenii” (Tit 3:2). Dumnezeu urăște dezbinarea și luptele între copiii Lui: „Șase lucruri urăște Domnul, și chiar șapte Îi sunt urâte: ochii trufași, limba mincinoasă, mâinile... care varsă sânge nevinovat, inima care urzește planuri nelegiuite, picioarele care aleargă repede la rău, martorul mincinos, care spune minciuni, și cel ce stârnește certuri între frați” (Prov. 6:16-19). Totuși, luptele paralizează șiucid multe biserici locale. Aceasta poate fi problema cea mai deranjantă cu care liderii creștinii se confruntă. De aceea, un prezbiter creștin este chemat să fie împăciuitor, nu „gâlcevitor”, ceea ce are sensul de a nu fi înclinat spre dispute. Un prezbiter trebuie să fie un bărbat împăciuitor. Așa cum scria Pavel, „robul Domnului nu trebuie să se certe; ci

să fie blând cu toți, în stare să îi învețe pe toți, plin de îngăduință răbdătoare, să îi îndrepte cu blândețe pe potrivnici” (2 Tim. 2:24-25a).

NU IUBITOR DE BANI: Un prezbiter trebuie să nu iubească banii și să nu fie lacom. Această trăsătură calificativă interzice interesele mercenare și ideea de a folosi lucrarea creștină și pe cei credincioși pentru profit personal. Atât Pavel cât și Petru condamnă ceea ce noi am putea denumi „să faci lucrarea pentru bani” (cf. 1 Petru 5:2; Tit 1:7). Pavel spune că învățătorii falși sunt interesați de bani și de câștig personal financiar (1 Tim. 6:5; Tit 1:11). Fariseii erau iubitori de bani și devorau casele văduvelor (Luca 16:14; Marcu 12:40). Principalii lideri religioși din vremea lui Isus transformaseră Templul într-o piață, spre profitul lor (Marcu 11:15-17). Asemenea unui drog puternic, dragostea de bani poate să întunece judecata celor mai buni oameni. Scriptura lansează un avertisment hotărât împotriva dragostei de bani: „iubirea de bani este rădăcina tuturor relelor; și unii, care au umblat după ea, au rătăcit de la credință și s-au străpuns singuri cu o mulțime de chinuri” (1 Tim. 6:10).

De aceea, prezbiterii nu pot fi genul acela de oameni întotdeauna interesați doar de bani. Ei nu pot fi bărbați care se simt nevoiți să controleze fondurile bisericii și care refuză darea de socoteală în aspectele financiare. Astfel de bărbați au distorsionat valorile spirituale și au dat un exemplu greșit înaintea bisericii. Inevitabil, ei vor cădea în probleme financiare lipsite de etică, probleme care vor aduce o oară publică Numelui Domnului.

În contrast evident, un prezbiter trebuie să fie mulțumit cu

ceea ce i-a dat Dumnezeu. În Evrei 13:5, autorul își îndeamnă astfel cititorii: „Să nu fiți iubitori de bani. Mulțumiți-vă cu ce aveți, căci El însuși a zis: „Nicidecum n-am să te las, cu nici un chip nu te voi părăsi””.

Pavel prezintă acest aspect în felul următor: „Căci noi n-am adus nimic în lume și nici nu putem să luăm cu noi nimic din ea. Dacă avem, dar, cu ce să ne hrănim și cu ce să ne îmbrăcăm, ne va fi de ajuns. Cei ce vor să se îmbogățească, dimpotrivă, cad în ispită, în laț și în multe pofte nesăbuite și vătămătoare, care îi cufundă pe oameni în prăpăd și pierzare” (1 Tim. 6:7-9). Astfel, prezbiterii trebuie să fie modele de mulțumire și credință în grija iubitoare a lui Hristos față de ei. Prezentând sumar mesajul versetului 3, George Knight observa: „Pe scurt, viața unui episcop nu trebuie să fie dominată sau controlată de vin sau bani, nu trebuie să fie caracterizată de lupte și certuri, ci mai degrabă să fie una a păcii și blândeții”.¹⁵ Prin contrast, un bărbat controlat de bani sau de alcool nu este controlat de Duhul Sfânt. El nu este stabil, nu se poate stăpâni, nu are o gândire sănătoasă și nu este vrednic de cinste. El este controlat de dorințe firești care vor conduce inevitabil la alte păcate și la ocară publică.

SĂ-ȘI CHIVERNISEASCĂ BINE CASA: Un potențial prezbiter trebuie să fie în măsură să-și cârmuiască „bine” casa (*prohistēmi*: a conduce și a îngriji; v. 1 Tes. 5:12). Elementul cheie în evaluarea cârmuirii casei unui bărbat este comportamentul copiilor lui. De aceea, Pavel cere ca el „să-și țină copiii în supunere cu toată cuviința”. Asta înseamnă că el trebuie să fie un

¹⁵ Knight, *The Pastoral Epistles*, p. 160.

tată creștin responsabil, un soț și un lider bun în familie. El trebuie să aibă o reputație bună, ca unul care asigură nevoile familiei sale din punct de vedere financiar, emoțional și spiritual. În ceea ce privește această trăsătură calificativă, Donald Guthrie, fost profesor la London Bible College, remarcă: „Acesta este un principiu de o importanță covârșitoare, care nu a căpătat întotdeauna atenția pe care o merită. Orice bărbat incapabil să își stăpânească copiii cu blândețe și sobrietate, prin a menține o bună disciplină în familia lui, nu este un bărbat bun pentru cârmuirea bisericii”.¹⁶

O familie bine gestionată înseamnă că are copii care ascultă de tatăl lor și se supun conducerii acestuia. Felul în care acea relație se manifestă este de o importanță specială: ea trebuie să fie „cu toată cuviința” [demnitatea, lit. ESV]. Tatăl nu trebuie să fie un tiran care le zdrobește sufletele celorlalți și care obține supunerea celorlalți prin pedepse aspre. În altă parte, Pavel scria astfel: „și voi, părinților [lit. taților], nu îi întărați la mânie pe copiii voștri, ci creșteți-i în mustrarea și învățătura Domnului” (Efes. 6:4).

Astfel, un tată creștin trebuie să își stăpânească copiii într-o modalitate onorabilă, respectuoasă și demnă. Evident că nu există copii perfecți și fără probleme în această lume. Chiar și cei mai buni părinți creștini au probleme în creșterea copiilor, dar ei rezolvă problemele și sunt implicați în viețile copiilor lor în modalități responsabile și grijulii. Ei își călăuzesc copiii prin multele

¹⁶ Donald Guthrie, *The Pastoral Epistles*, The Tyndale New Testament Commentaries (Grand Rapids: Eerdmans, 1957), p. 81.

furtuni ale vieții.

Trebuie să observăm că acei copii la care face referire versetul 4 sunt cei care trăiesc în cămin, sub autoritatea tatălui lor: „să-ți țină [prezent] copii în supunere cu toată cuviința”. În pasajul din Tit 1:6, verbul din expresia „având copii credincioși” indică de asemenea faptul că acei copii sunt prezenți în casă și se află sub autoritatea tatălui.¹⁷

Fac această mențiune pentru că unii oameni cred că un bărbat nu poate fi un candidat viabil la slujba de prezbiter decât după ce toți copiii lui au ajuns la vârsta adultă. Totuși, nu aceasta spune pasajul nostru. Unii bărbați sunt încă în relație de tată-copil la vârsta de 40 sau 45 de ani, iar Dumnezeu nu intenționează ca ei să aștepte până ajung la aproape 70 de ani pentru a se califica să îi slujească bisericii ca prezbiteri. Mai mult, trebuie să observăm că pasajul nu ne învață că un prezbiter trebuie să aibă copii. Această învățătură se aplică pur și simplu celor care *au* copii.

Importanța critică a acestei cerințe este subliniată imediat prin întrebarea retorică pe care Pavel o ridică în versetul 5: „Căci dacă cineva nu știe să-și cârmuiască bine casa, cum va îngriji de Biserica lui Dumnezeu?” Răspunsul la acea întrebare este un NU categoric – dacă nu știe cum să își cârmuiască propria casă, el nu poate îngriji de biserica lui Dumnezeu. Termenul grec tradus prin „cârmuiască” (*epimelēsetai*) pune accentul pe atenția personală și iubitoare în împlinirea diferitelor nevoi ale bisericii. Totuși, el nu elimină ideea de cârmuire sau călăuzire, care constituie

¹⁷ Bauer, *A Greek-English Lexicon of the New Testament*, s.v. „*echō*”, p. 332.

o parte esențială a îngrijirii bisericii.

NU PROASPĂT CONVERTIT: Scriptura îi interzice unui proaspăt convertit să îi slujească bisericii ca prezbiter. Un proaspăt convertit este un începător în credință, un prunc creștin, un întors de curând. Indiferent cât de spiritual, cât de zelos, cât de cunoscător sau talentat poate fi un nou convertit, el nu este matur spiritual. Maturitatea necesită timp și experiență, lucruri care nu pot fi înlocuite de nimic, așa că un nou convertit pur și simplu nu este gata pentru slujba dificilă a păstoririi turmei lui Dumnezeu.

Nu există nimic greșit în a fi întors de curând. Toți creștinii își încep viața în Hristos ca prunci și cresc spre maturitate. Totuși, un prezbiter trebuie să fie matur și să își cunoască propria inimă. Un proaspăt creștin nu își cunoaște inima și nu înțelege șiretenia vrăjmașului, așa că el este vulnerabil în fața mândriei – cea mai subtilă dintre toate ispitele și cel mai distrugător dintre toate păcatele. Mândria a cauzat pierzarea diavolului (Ezec. 28:11-19; Gen. 3:5, 14-15). Asemenea diavolului, prezbiterul mândru va cădea inevitabil. „Mândria merge înaintea pieirii”, spune Biblia, „și trufia merge înainte căderii” (Prov. 16:18; cf. 11:2; 18:1; 29:23). Narațiunea biblică ne arată că mândria este capabilă să îi distrugă și pe cei mai buni dintre oameni (2 Cron. 26:16; 32:25).

Poziția prezbiterului, în special într-o biserică mare, întemeiată de mult timp, cum era aceea din Efes, aduce cu ea o onoare și autoritate considerabilă. Pentru un convertit de curând, ispita mândriei ar fi prea mare. Mândria l-ar distrage pe

acel bărbat, cauzându-i ocară personală, expunerea defectelor sale, disciplinarea din partea lui Dumnezeu și, posibil, ruina credinței sale. De asemenea, mândria poate răni biserica. De aceea, Pavel lansează un avertisment împotriva desemnării ca prezbiter a unui convertit de curând, „ca să nu ajungă de ocară și să cadă în cursa diavolului”.

În ce privește motivul pentru care această cerință nu se regăsește în lista din Epistola către Tit, nu putem decât să speculăm. Se poate ca problema desemnării ca lideri a celor întorși de curând să fi fost o problemă reală în biserica din Efes. Poate că noii convertiți de acolo erau amăgiți în legătură cu darurile și inteligența lor spirituală și stârneau confuzie în biserică.

CU O BUNĂ REPUTAȚIE PRINTRE NECREDINCI-OȘI: În final, dar de o importanță deosebită, un prezbiter „trebuie să aibă și o bună mărturie din partea celor de afară”. Atât Pavel cât și Petru își exprimă preocuparea deosebită ca toți creștinii să aibă o bună reputație înaintea lumii necredincioase (1 Cor. 10:32; Filip. 2:15; Col. 4:5-6; 1 Tes. 4:11-12; 1 Tim. 2:1-2; 5:14; 6:1; Tit 2:5, 8, 10; 3:1-2; 1 Petru 2:12, 15; 3:1, 16). Dacă tuturor credincioșilor li se cere să aibă o bună mărturie înaintea necreștinilor, atunci este imperativ ca liderii să aibă o bună reputație înaintea acestora. Credibilitatea evanghelică și mărturia bisericii sunt legate de reputația morală a liderilor ei.

În realitate, necreștinii pot să cunoască mai multe despre caracterul și comportamentul unui potențial prezbiter decât cunoaște biserica locală. Destul de des se întâlnește situația când colegii necreștini de muncă ai unui potențial prezbiter sau rudele

lui intră în contact zilnic cu acesta, mai mult decât o fac membrii bisericii. De aceea, „Pavel este preocupat”, scria George Knight, „ca cei care pot judeca mai puțin emoțional, mai mult realist și pe baza informațiilor factuale să dea un verdict bun atât din perspectiva conștiințelor lor cât și din perspectiva faptului că ei cunosc dedicarea specifică a celui bărbat și consecvența lui în ce privește credința sa creștină”.¹⁸

Opinia unuia din exterior despre caracterul unui lider creștin nu poate fi un lucru de ignorat, pentru că ea afectează mărturia evanghelică a întregii biserici, care este „stâlpul și temelia adevărului”. Acesta este motivul pentru care Pavel afirmă cu hotărâre că „trebuie să aibă și o bună mărturie din partea celor de afară”. Verbul „trebuie”, folosit și în versetul 2, subliniază din nou necesitatea absolută și importanța acestui aspect.

Motivul care stă în spatele insistenței hotărâte pe această trăsură calificativă ține de faptul că un prezbiter care are o reputație pătată, nefavorabilă, fiind cunoscut ca un om păcătos printre necreștini, va „ajunge de ocară și va cădea în cursa diavolului” într-o modalitate cu mult mai distrugătoare decât ar face-o cei pe care el îi conduce. Dacă un păstor are printre necredincioși o reputație de om de afaceri necinstit, de curvar sau afemeiat, comunitatea necredincioasă va observa în mod special ipocrizia lui. Necreștinii vor spune: „el acționează în felul acesta, și totuși este prezbiter al bisericii!” Ei îl vor ridiculiza și își vor bătea joc de el. Ei vor râde de poporul lui Dumnezeu. Vor vorbi urât despre el și vor da naștere unei mulțimi de bârfe sinistre. Vor ridica întrebări

¹⁸ Knight, *The Pastoral Epistles*, p. 165.

dificile și deranjante pentru mulți. El va fi discreditat ca lider creștin și va suferi ocară și insulte. Influența lui în bine va fi ruinată și va pune în pericol misiunea evanghelistică a bisericii. Prezbiterul va deveni în mod cert o problemă pentru biserică, nu un avantaj.

Dar aceasta nu este totul. Fiind pe deplin conștient de modalitățile în care diavolul acționează (2 Cor. 2:11), Pavel adaugă că prezbiterul care este defăimat va cădea de asemenea în „cursa diavolului”. Diavolul este ilustrat ca un vânător viclean (1 Petru 5:8).

Folosindu-se de criticile publice și de inconsecvențele prezbiterului, diavolul îl va atrage în capcană pe cel neatent, atrăgându-l către păcate mai grave – către amărăciune necontrolată, către răzbunare mânioasă, către minciună, către mai multă ipocrizie și către împietrirea inimii. Ceea ce poate începe ca o ofensă mărunță poate să devină ceva mult mai distrugător și rău.

De aceea, un prezbiter trebuie să aibă o bună reputație în fața celor din afara comunității creștine.

TRĂSĂTURILE CALIFICATIVE IMPLICĂ CERCETAREA

Am vorbit până aici despre trăsăturile calificative ale prezbiterilor, dar, după lista acestora, Pavel prezintă un subiect la fel de important – cercetarea prezbiterilor. Cele 15 trăsături calificative ale prezbiterilor, prezentate în 1 Timotei 3:1-7, rămân niște cuvinte goale în absența cerinței (v. 10) de a cerceta trăsăturile calificative ale unui candidat la slujire. Textul insistă pe ideea că nimeni nu poate sluji ca prezbiter până ce nu a fost mai întâi testat

(examinat) și dovedit capabil:

[și aceștia, lit.] trebuie cercetați întâi [asemenea prezbiterilor], și numai dacă sunt fără prihană să fie diaconi (1 Tim. 3:10).

Începând din versetul 8, Pavel numără trăsăturile calitative ale diaconilor, la fel cum a procedat cu prezbiterii. La mijlocul listei pentru diaconi, Pavel introduce o cerință esențială care face ca toate celelalte să aibă sens: „trebuie cercetați întâi, și numai dacă sunt fără prihană să fie diaconi”.

Cuvintele „și... aceștia” [lit. ESV] sunt importante pentru felul în care Pavel își dezvoltă ideea în acest pasaj (1 Tim. 3:8-13). Ele ne atrag atenția către ceva destul de diferit, dar esențial pentru cele cinci trăsături de caracter enumerate în cazul diaconilor (1 Tim. 3:8-9). Prin intermediul acestor cuvinte, Pavel subliniază că diaconii trebuie examinați în același fel în care sunt examinați prezbiterii. Astfel, expresia „și... aceștia” se referă la prezbiterii menționați în pasajul anterior (1 Tim. 3:1-7).¹⁹

Este foarte important să nu trecem cu vederea acest element cheie. În fapt, traducătorii *New English Bible* și-au luat libertatea

¹⁹ Unii comentatori neagă că expresia „și... aceștia” (gr. *kai... de*) s-ar referi la prezbiteri. Ei susțin ca aceste cuvinte doar adaugă o notă de precauție suplimentară în cazul diaconilor. De exemplu, Alford scrie: „acest *de* introduce o avertizare – contrastul unei adăugiri necesare la simplul lor caracter prezent” (Henry Alford, *The Greek New Testament*, 4 vols., 5th ed. [London: Rivingtons, 1871], 3:327). Este dificil să fim siguri, dar construcția din limba greacă, *kai* („și”) dinainte de *boutoi* („aceștia”), pare că se potrivește cel mai bine înțelegerii că diaconii sunt comparați cu prezbiterii în procesul de cercetare. Totuși, aceasta nu creează nicio problemă, dacă textul nu s-ar referi la prezbiteri. 1 Timotei 5:24-25 demonstrează că o cercetare a prezbiterilor era necesară, (prin deducție, dacă ei trebuiau cercetați în relație cu trăsăturile lor calitative, tot așa trebuiau examinați și diaconii). Așa cum sunt necesare trăsăturile de caracter, tot așa este necesară și cercetarea.

de a adăuga termenul „episcopi” la traducere pentru a face ca această idee să fie perfect de clară. Această traducere sună în felul următor: „ca în cazul episcopilor, ei trebuie mai întâi să treacă printr-o cercetare, și dacă nu se găsește nicio acuzație împotriva lor, pot să slujească”.

Motivul pentru care Pavel plasează această cerință la mijlocul listei de trăsături calificative pentru diaconi este că el știa că oamenii tind să creadă că standardele biblice pentru diaconi ar necesita mai puțină atenție decât cele pentru episcopi. Pavel prezumase deja că cititorii lui recunosc nevoia de a-i cerceta pe prezbiteri în ce privește calificarea lor pentru slujire, dar știe că cerința cercetării diaconilor putea să nu fie privită la fel. Astfel, Pavel cere ca și diaconii să fie cercetați asemenea prezbiterilor.

Forma pasiv imperativă a verbului tradus prin expresia „și aceștia... trebuie să fie cercetați” accentuează necesitatea cercetării unui potențial diacon sau prezbiter. Cercetarea nu este o opțiune. Fiecare potențial prezbiter sau diacon trebuie evaluat de alții.

Termenul „cercetați” derivă din cuvântul *dokimazō* din limba greacă. Arhiepiscopul anglican Richard Trench (1807-1886) pretindea, în clasică sa lucrare *Synonyms of the New Testament*, că „în termenul *dokimazein*... se regăsește ideea de a dovedi dacă un lucru este vrednic *să fie primit*”.²⁰ În literatura greacă veche, acest termen era folosit uneori în relație cu exami-

²⁰ Richard C. Trench, *Synonyms of the New Testament* (1880; repr. Grand Rapids: Eerdmans, 1969), p. 278.

narea trăsăturilor cuiva care voia să slujească într-o funcție publică.²¹ În contextul nostru, termenul are sensul de „cercetare a candidaților pentru slujba diaconală”.²² Ideea de aici este ca alții să cerceteze sau să evalueze oficial caracterul potențialilor prezbiteri sau diaconi. La fel cum medicii trebuie examinați oficial înainte de a primi licența de a profesa, potențialii prezbiteri și diaconi trebuie cercetați în lumina cerințelor lui Dumnezeu înainte de a fi desemnați pentru slujire.

Cercetarea adecvată a diaconilor și prezbiterilor este tocmai acel lucru unde multe biserici dau greș. Procesul de cercetare necesită timp și efort, și multe biserici sunt prea ocupate cu alte lucruri pentru a depune acel efort. Probabil că biserica din Efes era și ea prea ocupată ca să îi cerceteze detaliat pe diaconii și prezbiterii ei.

PREZBITERII ÎȘI PUN MÂINILE PESTE TIMOTEI

În 1 Timotei 4:6-16, Pavel îi reamintește lui Timotei de felul în care el va trebui să se achite credincios de responsabilități, iar în versetul 14 îl avertizează specific în legătură cu neglijarea darului său spiritual. Pavel cunoștea personal darul spiritual al lui Timotei și circumstanțele unice care au însoțit primirea acestui dar. Pavel fusese instrumentul omenesc prin care Dumnezeu îi dăduse lui Timotei acel dar spiritual (2 Tim. 1:6):

Nu fi nepăsător de darul care este în tine, care ți-a fost dat prin prorocie, cu punerea mâinilor de către ceata

²¹ Walter Grundmann, “*dokimazo*” în *Theological Dictionary of the New Testament*, 2 (1964): 256.

²² Bauer, *A Greek-English Lexicon of the New Testament*, s.v. “*dokimazo*” p. 202.

prezbiterilor (1 Tim. 4:14).

Timotei fusese convertit în prima călătorie misionară a lui Pavel (49 d.Hr.), astfel că era adevăratul copil în credință al lui Pavel. La începutul celei de-a doua călătorii misionare, Luca ne spune că Timotei i s-a alăturat lui Pavel pentru a-l ajuta în lucrarea Evangheliei (F.A. 16:1-3). Cu acea ocazie trei lucruri s-au petrecut cu Timotei.

În primul rând, Pavel a aflat de chemarea unică în Evanghelie a lui Timotei printr-o serie de cuvinte profetice, date de Duhul Sfânt: „Porunca pe care ți-o dau, fiule Timotei, după profețiile făcute mai înainte despre tine, este ca, prin ele, să te lupți lupta cea bună” (1 Tim. 1:18; cf. F.A. 16:6-10, unde sunt alte elemente supranaturale care au însoțit a doua călătorie misionară). Timotei fusese pus deoparte prin cuvânt profetic pentru a împlini o sarcină specifică, la fel cum Pavel și Barnaba fuseseră puși deoparte în Antiohia (F.A. 13:1-3).

În al doilea rând, în acord complet cu acel cuvânt profetic, Pavel și-a pus mâinile peste Timotei pentru a-i da un dar, adică o *charisma* sau o înzestrare specială pentru slujire: „De aceea îți aduc aminte să înflăcărezi darul lui Dumnezeu, care este în tine prin punerea mâinilor mele” (2 Tim. 1:6). Prin punerea mâinilor lui Pavel și prin faptul că i s-a dat astfel un dar spiritual, Timotei a fost pus deoparte oficial pentru a-i fi de ajutor lui Pavel în lucrarea Evangheliei. Nu punerea mâinilor l-a făcut pe Timotei slujitor sau episcop al unei biserici sau al unui grup de biserici. Cel mai probabil, Timotei era necăsătorit și total devotat răspândirii și păzirii Evangheliei ca asistent special al lui Pavel (F.A. 19:22).

El era un evanghelist (2 Tim. 4:5), un conlucrător și partener al lui Pavel în lucrarea Evangheliei.

În al treilea rând și în strânsă legătură cu profețiile și cu punerea mâinilor lui Pavel a fost „punerea mâinilor de către ceata prezbiterilor”. Importanța acțiunii prezbiterilor este diferită de cea a lui Pavel. Pavel și cuvântul profetic fuseseră instrumentele „prin” (gr. *dia*) care Dumnezeu îi dăduse „darul spiritual”. Scriptura arată că punerea mâinilor prezbiterilor s-a făcut *în asociere cu* (gr. *meta*) punerea mâinilor lui Pavel și cu profețiile. Totuși, nu ne este explicat sensul punerii mâinilor prezbiterilor. Presupunem că actul a fost similar în importanță cu cel relatat în F.A. 13:1-3, când punerea mâinilor prezbiterilor a constituit o desemnare publică prin care biserica l-a încredințat pe Timotei în grija lui Dumnezeu și la lucrarea la care El îl chemase. Procedând astfel, prezbiterii s-au identificat cu el ca parteneri și și-au exprimat acordul deplin față de chemarea sa specială. În acord cu „prorocia”, prezbiterii, ca martori publici ai aceluși cuvânt și reprezentanți ai bisericii(lor), și-au pus mâinile peste el. Timotei trebuia să își amintească de acest act și să nu le permită oamenilor să îi disprețuiască truda sau tinerețea.

Expresia „ceata prezbiterilor” este o transliterare a termenului grec *presbyterion*, substantivul colectiv cu sensul de prezbiteri (*presbyteroi*). Ar fi fost mai bine dacă *New American Standard Bible* ar fi tradus *presbyterion* ca „prezbiteri”, „sfatul prezbiterilor” sau „grupul de prezbiteri”, întrucât traduce celelalte două apariții ale termenului *presbyterion* ca *sfatul prezbiterilor* (Luca 22:66; F.A. 22:5). Folosind substantivul colectiv *prezbiteri*, Pavel

subliniază rolul oficial al acestora și importanța actului lor: grupul oficial al prezbiterilor bisericii a pus mâinile peste Timotei, afirmând public chemarea lui specială în Evanghelie, un fapt pe care el nu trebuia să îl uite niciodată.

Prezbiterii la care se face referire în această situație erau prezbiterii pe care Pavel și Barnaba îi desemnaseră în prima lor călătorie misionară. Din nou, peste Timotei nu și-a pus mâna un singur prezbiter, ci un grup de prezbiteri. Ca lideri ai comunității, rolul lor era să reprezinte biserica în comunicarea acceptului și a părții ei. Textul nu indică dacă acești prezbiteri veneau dintr-o singură biserică locală sau din mai multe.

CINSTEA DATORATĂ PREZBITERILOR

Întregul pasaj din 1 Timotei de la 5:1 până la 6:2 discută tratamentul corect al diferitelor grupuri de oameni din biserică: bătrânii (5:1),²³ tinerii (5:1), femeile bătrâne (5:2), tinerele (5:2), văduvele (5:3-16), prezbiterii (5:17-25), angajatorii necreștini (6:1)

²³ *Presbyteros* din 1 Timotei 5:1 este tradus corect ca „un om mai bătrân”. Contextul se referă la vârstă și gen, nu la slujba de prezbiter. Comparația se face între bărbații mai tineri și cei mai bătrâni, și între femeile tinere și cele mai în vârstă. Pavel nu se referă la prezbiterii și „prezbiterițe” în acel pasaj. În versetul 17 din același capitol, *presbyteroi* trebuie însă tradus ca „prezbiteri” în sensul oficial al liderilor comunității. Termenul *presbyteros* poate avea ambele sensuri, dar sensul dintr-un verset sau altul este dat de context. Apostolul Ioan se referă la sine ca *ho presbyteros*, „prezbiterul”, dar nu este foarte clar ce vrea să spună prin această denumire. 2 Ioan începe cu aceste cuvinte, „Prezbiterul [*ho presbyteros*] către aleasa Doamnă și către copiii ei”. 3 Ioan începe și ea astfel: „Prezbiterul către preaiubitul Gaiu”. Ioan putea spune că el era „prezbiterul” *par excellence*, adică învățătorul și liderul deosebit al bisericii ca urmare al statutului său unic ca singurul apostol în viață. Se poate ca *ho presbyteros* să fi fost, însă, un simplu titlu pe care Ioan l-a căpătat ca urmare a vârstei sale înaintate, având sensul de „cel bătrân”, „seniorul” sau „patriarhul”. Oricare dintre aceste idei este posibilă, dar probabil că cea din urmă este cea mai bună. La vremea când Ioan a scris aceste epistole, el ajunsese cu adevărat la o vârstă înaintată, „un veritabil patriarh în etate”

și angajații creștini (6:2). După un pasaj lung și plin de emoție pe tema responsabilității creștine de a le cinști pe văduvele evlavioase (5:3-16), Pavel tratează datoria congregației de a-i onora pe prezbiterii ei. El aduce învățatură suplimentară despre felul cum creștinii trebuie să se poarte unul cu altul în casa lui Dumnezeu (1 Tim. 3:14-15). Este imposibil să înțelegem complet rolul biblic al prezbiterilor fără a înțelege acest pasaj instructiv:

Prezbiterii care cârmuiesc bine să fie învredniciți de îndoită cinste, mai ales cei ce se ostenesc cu propovăduirea și cu învățătura, pe care o dau altora. Căci Scriptura zice: „Să nu legi gura bouului când treieră bucate” și: „Vrednic este lucrătorul de plata lui”. Împotriva unui prezbiter să nu primești învinuire decât din gura a doi sau trei martori. Pe cei ce păcătuiesc, mustră-i înaintea tuturor, ca și ceilalți să aibă frică. Te rog fierbinte, înaintea lui Dumnezeu, înaintea lui Hristos Isus și înaintea îngerilor aleși, să păzești aceste lucruri, fără vreun gând mai dinainte, și să nu faci nimic cu părtinire. Să nu-ți pui mâinile peste nimeni cu grabă și să nu te faci părtaș păcatelor altora: pe tine însuți păzește-te curat. Să nu mai bei numai apă, ci să iei și câte puțin vin, din pricina stomacului tău și din pricina deselor tale îmbolnăviri. Păcatele unor oameni sunt cunoscute și merg înainte la judecată, iar ale altora

scria John Stott (John R.W. Stott, *The Epistle of John*, Tyndale Bible Commentaries [Grand Rapids: Eerdmans, 1964], p. 40). Prin folosirea expresiei *ho presbyteros* cu sensul de vârstă, Ioan se referă la sine ca fiind „bătrânul” sau „seniorul”. De aceea, aceasta era o modalitate bine-cunoscută și specială de onoare care îi fusese atribuită de comunitatea creștină. Conform multor traduceri ale Bibliei, Pavel se referă la sine cu expresii precum „bătrân”. În Filimon 9 citim: „bătrânul Pavel [*presbyteres*], iar acum întemnițat pentru Hristos Isus”. Totuși, mulți comentatori înțeleg termenul *presbyteres* de aici cu sensul de „ambasador”, nu de „bătrân”. Sensul lui *presbyteres* din acest pasaj este încă discutabil.

vin pe urmă. Tot așa și faptele bune sunt cunoscute: și cele ce nu sunt cunoscute, nu pot să rămână ascunse (1 Tim. 5:17-25).

Cinstirea prezbiterilor care cârmuiesc bine și care se ostenesc în învățatură și predicare

În versetele 17 și 18, Pavel îndeamnă congregația să se îngrijească de bunăstarea materială a prezbiterilor care cârmuiesc bine, în special a aceluia care trudesc în propovăduire și învățare. Se pare că liderii spirituali ai bisericii fuseseră neglijați în același fel în care vădulele nevoiașe fuseseră abandonate de membrii familiei și de ceilalți credincioși ca rezultat al trăirii egoiste cauzată de învățătura falsă (1 Tim. 5:3-16). De aceea, Pavel îndeamnă biserica spunând: „Prezbiterii care cârmuiesc bine să fie învredniciți de îndoită cinste, mai ales cei ce se ostenesc cu propovăduirea și cu învățătura, pe care o dau altora”.

Prezbiterii la care Pavel se referă sunt identificați prin două clauze: cei „care cârmuiesc bine” și „cei ce se ostenesc cu propovăduirea și cu învățătura”. Există două modalități de a înțelege felul în care aceste clauze se referă una la cealaltă, și ele depind de felul în care traducem adverbul *malista* din limba greacă. Majoritatea comentatorilor traduc *malista* prin sensul lui standard, anume „în special”, „mai presus de tot” sau „în particular”. Dacă această traducere este corectă, atunci Pavel are în vedere două grupuri de prezbiteri: cei care fac cârmuire pastorală bună și cei care acordă o atenție specială deopotrivă învățaturii și cârmuirii. Prezbiterii care cârmuiesc bine merită „îndoită cinste”, dar „mai ales” cei care trudesc în propovăduire și învățatură.

Cealaltă interpretare susține că, în anumite contexte, termenul *malista* are sensul de „adică”, „cu alte cuvinte” sau „mai precis”.²⁴ În acest sens, termenul este folosit când o afirmație generală are nevoie să fie definită mai precis. Este posibil ca acesta să fie modul în care termenul *malista* ar trebui citit în pasaje precum 1 Timotei 4:10; 2 Timotei 4:13 și Tit 1:10. Dacă *malista* este folosit astfel în 1 Timotei 5:17, atunci pasajul ar trebui citit astfel: „Prezbiterii care cârmuiesc bine, să fie învredniciți de îndoită cinste, *adică* cei ce se ostenesc cu propovăduirea și cu învățătura, pe care o dau altora”. În această situație, clauza „cei ce se ostenesc cu propovăduirea și cu învățătura” definește mai precis clauza generală, „prezbiterii care cârmuiesc bine”. Ambele clauze se referă la unul și același grup de persoane: cei care se ostenesc în propovăduire și învățatură.

Deși ambele interpretări se potrivesc contextului, prima interpretare este preferabilă, întrucât Pavel ar fi putut afirma direct că prezbiterii care propovăduiesc merită cinste dublă fără a-i menționa pe cei care cârmuiesc bine. Faptul că el îi menționează pe ambii, sugerează totuși că el i-a avut în minte pe toți prezbiterii care merită o cinste dublă ca urmare a slujirii lor, dar îndeosebi pe cei care trudesc cu învățătura. Indiferent de interpretarea favorită, preocuparea deosebită a lui Pavel este ca biserica să îi cinstească adecvat pe acei prezbiteri care se străduiesc cu propovă-

²⁴ T.C. Skeat (1907-1992), fost custode al manuscriselor de la British Museum, spune, din exemple din literatura greacă ale termenului *malista*, că el este folosit ca un termen definitoriu. El susține destul de hotărât că Pavel folosește termenul *malista* ca pe un termen definitoriu în 1 Timotei 4:10; 2 Timotei 4:13 și Tit 1:10; v. “‘Especially the Parchments:’ A Note on 2 Timothy 4:13”, in *The Journal of Theological Studies* 30 (April, 1979): 173-177.

duirea și învățătura. În acest aspect nu ar trebui să existe dezacorduri.

Deși toți prezbiterii cârmuiesc, anumiți prezbiteri merită suportul financiar pentru că ei „cârmuiesc bine”. Termenul „cârmuiesc” traduce termenul grec *prohistēmi*. Așa cum am observat deja în 1 Tesaloniceni 5, termenul *prohistēmi* are sensul de a „conduce”, „a îngriji”, „a cârmui” sau „a călăuzi”. Traducerea termenului *prohistēmi* ca „a cârmui” are întrucâtva sensul de putere, pe când traducerea „a îngriji”, pe care o preferă anumiți teologi, este prea slabă dacă nu se înțelege clar că grija implicată este aceea a conducerii și învățării oamenilor. Ideea de aici este că acești prezbiteri exersează conducerea pastorală eficientă. Astfel de prezbiteri sunt lideri naturali, vizionari, buni planificatori, organizatori și motivatori. Acest fel de bărbați duc lucrurile la bun sfârșit și pot îngriji eficace de oameni. Mai mult, ei sunt dornici și capabili să își dedice mult din timpul, îndemânarea și energia lor spre îngrijirea spirituală a congregației locale.

În plus, prezbiterii care merită o cinste dublă sunt cei care „se ostenesc” în propovăduire și învățătură. Pavel folosește aici același termen pentru „osteneală” (*kopiaō*) pe care îl folosește și în 1 Tesaloniceni 5:12, unde se referă la liderii bisericii din Tesalonic care trudeau în cârmuirea și învățarea oamenilor. „Prin acest verb”, scrie George Knight, „el descrie lucrarea acestor prezbiteri ca una viguroasă și laborioasă”.²⁵ Întrucât acești prezbiteri cârmuiesc sârguincios și învață congregația, Pavel lansează acest îndemn: „să fie învredniciți”, ceea ce are sensul de „merită pe

²⁵ Knight, *The Pastoral Epistles*, p. 232.

drept” sau „merită să...”. Datorită îndemnării și trudei lor asidue, acești prezbiteri merită pe drept cinstea dublă.

Învățătorii buni „se ostenesc” multe ore de studiu, pregătire și în situații solicitante în care dau învățatură. Darea de învățatură este o muncă istovitoare. Ea este una care consumă timp și energie mentală, cerând multă putere și disciplină de sine. Comentând pe marginea „epuizării în propovăduire și învățare”, bine-cunoscutul autor și apologet creștin R.C. Sproul scrie:

Deși predicatorii diferă în ce privește cantitatea de energie pe care o cheltuie într-o predică, s-a estimat că o predică de o jumătate de oră poate folosi la fel de multă energie fizică pe cât ar însemna opt ore de muncă manuală. De exemplu, Billy Graham a fost avertizat de medici de pericolul epuizării fizice ca urmare a predicării... Predicarea dinamică necesită putere fizică. Când trupul predicatorului este în vreo suferință, în mod invariabil acest lucru va afecta calitatea predicării sale.²⁶

Sensul precis al expresiei „cu propovăduirea și învățatura” este dificil de înțeles, chiar dacă ideea generală este clară. Termenul „propovăduire” din textul original este *en logō*. *Logos* este termenul grec tradus prin „cuvânt” sau „vorbire”. Contextul, care constituie considerația principală când traducem un termen cu sensuri atât de multe, implică traducerea lui ca „predicare” în sensul general al îndemnării, muștrării sau evanghelizării. Deși este ceva distinct, termenul „învățatura” (*didaskalia*) este legat

²⁶ R.C. Sproul, „The Whole Man”, in *The Preacher and Preaching*, ed. S. T. Logan (Phillipsburg: Presbyterian and Reformed, 1986), p. 107-108.

de predicare.

Este greu să hotărâm dacă termenul „învățătura” folosit aici are sensul activ al actului învățării sau instruirii, sau dacă are sensul pasiv al doctrinei. Sensul activ pare să fie potrivit mai bine contextului. Dacă așa stau lucrurile, atunci „propovăduirea” este termenul mai larg, care ar putea include propovăduirea Evangheliei și îndemnarea credincioșilor, iar *învățarea* este termenul mai specific, având sensul învățaturii autoritative în doctrină, îndreptată către cei credincioși. Prin a folosi expresia „propovăduirea și învățătura”, Pavel acoperă toate dimensiunile discursului public creștin.

Întrebarea importantă care survine când discutăm acest pasaj este următoarea: Cine sunt acești prezbiteri? Întrucât *tuturor* prezbiterilor li se cere să fie „în stare să îi învețe pe alții” (1 Tim. 3:2), dar numai *unii* dintre ei trudes în învățătura, care este diferența dintre acești prezbiteri? Răspunsul se găsește în clauza „cei ce se ostenesc” (*kopiōntes*). Motivul pentru care acești prezbiteri „se ostenesc” în învățătura ține de faptul că ei sunt înzestrați spiritual pentru aceasta. Ei sunt călăuziți către studiul Scripturii și către a lucra pe deplin la învățarea celorlalți. Nimic altceva nu-i satisface cum o face învățarea și predicarea Cuvântului lui Dumnezeu. Ei sunt abili în comunicarea adevărului divin și există o eficacitate evidentă în lucrarea lor de propovăduire. Ei au o abilitate de a se lăsa înțeleși de oameni, iar oamenii au încredere în faptul că prezbiterii lor își cunosc Scriptura. Învățatura lor aduce consecvent roade. Chiar dacă toți prezbiterii trebuie să fie în măsură să dea învățătura, nu toți prezbiterii sunt

învățători înzestrați de Duhul și păstori care să trudească în Cuvânt. Pentru a înțelege diferența dintre prezbiterii care dau învățatură și cei care trudes în învățare, gândește-te la următorul aspect: fiecare creștin este îndemnat să capete învățatură pentru a fi în măsură să apere credința (1 Petru 3:15) și să folosească oportunitățile de a le mărturisi Evanghelia necreștinilor (Col. 4:5-6). Deși toți creștinii trebuie să fie gata și în măsură să Îl mărturisească pe Hristos, numai unii sunt niște evangheliști înzestrați de Duhul. Chiar și printre evangheliștii de acest fel există diferențe și grade ale darului evanghelic și ale eficienței în evanghelizare. De exemplu, nu orice evanghelist este un Billy Graham.

Același lucru este valabil în cazul învățaturii. Toți creștinii maturi ar trebui să fie capabili să dea învățatură și să apere credința (Col. 3:16; Evrei 5:12). Astfel, tuturor prezbiterilor, care sunt creștini maturi și exemplari, li se cere să fie în măsură să dea învățatură, să îi îndemne pe oameni în învățatura sănătoasă și să apere adevărul de învățătorii mincinoși (1 Tim. 3:2; Tit 1:9).

Chiar dacă expresia „să fie în stare să îi învețe pe alții” implică darul spiritual al dării de învățatură, așa cum cred unii comentatori, nu toți prezbiterii vor avea același nivel al îndemnării sau interesului în această slujire (Rom. 12:6). Totuși, deoarece lista trăsăturilor calificative ale prezbiterului se poate potrivi oricărui bărbat creștin matur, și toți creștinii maturi ar trebui să fie în măsură să dea învățatură propovăduind adevărul altora, cerința „să fie în stare să îi învețe pe alții” nu implică în mod necesar darul spiritual al învățaturii. 1 Timotei 5:17 ajută la confirmarea acestui punct de vedere prin a susține că doar anumiți

prezbiteri trudesec în darea de învățătură. Evident, 1 Timotei 5:17 nu îi împiedică pe ceilalți prezbiteri să dea învățătură, ci doar spune că unii se ostenesec în Cuvânt.

Felul de dar spiritual avut în vedere în 1 Timotei 5:17 se aseamănă cu ceea ce găsim în Efeseni 4:11, care afirmă că Hristosul înviat îi dă Bisericii păstori și învățători dăruitori pentru a echipa poporul Său pentru o slujire mai bună a trupului: „El i-a dat pe unii apostoli, pe alții, proroci, pe alții evangheliști, pe alții *păstori și învățători*, pentru desăvârșirea sfinților, în vederea lucrării de slujire, pentru zidirea trupului lui Hristos” (Efes. 4:11-12; subl.). Conform structurii gramaticale a expresiei „pe alții păstori și învățători”, păstori și învățătorii sunt strâns legați între ei, dar nu identici. Păstori sunt incluși în categoria învățătorilor, dar nu toți învățătorii sunt incluși în categoria păstorilor. De aceea, darul de păstorire combină în mod unic învățătura și cârmuirea.²⁷ Acesta este felul de dar care îl face capabil pe un prezbiter să „cârmuiască bine” și să „se ostenească” în darea de învățătură.

În ce privește felul în care învățătorii lucrează, există un grad mare de flexibilitate. Ei pot funcționa local sau ca învățători itineranți. Ei pot să fie prezbiteri sau nu. Pe de altă parte, păstori sunt mai mult decât învățători, pentru că ei aduc învățătură, cârmuiesc,

²⁷ Majoritatea comentatorilor cred că cei doi termeni, „păstori” și „învățători” se referă la un singur grup, anume păstori-învățători. Alții cred că „păstori” și „învățătorii” sunt două grupuri complet distincte. Daniel B. Wallace susține destul de convingător ideea că cei doi termeni sunt deosebiți, chiar dacă sunt înrudiți. El afirmă că primul termen, „păstori”, este o subcategorie a celui de-al doilea, „învățători”, întrucât există construcții asemănătoare bine atestate în multe situații în care sunt puse alături alte adjective și substantive. (“The Semantic Range of the Article-Noun-Kai-Noun Plural Construction in the New Testament”, *Grace Theological Journal* 4 [Spring, 1983]: 59-84).

protejează și îngrijesc de turmă în modalități practice. Păstorii pot fi itineranți, dar darul lor este cel mai des folosit în îngrijirea nevoilor unei turme locale. Astfel, prezbiterii care au darul spiritual al păstoririi sunt extrem de importanți pentru biserica locală și pentru conducerea ei.

Diferențele dintre prezbiteri în ce privește darurile spirituale nu trebuie să fie lăsate să creeze invidie sau dezbinare între liderii bisericii. Prin a statua aprobarea lui Dumnezeu a unor astfel de prezbiteri și a faptului că ei merită o dublă cinste, Pavel subliniază că acești prezbiteri ar trebui să fie văzuți de către congregație și de către colegii lor ca o sursă de binecuvântare, bucurie și folos, nicidecum ca o amenințare. Mai mult, nu ar trebui să trecem cu vederea faptul că Pavel se referă la o pluralitate de prezbiteri care merită o dublă cinste, nu doar la un singur bărbat. El nu spune, „*prezbiterul* care cârmuiește bine să fie socotit vrednic de îndoită cinste”. Într-o biserică mare, ca aceea din Efes, ar fi fost total nepotrivit ca o singură persoană să învețe și să cârmuiască biserica (F.A. 13:1; 15:35). Chiar dacă darurile de învățatură și de păstorie sunt foarte importante pentru biserica locală, Noul Testament nu îi ridică pe cei care posedă astfel de daruri la un statut special preoțesc sau clerical. El nu indică nici faptul că ar crea astfel o slujbă diferită de cea de prezbiter. Aceste daruri nu îi dau nimănui dreptul exclusiv de a predica, de a boteza, de a conduce în închinare sau de a administra Cina Domnului.²⁸

²⁸ Pentru o analiză detaliată în apărarea perspectivei celor trei slujiri oficiale, puteți consulta, *Order in the Offices: Essays Defining the Roles of Church Officers*, ed. Mark R. Brown (Duncansville: Classic Presbyterian Government Resources, 1993).

În fapt, Noul Testament nu le atribuie niciun titlu sau nume special acestor prezbiteri, chiar dacă darurile lor și statutul lor de slujitori cu normă întreagă sau parțială în biserică i-ar putea face deosebiți de ceilalți prezbiteri.

Din perspectiva Noului Testament, este dificil chiar și să definim diferența dintre cei care evanghelizează, dau învățătură și păstoresc într-o slujire cu normă întreagă, și cei care slujesc în maniera în care Biblia îi îndeamnă pe toți creștinii să slujească (Rom. 12:11; 1 Cor. 15:58; 16:15-16; Col. 3:23-24; 1 Petru 2:16; 4:10).

Împărțirile definite precis precum preot și popor, cler și laici – care sunt prezente atât de mult în majoritatea practicii religioase – nu există în frățietatea creștină a Noului Testament. Pavel a fost enigma numărul unu a tuturor, căci el s-a susținut pe sine prin muncă manuală și, în același timp, a evanghelizat și a propovăduit (F.A. 18:3; 20:34; 1 Cor. 4:12; 9:6) fără a diminua cu ceva chemarea sa divină ca apostol al Neamurilor.

De aceea, prezbiterii care se ostenesc în Cuvânt și care cârmuiesc bine sunt, dacă este să folosim cuvintele Scripturii, „oameni cu vază între frați” (F.A. 15:22).

CINSTEA DUBLĂ

Așa cum ne învață Pavel, toți prezbiterii ar trebui să fie onorați, dar aceia care cârmuiesc bine și se ostenesc în propovăduire și învățătură sunt învredniciți să primească o „îndoită cinste”. Prin folosirea expresiei „îndoită cinste”, Pavel evită cu înțelepciune să diminueze valoarea celorlalți prezbiteri și poate să cheme biserica la o atenție specială față de cei care cârmuiesc bine și cei

care se ostenesc în învățatură. Astfel, „îndoita cinste” se referă la onoarea față de un prezbiter al bisericii și la cinstea pentru munca lui asiduă.

Termenul „cinste” (*timē*) are sensul de „respect”, „considerație” sau „prețuire înaltă”, iar în anumite circumstanțe include și ideea de ajutor financiar. Acest ultim sens pare să fie predominant în 1 Timotei 5, dacă luăm în considerare următoarele aspecte:

- Deși cuvântul „cinste” (*timē*) nu înseamnă în sine ajutor material (2 Cron. 32:33; Prov. 26:1; Efes. 6:2; 1 Tim. 6:1), în anumite contexte include această idee (Matei 15:3-6; cf. Num. 22:17, 37; 24:11; Prov. 3:9; 14:31; 27:18; Daniel 11:38; F.A. 28:10).
- 1 Timotei 5:3 afirmă: „Cinstește-le pe văduvele care sunt cu adevărat văduve”. Expresia „cu adevărat văduve” face referire la o văduvă creștină. Învățăturile care urmează (v. 4-16) demonstrează că cinstirea acestor văduve implică în primul rând ajutorul financiar (v. 4, 8, 16). O biserică o onorează pe o văduvă creștină prin a-i acoperi nevoile materiale.
- Citatele biblice din versetul 18 demonstrează că ajutorul material este important în gândirea lui Pavel. De aceea, contextul imediat indică faptul că termenul „cinste” implică răsplata materială. Comentatorul biblic J.E. Huther rezumă foarte bine tăria

acestei idei în felul următor:

Versetul 18 face clar faptul că, dacă termenul *times* (v. 17) are sensul distinct de *răsplată* sau *remunerare*, această idee era proeminentă în mintea apostolului ca fiind legată de cinstea pe care acești prezbiteri o meritau. Citatul din Vechiul Testament din prima clauză, alăturat cuvintelor din cea de-a doua clauză, așa cum este folosit și aplicat în 1 Cor. 9:9, nu poate admite vreo altă explicație.²⁹

- Folosirea termenului „cinste” în locul unui termen mai tangibil, precum „bani”, stă în armonie cu alegerea de către Pavel a modalităților de exprimare a chestiunilor financiare. Pavel este în favoarea termenilor care exprimă harul, dărnicia, dragostea și parteneriatul: slujire (Rom. 15:25, 27; 2 Cor. 8:4; 9:1, 12-13); părtășie (2 Cor. 8:4; Gal. 6:6; Filip. 1:5); har (1 Cor. 16:3; 2 Cor. 8:6-7); dărnicie (2 Cor. 8-9); belșug (2 Cor. 8:20); binecuvântare (2 Cor. 9:5); fapte bune (2 Cor. 9:8); lucruri bune (Gal. 6:6); un miros de bună mireasmă, o jertfă bine primită (Filip. 4:18); sămânță (2 Cor. 9:10); roadele neprihănirii voastre (2 Cor. 9:10); dar (Filip. 4:17); cinste (1 Tim. 5:3, 17).
- Termenul „cinste” exprimă compensarea financiară într-o manieră profund creștină. Răsplătirea financiară a prezbiterilor este în realitate o cinste datorată lor, și o

²⁹ Huther, *Critical and Exegetical Handbook to the Epistles to Timothy and Titus*, p. 181.

astfel de cinste implică prețuirea congregației, preocuparea ei iubitoare și îndreptarea gândurilor către nevoile acestora. Nu ar trebui să fim asemenea acelor oameni pe care Hendriksen îi descrie ca gândindu-se că, „dacă vreo cinste trebuie dată, ea trebuie neapărat să se facă numai prin intermediul predicii funerare”.³⁰ Sau, dacă este să îl citez pe cunoscutul comentator biblic luteran Richard C.H. Lenski (1864-1936), „nu trebuie să așteptăm ca prezbiterii să moară așa încât să punem cununii pe mormintele lor, ci trebuie să le dăm flori acum, ca să îi încurajăm în lucrarea lor”.³¹

- Dreptul unora dintre frați de a primi susținere financiară este în acord total cu alte pasaje ale Scripturii. Isus a fost un predicator și învățător cu normă întregă, care a fost susținut financiar de comunitatea celor credincioși (Luca 8:3). El i-a chemat pe anumiți ucenici să își lase slujbele și să Îl urmeze așa încât să poată propovădui Evanghelia și să îi învețe pe cei credincioși (Luca 5:4-11; Matei 28:19-20). Asemenea Învățătorului lor, și ucenicii au depins de susținerea financiară iubitoare a celorlalți. Mai mult, Isus a spus că cei care trudes în Cuvânt sunt vrednici „să trăiască din Evanghelie” (1 Cor. 9:14; Matei 10:10). Și Pavel a afirmat dreptul acelor care propovăduiesc și dau învățătură de a-și primi susținerea

³⁰ William Hendriksen, *Exposition of the Pastoral Epistles*, New Testament Commentary (Grand Rapids: Baker, 1957), p. 179-180.

³¹ R.C.H. Lenski, *The Interpretation of St. Paul's Epistles to the Colossians, to the Thessalonians, to Timothy, to Titus and to Philemon* (Minneapolis: Augsburg, 1964), p. 680.

financiară din partea altora (1 Cor. 9:4-14; 2 Cor. 11:8-9; Gal. 6:6; Filip. 4:16; 1 Tes. 2:5-6; 2 Tes. 3:8-9; Tit 3:13). În pasajul nostru, Pavel instruiește congregația să își susțină prezbiterii care propovăduiesc și le dau învățatură.

Pavel are o convingere foarte fermă legată de datoria bisericii de a se îngriji de prezbiterii care se ostenesc în Cuvânt. El nu doarește să existe vreo înțelegere greșită în ce privește sensul și necesitatea învățaturii sale, așa că, în versetul 18, el adaugă susținerea scripturală și clarificarea îndemnului său. Citând deopotrivă din Vechiul și din Noul Testament, Pavel spune: „Căci Scriptura zice: ‚Să nu legi gura bouului când treieră bucate’; și: ‚Vrednic este lucrătorul de plata lui”.

Pavel introduce ambele citate prin a spune: „căci Scriptura zice”. Pentru cel credincios, simpla menționare a termenului „Scriptura” îi oferă semnalul glasului final al autorității – Cuvântul lui Dumnezeu (Ioan 10:35). Folosind această frază clarificatoare, Pavel spune că există o unitate completă între Vechiul și Noul Testament, că deopotrivă Moise și Isus sunt de acord că un om care muncește „este vrednic de plata lui”.

Citatul folosit de Pavel din Vechiul Testament provine din Deuteronom 25:4: „Să nu legi gura bouului când treieră grâul”. Contextul din Deuteronom are de-a face cu echitatea și dreptatea în viața de zi cu zi, chiar cu dreptul unui animal de a se bucura din roadele trudei lui atunci când lucrează pentru stăpânul lui. Intenția completă a textului din Deuteronom 25:4 este explicată în 1 Corinteni 9:6-14:

Ori numai eu și Barnaba n-avem dreptul să nu lucrăm? Cine merge la război pe cheltuiala sa? Cine sădește o vie, și nu mănâncă din rodul ei? Cine paște o turmă, și nu mănâncă din laptele turmei? Lucrurile acestea le spun după felul oamenilor? Nu le spune și Legea? În adevăr, în Legea lui Moise este scris: „Să nu legi gura bouului care treieră grâul!” Pe boi îi are în vedere Dumnezeu aici? Sau vorbește El înadins pentru noi? Da, pentru noi a fost scris astfel; căci cine ară, trebuie să are cu nădejde, și cine treieră grâul, trebuie să-l treiere cu nădejdea că va avea parte de el. Dacă am semănat printre voi bunurile duhovnicești, mare lucru este dacă vom secera bunurile voastre vremelnice? Dacă se bucură alții de acest drept asupra voastră, nu ni se cade cu mult mai mult nouă? Dar noi nu ne-am folosit de dreptul acesta; ci răbdăm totul, ca să nu punem vreo piedică Evangheliei lui Hristos. Nu știți că cei ce îndeplinesc slujbele sfinte, sunt hrăniți din lucrurile de la Templu, și că cei ce slujesc altarului, au parte de la altar? Tot așa, Domnul a rânduit ca cei ce propovăduiesc Evanghelia, să trăiască din Evanghelie.

Pasajul din Deuteronom 25:4 este citat de două ori în Noul Testament în susținerea dreptului învățătorilor și al predicatorilor de a primi susținere materială pentru străduințele lor (1 Cor. 9:9; 1 Tim. 5:18). A refuza să îi susținem pe propovăduitorii sărguincioși ai Cuvântului este la fel de nedrept, fără inimă și egoist pe cât ar fi legarea gurii unui animal în timp ce acesta lucrează, ceea ce era o practică obișnuită printre fermierii lacomi din vechime. Pasajul vorbește astfel despre furnizarea susținerii financiare adecvate,

nu doar de niște simple daruri care îi sunt date ocazional lucrătorului.

Citatul lui Pavel din Noul Testament, „vrednic este lucrătorul de plata lui”, este preluat din Luca 10:7. Acolo, Isus le-a spus aceste cuvinte celor 70 înainte de a-i trimite să propovăduiască Evanghelia. Pavel a aplicat cuvintele lui Isus tuturor celor care învață și propovăduiesc Evanghelia (1 Cor. 9:14). Aici, în 1 Timotei 5:17-18, Pavel aplică aceleași cuvinte în cazul prezbiterilor care se ostenesc în Cuvânt. Indiferent cât de săracă este o congregație locală, ea trebuie să manifeste credință și dărnicie înaintea Domnului (2 Cor. 8:1-5) prin a-i susține pe cei care se ostenesc în Cuvânt. Pe scurt, copiii lui Dumnezeu trebuie să își cinstescă prezbiterii. „Ce ar fi mai neplăcut”, scrie Calvin, „decât să nu existe nicio grijă față de cei care au grijă de întreaga biserică?”³² În vremurile noastre, avem nevoie disperată să înțelegem pasiunea și viziunea lui Pavel pentru centralitatea propovăduirii și a învățării Cuvântului în puterea Duhului Sfânt. Dacă facem aceasta, cu siguranță că le vom acorda cu bucurie o îndoită cinste prezbiterilor care se ostenesc în Cuvânt. Dacă nu, suntem condamnați să rătăcim navigând în ape interzise, așa cum s-a întâmplat cu biserica din Efes.

PROTEJAREA UNUI PREZBITER

Cinstirea prezbiterilor include de asemenea protejarea lor de oameni răi și de acuzații mincinoase. Scriptura spune: „Împotriva

³² John Calvin, *The Second Epistle of Paul to the Corinthians, and the Epistles to Timothy, Titus and Philemon*, trans. T.A. Smail, ed. D.W. and T.F. Torrance (Grand Rapids: Eerdmans, 1964), p. 261.

unui prezbiter să nu primești învinuire decât din gura a doi sau trei martori” (v. 19). Nu trebuie să fim naivi în legătură cu faptul că există o mulțime de oameni instabili și puși pe harță, care vor să îi distrugă pe cei aflați în autoritate. Bărbați evlavioși precum Iosif, Moise, David, Ieremia, Neemia și Pavel au experimentat toți țepușul amar al acuzațiilor false.

De exemplu, David a insistat pe lângă regele Saul să nu ia aminte la informațiile mincinoase legate de intențiile sale față de el: „David i-a zis lui Saul: „De ce ascuți tu de vorbele oamenilor care zic: David îți vrea răul?”” (1 Sam. 24:9; cf. Neem. 6:5-9).

Membrii ranchiunoși și nemulțumiți din prima perioadă de existență a organizației China Inland Mission aproape că ajunseră să distrugă misiunea prin rapoartele lor false și prin văicărelile lor legate de liderul lor sfânt, Hudson Taylor. Maria, soția lui Hudson, i-a scris indignată soției unuia dintre acuzatorii soțului său, amintindu-i acesteia de 1 Timotei 5:19:

Știu că (soțul tău) a primit... informații foarte greșite, ca să nu spun mai rău. Oare nu ar fi fost corect ca, înainte ca aceste lucruri să îi afecteze comportamentul, să se fi străduit să răspundă la cealaltă parte a întrebării? „Împotriva unui prezbiter” – și așa este dragul meu soț pentru restul grupului nostru – „să nu primești învinuire decât din gura a doi sau trei martori”.

Eu cunosc mai îndeaproape decât oricine altcineva toată purtarea preaiubitului meu soț în umblarea lui personală și publică, și... acea umblare se face în toată *blândețea* și

*răbdarea, în toată curăția, în toată sinceritatea scopurilor și cu toată botărârea.*³³

Din nefericire, îndemnul scriptural al Mariei nu a fost luat în seamă decât după ce asupra familiei Taylor a fost adusă considerabilă durere și multe daune.

Dacă se întâmplă ca un prezbiter să se afle între un soț și soție aflați în conflict sau dacă este implicat în disciplinarea unui membru mai important al bisericii, acuzațiile vor apărea imediat. Amos (cca. 755 î.d.Hr.), țăranul din Vechiul Testament chemat să fie profet, scria: „Ei îl urăsc pe cel ce-i muștră la poarta cetății și le este scârbă de cel ce vorbește din inimă” (Amos 5:10). Cu cât un prezbiter devine mai sânguincios și mai conștiincios implicat în problemele altora, cu atât se va confrunta cu un risc tot mai mare de a-i fi aduse acuzații mincinoase și mânioase. Când oamenii devin mânioși pe liderii lor, ei cred că au dreptul să îi lovească și să spună orice vor despre ei. De aceea, Scriptura ne asigură de protejarea prezbiterilor prin a spune: „Împotriva unui prezbiter să nu primești învinuire decât din gura a doi sau trei martori”. Sensul acestei fraze este următorul: nu lua aminte la acuzațiile nedovedite și nu accepta automat ca adevărată o acuzație formulată împotriva unui prezbiter.

În esență, tuturor ne place să auzim uneori zvonuri și să plecăm urechea la lucruri scandaloase. Proverbe 18:8 spune: „Cuvintele bârfitorului sunt ca prăjiturile: alunecă până în fundul măruntaielor”. Dar creștinii sunt chemați să fie oameni ai

³³ A.J. Broomhall, *Hudson Taylor and China's Open Century*, 6 vols., vol. 4: *Survivors' Pact* (London: Hodder and Stoughton, 1984), p. 289.

adevărului, dragostei și luminii. De aceea, ar trebui să disprețuim poveștile scandaloase și zvonurile nedovedite. Ar trebui să le reducem la tăcere oridecâteori le auzim, pentru că ele sunt distrugătoare și dăunătoare pentru acei oameni și pentru viața comunității. Mulți oameni buni au fost ruinați de acuzații neîntemeiate, astfel că nu ar trebui să permitem să se întâmple astfel de lucruri în comunitatea creștină.

Dragostea încearcă întotdeauna să îi vadă pe ceilalți în cea mai bună lumină posibilă, nu în cea mai rea (Prov. 17:9). De aceea, judecățile noastre trebuie să aibă la bază fapte, dovezi și martori, nu zvonuri. Ar trebui să trăim după principiul „nicio judecată fără dovezi”. Nu ar trebui să credem orice poveste, chiar și dacă ne este prezentată de cei mai de încredere prieteni, până ce avem toate dovezile din partea tuturor celor implicați.

Totuși, protecția rezonabilă și corectă în fața acuzațiilor nu implică imunitate. De aceea, Pavel adaugă condiția următoare: „decât din gura a doi sau trei martori”. Asta înseamnă că o acuzație adusă de doi sau trei oameni care au fost martori ai păcatului sau de doi sau trei oameni care au verificat acuzația altuia, trebuie investigată și evaluată adecvat. George Knight explică foarte bine această condiție:

În fapt, Pavel îl îndeamnă pe Timotei să urmeze regula din... Matei 18 și din Vechiul Testament înainte ca biserica să accepte sau să recunoască drept corectă o acuzație formulată împotriva unui prezbiter. Procesul poate să implice doi sau trei martori care aduc o acuzație, dar, în mod normal, este nevoie de doi sau trei martori care să

verifice o acuzație care poate veni din partea unui singur individ înainte de a trece la următoarele etape.³⁴

Principiul legal pe care este bazată această poruncă se găsește în Deuteronom 19:15: „Un singur martor nu va fi de ajuns împotriva unui om, ca să adeverească vreo nelegiuire sau vreun păcat oarecare; un fapt nu va putea fi întemeiat decât pe mărturia a doi sau trei martori” (Deut. 19:15; cf. Ioan 8:17; Deut. 17:6; Evrei 10:28). O acuzație de păcat care este susținută de martori trebuie ascultată, ea neputând fi pur și simplu ignorată. Oricât de neplăcută și de consumatoare de timp poate fi o investigare corectă a unei acuzații, ea trebuie făcută. Păcatul nu trebuie ascuns, nicio persoană nevinovată nu poate să rămână acuzată pe nedrept.

DISCIPLINAREA UNUI PREZBITER

Cum ar trebui să fie tratat un prezbiter dacă se descoperă că acuzația de păcat formulată împotriva lui este adevărată? Versetul 20 ne oferă răspunsul: „Pe cei ce păcătuiesc, muștră-i înaintea tuturor”. Unii comentatori biblici cred că versetul 20 începe cu un nou subiect care privește tratamentul păcătoșilor în general, dar această perspectivă este incorectă. O astfel de întrerupere a ideii ar fi prea abruptă și neașteptată. Mai mult, este clar că versetele 19-25 au de-a face cu subiectul prezbiterilor, în particular cu păcatul prezbiterilor.

Clauza „cei ce păcătuiesc” traduce un participiu activ prezent (*tous hamartanontas*). Formularea la prezentul continuu

³⁴ Knight, *The Pastoral Epistles*, p. 235.

din NASB subliniază natura persistentă a păcatului. Totuși, comentatorii au dezacorduri între ei în ce privește ce anume este implicat prin acest participiu la timpul prezent.

Unii comentatori cred că doar acei prezbiteri care persistă cu încăpățânare în păcat, după avertismentele private, trebuie muștrați în public, și că prezbiterii care se pocăiesc nu mai trebuie muștrați public. Totuși, această interpretare reformulează ideea pasajului. O interpretare mai corectă recunoaște că aici este făcut un contrast între prezbiterii nevinovați (v. 19) și cei care păcătuiesc (v. 20). Prezbiterii care trebuie muștrați public sunt cei găsiți vinovați de păcat, lucru dovedit cu martori (v. 19).

Chestiunea discutată aici nu este înclinația prezbiterilor către păcat. Problema este că păcatul unui prezbiter implică scoaterea lui la iveală în public. Pavel nu se preocupă de ideea dacă prezbiterul s-a pocăit sau nu. Participiul prezent trebuie tradus prin „cei care păcătuiesc”, nu „cei care continuă în păcat”. Participiul descrie „vinovăția prezentă”³⁵ care a fost dovedită cu martori (v. 19). A adăuga condiția că a fost vorba doar de un păcat sau că păcatul unui prezbiter care se pocăiește nu trebuie muștrat public înseamnă a distorsiona învățătura lui Pavel. Pasajul ne învață că o acuzație dovedită și publică împotriva unui prezbiter care a păcătuیت (sau care încă păcătuiește) trebuie prezentată public și el trebuie muștrat în public.

Mai mult, 1 Timotei 5:20 nu este pur și simplu un exemplu al aplicării principiului din Matei 18:15-17 (adică învățătura lui

³⁵ Knight, *The Pastoral Epistles*, p. 236.

Hristos pe tema disciplinării). 1 Timotei 5:20 ne oferă o învățătură biblică suplimentară pe tema disciplinei bisericii, în mod specific vorbind despre chestiunea păcatului unui lider al bisericii. Evident, dacă un prezbiter refuză să se pocăiască, el trebuie să fie îndepărtat din părtășia congregației, conform cu învățătura din Matei 18.

Învățăturile lui Pavel merg mai departe și adaugă că un prezbiter care a fost dovedit vinovat de păcat prin intermediul martorilor trebuie mustrat înaintea bisericii. Verbul imperativ „a muștra” traduce termenul grec *elenchō*, un termen cu sensuri bogate care comportă idei legate de „expunere”, „dovedirea vinovăției”, „corecție” și „muștrare”. În acest context, *muștrarea* include expunerea publică, corecția și muștrarea. După plecarea lui Timotei din Efes, prezbiterii aveau să fie responsabili de muștrarea oricăror prezbiteri care aveau să păcătuiască. Contextul indică faptul că păcatul la care Pavel se referă este unul grav. Problema de aici este un „păcat”, nu o greșeală minoră sau un defect neînsemnat de conducere. Martorii sunt necesari pentru verificarea veridicității acuzațiilor aduse (v. 19-20) și este necesară muștrarea publică, lucru care nu este cerut în cazul greșelilor mărunte. Întrucât versetul 20 este scris în termeni foarte generali, învățătura lui Pavel acoperă grade de păcat, circumstanțe și consecințe variate. Înțelepciunea evlavioasă, sfătuirea și rugăciunea vor călăuzi biserica locală și pe liderii ei spirituali în implementarea acestei învățături în cazuri individuale.

În mod specific, Pavel cere ca prezbiterul vinovat să fie muștrat în public „înaintea tuturor”. Aceasta înseamnă expunerea lui

publică înaintea întregii congregații, nu doar înaintea sfatului de prezbiteri. Punctul esențial este că păcatul unui prezbiter trebuie expus public, nu ascuns sub preș. Păcatul unui lider spiritual trebuie tratat cu o preocupare deosebită, pentru că are ramificații grave. El poate să îi abată pe mulți oameni și poate să determine lumea necredincioasă să-L batjocorească pe Dumnezeu, Biserica și Evanghelia. Dacă lumea vede că bisericile locale iau păcatul în serios, în special în disciplinarea liderilor păcătoși, atunci ea va crede că cei ce sunt creștini sunt serioși cu ceea ce predică. Mai mult, doar atunci când disciplinarea unui lider de biserică ce a păcătuit este făcută în public există și vreo șansă pentru a controla una dintre cele mai dezbinătoare forțe dintr-o biserică: zvonistica, bârfa și informarea greșită.

Mustrarea publică a unui prezbiter care păcătuiește împlinește un alt scop important: „ca și ceilalți să aibă frică [de a păcătui]”. Disciplinarea publică nu are rolul doar de a-l corecta pe prezbiterul care a păcătuit, ci și să îi ferească pe alții de păcat. Termenul „ceilalți” pare să se refere la alți prezbiteri, dar indică și că întreaga congregație va experimenta o măsură de frică (F.A. 5:11). Expresia „de a păcătui” nu se găsește în textul original, care poate fi tradus astfel: „ca și ceilalți să aibă frică”. Temerea pe care prezbiterii o pot experimenta include nu doar frica de a păcătui, ci și temerea de a nu fi expuși rușinii publice. A vedea păcatul unui coleg prezbiter expus în public înaintea bisericii poate produce o frică de a păcătui și o frică de consecințele rușinoase ale păcatului (Deut. 13:11). Dumnezeu folosește o astfel de frică drept piedică puternică pentru a-i păzi pe oameni de păcat, în special pe liderii bisericii.

O CHEMARE LA ASCULTARE CURAJOASĂ

Nicio parte a lucrării creștine nu este mai dificilă precum investigarea și disciplinarea păcatului, în special a păcatului unui lider al bisericii. Oricine se poate gândi cu ușurință la o mie de scuze interesante pentru a fugi de disciplinarea unui lider de biserică. Acest lucru este cu atât mai adevărat când liderul este bogat sau este un membru proeminent al unei familii influente sau mari din biserică. În inimile noastre, noi suntem lași, ne este frică să acționăm, ca nu cumva să deranjăm echilibrul lucrurilor din biserică. Ne este teamă că oamenii vor părăsi biserica sau că dărnicia lor va scădea dacă trecem prin procesul de disciplină.

Cunoscând înclinația omului de a evita astfel de realități aspre, Pavel îl îndeamnă dramatic pe Timotei (și biserica) să se conformeze învățăturilor lui din versetele 19 și 20. Seriozitatea absolută de a „păzi aceste lucruri” este subliniată de folosirea de către Pavel a verbului conjugat la persoana întâi singular, „te rog fierbinte”, și de menționarea lui „Dumnezeu” însuși, a Mijlocitorului „Hristos Isus” și a „îngerilor” aleși de Dumnezeu – cu sensul că ei toți văd și, într-o zi, vor judeca totul. Mai mult, Timotei este chemat să pună în aplicare „aceste lucruri” cu justețe și neprihănire. Nu trebuie să se manifeste discriminare sau favoritism când analizăm acuzațiile sau păcatul.

Expresia „fără vreun gând mai dinainte” are sensul de „fără prejudecată”, adică fără a-l considera pe cineva vinovat sau nevinovat înainte de a cunoaște faptele. Expresia „fără vreun gând mai dinainte” pare să se refere în mod particular la versetul 19. Este posibil să avem prejudecăți față de cei care îl acuză de păcat

pe un prezbiter sau față de anumiți prezbiteri, așa că suntem chemați să ne păzim de astfel de prejudecăți. Al doilea termen, „părtinire”, se poate referi îndeosebi la versetul 20. Este o practică răspândită în lume să li se arate „părtinire”, adică „favoritism” sau „tratament preferențial” liderilor proeminenți. De aceea, când ascultăm un acuzator sau când îl muștrăm pe cel vinovat, toate lucrurile trebuie făcute „fără vreun gând mai dinainte” și fără „părtinire”. Aceasta este o cerință importantă pentru că Dumnezeu, Hristos și îngerii văd și, într-o zi, vor judeca felul în care am tratat situația respectivă.

În ciuda acestui apel categoric de a acționa, până nu demult, disciplinarea publică a liderilor bisericii a fost un lucru rar auzit în majoritatea bisericilor. Practica ascunderii păcatelor liderilor bisericilor și șmecheria de a-i muta în liniște pe liderii care au păcătuit la o altă biserică a fost ceva răspândit.³⁶

Din nefericire, motivul predominant pentru care bisericile încep să îi disciplineze pe păstorii păcătoși nu este că se tem de Dumnezeu și vor să Îl onoreze, ci ca urmare a înmulțirii proceselor de multe milioane de dolari intentate bisericilor de oameni care au fost răniți și abuzați de lideri care au păcătuit.

Eșecul de a-i disciplina public pe liderii bisericii demonstrează o lipsă tristă de dragoste pentru Dumnezeu și Cuvântul Lui. El arată că nu ne temem de El și nu Îl slujim, ci doar vrem să ne jucăm de-a biserica. Indiferent cât de grea sau neplăcută ar fi o astfel de disciplină, biserica trebuie să „păzească aceste

³⁶ v. Elinor Burkett and Frank Bruni, *A Gospel of Shame: Children, Sexual Abuse and the Catholic Church* (New York: Viking, 1993).

lucruri” [principii] în ascultare de Dumnezeu.

Frica de judecata lui Dumnezeu și de evaluarea slujirii noastre trebuie să fie motivația și încurajarea noastră constantă în astfel de lucruri grele.

EVALUAREA POSIBILILOR PREZBITERI

Investigarea acuzațiilor de păcat și disciplinarea liderilor sunt întotdeauna experiențe traumatizante emoțional. De aceea, în versetele 22-25, Pavel îl sfătuiește pe Timotei cum să evite probleme cu liderii bisericii. Sfatul lui, „să nu-ți pui mâinile peste nimeni cu grabă”, arată că prevenția rămâne cea mai bună soluție. Punerea mâinilor este o exprimare biblică având sensul desemnării cuiva la o slujire specifică în biserică (Num. 27:18-23; F.A. 6:6).

Astfel, în versetul 22, Pavel îl îndeamnă pe Timotei să nu desemneze prezbiteri (sau pe oricine altcineva) „în grabă” sau „în pripă”. Întrucât avem mare nevoie de lideri ai bisericii, va exista mereu o presiune de a face desemnări grăbite, dar dacă procedăm astfel, vom crea mai multe probleme și de durată. Timpul și cercetarea sunt cele mai bune principii de urmat când desemnăm lideri în biserică.

Avertismentul lui Pavel către Timotei de a nu-și „pune mâinile peste nimeni cu grabă” indică faptul că prezbiterii erau desemnați prin punerea mâinilor. Deși Noul Testament nu ne oferă niciun exemplu specific de punere a mâinilor la momentul desemnării unui prezbiter, probabil că aceasta era procedura obișnuită folosită de Pavel și de primii creștini (F.A. 6:6; 13:3; 1

Tim. 4:14).

Avertismentul de a nu desemna prea repede potențiali prezbiteri poate fi aplicat în două modalități: la desemnarea inițială a unui prezbiter spre slujire sau la restaurarea unui prezbiter disciplinat. În cazuri numeroase de eșec în conducere (dar sigur că nu în toate), problema reală este că bărbați nepotriviți și necercetați au fost desemnați în grabă în poziții de conducere spirituală. De aceea, Pavel îl sfătuiește pe Timotei spunându-i că o modalitate de a preveni situația ca bărbați necalificați să ajungă lideri spirituali este să evite desemnările în pripă.

Același principiu se aplică, în particular în acest context, unui prezbiter disciplinat care solicită revenirea în slujba sa după ce a fost îndepărtat din slujire din cauza păcatului. Nu este un lucru neobișnuit ca un lider ambițios să facă presiuni asupra bisericii pentru a reveni la slujire. O problemă a unor astfel de bărbați dinamici este că ei sunt adesea atât de mânați de ambiții personale și de „lucrare” încât ei nu conștientizează deloc ce rău fac poporului lui Dumnezeu și ce ocară aduc Numelui Domnului. Ei nu înțeleg că, atunci când este posibilă, vindecarea și restaurarea unui lider necesită o perioadă considerabilă de timp.

J. Carl Laney, autorul cărții *A Guide to Church Discipline*, remarcă următoarele:

Restaurarea cere *timp*. Dacă copilul îmi dă direcții care mă fac să rătăcesc, îmi va trebui destul timp până voi avea din nou încredere în sfaturile lui. Dacă un soț comite adulter, va fi nevoie de o perioadă îndelungată de timp

până va recăpăta încrederea soției lui. În mod asemănător, trebuie să treacă suficient timp până când un slujitor creștin disciplinat să poată fi cercetat iar și dovedit în măsură să revină în lucrare. Liderul care a căzut trebuie să își recâștige reputația de a fi „fără prihană”. Prima dată i-a luat ani de trăire creștină credincioasă pentru a se califica. Se poate să fie nevoie de tot atâția ani pentru a se recalifica pentru conducerea bisericii după o cădere.³⁷

De aceea, biserica locală și liderii ei trebuie să își amintească să nu își pună mâinile în pripă peste un lider căzut în păcat sau peste un lider nou, un potențial prezbiter. Consecințele posibile ale unor astfel de desemnări în pripă de către Timotei (sau de către prezbiteri) ar putea însemna că sunt părtași „păcatelor altora”.

Menționarea „păcatelor” în versetul 22 duce înainte ideea păcatului prezentat în versetul 20 – păcatul prezbiterului găsit vinovat și care necesită disciplinare publică. Punerea mâinilor creează o legătură între două părți. Cel (sau cei) care desemnează prin punerea mâinilor sunt „părtași” (*koinonēō*, „participă”) păcatelor sau succeselor celui desemnat. Dacă este desemnat ca lider un bărbat nepotrivit și acesta păcătuiește prin a crea dezbinare, prin a propovădui doctrine false sau prin a acționa imoral, cei care au desemnat liderul sunt părtași responsabilității pentru aceste păcate (2 Ioan 11). Cu cât înțelegem mai bine responsabilitatea personală serioasă în desemnarea oamenilor în poziții de conducere în biserică, cu atât mai mult vom manifesta rezerve, o gândire profundă și rugăciune în desemnările pe care le facem.

³⁷ J. Carl Laney, *A Guide to Church Discipline* (Minneapolis: Bethany, 1985), p. 124.

Un bun motiv de a încuraja practicarea punerii mâinilor este că ea creează un sentiment observabil, personal și tangibil al responsabilității și părtașiei între părțile implicate.

Fiind pe deplin conștient de seriozitatea însărcinării date lui Timotei, Pavel adaugă următorul avertisment: „păzește-te curat”. Desemnarea neînțeleaptă a unui prezbiter necalificat putea păta caracterul și reputația lui Timotei și putea să îl facă să fie responsabil de păcatele și eșecurile acelei persoane. De aceea, Pavel îi reamintește lui Timotei să se păzească curat de participarea la păcatele unor prezbiteri nepotriviți, prin a-i cerceta atent și cu rugăciune pe toți candidații la pozițiile de slujire a bisericii (1 Tim. 3:10; 5:24, 25).

Versetul 23 este o scurtă divagație de la idee, lucru indicat prin termenul „curat”, care necesită clarificări. Cunoscând situația din Efes (1 Tim. 4:1-5), obiceiurile personale și problemele frecvente de sănătate ale lui Timotei, Pavel îl încurajează să bea „câte puțin vin, din pricina stomacului tău”. „Câte puțin vin” nu îl va pângări, dar mult vin cu siguranță că da. Astfel, Timotei putea să bea puțin vin și să rămână curat înaintea celor pe care îi conducea.

Această scurtă și personală divagație exprimă preocuparea lui Pavel pentru sănătatea lui Timotei și este un exemplu clar al naturii autentice a acestei epistole și o confirmare a calității de autor a lui Pavel.

Ajutor în evaluarea posibililor prezbiteri

Avertismentul lui Pavel legat de părtașia la păcatele altora ar

putea foarte ușor să îi înfricoșeze pe cei care desemnează bărbați în pozițiile de responsabilitate din biserică. Pentru a contracara această temere, Pavel reia ideea din versetul 22 și citează două maxime scurte:

Păcatele unor oameni sunt cunoscute și merg înaintea la judecată, iar ale altora vin pe urmă. Tot așa și faptele bune sunt cunoscute: și cele ce nu sunt cunoscute, nu pot să rămână ascunse (1 Tim. 5:24-25).

„În ce privește evitarea greșelilor”, scrie Lenski, „și astfel a desemna omul nepotrivit ca prezbiter, Timotei nu trebuia să își facă griji exagerate, căci dificultatea de a judeca acest lucru nu este mare. Aceste lucruri sunt spuse spre mângâierea lui Timotei”.³⁸

E.K. Simpson comentează astfel: „Timotei fusese chemat să evalueze caracterul, iar Pavel îi oferă un indiciu pentru această sarcină și pentru verdictele pe care va trebui să le dea”.³⁹

Prima maximă se referă la două categorii de candidați nepotrițiți: cei care sunt evident nepotrițiți, și cei care, după cercetarea atentă, sunt găsiți astfel. A doua maximă se referă la două categorii de candidați potriviți: cei care sunt evident potriviți, și cei care, după cercetare atentă, sunt găsiți astfel. Haideți să analizăm fiecare categorie de candidați.

Păcatele unor oameni sunt atât de evidente, încât nimeni nu s-ar gândi să îi desemneze slujitori oficiali, astfel că nu este nece-

³⁸ Lenski, *The Interpretation of St. Paul's Epistles to the Colossians, to the Thessalonians, to Timothy, to Titus, and to Philemon*, p. 691.

³⁹ Simpson, *Pastoral Epistles*, p. 80.

sară nicio evaluare spre desemnarea lor ca lideri în biserică: „Păcatele unor oameni sunt cunoscute și merg înaintea judecată”. „Păcatele” lor le-o iau înainte, adică ei arată dinainte de vreo cercetare oficială că sunt total nepotrivii pentru o poziție de conducere spirituală. „Judecata” la care Pavel se referă este evaluarea omenească (Matei 5:21; Ioan 7:24), nu judecata lui Dumnezeu. Nu Dumnezeu este subiectul de aici, pentru că Lui Îi sunt cunoscute toate păcatele (1 Cor. 4:5).

Păcatele unor oameni nu se văd ușor, așa că orice acțiune trebuie suspendată până ce caracterul și comportamentul lui sunt cercetate: „ale altora vin pe urmă”. Pavel îl asigură pe Timotei că „păcatele” acestor bărbați vor ieși la iveală în decursul cercetării lor. Dumnezeu nu este singurul care poate detecta păcatul; și oamenii pot face acest lucru, dacă își rezervă timp pentru a face cercetarea cuvenită. Ca în cazul primei categorii de bărbați nepotrivii, și acestora trebuie să li se refuze accesul la conducerea bisericii pentru că, chiar dacă păcatele lor sunt mai subtile, ei nu sunt „fără prihană”.

Dacă un bărbat nevrednic este desemnat la slujire după o cercetare atentă, cei care l-au desemnat nu pot fi acuzați de păcat pentru că ei au făcut tot ce au putut face, omenește vorbind, pentru evaluarea caracterului aceluși candidat. Citând un alt comentator, Lenski scrie:

„În cazuri excepționale când este implicată amăgirea și ipocrizia candidaților, pe care doar Dumnezeu le poate detecta, căci doar El vede inima, este evident că cei care

i-au evaluat cu conștiinciozitate nu pot fi acuzați de păcat, chiar dacă au fost înșelați de candidații în cauză'... În astfel de cazuri rare, Timotei *nu* va fi părtaș păcatelor acestor bărbați, ci el va rămâne curat".⁴⁰

Forma celei de-a doua maxime este asemănătoare primeia. Faptele bune ale unor oameni sunt evidente înainte de a se face vreo cercetare: „Tot așa și faptele bune sunt cunoscute”. Acești bărbați pot fi ușor identificați ca potriviți pentru slujirea în conducerea bisericii.

Faptele bune ale unor bărbați nu sunt atât de evidente, dar, ca urmare a cercetării lor, ele devin evidente: „și cele ce nu sunt cunoscute, nu pot să rămână ascunse”. Faptele bune ale acestor bărbați nu pot fi ascunse, și va deveni evident că ei sunt candidați potriviți pentru desemnarea ca prezbiteri.

Pavel îl asigură pe Timotei că, atâta vreme cât nu acționează în pripă când desemnează prezbiteri, ci îi cercetează atent pe candidați, va găsi bărbații care trebuie. Înarmați cu aceste cuvinte încurajatoare, Timotei și liderii bisericii sunt pregătiți să împlinească sarcina provocatoare ce le stă înaintea.

⁴⁰ Lenski, *The Interpretation of St. Paul's Epistles to the Colossians, to the Thessalonians, to Timothy, to Titus, and to Philemon*, p. 691-692.

10

ÎNVĂȚĂTURILE LUI PAVEL CĂTRE TIT

„Episcopul, ca econom al lui Dumnezeu, trebuie să fie fără prihană” (Tit 1:7).

Tit era unul dintre cei mai dăruiți colaboratori ai lui Pavel. Asemenea lui Timotei, Tit se dedicase cu credincioșie în ajutarea lui Pavel în misiunea sa apostolică de propovăduire a Evangheliei și de întărire a bisericilor. La scurt timp după eliberarea lui Pavel din închisoarea din Roma (62 d.Hr.), Pavel și Tit (și probabil și alții) au vizitat insula Creta. Când au plecat de acolo, Pavel l-a lăsat în urmă pe Tit pentru a finaliza organizarea și echiparea bisericilor. Tit fusese trimisul special al lui Pavel pentru a împlini o sarcină temporară, un rol pe care îl jucase de multe ori până atunci pentru Pavel. Tit avea să fie înlocuit în curând de Artema sau Tihic (Tit 3:12).

Deși este posibil, așa cum pretind unii, ca Pavel să fi plantat repede biserici pe insula Creta, nu există nicio dovadă convingătoare care să susțină această perspectivă. Prezența învățătorilor falși care se infiltraseră în casele creștine (Tit 1:10-16; 3:9-11) și introducerea lungă a lui Pavel legată de slujba sa apostolică (Tit

1:1-3) par să indice că bisericile din Creta fuseseră înființate înainte de venirea lui Pavel. Faptul că nu existau oficial prezbiteri în aceste biserici nu conduce în mod necesar la ideea că Pavel întemeiasse acele biserici. Mai degrabă absența prezbiterilor duce către gândul că acestea erau slabe și aveau nevoie urgentă de călăuzire și grija apostolică. Probabil că Pavel a avut aceleași sentimente față de cei din Creta așa cum a avut față de creștinii din Roma: „doresc să vă văd, ca să vă dau vreun dar duhovnicesc pentru întărirea voastră” (Rom. 1:11).

La scurt timp după plecarea sa din Creta, Pavel i-a scris lui Tit pentru a întări învățăturile sale transmise verbal prin formula lor scrisă. Această epistolă nu este în niciun fel o piesă de corespondență strict privată între Pavel și Tit (Tit 3:15c). Asemenea altor epistole ale lui Pavel, și aceasta a constituit o parte importantă în lucrarea și strategia misionară a lui Pavel. Epistola a avut ca rol să îl autorizeze pe Tit, care nu era apostol, să acționeze cu autoritate apostolică: „Spune lucrurile acestea, sfătuiește și mustră cu deplină putere. Nimeni să nu te disprețuiască” (Tit 2:15). În același timp, epistola avea ca obiectiv să ofere sfaturi și călăuzire continuă și permanentă pentru biserici, lucruri aplicabile multă vreme după ce Tit avea să plece. Pavel s-a așteptat întru totul ca bisericile să se supună epistolei sale și lui Tit, trimisul său personal.

PUNE RÂNDUIALĂ ÎN BISERICI ȘI DESEMNEAZĂ PREZBITERI

După introducerea oficială, în care subliniază calitatea apostolică și scopurile sale (Tit 1:1-4), Pavel îi reamintește lui Tit că

existau lucruri nefinalizate. Bisericilor din Creta le lipsea ordinea și o structură organizațională adecvată, așa că Tit trebuia să „pună în rânduială” ceea ce era incomplet în aceste biserici:

Te-am lăsat în Creta ca să pui în rânduială ce mai rămâne de rânduit și să așezi prezbiteri (sau bătrâni) în fiecare cetate, după cum ți-am poruncit (Tit 1:5).

Primul lucru și prioritatea numărul unu pentru Tit era să desemneze prezbiteri calificați în fiecare biserică: „să așezi prezbiteri în fiecare cetate, după cum ți-am poruncit”. Pentru Pavel, a pune rânduială în biserici însemna, printre alte lucruri, înființarea unui sfat de prezbiteri calificați. Bisericile pot exista fără prezbiteri (v. F.A. 14:23), dar prezbiterii calificați și implicați trebuie să fie desemnați pentru protejarea și cârmuirea adecvată a unei biserici.

Termenul din limba greacă tradus prin „a așeza” este *kathistēmi*. Acest verb este folosit adesea pentru a exprima actul de a desemna o persoană într-o poziție oficială, cum ar fi desemnarea unui judecător sau a unui guvernator (F.A. 7:10).

Același verb este folosit în F.A. 6:3 cu referire la cei 12 apostoli care i-au desemnat pe cei 7 diaconi pentru a se îngriji de săracii bisericii din Ierusalim. În acea situație, oamenii au ales 7 bărbați, iar apostolii i-au instalat oficial dându-le în responsabilitate administrarea ajutorului bisericii pentru săraci. Verbul acesta poate să exprime de asemenea desemnarea într-un sens neoficial. În orice caz, așa cum spune comentatorul biblic R. J. Knowling, „verbul implică în toate circumstanțele un exercițiu

al autorității”¹.

Totuși, verbul *kathistēmi* nu are niciun fel de conotații speciale religioase sau clericale. El este un termen obișnuit folosit la desemnarea judecătorilor, a guvernatorilor sau a oricărei persoane într-o poziție oficială.

Astfel, a traduce verbul prin expresia „a ordina”, cum procedează unii teologi, comunică niște concepte greșite.

Tit fusese instruit să desemneze prezbiteri dintre frații calificați din bisericile locale, nu să ordoneze preoți sau clerici sacri. Prezbiterii nu sunt preoți. Ei nu au un statut sacru de ordinare, cum erau preoții din Vechiul Testament (v. cap. 14). Mai mult, *kathistēmi* nu sugerează nimic despre procedurile concrete care conduc la instalarea prezbiterilor. Desemnarea de către Tit avea să fie actul final în acest proces și, astfel, îl sumarizează.

Expresia „în fiecare cetate” este un alt fel de a spune „în fiecare biserică”. Așa cum arată consecvent autorii Noului Testament, biserica locală îi cuprindea pe toți credincioșii dintr-un anumit oraș (v. F.A. 20:17). Noul Testament nu vorbește nicăieri despre *bisericile* din interiorul unui oraș, ci doar despre *biserica*.

Astfel, Tit era chemat să desemneze un grup de prezbiteri în fiecare oraș, adică în fiecare cetate. „Astfel, Tit trebuia”, scrie F.J.A. Hort, „să facă în această privință ceea ce Pavel și Barnaba făcuseră în orașele din partea de sud a Asiei Mici, la întoarcerea

¹ R. J. Knowling, “Acts of the Apostles,” in *The Expositor’s Greek Testaments*, ed. W. Robertson Nicoll, 5 vols. (1900-10; repr. Grand Rapids: Eerdmans, 1976), 2: 169.

lor din prima călătorie misionară”.²

Un aspect cheie este că Tit trebuia să facă aceste desemnări după călăuzirea lui Pavel: „după cum ți-am poruncit”. Această exprimare este hotărâtoare în limbajul original, așa că constituie o hotărâre cu autoritate primită de la apostol. Verbul „a porunci” (*diatassō*) are sensul de „a porunci”, „a ordona” sau „a cere”. Pavel a dat porunci apostolice specifice în această chestiune vitală, așa încât nici Tit și nici creștinii din biserica locală să nu poată proceda după bunul plac. Aceste directive apostolice rămân obligatorii pentru toate bisericile, inclusiv pentru cele de astăzi.

TRĂSĂTURILE CALIFICATIVE ALE PREZBITERILOR

Care erau mai precis sfaturile lui Pavel în ce privește desemnarea prezbiterilor? Traducerea noastră sună în felul următor: „Dacă este cineva fără prihană...”

Pentru a înțelege mai bine ceea ce spune Pavel, trebuie să dezvoltăm un pic cuvintele sale: „Desemnează prezbiteri așa cum ți-am indicat, adică ia-i în considerare pentru a fi desemnați ca prezbiteri doar pe acei bărbați care sunt ireproșabili în caracterul lor moral”. Parafraza lui F.F. Bruce’s redă destul de bine sensul ideii lui Pavel:

Motivul pentru care te-am lăsat în Creta a fost acesta: am vrut să împlinești lucrurile care au rămas de făcut, și în special să desemnezi prezbiteri în fiecare cetate, după indicațiile mele. Îți amintești de acele indicații ale mele despre

² F. J. A. Hort, *The Christian Ecclesia* (1897; repr. ed. London: Macmillan, 1914), p. 176.

felul de bărbat care este potrivit să fie desemnat ca prezbiter – unul care este ireproșabil... Bărbatul care conduce pastoral trebuie să fie fără reproș, căci așa se cuvine unui econom al casei lui Dumnezeu”.³

La fel ca în 1 Timotei 3:1-7, trăsăturile calificative apostolice sunt temeiul pentru desemnarea prezbiterilor. Aceste trăsături constituie standardul lui Dumnezeu pe care niciun om și nicio organizație nu are dreptul să îl schimbe. Prezbiterii creștini trebuie să fie calificați potrivit criteriilor lui Dumnezeu:

... [5b] să așezi prezbiteri în fiecare cetate, după cum ți-am poruncit: [6] Dacă este cineva fără prihană, bărbat al unei singure neveste, având copii credincioși, care să nu fie învinuiți de destrăbălare sau neascultare. [7] Căci episcopul, ca econom al lui Dumnezeu, trebuie să fie fără prihană; nu încăpățânat, nici mândru, nici dedat la vin, nici bătaș, nici lacom de câștig mârșav; [8] ci să fie primitor de oaspeți, iubitor de bine, cumpătat, drept, sfânt, înfrânat; [9] să se țină de Cuvântul adevărat, care este potrivit cu învățătura, ca să fie în stare să sfătuiască în învățătura sănătoasă și să îi înfrunte pe potrivnici. [10] În adevăr, mai ales printre cei tăiați împrejur, sunt mulți nesupuși, flecari și amăgitori, [11] cărora trebuie să li se astupe gura. Ei buimăcesc familii întregi, învățându-i pe oameni, pentru un câștig urât, lucruri pe care nu trebuie să le învețe (Tit 1:5-12; subl.).

Observați că Pavel nu schimbă subiectul în versetul 6, chiar

³ F. F. Bruce, *The Letters of Paul: An Expanded Paraphrase* (Grand Rapids: Eerdmans, 1965), p. 291.

dacă el trece de la plural, „prezbiteri” (v. 5), la singular, „cineva” (v. 6). Astfel, în versetul 6, Pavel încă vorbește despre prezbiteri, chiar dacă el folosește termenul la singular „cineva”. Pavel folosește aceeași construcție la singular și în 1 Tim. 3:1: „Dacă râvnește cineva să fie episcop”.

FĂRĂ PRIHANĂ: Termenul „fără prihană” (*anegklētos*, sinonim cu *anepilēmptos*, 1 Tim. 3:2) înseamnă „de neacuzat”, adică unul al cărui caracter sau comportament este liber de orice fel de acuzații din punct de vedere moral sau spiritual. Ca în 1 Timotei, această primă cerință iese în peisaj ca elementul calificativ fundamental la care se relaționează toate celelalte cerințe. Sumarul lui Jean Calvin legat de această trăsătură generală merită să fie repetat: „prin *anegklēton*, *fără vină*, nu înseamnă că cineva ar trebui să fie lipsit de orice fel de greșală, căci niciun astfel de om n-ar putea fi găsit vreodată, ci trebuie să fie unul nepătat de greșeli care ar putea să îi afecteze autoritatea – el trebuie să fie un bărbat cu o reputație nepătată”.⁴

Iar Pavel enumeră imediat două domenii critice din viața unui potențial prezbiter în care acesta trebuie să fie în mod special ireproșabil: viața sexuală și de căsnicie, și cârmuirea copiilor săi.

BĂRBATUL UNEI SINGURE NEVESTE: a se vedea comentariile făcute pe marginea textului din 1 Timotei 3:2.

AVÂND COPIII CREDINCIOȘI: Nu doar că un prezbiter trebuie să fie credincios în căsnicia lui, fiind „bărbatul unei

⁴ John Calvin, *The Second Epistle of Paul to the Corinthians, and the Epistles to Timothy, Titus and Philemon*, trans. T. A. Smail, ed. D. W. and T. F. Torrance (Grand Rapids: Eerdmans, 1964), p. 358.

singure femei”, ci el trebuie să aibă și un control adecvat asupra copiilor lui. Expresia „având copii credincioși” ar fi tradusă mai bine ca „să aibă copii consecvent supuși”. Termenul grec tradus prin „credincioși” este *pistos*, care poate fi tradus fie în sens activ, „credincioși” (1 Tim. 6:2), fie pasiv, ca „de încredere” sau „ascultători” (2 Tim. 2:2).

Contrastul nu se face între copii credincioși și copii necredincioși, ci între copii ascultători și respectuoși, și copii răzvrațiți și necontrolați. Termenii categorici „destrăbălare” și „neascultare” pun accent pe comportamentul copiilor, nu pe starea lor veșnică. Un copil credincios este ascultător și supus tatălui său. Conceptul este asemănător aceluia de „slujitor credincios”, unde slujitorul este considerat credincios pentru că ascultă de stăpânul lui și de ceea ce acesta îi spune să facă (Matei 24:45-51).

Pasajul paralel din 1 Timotei 3:4 afirmă că potențialul prezbiter trebuie să își țină „copiii în supunere cu toată cuviința”. Deoarece 1 Timotei 3:4 este pasajul mai clar, el trebuie folosit pentru a ajuta la interpretarea ambiguității aparente din Tit 1:6. Expresia „în supunere cu toată cuviința” este paralelă celei care spune „să aibă copii credincioși”. În pasajul din Tit, totuși, cerința este formulată într-o formă pozitivă – prezbiterul trebuie să aibă copii vrednici de încredere și ascultători.

Cei care interpretează această cerință cu sensul că un prezbiter trebuie să aibă copii credincioși, creștini, pun o povară imposibilă pe umerii unui tată. Nici măcar cei mai buni părinți creștini nu pot garanta că vor avea copii credincioși. Mântuirea este actul supranatural al lui Dumnezeu. În ultimă instanță, Dumnezeu

aduce mântuirea, nu părinții buni – chiar dacă ei sunt folosiți în mod cert de Dumnezeu (Ioan 1:12-13).

Într-un contrast izbitor față de copiii credincioși sunt cei sălbatici și nesupuși: „învinuiți de destrăbălare sau neascultare”. Acestea sunt cuvinte foarte dure. Termenul „destrăbălare” are sensul de „dezmăț”, „golănie” sau „comportament sălbatic și dezordonat” (cf. 1 Petru 4:3-4; Luca 15:13). „Neascultare” are sensul de „răzvrătire”, „nestăpânire” sau „nesupunere”. Copiii neascultători și sălbatici constituie o oglindă groaznică a familiei, fiind îndeosebi un semn al incapacității tatălui de a-i ghida și a avea grijă de ei și de alții. Un bărbat care aspiră să slujească bisericii ca prezbiter, dar are copii destrăbălați, nu este un candidat viabil pentru conducerea bisericii.

Necesitatea indubitabilă ca un potențial prezbiter să fie ireproșabil ca soț și tată este întărită în versetul 7a: „Căci episcopul, ca econom al lui Dumnezeu, trebuie să fie fără prihană”. Faptul că Pavel repetă ideea că un prezbiter trebuie să fie „fără prihană” arată intensitatea convingerilor sale în acest aspect. Conjunția „căci” din versetul 7a demonstrează legătura logică apropiată cu versetul 6. Versetul 7a prezintă un motiv profund care susține necesitatea cerinței din versetul 6: un prezbiter este liderul casei lui Dumnezeu. Întrucât el trebuie să conducă această casă a lui Dumnezeu, rezultă în mod logic că el trebuie să fie capabil să-și cârmuiască familia. Este același raționament pe care Pavel îl folosește în 1 Timotei 3:5: „Căci dacă cineva nu știe să-și cârmuiască bine casa lui, cum va îngriji de Biserica lui Dumnezeu?”

În versetul 7a, Pavel se îndreaptă către titlul de „episcop”

(*episkopos*): „Căci episcopul... trebuie să fie fără prihană”. Unii teologi încearcă să susțină că această schimbare de terminologie indică și o schimbare de subiect. Ei pretind că Pavel nu mai vorbește despre prezbiteri, ci despre episcopul bisericii. Ei spun că episcopul bisericii este selectat dintre prezbiteri, care constituie un grup informal de membri seniori ai adunării. Episcopul este, deci, în opinia lor, liderul oficial al bisericii.⁵ Astfel, concluzionează ei, Tit ar fi fost instruit să desemneze dintre prezbiteri un „episcop” pentru fiecare oraș.

Totuși, această interpretare încalcă lectura naturală a pasajului. Textul nu spune că episcopul este ales din grupul prezbiterilor. Mai mult, dacă versetul 7 deschide o listă de cerințe pentru altcineva decât pentru prezbiterii din versetele 5 și 6, adică pentru cineva superior, atunci această schimbare de subiect este una generatoare de confuzie. O astfel de schimbare s-ar folosi absolut nepotrivit de cuvântul tranzițional „căci”, care face legătura între versetele 6 și 7. Mesajul clar al versetului 5 este că Pavel l-a lăsat pe Tit în Creta să desemneze „prezbiteri”, nu să aleagă prezbiteri și un episcop, sau un episcop *dintre* prezbiteri. Cel mai bine este să afirmăm interpretarea standard că „episcop” este un termen alternativ al celui de „prezbiter” și că nu există nicio schimbare de subiect între versetele 6 și 7.

Termenul *episcop* pune accent mai degrabă pe funcțiune decât pe titlu și, în acest caz, este mai potrivit pentru imaginea unui lider al casei decât termenul *prezbiter*. Forma singulară, „episcop”, poate fi explicată ca fiind singularul generic, ca în cazul din

⁵ A. E. Harvey, “Elders,” *The Journal of Theological Studies* 25 (October, 1974): 330,331.

1 Timotei 3:2. Pavel a trecut deja de la pluralul „prezbiteri” din versetul 5 la singularul „cineva” [vreun prezbiter] în versetul 6, așa că nu ar trebui să ne surprindă folosirea singularului „prezbiter”, care este în acord cu singularul din expresia „cineva” din versetul 6 și îi îndreaptă atenția cititorului asupra caracterului individual al episcopului.

Un episcop trebuie să fie fără prihană pentru că el este „economul lui Dumnezeu” (*oikonomos*). Termenul grec *oikonomos* are sensul administratorului casei (*oikos* este termenul grec tradus prin „casă” sau „gospodărie”). Astfel, un administrator este un gestionar sau cineva căruia i s-a încredințat grija unei gospodării, a unei proprietăți sau a unei afaceri (Luca 12:42; 16:1-8; Gal. 4:2). Un astfel de administrator acționează în numele intereselor sau posesiunilor altuia. El dă socoteală și este responsabil în fața altuia pentru ceea ce i s-a încredințat.

Termenul „econom” este o descriere potrivită pentru un prezbiter. Întrucât biserica locală este denumită casa lui Dumnezeu (1 Tim. 3:15), un prezbiter care o cârmuiește poate fi denumit pe drept un econom. Ideea lui Pavel când folosește imaginea economului casei este una simplă, dar profundă: întrucât un prezbiter este economul casei lui Dumnezeu, el trebuie să fie fără reproș din punct de vedere spiritual și moral. E.F. Scott explică succint logica lui Pavel: „într-o casă obișnuită, cel mai de încredere slujitor era ales ca econom, și aceeași regulă trebuie să se aplice în casa lui Dumnezeu”.⁶

⁶ E. F. Scott, *The Pastoral Epistles*, The Moffatt New Testament Commentary (London: Hodder and Stoughton, 1936), p. 155.

Ar trebui să notăm de asemenea că Pavel pune accent pe Dumnezeu ca *Stăpânul* economului. Economul este administratorul casei lui Dumnezeu, nu al casei *bisericii*. Astfel, casa Îi aparține lui Dumnezeu, nu prezbiterilor. Dumnezeu le cere celor cărora le încredințează copiii Lui prețioși să fie potriviți moral și spiritual. El nu dorește să aibă administratori nepotriviți și nevrednici de încredere, cărora să le dea în grijă copiii Lui și adevărul Evangheliei.

După ce a demonstrat de ce un prezbiter trebuie să fie ireproșabil, în versetul 1a, Pavel își continuă lista începută în versetul 1b, enumerând 5 vicii păcătoase. Când oricare dintre aceste vicii controlează viața unei persoane, acest lucru face bărbatul în cauză să fie „de ocară” și îl descalifică să poată fi un econom al casei lui Dumnezeu:

- „încăpățânat”
- „mânios”
- „dedat la vin”
- „bătăuș”
- „lacom de câștig mârșav”.

Nu ne-am dori ca un bărbat controlat de vreunul dintre aceste vicii să ne conducă familia sau posesiunile, și nici Dumnezeu nu vrea așa ceva pentru biserica Lui.

NU ÎNCĂPĂȚÂNAT: A fi încăpățânat sau arogant este un lucru contrar cu a fi „blând” [iertător], adică una dintre cerințele enumerate în 1 Timotei 3:3. Un bărbat încăpățânat vrea

ca lucrurile să se petreacă doar după voia lui. El este încăpățânat, arogant și nu ia în considerare opiniile, sentimentele sau dorințele altora. Un bărbat încăpățânat este independent, căpos, concentrat pe sine, cu aere de superioritate și răutăcios îndeosebi față de cei care au opinii diferite de ale lui. Un bărbat încăpățânat nu este un om de echipă, și știm că abilitatea de a lucra în echipă este esențială pentru slujba de prezbiter.

Trebuie să ne amintim că adunarea locală Îi aparține lui Dumnezeu, nu episcopului. Episcopul este slujitorul lui Dumnezeu, nu un stăpân sau proprietar, astfel că el nu are niciun drept să fie încăpățânat când îngrijește de poporul prețios al lui Dumnezeu. Un bărbat încăpățânat va risipi turma lui Dumnezeu pentru că el nu se lasă convins de nimeni, nu-i suportă pe alții și este orb față de sentimentele și opiniile altora (2 Petru 2:10).

NICI MÂNIOS: Unul dintre atributele lui Dumnezeu este că El este încet la mânie, astfel că slujitorii Lui trebuie să fie asemenea Lui. Mânia unui bărbat este o piedică în calea lucrării lui Dumnezeu, „căci mânia omului nu lucrează neprihănirea lui Dumnezeu” (Iacov 1:20). Deoarece un prezbiter trebuie să aibă grijă de oameni și să ajute la soluționarea problemelor lor, dacă este mânios, va găsi în toate acestea material care să-i hrănească mânia. Cartea Proverbelor ne avertizează de pericolul de a avea de-a face cu un om mânios: „Un om mânios stârnește certuri, și un înfuriat face multe păcate” (Prov. 29:22). Prin cuvintele sale urâte și pline de mânie, un bărbat cu un temperament vulcanic va distruge pacea și unitatea familiei lui Dumnezeu. Privirile încruntate și cuvintele aspre ale bărbatului nestăpânit vor

rupe oamenii în bucăți din punct de vedere emoțional, lăsându-i dezgustați și distruși în duhurile lor. Astfel, un bărbat care dorește să fie un păstor al bisericii trebuie să fie răbdător și stăpân pe sine.

Evident, noi toți trecem prin situații când manifestăm mânie, iar liderii care trebuie să se confrunte cu situații conflictuale pot trece adesea prin pusee serioase de mânie. De exemplu, Hudson Taylor își mărturisea astfel lupta cu mânia: „Cea mai mare ispită a mea este aceea de a-mi pierde răbdarea în fața leneviei și a ineficienței atât de dezamăgitoare din cei de care sunt dependent. Totuși, nu-mi este de niciun folos să îmi pierd cumpătul, ci doar blândețea îmi este de folos. Dar vai, cât de grea este încercarea”.⁷ Chestiunea este dacă cel ce aspiră la slujba pastorală își recunoaște mânia și și-o stăpânește. Dacă nu se poate controla, el este ca un butoi cu pulbere, gata să explodeze în mijlocul următoarei situații problematice.

NEDEDAT LA VIN ȘI NICI BĂTĂUȘ: Ambele cerințe sunt tratate în 1 Timotei 3:3.

NICI LACOM DE CÂȘTIG MÂRȘAV: Termenul grec *aischrokerdēs* folosit aici este foarte asemănător în sensul lui cu termenul *aphilargyros* („neiubitor de bani”) folosit în 1 Timotei 3:3. A se vedea comentariile la 1 Timotei 3:3.

După enumerarea a 5 vicii, Pavel enumeră 7 virtuți. Versetul 8 începe cu „dar”, care marchează contrastul dintre cele 5 vicii din versetul 7 și cele 7 virtuți din versetele 8 și 9. Dumnezeu le

⁷ John C. Pollock, *Hudson Taylor and Maria* (Grand Rapids: Zondervan, 1962), p. 33.

cere slujitorilor Lui să fie caracterizați de aceste virtuți.

PRIMITOR DE OASPEȚI: A se vedea comentariile la 1 Timotei 3:2.

IUBITOR DE BINE: În strânsă legătură cu ospitalitatea, a fi „iubitor de bine” este o virtute cerută din partea celor care vor să îi ajute pe oameni și să trăiască fiind exemple ale lui Hristos. Termenul grec folosit aici este *philagathos*, pe care un lexicon îl definește ca pe „cineva care face binele intenționat și cu *lepădare de sine*, sau care este blând”.⁸ William Hendriksen explică acest termen ca indicând pe cineva „gata să facă lucruri în beneficiul altora”.⁹ *Theological Dictionary of the New Testament* spune: „Conform interpretării bisericii primare, el se referă la acțiunea neobosită a dragostei”.¹⁰

Regele David era un iubitor de bine. El l-a scutit pe vrăjmașul său Saul, care a trebuit să recunoască bunătatea lui David: „Tu îți arăți azi bunătatea cu care te porți față de mine, căci Domnul mă dăduse în mâinile tale, și nu m-ai omorât. Dacă îl întâlnește cineva pe vrăjmașul lui, îl lasă oare să-și urmeze drumul în liniște?” (1 Sam. 24:18-19a). David a căutat apoi să își arate bunătatea față de prietenul său Ionatan, fiul lui Saul, prin a-l lua în casa sa pe Mefiboșet, fiul ciung al lui Ionatan (2 Sam. 9). Prietenii lui Iov au trebuit să recunoască faptul că el era un iubitor de bine:

⁸ Hermann Cremer, *Biblico-Theological Lexicon of New Testament Greek*, trans. W. Urwick (Edinburgh: T. & T. Clark, 1895), s.v. “*philagathos*,” p. 9.

⁹ William Hendriksen, *Pastoral Epistles*, New Testament Commentary (Grand Rapids: Baker, 1957), p. 348.

¹⁰ Walter Grundmann, “*philagathos*” in *Theological Dictionary of the New Testament*, 1 (1964): 18.

„De multe ori tu i-ai învățat pe alții, și ai întărit mâinile slăbite. Cuvintele tale i-au ridicat pe cei ce se clătinau și ai întărit genunchii care se îndoiu” (Iov 4:3-4). Dar cel mai mare exemplu al iubirii binelui este Domnul nostru Isus Hristos, care „umbla din loc în loc făcând bine” (F.A. 10:38b).

Un prezbiter care iubește binele caută să facă lucruri utile și bune pentru oameni. El va fi iubitor, generos și blând față de toți și nu va căuta niciodată să aibă un comportament rău și răzbunător (F.A. 11:24; Rom. 12:21; 15:2; Gal. 6:10; 1 Tes. 5:15; 1 Petru 3:13). Prin contrast, Pavel a profetizat că, în zilele din urmă, tot mai mulți oameni vor fi „iubitori de sine, iubitori de bani... neînfrânați... neiubitori de bine [urând binele]” (2 Tim. 3:2-3). O societate condusă de oameni care iubesc binele, nu de cei care îl urăsc, este una cu adevărat binecuvântată.

CUMPĂTAT: Dintr-un motiv inexplicabil, *New American Standard Bible* traduce același termen din limba greacă *sōphrōn*, prin „prudent” în 1 Timotei 3:2, și prin „sensibil” în Tit 1:8. *Sensibil* este alegerea mai bună pentru traducerea din limba engleză. Vă rog să observați comentariile mele asupra termenului „cumpătat” din 1 Tim. 3:2.

DREPT: „Drept” (*dikaios*) înseamnă „drept” sau „cinstit”. A fi drept înseamnă să trăiești în ascultare de standardele drepte ale lui Dumnezeu, să trăiești potrivit poruncilor Lui. Ioan scrie că „cine trăiește în neprihănire, este neprihănit, cum El însuși este neprihănit” (1 Ioan 3:7).

Un prezbiter drept poate fi unul pe care te poți baza că este

un bărbat al principiilor și care ia decizii corecte, drepte și cinstitute pentru biserică (Prov. 29:7). Iov este un bun exemplu de bărbat drept:

Era în țara Uț un om care se numea Iov. Și omul acesta era fără prihană și curat la suflet. El se temea de Dumnezeu și se abătea de la rău. (Iov 1:1).

Mă îmbrăcam cu dreptatea și-i slujeam de îmbrăcăminte, neprihănirea îmi era manta și turban. Orbului îi eram ochi și șchiopului picior. Celor nenorociți le eram tată și îi cercetam pricina celui necunoscut. Îi rupeam falca celui nedrept și-i smulgeam prada din dinți. (Iov 29:14-17).

Slujitorul lui Dumnezeu, așadar, trebuie să fie ca Iov. El trebuie să trăiască o viață dreaptă din punct de vedere moral și să fie îmbrăcat în neprihănire practică.

SFÂNT: A fi „sfânt” (*hosios*) înseamnă a fi ferm dedicat lui Dumnezeu și Cuvântului Lui, a fi pus deoparte pentru Dumnezeu și pentru a-I fi plăcut. În ciuda curentelor schimbătoare ale societății și ale circumstanțelor, persoana devotată lui Dumnezeu se alipește cu credințioșie de El și de Cuvântul Lui.

Una dintre realitățile groaznice ale istoriei poporului Israel este că mulți dintre liderii lui nu erau „drepti” și „sfinți”, așa că poporul a fost abătut de pe cale. Un prezbiter nu trebuie să îi ducă în rătăcire pe oameni! El trebuie să fie model de dedicare evlavioasă, de caracter și purtare sfântă, și astfel să îi conducă pe oameni în neprihănire și dedicare față de Dumnezeu.

ÎNFRÂNAT: Economul lui Dumnezeu trebuie să fie caracterizat de autocontrol și disciplină de sine în toate aspectele vieții, și în special în ce privește dorințele lui fizice (F.A. 24:25; 1 Cor. 7:9; 9:25). Un bărbat neînfrânat are o rezistență redusă în fața poftelor sexuale, a mâniei, a leneviei, a atitudinii critice sau a altor dorințe deșarte. El este o pradă ușoară pentru diavolul.

Solomon a lansat un avertisment serios împotriva vulnerabilității bărbatului neînfrânat în fața tuturor vrăjmașilor sufletului lui: „Omul care nu este stăpân pe sine este ca o cetate surprată și fără ziduri” (Prov. 25:28). În vremea lui Solomon, zidurile erau o parte strategică a sistemului de apărare al cetăților. O cetate puternică și sigură avea ziduri întărite. Solomon aseamănă puterea de înfrânare a unei persoane cu fortificațiile unei cetăți. În absența autocontrolului, prezbiterul este expus atacurilor și devine o pradă ușoară pentru orice vrăjmaș.

Înfrânarea de sine este o parte esențială a vieții controlată de Duhul (Gal. 5:23). Liderii cărora le lipsesc înfrânarea și stăpânirea de sine sunt o piedică pentru colegii lor de lucrare și pentru cei pe care îi conduc. Ei nu sunt doar niște exemple slabe, ci nu pot realiza ce este așteptat de la ei. În consecință, turma lor este slab cârmuită și lipsită de grija spirituală adecvată.

SĂ SE ȚINĂ DE CUVÂNTUL ADEVĂRAT, CARE ESTE POTRIVIT CU ÎNVĂȚĂTURA, CA SĂ FIE ÎN STARE SĂ SFĂTUIASCĂ ÎN ÎNVĂȚĂTURA SĂNĂTOASĂ ȘI SĂ ÎI ÎNFRUNTE PE POTRIVNICI: Versetul 9 prezintă elementul final și crucial din lista cerințelor calificative

ale prezbiterilor alcătuită de Pavel. Acesta este miezul preocupării lui Pavel. Versetele care urmează după această cerință detaliază motivul pentru care ea este atât de indispensabilă pentru un prezbiter și pentru bisericile locale din Creta (Tit 1:10-16). Această ultimă cerință este mai mult decât o cerință de caracter personal; ea este o sarcină specifică pe care prezbiterul trebuie să fie în stare să o împlinească: să dea învățătura corectă și să îi înfrunte pe învățătorii mincinoși.

Pentru ca un prezbiter să îndemne în doctrina sănătoasă și să îi înfrunte pe învățătorii mincinoși, el trebuie mai întâi să fie dedicat din toată inima însușirii doctrinei sănatoase. Astfel, Pavel începe spunând că un prezbiter trebuie „să se țină de Cuvântul adevărat, care este potrivit cu învățătura”. Prin termenul „Cuvântul” (*logos*), Pavel face referire la predicarea inițială sau la propovăduirea orală a mesajului Evangheliei, pe care prezbiterii îl auziseră și îl primiseră. Este vorba despre mesajul lui Dumnezeu despre mântuire și despre viața în Hristos. Acest „Cuvânt” este descris ca (1) „adevărat” (vrednic de încredere) și (2) „potrivit cu învățătura”. „Cuvântul” este „adevărat” pentru că este în deplin acord cu „învățătura”. „Învățătura” se referă la mesajul apostolic, adică la acele doctrine autentice, autoritative și neschimbătoare propovăduite de Hristos și transmise prin sfinții Lui apostoli. Există o singură doctrină apostolică (F.A. 2:42; Efes. 4:5), un singur standard și o singură învățătură, și ea este absolut „adevărată”. Orice învățătură care intră în contradicție cu învățătura apostolilor, așa cum este lăsată în Noul Testament, este falsă, nevrednică de încredere și de la diavolul (Tit 1:10ff; Gal. 1:8-9).

Dumnezeu cere ca un prezbiter „să se țină” de Cuvântul Lui. „A se ține” (*antechō*) are sensul de „a se alipi ferm”, „a fi devotat” sau „a adera din toată inima” la învățătură. „Pavel... cheamă la acceptarea fermă de către episcopi a [Cuvântului adevărat],¹¹ scria George Knight. Acest termen implică o convingere și o dedicare nezguduită și fierbinte. Newport White spune că această cerință pentru prezbiteri sugerează „ideea de opoziție în picioare”.¹² Un bărbat care nu aderă cu tenacitate la doctrina biblică nu se califică să conducă poporul lui Dumnezeu, căci el se află în eroare și în necredință, și va abate poporul Domnului. Un astfel de bărbat nu este potrivit să înfrunte „duhuri înșelătoare și învățăturile dracilor” (1 Tim. 4:1).

Preoții, regii și liderii din Vechiul Testament care nu s-au alipit ferm de Legea lui Dumnezeu au fost măturați de presiunile religiei idolatre. Tot astfel, un prezbiter care respinge sau este nesigur în legătură cu doctrinele biblice va fi devorat de lupi, loalaltă cu turma.

Motivul pentru care unui prezbiter i se cere să adere ferm la Cuvânt este ca el să fie „în stare”, adică să fie „echipat” să împlinească două sarcini specifice: (1) să îi îndemne pe credincioși și (2) să îi înfrunte pe împotriviitori. „Un păstor are nevoie de două voci”, scria Calvin, „una pentru a aduna oile și cealaltă pentru a-i alunga pe lupi și pe tâlhari. Scriptura îl echipează cu

¹¹ George W. Knight III, *The Pastoral Epistles*, The New International Greek Testament Commentary (Grand Rapids: Eerdmans, 1992), p. 293.

¹² Newport J. D. White, “The First and Second Epistles to Timothy and the Epistles to Titus,” in *The Expositor’s Greek Testament*, ed. W. Robertson Nicoll, 5 vols. (1900-10; repr. ed., Grand Rapids: Eerdmans, 1976), 4: 188.

mijloacele pentru a împlini aceste două slujiri”.¹³

Este indubitabil că Pavel le cere *tuturor* prezbiterilor, nu doar unora, să fie în stare să îndemne în învățătura sănătoasă și să îi înfrunte pe învățătorii falși. În 1 Timotei 3:2, Pavel le cere tuturor prezbiterilor să fie „în stare să îi învețe pe alții”. Tit 1:9 detaliază ceea ce se spune în 1 Timotei 3:2 prin a adăuga că un prezbiter trebuie „să fie în stare să sfătuiască în învățătura sănătoasă și să îi înfrunte” pe învățătorii mincinoși. Și noi trebuie să cerem același lucru de la *toți* prezbiterii noștri.

Îndemnarea este strâns legată de darea de învățătură (1 Tim. 4:13; 6:2), dar în timp ce darea de învățătură se adresează în primul rând intelectului, îndemnarea influențează în primul rând conștiința, inima, voința și acțiunile celui care o primește. Îndemnarea îi cheamă pe oameni să primească și să aplice adevărul care a fost predicat. În mod specific, prezbiterii sunt chemați să îi îndemne pe credincioși în „învățătura sănătoasă”.

Termenul „sănătoasă” are sensul de integralitate și sănătate fizică (Luca 5:31; 3 Ioan 2). Aici, el este folosit metaforic pentru a descrie învățarea, astfel că are sensul de învățătură „corectă”, „întreagă” sau „sănătoasă”. Expresia „învățătura sănătoasă” se află în contrast direct cu cea falsă, care este bolnavă, coruptă și pângărită. Doctrina bolnavă ruinează viețile celor care o primesc (1 Tim. 6:3-5), în timp ce doctrina sănătoasă produce vieți evlavioase, curate și sănătoase (Tit 1:13; 2:1). Sănătatea și bunăstarea spirituală a congregației depind de prezbiterii care „îndeamnă

¹³ Calvin, *The Second Epistle of Paul to the Corinthians, and the Epistles to Timothy, Titus and Philemon*, p. 361.

continuu în învățătura sănătoasă”. Niciun bărbat nu se califică să fie prezbiter dacă nu este în stare să folosească astfel Cuvântul lui Dumnezeu.

Ca în Faptele Apostolilor 20:28-31, datoria unui prezbiter este să protejeze turma de învățătorii mincinoși, adică de cei care vorbesc împotriva „învățăturii sănătoase”. Astfel, un prezbiter trebuie să fie în stare „să îi înfrunte pe potrivnicii” doctrinei sănătoase. O traducere mai precisă a termenului „a înfrunta” (*elenchō*) din acest context este „a-i respinge” sau „a-i muștra aspru”, așa cum este scris în versetul 13. Versetul 13 este de altfel o aplicație concretă a versetului 9, astfel că scopul muștrării unui învățător fals trebuie să fie „ca să fie sănătos și în credință”. Așadar, pentru a se califica pentru slujirea ca prezbiter, bărbații trebuie să fie în stare să detecteze învățătura falsă și să o confrunte cu cea sănătoasă.

Importanța critică a acestei ultime cerințe este demonstrată clar în versetele 10-16: „În adevăr, mai ales printre cei tăiați împrejur, sunt mulți nesupuși, flecari și amăgitori, cărora trebuie să li se astupe gura. Ei buimăcesc familii întregi, învățându-i pe oameni, pentru un câștig urât, lucruri pe care nu trebuie să le învețe” (Tit 1:10-11). Situația din Creta era alarmantă. Existau acolo „mulți nesupuși, flecari și amăgitori”. Într-un mediu atât de amenințător, cea mai mare nevoie a bisericilor era să aibă prezbiteri păstori care își păstrau dedicarea neclintită față de Cuvântul lui Dumnezeu și aveau abilitatea de a îndemna, de a predica și de a muștra.

În lipsa desemnării prezbiterilor calificați, bisericile din

Creta erau destinate să rămână slabe și în neorânduială. Cu efortul lui Tit de a desemna prezbiteri calificați, exista orice motiv de a crede că bisericile aveau să prospere spiritual, în ciuda pericolelor din jur.

II

ÎNVĂȚĂTURILE LUI PETRU CĂTRE LIDERII BISERICILOR DIN ASIA MICĂ

„Și când Se va arăta Păstorul cel mare, veți căpăta cununa,
care nu se poate vesteji, a slavei” (1 Petru 5:4).

Petru a scris epistola cunoscută ca 1 Petru, ea fiind adresată creștinilor aflați în suferință care erau împrăștiați în provinciile romane din Pont, Galatia, Capadocia, Asia și Bitinia (1 Petru 1:1). Cel mai probabil el a scris această epistolă din Roma, în preajma anului 63 d.Hr. În cadrul epistolei, el se adresează direct prezbiterilor bisericilor din partea de nord-vest a Asiei Mici. Faptul că Petru s-a putut adresa într-o singură epistolă prezbiterilor bisericilor din 5 provincii romane demonstrează că sistemul de conducere al bisericii prin prezbiteri devenise o practică standard. Merită observat și că Petru folosește termenul *prezbiter* mai degrabă decât pe cel de *episcop* atunci când le scrie acestor biserici formate predominant din Neamuri. *Prezbiter* era, probabil, cel mai comun termen folosit pentru a-i descrie pe membrii grupului de lideri ai bisericii:

[De aceea, lit. NASB] îi sfătuiesc pe prezbiterii dintre

voi, eu, care sunt un prezbiter ca și ei, un martor al patimilor lui Hristos și părtaș al slavei care va fi descoperită: păstoriți turma lui Dumnezeu, care este sub paza voastră, nu de silă, ci de bună voie, după voia lui Dumnezeu; nu pentru un câștig mârșav, ci cu lepădare de sine; nu ca și cum ați stăpâni peste cei ce v-au căzut la împărțeală, ci făcându-vă pilde turmei. Și când Se va arăta Păstorul cel mare, veți căpăta cununa, care nu se poate veșteji, a slavei. Tot așa și voi, tinerilor, fiți supuși celor bătrâni. Și toți în legăturile voastre, să fiți împodobiți cu smerenie, căci Dumnezeu stă împotriva celor mândri, dar celor smeriți le dă har (1 Petru 5:1-5).

1 Petru 5 îi vizează pe prezbiteri, identificându-i separat de restul congregației prin îndemnuri și încurajări directe. Celălalt exemplu major al îndemnurilor directe adresate prezbiterilor din Noul Testament se găsește în cuvântarea de rămas bun a lui Pavel față de prezbiterii din Efes (F.A. 20:17-38), mesaj uimitor de asemănător celui din 1 Petru 5.

În fapt, am putea considera că 1 Petru 5 este mesajul de rămas bun al lui Petru adresat prezbiterilor din Asia Mică, întrucât mulți teologi cred că, la un an sau doi după ce Petru a scris cele două epistole, avea să fie martirizat în Roma în decursul persecuției lui Nero împotriva creștinilor romani (cca. 65 d.Hr.). În îndemnurile lui Petru se poate observa un simțământ profund al preocupării personale și al urgenței. Termenul „de aceea” [lit. NASB] face legătura între îndemnul transmis prezbiterilor (1 Petru 5:1-4) și învățătura precedentă dată întregii biserici (1 Petru

4:12-19). Aceste învățături se referă la caracterul inevitabil al încercărilor, persecuției și suferinței, și la avertismentul înfricoșător al judecății curățitoare care începe cu casa lui Dumnezeu: „Dimpotrivă, dacă suferă pentru că este creștin, să nu-i fie rușine, ci să-L proslăvească pe Dumnezeu pentru numele acesta. Căci suntem în clipa când judecata stă să înceapă de la casa lui Dumnezeu. Și dacă începe cu noi, care va fi sfârșitul celor ce nu ascultă de Evanghelia lui Dumnezeu?” (1 Petru 4:16-17).

Îndemnul lui Petru este că, dacă judecata de curățire este gata să înceapă cu casa lui Dumnezeu, atunci, așa cum ilustrează profetul Ezechiel, ea trebuie să înceapă cu prezbiterii (Ezec. 9:1-6). Mai mult, când bisericile trec prin persecuție și suferință, devine în primul rând datoria liderilor bisericilor să ofere ajutor, mângâiere, putere și călăuzire. Astfel, bunăstarea spirituală a casei lui Dumnezeu depinde în foarte mare măsură de prezbiteri. Ei trebuie să își împlinească responsabilitatea păstoririi cu o atitudine creștină adecvată.

Dorința fierbinte a lui Petru de a le transmite povara de pe inima sa prezbiterilor din Asia Mică este dovedită prin descrierea sa lungă, menționată de trei ori, în care se identifică drept „un prezbiter ca și ei”, un „martor al patimilor lui Hristos” și „părtaș al slavei care va fi descoperită” (1 Petru 5:1). Aceasta este prima menționare prin care Petru se identifică personal în această epistolă. Întrucât niciun alt grup de persoane adresat în epistolă nu primește un apel atât de persuasiv și personal, deopotrivă păstorii și turma ar trebui să acorde o atenție sporită acestor învățături.

Prin a se identifica drept „prezbiter ca și ei”, Petru stabilește

o legătură specială de afecțiune cu prezbiterii bisericii. El creează un simțământ al colegialității și prețuirii reciproce. Prin a se plasa pe același nivel cu ei, el se asigură că primește atenția lor. Totuși, expresia „prezbiter ca și ei” este mai mult decât o comparație convenabilă. Petru fusese cândva un prezbiter în biserica locală. El slujise alături de alți 11 bărbați în decursul unor momente tulburi din istoria bisericii din Ierusalim. Chiar dacă cei 12 apostoli nu au fost denumiți *prezbiteri*, în comunitatea creștină proaspăt născută, ei acționau ca niște prezbiteri. La vremea când a scris prima epistolă, Petru era un păstor activ care îngrijea de multe biserici. De aceea, Petru are toate drepturile să se denumească „prezbiter ca și ei”.

În această calitate, Petru simpatizează pe deplin cu problemele și pericolele cu care se confruntau prezbiterii din Asia Mică. El nu este un păstor de birou sau un autor care trimite sfaturi teoretice de la distanță. El este păstorul experimentat, prezbiterul veteran. Asemenea colegilor săi prezbiteri, el slujește zilnic pe liniile din câmpul de luptă. El știe cât de dificilă este lucrarea și cunoaște bine multele capcane, abuzuri și ispite ale liderilor. De asemenea, el simte presiunile zilnice și dificultățile responsabilității pastorale. Învățătura lui izvorăște dintr-o fântână adâncă a experiențelor de viață căpătate prin păstoriarea poporului lui Dumnezeu vreme de peste 30 de ani.

Petru afirmă apoi că este părtaș cu colegii lui prezbiteri atât în suferință cât și în slava viitoare. „Suferințele lui Hristos” despre care Petru mărturisește sunt suferințele comune tuturor credincioșilor ca rezultat al mărturisirii lui Hristos și al trăirii

cristocentrice, într-o lume nedreaptă și păcătoasă (1 Petru 2:12, 19-21; 4:1, 4, 14, 16). Așa cum spunea comentatorul Noului Testament, J. Ramsey Michaels: „creștinii nu sunt părtași suferințelor lui Hristos nici sacramental, prin botez, și nici în unirea tainică cu El, ci pur și simplu prin a urma exemplul purtării Sale în circumstanțe asemănătoare”.¹ Slava viitoare de care Petru spune că va avea parte alături de prezbiterii din Asia Mică constă în anticiparea bucurioasă a gloriei care va fi revelată atunci când Hristos se va întoarce. În același fel în care ei au fost părtași suferințelor lui Hristos, tot așa ei vor fi părtași slavei viitoare. În lumina acestor experiențe comune, Petru se califică în mod special să le vorbească prezbiterilor din Asia Mică.

FIȚI PĂSTORI AI TURMEI LUI DUMNEZEU

După câștigarea cu tact a încrederii prezbiterilor, Petru apelează la ei să se achite de responsabilitatea lor: „îi sfătuiesc pe prezbiterii dintre voi... păstoriți turma lui Dumnezeu”.

Îndemnul lui Petru necesită atenție urgentă. El folosește verbul imperativ aorist *poimante* (de la *poimainō*), care are sensul de „a păstori” sau „a îngriji”. În fapt, el îi îndeamnă pe prezbiteri să fie ceea ce păstorii buni trebuie să fie, sau, așa cum spunea R.C.H. Lenski, să „facă tot ceea ce necesită slujba păstoririi”.² Regele Solomon descrie o înțelegere asemănătoare a sarcinii păstoririi: „Îngrijește bine de oile tale și ia seama la turmele tale” (Prov. 27:23).

¹ J. Ramsey Michaels, *1 Peter*, Word Biblical Commentary (Waco: Word, 1988), p. 262.

² R. C. H. Lenski, *The Interpretation of the Epistles of St. Peter, St. John and St. Jude (Minneapolis: Augsburg, 1966)*, p. 217.

Îndemnul lui Petru cuprinde întreaga responsabilitate de păstorie ce constă din hrănirea, îngrijirea, protejarea și călăuzirea turmei. Comentatorul biblic Charles E.B. Cranfield rezumă aceste îndatoriri în felul următor: „funcțiile esențiale ale păstorului, așa cum sunt prezentate în Biblie, țin de căutarea celor pierduți, de adunarea celor răsfirați, de vegherea asupra turmei și de protejarea ei de fiarele sălbatice și de hoți, de a hrăni și adăpa turma, și de a o călăuzi”.³

Cu circa 35 de ani înainte ca Petru să scrie aceste cuvinte, într-o scenă de neuitat ce a avut loc pe malul Mării Galileei, Isus l-a chemat pe Petru să Îi păstorească turma:

După ce au prânzit, Isus a zis lui Simon Petru: „Simone, fiul lui Iona, Mă iubești tu mai mult decât aceștia?” „Da, Doamne”, I-a răspuns Petru, „știi că Te iubesc”. Isus i-a zis: „*Paște mielușeii Mei*”. I-a zis a doua oară: „Simone, fiul lui Iona, Mă iubești?” „Da Doamne”, I-a răspuns Petru, „știi că Te iubesc”. Isus i-a zis: „*Paște oițele Mele*”. A treia oară i-a zis Isus: „Simone, fiul lui Iona, Mă iubești?” Petru s-a întristat că-i zisese a treia oară „Mă iubești?”, și I-a răspuns: „Doamne, Tu toate le știi; știi că Te iubesc”. Isus i-a zis: „*Paște oile Mele!*” (Ioan 21:15-17; subl.).

Aici, Petru transmite mai departe aceeași însărcinare către prezbiterii din Asia Mică. Mandatul acestora este să păstorească turma lui Dumnezeu, și este extrem de important pentru biserica locală. Biblia ne învață că oamenii sunt asemenea oilor (1 Petru 2:25), iar oile nu pot fi lăsate nesupravegheate. Bunăstarea

³ C. E. B. Cranfield, *The First Epistle of Peter* (London: SCM, 1950), p. 110.

lor depinde în mare măsură de îngrijirea și atenția care le este acordată. Ca oi ale lui Dumnezeu, creștinii trebuie hrăniți prin Cuvântul lui Dumnezeu și să fie protejați de lupii îmbrăcați în blană de oaie. Ei au nevoie de continuă încurajare, mângâiere, călăuzire, rugăciune și corecție. Astfel, viața prezbiterului este una a lucrării dedicate spre bunăstarea turmei. Uneori, ea este și o viață plină de pericole, ceea ce era aplicabil prezbiterilor din Asia Mică.

Întrucât prezbiterii sunt chemați să „păstorească” biserica locală, cei pe care ei îi îngrijesc sunt denumiți metaforic „turma [*poimnion*] lui Dumnezeu care este sub paza voastră” [dintre voi, lit. NASB]. Ceea ce face ca această turmă să fie specială este că ea este turma lui *Dumnezeu*. Ea este posesiunea Lui prețioasă – oile pe care El le are, le îngrijește și le iubește. Așa cum Pavel le reamintise prezbiterilor din Efes, această turmă este una pe care „a câștigat-o cu însuși sângele Său” (F.A. 20:28). De aceea, prezbiterii nu trebuie să uite niciodată că turma nu este al lor și că ei nu trebuie să fie indiferenți nici măcar față de o singură oaie a lui Dumnezeu. Cranfield extrage implicațiile acestui adevăr atunci când scrie că „o biserică despre care am spune că este a noastră ar trebui să fie o biserică falsă. Astfel, oile nu sunt ale noastre, ca să ne folosim de ele după cum dorim. Dacă pierdem una singură, pierdem proprietatea Altuia, nu pe a noastră, iar El nu este indiferent față de ce se întâmplă cu turma Lui”.⁴

Metafora turmei ilustrează proprietatea autentică asupra bisericii și îi recunoaște dependența și nevoia de hrănire, protecție

⁴ Ibid., p. 110.

și grijă. Alte imagini care descriu biserica ilustrează puterea și splendoarea ei. Astfel, imaginea bisericii ca turmă nu trebuie să fie izolată de alte imagini biblice precum cea a stâlpului și temeliei adevărului, a preoției sfinte, a templului lui Dumnezeu, a casei lui Dumnezeu, a trupului lui Hristos, a poporului sfânt etc. A izola o imagine de celelalte înseamnă a ilustra greșit mesajul biblic.

De exemplu, folosirea greșită a metaforei păstor-turmă a condus la abuzuri tragice asupra oamenilor. Ea a fost folosită pentru a justifica ideea păstorului imperial și pentru a limita poporul lui Dumnezeu la statutul de oi mute, dependente total de păstor. Nu aceasta este ceea ce vrea să ne învețe Scriptura.

Fiecare metaforă subliniază un aspect particular al bisericii lui Dumnezeu și, evident, este limitată în abilitatea ei de a portretiza toate dimensiunile bisericii. Totuși, când aceste imagini variate sunt puse laolaltă, ele prezintă o imagine echilibrată și glorioasă a naturii multidimensionale a bisericii.

După porunca imperativă de a păstori turma lui Dumnezeu, Petru descrie mai departe responsabilitatea prezbiterilor: „Păstoriți turma lui Dumnezeu, care este sub paza voastră” [priveghind-o]. El folosește participiul *episkopountes*, care are sensul de „păzind-o” [lit. priveghind-o]. Acest participiu provine din verbul grec, *episkopeō*, care corespunde substantivului *episkopos*, ce are sensul de „episcop”.⁵

⁵ Manuscrisul grecesc de la mijlocul secolului al IV-lea, Codex Vaticanus (B), omite participiul, *priveghind-o*, ca și Codex Sinaiticus (Aleph), Codex Colbertinus (33) din sec. XI și

Termenii *păstorire* și *supraveghere* sunt strâns legați pentru că ei ilustrează același concept.⁶ În pasajul de față, *paza* sau *supravegherea* este echivalentă *păstoririi*. *Păstorirea* este expresia figurativă a conducerii, în timp ce *supravegherea* este termenul literal care poate fi folosit pentru a-l clarifica pe primul. A păstori turma înseamnă a o supraveghea – face supervizarea și vegherea cu grijă față de turmă. Dintre acești doi termeni, *păstorirea* face aluzie la o imagine mai bogată și mai vie decât *supravegherea*. Există o asemănare uimitoare între păstoriile reali și oile lor, și păstoriile lui Dumnezeu și poporul Său. Termenii *păstor* și *turmă* vorbesc despre imaginea acelei relații de iubire, îndemânare și jertfire dintre lider și ucenic, care se potrivește comunității creștine.

PĂSTORIȚI TURMA LUI DUMNEZEU ÎN FELUL LUI DUMNEZEU

În ceea ce privește responsabilitatea prezbiterilor bisericii, Pavel și Petru sunt în deplin acord. Supraveghetorii pe care ei îi au în minte sunt păstoriile. În F.A. 20:28, Pavel le reamintește

Coptic Sahidac (cea mai veche versiune egipteană). Totuși, termenul *priveghere* este inclus în cel mai vechi și probabil cel mai bun manuscris (P72) ca și în Codex Sinaiticus, printr-un corector ulterior, Codex Alexandrinus (A), Codex Leicestrensis (69), Codex Athous Laure (1739), Vulgata, Coptic Bohairic și toate manuscrisele ulterioare. Dovada generală este în favoarea includerii participiului din următoarele motive: (1) participiul, *priveghere*, este superfluu. Textul are logică perfectă și fără el, astfel că este greu să înțelegem de ce un scrib ar fi vrut să îl adauge textului. Aceasta nu este o intervenție caracteristică scribilor. (2) Crezul răspândit printre teologii antici că episcopii și prezbiterii ar fi fost două funcții diferite, episcopii fiind superiori prezbiterilor (preoților), stă împotriva adăugării ulterioare a participiului. Prezbiterii (preoții), după cum credeau mulți mireni din antichitate, nu făceau lucrarea unui episcop. (3) Termenul *episcop* este un participiu, și acest lucru intră în acord cu utilizarea lui frecventă de către Petru. (4) Petru folosise deja combinația termenilor *păstor* și *episcop* în 2:25.

⁶ Num. 27:16,17; Ier. 23:2; Ezec. 34:11,12; Zah. 11:16; F.A. 20:28; 1 Petru 2:25; 5:2.

prezbiterilor efeseni că Duhul Sfânt i-a pus în turmă ca „episcopi” [priveghetori]. Scopul lor era „să păstorească Biserica Domnului”. La rândul lui, Petru îi cheamă pe prezbiteri să „păstorească turma lui Dumnezeu”, adăugând că ei trebuie să „slujească în păzirea ei” [lit. NASB] cu o atitudine adecvată. Astfel, responsabilitatea elementară a prezbiterilor poate fi descrisă cel mai bine ca aceea de furnizare a supravegherii pastorale a turmei lui Dumnezeu.

Petru este deosebit de interesat de felul în care prezbiterii păstoresc și supraveghează turma lui Dumnezeu. Dumnezeu este preocupat în principal de motivațiile, atitudinile și metodele folosite de cei care Îi conduc poporul, astfel că Petru consideră că atitudinile sau motivațiile care ar trebui sau nu să îi caracterizeze pe prezbiteri sunt foarte importante. De aceea, el descrie cu grijă felul în care prezbiterii sunt chemați să slujească: „Păstoriți turma lui Dumnezeu, care este sub paza voastră, nu de silă, ci de bunăvoie, după voia lui Dumnezeu; nu pentru un câștig mârșav, ci cu lepădare de sine. Nu ca și cum ați stăpâni peste cei ce v-au căzut la împărțeală, ci făcându-vă pilde turmei” (1 Petru 5:2-3).

Acest accent pus pe motivația și atitudinea prezbiterilor păstori completează perfect tema trăirii sfinte dezvoltată în 1 Petru:

Ca niște copii ascultători, nu vă lăsați târați în poftele pe care le aveți altădată, când erați în neștiință. Ci, după cum Cel ce v-a chemat este sfânt, fiți și voi sfinți în toată purtarea voastră. Căci este scris: Fiți sfinți, căci Eu sunt sfânt. (1 Petru 1:14-16).

Preaiubiților, vă sfătuiesc ca pe niște străini și călători, să

vă feriți de poftele firii pământești, care se războiesc cu sufletul. Să aveți o purtare bună în mijlocul Neamurilor, pentru ca în ceea ce vă vorbesc de rău, ca pe niște făcători de rele, prin faptele voastre bune, pe care ei le văd, să-L slăvească pe Dumnezeu în ziua cercetării (1 Petru 2:11-12).

Dacă toți creștinii sunt chemați să fie sfinți așa cum Dumnezeu este sfânt, este deosebit de important ca liderii bisericii să fie sfinți. Dacă prezbiterii sunt mânați de lăcomie sau de ambiție rea, turma va fi pângărită și va fi abătută de pe calea cea sfântă.

Isus i-a învățat în mod repetat pe ucenicii Lui să acționeze unul față de altul într-o manieră smerită, iubitoare, jertfitoare și slujitoare. El a mustrat ambiția mândră, lăcomia și dedicarea cu jumătate de inimă. Întrucât prezbiterii trebuie să păstorească turma lui Dumnezeu într-o modalitate cristică, Petru reiterează unele dintre învățăturile lui Hristos – chiar folosind parte din aceeași terminologie din Evanghelii (Marcu 10:42). Următoarele trei contraste adverbiale indică modalitățile greșite și modalitățile corecte de a păstori turma lui Dumnezeu.

NU DE SILĂ, CI VOLUNTAR: Dumnezeu nu vrea păstori reticenți, lipsiți de dorința de a îngriji de poporul Său, așa că Petru formulează un avertisment împotriva prezbiterului care slujește „de silă”. Petru nu neagă învățătura lui Pavel care spune că este necesară chemarea divină în slujba lui Dumnezeu (1 Cor. 9:16). Totuși, în această situație, el folosește termenul „silă” într-un sens negativ, făcând referire la ideea că prezbiterul ar putea să slujească fără o motivație dată de Dumnezeu (2 Cor. 9:7; Flm.

14). Dacă un bărbat slujește ca prezbiter doar pentru că soția sau prietenii fac presiuni asupra lui să slujească sau pentru că este forțat de circumstanțe, ori pentru că nimeni altcineva nu vrea să facă lucrarea, el slujește „de silă”. Lenski surprinde bine gândul lui Petru atunci când spune că prezbiterii nu trebuie să slujească asemenea unor „soldați angajați, ci ca niște voluntari”.⁷

În contrast cu slujirea forțată, Petru spune hotărât că prezbiterii sunt chemați să păstorească turma „liber”, „de bunăvoie” și „voluntar”. Cei care conduc biserica „voluntar”, fac acest lucru pentru că ei aleg liber să slujească. Este ceea ce ei își doresc să facă. John Henry Jowett (1863-1923), faimosul predicator britanic și fost slujitor la capela Westminster din Londra, ilustrează excelent ideea lui Petru: „Un voluntar face cât doi oameni care muncesc din obligație. Nu știi dacă această maximă este pertinentă... Pe aripile înalte ale slujirii spirituale, niciun bărbat care se simte obligat nu poate să ia locul unui voluntar”.⁸

Spiritul voluntar despre care Petru vorbește este cel „după voia lui Dumnezeu” (literal, „potrivit lui Dumnezeu”). Standardul lui Dumnezeu este slujirea cu bucurie și voluntară. Acesta este felul în care Dumnezeu se așteaptă ca noi să facem slujirea Sa. Dumnezeu nu este un păstor reticent și lipsit de dorință. El îngrijește de oile Sale cu bucurie, cu dorință, necondiționat și cu har. În același fel în care „pe cine dă cu bucurie, îl iubește Dumnezeu” (2 Cor. 9:7), El îi iubește pe prezbiterii care

⁷ Lenski, *The Interpretation of the Epistles of St. Peter, St. John and St. Jude*, p. 218-219.

⁸ J. H. Jowett, *The Redeemed Family of God, Studies in the Epistles of Peter* (New York: Hodder and Stoughton, n.d.), p. 186.

slujesc bucuros și voluntar.

NU PENTRU BANI, CI CU ZEL: Petru tratează mai apoi ceea ce Cranfield denușește „atitudinea de angajat”.⁹ Petru folosește termenul grec *aischrokerdōs*, „câștig mârșav”, forma adverbială a aceluiași termen pe care Pavel îl folosește cu referire la prezbiterii în Tit 1:7 (v. comentariile la 1 Timotei 3:3 și Tit 1:7.)

În contrast, Petru descrie atitudinea corectă cu care trebuie păstorită turma lui Dumnezeu, anume „de bunăvoie”, ceea ce face referire la disponibilitate, zel și entuziasm. Termenul „bunăvoie” subliniază dorința și pasiunea personală mai mult decât termenul „voluntar”. Este vorba despre acel fel de dorință, o dorință și motivație puternică, ce este încurajată prin „cuvântul adevărat” din 1 Timotei 3:1: „Dacă râvnește cineva să fie episcop, doarește un lucru bun”.

Prezbiterii zeloși doresc să îngrijească de oi. Oile sunt viața lor, principala lor preocupare. De aceea, lor nu le pasă de sacrificiile personale pe care le fac și nu sunt interesați de câștig financiar. Asemenea lui Pavel, care și-a asigurat adeseori veniturile prin facerea de corturi, ei slujesc bucuros, fără plată sau fără recunoștere. Ei trec dincolo de datoria minimală, de interesul de sine și de bani. Lor le place să păstorească poporul lui Dumnezeu.

NU CA LIDERI AUTOCRAȚI, CI CA EXEMPLE: Petru lasă la urmă ce este mai rău și ce este mai bun. A treia motivație nevrednică de un prezbiter este o ispită mult mai subtilă și mai răspândită decât cea a lăcomiei. Această motivație greșită ține de

⁹ Cranfield, *The First Epistle of Peter*, p. 112.

abuzul autorității, de dorința după putere și control asupra altora. Jowett remarcă următoarele despre subtilitatea conducerii autocratice: „Mândria pândește la călcăiele puterii. Chiar și foarte puțină autoritate este înclinată către a transforma o simplă umblare într-un asalt cotropitor”.¹⁰ Într-o observație asemănătoare, Cranfield observă cu atenție: „Cât de adânc pătrunde în biserică perspectiva lumească asupra puterii și cât de mult îmbibă viața bisericii! Adevărul care spune că ‚puterea corupe’ este mult prea des confirmat în biserică, iar când conducerea spirituală este abuzată în felul acesta, ‚corupția celor mai buni este cea mai real.’”¹¹.

Verbul tradus prin „a stăpâni peste” (*katakryrieuō*) se referă la ideea de a obține stăpânire peste alții cu forța. El descrie o atitudine autoritaristă. Conducerea autocrată a fost dintotdeauna o ispită pentru liderii bisericii:

- Profetul Ezechiel îi descrie astfel pe păstorii stăpânitori și autocrați ai Israelului: „le stăpâniți [oile] cu asuprire și cu asprime” (Ezec. 34:4).
- Isus îi interzice în mod specific oricărui individ sau grup din familia lui Dumnezeu să îi trateze pe frații și surorile de credință ca pe niște supuși ce trebuie stăpâniți, lucru pe care liderii acestei lumi îl fac adesea: „Isus le-a zis: ‚Știți că cei priviți drept cârmuitori ai Neamurilor domnesc peste ele [*katakryrieuō*] și mai marii lor le poruncesc cu stăpânire. Dar între

¹⁰ Jowett, *The Redeemed Family of God*, p. 189.

¹¹ Cranfield, *The First Epistle of Peter*, p. 113.

voi să nu fie așa. Ci oricare va vrea să fie mare între voi, să fie slujitorul vostru; și oricare va vrea să fie cel dintâi între voi, să fie robul tuturor” (Marcu 10:42-44).

- Urmând învățătura Domnului nostru, apostolul Ioan denunță un bărbat pe nume Diotref, primul păstor dictatorial din istoria Noului Testament, pentru că stăpânea în acest fel asupra congregației creștine. Ioan scrie: „I-am scris ceva Bisericii, dar Diotref, căruia *îi place să aibă întâietatea* între ei, nu vrea să știe de noi. De aceea, când voi veni, îi voi aduce aminte de faptele pe care le face, căci ne clevețește cu vorbe rele. Nu se mulțumește cu atât; dar nici el nu îi primește pe frați și îi împiedecă și pe cei ce voiesc să-i primească, și-i dă afară din Biserică” (3 Ioan 9-10b; subl.).

Într-o familie chemată să fie caracterizată de dragoste reciprocă (1 Petru 1:22; 3:8; 4:8; 5:14), de frățietate, supunere și smerenie (1 Petru 2:13-14, 18; 3:1; 5:5) nu este loc pentru lideri stăpânitori și dominatori. Prezbiterii nu sunt chemați să cârmuiască biserica asemenea unor „mici pași sau a unor tirani”.¹² În fapt, în versetul 5, Petru le spune tuturor creștinilor cum să se îmbrace pentru a avea succes: cu „smerenie”. Un aspect chiar mai important este că există un singur Domn și Stăpân în Biserica lui Dumnezeu: Domnul Isus Hristos. Toți ceilalți sunt slujitorii Lui.

¹² Lenski, *The Interpretation of the Epistles of St. Peter, St. John and St. Jude*, p. 219.

Clauza „cei ce v-au căzut la împărțeală” subliniază mai mult conceptul că oamenii nu sunt în posesia prezbiterilor. Oamenii nu le aparțin prezbiterilor, ci ei aparțin Aceluia care i-a pus în grija prezbiterilor, adică aparțin lui Dumnezeu. Această clauză reprezintă articolul hotărât și forma la plural a substantivului, *klēros*, care este tradusă literal ca „partea”, „părțile” sau „ceea ce este alocat”. Astfel, textul din limba greacă s-ar putea înțelege astfel: „nu ca și cum ați stăpâni peste cei ce v-au căzut la împărțeală”.

Pentru a hotărî alegerea lui Dumnezeu pentru înlocuitorul lui Iuda, apostolii au folosit sorti: „Au tras la sorti [*klērous*], și sortul [*klēros*] a căzut pe Matia, care a fost numărat împreună cu cei unsprezece apostoli” (F.A. 1:26). Dar *klēros* mai înseamnă și „împărțeală” sau „parte atribuită cuiva” (F.A. 1:17; 8:21).¹³ Așadar, *klēros* face referire la ceva dat, nu la ceva câștigat. În acest context, nu este vorba despre teren, bani sau responsabilitate, ci despre copiii lui Dumnezeu. Astfel, prezbiterilor li se interzice să stăpânească peste oameni.

Petru spune că Dumnezeu a împărțit întreaga turmă a lui Dumnezeu, dând-o în grija diferitelor grupuri de prezbiteri (Ioan 10:16; 1 Petru 5:9). Într-o manieră asemănătoare, Petru se referă la turma specifică a lui Dumnezeu în cadrul căreia prezbiterii funcționează, care este „turma lui Dumnezeu, care este *sub paza voastră*” (1 Petru 5:2; subl.). De aceea, prezbiterii nu trebuie să stăpânească peste ea, adică peste partea din turma lui Dumnezeu care le-a fost dată spre grijă. Avertismentul hotărât al lui Petru

¹³ W. Foerster, “*kleros*,” in *Theological Dictionary of the New Testament*, 3 (1965): 763.

împotriva stăpânirii prezbiterilor peste alții demonstrează clar că aceștia au autoritate de cărmuire.

În contrast cu stăpânirea peste alții, prezbiterii sunt chemați să fie exemple sau modele de viață evlavioasă. „A fi un exemplu”, spune comentatorul biblic Peter Davids, „se potrivește bine imaginii unei turme, întrucât păstorul nu duce oile de la spate, ci merge înaintea lor și le cheamă să îl urmeze”.¹⁴ Duhul lui Dumnezeu pune în inimile credincioșilor ascultători o dorință de a căuta exemple evlavioase pe care să le urmeze. Mare parte a Bibliei are conținut biografic, demonstrând prin exemple cum să trăim sau cum să nu trăim pentru Dumnezeu. Isus este cel mai mare exemplu dintre toate și exemplul dintâi pe care să îl urmărim (1 Petru 2:21). De aceea, în biserică, stilul principal de conducere al prezbiterilor este acela de a-L copia pe Hristos, ei fiind modele pentru ceilalți.

Pe parcursul acestei epistole, Petru subliniază importanța smereniei și a supunerii (1 Petru 2:13-3:12; 5:5). Dacă prezbiterii sunt niște tirani care stăpânesc cu autoritatea lor peste biserica locală, vor exista alții care să le urmeze exemplul, abuzându-se reciproc și luptându-și cu alții pentru a acapara putere și pentru a căpăta recunoaștere. Dacă prezbiterii sunt exemple de fidelitate necompromisă față de Biblie, atunci congregația va fi și ea loială Scripturii. Dacă prezbiterii manifestă încredere în Dumnezeu, oamenii le vor urma exemplul. Dacă prezbiterii Îl iubesc pe Dumnezeu și poporul Său, oamenii vor face același lucru. Dacă

¹⁴ Peter H. Davids, *The First Epistle of Peter*, The New International Commentary on the New Testament (Grand Rapids: Eerdmans, 1990), p. 181.

prezbiterii sunt împăciuitori, blânzi, iubitori și dedicați rugăciunii, mare parte a bisericii le va copia modelul. Dacă prezbiterii sunt smeriți, oamenii vor fi smeriți, evitând mare parte din conflicte. Dacă prezbiterii sunt niște lideri ce slujesc, biserica va fi asemenea lui Hristos, trăind o viață de slujire smerită. „Ce influență binecuvântată”, scrie păstorul și comentatorul scoțian John Brown (1807-1858), „are caracterul și comportamentul sfânt al prezbiterilor creștini, atunci când se răspândesc prin biserică”.¹⁵

RĂSPŁATA VIITOARE A PĂSTORILOR LUI HRISTOS

Petru își încheie apelul către prezbiterii din Asia Mică prin a le reaminti de acea zi glorioasă și triumfătoare „când Se va arăta Păstorul cel mare” și când ei „vor căpăta cununa care nu se poate veșteji, a slavei”. Ziua biruinței stă înaintea noastră! Ziua răsplătii este gata să sosească! În ziua aceea, toată truda, toate sacrificiile și toate greutățile vieții pastorale vor fi recunoscute pe deplin și răsplătite din belșug.

Petru Îl numește pe bună dreptate pe Isus Hristos „Păstorul cel mare”. Conform Noului Testament, există doar „o turmă și un Păstor” (Ioan 10:16), iar Isus Hristos este acel unic Păstor, incomparabil și de neînlocuit. În capitolul 2, Petru afirmă: „Căci erați ca niște oi rătăcite. Dar acum v-ați întors la Păstorul și Episcopul sufletelor voastre” (1 Petru 2:25). Cu adevărat Isus Hristos este „Marele Păstor” (Evrei 13:20) și „Păstorul cel bun” (Ioan 10:11, 14). Fiind Păstorul cel bun, El iubește oile. El Și-a dat viața

¹⁵ John Brown, *Expository Discourses on I Peter*, 2 vols. (1848; repr. Carlisle: The Banner of Truth, 1975), 2: 453.

pentru oi. El cheamă oile pe nume. Într-o zi, El se va întoarce în toată slava Sa pentru a-Și lua turma, ca ea să fie cu El pe veci: El „va fi Păstorul lor, îi va duce la izvoarele apelor vieții” (Apoc. 7:17). În acel moment, El îi va răsplăti pe deplin pe păstorii care au slujit turmei Lui.

Imaginea „Păstorului cel mare” (*archipoimenos*) subliniază relația dintre Hristos și toți ceilalți păstori. Întrucât El este „Marele”, toți ceilalți păstori Îi sunt subordonați. În această calitate, toți prezbiterii se află sub autoritatea și stăpânirea Marelui Păstor. Astfel, lucrarea de păstorie a prezbiterilor trebuie făcută în acord complet cu căile și învățătura Domnului. Asemenea Marelor lor Păstor iubitor, prezbiterii trebuie să păstorească turma de bunăvoie și cu zel, fiind modele de slujire evlavioasă. Păstorii nu au libertatea de a-i călăuzi pe oameni sau de a le vorbi după bunul lor plac, căci ei trebuie să dea socoteală înaintea Marelui Păstor. Orice vor face prezbiterii va fi judecat pe baza credințioșiei față de El. Așa cum spunea comentatorul și profesorul I. Howard Marshall, „conducerea creștină este o participare în conducerea lui Hristos, sub direcția Lui”.¹⁶

Ce poate fi mai încurajator pentru păstorii credințioși care se confruntă cu multe dureri, probleme, încercări și persecuții, decât să privească înainte către întoarcerea lui Hristos ca „Marele Păstor” și să fie părtași gloriei Sale? Când prezbiterii se gândesc la Hristos ca la „Marele Păstor”, lucrarea lor prezentă este îmbogățită și întoarcerea Lui devine mai personală. Petru afirmă că, la

¹⁶ I. Howard Marshall, *I Peter*, The IVP New Testament Commentary Series (Downers Grove: InterVarsity, 1991), p. 164.

întoarcerea lui Hristos, prezbiterii credincioși vor primi o „cunună care nu se poate veșteji, a slavei”. În acest context, termenul „cunună” este folosit simbolic cu ideea de răsplată sau onoare specială. Răsplata este pentru realizări credincioase și onorabile ca păstori ai turmei lui Dumnezeu. Această cunună este diferită de orice cunună pământească făcută din metale prețioase, pentru că ea nu se poate „veșteji”. Ea nu se va putea ofili niciodată ca o cunună de lauri și nu ar putea să se oxideze precum aurul. „Cât de curând se vor risipi ca un vis bucuriile pompei regale, a nunțiilor și a ospetțiilor”, scria arhiepiscopul Robert Leighton (1611-1684), „dar în acea zi va începe o biruință și un ospăț care nu se vor sfârși niciodată și nu vor obosi, ci vor fi mereu proaspete și vor aduce constant noi încântări”.¹⁷

Motivul pentru care această cunună este nepieritoare ține de faptul că materialul folosit pentru construcția ei este slava divină, slava cerească. Adjectivul „slavă” ne vorbește despre materialul din care este făcută cununa. În limba greacă, „slavă” este un genitiv, având sensul că acea cunună constă din slavă. Slava este realitatea, iar cununa este metafora. Această slavă este slava lui Hristos care va fi manifestată la revenirea Lui. El le va da păstorilor Lui „cununa de slavă”.

Ce moment de biruință, reabilitare și bucurie va fi apariția lui Hristos pentru prezbiterii smeriți și neobservați, care au păstorit credincios turma lui Dumnezeu! Păstorii altruști și care au trudit din greu ar putea să fie lipsiți de multe lucruri pământești

¹⁷ Robert Leighton, *Commentary on First Peter* (1853; repr. Grand Rapids: Kregel, 1972), p. 473.

pentru a se putea dedica unei vieți de trudă, însă va veni ziua când Marele Păstor se va întoarce și când îi va răsplăti pe deplin. Lucrarea lor nu va mai trece neobservată și neapreciată, căci El îi va răsplăti public înaintea oștirilor cerului. El le va da cinste și glorie cerească. Toți prezbiterii trebuie să aibă ochii ațintiți către înfățișarea Lui, căci ziua răsplătirii lor stă să vină!

TINERII SĂ SE SUPUNĂ PREZBITERILOR

După îndemnul către prezbiteri, Petru adaugă un sfat scurt adresat tinerilor bărbați din biserică: „Tot așa și voi, tinerilor, fiți supuși celor bătrâni”. Mulți comentatori cred că versetul 5 se referă la ideea că „tinerii” ar trebui să se supună „bărbaților mai bătrâni”. Dacă așa ar sta lucrurile, aceasta este doar o afirmație cu caracter general (asemănătoare celei din 1 Timotei 5:1-2) referitoare la relațiile adecvate între generații. Totuși, întrucât în versetul 1 se folosește termenul *presbyteroi* ca un titlu oficial de slujire, ca urmare a termenului de legătură „tot așa” din versetul 5, care poate sugera o continuare a aceleiași idei (cf. 3:6-7) și a chemării la „supunere”, care sugerează mai degrabă autoritate decât doar respect, pare mai probabil că Petru se referă la prezbiterii oficiali ai bisericii. Petru tocmai îi îndemna pe prezbiteri să nu stăpânească peste turmă. Acum, el se simte îndemnat să îi învețe pe tinerii bărbați să se supună ei înșiși prezbiterilor.

Tinerii sărguincioși – dornici de schimbare și de mai multă slujire – sunt cei care au cel mai mare potențial de a intra în conflict cu prezbiterii bisericii. În epistola sa către adunarea din Filipi, Polycarp i-a încurajat pe tinerii bărbați să se supună prezbiterilor:

„În aceeași manieră, tinerii trebuie să fie fără prihană în toate lucrurile... supunându-se prezbiterilor și diaconilor ca lui Dumnezeu și Hristos”.¹⁸ Dacă slujirea de conducere a prezbiterilor este stagnantă sau ineficace, bărbații mai tineri vor avea înclinația de a fi nemulțumiți. Imaginea creionată de Peter David asupra tensiunii naturale dintre tineri și prezbiteri este atât de vie încât merită redată aici:

Pare că este cel mai bine ca aici să înțelegem că prin termenul „tinerii” se face referire la tinerii din biserică... Acești tineri sunt adesea (dar nu în mod necesar) lideri în devenire, gata să învețe și să îi ajute pe cei care cârmuiesc biserica... Dar chiar disponibilitatea lor și dedicarea lor pentru slujire îi poate face nerăbdători cu liderii, care, fie ca urmare a înțelepciunii pastorale sau a conservatorismului care vine adesea cu vârsta (cele două nu sunt unul și același lucru) – nu sunt gata să facă schimbări atât de rapide sau de radicale. Este, deci, potrivit ca apostolul să se adreseze acestor tineri cu un îndemn de a se supune prezbiterilor lor. Fără îndoială, mai ales într-o perioadă de persecuție, dorința lor de a adopta o poziție radicală fără a lua în considerare consecințele, putea să pună în pericol biserica.¹⁹

Cea mai bună echipare pe care o poate avea un tânăr bărbat creștin în pregătirea pentru conducerea bisericii este să învețe mai întâi să se supună celor care sunt lideri spirituali. Un tânăr cu un discernământ spiritual ascuțit poate să capete o

¹⁸ Polycarp, *Philippians 5*.

¹⁹ Davids, *The First Epistle of Peter*, p. 184.

înțelepciune valoroasă și abilități de cărmuire din experiența bărbaților mai în vârstă și evlavioși, chiar dacă aceștia din urmă nu sunt niște culmi ale excelenței în conducere (și majoritatea nu sunt).

Cunoscând potențialul neîncetat de dezacorduri, lupte și dezbinare între toate grupurile din biserica locală, potențial accentuat de presiunile unei societăți ostile, Petru oferă cel mai bun sfat posibil: „toți în legăturile voastre, să fiți împodobiți cu smerenie, căci Dumnezeu stă împotriva celor mândri, dar celor smeriți le dă har”. Doar atunci când toți poartă veșmintele smereniei – prezbiterii, tinerii, femeile și diaconii – doar atunci pacea și unitatea vor izbândi.

12

ÎNVĂȚĂTURILE LUI IACOV CĂTRE CEI BOLNAVI

„Să-i cheme pe prezbiterii Bisericii; și să se roage pentru el”
(Iacov 5:14a).

Autorul Epistolei către Iacov este Iacov, „fratele Domnului” (Gal. 1:19). Este același Iacov menționat în Faptele Apostolilor 21:18. Alături de Petru și de Ioan, Iacov era unul dintre cei mai de seamă și mai respectați lideri ai bisericii din Ierusalim (Gal. 1:9).

Iacov, un abil învățator ca și Fratele său, trimite epistola lui „către cele douăsprezece seminții care sunt împrăștiate” (Iacov 1:1). Pare cel mai bine să înțelegem această afirmație cu sensul că Iacov le scria creștinilor evrei care trăiau în afara Palestinei. Acești creștini erau împrăștiați posibil din cauza persecuției (v. F.A. 11:19) și formaseră congregații locale creștine (Iacov 2:2; 5:14).

Ceea ce este de un interes special pentru noi este faptul că aceste biserici creștine evreiești timpurii aveau prezbiteri. Dacă procedăm corect în a presupune că Epistola lui Iacov a fost scrisă cândva în perioada 45-48 d.Hr., atunci Iacov ne oferă cea

mai timpurie menționare a prezbiterilor creștini.¹ Potrivit lui Iacov, prezbiterii trebuiau chemați în perioadele de boală, ca să se roage pentru cei bolnavi și să îi ungă cu untdelemn. Scriind într-un stil curajos, de parcă ar predica, Iacov afirmă:

Este vreunul printre voi în suferință? Să se roage! Este vreunul cu inimă bună? Să cânte cântări de laudă! Este vreunul printre voi bolnav? Să-i cheme pe prezbiterii Bisericii; și [ei] să se roage pentru el, după ce-l vor unge cu untdelemn în Numele Domnului. Rugăciunea făcută cu credință îl va mântui pe cel bolnav, și Domnul îl va însănătoși; și dacă a făcut păcate, îi vor fi iertate. (Iacov 5:13-15).

SĂ-I CHEME PE PREZBITERI

Epistola lui Iacov începe și se încheie cu rugăciune (Iacov 1:5-7; 5:13-18). El insistă că rugăciunea cu credință este una dintre principalele soluții la încercările și greutățile vieții. Iacov afirmă că „mare putere are rugăciunea fierbinte a celui neprihănit”² sau, așa cum traducea un comentator acest pasaj, „rugăciunea unui om neprihănit este foarte puternică în acțiunea ei” (Iacov 5:16b).³ Așadar, Iacov prescrie rugăciunea și lauda ca replică în fața tuturor suferințelor și a bucuriilor vieții: „Este vreunul printre voi în suferință? Să se roage! Este vreunul cu inimă bună? Să cânte cântări de laudă! Este vreunul printre voi bolnav? Să-i

¹ Pentru argumente în favoarea datării timpurii, v. Douglas J. Moo, James, *Tyndale New Testament Commentaries* (Grand Rapids: Eerdmans, 1985), p. 30-34.

² Rugăciunea eficientă a celui neprihănit poate realiza mult. – lit. NASB.

³ James B. Adamson, *The Epistle of James, The New International Commentary on the New Testament* (Grand Rapids: Eerdmans, 1976), p. 210.

cheme pe prezbiterii Bisericii; și [ei] să se roage pentru el”. Iar în versetele 14b-16, Iacov dezvoltă ideea sa pentru această a treia categorie de oameni, anume cei bolnavi.

Boala este un fel specific de suferință care necesită adesea ajutorul și rugăciunile celorlalți. În acest pasaj, Iacov îl are în vedere pe un creștin bolnav, a cărui stare slăbită are nevoie de rugăciune și atenție specială. De aceea, el îl îndeamnă pe cel bolnav să îi cheme pe prezbiterii bisericii.

Predicatorul puritan Thomas Manton (1620-1677) ne reamintește că „închinătorii lui Hristos nu sunt scutiți de boală, după cum nu sunt scutiți de nicio altă suferință... Cei ce sunt dragi lui Dumnezeu își vor avea partea lor de suferințe”.⁴ Când un copil al lui Dumnezeu se confruntă cu o boală grea, Iacov îl îndeamnă să ia inițiativă și să cheme prezbiterii bisericii. Verbul „a chema” este aici conjugat la aoristul imperativ, ceea ce implică o acțiune urgentă.

Unii creștini nu îi cheamă pe prezbiteri pentru că ei se îndoiesc de puterea lui Dumnezeu de a vindeca suferințele trupești. Alții ar putea să hrănească anumite păcate și sunt în răzvrătire față de Dumnezeu. De exemplu, regele Asa era foarte mândru pe Dumnezeu și nu voia să caute iertarea Lui sau vindecarea, atunci când a fost confruntat cu boala. Dimpotrivă, el i-a consultat doar pe doctori: „În al treizeci și nouălea an al domniei sale, Asa s-a îmbolnăvit de picioare așa încât avea mari dureri; chiar în timpul bolii lui, n-a căutat pe Domnul, ci i-a întrebat pe doctori” (2

⁴ Thomas Manton, *An Exposition of the Epistle of James* (Grand Rapids: Associated Publishers and Authors, n.d.), p. 450.

Cron. 16:12). Totuși, motivul predominant pentru care oamenii nu îi cheamă pe prezbiterii bisericii când sunt bolnavi este că ei n-au fost învățați să facă asta și nici n-au făcut vreodată așa ceva. S.J. Kistemaker, co-autorul seriei *New Testament Commentary*, evaluează această situație cu acuratețe afirmând că „practica de a-i chema pe prezbiterii bisericii să se roage pentru cel bolnav pare să țină de o epocă de mult pierdută în istorie”.⁵

Iacov specifică faptul că cei bolnavi trebuie să „îi cheme pe prezbiterii bisericii”, nu pe diaconi, pe prieteni sau pe vraci. El presupune clar că toate congregațiile aveau un grup oficial de prezbiteri. Merită de asemenea de notat că este necesară o pluralitate de prezbiteri, nu un singur prezbiter. În același fel cum prezbiterii cârmuiau în echipă, ei îi vizitau pe bolnavi și se rugau pentru ei tot împreună. Iacov spune că la patul celui bolnav trebuie să fie prezenți cel puțin doi prezbiteri. Acest punct important, care este ușor trecut cu vederea sau ignorat pentru că pare deranjant, constituie un element esențial de învățătură biblică.

Prezbiterii bisericii trebuie chemați la patul persoanei bolnave nu pentru că ar fi înzestrați cu daruri de vindecare, ci pentru că sunt reprezentanții oficiali ai bisericii și au sarcina de a păstori turma. Vizitarea bolnavilor și rugăciunea pentru vindecarea lor sunt responsabilități esențiale pentru slujba păstoririi. De exemplu, Ezechiel îi mustră pe păstorii Israelului pentru că ei refuzau cu aroganță să îngrijească de cei bolnavi: „nu le întăriți pe [oile] cele slabe, nu o vindecați pe cea bolnavă, nu o legați pe cea rănită”

⁵ S. J. Kistemaker, *Exposition of the Epistle of James and the Epistles of John, New Testament Commentary* (Grand Rapids: Baker, 1986), p. 177.

(Ezec. 34:4; cf. Zah. 11:16). Orice păstor care manifestă compasiune și este serios în slujirea lui știe că grija pentru cei bolnavi este o parte foarte importantă și intimă a sarcinii de păstorire.

PREZBITERII SĂ SE ROAGE ȘI SĂ ÎL UNGĂ CU UNTDELEMN

Din aceste versete este perfect de clar că cel bolnav trebuie să îi cheme pe prezbiterii bisericii și că aceștia trebuie să se roage. Ceea ce Iacov prezintă este o adunare oficială de rugăciune a bisericii la patul celui bolnav, în cadrul căreia prezbiterii slujesc ca reprezentanți oficiali ai bisericii. Ce experiență profund emoționantă trebuie să fie acea adunare – deopotrivă pentru cel bolnav și pentru prezbiteri!

Învățătura esențială a lui Iacov către prezbiteri este ca ei să se roage pentru cel bolnav. Rugăciunea este tema esențială a acestui întreg pasaj, în care vedem termenul *rugăciune* utilizat de 7 ori (Iacov 5:13-18). Cel bolnav are nevoie de rugăciune, dar nu trebuie ca aspectul ungerii cu untdelemn să umbrească rugăciunea, care este tema centrală a pasajului.

Expresia „pentru el” din versetul 14 nu implică punerea mâinilor, deși se poate ca acest lucru să se fi făcut. Expresia prepozițională „pentru [peste] el” ilustrează situația reală când persoana bolnavă stă așezată în pat, iar prezbiterii se roagă stând în picioare sau îngenunchind lângă ea. Prezbiterii și bolnavul sunt față în față. Acest fel de contact personal alimentează focul sufletului în rugăciune.

Rugăciunea în prezența suferinței se trezește și este înzestrată cu mult mai multă viață. Manton comentează că „rugăciunea trebuie făcută... peste el [bolnav], astfel ca, văzându-l, prezbiterii să fie mai impresionați și rugăciunile lor să lucreze asupra bolnavului”.⁶ R.V.G. Tasker, traducător biblic, comentator și fost profesor la University of London, dezvoltă această idee astfel:

Deși este adevărat că prezbiterii pot mijloci pentru cel bolnav fără a fi prezenți la patul lui, totuși, prin a veni în scena suferinței și prin a se ruga văzându-l și auzindu-l pe cel ce suferă, rugăciunea lor va fi mult mai adânc simțită în inimă și mai fierbinte, iar cel bolnav poate fi mai conștient de puterea eficace a rugăciunii rostite cu credință, prin care, chiar în momentele celei mai acute slăbiciuni trupești, poate fi păstrată părtășia cu Dumnezeu.⁷

Observațiile lui C.L. Mitton în acest sens merită să fie și ele redat aici:

Nu putea rugăciunea să fie adusă cu aceeași eficiență și în adunarea bisericii? Trebuiau prezbiterii să fie prezenți fizic alături de cel bolnav? Dacă religia noastră ar fi o chestiune teoretică, aceste întrebări ar fi perfect justificate. Dar noi avem de-a face cu bărbați și femei care au nevoie de ajutor. Domnul nostru nu a respins astfel de cereri de la cei aflați în nevoi, deși El putea vindeca de la distanță cu un cuvânt, când a fost potrivit să facă asta. În

⁶ Manton, *An Exposition of the Epistle of James*, p. 452.

⁷ R. V. G. Tasker, *The General Epistle of James, Tyndale Bible Commentaries* (Grand Rapids: Eerdmans, 1956), p. 129.

fapt, rugăciunea adusă în prezența noastră și pentru nevoile noastre precise de către prietenii creștini are o putere și o eficacitate ce poate lipsi în rugăciunile aduse în absența noastră. Noi suntem ființe cu carne și sânge, dar și cu suflute, iar când dragostea pentru noi este dovedită prin disponibilitatea prietenilor creștini de a-și dedica timp ca să vină în casele noastre când noi suntem la ananghie, suntem imediat conștienți de acea dragoste. Eficacitatea dragostei lor este crescută în rugăciune de faptul că am devenit conștienți de ea.⁸

Alături de rugăciunea prezbiterilor pentru vindecare, Iacov îi cheamă pe aceștia să îl ungă pe cel bolnav cu untdelemn.⁹ Iacov nu explică sensul sau importanța untdelemnului, astfel că este dificil să fim siguri de sensul exact al acestei mențiuni. Putem să presupunem că, dacă folosirea untdelemnului avea vreun sens nou sau obscur, Iacov ar fi trebuit să îl explice cititorilor lui. Astfel, într-o epistolă trimisă unei audiențe evreiești pe tema rugăciunii speciale a liderilor bisericii pentru cei bolnavi, este posibil ca ungerea cu untdelemn să fi avut sensul de a ajuta rugăciunea prin a-l dedica într-un fel tangibil pe cel bolnav în grija și atenția specială a Domnului.

De-a lungul Vechiului Testament, una dintre ideile de seamă în folosirea untdelemnului ținea de a-i pune deoparte pe oameni sau anumite obiecte pentru un scop special, în particular

⁸ C. L. Mitton, *The Epistle of James* (Grand Rapids: Eerdmans, 1966), p. 198.

⁹ Participiul aorist „să-l ungă” poate fi înțeles ca în acord cu principalul verb „să se roage” sau ca precedând rugăciunea. Prima variantă – laolaltă cu rugăciunea – pare cea mai probabilă, dar nu putem fi siguri.

pentru Dumnezeu. Primul exemplu de acest fel din Biblie are loc când Iacov toarnă untdelemn peste o piatră pe care o ridicase pentru a marca acel loc special în care Dumnezeu îi vorbise pentru prima dată: „Iacov s-a sculat din dimineață, a luat piatra pe care o pusese căpătâi, a pus-o ca stâlp de aducere aminte și a turnat untdelemn pe vârful ei. I-a dat locului acestuia numele Betel” (Gen. 28:18-19a). Untdelemnul era folosit pentru a-i consacra („a-i pune deoparte” sau „a-i dedica”) pe preoți, veșmintele lor, cortul și tot ce era în el spre slujirea lui Dumnezeu (Exod 29:21; 30:30; 40:9). Regii erau și ei puși deoparte prin ungerea cu untdelemn (1 Sam. 10:1; 16:13; 1 Împ. 1:39; 2 Împ. 9:6).

Folosirea untdelemnului pentru punerea deoparte a unui bolnav spre atenție specială se potrivește bine pasajului nostru din Iacov. Bolnavul îi chemase pe prezbiteri ca să se roage pentru el. Ca reprezentanți oficiali ai bisericii, prezbiterii se adună în jurul patului bolnavului, rugându-se pentru vindecarea lui. Ungerea cu untdelemn în Numele Domnului ajută rugăciunilor lor prin a dedica vizual și fizic acea persoană în grija și vindecarea ei de Domnul. Fiind aplicat în Numele Domnului, untdelemnul îl ajută pe cel bolnav să își amintească de faptul că este obiectul special al rugăciunii și al grijii Domnului.

Folosirea medicinală sau simbolică a untdelemnului

Unii comentatori cred că Iacov indică faptul că untdelemnul ar trebui folosit doar pentru scopuri medicinale (Luca 10:34; Isaia 1:6). Ei conchid că mesajul lui este că medicina și rugăciunea lucrează împreună. Evident că

acest lucru este adevărat, dar este improbabil ca Iacov să fi dorit să comenteze despre medicină sau să îi încurajeze pe prezbiteri să acționeze ca niște medici. Cu siguranță că Iacov nu este naiv să creadă că untdelemnul ar fi soluția medicală pentru toate bolile. Putem presupune că, dacă untdelemnul era necesar pentru scopuri medicinale, ar fi fost aplicat cu mult înainte de vizita prezbiterilor. Tocmai pentru că medicina nu dă rezultate sunt chemați prezbiterii. Sarcina prezbiterilor este să se roage pentru vindecare și, potrivit versetului 15, ceea ce îl restaurează pe cel bolnav este rugăciunea cu credință, nu untdelemnul. Indiferent care este boala, rugăciunea prezbiterilor însoțită de untdelemn este prescripția biblică.

În singurul alt pasaj în care se face ungera cu untdelemn (Marcu 6:13), ea pare să aibă loc doar într-un sens simbolic. Potrivit narațiunii Evangheliei, ungera bolnavului cu untdelemn era practică de apostoli în decursul lucrării pământești a Domnului, probabil la îndemnul Lui. Marcu 6:13 ne oferă ajutor în interpretarea folosirii untdelemnului, menționată în Iacov 5:14: „Ucenicii au plecat și au propovăduit pocăința. Scoteau mulți draci și îi ungeau cu untdelemn pe mulți bolnavi, și-i vindecau” (Marcu 6:12-13).

Conform relatărilor din Evanghelie, Isus i-a trimis pe cei doisprezece în grupuri de câte doi pentru a predica, pentru a scoate demoni și pentru a-i vindeca pe bolnavi (Marcu 6:7, 12; Matei 10:1; Luca 9:1-2). Numai Marcu adaugă că cei doisprezece îi ungeau (*aleiphō*) pe bolnavi

cu untdelemn. Unii comentatori cred că apostolii i-au uns pe oameni cu untdelemn cu scop medicinal (Luca 10:34), dar această opinie este îndoielnică. Aplicarea untdelemnului pentru scopuri medicinale ar fi slăbit serios și ar fi diminuat lucrarea unică a facerii de minuni a apostolilor, care avea scopul de a confirma supranatural mesajul lor mesianic (Luca 10:9). Hristos le-a dat celor 12 puterea „să tămăduiască orice fel de boală și orice fel de neputință”, așa că ei nu aveau nevoie de medicină (Matei 10:1; cf. Luca 9:2). Astfel, untdelemnul trebuie să fi avut sens simbolic.

Cei care susțin perspectiva ungerii medicinale pretind de asemenea că, dacă Iacov ar fi vrut să spună că prezbiterii îi ungeau pe oameni cu untdelemn din motive spirituale și simbolice, atunci el ar fi folosit termenul grec mai sacru pentru mirungere, *chriō*, în locul termenului *aleiphō*. Deosebirea dintre *aleiphō* și *chriō* nu este una atât de mare. Deși *chriō* este termenul mai des folosit în Vechiul Testament grecesc (LXX) pentru mirungerea ceremonială a preoților sau regilor, *aleiphō* este folosit de asemenea (cel puțin de 3 ori) pentru ungerea preoților. „Să-i chemi și pe fiii lui, să-i îmbraci cu tunicile și să-i ungi [*aleiphō*] cum l-ai uns [*aleiphō*] pe tatăl lor, ca să-Mi facă slujba de preoți. În puterea acestei ungeri, ei vor avea pururea dreptul preoției printre urmașii lor” (Exod 40:14-15). Istoricul evreu Josephus folosește la rândul lui alternativ, când *aleiphō*, când *chriō* (comp. *Antiquities* 6.165 cu 6.157). Așadar, faptul că Iacov folosește cuvântul *aleiphō* este o dovadă insuficientă în favoarea perspectivei

folosirii medicinale a untdelemnului.

În final, clauza „în Numele Domnului” sugerează un sens spiritual al ungerii, nu unul medicinal.

Iacov specifică mai apoi că simbolul untdelemnului este aplicat „în Numele Domnului”. Nu există nicio putere curativă magică în untdelemn și nici în prezbiteri. Toată puterea și autoritatea se găsește în Isus Hristos, Cel înălțat în ceruri. În suveranitatea Lui stă puterea de a vindeca; nimic nu este prea greu pentru El. De aceea, prezbiterii acționează în ascultare de Domnul, iar bolnavii sunt vindecați numai în Numele lui Hristos (F.A. 4:7-10; Luca 10:17). Toată încrederea este plasată în Domnul. Toată slava Îi este dată Lui.

RUGĂCIUNEA CU CREDINȚĂ

Iacov adaugă în versetul 15 promisiunea minunată că „rugăciunea făcută cu credință îl va mântui [restaura, lit. NASB] pe cel bolnav, și Domnul îl va însănătoși”. Ca într-o serie de evenimente din Evangheliile, rugăciunile și credința celor care au încercat să vindece (nu a celor care au fost vindecați) au adus vindecarea (Matei 8:5-13; 9:18-26; 15:21-28; 17:14-21; Marcu 2:5). Ceea ce face diferența în vindecarea celui bolnav nu este untdelemnul, ci felul de rugăciune pe care prezbiterii o aduc înaintea lui Dumnezeu (Iacov 1:6-7; 4:3).

Rugăciunea cu credință este rugăciunea inspirată de încrederea sinceră și neclintită în Dumnezeu (Matei 21:21-22; 17:20).

Rugăciunea în sine este o expresie a credinței profunde în Dumnezeu. Prezbiterii care nu se roagă, care sunt lumești și neputincioși spiritual nu pot aduce o astfel de rugăciune înaintea Domnului (Iacov 1:5-8; 4:3). De aceea, aceasta pune pe umerii prezbiterilor o responsabilitate serioasă, chemându-i să fie bărbați ai credinței vii și ai rugăciunii.

Promisiunea de vindecare făcută de Iacov este asemănătoare altor afirmații necondiționate despre rugăciune care se găsesc în Evanghelii. Rugăciunea făcută cu credință este atât de puternică încât Iacov, asemenea Domnului nostru, îi statuează eficacitatea în termeni nelimitați: „Tot ce veți cere cu credință, prin rugăciune, veți primi” (Matei 21:22; cf. Marcu 9:23; 11:22-26; Luca 11:5-13; Ioan 15:7, 16; 16:24). Aceste afirmații absolute, nerestricționate, ne învață despre puterea credinței și a rugăciunii. Aceste expresii absolute sunt parte dintr-o diversitate bogată de imagini¹⁰ folosite de Domnul nostru pentru a le da învățătura despre rugăciunea cu credință într-un fel viu și dramatic oamenilor care, prin natura lor, sunt dezinteresați față de lucrurile spirituale (Rom. 6:19).

Iacov se așteaptă pe bună dreptate de la cititorii lui să înțeleagă că există cerințe legitime, neexprimate, ale unor astfel de afirmații. Așa cum spunea un comentator despre stilul provocator de învățare al lui Iacov, „stilul lui Iacov este cel de a spune lucruri direct, fără a intra în detalii sau finețuri”.¹¹ Iată de ce el nu

¹⁰ Matei 5:13, 29, 30, 39-41; 6:3, 24, 25; Luca 14:26, 33.

¹¹ J. A. Motyer, *The Message of James, The Bible Speaks Today* (Downers Grove: InterVarsity, 1985), p. 66.

spune când sau cum îl va însănătoși Domnul pe cel bolnav. Fără o înțelegere a cadrului în care aceste afirmații au fost făcute, cineva ar putea să se confrunte cu contradicții și absurdități. De exemplu, deși s-a rugat de trei ori pentru a i se lua „țepușul din carne”, Pavel nu a primit ceea ce s-a rugat (2 Cor. 12:8-9). Asta nu înseamnă că lui Pavel i-ar fi lipsit credința. Totuși, Dumnezeu a avut motivele Sale perfecte pentru care a răspuns într-un fel diferit (2 Cor. 12:9).

Dumnezeu are multe căi prin care poate vindeca bolile oamenilor, așa cum este demonstrat prin cazul lui Epafrodit din Filipeni 2. El fusese foarte bolnav, aproape să moară, iar Pavel părăsise lipsit de putere. De ce nu s-a rugat Pavel și nu a primit vindecarea imediată și miraculoasă a lui Epafrodit? Cum putea să implice experiența patului morții doi astfel de bărbați ai credinței, care să fie neputincioși? Răspunsul este că nici măcar apostolii nu îi puteau vindeca pe toți oamenii, fără deosebire (Gal. 4:13-14; 1 Tim. 5:23; 2 Tim. 4:20). În consecință, Pavel scrie că Dumnezeu a avut milă de Epafrodit (Filip. 2:27). Cu siguranță că Dumnezeu se îngrijește de ai Lui. Epafrodit s-a însănătoșit, dar se pare că nu prin mijloacele spectaculoase la care ne-am fi așteptat. Mijloacele vindecării lui nu ne sunt revelate, dar ceea ce ne este descoperit este Dumnezeu, care este sursa finală a vindecării.

Învățătura lui Iacov nu ne spune că ar trebui să vedem o minune spectaculoasă a vindecării. El scrie într-o manieră generală care nu spune nimic specific despre felul în care Domnul va aduce vindecarea. De aceea, învățătura lui Iacov nu poate fi ștearsă ca și cum ar fi fost practica unică și temporară a primului secol.

„Dragostea față de membrii bolnavi ai bisericii ar trebui să aibă un loc special în congregația creștină. Hristos se apropie de noi prin cei bolnavi. Păstorul care neglijează vizitarea bolnavilor trebuie să se întrebe dacă poate sau nu să se achite de întreaga lui slujire”. (Dietrich Bonhoeffer, *Spiritual Care*, 56)

PROBLEMA PĂCATULUI

Iacov adaugă o a doua promisiune la învățătura lui: „și dacă a făcut păcate, îi vor fi iertate”. Iacov lasă deschisă posibilitatea ca păcatul să fi cauzat boala celui în suferință. Nu încapă îndoială că Dumnezeu îi disciplinează pe copiii Lui care greșesc, folosind nuiua suferinței trupești. Luptele josnice și dezbinările arogante din biserica din Corint aduseseră mâna disciplinei lui Dumnezeu asupra celor ce păcătuiseră, iar disciplina luase forma bolii, ba chiar a morții. Pavel scrie următoarele: „Din pricina aceasta sunt între voi mulți neputincioși și bolnavi, și nu puțini dorm. Dacă ne-am judeca singuri, n-am fi judecați. Dar când suntem judecați, suntem pedepsiți de Domnul, ca să nu fim osândiți odată cu lumea” (1 Cor. 11:30-32).

Printre cititorii lui Iacov găsim „pizmă amară și duh de ceartă” [invidie și ambiție egoistă, lit. NASB] (Iacov 3:14); „lupte și certuri” (Iacov 4:1); „pofța” după plăcerile și posesiunile lumesti (Iacov 4:1-3, 13, 16); discriminarea celor săraci (Iacov 2:1-13); reproșuri reciproce (4:11; 5:9); și absența unității, a credinței

și a dragostei creștine practice (Iacov 1:22-27; 2:14-26). Astfel, Iacov este foarte conștient de faptul că, în anumite cazuri, păcatul poate fi cauza suferinței fizice (Iacov 5:12).

Când îi vizitează pe cei bolnavi, prezbiterii trebuie să fie conștienți de posibilitatea ca păcatul să fie cauza bolii. Cineva care este dornic să îi cheme pe prezbiterii bisericii este mai înclinat să își mărturisească păcatul și să primească vindecarea totală, trupească și spirituală. Presupunând că are loc o mărturisire autentică a păcatului, Iacov promite că păcatele bolnavului îi vor fi iertate. Astfel, prezbiterii care îl vizitează pot fi nevoiți să trateze cu mult mai mult decât simpla boală. Vizita lor poate să se transforme într-un timp dedicat sfaturilor spirituale, mărturisirii păcatelor, încurajării sau restaurării.

Deși boala poate fi cauzată de păcat, trebuie să afirmăm cu toată compasiunea că nu toate bolile sunt rezultatul păcatului personal. Cartea Iov arată foarte clar acest lucru, iar Iacov face și el clară această idee prin a adăuga condiția, „dacă a făcut păcate”. Mulți oameni devotați ai credinței și rugăciunii au suferit de boli din alte motive decât păcatele personale. Pavel însuși a suferit de o anumită infirmitate care a devenit pentru el un mijloc de călăuzire (Gal. 4:13-14). Deși „țepușul din carnea” lui ar putea să se refere la o neputință trupească, totuși acesta a fost un mijloc de dezvoltare și protecție spirituală (2 Cor. 12:7-10). Totuși, dacă boala celui în suferință a fost cauzată de păcat, prezbiterii trebuie să trateze acea situație în consecință.

Deși există întrebări nerezolvate legate de ungera cu untdelemn și de natura bolii din acest pasaj, nu trebuie să lăsăm ca

aceste lucruri să ne îndepărteze de mesajul lui clar: cel bolnav trebuie să îi cheme pe prezbiteri, iar prezbiterii trebuie să se roage. Ce binecuvântare, ajutor și mângâiere sunt pierdute când copiii lui Dumnezeu nu primesc învățatura credincioasă din această parte a Scripturii!

13

EVREI: SUPUNEȚI-VĂ LIDERILOR VOȘTRI

„Ei priveghează asupra sufletelor voastre” (Evrei 13:17b).

Identitatea autorului Epistolei către Evrei ne este necunoscută, chiar dacă el era cunoscut foarte bine de către cititorii lui (Evrei 13:18-24). Este posibil ca această epistolă să fi fost scrisă la scurt timp după distrugerea Templului din Ierusalim, în anul 70 d.Hr. Ea a fost scrisă unei comunități creștine predominant evreiască, posibil localizată în Roma (Evrei 13:23-24). De interes pentru studiul nostru este încheierea pe care o face autorul, în cadrul căreia el își îndeamnă cititorii să asculte de „mai marii” lor și în care îi salută pe toți:

Ascultați de mai marii voștri și fiți-le supuși, căci ei priveghează asupra sufletelor voastre ca unii care au să dea socoteală de ele, ca să poată face lucrul acesta cu bucurie, nu suspinând, căci așa ceva nu v-ar fi de niciun folos (Evrei 13:17).

Spuneți-le sănătate tuturor mai marilor voștri și tuturor sfinților (Evrei 13:24).

Chiar dacă identitatea precisă a acestor lideri nu este revelată, este un lucru cert că i-ar fi inclus pe prezbiterii locali, dacă

aceștia existau, și avem motive serioase să credem că așa era situația. Există păreri diferite legate de amplasarea geografică a congregației căreia i-a scris autorul Epistolei către Evrei. Dacă epistola i-a fost scrisă unei comunități creștine ebraice din Palestina, o opinie bine conturată printre comentatori, atunci prezbiterii trebuie să fi fost în mod clar incluși în termenul „mai mari”. Dacă epistola a fost scrisă către o comunitate din Roma, o opinie majoritară printre teologii de astăzi, totuși prezbiterii trebuie să fi fost incluși printre liderii desemnați ai bisericii. Există dovezi ample și convingătoare care susțin existența conducerii congregaționale prin prezbiteri în Roma, la vremea când Epistola către Evrei a fost scrisă:

- Cunoaștem din cartea *Păstorul lui Herma* (cca. 140 d.Hr.), așa-numita *Călătoria Creștinului* din biserica primară, care ilustrează bine starea creștinismului din Imperiul Roman din primul sfert al celui de-al doilea secol, că un grup de prezbiteri – nu un singur episcop – prezida peste biserica din Roma. Herma spune: „Și după aceea am avut o vedenie în casa mea. Bătrâna a venit și m-a întrebat dacă le-am dat deja cartea prezbiterilor... Dar tu trebuie să citești (cartea) în fața acestei cetăți (Roma) alături de prezbiterii care cârmuiesc biserica”.¹ În plus, termenul *episcop* este folosit de două ori de Herma, dar el este sinonim celui de *prezbiter* și este folosit întotdeauna la plural.²

¹ Shepherd of Hermias, *Visions* 2,4.

² Ibid., *Visions* 3,5; *Similitudes* 9,27.

- În epistola lui Ignatius către biserica din Roma, scrisă în anul 115 d.Hr., el nu menționează nimic despre un episcop roman. Aceasta este o diferență radicală față de celelalte șase epistole ale sale, în care se referă la un singur episcop.
- În anul 96, biserica din Roma i-a scris o epistolă celei din Corint, care este intitulată greșit *Epistola lui Clement către Corinteni* (denumită și *1 Clement*). Epistola demonstrează că exista o relație strânsă între cele două biserici. Ceea ce este de o importanță deosebită pentru noi este că epistola aceasta îi îndeamnă pe corinteni să se supună prezbiterilor lor pentru că prezbiterii fuseseră desemnați de către apostoli, iar slujba lor era prescrisă de Scripturile Vechiului Testament:

Apostolii au primit Evanghelia pentru noi de la Domnul Isus Hristos. Isus Hristos a fost trimis de Dumnezeu. Așadar, Isus este de la Dumnezeu, iar apostolii sunt de la Hristos...

Astfel, propovăduind oriunde, în țară și în oraș, ei au desemnat primele lor roade, când i-au cercetat prin Duhul pe episcopi [prezbiteri] și diaconi, dintre cei care au crezut.

Ei n-au făcut acest lucru într-o manieră nouă, căci fusese scris încă din vremurile foarte vechi despre episcopi și diaconi, căci așa spune Scriptura într-un loc, *voi rândui episcopii lor în*

*neprihănire și diaconii lor în credință.*³

Iar apostolii noștri știau prin Domnul nostru Isus Hristos că aveau să fie lupte în ce privește numele slujbei episcopului [prezbiterului]. Din acest motiv, întrucât au primit cunoștința completă mai dinainte, ei au rânduit persoanele despre care am spus mai devreme [prezbiterii] și, după aceea, [apostolii] s-au asigurat de continuarea acestei reguli, adică dacă aceștia [prezbiterii] aveau să adoarmă, alți bărbați cercetați [prezbiteri] să le ia locul în lucrarea lor [a prezbiterilor]. Astfel, cei pe care [apostolii] i-au rânduit și după aceea fiind rânduiți de alți bărbați evlavioși [prezbiteri] cu consimțământul întregii biserici, și care au slujit nepătat turmei lui Hristos în smerenia gândului, cu pace și cu toată modestia, și au căpătat o bună mărturie înaintea tuturor vreme îndelungată – noi credem că acești bărbați sunt pe nedrept îndeplățiți din slujba lor.⁴

Deși *1 Clement* nu spune nimic despre prezența prezbiterilor în Roma, afirmația că exista o practică regulată a apostolilor de a desemna o pluralitate de episcopi (prezbiteri) implică faptul că cei ce erau creștini în Roma erau de acord cu același model și îl urmau.

- Epistola către Evrei, fiind scrisă mai devreme decât *1*

³ *1 Clement*, 42.

⁴ *Ibid.*, 44.

Clement, se referă la o pluralitate de prezbiteri, nu la un singur lider. Funcția comună a acestor lideri, descrisă ca vegherea spre binele spiritual al cititorilor, sugerează lucrarea prezbiterilor bisericii pe care am observat-o de-a lungul Noului Testament (Iacov 5:14, 15; F.A. 20:28; 1 Petru 5:2).

- Prima comunitate creștină din Roma era compusă din „Iudei sau prozeliți” care auziseră Evanghelia în Ierusalim în ziua Cincizecimii (F.A. 2:10). Cel mai probabil, comunitățile creștine iudaice din afara Ierusalimului aveau să urmeze modelul bisericii mamă din Ierusalim (Iacov 5:14), iar creștinii din Roma ar fi știut că prezbiterii fuseseră desemnați în comunitățile creștine iudaice din Ierusalim.

Pe baza acestei dovezi, avem motive întemeiate să credem că prezbiterii existau în Roma la momentul când a fost scrisă Epistola către Evrei. Astfel, aș vrea să includ Evrei 13:17 în studiul nostru pe tema prezbiterilor.

SUPUNEȚI-VĂ LIDERILOR SPIRITUALI ȘI ASCULTAȚI DE EI

Autorul inspirat își îndreaptă cititorii către responsabilitatea lor de a-și aminti și de a asculta de liderii lor spirituali, pentru că această ascultare îi va ajuta deosebit de mult în bătălia lor împotriva păcatului. În versetul 7 din Evrei 13, autorul îi îndeamnă pe cititori să se gândească la liderii lor înaintași și la exemplul lor deosebit de fidelitate evlavioasă: „Aduceți-vă aminte de mai marii

voștri, care v-au vestit Cuvântul lui Dumnezeu; uitați-vă cu băgare de seamă la sfârșitul felului lor de viață, și urmați-le credința!” . În versetul 17, autorul îi îndeamnă să asculte și să se supună liderilor lor prezenți. Scopul acestor îndemnuri este dublu. În primul rând, prin a se gândi la exemplele de viață ale liderilor lor din trecut, cititorii aveau să fie inspirați la o credință și mai mare față de Hristos. În al doilea rând, ascultând de liderii lor din prezent, aveau să fie protejați și hrăniți spiritual.

Este extrem de important ca orice creștin să înțeleagă voia lui Dumnezeu în ce privește supunerea și ascultarea față de călăuzele lui spirituale. Mai mult decât oricare alt pasaj al Noului Testament, Evrei 13:17 tratează datoria credinciosului de a asculta de păstorii bisericii. Folosind două verbe imperative, „a asculta” și „a se supune”, autorul inspirat își intensifică îndemnul. Cerința lui este de cea mai mare importanță. Deși este dificil să observăm diferențele precise de sens între aceste două verbe, „a se supune” este mai puternic și mai acoperitor. Creștinii sunt chemați nu doar să „asculte” de liderii lor (*peitbō*, având sensul de „a asculta”, „a urma”) ci și să li se „supună” (*hypeikō*). Aceasta înseamnă că creștinii trebuie să fie atenți la liderii lor și să se supună autorității acestora, chiar și atunci când au diferențe de opinie.

Supunerea față de autoritate este necesară pentru funcționarea adecvată a societății, iar biserica lui Dumnezeu nu face excepție de la această regulă. „Anarhia este un rău și o cauză a distrugerii”, afirma Ioan Gură de Aur, un lider din biserica primară, „dar un rău la fel de mare este neascultarea de lideri. Ea se întoarce înapoi lovind în cei neascultători. Dacă un popor

nu ascultă de liderul lui, este ca și cum n-ar avea niciun lider, și probabil că soarta lui va fi tot mai rea”.⁵

O atitudine de ascultare și supunere față de autoritate este fundamentală pentru viața creștină (Rom. 16:19; 2 Cor. 2:9; Filip. 2:12; Flm. 21; 1 Petru 1:2, 14). Supunerea este rodul smereniei și al credinței autentice. Ea este un semn al vieții pline de Duh (Efes. 5:18-6:9). Mai înainte de toate, Biblia spune: „Supuneți-vă dar lui Dumnezeu...” (Iacov 4:7a). Adevărata supunere față de Dumnezeu se exprimă în mod natural prin ascultarea și supunerea față de autoritatea pământească. Astfel, supunerea autentică față de Dumnezeu și față de Cuvântul Lui se manifestă prin ascultarea și supunerea în familie, în căsnicie, la lucru, în societate și în adunarea locală a credincioșilor.

Eficiența oricărui grup de lideri ai bisericii este afectată în mare măsură de răspunsul pe care îl primesc din partea oamenilor pe care îi cârmuiesc. Oamenii încăpățânați și nesupuși nu sunt dispuși să învețe și sunt incapabili să se schimbe chiar spre binele lor. Este suficient să ne gândim la poporul Israel: ca urmare a neascultării lor continue, națiunea ca întreg nu a putut să intre în țara promisă (Evrei 3:16-4:16).

Aceleași lucruri sunt valabile și în zilele noastre. Când copiii lui Dumnezeu acționează independent și cu încăpățânare, vom vedea puțină creștere, pace sau bucurie în lucrarea adunării locale. Doar atunci când credincioșii se supun adecvat liderilor lor spirituali are și biserica locală șansa de a fi familia iubitoare, bucuroasă

⁵ John Chrysostom, “Homilies on Hebrews,” in *The Nicene and Post-Nicene Fathers*, First Series, 14: 518.

și crescândă pe care Dumnezeu dorește să o vadă.

William Kelly rezumă admirabil importanța acestui subiect scriind: „Hristos însuși a deschis aici, pe pământ, calea ascultării neclintite și neschimbătoare... iar [credincioșii] sunt binecuvântați doar dacă umblă în ascultare și supunere, căci dacă își cer drepturile dar nu ascultă, ar ajunge în robie față de Satana”.⁶

Nu ar trebui să trecem cu vederea faptul că autorul inspirat îi cheamă pe cititorii lui să se supună unei pluralități de lideri. El nu spune, „ascultați de *liderul* vostru și supuneți-vă *lui*”, ci spune „ascultați de *mai marii* voștri”. Așa cum am observat de-a lungul studiului nostru, o echipă de lideri păstori, nu o persoană, este responsabilă pentru a veghea la bunăstarea spirituală a congregației locale de credincioși.

Termenul grec tradus prin „mai marii” de aici este *hēgoumenoi*, provenind din verbul *hēgeomai*, fiind un termen generic pentru ideea de *lider*. El poate fi folosit pentru a face referire la lideri militari, politici sau religioși. În Vechiul Testament din limba greacă, *hēgoumenos* a fost folosit pentru a-i descrie pe liderii semințiilor (Deut. 5:23), un comandant de oști (Jud. 11:11), liderul poporului Israel (2 Sam. 5:2; 7:8), un trezorer (1 Cron. 26:24) și pe marele preot (2 Cron. 19:11). În Faptele Apostolilor, Sila și Iuda sunt denumiți „oameni cu vază [*hēgoumenous*] printre frați” (F.A. 15:22). Într-o afirmație aparent paradoxală despre conducere, Isus spune: „cel mai mare dintre voi, să fie ca cel mai mic, și cel ce cârmuiește [*hēgoumenous*], ca cel ce slujește” (Luca

⁶ William Kelly, *An Exposition of the Epistle to the Hebrews* (1905; repr. ed. Charlotte: Books for Christians, n.d.), p. 267.

22:26). Folosirea de către autorul Epistolei a termenului *hēgoumenoi* în Evrei 13:7, 17, 24 poate sluji acoperirii unui spectru larg de lideri, de la apostoli la prezbiteri. Lucrearea liderilor din versetul 17, care îi descrie ca „priveghind asupra sufletelor voastre”, sugerează în mod cert lucrarea prezbiterilor bisericii locale (F.A. 11:30; 15:6, 22; Iacov 5:14-15). Deși termenul *prezbiter* nu apare aici, îndemnul adresat creștinilor de a asculta și de a se supune liderilor bisericii îi poate include în mod cert pe prezbiterii care veghează la binele bisericii.⁷

EI PRIVEGHEAZĂ ASUPRA SUFLETELOR VOASTRE

Știind că supunerea față de autoritate este adesea un lucru respins chiar și de către copiii lui Dumnezeu, autorul își întărește îndemnul prin a adăuga motive importante în sprijinul supunerii și al ascultării. Liderii spirituali trebuie ascultați pentru că „ei priveghează asupra sufletelor voastre”. Verbul „a priveghea” (*agrypneō*) are sensul literal de „a rămâne treaz”, dar aici este folosit metaforic cu sensul de a veghea, a păzi și a îngriji de oameni. Asemenea străjerilor din cetățile antice sau a păstorilor unei turme, liderii spirituali trebuie să fie mereu alerti, conștiincioși și sărguincioși. Vegherea cere eforturi neobosite, disciplină de sine și preocupare altruistă pentru siguranța altora. Acești lideri sunt implicați în grija spirituală în beneficiul altora. Ei veghează constant spre binele „sufletelor voastre”. Termenul grec tradus prin

⁷ În Evrei 11:2, autorul scrie despre „cei din vechime” [*hoi presbyteroi*]. Aici, *hoi presbyteroi* nu are sensul de slujitori ai bisericii, ci de „cei din vechime”, „strămoși”, „generațiile de demult”. Expresia face referire deopotrivă la bărbați și la femei, cf. v. 11, 31.

suflet este *psychē*. În multe situații, *psychē* este folosit ca echivalent pentru „persoană” sau „ființă”, așa încât putem să traducem *psychē* prin pronumele personal *voi*, așa cum fac anumite traduceri: „ei priveghează asupra voastră” (lit. NIV). Totuși, în acest context, *psychē* pare să aibă un sens mai profund, care se referă la dimensiunea interioară, spirituală a vieții (cf. Evrei 10:39; 3 Ioan 2). Mai presus de orice altceva, acești lideri veghează asupra bunăstării spirituale a congregației. Dacă este luată în considerare cu superficialitate, sarcina lor ar putea să conducă la răni grave aduse vieților spirituale ale copiilor lui Dumnezeu.

Comentatorul biblic R.C.H. Lenski arată că vegherea constantă implică posibilele pericole: „Vegherea implică a se păzi pe sine și pe alții în siguranță acolo unde se știe că există un pericol sau unde există temerea apariției unui pericol. Unde nu există pericole, nu este nevoie de veghere... Toate acestea se aplică bisericii în cel mai înalt grad, pentru că sufletele trebuie păzite”.⁸

Întrucât învățătorii falși și capcanele spirituale abundă, întrucât toți creștinii încep umblarea ca niște bebeluși în Hristos și întrucât unii dintre ei sunt continuu slabi în credință, vegherea asupra dezvoltării spirituale a poporului lui Dumnezeu este o lucrare indispensabilă și continuă.

Cartea Evrei este în sine o ilustrație a veghetorilor spirituali în acțiune și descoperă nevoia critică de străjeri spirituali. Printre anumiți credincioși existau probleme serioase: apatie și imaturitate spirituală, neglijanța adevărului, compromis făcut cu căile

⁸ R.C.H. Lenski, *The Interpretation of the Epistle to the Hebrews and the Epistle of James* (Minneapolis: Augsburg, 1966), p. 491.

vechi ale iudaismului, frica de greutate, amărăciunea sufletului, alunecarea de pe cale și nepăsarea față de păstoria lui Dumnezeu. Liderii responsabili pentru această comunitate în nevoi se confruntau cu probleme care necesitau atenția și acțiunea lor vigilentă.

Dacă liderii la care se face referire în versetul 17 erau cei care l-au alertat pe autorul Epistolei către Evrei în ce privește problemele congregației, atunci ei sunt un exemplu excelent de veghere spirituală. Se pare că acești lideri erau creștini stabili și maturi în care autorul avea încredere completă.

Fără îndoială, așa cum susține un comentator, „clauza [„ei priveghează”] este o remarcă laudativă la adresa liderilor ca bărbați care aveau autoritate și responsabilitate pastorală date de Dumnezeu”.⁹ Cu toate acestea, eforturile lor pastorale bune ar fi avut puțin succes dacă credințioșii nu s-ar fi supus conducerilor înțelepte și iubitoare.

Liderii spirituali nu merită să fie ascultați doar pentru că ei veghează asupra poporului lui Dumnezeu, ci pentru că responsabilitatea lor mai profundă implică o cercetare mai strictă a lor înșiși și un standard de dare de socoteală înaintea lui Dumnezeu. Toți liderii spirituali sunt străjeri și păstori care „au să dea socoteală”. Isus a spus: „Cui i s-a dat mult, i se va cere mult; și cui i s-a încredințat mult, i se va cere mai mult” (Luca 12:48b; cf. Marcu 12:40). Dacă acești lideri spirituali eșuează să-și împlinească sar-

⁹ William L. Lane, Hebrews, *Word Biblical Commentary*, 2 vols. (Waco: Word, 1982), 2: 555.

cina, poporul lui Dumnezeu va fi rănit. Astfel, asemenea străjerilor unei cetăți, ei sunt pe deplin conștienți că vor trebui să dea socoteală înaintea lui Dumnezeu pentru sarcina critică ce le-a fost încredințată. Lenski ne reamintește foarte bine importanța acestui lucru: „Oricine își arogă sau îi este dată responsabilitatea asupra sufletelor unor oameni, chiar dacă ar fi vorba despre *un singur suflet*, este pe deplin responsabil” (subl.).¹⁰

Conform Vechiului Testament, Dumnezeu a promis că El îi va chema pe străjeri să dea socoteală în ce privește responsabilitatea lor sfântă:

Când îi voi zice celui rău: ‚Vei muri negreșit!’, dacă nu-l vei înștiința și nu-i vei spune, ca să-l întorci de la calea lui cea rea și să-i scapi viața, acel om rău va muri prin nelegiuirea lui, dar îi voi cere sângele din mâna ta! Dar dacă-l vei înștiința pe cel rău, și el tot nu se va întoarce de la răutatea lui și de la calea cea rea, el va muri prin nelegiuirea lui, dat tu îți vei mântui sufletul! (Ezec. 3:18-19).

Într-o modalitate asemănătoare, Pavel s-a considerat un străjer responsabil înaintea lui Dumnezeu pentru cei care i-au fost încredințați: „De aceea, vă mărturisesc astăzi, că sunt curat de sângele tuturor. Căci nu m-am ferit să vă vestesc tot planul lui Dumnezeu” (F.A. 20:26-27).

Deoarece Pavel avea certitudinea judecării trudei sale de către Dumnezeu, el a căutat cu sârguință aprobarea lui Dumnezeu pentru toată lucrarea sa (1 Cor. 4:1-5; 9:27; 2 Cor. 5:9-11; 2 Tim.

¹⁰ Lenski, *The Interpretation of the Epistle to the Hebrews and the Epistle of James*, p. 491.

2:15; 4:7,8).

Biblia spune că învățătorii vor primi o judecată mai severă ca urmare a influenței și a responsabilității lor (Iacov 3:1). Întrucât pozițiile de învățătură și conducere necesită o responsabilitate mai mare, cel ce este înțelept nu va alerga către a fi lider.

Cunoașterea faptului că un lider trebuie să dea socoteală înaintea lui Dumnezeu ar trebui să afecteze profund calitatea conducerii spirituale a aceluia lider.

Mai mult, când copiii lui Dumnezeu înțeleg că liderii lor trebuie să dea socoteală înaintea lui Dumnezeu, ei vor fi mai toleranți, mai înțelegători și mai sensibili față de acțiunile și deciziile liderilor lor. Ei vor fi mai dornici să se supună și să asculte de liderii lor.

FACEȚI CA SLUJIREA LOR SĂ FIE O BUCURIE, NU O ÎNTRISTARE

Supunerea celor credincioși are ca rezultat bucuria profundă și dătătoare de satisfacție a celor care îi conduc. Fiecare păstor cunoaște bucuria indescritibilă de a vedea vieți transformate prin puterea Evangheliei, de a-i privi pe credincioși cum cresc ca rezultat al învățaturii din Cuvânt și de a vedea că turma prosperă spiritual. Apostolul Ioan a exprimat bucuria aceasta în felul următor: „Eu n-am bucurie mai mare decât să aud despre copiii mei că umblă în adevăr” (3 Ioan 4). Această bucurie, la care orice lider are dreptul să se aștepte (2 Cor. 2:3), este posibilă doar atunci când oamenii ascultă și se supun liderilor lor. Când poporul lui

Dumnezeu manifestă neascultare, când este prins în lupte și văicăreli, bucuriile păstoririi dispar. Când creștinii refuză să ia aminte la avertismentele păstorilor, aceștia „suspină”. De aceea, autorul spune: „să poată face lucrul acesta cu bucurie, nu suspinând”. Cuvântul „suspinând” mai poate fi tradus și ca „gemând”, sau „cu durere”. *Suspinul* exprimă o emoție puternică interioară, o emoție pe care cuvintele sunt incapabile să o descrie (Marcu 7:34; Rom. 8:23, 26). În acest pasaj, termenul exprimă o întristare profundă și o dorință după o situație mai bună.

Liderii evlavioși suspină atunci când un frate sau o soră rătăcește cu încăpățănare umblând după învățături mincinoase. Ei simt durere în întristarea lor pentru cei care refuză să crească, să învețe, să se schimbe sau să accepte corecția. Moise a fost îndurerat de multe ori din cauza neascultării și a încăpățănării poporului Israel. A existat chiar un moment din viața lui când, văzând cum văicăreliile poporului deveneau insuportabile, Moise i-a cerut lui Dumnezeu să-i ia viața: „Eu singur nu pot să port tot poporul acesta, căci este prea greu pentru mine. Decât să Te porți așa cu mine, mai bine omoară-mă, Te rog, dacă mai am vreo trecere înaintea Ta, ca să nu-mi mai văd nenorocirea” (Num. 11:14-15). La rândul lui, Pavel a suferit multe întristări și dureri din cauza neascultării convertiților lui. Comportamentul răzvrătit al credincioșilor își pune amprenta asupra păstorilor. Uneori, păstorii buni renunță la slujirea lor ca urmare a loviturilor dureroase și a mușcăturilor adânci pe care le suportă din partea oilor neascultătoare. Când astfel de lucruri se petrec, toți membrii congregației suferă.

Dincolo de faptul că neascultarea credincioșilor îi tulbură pe păstorii bisericii, ea are un impact mai grav asupra credinciosului rătăcitor. Acesta este un motiv final pentru care cititorii ar trebui să se supună și să asculte de liderii lor spirituali. Prin intermediul unei sublinieri intenționale, „căci așa ceva nu v-ar fi de niciun folos”, autorul Epistolei către Evrei îl avertizează pe credinciosul neascultător de întristarea liderilor lui spirituali. Această afirmație folosește un artificiu literar prin care o afirmație mai blândă este folosită în locul uneia mai categorice. Ea este opusul unei hiperbole. De exemplu, în loc să spunem „foarte bine”, obișnuim să spunem „deloc rău”. Expresia aceasta ar trebui să îl determine pe cititor să se oprească, să se gândească și să îi înțeleagă sensul deplin. Formulată într-un sens pozitiv, această clauză ar putea fi citită astfel: „aceasta îți va dăuna” sau „aceasta îți va fi dezastruos”.

Când cineva se separă de străjerii lui Dumnezeu sau fuge de grija păstorilor, ceea ce face este un lucru periculos. Dumnezeu poate să îl disciplineze sever pe credinciosul neascultător (1 Cor. 11:29-34), diavolul poate să îi întunece mintea (2 Cor. 11:3), sau un duh de amărăciune se poate instala, oprind toată creșterea și maturizarea. Cu siguranță că toate binecuvântările de la Dumnezeu revărsate asupra lucrării de păstorie se pierd în cazul celor care refuză să ia aminte la strigătele și pledoariile păstorilor bisericii. Așadar, clauza cu care textul se încheie, așa cum remarca William Lane, „este o avertizare sobră asupra faptului că bunăstarea spirituală a comunității credincioșilor este

legată de calitatea răspunsului lor față de liderii pe care îi au”.¹¹

¹¹ Lane, *Hebrews*, 2: 556.

PARTEA A PATRA

ASPECTE ÎNRUDITE

14

DESEMNAREA PREZBITERILOR

„Au rânduit prezbiteri în fiecare Biserică și, după ce s-au rugat și au postit, i-au încredințat în mâna Domnului, în care crezuseră” (F.A. 14:23).

Un alt aspect greșit înțeles și grav neglijat al conducerii biblice se referă la procesul desemnării prezbiterilor. În acest domeniu greșesc multe biserici, rezultatul trist fiind că bărbați nepotrivii sunt desemnați ca prezbiteri păstori și/sau bărbați calificați nu ajung niciodată să fie creșcuți sau recunoscuți adecvat.

Majoritatea bisericilor au două standarde diferite legate de procesul de desemnare: unul pentru o categorie de „profesioniști”, standard foarte exigent și detaliat, și un altul pentru așa-zisa clasă a „laicilor”, sau membrii comitetului, un standard foarte subțire. Totuși, acest standard dublu este lipsit de suport biblic. Toți prezbiterii păstori trebuie să fie pe deplin calificați, cercetați oficial și instalați public în slujire.

Pentru a înțelege ce anume este implicat în procesul biblic de desemnare a prezbiterilor, trebuie mai întâi să privim la cei care inițiază și ghidează procesul de desemnare, apoi să analizăm

elementele majore din procesul de desemnare: dorința, calificarea, alegerea, cercetarea, instalarea și rugăciunea.

INIȚIEREA ȘI GHIDAREA PROCESULUI DE DESEMNARE

În acord cu 1 Timotei 3:1 și Tit 1:7, o biserică locală ar trebui să aibă episcopi. Prin definiție, episcopii supervizează activitățile bisericii. În 1 Timotei 5:17, prezbiterii sunt cei care „cârmuiesc” biserica locală. Termenul „cârmuiesc” este tradus din cuvântul grec *prohistemi*, care are sensul de a conduce, a ghida sau a gestiona. Așadar, în chestiunile vitale precum selecția, cercetarea, aprobarea și instalarea potențialilor prezbiteri sau diaconi, liderii trebuie să ghideze întreg procesul. (În toate cazurile nou-testamentale ale desemnării inițiale a prezbiterilor sau diaconilor, apostolii sau un delegat apostolic au inițiat și supervizat procesul de desemnare. - v. F.A. 6:1-6; 14:24; Tit 1:5). Dacă prezbiterii nu coordonează procesul de desemnare, își vor face loc dezordinea și neorânduiala, iar oamenii vor fi răniți. Mai mult, dacă prezbiterii nu iau inițiativa, procesul va stagna. Prezbiterii au autoritatea, poziția și cunoștința de a mișca întreaga biserică la acțiune. Ei îi cunosc nevoile și îi cunosc pe oameni. Ei pot, intenționat sau nu, să suprimă sau să încurajeze pregătirea de noi prezbiteri. Motivul pentru care unele biserici nu pot descoperi noi prezbiteri este că nimeni nu îi caută cu adevărat.

Deși Noul Testament nu ne oferă niciun exemplu de prezbiteri care desemnează alți prezbiteri, perpetuarea conducerii prin prezbiteri este implicată în rolul prezbiterilor ca păstori ai congregației, ca economi și episcopi. Perpetuarea conducerii

prin prezbiteri este un aspect major al responsabilității de conducere a bisericii. Este absolut vital pentru viața continuă a bisericii ca prezbiterii să recunoască dorința altora de a păstori turma, dorință dată de Duhul Sfânt. Dacă un frate dorește să păstorească biserica și manifestă cu adevărat dorința prin acțiuni potrivite, și dacă se califică moral, atunci prezbiterii sunt obligați să procedeze astfel încât acel bărbat să nu fie nevoit să își înfrâneze acea dorință. Un astfel de frate are nevoie să fie făcut oficial un membru al echipei de conducere a bisericii.

Din acest motiv, o echipă de prezbiteri bună se va ruga și va căuta bărbați capabili care să li se alătore, și îi va echipa și pregăti conștiințios pe bărbații din biserică pentru rolul lor viitor de conducere.

Ceea ce Pavel i-a spus lui Timotei se aplică rolului de conducere al prezbiterilor: „Și ce ai auzit de la mine, în fața multor martori, încredințează la oameni de încredere, care să fie în stare să îi învețe și pe alții” (2 Tim. 2:2). Ideal vorbind, cu mult timp înainte ca o biserică să cerceteze un potențial prezbiter, el se va pregăti și va fi echipat de prezbiteri, fiind văzut astfel de congregație. Când au loc aceste lucruri, procesul de cercetare și acceptare a candidatului este parcurs repede și în rânduială.

Kenneth O. Gangel, profesor și director al departamentului de educație creștină la Dallas Theological Seminary, vorbește la subiect când spune că „cheia pentru reproducerea liderilor este să plănuim clar acest lucru”.¹ „Liderii bisericii”, ne îndeamnă

¹ Kenneth O. Gangel, *Feeding and Leading* (Wheaton: Victor, 1989), p. 313.

Gangel, „trebuie să producă lideri care vor produce lideri la fel cum se face într-o familie – prin experiență, învățare și modele”.²

În comentariile pe tema necesității ucenicizării bărbaților pentru conducerea bisericii, Bruce Stabbert spunea:

Majoritatea bisericilor au bărbați superficiali spiritual și cu o puțină cunoaștere a Bibliei. În astfel de situații, probabil că acești bărbați vor fi foarte reticenți în a se vedea viitori păstori. Acesta este aspectul în care planul [de a pregăti prezbiteri] intră în scenă. Ni l-am putea imagina pe Petru fiind informat de la prima lui întâlnire cu Hristos că, în decurs de 3 ani, urma să fie apostol și să predice unei mulțimi de mii de oameni. Probabil că ar fi răspuns, „Cine, eu?” Cum i-a pregătit Isus pe Petru și pe ceilalți apostoli pentru conducerea bisericii? I-a ucenicizat. A petrecut timp cu ei. I-a învățat. S-a rugat cu ei și pentru ei.

Și exact aceasta este modalitatea esențială în care adevărații prezbiteri vor fi dezvoltați într-o biserică locală. Cineva trebuie să îi ucenicizeze pe unii bărbați. Se poate să nu avem mai mult de o mână de pescari în congregația noastră, dar ei trebuie ucenicizați. Cineva trebuie să petreacă timp cu ei. Cineva trebuie să îi învețe. Cineva trebuie să se roage cu și pentru ei. Dar ei pot fi ucenicizați!³

Prezbiterii bisericii (sau misionarul întemeietor al ei) ar trebui să ia inițiativa și să supervizeze procesul de desemnare. Așa

² Ibid., p. 309.

³ Bruce Stabbert, *The Team Concept: Paul's Church Leadership Patterns or Ours?* (Tacoma: Heggs, 1982), p. 120.

cum spune Scriptura, „toate să se facă în chip cuviincios și cu rânduială” (1 Cor. 14:40).

ELEMENTE ÎN PROCESUL DE DESEMNARE: DORINȚA, CALIFICAREA, SELECȚIA, CERCETAREA, INSTALAREA ȘI RUGĂCIUNEA

În mod obișnuit, se crede că Faptele Apostolilor 6:1-6 ne oferă modelul pentru toate etapele din procesul desemnării diaconilor sau a prezbiterilor. Totuși, Faptele Apostolilor 6 constituie relatarea desemnării inițiale a celor șapte diaconi și nu ne spune felul în care acest grup s-a perpetuat, presupunând că a continuat să existe după marea persecuție relatată în Faptele Apostolilor 8. Dacă grupul a continuat să funcționeze (și nevoia lui nu a dispărut), i-au cerut cei șapte congregației să aleagă noi membri și apostolilor să își pună mâinile peste ei, sau noii diaconi le-au luat pur și simplu locul? A trebuit ca grupul să rămână constant la numărul de șapte membri, sau puteau fi mai mulți ori mai puțini? A existat un moment bine stabilit în fiecare an, când biserica alegea înlocuitori noi pentru cei șapte? Nu avem răspunsuri la aceste întrebări, și același lucru este valabil pentru prezbiteri. Chiar dacă, în Faptele Apostolilor 14:23, Pavel și Barnaba au urmat modelul din Faptele Apostolilor 6, tot nu știm precis felul cum prezbiterii galateni s-au perpetuat după plecarea apostolilor.

Noul Testament spune foarte puține lucruri despre procedurile detaliate de desemnare a prezbiterilor. Tot astfel, el este umitor de tăcut legat de procedurile de administrare a Cinei Domnului și a botezului. Procedurile exacte pentru aceste activități

sunt lăsate la discreția bisericii locale. Chiar și sub Legea mozaică, ce prescria reglementări detaliate pentru orice domeniu al vieții, chestiuni precum desemnarea și organizarea prezbiterilor (bătrânilor) au fost lăsate la latitudinea poporului. Dumnezeu așteaptă de la sfinții Lui să își folosească creativitatea și înțelepciunea de la El pentru organizarea tuturor acestor aspecte în limitele călăuzirii revelate în Cuvântul Lui. El așteaptă de la poporul Lui să procedeze într-o modalitate care exemplifică adevărul Evangheliei și natura autentică a Bisericii. Sunt în acord cu Neil Summerton, care surprinde spiritul biblic atunci când scrie următoarele:

Este o caracteristică a omului tehnologic al secolului 20 să își facă griji anormale despre mecanismul precis al alegerii, dar maniera și spiritul ei sunt, biblic vorbind, de o importanță mult mai mare. Dacă am fi mereu atât de preciși în ce privește *modus operandi*, nu ne-ar mai interesa dacă mecanismul ar avea același succes în alegerea persoanelor greșite. Din acest motiv, poate să nu conteze atât de mult dacă alegerea prezbiterilor se face prin planatorii de biserici, prin prezbiterii existenți sau prin congregație în întregul ei, atâta vreme cât toți suntem siguri că rezultatul este și alegerea făcută de Dumnezeu.⁴

Deși Noul Testament nu ne oferă o matriță a procesului de desemnare a prezbiterilor, el specifică anumite elemente cheie care ne aduc călăuzire. Haideți să analizăm elementele dorinței, calificării, selecției, cercetării, instalării și rugăciunii.

⁴ Neil Summerton, *A Noble Task: Eldership and Ministry in the Local Church*, 2nd ed. (Carlisle: Paternoster, 1994), p. 33.

Biblia spune: „dacă râvnește cineva să fie episcop [prezbiter], dorește un lucru bun [o lucrare bună, lit. ESV]” (1 Tim. 3:1b). Primul aspect pe care trebuie să îl luăm în considerare în desemnarea prezbiterilor este dorința personală a candidatului. Dorința de a fi prezbiter nu este nici păcătoasă și nici promovatoare de sine, dacă ea este generată de Duhul lui Dumnezeu. Pavel le-a reamintit prezbiterilor efeseni că Duhul Sfânt îi pusese prezbiteri în biserică (F.A. 20:28). Printre altele, aceasta înseamnă că Duhul Sfânt implantase în inimile lor dorința și motivația de a fi prezbiteri păstori. Într-o modalitate asemănătoare, Petru tratează nevoia ca un prezbiter să păstorească turma lui Dumnezeu de bunăvoie (1 Petru 5:2). Astfel, punctul de plecare este o dorință dată de Duhul Sfânt de a fi păstor al poporului lui Dumnezeu.

O dorință dată de Duhul pentru cârmuirea pastorală se va manifesta în mod natural în acțiune. Ea nu poate fi înfrânată. Un bărbat care dorește să fie păstor le va face cunoscută dorința lui altora. Aceasta este o modalitate prin care congregația și prezbiterii află de existența unui potențial prezbiter. Cunoașterea acestei dorințe îi va îndemna pe prezbiteri să se roage și să încurajeze dorința lui prin echipare adecvată și prin dezvoltarea abilităților lui de conducere. Mai important, persoana cu o motivație dată de Duhul pentru lucrarea de prezbiter își va dedica mult timp, gânduri și energie pentru a avea grijă de oameni și pentru studiul Scripturii. O dorință dată de Duhul pentru lucrarea de prezbiter nu poate exista în lipsa dovezii corespunzătoare a slujirii jertfitoare a turmei și a dragostei pentru Cuvântul lui Dumnezeu. Slu-

jirea de prezbiter este una epuizantă, nu doar o altă poziție în comitetul bisericii. În fapt, cu cât este mai puternică dorința unui bărbat pentru această slujire, cu atât mai puternică va fi dragostea lui pentru oameni și pentru Cuvânt, ca și slujba lui de lider.

Astfel, înainte ca un bărbat să fie desemnat la slujirea de prezbiter, el este deja dovedit prin călăuzirea, învățătura și asumarea de responsabilități în biserică. În 1 Tesaloniceni 5:12, Pavel îi reamintește congregației de responsabilitatea ei de a-i recunoaște pe aceia din adunare care se ostenesc în cârmuirea și instruirea altora: „Vă rugăm, fraților, să-i priviți bine pe cei ce se ostenesc între voi, care vă cârmuiesc în Domnul și care vă sfătuiesc”.

O modalitate în care congregația și prezbiterii recunosc străduințele sârguincioase ale unui bărbat este să îi recomande și să îl încurajeze să se pregătească pentru slujba de prezbiter. Astfel, trebuie să fie foarte clar cunoscut în biserică faptul că, „dacă râvnește cineva să fie episcop [prezbiter], dorește o lucrare bună” [lit. ESV].

CERINȚE CALIFICATIVE MORALE ȘI SPIRITUALE

Noul Testament subliniază hotărâtor că doar bărbații calificați moral și spiritual pot sluji ca prezbiteri.

Astfel, dincolo de dorința subiectivă de a fi păstor, Scriptura cere ca un candidat la slujirea de prezbiter să satisfacă anumite cerințe calificative obiective (1 Tim. 3:1-7; Tit 1:5-9).

Întrucât am analizat deja în detaliu cerințele calificative biberice pentru prezbiteri, vă îndemn să le revedeți în capitolele 4, 9,

10 și 11 ale acestei cărți.

ALEGEREA ȘI CERCETAREA

Alegerea concretă a prezbitेरilor poate fi făcută de către congregație, în special în cazul unei biserici noi (F.A. 6:3), sau de către prezbitेरii existenți ori de o combinație a acestora.

Felul precis în care congregația din Ierusalim i-a ales pe cei șapte dintre bărbații adunării pentru sarcina distribuirii fondurilor către văduvele bisericii nu este explicat (F.A. 6:3). Nu ar fi fost greu ca adunarea să se organizeze pentru o astfel de alegere. Poporul Israel a fost organizat de la început în grupuri precis definite, ușor de gestionat, cu scopul de a comunica eficient, de a se organiza pentru război, slujire și călătorie (Exod 13:18; 18:13-27; 36:6; Num. 2:2ff; 7:2; 1 Împ. 4:7). Deciziile și acțiunile congregaționale erau conduse în primul rând prin reprezentanți sau capi de clanuri și cetăți (comp. Lev. 4:13 cu 4:15; Exod 3:15-16; comp. Exod 4:29 cu 4:31; Exod 19:7-8; Deut. 21:1-2, 6-9). Astfel, este posibil ca adunarea din Ierusalim să fi fost deja organizată în grupuri mai mici (F.A. 12:12, 17; 15:4, 6, 22; 21:17-18). O astfel de organizare ar fi permis unor chestiuni să fie decise prompt și ca informația să circule repede. Nu trebuie să conchidem că această relatare ar dovedi că fiecare membru ar fi avut un vot egal în alegerea celor șapte. Aceștia erau evrei, nu Neamuri, așa că erau obișnuiți să aibă lideri care să îi reprezinte și să acționeze în numele lor, cum ar fi prezbitेरii (F.A. 15:6-22; 21:18).

În strânsă legătură cu alegerea potențialilor prezbiteri este

cercetarea calificării lor morale și spirituale pentru slujire. Întrucât cerințele pentru prezbiteri trebuie luate în serios de adunarea locală, rezultă că o cercetare oficială și publică a lor este necesară. Și tocmai aceasta afirmă 1 Timotei 3:10: „trebuie cercetați întâi, și numai dacă sunt fără prihană, să fie diaconi”. De asemenea, 1 Timotei 5:24-25 spune că o evaluare a caracterului și a faptelor este necesară pentru a evita desemnarea persoanelor greșite ca prezbiteri sau ignorarea celor calificați: „Păcatele unor oameni [potențiali prezbiteri] sunt cunoscute și merg înainte la judecată [cercetarea de către oameni], iar ale altora vin pe urmă. Tot așa și faptele bune sunt cunoscute: și cele ce nu sunt cunoscute, nu pot să rămână ascunse”.

Deși prezbiterii trebuie să conducă în toate procedurile bisericii, asta nu înseamnă că adunarea este pasivă. Prezbiterii biblici doresc să păstorească o congregație informată și implicată. Ei doresc mult să asculte, să se consulte și să caute înțelepciunea din partea celorlalți credincioși. Potențialul prezbiter sau diacon va slui congregației, astfel că membrii trebuie să aibă ceva de spus în cercetarea și aprobarea potențialilor lor prezbiteri și diaconi. Contextul în care 1 Timotei 3:10 apare prezintă învățăturile generale pentru întreaga biserică (1 Tim 2:1-3:16), nu doar pentru prezbiteri. De aceea, toți cei din biserică sunt chemați să cunoască cerințele biblice pentru prezbiterii bisericii și sunt obligați să se asigure că prezbiterii satisfac aceste cerințe. Unii oameni din congregație pot avea informații despre un potențial prezbiter sau diacon, informații pe care prezbiterii să nu le aibă, astfel că participarea și contribuția lor în procesul de evaluare este absolut esențială, indiferent de detaliile procesului.

Dacă obiecțiile sau acuzațiile sunt formulate în ce privește caracterul unui candidat, prezbiterii trebuie să cerceteze pentru a vedea dacă acestea sunt întemeiate scriptural și factual. Dacă nu, obiecțiile sau acuzațiile trebuie respinse. Niciunui candidat nu trebuie să i se refuze slujirea doar pentru că nu este pe placul cuiva. Membrii congregației trebuie să dea motive scripturale pentru obiecțiile lor. Acest proces de cercetare nu este o competiție de popularitate sau un scrutin al bisericii, ci o evaluare a caracterului unui candidat în lumina Scripturii. Dacă o singură persoană din adunare are o obiecție verificată biblic, potențialul prezbiter trebuie declarat nepotrivit pentru slujire – chiar dacă oricine altcineva ar fi de acord ca el să slujească. *Numai standardele lui Dumnezeu guvernează peste casa lui Dumnezeu, nu popularitatea de grup.*

În decursul unei întâlniri (sau mai mult) cu potențialul prezbiter, prezbiterii și congregația ar trebui să pună întrebări despre teologia candidatului, despre darurile personale, despre interesele de lucrare, despre unitatea în familia lui, despre integritatea lui morală și despre felul în care își folosește timpul. Țineți minte că una dintre cerințele pentru slujirea ca prezbiter este ca el „să fie în stare să sfătuiască în învățătura sănătoasă și să îi înfrunte pe potrivnici” (Tit 1:9b), așa că trebuie alocat timp pentru a-l cerceta pe potențialul prezbiter în ce privește cunoașterea Bibliei și abilitatea lui de a folosi Scriptura pentru a-i consilia pe oameni și pentru a cârmui biserica. De exemplu, candidatul ar trebui să poată deschide Biblia și să răspundă unor întrebări precum: „Ce spune Biblia despre divorț și recăsătorire?”; „Unde ne învață Biblia despre natura divină a lui Hristos?”; „Care este mesajul

Evangeliei?”; „Ce spune Biblia despre rolurile bărbaților și ale femeilor?”; „Ce spune Biblia despre disciplina bisericii?” și așa mai departe. Membrilor congregației trebuie să li se dea oportunitatea să își exprime liber întrebările, îndoielile sau acceptul unui candidat la slujirea de prezbiter, și aceasta fie verbal, fie în formă scrisă, cum ar fi printr-un formular de evaluare. Întrucât Cuvântul lui Dumnezeu ne oferă un standard obiectiv și public, toți suntem responsabili să ne preocupăm ca toate cerințele impuse pentru slujirea de prezbiter să fie respectate.

În final, acționând ca principalii reprezentanți și economi ai casei lui Dumnezeu, în consultare deplină cu biserica, prezbiterii își vor prezenta oficial aprobarea, respingerea, rezervele sau sfaturile legate de potențialul prezbiter.

INSTALAREA

După cercetare și după acceptul final din partea prezbiterilor, candidatul trebuie instalat public în slujire. Termenul „întâi” din 1 Timotei 3:10 ne informează că există o ordine ce trebuie respectată în desemnarea prezbiterilor sau a diaconilor. Textul spune: „Trebuie cercetați *întâi*, și numai dacă sunt fără prihană, *să fie* diaconi” (subl.). Caracterul unui potențial prezbiter sau diacon trebuie cercetat mai întâi, și numai după ce el s-a dovedit calificat biblic poate fi instalat în slujire.

Noul Testament ne oferă puține detalii despre instalarea publică a prezbiterilor în slujire, iar Vechiul Testament nu spune nimic despre aceasta. Pe de altă parte, a existat o procedură ceremonială detaliată pentru instalarea în slujire a preoților

din Vechiul Testament. Existau jertfe speciale ce trebuiau aduse, curățare și veșminte ceremoniale, acțiuni prescrise ce trebuiau făcute în anumite zile și ungerea cu untdelemn sfânt (Exod 28:40-29:41). Nimeni nu avea voie să se abată câtuși de puțin de la aceste legi clare. Totuși, prezbiterii și diaconii din Noul Testament nu sunt preoți unși ca Aaron și fiii lui (Lev. 8:12). Ei nu sunt desemnați la o slujbă preoțească specială și nici nu formează o castă clericală sfântă. Ei își asumă roluri de cârmuire și slujire a poporului lui Dumnezeu. *Trebuie să avem grijă să nu sacralizăm aceste poziții mai mult decât o fac cei ce au scris Scriptura.*⁵

⁵ John Nelson Darby (1800-1882), părintele teologiei dispensaționaliste moderne și lider dominant în ramura exclusivistă a Mișcării Fraților (Brethren Movement), a susținut că bisericile sau misionarii de astăzi nu au legitimitatea de a desemna prezbiteri, întrucât nimeni nu are autoritatea dată de Dumnezeu pentru a desemna oficial prezbiteri. Darby își apără învățătura prin două argumente:

(1) El interpretează faptul că singurele exemple ale Noului Testament de desemnare a prezbiterilor de către apostoli sau de delegații lor indică ideea că doar apostolii puteau desemna prezbiteri (v. “Reply to Two Fresh Letters from Count De Gasparin”, in *The Collected Writings of J.N. Darby*, ed. William Kelly [repr. ed., Sunbury: Believers Bookshelf, n.d.], 4:339-373). Astfel, desemnarea de către apostoli este o cerință pentru prezbiterii Noului Testament. Întrucât nu mai există apostoli în viață și nici delegați ai acestora în zilele noastre, nu mai există nici calitatea și nici slujirea de prezbiter.

(2) De asemenea, Darby susține că bisericile din vremea lui Pavel începuseră să se îndrepte către declin spiritual, așa că Dumnezeu, în gest de judecată, nu a permis să continue slujba prezbiterilor și nicio altă structură exterioară de conducere a bisericii. De aceea, prezbiterii au existat doar în bisericile din primul secol și, prin urmare, slujirea în această calitate s-a pierdut irecuperabil pentru bisericile din vremea noastră (v. R.A. Huebner, *The Ruin of the Church, Eldership, and Ministry of the Word and Gift* [Morganville: Present Truth, n.d.], p. 33-35).

Este adevărat că singurele exemple ale Noului Testament în care se face desemnarea prezbiterilor fac referire la desemnarea lor de către Pavel sau unul dintre delegații lui (F.A. 14:23; Tit 1:5), dar a concluziona din aceste exemple, așa cum face Darby, că autorii biblici voiau să spună că doar apostolii pot și au desemnat prezbiteri, este o interpretare a realităților istorice care nu poate fi susținută de realitățile în sine sau de restul învățăturii Noului Testament pe tema prezbiterilor. Concluzia lui Darby trece dincolo de învățătura expresă a Scripturii. El extrage argumente din nimic. Noul Testament nu spune că doar apostolii au desemnat prezbiteri. De aceea, este important să putem face diferența între ceea ce Biblia

spune istoric și ceea ce Darby extrage ca doctrină din aceste exemple istorice, pe care le prezintă apoi ca principiu biblic.

De exemplu, cineva poate înțelege aceleași elemente istorice la care Darby s-a referit și să propună o teorie complet diferită. El poate spune că exemplul lui Pavel de desemnare a prezbiterilor are rolul unui model biblic pentru toți plantatorii de biserici, pentru misionarii și ajutoarele lor, și pentru toți prezbiterii și evangheliștii. Se poate spune și că autoritatea lui Pavel de a desemna prezbiteri ținea nu doar de faptul că el era un apostol, ci de faptul că, cel puțin în cazurile bisericilor din Galatia, el fusese plantatorul lor, evanghelistul, tatăl spiritual și slujitorul credincios al lui Dumnezeu (F.A. 14:23). Deoarece exemplele istorice pe care Darby le folosește nu confirmă în mod necesar și nici nu resping teoria lui că doar apostolii au autoritatea de a desemna prezbiteri, trebuie să îi testăm teoria prin învățătura completă a Scripturii pe această temă.

În Vechiul Testament, conducerea prin prezbiteri (bătrâni) a fost o instituție fundamentală în Israel. Totuși, nicăieri în Vechiul Testament nu ni se spune ceva despre cerințele calificative pentru aceștia sau despre cine avea autoritatea de a-i desemna. Putem doar presupune că aceste lucruri au fost lăsate la latitudinea copiilor lui Dumnezeu și a liderilor lor. Întrucât, potrivit Scripturii, bărbatul și femeia au fost creați pentru a stăpâni peste pământ, organizarea societății într-o modalitate neprihănită și dreaptă este o responsabilitate ce le-a fost lăsată de Dumnezeu (Gen. 1:28).

În Noul Testament, preocuparea esențială legată de conducerea prin prezbiteri nu are de-a face cu cine anume îi poate desemna legitim, ci cu cine se califică să fie prezbiter. Desemnarea apostolică nu este menționată nicăieri în listele cerințelor calificative pentru prezbiteri. În acord cu Vechiul Testament, Noul Testament nu arată că desemnarea prezbiterilor ar fi fost responsabilitatea exclusivă a unei clase speciale de persoane. Noul Testament nu discută cine are autoritatea legitimă de a desemna prezbiteri, pentru că atenția centrală este îndreptată către cerințe calificative și către cercetare.

Apostolii s-au așteptat ca bisericile să se perpetueze de unele singure, să se autoguverneze și să fie dependente de Dumnezeu pentru înaintarea și nevoile lor viitoare. Învățăturile date în scris de către Pavel lui Timotei și Tit privind cerințele calificative și de cercetarea prezbiterilor aveau să rămână în biserici după plecarea lui Timotei și Tit, călăuzind bisericile în absența lor. Aceste epistole, care nu au fost niște scrisori cu un caracter strict privat, le oferă bisericilor locale, prezbiterilor și misionarilor suficientă autoritate și călăuzire pentru a-i desemna pe prezbiterii bisericii (1 Tim. 3:15).

Mai mult, faptul că instrucțiunile lui Pavel despre cerințele calificative și cercetarea prezbiterilor au fost scrise către finalul vieții sale sugerează că el pregătea lucrurile pentru continuarea acestei slujiri, nu pentru renunțarea la ea. Astfel, putem spune azi cu același spirit de încurajare și acceptare că, „dacă râvnește cineva să fie episcop, dorește o lucrare bună” (lit. ESV), dar trebuie să adăugăm, în acord cu Scriptura, că un astfel de bărbat „trebuie să fie fără prihană”.

De partea divină, Scriptura afirmă că Duhul Sfânt a pus bărbați în biserică pentru a sluji ca episcopi spre păstoria bisericii (F.A. 20:28). Este evident că Duhul Sfânt nu a plecat și, atâta vreme cât El motivează și echipează bărbați pentru a fi prezbiteri păstori, slujba de prezbiter trebuie să continue. Totuși, pentru ca adunarea locală să poată face deosebire în-

Noul Testament nu învâluie niciodată instalarea prezbiterilor în mister sau într-un ritual sacru. Nu există ritualuri sfinte de îndeplinit sau ceremonii speciale de respectat. Desemnarea la slujirea pastorală nu este un sacrament sfânt. Ea nu conferă niciun har special și nicio împuternicire specială, nici acea persoană nu devine preot, cleric sau sfânt în sens oficial la momentul instalării.

Vocabularul Noului Testament este foarte atent în a ne comunica anumite concepte și credințe, iar cei ce l-au scris au ales să exprime o simplă desemnare la slujire.

De aceea, a vorbi despre ordinarea prezbiterilor sau a diaconilor este la fel de aducător de confuzie ca și cum am vorbi despre ordinarea judecătorilor sau a politicienilor.

tre cei pe care Duhul i-a pus deoparte pentru această lucrare și cei care sunt doar niște oameni ambițioși, dar necalificați, biserica locală și liderii ei trebuie să îi cerceteze pe candidați potrivit cerințelor calificative apostolice (1 Tim. 3:10).

În final, fiind priveghetorii oficiali ai bisericii, prezbiterii au autoritatea dată de slujba lor de a pregăti și desemna alți bărbați ca prezbiteri. Privegherea unei biserici, sau a oricărei alte organizații, include responsabilitatea de a asigura o conducere continuă a ei, pregătind lideri pentru viitor. Apostolii au înființat slujbele de prezbiter și diacon și au dat învățături scrise așa încât bisericile și liderii lor să știe care sunt cerințele calificative adecvate pentru viitorii prezbiteri și diaconi. Aceste slujiri trebuie înființate, menținute și ocrotite de toate bisericile locale și de toți plantatorii de biserici din zilele noastre. Darby a tras concluzii ne-susținute și imposibil de apărut, care, în final, elimină tocmai acel lucru pe care Pavel a căutat să îl întărească prin desemnarea prezbiterilor – o echipă de lideri calificați, oficial recunoscută în fiecare biserică locală.

În ce privește cealaltă teorie a lui Darby, care spune că, întrucât Biserica este în declin, nu mai poate exista nicio structură exterioară de felul rânduielii originale apostolice, trebuie să subliniem iarăși că aceasta este o altă prezumție gratuită. Chiar dacă Darby are dreptate legat de declinul Bisericii, el nu a demonstrat de ce credincioșii fideli nu mai pot să se adune laolaltă și să se organizeze pe baza învățăturii și a exemplului apostolic, așa cum ne sunt date în Noul Testament. Acesta este un alt exemplu de presupunere și pronunțare personală care nu trebuie confundat cu adevărul biblic.

Terminologia desemnării

Luca ne spune că Pavel și Barnaba au „rânduit” prezbiteri pentru bisericile proaspăt înființate de ei: „Au rânduit prezbiteri în fiecare Biserică și, după ce s-au rugat și au postit, i-au încredințat în mâna Domnului, în care crezuseră” (F.A. 14:23). Termenul din limba greacă pe care Luca îl folosește și care este tradus ca „rânduit” este *cheirotoneō*, care aici are sensul de „a desemna”. Deși *cheirotoneō* a devenit mai târziu un termen tehnic pentru ordinarea bisericii și pentru punerea mâinilor, la vremea când Luca a scris cartea Faptelor Apostolilor, el avea sensul simplu de „a rândui” (v. cap. 7).

Pavel îi scrie lui Tit, delegatul lui pe insula Creta, instruindu-l să „așeze” prezbiteri: „Te-am lăsat în Creta, ca să pui în rânduială ce mai rămâne de rânduit, și să așezi prezbiteri în fiecare cetate, după cum ți-am poruncit” (Tit 1:5). Termenul grec pe care Pavel îl folosește și care este tradus prin „a așeza” este *kathistēmi*, un termen comun folosit cu sensul desemnării la slujire sau pentru o sarcină specifică. *Kathistēmi* nu are nicio conotație religioasă specială (v. cap. 10).

Când se referă la desemnarea pentru poziții sau sarcini specifice, autorii Noului Testament folosesc termeni comuni (*poieō*, *tithēmi*, *kathistēmi*, *cheirotoneō*). Acești termeni nu exprimă și nu implică conceptele moderne ecleziiale de ordinare. Până și teologii cunoscuți, care susțin ordinarea clericală și sunt la rândul lor parte din cler, recunosc că vocabularul Noului Testament vorbește doar despre simpla desemnare. De exemplu, Leon Morris, un

preot anglican și unul dintre cei mai prolifici comentatori biblici din secolul 20, scria: „Atunci când ne uităm la rolul jucat de lucrare de-a lungul istoriei bisericii, referințele legate de ordinare sunt surprinzător de puține în Noul Testament. Termenul *ordinare* nici nu apare în textul biblic, după cum nu apare nici verbul *a ordina*, în sensul lui tehnic. Câteva verbe sunt traduse prin ‚a ordina’ în versiunea autorizată a Bibliei [King James], dar toate acestea au sensul de ‚a desemna”.⁶ Tot astfel, Alfred Plummer, un alt preot și comentator biblic anglican, face următoarele comentarii remarcabile legate de verbele grecești traduse prin *a pune* în Tit 1:5 și în alte pasaje asemănătoare:

În aceste pasaje [Tit 1:5; Marcu 3:14; Ioan 15:16; 1 Tim. 2:7; Evrei 5:1; 8:3] sunt folosite în original trei cuvinte în limba greacă (*poieō, tithēmi, kathistēmi*), dar niciunul nu are sensul eclezial pe care îl asociem atât de frecvent cu ideea de ordinare, și nici nu implică, așa cum *a ordina* sugerează în astfel de contexte, un ritual de ordinare, o ceremonie specială, cum ar fi cea de punere a mâinilor. Când noi spunem în limbajul comun că „el i-a ordinar pe cei doisprezece”... mintea noastră se gândește aproape inevitabil la *ordinare* în sensul comun al cuvântului, și pur și simplu impune un sens asupra limbajului Noului Testament, un sens pe care cuvintele folosite acolo nu îl au de drept... Termenii din

⁶ *New Bible Dictionary*, 2nd ed., s.v. „Ordination”, Leon Morris, p. 861.

limba greacă folosiți în pasajele citate ar putea la fel să fi fost folosite pentru desemnarea unui magistrat sau a unui administrator. La fel cum am evita să vorbim despre ordinarea unui magistrat sau a unui administrator, ar trebui să evităm folosirea termenului *ordinare* pentru a traduce cuvintele de acest fel, într-o astfel de conexiune. Termenii din limba greacă pentru *a ordina* și *ordinare*, în sensul punerii mâinilor pentru a admite pe cineva într-o slujire în biserică (*cheipotheti*, *cheipothesia*), nu există deloc în Noul Testament.⁷

Așadar, a traduce termenii nou-testamentali *poieō* (Marcu 3:14), *kathistēmi* (F.A. 6:3; Tit 1:5) sau *cheirotoneō* (F.A. 14:23) prin „a ordina” impune în mințile oamenilor conotații clericale sau preoțești nescripturale.

Surprinzător nu este doar că ordinarea nu se găsește în Noul Testament, ci și că ea nu se găsește nici în scrierile autorilor bisericii din prima parte a celui de-al doilea secol. Putem fi siguri că Ignatius ar fi folosit ritualul ordinării pentru a-și susține argumentele în favoarea supremației unui episcop peste biserica locală, dacă ar fi avut vreun temei biblic pentru aceasta. Totuși, o astfel de practică nu a existat până la jumătatea celui de-al doilea secol.

Într-un studiu detaliat pe tema ordinării, Warkentin face următoarea observație despre perioada post-apostolică:

⁷ Alfred Plummer, “The Pastoral Epistles”, in *The Expositor’s Bible*, ed. W. Robertson Nicoll, 25 vols. (New York: Armstrong, 1903), 23: 219-221.

„Instalarea în slujire în perioada imediat post-apostolică pare să fi implicat puține lucruri ceremoniale sau de protocol... Vedem vocabularul simplu al Noului Testament folosit în desemnarea la slujire”.⁸ Pentru comunitatea creștină, în care toți membrii sunt preoți, sfinți, slujitori smeriți și membri ai familiei, termenul simplu *a rândui* exprima cel mai bine plasarea prezbitेरilor și a diaconilor în slujire. În Noul Testament, nicio clasă exclusivistă de bărbați nu este admisă în slujire oficială prin vreun ritual de ordinare. Nimeni nu are nevoie să fie ordonat pentru a-L predica pe Hristos și pentru a administra rânduielile. Toate astfel de concepte sunt străine de bisericile apostolice ale Noului Testament.

Noul Testament indică faptul că prezbitेरii erau instalați oficial în slujire prin punerea mâinilor și prin rugăciune. În contextul învățăturilor pe tema prezbitेरilor (1 Tim. 5:17-25), referința pe care Pavel o face la punerea mâinilor trebuie să aibă legătură cu desemnarea la slujire: „Să nu-ți pui mâinile peste nimeni cu grabă și să nu te faci părtaș păcatelor altora” (1 Tim. 5:22). Astfel, Pavel s-a gândit la Timotei și l-a învățat să îi desemneze oficial pe noii prezbiterei pentru biserica din Efes prin punerea mâinilor. Dacă termenul „a rândui” din F.A. 14:23 este o descriere sumară a procesului complet ce este explicat în Faptele Apostolilor 6, atunci Pavel și Barnaba și-au pus mâinile peste prezbitेरii galateni. Știm sigur că Pavel a practicat frecvent

⁸ Marjorie Warkentin, *Ordination* (Grand Rapids: Eerdmans, 1982), p. 33

punerea mâinilor (F.A. 9:17; 13:3; 14:3; 19:6,11; 28:8; 2 Tim. 1:6), iar din 1 Timotei 4:14 cunoaștem că prezbiterii bisericii și-au pus mâinile peste Timotei atunci când el a început călătoriile și lucrarea alături de Pavel.

Primii creștini nu au avut vreo aversiune anume față de ceremonia simplă și publică a desemnării sau instalării altor membri din biserică în poziții sau lucrări speciale (F.A. 6:6; 13:3; 1 Tim. 4:14). În cazul unor evenimente importante precum desemnarea prezbiterilor, era necesară o recunoaștere publică și oficială a noilor prezbiteri. Instalarea oficială a unui prezbiter înaintea congregației prin punerea mâinilor și rugăciune (sau prin orice alte mijloace) avea să semnaleze începutul lucrării oficiale a noului prezbiter. În felul acesta, adunarea exprima față de noul prezbiter o idee de genul următor: „De acum îți asumi oficial responsabilitățile. De azi ești un membru în echipa de conducere a bisericii. Grijă pastorală a turmei stă pe umerii tăi și pe umerii colegilor tăi prezbiteri”. Față de membri, întâlnirea respectivă avea să spună ceva de genul: „Iată aici un nou prezbiter păstor care va îngriji de voi și de familiile voastre”.

Așadar, instalarea constituie punctul de început a lucrării lui publice oficiale. Mai mult, instalarea oficială a unui prezbiter prin punerea mâinilor avea să îi comunice noului prezbiter aprobarea, binecuvântarea, rugăciunile, recunoașterea și părtășia bisericii.

În ceea ce privește punerea mâinilor, Noul Testament ne dă puține învățături (1 Tim. 5:22). Aceasta nu este o practică

prescrisă precum botezul sau Cina Domnului, și nu este restricționată la un grup sau la o persoană anume din biserică (F.A. 9:12; 13:3). De aceea, este dificil de stabilit sensul precis al punerii mâinilor în anumite situații. Știm că punerea mâinilor, asemenea postului, a fost practică de primii creștini pentru că constituia o binecuvântare utilă pentru toți. Ca urmare a confuziei și superstițiilor legate de punerea mâinilor, multe biserici o evită astăzi în întregime. Acest lucru este tragic, pentru că punerea mâinilor poate fi expresia profundă și prețioasă a binecuvântării, aprobării și parteneriatului.⁹ De aceea, creștinii pot să se simtă liberi să folosească punerea mâinilor, dacă doresc, sau să se înfrâneze de la

⁹ Faptele Apostolilor 6 este primul exemplu scris de punere a mâinilor în comunitatea creștină. Punerea mâinilor este folosită din motive variate în Biblie, dar, așa cum scria James Orr, „ideea primară pare să fie aceea de transfer (cf. Lev. 16:21) însă, alături de ea, în anumite situații se găsesc ideile de identificare și dedicare față de Dumnezeu”. Privind mai întâi la exemplele din Vechiul Testament, observăm că punerea mâinilor a fost folosită pentru:

- binecuvântare (Gen. 48:14)
- identificarea cu o jertfă făcută lui Dumnezeu (Lev. 1:4)
- transferul păcatului (Lev. 16:21)
- transferul păngăririi (Lev. 24:14)
- identificarea acțiunilor cuiva cu cele ale lui Dumnezeu (2 Împ. 13:16)
- punerea deoparte a oamenilor pentru o slujbă, responsabilitate sau autoritate specială (Num. 8:10,14; 27:15-23; Deut. 34:9)

În Noul Testament, punerea mâinilor a fost folosită pentru:

- binecuvântare (Matei 19:15; Marcu 10:16)
- puterea vindecătoare a Duhului Sfânt (Marcu 6:5; 8:23,25; 16:18; Luca 4:40; 13:13; F.A. 9:12; 19:11; 28:8)
- darea Duhului Sfânt anumitor credincioși prin mâinile apostolilor (F.A. 8:17-19; 19:6)
- vindecarea și primirea Duhului Sfânt prin mâinile lui Anania, beneficiarul fiind Pavel (F.A. 9:17)
- darea unui dar spiritual lui Timotei prin mâinile lui Pavel (2 Tim. 1:6)
- punerea deoparte sau instalarea în slujire (F.A. 6:6; 13:3; 1 Tim. 4:14; 5:22)

În lumina acestor informații generale, pare rezonabil să presupunem că punerea mâinilor din Faptele Apostolilor 6 a exprimat vizibil binecuvântarea apostolilor când celor șapte diaconi le-a fost dată o slujire specială (Num. 27:22-23) și le-a fost dată autoritatea pentru a

o împlini. Ca urmare a sarcinii responsabile a celor șapte de a gestiona sume mari de bani (F.A. 4:34-37) și a tensiunilor crescânde între evreii eleniști și ceilalți evrei, apostolii știau că situația cerea un act public de desemnare oficială.

Punerea mâinilor din Fapte 6 nu i-a instalat totuși pe cei șapte diaconi în poziții de slujire mai înalte (de preot sau predicator), nici nu i-a făcut să fie succesori ai apostolilor. Nu a fost o ordinare care să îi autorizeze să predice și să administreze rânduilele. Punerea mâinilor nu le-a dat nici har și nici pe Duhul Sfânt, căci cei șapte erau deja plini de Duhul Sfânt. Punerea mâinilor i-a desemnat pe cei șapte să le slujească celor săraci și nevoiași.

La începutul primei călătorii misionare, biserica din Antiohia și-a pus mâinile peste Pavel și Barnaba: „Atunci, după ce au postit și s-au rugat, și-au pus mâinile peste ei, și i-au lăsat să plece” (F.A. 13:3). În ciuda a ceea ce spun principalii comentatori biblici, acest pasaj nu are nimic în comun cu ordinarea, în sens modern. Iată un alt exemplu al felului în care tradiția orbește până și ochii celor mai buni comentatori biblici. De exemplu, J.B. Lightfoot se referă greșit la această relatare ca fiind ordinarea lui Pavel pentru slujba apostoliei: „Nu rezultă că chemarea la apostolie ar trebui să vină dintr-o chemare exterioară personală de la Domnul nostru... dar investitura reală, încheierea acestei chemări, așa cum poate fi dedus din narațiunea lui Luca, a avut loc după câțiva ani, în Antiohia (F.A. 13:2)” (*Saint Paul's Epistle to the Galatians* [1865; repr. London: Macmillan, 1892], p. 98). Acest pasaj nu se poate referi la ordinarea pe care noi o cunoaștem, din următoarele motive: Barnaba și Pavel erau deja bărbați cu daruri deosebite în biserică (F.A. 13:1). Biserica din Ierusalim îl trimisese deja pe Barnaba să investigheze și să încurajeze noua lucrare din Antiohia (F.A. 11:22-26). Atât Pavel cât și Barnaba erau învățători de seamă în biserică și lucrători veterani pentru Hristos. Pavel era deja un apostol – chemat și desemnat direct de Isus Hristos. Niciun om sau grup de oameni nu putea pretinde că l-a ordonat ca apostol (F.A. 26:16-19; Gal. 1:1). Astfel, acest act nu a fost o ordinare pentru lucrare, căci Pavel și Barnaba erau deja în lucrare. În schimb, Duhul i-a ales pe Pavel și Barnaba pentru o lucrare specială de răspândire a Evangheliei, nu pentru o poziție sau pentru un dar mai înalt.

Conform narațiunii biblice, Pavel și Barnaba nu au primit Duhul Sfânt, nici daruri spirituale și nici vreo altă putere de slujire cu acea ocazie. Ei îl aveau deja pe Duhul Sfânt și darurile Lui (F.A. 13:1).

Asupra lui Pavel și Barnaba nu și-au pus mâinile niște slujitori oficiali superiori, ci se pare că biserica și liderii ei și-au pus mâinile peste cei doi frați ai lor (F.A. 14:26; 15:40) care plecau din biserică pentru a slui, nu veneau în biserică.

Atunci care este sensul punerii mâinilor în această situație? Contextul sugerează că, prin rugăciune și punerea mâinilor, biserica i-a pus deoparte pe Pavel și Barnaba pentru o misiune specială a Evangheliei. Isus spusese: „Mare este secerișul, dar puțini sunt lucrătorii! Rugați-L dar pe Domnul secerișului să scoată lucrători la secerișul Său” (Luca 10:2). Astfel, îndemnată de profeți și învățători, biserica postise (F.A. 13:2) și se rugase pentru lucrători pentru seceriș, în ascultare de învățătura lui Isus. Astfel, aceasta este prima lucrare organizată de misiune a bisericii prezentată în Faptele Apostolilor. Acesta este un moment de tur-nură esențial în istoria Bisericii creștine. Până în acest moment, extinderea mișcării de misiune era făcută ca urmare a persecuției sau a dorințelor la nivel individual. Aici, însă, și pentru prima dată, o adunare locală a căutat să fie implicată în rugăciune pentru lucrători la seceriș, slujind Domnului și postind.

practicarea ei, dacă acest lucru creează neînțelegeri sau dezbinare.

RUGĂCIUNEA

În final, toate procedurile legate de această importantă decizie trebuie îmbibate în rugăciune răbdătoare. Biserica și liderii ei trebuie să se roage pentru lumină spirituală, pentru călăuzire și pentru o judecată echilibrată. Ei trebuie să dorească să cunoască și să împlinească voia și alegerea lui Dumnezeu, nu pe ale lor. Despre Israel, Dumnezeu spunea: „Au pus împărați fără

Implicarea lui Dumnezeu și a oamenilor în trimiterea lui Pavel și a lui Barnaba sunt frumos întretesute în aceste câteva versete. Duhul Sfânt a răspuns prin intermediul unui cuvânt profetic: „Puneți-Mi-i deoparte pe Barnaba și pe Saul pentru lucrarea la care i-am chemat” (F.A. 13:2). Astfel, Duhul Sfânt i-a chemat și trimis pe cei doi bărbați, aceasta fiind inițiativa divină. Prin slujirea Domnului și post, creștinii din biserica locală au devenit parte intimă și activă a trimiterii lui Pavel și Barnaba de către Duhul Sfânt, ceea ce arată inițiativa omenească.

În ascultare de porunca Duhului Sfânt de a-i pune deoparte pe Pavel și Barnaba, biserica s-a rugat, a postit și și-a pus mâinile peste ei. Apoi ei au fost trimiși la noua lucrare de evanghelizare a Neamurilor (F.A. 14:27; 15:3, 12). Textul sugerează că profeții și învățătorii (Simeon, Lucius și Manaen) au condus tot acest eveniment, dar, din F.A. 14:26, unde spune că „au mers cu corabia la Antiohia, de unde fuseseră încredințați”, este evident că întreaga biserică i-a încredințat pe Pavel și Barnaba lui Dumnezeu pentru lucrare. Mai târziu, Pavel și Barnaba au raportat succesul lor întregii biserici: „După venirea lor, au adunat Biserica și au istorisit tot ce făcuse Dumnezeu prin ei” (F.A. 14:27). Ceremonia de rămas bun pentru cei doi mesageri ai Evangheliei (cf. F.A. 14:23) a implicat post, rugăciune și punerea mâinilor.

Luca nu explică sensul punerii mâinilor în această situație, dar, ca în F.A. 6:1-6, contextul implică punerea deoparte a anumitor bărbați din biserică, pentru o slujbă specială (în v. 2 este folosit termenul grec *aphorizo*, cu sensul de a pune deoparte). Astfel, prin punerea mâinilor (probabil mâinile altor proroci și învățători), biserica i-a pus deoparte pe Pavel și Barnaba, le-a dat binecuvântarea și i-a trimis la lucrarea specială la care Duhul Sfânt îi chemase, ca răspuns la rugăciunile lor.

Așa cum ne învață 1 Timotei 5:22, punerea mâinilor în desemnarea prezbitelor stabilește un parteneriat între două părți. Există un sens potrivit căruia cel sau cei care fac desemnarea este părtaș eșecului sau succesului celui desemnat. De asemenea, cel pus deoparte are o anumită responsabilitate față de cei care și-au pus mâinile peste el. Astfel, punerea mâinilor creează un sentiment mai profund al responsabilității, dării de socoteală și părtașiei între părțile implicate.

porunca Mea, și căpetenii fără știrea Mea” (Osea 8:4a). Fie ca Dumnezeu să nu spună același lucru despre noi!

Din nefericire, mult prea multe biserici alocă foarte puțin timp și efort în selectarea și cercetarea potențialilor prezbiteri sau diaconi. Un prieten îmi povestea că, în biserica lui, păstorul îi invită pe toți membrii să se adune odată pe an în subsolul bisericii, după un serviciu de duminică seara, pentru a-i selecta și alege pe diaconi. După ce toți se adună în fața unei table, unul timp dintre diaconi cere nominalizări la slujba diaconală. Sunt sugerate mai multe nume și se trece imediat la vot. Noii diaconi sunt apoi instalați, iar păstorul încheie întâlnirea cu rugăciune. Întreg procesul durează o jumătate de oră. Nu există nicio luare în considerare a cerințelor scripturale, nici rugăciune și nici timp alocat pentru a-i cerceta cum se cuvine pe diaconii nominalizați. Pentru mulți membri, acest fel de a trata lucrurile sugerează doar ideea că sunt nevoiți să îi înlocuiască pe membrii comitetului. Ei simt că trebuie să păstreze o anume prospețime a comitetului.

Procedurile superficiale, fără timp alocat și fără rugăciune, precum cele descrise mai sus, slăbesc bisericile noastre și minimizează slujirea pastorală și diaconală. Evaluarea potrivirii pentru slujire a unui prezbiter sau diacon ar trebui să fie făcută în profunzime, cu răbdare și după criteriile biblice. Scriptura afirmă clar că nimeni nu trebuie desemnat la slujire în pripă, fără a i se acorda atenția necesară: „Să nu-ți pui mâinile peste nimeni cu grabă” (1 Tim. 5:22a).

Odată ce un bărbat este desemnat în grupul de prezbiteri, el

slujește atâta vreme cât dorește, cât poate să slujească și cât se califică. Este nescriptural, dăunător bisericii și dezonorant față de prezbiteri să fie stabilite limite de timp cât pot sluji, sau să fie limitat numărul lor. Dacă există opt bărbați în biserică, iar toți o iubesc și doresc să fie prezbiteri (1 Tim. 3:1), dacă toți se califică, atunci ar trebui să existe opt bărbați care acționează împreună ca grup pastoral. Lawrence R. Eyres, un predicator prezbiterian și autorul cărții *The Elders of the Church*, aduce motivații biblice atunci când avertizează împotriva stabilirii unor mandate limitate de timp sau a unui număr arbitrar de prezbiteri în biserică:

Apoi există chestiunea competiției pentru slujire, ca atunci când există mai multe nominalizări decât poziții care trebuie ocupate. Acesta este un pericol inerent unde slujirea ca prezbiter este organizată în mandate limitate în timp sau într-un număr fix de prezbiteri în cadrul fiecărui mandat. A stabili un număr fix de prezbiteri este un precedent periculos... Dacă un bărbat este gata să slujească bisericii lui Hristos ca prezbiter, prin ce regulă arbitrară poate fi împiedicat doar pentru că un alt bărbat este de asemenea pregătit pentru a sluji? Dacă Duhul Sfânt îi face prezbiteri, atunci biserica ar trebui să fie cărmuită de acei bărbați pe care Duhul Sfânt i-a pregătit.¹⁰

¹⁰ Lawrence R. Eyres, *The Elders of the Church* (Philadelphia: Presbyterian and Reformed, 1975), p. 51.

15

PREZBITERII ȘI CONGREGAȚIA

„Trăiți în pace între voi” (1 Tes. 5:13b).

Pentru congregația creștină locală care dorește sincer să urmeze modelul nou-testamental al bisericii, Isus Hristos este Marele Păstor, Scriptura este călăuză finală și suficientă, iar prezbiterii sunt păstorii ce Îi slujesc lui Hristos. Folosind o imagine diferită, dar compatibilă, Pavel se referă la prezbiteri denumindu-i „economi ai lui Dumnezeu” (Tit 1:7). Conform acestui model, autoritatea de a cârmui și a învăța biserica locală este dată pluralității prezbiterilor, adică păstorilor lui Hristos și economilor casei lui Dumnezeu.

Ca păstori ai lui Hristos și economi ai lui Dumnezeu, prezbiterii se află sub autoritatea strictă a lui Isus Hristos și a Cuvântului Său sfânt. Ei nu constituie o oligarhie stăpânitoare. Ei nu pot face și nu pot spune orice vor. Biserica nu le aparține prezbiterilor, ci este biserica lui Hristos și turma lui Dumnezeu. Astfel, slujirea de conducere a prezbiterilor trebuie să fie exersată într-o modalitate care urmează modelul lui Hristos, un model de conducere iubitoare și smerită.

În biserica locală nu există stăpâni așezați pe tron și supuși care se pleacă înaintea lor. Același autor biblic care le-a poruncit prezbiterilor să păstorească și să vegheze asupra turmei lui Dumnezeu a avertizat în același timp prezbiterii de practicile de conducere stăpânitoare și cu dorința de a controla lucrurile (1 Petru 5:3). Toți sunt egali ca frați și surori în familia bisericii, chiar dacă unii acționează ca priveghetori puși de Duhul pentru a călăuzi și proteja familia bisericii cu autoritate.

Întrucât prezbiterii bisericii poartă o responsabilitate mai mare pentru grija spirituală a întregii congregații decât ceilalți membri, Scriptura ne învață că adunarea trebuie să îi prețuiască, să îi iubească și să îi cinstească pe prezbiterii ei (1 Tes. 5:12-13; 1 Tim. 5:17). Scriptura prezintă de asemenea porunci exprese date congregației de a se supune și de a asculta de liderii ei spirituali (Evrei 13:17; cf. Iacov 5:5).

Supunerea este întotdeauna dificilă. Inimile noastre sunt încăpățănate, mândre și răzvrătite. Totuși, suntem chemați să ne supunem chiar și în circumstanțele neplăcute și apăsătoare. Copiii trebuie să se supună părinților imperfecti, soțiile soților lor dificili și angajații angajatorilor lor exigenți. Tot astfel, congregația este chemată să se supună și să asculte de prezbiterii ei, chiar dacă prezbiterii au propriile slăbiciuni și defecte. Este adevărat că majoritatea prezbiterilor sunt oameni imperfecti, așa că membrii neascultători pot găsi mereu motive pentru a se răzvrăti. Evident că lucrurile pe care noi le considerăm greșeli ale prezbiterilor pot fi de fapt greșelile noastre, așa că nu ar trebui să fim prea grăbiți în a lepăda judecata celor pe care Dumnezeu i-a ales să îngrijească

de nevoile noastre spirituale.

Cu toate acestea, cerința de a ne supune nu face referire la o supunere oarbă, fără sens. Ea nu sugerează că prezbiterii ar fi deasupra oricărei întrebări sau imuni în fața disciplinei publice (1 Tim. 5:19ff.). Prezbiterii înșiși trebuie să dea socoteală în fața congregației, iar congregația este responsabilă să vegheze asupra liderilor ei în ce privește alipirea lor credincioasă de adevărul Cuvântului lui Dumnezeu. Așa cum am văzut în capitolul 14, congregația trebuie să fie implicată direct în cercetarea publică și în acceptarea potențialilor prezbiteri și diaconi (1 Tim. 3:10). Toți membrii bisericii au o voce în a se asigura că ceea ce se face în familia bisericii, se face potrivit Scripturii. Așadar, există o relație strânsă, delicată și reciprocă între prezbiteri și congregație.

Prin puterea Evangheliei, orice copil răscumpărat al lui Dumnezeu este locuit de Duhul Sfânt al lui Dumnezeu, pus într-o unire vie cu Hristos și făcut moștenitor împreună cu El, primește daruri pentru slujire în trupul lui Hristos, este făcut un preot pentru Dumnezeu și un sfânt al Lui, și un fiu sau fiică a lui Dumnezeu, răscumpărat cu sânge. Astfel, fiecare membru are o statură unică și înaltă, și trebuie să fie părtaș în responsabilitățile, privilegiile, obligațiile și zidirea bisericii locale. Iată de ce autorii Noului Testament se adresează întotdeauna întregii biserici – nu doar prezbiterilor – atunci când îi scriu unei biserici locale. Comentariile profunde ale lui Neil Summerton pe tema poziției înălțate acordată în Scriptură congregației merită să fie reiterate:¹

¹ Neil Summerton, *A Noble Task: Eldership and Ministry in the Local Church*, 2nd ed. (Carlisle: Paternoster, 1994), p. 102.

În ciuda existenței castelor preoțești și levitice, și mai târziu a regilor, acea poziție poate fi deja percepută în umbră în Vechiul Testament. Vechiul legământ era făcut mai degrabă cu poporul decât cu liderii și, în cadrul lui, putea fi văzut un anumit egalitarism în relația dintre oameni și Dumnezeu legământului lor; statutul superior de autoritate, acordat mai târziu monarhului din Israel, a derivat în mod evident din împietrirea inimii poporului, nu din scopurile dintâi ale lui Dumnezeu (v. 1 Sam. 8:10-18; Osea 8:4, 13-14). Promisiunea aceasta se împlinește pe deplin în Noul Testament. Aici vedem un nou legământ făcut cu un nou popor care îi cuprinde pe toți, de la cel mai tânăr până la cel mai bătrân. Toți primesc semnul și pecetea legământului – Duhul Sfânt. De la acest Duh, ei toți primesc cunoașterea lui Dumnezeu și toți au o inimă de carne pentru a-L asculta pe Dumnezeu. Ei toți sunt făcuți regi și preoți ai lui Dumnezeu. Fiecare dintre ei, de la cel mai tânăr până la cel mai bătrân, primește daruri spirituale, după voia lui Dumnezeu și spre zidirea reciprocă a bisericii. Vechiul Israel era dependent în general de câțiva lideri. În noul legământ, lumina, puterea, caracterul și statutul duhovnicesc sunt diseminate acum mult mai larg, în întreg trupul.

În consecvență cu această învățătură, Noul Testament îi acordă congregației un statut mult mai înălțat și un rol mai deosebit decât a fost adesea acceptat și practicat în experiența bisericii – chiar dacă trebuie observat că, în vremuri de trezire și înnoire, a existat întotdeauna o

tendență constantă de a corecta această situație.²

Prezența lui Hristos este cu întreaga congregație, nu doar cu prezbiterii. Hristos slujește prin toți membrii pentru că toți sunt locuiți de Duhul Sfânt, dar nu toți membrii acționează ca păstori ai întregii comunități, ci doar sfatul de prezbiteri face aceasta. Congregația se cârmuiește prin prezbiterii ei. Ea nu este condusă de niciun grup sau persoană din exterior.

Noul Testament nu indică faptul că adunarea credincioșilor s-ar guverna prin votul majorității, și nu există nicio dovadă că Dumnezeu i-ar fi dat fiecărui membru un vot egal. Mai degrabă congregația Noului Testament este cârmuită prin prezbiterii ei. Conform învățaturii exprese a Noului Testament, prezbiterii au autoritatea de a păstori congregația.

Evident că există treburi ale congregației și discuții care necesită implicarea și decizia întregii biserici locale. Isus ne-a învățat că disciplina unui membru păcătos care nu se pocăiește (după ce eforturile personale de a corecta păcatul au eșuat) necesită înțelepciunea, acțiunea și disciplina întregii congregații (Matei 18:17-20; 1 Cor. 5:4, 11; 2 Cor. 2:6). De asemenea, Pavel învață întreaga biserică să îi cerceteze pe potențialii prezbiteri sau diaconi (1 Tim. 3:10). Când sunt aduse diverse probleme înaintea congregației, prezbiterii, fiind păstori puși de Duhul Sfânt, iau conducerea în călăuzirea congregației în rânduială și în procesul de luare a deciziei, cu rugăciune. Așa cum congregația cere din partea prezbitेरilor ei conducerea înțeleaptă, prezbiterii cer și ei

² Ibid., p. 102-103.

din partea congregației – frații și surorile lor – înțelepciune, sfat, inspirație, idei creative, ajutor și rugăciune. Prezbiterii care înțeleg natura sacră și energia dinamică a congregației împlutesc de Duhul, cunosc necesitatea participării congregației în toate deciziile majore.

Scopul prezbiterilor și al congregației ar trebui să fie întotdeauna să vorbească și să acționeze ca o comunitate unită. Atât liderii cât și cei cârmuiți ar trebui să își dedice timp și să facă eforturile necesare pentru a lucra și a se ruga împreună ca să capete această unitate a gândirii. Aceasta înseamnă că prezbiterii trebuie să se echipeze împotriva tendinței de superioritate, de secretomanie sau de a-și căuta independent propria călăuzire. Prezbiterii evlavioși doresc să îi implice pe toți membrii trupului în bucuria de a trăi împreună ca familie a lui Dumnezeu. Aceasta cere multă comunicare liberă și deschisă între prezbiteri și congregație.

Prima congregație creștină ne oferă câteva exemple de sfat de lideri și congregație care lucrează împreună în luarea de decizii și în rezolvarea problemelor. În Faptele Apostolilor 6, când a izbucnit conflictul între văduvele evreilor și cele ale eleniștilor în ce privește distribuția corectă a ajutoarelor, cei 12 (sfatul de lideri) au creionat imediat un plan pentru rezolvarea problemei. Ei au chemat congregația și și-au prezentat planul. Aceasta l-a aprobat, ceea ce a necesitat apoi participarea ei prin a alege șapte bărbați care să preia responsabilitatea îngrijirii de toate văduvele bisericii. După ce congregația i-a ales pe cei șapte, apostolii i-au însărcinat oficial pe aceștia cu grija săracilor prin a-și pune mâinile peste ei și prin a se ruga (v. cap 14).

În Faptele Apostolilor 15, congregația din Ierusalim s-a confruntat cu o serioasă controversă doctrinară. Narațiunea arată că întreaga biserică fost implicată în rezolvarea controverselor, dar că apostolii și prezbiterii au preluat conducerea în această acțiune (F.A. 15:4, 6). Apostolii și prezbiterii au permis organizarea unei discuții publice, inclusiv prezentarea punctelor de vedere diferite (F.A. 15:5, 7). Liderii cei mai importanți din sfatul de conducere au adus chestiunea la un punct de concluzie, așa că toți au fost „cu un gând” (F.A. 15:25). Hotărârea finală a fost decizia apostolilor, prezbiterilor, a întregii biserici și a Duhului Sfânt: „Atunci apostolii și prezbiterii și întreaga Biserică au găsit cu cale să aleagă vreo câțiva dintre ei, și să-i trimită la Antiohia, împreună cu Pavel și Barnaba. Și i-au ales pe Iuda, zis și Barsaba, și pe Sila, oameni cu vază între frați... Căci s-a părut nimerit Duhului Sfânt și nouă, să nu mai punem peste voi nicio altă greutate decât ceea ce trebuie” (F.A. 15:22, 28).

Din aceste două exemple reiese clar că echipa de lideri preia conducerea congregației și că adunarea credincioșilor participă. În funcție de circumstanțe, liderii folosesc cu înțelepciune diferite proceduri și strategii pentru a ajuta congregația să rezolve probleme și să ia hotărâri.

Noul Testament nu prescrie reguli detaliate în ce privește relația dintre prezbiterii și congregație sau procesul de luare a deciziilor. Totuși, Noul Testament arată foarte clar că dragostea, smerenia și rugăciunea cristică trebuie să călăuzească toate relațiile dintre noi și toate deliberările noastre. Iată ce spune Scriptura:

Iar noi [liderii bisericii] vom stăruî necurmat în rugăciune și în propovăduirea Cuvântului (F.A. 6:4a).

Toți aceștia [prima congregație] stăruiau cu un cuget în rugăciune și în cereri, împreună cu femeile și cu Maria, mama lui Isus, și cu frații Lui (F.A. 1:14a).

Faceți-mi bucuria deplină, și aveți o simțire, o dragoste, un suflet și un gând. Nu faceți nimic din duh de ceartă sau din slavă deșartă; ci în smerenie fiecare să-l privească pe altul mai presus de el însuși. Fiecare dintre voi să se uite nu la foloasele lui, ci și la foloasele altora. Să aveți în voi gândul acesta, care era și în Hristos Isus: El, măcar că avea chipul lui Dumnezeu, totuși n-a crezut ca un lucru de apucat să fie deopotrivă cu Dumnezeu, ci S-a dezbrăcat pe Sine însuși și a luat un chip de rob, făcându-Se asemenea oamenilor. La înfățișare a fost găsit ca un om, S-a smerit și S-a făcut ascultător până la moarte, și încă moarte de cruce (Fil. 2:2-8).

MAGNA GRATIA

Noi vestim Evanghelia harului

Asociația MAGNA GRATIA este o organizație non-profit care își concentrează eforturile pe proclamarea Evangheliei prin literatură consecventă doctrinar, prin evanghelizare și echiparea bisericilor evanghelice de limba română.

Dacă ai fost binecuvântat citind această carte, poți ajuta la binecuvântarea altui credincios, prin unul sau mai multe lucruri, astfel:

1) *Recomandă mai departe această carte!*

2) *Vizitează paginile noastre de internet la magnagratia.org și află mai mult despre lucrarea noastră, și citește GRATUIT cele peste 250 de cărți ale unora dintre cei mai buni autori creștini din istorie.*

3) *Rămâi conectat la noutățile MAGNA GRATIA vizitând pagina noastră de Facebook la facebook.com/MagnaGratiaRomania și abonându-te pe website, așa încât să fi anunțat când publicăm resurse noi.*

4) *Spune-le și altora despre lucrarea noastră.*

5) *Roagă-te pentru noi.*

6) *Donează și ajută-ne să mergem mai departe cu această lucrare. Donațiile se pot face online, magnagratia.org/donatii.html*

Pentru orice alte informații, scrie-ne la contact@magnagratia.org.
Mulțumim!

Lucrători Încercați

*Un program de lectură pentru lideri
de biserici din România și Moldova*

Ai fost binecuvântat prin lectura acestei cărți? Dacă da, sigur că te vei gândi că și alți creștini ar putea beneficia de pe urma ei, fie dacă le-o vei recomanda, fie când tu însuși aplici lucrurile bune din ea și, astfel, crești, te maturizezi și ești o binecuvântare pentru ei, prin viața ta. Dar ce putem spune despre influența deosebită pe care o carte creștină bună o poate avea asupra unui lider de biserică - poate un prezbiter/păstor, un misionar sau un evanghelist? Cum crezi că va fi acea schimbare dintr-un lider de biserică după ce a citit 60-70 dintre cele mai bune cărți creștine din istoria Bisericii?

Ei bine, exact acesta este obiectivul nostru prin *Programul de lectură Lucrători Încercați*, dezvoltat în România. Prin acest program, le trimitem GRATUIT liderilor de biserici până la 70 de cărți, echipându-i să predice Evanghelia lui Isus Hristos și ajutându-i să crească, să influențeze comunitățile credinței și să-și împlinească mai bine chemarea la lucrare.

Fiecare participant primește circa 60-70 de cărți de-a lungul unei perioade de 5 ani, toate costurile fiind suportate de Asociația MAGNA GRATIA. Fiecare participant trebuie să trimită o recenzie pentru fiecare carte, apoi o primește pe următoarea. Evident, toate cărțile noastre sunt în limba română, fiind traduse prin lucrarea noastră de literatură de-a lungul ultimilor 15 ani. Principalii autori din Program sunt John Owen, Arthur W. Pink, Jonathan Edwards, Charles H. Spurgeon, Cornelis P. Venema, R.C. Sproul, Steven J. Lawson, J.C. Ryle, Albert N. Martin, John Bunyan etc.

Acest program mă ajută să fiu mai dedicat și mai atent în pregătirea mesajelor mele și în lucrarea la care Domnul m-a chemat... aceste cărți m-au ajutat în multe feluri extraordinare să îi fac pe cei din biserică locală să vadă frumusețea și puterea Evangheliei - A.G., păstor

Approape fiecare carte pe care o citesc este deopotrivă ca un test și o binecuvântare imensă pentru viața și lucrarea mea. Sunt atât de binecuvântat de Domnul prin acest program! Nu mi-aș fi închipuit niciodată că un program de lectură sistematic ar putea avea un impact atât de mare asupra vieții și lucrării mele. - M.T., misionar

Pentru mai multe detalii despre *Programul Lucrători Încercați* fie ca să îl recomanzi unui lider de biserică, fie pentru a-l susține financiar, te rugăm să ne contactezi la adresa de email contact@magnagratia.org sau să vizitezi pagina noastră de internet la magnagratia.org.

S O L I D E O G L O R I A